होमिओपाथिक औषधांचा

लक्षण भावना कोश

डॉ. शं. र. फाटक

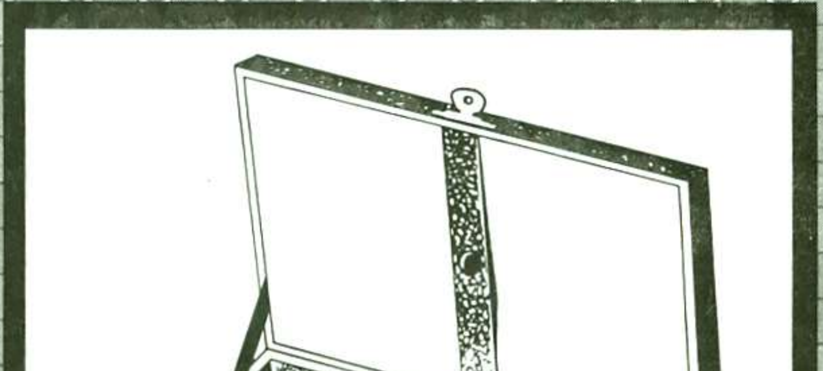

महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई

होमिओपाथिक औषधांचा
लक्षण—भावनाकोश

लेखक :
डॉ. शं. र. फाटक, एम्. बी. बी. एस्.

महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ, मुंबई.

अनुक्रमणिका

पहिली आवृत्ती : १९६४
सुधारून वाढविलेली दुसरी आवृत्ती : १९७४
तिसरी आवृत्ती : १९८७
चौथी आवृत्ती : ऑगस्ट २००५

© प्रकाशक :

सचिव,
महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ
मुंबई मराठी ग्रंथसंग्रहालय इमारत,
दादर, मुंबई ४०० ०१४.

मुद्रक :—

व्यवस्थापक,
शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय,
मुंबई ४०० ००४.

किंमत : रुपये २००/-

अनुक्रमणिका

निवेदन

होमिओपाथिक्क औषधांचा लक्षण भावना कोश हा ग्रंथ वाचकांच्या हाती सोपवितांना महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृती मंडळास आनंद होत आहे.

डॉ. सुरेन्द्र बारलिंगे
अध्यक्ष,
महाराष्ट्र राज्य
साहित्य संस्कृती मंडळ

मंत्रालय, मुंबई
दिनांक,
१ मे १९८७

अनुक्रमणिका

निवेदन

आधुनिक शास्त्रे, ज्ञानविज्ञाने, तंत्र आणि अभियांत्रिकी इत्यादी क्षेत्रात त्याचप्रमाणे भारतीय प्राचीन संस्कृति, इतिहास, कला इत्यादि विषयात मराठी भाषेला विद्यापीठाच्या स्तरावर ज्ञानदान करण्याचे सामर्थ्य यावे हा मुख्य उद्देश लक्षात घेऊन साहित्य—संस्कृति मंडळाने वाङ्मय निर्मितीचा विविध कार्यक्रम हाती घेतला आहे .मराठी विश्वकोश, मराठी भाषेचा महाकोश, वाङ्मयकोश, विज्ञानमाला, भाषांतरमाला, आंतरभारती—विश्वभारती, महाराष्ट्रेतिहास इत्यादि योजना या कार्यक्रमात अंतर्भूत केल्या आहेत.

२ .मराठी भाषेला विद्यापीठीय भाषेचे प्रगल्भ स्वरूप व दर्जा येण्याकरिता मराठीत विज्ञान, तत्त्वज्ञान, सामाजिक शास्त्रे आणि तंत्रविज्ञान या विषयांवरील संशोधनात्मक व अद्यावत् माहितीने युक्त अशा ग्रंथांची रचना मोठ्या प्रमाणावर होण्याची आवश्यकता आहे .शिक्षणाच्या प्रसाराने मराठी भाषेचा विकास होईल, ही गोष्ट तर निर्विवादच आहे .पण मराठी भाषेचा विकास होण्यास आणखीही एक साधन आहे .आणि ते साधन म्हणजे मराठी भाषेत निर्माण होणारे उत्कृष्ट वाङ्मय हे होय .जीवनाच्या भाषेतच ज्ञान व संस्कृति यांचे अधिष्ठान तयार व्हावे लागते .जोपर्यंत माणसे परकीय भाषेच्याच आश्रयाने शिक्षण घेतात, कामे करतात व विचार व्यक्त करतात तोपर्यंत शिक्षण सकस बनत नाही, संशोधनाला परावलंबित्व रहाते व विचाराला अस्सलपणा येत नाही .एवढेच नव्हे तर वेगाने वाढणाऱ्या ज्ञानविज्ञानापासून सर्वसामान्य माणसे वंचित राहतात.

३ .वरील विषयांवर केवळ परिभाषाकोश अथवा पाठ्यपुस्तके प्रकाशित करून विद्यापीठीय स्तरावर अशाप्रकारचे स्वरूप व दर्जा मराठी भाषेला प्राप्त होणार नाही .सर्वसामान्य सुशिक्षितांपासून तो प्रज्ञावंत पंडितांपर्यंत मान्य होतील अशा ग्रंथांची रचना व्हावयास पाहिजे .मराठी भाषेत किंवा अन्य भारतीय भाषांमध्ये विज्ञान, सामाजिक शास्त्रे व तंत्रविज्ञान या विषयांचे प्रतिपादन करावयास उपयुक्त अशा परिभाषासूची किंवा परिभाषा कोश तयार होत आहेत .पश्चिमी भाषांना अशाप्रकारच्या कोशाची गरज नसते, याचे कारण उघड आहे .पश्चिमी भाषांत ज्या विद्यांचा संग्रह केलेला असतो, त्या विद्यांची परिभाषा सतत वापराने रूढ झालेली असते .त्या शब्दांचे अर्थ त्यांच्या उच्चाराबरोबर वा वाचनाबरोबर वाचकांच्या लक्षात येतात, निदान त्या त्या विषयांतील जिज्ञासूंना तरी ते माहीत असतात .अशी स्थिती मराठी किंवा अन्य भारतीय भाषांची नाही .परिभाषा किंवा शब्द यांचा प्रतिपादनाच्या ओघात समर्पकपणे वारंवार प्रतिष्ठित लेखांत व ग्रंथांत उपयोग केल्याने अर्थ व्यक्त करण्याची त्यात शक्ती येते .अशातऱ्हेने उपयोगात न आलेले शब्द केवळ कोशात पडून राहिल्याने अर्थशून्य राहतात .म्हणून मराठीला आधुनिक ज्ञानविज्ञानांची भाषा बनविण्याकरिता शासन, विद्यापीठे, प्रकाशनसंस्था व त्या त्या विषयांचे कुशल लेखक यांनी मराठीत ग्रंथरचना करणे आवश्यक आहे.

४ .वरील उद्देश ध्यानात ठेवून मंडळाने जो बहुविध वाङ्मयीन कार्यक्रम आखला आहे त्यातील पहिली पायरी म्हणून सामान्य सुशिक्षित वाचकवर्गाकरिता, इंग्रजी न येणाऱ्या कुशल कामगारांकरिता व पदवी/पदविका घेतलेल्या अभियंत्यांकरिता सुबोध भाषेत लिहिलेली विज्ञान व तंत्रविषयक पुस्तके प्रकाशित करून स्वल्प किंमतीत देण्याची व्यवस्था केलेली आहे .मंडळाने आजवर आरोग्यशास्त्र, शरीरविज्ञान, जीवशास्त्र, आयुर्वेद, गणित, ज्योतिषशास्त्र, भौतिकी, रेडिओ, अणुविज्ञान, सांख्यिकी, स्थापत्यशास्त्र, वनस्पतिशास्त्र, इत्यादि विषयांवर २८ दर्जेदार पुस्तके विज्ञानमालेत प्रकाशित केली

अनुक्रमणिका

आहेत .वस्त्रोद्योग, प्रकाशचित्रणकला, गणकयंत्रे, रंग, कृत्रिम धागे, चर्मोद्योग, पुस्तक—बांधणी, मोटार—दुरुस्ती, वैमानिक विद्या, अवकाशयान, साखर—निर्मिती इत्यादी इतर अनेक विषयांवरील पुस्तके तयार होत आहेत.

५ .या विज्ञानमालेत डॉ .शं .र .फाटक, मुंबई यांनी लिहिलेल्या "होमिओपाथिक औषधांचा -—लक्षणभावनाकोश" या ग्रंथाची पहिली आवृत्ती मंडळाने १९६४ मध्ये प्रकाशित केली होती .पहिल्या आवृत्तीच्या सर्व प्रती संपल्या आणि सदर ग्रंथाच्या उपयुक्ततेबाबत मराठी वाचकांकडून प्रशंसायुक्त व अधिक मागणी करणारी अशी अनेक पत्रे मंडळाकडे आली व येत आहेत .म्हणून या ग्रंथाच्या द्वितीयावृत्तिचे प्रकाशन आवश्यक झाले .ही सुधारून वाढविलेली द्वितीयावृत्ती मराठी वाचकांच्या हाती देताना आनंद होत आहे.

६ .आधुनिक वैद्यकशास्त्र, औषधीविज्ञान व चिकित्सापद्धती यांवर मराठी भाषेत उल्लेखनीय ग्रंथांचा आभाव आहे .पाश्चात्य औषधीविज्ञान व चिकित्सापद्धती आज बरीच प्रगत अवस्थेत आहे व या विषयांवरील ग्रंथ बहुतांश इंग्रजी भाषेतच भारतीय वाचकास उपलब्ध आहेत .भारतीय औषधी—विज्ञान व वैद्यकशास्त्राला आयुर्वेदाचे पाठबळ असले तरी आधुनिक चिकित्सेत पाश्चात औषधीविज्ञानाचाच प्रामुख्याने अवलंब केला जात आहे .तसेच, भारतीय विद्यापीठांमध्येही या विषयावर इंग्रजी माध्यमातूनच शिक्षण दिले जात आहे .आधुनिक ज्ञान—विज्ञानाच्या सर्व क्षेत्रात मराठी भाषेला समर्थपणे संचार करता यावा म्हणून तिच्या विकासाची जी योजना मंडळाने हाती घेतली आहे त्या योजनेमध्ये मराठी भाषेत आयुवेंद, पाश्चात्य औषधीविज्ञान व चिकित्सापद्धती आणि वैद्यकशास्त्र या विषयांवरील पुस्तकांच्या प्रकाशनाचा समावेश आहे .या विषयावर मंडळाने "होमिओपाथिक लक्षणांचा भावनाकोश", "मानवी अनुवंशिकता", "आरोग्य आणि आहारशास्त्र", "माणसाचा मेंदू आणि त्याचे कार्य", "आयुर्वेदीय शब्दकोश, भाग १ व २", "मधुमेह", "मानवी देह' भाग १ व २", डॉ .बोमां यांचे "Medicine : Essencials for practitioners & Students" या पुस्तकाचा मराठी अनुवाद "पाश्चात्य रोग चिकित्सा" अशी ११ दर्जेदार पुस्तके आतापर्यंत प्रकाशित केली आहेत ."मानवी शरीर विज्ञान", "स्त्री—रोग—चिकित्सा" (डॉ .मसानी यांच्या "A Text Book of Gynaecology" चा अनुवाद ("प्रसूतिशास्त्र .डॉ)मसानी यांच्या "A Text—Book of Obstetries" चा अनुवाद(, "प्राणिजन्य मानवी रोग" इत्यादी ग्रंथ क्रमाने प्रकाशित होत आहेत.

७ .पहिल्या आवृत्तीप्रमाणेच "होमिओपाथिक औषधांचा लक्षण—भावनाकोश" या ग्रंथाच्या दुसऱ्या आवृत्तीचेही वैद्यकशास्त्रासंबंधी जिज्ञासा असलेल्या लोकांकडून स्वागत होईल अशी आशा आहे . ग्रंथलेखक डॉ .फाटक यांनी मंडळाच्या सूचनेनुसार या ग्रंथाच्या सुधारून वाढविलेल्या द्वितीयावृत्तीची मुद्रणप्रत सत्वर मंडळास उपलब्ध करून दिली याबद्दल मंडळ त्यांचे आभारी आहे .याच विषयावरील डॉ . फाटक यांनी लिहिलेल्या "होमिओपाथिक औषधांचा निघंटु" या ग्रंथाची द्वितीयावृत्ती मंडळाने नुकतीच प्रकाशित केली आहे.

वाई :
नारळी पौर्णिमा,
११ श्रावण १८९६
२ ऑगस्ट, १९७४.

लक्ष्मणशास्त्री जोशी,
अध्यक्ष,
महाराष्ट्र राज्य साहित्य संस्कृति मंडळ.

अनुक्रमणिका

पुरस्कार

महाराष्ट्र राज्य साहित्य व संस्कृती मंडळाने पश्चिमी देशातील ज्ञान—विज्ञानांचे मराठी भाषेत संकलन करण्याचा संकल्प केला आहे .होमिओपाथी हा पश्चिमी वैद्यकाचा एक प्रकार आहे .वैज्ञानिक दृष्ट्या होमिओपाथीचे मूल्यमापन करीत असतांना मतभेद होणे पुष्कळ संभवनीय आहे .परंतु एक समाजात प्रचलित असलेली रोगनिवारण पद्धति आहे .मराठीमध्ये या विषयावर काही थोडी पुस्तके प्रसिद्ध झाली आहेत.

आम्ही या विषयावर प्रमाणभूत असे दोन ग्रंथ प्रसिद्ध करण्याचे योजिले होते .त्यांपैकी गतवर्षाच्या अखेरीस होमिओपाथिक औषधांचा निघण्टु हा डॉ .शं .र .फाटक यांनी लिहिलेला ४२४ पृष्ठांचा ग्रंथ आम्ही प्रसिद्ध केला .आता होमिओपाथिक लक्षण भावना कोश हा याच विषयावरील डॉ .फाटक यांनी लिहिलेला दुसरा ग्रंथ प्रसिद्ध करण्याचा सुयोग प्राप्त झाला आहे .पहिल्या ग्रंथाप्रमाणेच हा दुसरा ग्रंथही वैद्यकासंबंधी जिज्ञासा असलेल्या लोकांना अत्यंत संग्राह्य वाटेल असा आम्हास विश्वास वाटतो.

लक्ष्मणशास्त्री जोशी

ऑक्टोबर, १९६४.

अध्यक्ष,

महाराष्ट्र राज्य साहित्य आणि संस्कृती मंडळ.

अनुक्रमणिका

दुसऱ्या आवृत्तीची

प्रस्तावना

कोषाच्या कंपोजिंगचे काम अगोदरच किचकट, त्यात अनेक लक्षणांची व त्याना दिलेल्या औषधांची नव्या आवृत्तीत भर पडलेली; असे असून सुद्धा प्राज्ञ प्रेसच्या कामगार बंधूंनी व श्री .पां .गो . आपटे यानी शक्य तितक्या सुरळीतपणे काम पार पाडले, याबद्दल या सर्वांचे आभार मानणे आवश्यक आहे.

मुंबई
जुलै १९७४

शं. र. फाटक

अनुक्रमणिका

माझे स्नेही —

कै. वि. ब. वेलणकर

यांच्या स्मृतीस

अनुक्रमणिका

पहिल्या आवृत्तीची

प्रस्तावना

होमिओपाथिक चिकित्सा म्हणजे समोपचारपद्धतीची औषधपद्धती महाराष्ट्रात हल्ली बरीच वर्षे चालू आहे .परंतु काही थोड्या अनुभव आलेल्या माणसांशिवाय इतरांना होमिओपाथी हे थोतांड वाटत असे .पूर्वीच्या मानाने आज या चिकित्सेकडे पहाण्याची दृष्टि बदलत चाललेली आहे .याला अनेक कारणे आहेत .सर्व उपाय थकल्यानंतर का होईना, पण बरेच लोक आता होमिओपाथीकडे वळताना दिसून येतात व अशा अनेक रोग्यांच्या बाबतीत ही चिकित्सा हितावह ठरते असाही लोकांना अनुभव येऊ लागला आहे .३० वर्षापूर्वी ॲलोपाथिक पद्धतीने (विषमोपचार)बऱ्या न झालेल्या काही व्यथा होमिओपाथीने बऱ्या झालेल्या पाहून ग्रंथकर्त्याने होमिओपाथिक चिकित्सेकडे लक्ष दिले, व आलेल्या अनुभवामुळे विषमोपचार चिकित्सा सोडून समोपचार चिकित्सा करण्याचे सुरू केले .या ३० वर्षाच्या अनुभवाने त्याला आता खात्रीलायक सांगता येते की, समोपचारचिकित्सा ही टाकाऊ तर नाहीच, पण शस्त्रचिकित्सेच्या काही बाबी सोडल्या तर (ज्या खरोखर विषमोपचार चिकित्सेमध्ये येत नाहीत) .विषमोपचार किंवा इतर चिकित्सांपेक्षा समोपचार चिकित्सा जास्त शास्त्रीय व उपयोगी आहेदुर्दैवाने या चिकित्सेचे जाणकार फारच थोडे आहेत .जाहिरातबाजी करून लोकांना फसविणारे, थोड्याशा माहितीने किंवा क्वचित् एकाद्या ठिकाणी आलेल्या यशाने, आपणास होमिओपाथीचे संपूर्ण ज्ञान झाले असे समजणारे चिकित्सक फार .शिवाय पूर्वग्रहदूषित असे अनेक ॲलोपाथिक डॉक्टर होमिओपाथीसंबंधाने काहीही माहिती नसता, ते काहीतरी ढोंग आहे असे दर्शवून रोग्यांची दिशाभूल करतात ती वेगळीच .परंतु हल्ली ही परिस्थिती हळूहळू पण खात्रीने बदलत चालल्याची सुचिन्हे दिसत आहेत .होमिओपाथीची उपयुक्तता, व तिच्या अभ्यासाची जरूरी लोकांना पटू लागली आहे व आता आपल्या पद्धतीने बरे न झालेले लोक दुसऱ्या कशानेही बरे होणार नाहीत असा आग्रह धरणारे काही हटवादी अपवाद सोडले तर ॲलोपाथिक उपचार करणाऱ्या अनेक पदवीधर डॉक्टरांनासुद्धा होमिओपाथीची उपायुक्तता पटून या चिकित्सेचा अभ्यास व तदनुसार उपचार करणे या गोष्टींकडे त्यांचे लक्ष दिवसेदिवस वाढत आहे .मग साधारण जनतेमध्ये या चिकित्सेसंबंधाने जास्त आस्था वाढली असली तर नवल नाही .अशा परिस्थितीत अभ्यासूंना उपयुक्त अशी पुस्तके जितकी उपलब्ध होतील तेवढी पाहिजे आहेत, व स्वभाषेमध्ये अशी उपयुक्त पुस्तके असावी अशा उद्देशाने हे पुस्तक लिहिले आहे.

होमिओपाथीचा अभ्यास ज्यांनी केला आहे, व त्यासंबंधीच अनेक ग्रंथ पाहिले आहेत त्यांना या पद्धतीप्रमाणे औषधयोजना करण्यासाठी रेपर्टरी म्हणजे योजनाकोशाचा किती उपयोग होतो हे निराळे सांगण्याची जरूर नाही .परंतु ज्यांना याविषयी फारशी माहिती नाही .किंवा ज्यांना या पद्धतीची माहिती करून घ्यावयाची आहे त्यांच्यासाठी या प्रकारच्या कोशाबद्दल काही स्पष्टीकरण आरंभी करणे इष्ट वाटते.

रोग्याला कोणता रोग झाला आहे हे समजण्याचा मुख्य मार्ग म्हणजे त्याच्या शरीरात झालेला फरक; शरीराच्या नेहमीच्या कार्यात, इंद्रियांच्या व्यापारात किंवा त्यांच्या नेहमीच्या संवेदनात झालेला बदल, रोग्याला होणाऱ्या वेदना, आभास इत्यादि गोष्टींचे ज्ञान हाच होय .या सर्व गोष्टी लक्षात घेऊन रोगाचे निदान करण्यात येते .व असे निदान केल्याशिवाय योग्य औषधाची योजना करता येत नाही असे विषमोपचार पद्धतीप्रमाणे मानण्यात येते व रोग कोणता याचे निदान नक्की झाल्याशिवाय औषधयोजना

अनुक्रमणिका

निरर्थक समजतात .नुसती लक्षणे समजून त्या लक्षणांप्रमाणे औषधयोजना करणे ॲलोपथीच्या शास्त्राला मान्य नाही असे सांगण्यात येते .परंतु प्रत्यक्ष अनुभव मात्र असा येतो की, बहुतेक औषधोपचार लक्षणानुसारच करण्यात येत असतो .झोप न आल्यास झोपेचे औषध, मलशुद्धी न झाल्यास रेचक, रेच झाल्यास अवष्टंभक, हृदयाची चलबिचल झाल्यास त्यावर औषध, इत्यादि औषधे रोगाचे निदान ठरविल्यावरही देण्यात येतात असे दिसून येईल .शिवाय अनेक रोगांचे निदान होण्यासच आधी काही दिवस लागतात, व काही वेळा तर रोगांचे निदान शेवटपर्यंत होत नाही, परंतु औषधे चालू असतातच . होमिओपाथीमध्ये मात्र असा प्रकार नाही .रोग्याला होणारी सर्व लक्षणे बारकाईने पाहून त्या सर्व लक्षणातील महत्त्वाची लक्षणे एकावेळी लक्षात घेऊन या सर्व महत्त्वाच्या लक्षणांवर मिळून लागू पडणारे एकच औषध योजण्यात येते .निरनिराळ्या लक्षणासाठी निरनिराळी औषधे रोग्याला स्वतंत्र अगर मिसळून देत नाहीत .रोगाला जरी नाव देण्यात आले नाही, तरी सर्व लक्षणांच्या समूहाला म्हणजेच रोगाला लागू पडणारे औषध देण्यात येते असे साधारणपणे म्हणता येईल .वास्तविक पहाता होमिओपाथीमध्ये रोगाला औषध देत नाहीत तर रोग दूर करण्यासाठी जीवनशक्तीचा शरीरात जो प्रयत्न चालू असतो व ज्या प्रयत्नाचे स्वरूप निरनिराळ्या लक्षणांनी दृश्यमान अगर भासमान होते, त्या प्रयत्नाच्या दिशेने कार्य करणाऱ्या औषधाची योजना करावयाची असते .म्हणजेच रोग ऊर्फ (विकारांचा) .लक्षणसमुच्चय दूर करावयाचा असतोतो लक्षणसमुच्चय उत्पन्न करण्यास समर्थ असे औषध द्यावयाचे असते .मात्र ते औषध विशिष्ट पद्धतीने तयार करून फार सूक्ष्म प्रमाणाने देण्यात येते .ज्या औषधाचा चांगल्या प्रकृतीच्या माणसावर प्रयोग केला असता हा विशिष्ट लक्षणसमुच्चय त्या माणसाच्या ठिकाणी उत्पन्न होतो, ते औषध तो विशिष्ट लक्षणसमुच्चय असलेल्या माणसास म्हणजे रोग्यास दिले पाहिजे .ताप, डोके दुखणे, मान दुखणे, आंग दुखणे वगैरे लक्षणे अनेक औषधांनी उत्पन्न होतात .परंतु या लक्षणांबरोबरच त्या त्या औषधांची दुसरी भिन्न भिन्न लक्षणेही उत्पन्न होतात व ती प्रत्येक औषधाची निरनिराळी असतात तेव्हा औषधाची योजना करताना ताप किंवा डोके दुखणे एवढेच लक्षात घेऊन चालावयाचे नाही .कारण ताप उत्पन्न करणाऱ्या अनेक औषधांपैकी कोणते द्यावयाचे हे तेवढ्याच लक्षणावरून ठरविता येणार नाही .या लक्षणाबरोबर रोग्याची इतर लक्षणेही लक्षात घेऊन व विशेषतः रोग्याच्या वैयक्तिक किंवा विशिष्ट लक्षणांचा विचार करून ती लक्षणे ज्या एका औषधाच्या लक्षणाशी जुळतील तेच औषध दिले पाहिजे.

होमिओपाथिक मटीरिआ मेडिकामध्ये म्हणजे औषधापासून उत्पन्न होणारी लक्षणे देणाऱ्या निघंटुमध्ये मन, डोके, तोंड, पोट, इत्यादी प्रत्येक इंद्रियावर प्रत्येक औषधाचे होणारे परिणाम, व दुसरी काही विशिष्ट लक्षणे इत्यादि गोष्टी शक्य तितक्या विस्तृत व बारकाईने दिलेल्या असतात .यातील काहींचे मुख्यमुख्य परिणाम योजकाच्या लक्षात राहू शकतात .परंतु सर्व औषधांची सर्व बारीकसारीक लक्षणे लक्षात ठेवणे किंवा रोगाच्या बऱ्याच लक्षणांशी जुळणारी एकापेक्षा जास्त औषधे दिसल्यास उरलेल्या सर्व भिन्न औषधांचा विचार करून रोग्यास देण्यासाठी त्यातील एकच औषध निश्चित करणे हे काम सोपे नाही . ते नुसत्या स्मरणशक्तीने करणे कठीण आहे .तसेच फक्त मटीरिआ मेडिका ऊर्फ औषधिनिघंटु जवळ ठेवूनही हे काम भागत नाही .कारण प्रत्येक वेळी सुचलेल्या थोड्या औषधांचे सुद्धा सर्व गुणधर्म विस्तृतपणे वाचून निवड करणे शक्य नाही हे न सांगताही लक्षात येण्यासारखे आहे .लक्षणांचे वैशिष्ट्य हे होमिओपाथिक चिकित्सेचे महत्त्वाचे अंग आहे .या अंगाचा विचार इतर कोणत्याच चिकित्सेत इतक्या चांगल्या रीतीने केलेला नाही .थंडी, उष्णता, ऊन, वारा, पाऊस, वेळ, शरीराची विशिष्ट अवस्था किंवा हालचाल, अन्न, पेय, इत्यादि अनेक गोष्टीमुळे बाह्यतः एकच असलेल्या रोगातही निरनिराळ्या माणसांच्या वैयक्तिक लक्षणात कमीजास्त फरक दिसून येतो .या कमीजास्त फरकांनाच लक्षणांचे

अनुक्रमणिका

वैशिष्ट्य असे म्हणतात .रोग्याच्या वैयक्तिक लक्षणांशी ज्या विशिष्ट औषधाची लक्षणे समान असतील अशाच औषधांची निवड अचूक ठरते .यातील प्रत्येक लक्षणावरची सर्व औषधे लक्षात आणून, त्या सर्व लक्षणांनी युक्त असे योग्य औषध नक्की करणे हे काम योग्य कोश अगर सूचि याशिवाय करणे नवीन माणसास अशक्य व अनुभविक माणसासही पुष्कळ वेळा कठीण होते .यासाठी प्रत्येक लक्षण देऊन त्यापुढे त्याची औषधे देणारा कोश असल्यास, सर्व लक्षणावरची औषधे पाहून त्या सर्वावर उपयोगी पडणारे औषध शोधून काढणे सुलभ जाते.

याशिवाय एखाद्या विशिष्ट लक्षणाचा विचार करताना हेही लक्षात ठेवावयाचे असते की, ते लक्षण उत्पन्न करणाऱ्या सर्वच औषधांचे महत्त्व प्रत्येक ठिकाणी सारखेच नसते .काही विशिष्ट अवयवात ते लक्षण उत्पन्न करण्यात काही औषधे श्रेष्ठ असतात तर दुसरी मध्यम किंवा कनिष्ठ प्रतीची असतात .तसेच भावनांच्या बाबतीतही दिसून येते .यामुळे योजनेचे काम जास्त कठीण होते .म्हणून सर्वसाधारणपणे शारीरिक व विशिष्ट इंद्रिये व शरीराचे भाग यानुसार वर्गवारी करून लक्षणे, भावना, व त्यांची वैशिष्ट्ये देऊन त्यातील प्रत्येकापुढे त्याबद्दलची औषधे देताना त्या औषधांचा त्या बाबतीतील दर्जा दाखविल्यास औषधाची योग्य निवड करण्यास सोपे जाते .याकरिता अशा प्रकारे तयार केलेल्या कोशाची आवश्यकता असते.

अशाप्रकारचे अनेक योजनाकोश इंग्रजी जाणणाऱ्या चिकित्सकांना उपलब्ध आहेत .परंतु मराठी भाषेत अशा तऱ्हेचा व्यवस्थित कोश उपलब्ध नाही, काही औषधिनिघंटु मटीरिया म)ेडिकामराठीत (.लिहिलेले आहेतपण तेही पुरेसे नाहीत .इंग्रजी भाषेत डॉ .बोनिंग हॉसेन, डॉ .केंट, डॉ .बोजर, डॉ .नेर, डॉ .लिप्, इत्यादि अनेक डॉक्टरांनी असे योजनाकोश तयार केलेले आहेत .त्यात डॉ .केंट याचा कोश साधारणतः सर्वमान्य समजला जातो .व तोच पुष्कळ डॉक्टर लोक वापरतात .हा ग्रंथ बराच मोठा आहे व त्याची किंमतही बरीच आहे .व तो वापरणारांना सुद्धा वर सांगितलेल्या इतर कोशांचाही कित्येकवेळा उपयोग करावा लागतो .परंतु प्रस्तुत ग्रंथकर्त्याच्या गेल्या जवळ जवळ ३० वर्षाच्या होमिओपाथिक चिकित्सेच्या अनुभवाप्रमाणे पहाता डॉ .बोजर यानी आपल्या 'सिनॉप्टिक की' (Synoptic Key) या पुस्तकात दिलेला छोटा कोश, त्याचा सुटसुटीतपणा व त्यातील औषधांची अनुभविक निवडक योजना, यामुळे तो कोश विशेषतः त्वरित योजनेच्या कामी फारच उपयोगी पडतो .या कोशात दिलेली लक्षणे व भावना यांना उपयोगी पडणारी औषधे निवडक अशी आहेत म्हणून हा कोश तयार करताना त्या पुस्तकाच्या नमुन्यावर, आटोपशीर, परंतु उपयुक्त व कमी संक्षिप्त असा कोश इतर कोशांच्या साहय्याने मराठीत तयार केल्यास तो मराठी जाणणारास उपयोगी पडेल असे समजून हे पुस्तक लिहिले आहे .व यात योजिलेली औषधे निरनिरीळ्या कोशातून पडताळून तसेच शक्य तेथे अनुभवाने योग्य दिसलेली, अशी दिली आहेत .व यामुळे हे पुस्तक अनेक दृष्टीनी उपयुक्त होईल अशी अपेक्षा आहे, व साधारणतः दुसरे कोश वारंवार पहाण्याची फारशी जरूर पडणार नाही असा भरंवसा आहे .मात्र यामुळे दुसऱ्या मोठ्या कोशांचा उपयोग करावा लागणार नाही असे नव्हे, हे वरील विवेचनावरून वाचकांच्या लक्षात आले असेलच.

कोश बघून योग्य औषधाची निवड करणे हीसुद्धा एक कला किंवा शास्त्र आहे .लक्षणे व त्यांची वैशिष्ट्ये व त्यांना दिलेल्या औषधांचे कोष्टक मांडून त्यात जे औषध श्रेष्ठ प्रतीचे वाटेल ते रोग्याला बरोबर लागू पडेल असे नाही .कित्येक वेळा कनिष्ठ प्रतीचे किंवा मध्यम प्रतीचे औषध सुद्धा अचूक उपयोगी होईल .याकरता कोणत्या लक्षणाला किंवा वैशिष्ट्याला किती महत्त्व द्यावयाचे याचाही विचार करावा

अनुक्रमणिका

लागतो .काही वेळा मुख्य वाटणाऱ्या वैशिष्ट्यानाही बाजूला सारून एखाद्या क्षुल्लक वाटणाऱ्या लक्षणाला महत्त्व देऊन औषधाची निवड करावी लागते .उदाहरणार्थ प्रस्तुत ग्रंथकर्त्याकडे एकदा एक खोकल्याचा रोगी आला .त्याने ३।४ महिने ॲलोपाथिक औषधोपचार केला होता .या माणसाच्या खोकल्याच्या लक्षणांची चौकशी करताना कफाला काही विशिष्ठ वास, चव वगैरे आहे की काय म्हणून विचारता त्याने 'चव वगैरे' काही नाही पण कफ बाहेर येताना जड वाटतो म्हणून सांगितले .तसेच दुसऱ्या एका खोकल्याच्या रोग्याने कफ बाहेर येताना गार लागतो म्हणून सांगितले .या दोन्ही रोग्याच्या बाबतीत त्याच्या कफाच्या जडपणावर व गारपणावर औषधाची निवड केली, व त्या औषधानी दोन्ही रोगी थोड्याच दिवसात पूर्ण बरे झाले .कफाचा जडपणा व गारपणा ही लक्षणे असामान्य आहेत म्हणून त्यानाच महत्त्व देणे भाग पडले .होमिओपाथिक चिकित्सेत औषधापासून उत्पन्न होणारी लक्षणे व रोगापासून उत्पन्न होणारी लक्षणे यांचा समसमा संयोग करावा लागतो .म्हणजे चोराला हुडकून काढण्याकरता चोराचे मार्ग जाणून त्याचा शोध लावणाऱ्याची योजना करण्याचे हे शास्त्र आहे; तेव्हा होमिओपाथिक चिकित्सकाच्या अंगी गुप्त पोलीसाचे चातुर्य असणे जरूर आहे .अगदी एखाद्या क्षुल्लक दिसणाऱ्या गोष्टीवरून गुन्ह्याचा तपास लावणाऱ्या गुप्त पोलिसाप्रमाणे होमिओपाथिक चिकित्सकाला फार सूक्ष्म दृष्टी ठेवावी लागते . अगदी स्पष्ट लक्षणाना बाजूला सारून एखाद्या क्षुल्लक वाटणाऱ्या लक्षणाला कसे महत्त्व द्यावे लागते याचा आता उल्लेख केला, तसेच लक्षणांच्या वैशिष्ट्याकडे पाहातानाही हीच दृष्टी काही वेळा ठेवावी लागते . उदाहरणार्थ एखाद्या रोग्याला पाठीवर निजून बरे वाटत असल्यास त्या अवस्थेला उपयेगी पडणाऱ्या औषधांच्या दिलेल्या यादीतूनच निवड केली पाहिजे असे नाही .कदाचित त्यावर दिलेल्या औषधांपैकी कोणतेच उपयोगी ठरणार नाही .अशा वेळी पाठीवर निजून बरे वाटते म्हणजे रोग्याला कुशीवर निजून जास्त होणाऱ्या अवस्थेला जी औषधे दिली आहेत त्यातलेच एखादे औषध निवडावे लागेल .लक्षणे किंवा भावना पाहताना हेच धोरण लक्षात ठेवावयास पाहिजे .उदाहरणार्थ जुलाब होणे, अंगाला घाम सुटणे, लघवीला जास्त होणे किंवा बायकाना विटाळ जास्त जाणे ही लक्षणे दिसावयास अगदी वेगवेगळी दिसतात, पण जरा बारकाईने विचार केल्यास शरीरातील "हे नैसर्गिक स्राव वाढत्या प्रमाणात आहेत" या एका सदराखाली ते येऊ शकतील .तेव्हा वरील लक्षणांवर दिलेल्या औषधांचा विचार करताना वेळ प्रसंगी 'स्राव एकंदरीत वाढलेले' या सदरात दिलेल्या औषधांवर पण नजर टाकलेली बरी.

जीवनशक्तीच्या (Vital Force) मार्गामध्ये अंतर्गत किंवा बाह्य कारणामुळे बिघाड झाला म्हणजे ही रुद्ध झालेली जीवनशक्ती प्रकृतिधर्मानुसार शरीरातील कोणत्यातरी एका किंवा जास्त इंद्रियात किंवा अवयवात लक्षणे उत्पन्न करून ही शक्ती आपला नेहमीचा मार्ग बिघडल्याची व तो दुरुस्त करणाऱ्या आपल्या प्रयत्नाची जाणीव करून देते. इंद्रिये व अवयव यांच्या कार्यभिन्नतेमुळे लक्षणात भिन्नता दिसून आली तरी त्यांचे आद्य कारण नेहमीचा मार्ग बिघडलेली जीवनशक्ती हेच होय व म्हणूनच होमिओपाथिक चिकित्सेचे हे मूलतत्त्व ध्यानात बाळगून भिन्न भिन्न दिसणाऱ्या पण वर दर्शविल्याप्रमाणे मूलतः समानधर्मी असणाऱ्या अनेक लक्षणांवर दिलेल्या औषधांचा तुलनात्मक दृष्टीने अभ्यास करणे आवश्यक आहे.

सर्वसामान्य शरीरांवर होणाऱ्या भावना व लक्षणे व त्यांची वैशिष्ट्ये व त्यावर या पुस्तकात तसेच अशा प्रकारच्या दुसऱ्या कोशात दिलेली औषधे यांचा अंतर्भाव थोड्या बहुत फरकाने विशिष्ट इंद्रियांच्या किंवा अवयवांच्या सदराखाली झालेला आढळून येईल .तेव्हा एखाद्या विशिष्ट इंद्रियांच्या लक्षणावर किंवा त्याच्या वैशिष्ट्यावर दिलेल्या औषधांचा विचार करताना, त्या लक्षणासाठी व वैशिष्ट्याच्या समानधर्मी सामान्य लक्षणासाठी व वैशिष्ट्यासाठी दिलेल्या औषधांचा विचार करणे जरूर आहे .किंबहुना अशाच तऱ्हेचा विचार करून औषधाची निवड केली तर ती अचूक होण्याचा पुष्कळ वेळा जास्त संभव असतो.

अनुक्रमणिका

लक्षणांचा व त्यांच्या वैशिष्ट्याचा विचार करताना मानसिक लक्षणांचा विचार करणे हे होमिओपाथिक चिकित्सेचे दुसरे एक महत्त्वाचे अंग आहे .कित्येकवेळा आजारी माणसांची मानसिक लक्षणे स्पष्टपणे दृष्टोत्पत्तीस येतात .परंतु अनेकवेळा शिष्टाचार पाळण्याच्या बंधनामुळे मोठ्या माणसांच्या बाबतीत अशा लक्षणांची माहिती त्यांच्या नातेवाईकांकडून काढून घ्यावी लागते .एरवी स्वभावाने थंड असलेले काही इसम आजारीपणात इतके चिडखोर बनतात की शुश्रूषा करणाऱ्या लोकांना नकोसे होते . तर दुसरी काही आजारी माणसे यातना होत असताना सुद्धा थंड असतात .काही माणसे आपली लक्षणे सांगूनच थांबत नाहीत तर इतर अनेक गोष्टी सुद्धा सुनावण्यास कमी करीत नाहीत; तर दुसरे विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे सुद्धा धड देत नाहीत .लहान मुलांच्या बाबतीत शिष्टाचाराचे बंधन नसल्यामुळे त्यांची मानसिक अवस्था स्पष्ट दिसून येते .मानसिक लक्षणे स्पष्ट असल्यास इतर लक्षणांना किंवा त्यांच्या वैशिष्ट्याला फारशी किंमत न देता मानसिक लक्षणांवरच औषधाची निवड करणे कित्येकदा योग्य असते .एक दोन उदाहरणे दिल्यास याचा जास्त उलगडा होईल.

एकदा एका ४।५ वर्षे वयाच्या मुलाला १०२°, १०३° डिग्री ताप आला .तो मुलगा डॉक्टरला तर राहोच पण आपल्या आईला किंवा वडिलाना सुद्धा अंगाला हात लावू देण्यास राजी नव्हता .त्याच्याकडे पाहताच स्वारी चिडून ओरडावयास लागावयाची .अशा मुलाला तपासावयाचे कसे व औषध कसे द्यावयाचे याचा नेहमीच्या डॉक्टरला पेच पडला .होमिओपाथिक औषधे गोड असतात तेव्हा ती कशीतरी पाण्यातून देता येतील या कल्पनेने ग्रंथकर्त्याला बोलावणे आले .अर्थातच मुलाने त्यालाही तपासू दिले नाहीच .पण अंगाला हात लावण्याने किंवा पाहण्याने चिडावयाचे ही दोन मानसिक लक्षणे औषधाची निवड करण्यास पुरेशी होती .औषध दिल्यानंतर दुसरे दिवशी त्याचा ताप तर कमी झालाच पण स्वारी इतकी थंडावली की त्याने बिनतक्रार तपासू दिले .एक दोन दिवसात त्याचा ताप साफ उतरून तो पूर्ववत खेळावयास लागला .दुसरे उदाहरण मोठ्या माणसाच्या बाबतीतले असेच मजेदार आहे .एक रोगी सुमारे ५० वर्षे वयाचा जवळ जवळ ७।८ महिने डॉक्टर—वैद्यांची औषधे घेऊन अगदी कंटाळला होता .कशानेच गुण वाटेना म्हणून होमिओपाथीने तरी गुण वाटतो की काय हे पाहाण्याकरता त्याच्या नातेवाईकानी ग्रंथकर्त्यास बोलाविले .त्याच्या पलंगाच्या शेजारी ठेविलेल्या खुर्चीवर बसताच स्वारीने "तुम्ही डॉक्टर मला तपासावयास आलात काय? तपासा तर" असे म्हणून दोन्ही पाय लांब करून तपासणाऱ्याच्या मांड्यावर ठेविले व तणावून स्वारी निजली .त्याची पत्नी व इतर नातेवाईक हा प्रकार पाहून सर्दच झाले . त्याचे पाय दूर न करता त्याच्या पत्नीला व इतर नातेवाईकाना काही प्रश्न विचारले .त्यानंतर त्यालाही काही प्रश्न यिचारले .त्यांची काही तरी विक्षिप्त उत्तरे त्याने दिली .काही वेळाने त्याचे पाय दूर करून व त्याला न तपासताच उठून "औषध पाठवितो ते घ्या व उद्या कसे काय वाटते ते कळवा" असे सांगताच "हो, हो, डॉक्टर या आता, उद्या काय वाटते ते खात्रीने कळवितो" असे विक्षिप्तपणे हसत म्हणून स्वारी पुन्हा नीटपणे अंथरुणावर निजली .या लक्षणांना अनुसरून दिलेल्या औषधाने दुसऱ्या दिवशी या रोग्याची वृत्ति इतकी बदलली की त्याने आपण होऊन पुन्हा बोलावणे पाठविले व आदल्या दिवशी केलेल्या वर्तनाची मनःपूर्वक क्षमा मागितली .नंतर त्याला होत असलेल्या लक्षणानुसार योग्य औषधाची योजना केल्यावर तो बरा झाला.

होमिओपाथिक औषधे मनःस्थिती पाहून दिल्याने रोगावर कशी उपयोगी पडतात हे वर दिलेल्या उदाहरणांवरून ध्यानात येईल .अभ्यासूंना विचार करण्याची प्रवृत्ति असावी या हेतूने दिलेल्या उदाहरणात कोणत्या औषधाची निवड केली हे लिहिण्याचे मुद्दामच वगळले असले तरी कोशात लक्षणे

अनुक्रमणिका

कशी बघावयाची व औषधाची निवड करताना कोणत्या लक्षणाना कसे व किती महत्त्व द्यावयाचे हे जास्त स्पष्ट करण्याकरता खाली दोन रोग्यांची लक्षणे दिली आहेत :

(१) रोगी– पुरुष वय सुमारे ४०

लक्षणे – दोन्ही पाय दुखतात.
पाय दाबल्याने बरे वाटते.
चालताना किंवा पाय हलविल्याने बरे वाटते.
ढेकर आली किंवा वात सरला म्हणजे बरे वाटते.

वरील रोग्याला मधुमेहासारखा विकार नव्हता व पायाचे दुखणे सुरू होण्यास विशिष्ट असे कोणतेच कारण घडले नव्हते, वरील लक्षणसमुच्चयात ढेकर येऊन किंवा वात सरून पाय दुखणे कमी होणे हे लक्षणाचे वैशिष्ट्य विशेष महत्त्वाचे आहे कारण त्या वैशिष्ट्याचा पाय दुखण्याशी अर्थाअर्थी काही संबंध नाही .तेव्हा ते वैशिष्ट्य अगोदर घ्यावयाचे .त्यावर सर्वसामान्य लक्षणांच्या वैशिष्ट्यात पुढील औषधे आहेत–

वात वर खाली सरल्याने ब वा :– **आर्जे-ना**; कलि-का; ग्रफाय; व्हेरा-आ; ***सॅन्वि***.
दाबल्याने ब वा :– आर्जे-ना.
चालताना किंवा पाय हलविल्याने ब वा :– **आर्जे-ना**; कलि-का.

वरील लक्षणसमुच्चयात 'आर्जेना-' हे एकच औषध समायिक आहे .ते औषध दिल्याने तो रोगी बरा झाला.

(२) रोगी– पुरुष वय सुमारे ५०.

लक्षणे :– पोटदुखी. पोट डाव्या बरगड्याखाली जठराच्या जागेत दुखते. दाबल्याने जास्त दुखते.
पोटावर निजून बरे वाटते, किंवा डाव्या कुशीवर निजल्याने बरे वाटते. खाण्याने बरे वाटते परंतु ३–४ तासानी पुन्हा दुखणे सुरू होते, व पुन्हा थोडे खाल्ले की बरे वाटते.
वात सरला किंवा ढेकर आल्याने बरे वाटते.

वरील लक्षणसमुच्चयात 'पोटावर निजून बरे वाटते' ही अवस्था विशेष महत्त्वाची आहे .कारण, त्या अवस्थेत त्याला का बरे वाटावे याचे काहीच कारण सांगता येण्यासारखे नाही .त्याचप्रमाणे दाबल्याने जास्त त्रास होऊनसुद्धा रोग्याला वेदना होत असलेल्या कुशीवर निजल्याने पण बरे वाटते .तेव्हा ही दोन लक्षणाची वैशिष्ट्ये प्रथम घेतल्यास त्यात तीन औषधे 'केलि; सेपि; व स्टॅनम' समाईक आहेत असे दिसून येईल .त्यानंतर खाण्याने बरे वाटते यात 'केलि व सेपि' ही दोन औषधे येतात .आता वात खाली वर सरल्याने बरे वाटते या वैशिष्ट्यात 'केलि, व सेपि' ही दोन औषधे येत नाहीत, परंतु वात किंवा ढेकर हे शरीरातील स्रावच आहेत तेव्हा स्राव गेल्याने बरे वाटते या वैशिष्ट्यात 'सेपि' हे औषध येते .या रोगाचे निदान जठरातील आम्ल वाढले आहे, व्रण नाही कारण क्ष किरणाने घेतलेल्या फोटोत व्रण दिसला) .असे केले होते (नाहीजठरातील आम्ल पित्त हे सदर पाहिल्यास त्यात 'सेपि' हे औषध आहे असे आढळून येईल .तेव्हा 'सेपिआ' या औषधाचीच निवड योग्य ठरून त्या औषधानी तो रोगी बरा झाला.

अनुक्रमणिका

होमिओपाथिक चिकित्सकाकडे रोगी रोगाच्या प्रथमावस्थेत कधीच येत नाहीत .अगोदर ॲलोपाथिक नंतर आयुर्वेदिक औषधे घेऊन बरे वाटेनासे झाले म्हणजे या चिकित्सेकडे रोगी वळतात; त्यामुळे रोग्याच्या मूळच्या लक्षणात औषधाच्या दुष्परिणामाची भर पडून लक्षणे गुंतागुंतीची होतात .ही गुंतागुंत कशी सोडवावयाची याकरिता वरील उदाहरणे दिली आहेत .प्रस्तावनेत सर्व बारीकसारीक गोष्टींचा ऊहापोह करता येत नाही .तरीपण वरील उदाहरणांवरून कोश कसा बघावा याचा बोध होईल असा भरंवसा वाटतो.

वरीलप्रमाणे कोशात बघून औषधांची निवड करताना काही वेळेस २।३ औषधे समायिक येण्याचा संभव आहे अशा वेळेस औषधाची निवड निश्चित करण्याकरता निघंटूचे अवलोकन अवश्य आहे.

ही चिकित्सा म्हणजे कला आहे .सतत परिश्रम व विचारपूर्वक अभ्यासानेच ही कला साध्य होते . औषधिनिघंटूत दिलेल्या औषधांच्या लक्षणांचा अभ्यास व, कोशात दिलेल्या लक्षणांच्या बाबतीत त्यांना दिलेला दर्जा याचा काळजीपूर्वक अभ्यास सतत केल्यानेच अनेक औषधांच्या वैयक्तिक बारकाया लक्षात येतात व रोगी आपली लक्षणे सांगताना त्यापैकी कोणत्या लक्षणावर किंवा वैशिष्ट्यावर मुख्यतः लक्ष दिले पाहिजे याचा निश्चय होतो व औषधाची निवड सुलभ होते .औषधाचे श्रेष्ठ कनिष्ठादि गुण म्हणजे औषधाचा दर्जा दाखविण्याकरता औषधाची नावे छापताना निरनिराळे तीन टाइप वापरले आहेत .जाडा टाइप औषधाचा पहिला दर्जा दाखवितो, मध्यम टाइप दुसरा व साधा बारीक टाइप तिसरा दर्जा दाखवितो.

लक्षणभावनाकोश व निघंटु हे दोन्ही ग्रंथ लिहून तयार झाल्यानंतर ते अनेक वर्षे लेखकाजवळ पडून राहिले होते; ते छापून निघतील असा लेखकाला भरंवसा वाटत नव्हता .परंतु १९६० साली महाराष्ट्र राज्य सरकारने महाराष्ट्रराज्य साहित्य आणि संस्कृति मंडळ स्थापन केले, या मंडळातर्फे हे ग्रंथ छापून निघण्याचा संभव आहे असे वाटल्यामुळे हे दोन्ही ग्रंथ मंडळाकडे परीक्षणार्थ पाठवावेत असे लेखकाचे पुतणे चि .ब .न .फाटक व त्यांची पत्नी चि .सौ .देवयानी फाटक या उभयतांनी लेखकाला अतिशय आग्रह केला .या आग्रहामुळे शेवटी लेखकाने हे ग्रंथ मंडळाकडे परीक्षणार्थ पाठविण्याचे धाडस केले .सुदैवाने मंडळाच्या परीक्षकांना हे ग्रंथ पसंत पडून दोन्ही ग्रंथ छापण्याचे ठरले .त्याप्रमाणे पहिला ग्रंथ होमिओपाथिक निघंटु ता .२ जानेवारी १९६४ रोजी प्रसिद्ध झाला व आता दुसरा ग्रंथ लक्षणभावनाकोश छापून प्रसिद्ध होत आहे .याबद्दल मंडळातील सर्व सदस्यांचे जेवढे आभार मानावेत तेवढे थोडेच आहेत .त्याचप्रमाणे ज्यांच्या आग्रहामुळे हे कार्य सिद्धीस जाण्यास मदत झाली ते लेखकाचे पुतणे व त्यांच्या पत्नी या उभयतांचेही आभार मानणे आवश्यक आहे.

मराठीत अशा तऱ्हेचे ग्रंथ तयार व्हावेत म्हणून लेखकाचे एक स्नेही व प्रार्थना समाजाच्या मराठी शाळेतील प्रमुख कै .वि .ब .वेलणकर यानी लेखकाला सतत तगादा लावला नसता तर हे दोन्ही ग्रंथ लेखकाच्या हातून तयार झाले असते असे वाटत नाही, कै .वेलणकर यानी तयार झालेली हस्तलिखिते पाहिली, पण आज छापून निघालेले ग्रंथ पाहण्यास ते हयात नाहीत याबद्दल लेखकाला अतिशय खेद होत आहे.

प्राज्ञप्रेसच्या कामगार बंधूनी कोशाच्या कंपोजिंगचे किचकट काम फारच काळजीपूर्वक केले, तसेच प्राज्ञपाठशाळचे आजीव सदस्य श्री .वासुदेवशास्त्री कोनकर यांनी वेगवेगळ्या आकाराच्या टाइपांची लक्षपूर्वक जुळवाजुळव केली याबद्दल ते सर्व आभाराचे धनी आहेत .प्रुफे तपासताना श्री .**पांआपटे .गो .**

अनुक्रमणिका

यांनी शक्य तितकी मुद्रणतपासणीची काळजी घेतली .तरीसुद्धा छापताना बऱ्याच चुका झालेल्या आहेत . शुद्धिपत्रकात दिल्याप्रमाणे चुका दुरुस्त करून ग्रंथ वापरावा अशी विनंति आहे.

मुंबई }
ऑक्टोबर १९६४ }

शं. र. फाटक

अनुक्रमणिका

अनुक्रमणिका

निवेदन ५
पुरस्कार ७
प्रस्तावना ८
पहिल्या आवृत्तीची प्रस्तावना १०
औषधांची सूची २१
मानसिक विकार ३३
सर्वसाधारण भावना व विकार ७०
डोके १४१
डोक्याची मागील बाजू व मानेचा भाग १४४
मेंदू १४६
घेरी १५०
डोक्याचे बाह्यांग—त्वचा व कवटी १६२
डोळे १६५
कान १८२
नाक व शेजारच्या हाडांतील पोकळ्या १८९
चेहरा २०१
दात २१२
हिरड्या २१८
टाळा २२०
जीभ २२२
चव २२८
तोंड २३२
घसा २३८
उदर २४८
उदराचे बाह्यांग २६७
जठर २६८
यकृत २९१
पांथरी २९४
गुद व गुदद्वार २९५
गुदद्वार व जननेंद्रिये यामधील भाग ३०१
मूत्रेंद्रियें ३०२
जननद्रिये (पुरुष व स्त्री(........ ३१७
पुरुषजननेंद्रिये ३१९
स्त्रीजननेंद्रिये ३२६
स्तन ३४०
स्तनाग्रे ३४४

श्वासोच्छ्वास ३४६
खोकला ३५३
कफ)खाकरा(....३६२
छाती व फुप्फुसे ३६४
छातीचा बाह्य भाग..३७०
कंठ व श्वासनलिका ३७२
रुधिराभिसरण..३७६
नाडी ३८५
रक्तवाहिन्या ३८७
गळा.. ३८८
मान ३९१
पाठ ३९५
कणा ४००
तिकोनी हाडांचा भाग ४०३
तिकोनी हाडे ४०४
कंबर ४०५
माकडहाडाचा भाग... ४०८
गुदास्थि ४१०
हात ४१२
खाक..४१६
खांदा व भाग...४१७
वरचा हात ४१८
पुढला हात..४१९
पंजे..४२०
बोटे ४२४
सांधे...४२९
हाडे ४३१
पाय ४३२
कमरेचा सांध्याचा भाग..४३५
कुल्ले...४३६
जांघा ४३७
मांड्या ४३८
तंगड्या...४४२
पाऊले..४४५
बोटे (पायाची)...४५२
सांधे...४५४
हाडे ४५७
झोप ४५८

अनुक्रमणिका

थंडी वाजणे- शहारे- गारपणा ४६४
ज्वर)ताप-(आग- उष्णता ४६९
घाम ४७४
त्वचा—कातडे ४८०
लक्षणांचे वैशिष्ट्य (सर्वसामान्य) ४९२

औषधांची सूची

संपूर्ण नाव	संक्षिप्त रूप
अकोनाईट	अको.
अडोनिस व्हल्गॅरिस	अडोनि.
अगारिकस	अगारि.
अनाकार्डिअम	अनाका.
अपोसायानम	अपोसा.
अब्रोटेनम	अब्रो.
अमिल नायट्रोसम	अमिल-ना.
अमोनियम कार्बोनिकम	अमो-का.
अमोनिअम ब्रोमेटम	अमो-ब्रो.
अमोनियम मूरिआटिकम	अमो-मू.
अरानिआ डायाडिमा	अरानि.
अरेलिआ रेसिमोसा	अरेलि.
अर्टिका युरेन्स	अर्टि.
अलेट्रिस	अलेट्रि.
अल्युमिना	अल्युमि.
अल्युमेन	अल्युमे.
असाफिटिडा	असाफि.
असारम	असार.
असेटिक ॲसिड	असेटि-ॲसि.
अस्टिलेगो	अस्टि.
अक्टिआ स्पायकटा	अक्टि-स्पा.
अग्नस कॅस्टस	ॲग्नस.
ॲन्टिमोनिअम क्रूडम	ॲन्टि-क्रू.
ॲन्टिमोनिअम टार्टारिकम	ॲन्टि-टा.
ॲन्थ्रसिनम	ॲन्थ्रा.
ॲम्ब्रा ग्रिजिआ	ॲम्ब्रा.
आयरिस	आयरि.
आयोडिअम	आयो.
आरम मेटॅलिकम	आरम-मे.

अनुक्रमणिका

आरम मूरिआटिकम	आरम-मू.
आरम ट्रायफायलम	आरम-ट्रा.
आर्जेन्टम नायट्रिकम	आर्जे-ना; नाय.
आर्जेन्टम मेटॅलिकम	आर्जे-मे.
आर्टेमीसिआ व्हल्गॅरिस	आर्टेम-व्ह.
आर्निका मॉन्टेना	आर्नि.
आर्सेनिकम आल्बम	आर्से.
आर्सेनिकम आयोडेटम	आर्से-आयो.
आर्सेनिकम सल्फुरेटम फ्लेवम	आर्से-स-फ्ले
आस्टेरिआस रुबेन्स	आस्टे-रु.
ऑसिमम कॅनम	ऑसि.
ऑस्मिअम	ऑस्मि.
ऑक्झॅलिक ॲसिड	ऑक्झ-ॲसि.
इक्विसेटम	इक्वि.
इग्नेशिआ	इग्ने.
इथूसा सिनापिअम	इथू.
इनान्थ क्रोकेटा	इनान्थ.
इन्डिगो	इन्डिगो.
इपिकॅकुआन्हा	इपि.
इपिफेगस	इपिफे.
इरिजिरान	इरिजि.
इलाप्स कोरालिनस	इलाप्स.
इस्कूलस	इस्कू.
एकीनेसिआ	एकीने.
एपिस मेलिफिका	एपि.
एबिस कॅनॅडेन्सिस	एबि-कॅ.
एलोज	एलो.
ऐलान्थस	ऐलान्थ.
ओनास्माडिअम	ओनास्मा.
ओपिअम	ओपि.
ओरिगॅनम	ओरिगॅ.
ओलिअम ॲनिमॅलिस	ओलि-ॲनि.

अनुक्रमणिका

ओलिअंडर	ओलिअं.
ओलिअम जेकोरिस	ओलि-जे.
कलि आयोडेटम	कलि-आयो.
कलि आर्सेनिकम	कलि-आर्से.
कलि कार्बोनिकम	कलि-का.
कलि क्लोरिकम	कलि-क्लो.
कलि नायट्रिकम	कलि-ना.
कलि फास्फोरिकम	कलि-फा.
कलि बायक्रोमिकम	कलि-बाय; बा.
कलि ब्रोमेटम	कलि ब्रो.
कलि मूरिआटिकम	कलि-मू.
कलि सल्फुरिकम	कलि-स.
कलि सायानेटम	कलि-सा.
कलाडिअम	कलाडि.
कॅक्टस	कॅक्ट.
कॅडमिअम सल्फुरेटम	कॅडमि-स.
कॅनॅबिस	कॅनॅबि.
कॅन्थारिस	कॅन्था.
कॅप्सिकम	कॅप्सि.
कॅम्फर	कॅम्फ.
कॅलंडुला	कॅलंडु.
कॅल्करिआ आयोडेटा	कॅल्क-आयो.
कॅल्करिआ आर्सेनिका	कॅल्क-आर्से.
कॅल्करिआ कार्बोनिका	कॅल्क-का.
कॅल्करिआ फास्फोरिका	कॅल्क-फा.
कॅल्करिआ फ्लुओरिका	कॅल्क-फ्लु.
कॅल्करिआ सल्फुरिकम	कॅल्क-स.
कॅल्करिआ हैपोफास्फोरिकम	कॅल्क-हैपो.
कॅस्टोरिअम	कॅस्टो.
काफिआ	काफि.
कामिआ	कामि.
कामोमिल्ला	कामो.

अनुक्रमणिका

कार्डुअस मेरिआनस	कार्डु-मे.
कार्नस	कार्नस.
कार्बो ॲनिमॅलिस	कार्बो-ॲनि.
कार्बोलिक ॲसिड	कार्बो-ॲसि.
कार्बो व्हेजिटॅबिलिस	कार्बो-व्हेजि.
कार्बोनिअम सल्फुरेटम	कार्बो-स.
कालिंसोनिआ	कालिंसो.
कालोफायलम	कालो.
काल्चिकम	काल्चि.
कास्टिकम	कास्टि.
किनिमम आर्सेनिकोसम	किनि-आर्से.
किनिमम सल्फुरिकम	किनि-स.
किनोपोडिअम	किनो.
कुप्रम मेटॅलिकम	कुप्रं.
कुप्रम आर्सेनिकम	कुप्रं-आर्से.
कुबेबा	कुबे.
कुलेक्स	कुले.
केलिडोनिअम	केलि.
कोका	कोका.
कोकेना	कोकेना.
कोक्युलस	कोक्यु.
कोकस कॅक्टाय	कोक-कॅ.
कोनिअम	कोनि.
कोबाल्टम	कोबा.
कोमोक्लाडिआ	कोमो.
कोरालिअम रुब्रम	कोरा-रु.
कोलेस्टेरिनम	कोलेस्टि.
कोलोसिंथ	कोलो.
क्रटिगस	क्रॅटिग.
क्रिआसोट	क्रिआसो.
क्रोकस	क्रोक.
क्रोटन टिग्लिअम	क्रोट-टि.

अनुक्रमणिका

क्रोटेलस कॅस्कॅव्हेला	क्रोटे-कॅ.
क्रोटेलस हारिडस	क्रोटे-हा.
क्लिमॅटिस	क्लिमॅटि.
क्लोरम	क्लोर; रि.
क्लोरल हैड्रेट	क्लोरल-है.
गासिपिअम	गासि.
गॅम्बोजिआ	गॅम्बो.
गिम्नोक्लाडस	गिम्नो.
गॅल्सेमिअम	गेल्से.
ग्रटिओला	ग्रटि.
ग्रफाइट	ग्रफाय.
ग्रिंडेलिआ	ग्रिंडे.
ग्लोनोइन	ग्लोनो.
ग्वाईआकम	ग्वाई.
चिओनॅन्थस	चिओ.
चिमाफायलिआ	चिमा.
जट्रोफा	जट्रो.
जॅबोरंडि	जॅबो.
जालप	जालप.
झॅन्थोझायलम	झॅन्थो.
झिंकम	झिंक.
झिंक आयोडाईड	झिंक-आयो.
झिंक आर्सेनाइट	झिंक-आर्से.
झिंक क्रोमेट	झिंक-क्रो.
झिंक फास्फेट	झिंक-फा.
झिंक व्हेलेरिआनेट	झिंक-व्हॅले.
झिंजिबेरिस	झिंजि.
टरेन्टुला	टरेन्टु.
टरेन्टुला कुबेन्सिस	टरेन्टु-कु.
टॅबॅकम	टॅबॅक.
टॅरॅक्सकम	टॅरॅक्स.
टिलिआ	टिलि.

अनुक्रमणिका

टॅरेबिन्यिना	टॅरेबिं.
टेलिआ	टेलि.
टेल्युरिअम	टेल्यु.
ट्युबरकुलिनम	ट्युब.
ट्रांबोडिअम	ट्रांबो.
ट्रिलिअम	ट्रिलि.
डल्कामारा	डल्का.
डाफ्ने	डाफ्ने.
डायास्कोरिआ	डायास्को.
डिक्टम्नस	डिक्टा.
डिजिटॅलिस	डिजि.
डिफ्थेरिनम	डिफ्थे.
ड्रोसेरा	ड्रोसे.
थायराडिनम	थायरा.
थूजा	थूजा.
थेरिडिआन	थेरि.
नक्स मोस्चेटा	नक्स-मो.
नक्स व्हामिका	नक्स-व्हा.
नॅफेलिअम	नॅफेलि.
नाजा	नाजा.
नायट्रिक ॲसिड	नाय-ॲसि.
नेट्रम कार्बोनिकम	नेट्र-का.
नेट्रम फास्फोरिकम	नेट्रम-फा.
नेट्रम मूरिआटिकम	नेट्र-मू.
नेट्रम सल्फुरिकम	नेट्र-स.
परेरा ब्रेव्हा	परेरा.
पलाडिअम	पलाडि.
पल्सटिल्ला	पल्स.
पॅरिस	पॅरि.
पायरोजेन	पायरो.
पालिगोनम	पालिगो.
पिओनिआ	पिओनिं.

अनुक्रमणिका

पिक्रिक ॲसिड	पिक्रि-ॲसि.
पेट्रोलिअम	पेट्रो.
पेट्रोसेलिनिनम	पेट्रोसे.
पोडोफायलम	पोडो.
पोथास	पोथास.
प्युलेक्स	प्यूले.
प्रूनस स्पायनोसा	प्रून-स्पा.
प्लॅटिनम	प्लॅटि.
प्लॅन्टगो	प्लॅन्ट.
प्लंबम	प्लंबं.
फेगोपायरम	फेगो.
फार्मिका	फार्मि.
फायटोलाका	फायटो.
फास्फरस	फास्फ.
फास्फरिक ॲसिड	फास्फ-ॲसि.
फिजास्टिग्मा	फिजास.
फेरम मेटॅलिकम	फेरम; मे.
फेरम फास्फरिकम	फेरम-फा.
फेलांड्रिनम	फेलांड्रि.
फ्रॅक्सिनस	फ्रॅक्सि.
फ्लुओरिक ॲसिड	फ्लुओ-ॲसि.
बडिआगा	बडि.
बर्बेरिस व्हल्गेरिस	बर्बे.
बर्सा पॅस्टोरिस	बर्सा.
बॅप्टिसिआ	बॅप्टि.
बॅरिटा कार्बोनिका	बॅरि-का.
बॅरिटा मूरिआटिका	बॅरि-मू.
बिस्मथ	बिस्म.
बुफो	बुफो.
बेन्झाइक ॲसिड	बेन्झा-ॲसि.
बेलाडोना	बेला.
बेलिस पॅरोनिस	बेलिस.

अनुक्रमणिका

बोथ्राप्स	बोथ्रा.
बोराक्स	बोरा.
बोरासिक ॲसिड	बोरा-ॲसि.
बोव्हिस्टा	बोव्हि.
ब्रायोनिआ	ब्रायो.
ब्रोमिअम	ब्रोमि.
मर्क्युरिअस	मर्क्यु.
मर्क्युरिअस आयोडेटम फ्लेव्हम	मर्क्यु-आ-फ्ले.
मर्क्युरिअस आयोडेटम रूब्रम	मर्क्यु-आ-रु
मर्क्युरिअस कोरोझिव्हस	मर्क्यु-को.
मर्क्युरिअस डल्सिस	मर्क्यु-ड.
मर्क्युरिअस सायानेटस	मर्क्यु-सा.
मॅग्नेसिआ कार्बोनिका	मॅग-का.
मॅँग्नेसिआ फास्फरिका	मॅँग-फा.
मॅग्नेसिआ मूरिआटिका	मग्ने-मू.
मॅग्नेटिस पोलस आस्ट्रॅलिस	मॅग्न-पो-आस्ट्रे.
मॅग्नॅनम	मॅग्नॅन.
मॅन्सिनेला	मॅन्सि.
मॅलान्ड्रिनम	मॅलान्ड्रि.
मायगेल	मायगे.
मिरिका	मिरि.
मिलिफालियम	मिलि.
मेझेरिअम	मेझे.
मेडोऱ्हिनम	मेडो.
मेनिआन्थिस	मेनि.
मेरम व्हेरम	मेरम.
मेलिलोटस	मेलि.
मोस्कस	मोस्क.
म्युरिआटिक ॲसिड	म्युरि-आसि.
म्युरेक्स	म्युरेक्स.
युआनिअम	युआनि.
युपेटोरिअम फरफॉलिएटम	युपे-पर.

अनुक्रमणिका

युपेटोरिअम पुरपूरिअम	युपे-पुर.
युफोर बिअम	युफोर.
युफ्रेसिआ	युफ्रे.
युरेनिअम नायट्रिकम	युरे-ना.
रॅटॅन्हिआ	रॅटनि.
रॅननकुलस बल्बोसस	रॅनन-ब.
रॅननकुलस स्क्लिरेटस	रॅनन-स्क्लि.
रॅफेनस	रॅफे.
रुमेक्स	रुमे.
रुटा	रुटा.
रेडिअम	रेडि.
रोबिनिया	रोबि.
ऱ्हसटाक्सीकोडेन्ड्रान	ऱ्हस-टा.
ऱ्हस रॅडिकन्स	ऱ्हस-रॅ.
ऱ्हस व्हेनिनेटा	ऱ्हेस-व्हे.
ऱ्हिअम	ऱ्हिअम.
ऱ्होडोडेन्ड्रन	ऱ्होडो.
लॅक कॅनिनम	लॅक-कॅ.
लॅक डिफ्लोरेटम	लॅक-डि.
लॅकेसिस	लॅके.
लॅक्टिक ॲसिड	लॅक्टि-ॲसि.
लॅक्नॅन्थस	लॅक्नॅन.
लॅट्रोडेक्टस	लॅट्रो.
लॅथिरस	लॅथि.
लाप्पा	लाप्पा.
लायकोपस	लायकोप.
लायकोपोडिअम	लायको.
लायसिन	लायसि.
लारोसरेसस	लारो.
लिथिअम कार्बोनिकम	लिथि-का.
लिलिअम टिग्रिनम	लिलि-टि.
लेडम	लेडम.

अनुक्रमणिका

लेप्टांड्रा	लेप्टां.
लोबेलिआ	लोबे.
लोलिअम टेम्युलेन्टम	लोलि-टे.
व्हर्बस्कम	व्हर्ब.
व्हॅक्सिनिनम	व्हॅक्सि.
व्हॅलेरिअन	व्हॅले.
व्हायपेरा	व्हायपे.
व्हायोला ओडोरेटा	व्हाओ-ओ.
व्हायोला ट्रायकलर	व्हाओ-ट्रा.
व्हिन्का मायनर	व्हिन्का.
व्हिबुरनम	व्हिबु.
व्हिस्कम आल्बम	व्हिस्कं.
व्हेराट्रम आल्बम	व्हेरा-आ.
व्हेराट्रम व्हिराईड	व्हेरा-व्हि.
व्हेरिओलिनम	व्हेरिओ.
सल्फर	सल्फ.
सल्फर आयोडेटम	सल्फ-आयो.
सल्फुरिक ॲसिड	सल्फु-ॲसि.
संबूल	संबूल.
सॅनिकुला	सॅनिकु.
सॅन्विनेरिआ	सॅन्वि.
सॅम्बुकस	सॅम्बुक.
साबाडिल्ला	साबा.
साबाल	साबाल.
साबिना	साबि.
सार्सापरिला	सार्सा.
सालिडेगो	सालिडे.
सिआनोथस	सिआनो.
सिकुटा	सिकुटा.
सिकेल	सिकेल.
सिक्लामेन	सिक्ला.
सिना	सिना.

अनुक्रमणिका

सिनापिस	सिनापि.
सिनाबारिस	सिनाबा.
सिफिलिनम	सिफि.
सिमिसीफूजा	सिमिसि.
सिलिसिआ	सिलि.
सिल्ला	सिल्ला.
सिस्टस	सिस्ट.
सिंकोना	सिंको.
सिंफायटम	सिंफाय.
सेड्रन	सेड्र.
सेनेगा	सेनेगा.
सेनेसिओ	सेनेसि.
सेपा	सेपा.
सेपिआ	सेपि.
सेलेनिअम	सेले.
सोरिनम	सोरि.
स्टॅनम	स्टॅनम.
स्टॅफिसॅग्रिआ	स्टॅफि.
स्टिक्टा	स्टिक्टा.
स्टिलिंजिआ	स्टिलि.
स्ट्रमोनिअम	स्ट्रमो.
स्ट्रांशिअम कार्बोनिका	स्ट्रांशि.
स्ट्रिक्निनम	स्ट्रिक्नि.
स्ट्रोफॅन्थस	स्ट्रोफॅन्थ.
स्पायजेलिआ	स्पायजे.
स्पांजिआ	स्पांजि.
हॅमॅमेलिस	हॅमॅमे.
हायासायामस	हायासा.
हेपार सल्फुरिस कॅल्करिआ	हेपार.
हेलेबोरस	हेलेबो.
हेलोडर्मा	हेलोड.
हेलोनिआस	हेलोनि.

अनुक्रमणिका

हैड्रास्टिस	हैड्रास्टि.
हैड्रोकोटाईल	हैड्रोको.
हैड्रोसायनिक ॲसिड	हैड्रोसा-ॲसि.
हैपरिकम	हैपरि.

—

भावनाकोश

मानसिक विकार

बुद्धि :— ***अको;*** **अनाका; आरम-मे; इग्ने;** ***ओपि;*** **कॅनॅबि; कोक्यु; नक्स-व्हा; नेट्र-का; पल्स; प्लॅटि;** ***फास्फ; फास्फ-ॲसि;*** **बॅप्टि;** ***बॅरि-का; बेला;*** **मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लॅके;** ***लायको;*** **लारो;** ***व्हेरा-आ;*** **सल्फ;** ***सेपि; स्ट्रमो; हायासा; हेलेबो.***

मन :— अको; आरम-मे; **आर्से; इग्ने;** ओपि; **कॅल्क-का;** कामो; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-का; **नेट्र-मूर;** ***पल्स;*** प्लॅटि; **फास्क;** फास्क-ॲसि; ***बेला;*** ब्रायो; **लॅके; लायको;** लिलि-टि; व्हॅलेरि; **व्हेरा-आ; सल्फ;** सिंको; सेपि; **स्ट्रमो; हायासा.**

उलट, सुलट मनोवृत्ति :— अल्युमि; आयो; आरम-मे; ***इग्ने;*** कोनि; क्रोक; झिंक; ***नक्स-मो;*** **प्लॅटि;** फेरम; **बेला;** ब्रोव्हि; लायको; व्हॅलेरि; **व्हेरा-आ;** सार्सा; सल्फु-ॲसि; सेपि; स्ट्रमो.

भावना व शारीरिक :— साबा.

मानसिक व शारीरिक :— आर्नि; क्रोक; इग्ने; प्लॅटि; म्युरे; लिलि-टि; सिमिसि.

तीक्ष्ण, कुशाग्र :— ***ओपि; कॉफि.***

अक्कडबाज :— स्ट्रमो.

अकारण दुःखी :— (आपणास काहीतरी होत आहे असे वाटून) : ***आरम-मे;*** आर्से; इग्ने; कोनि; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-का; नेट्र-मूर; **पल्स;** प्लॅटि; व्हॅलेरि; ***सल्फ; सेपि;*** स्टॅनम.

वषयिक कारणामुळे :— मोस्क.

अकाली प्रौढत्व :— मर्क्यु; लायको.

अघोर गोष्ट करण्याची प्रवृत्ती :— अल्युमि; आयो; आर्से; कास्टि; मर्क्यु; लॅके; हेपार.

अचानक, अकस्मात एखादी गोष्ट करणे :— टेरेन्टु; नेट्र-मूर; प्लॅटि.

अजागळ (घाणेरडा, अव्यवस्थित वागणूक) **:—** अमो-का; कलि-बाय; **कॅप्सि;** केलि; **ग्रफाय;** नक्स-व्हा; फास्फ; बोरा; **मर्क्यु;** लॅके; ***सल्फ;*** सेपि; सोरि.

अडाणी (गांवढळपणा) **:—** कॅप्सि; बॅरि-का.

अतिरेक करणे :— कास्टि; कोनि; बेला; व्हॅलेरि.

अनुक्रमणिका

अद्भुत गोष्टींचे ज्ञान :– अंतर्ज्ञानी पहा.

अधार्मिक :– अनाका; कलि-ब्रो; लारो.

अधीर :– उतावीळ पहा.

अनवधान :– चित्त जागेवर नसणे पहा.

अनपेक्षित :– **इग्ने**.

अनादर (पवित्र गोष्टीविषयी.) :– अश्रद्धा पहा.

अनिश्चितपणा (धरसोड) :– **आर्से**; ओनास्मा; ओपि; **इग्ने**; **नक्स-मो**; ***पल्स***; बॅरि-का; लॅके; लायको; हेलेबो.

अपमान (मानभंग) :– आर्से; कॅल्क-फा; कोलो; **स्टॅफि**.

अपराधी आहोत असे वाटणे :– पश्चात्ताप पहा.

अबोला (मौन) :– आरम-मे; आर्से; **इग्ने**; कलि-मू; कार्बो-अनि; कोक्यु; ग्लोनो; ***झिंक***; थूजा; **पल्स**; प्लंबं; प्लॅटि; फास्फ; ***फास्फ-ॲसि; बेला***; ब्रायो; ***म्युरि-ॲसि; व्हेरा-आ***; सल्फ; स्टॅनम; हेलेबो.

व भांडखोरपणा, आलटून पालटून :– कोनि.

अयशस्वी आहोत असे वाटणे :– नाजा; सल्फ.

अविश्वास :– संशयी पहा.

अव्यवस्थित, वागणूक (अजागळ पहा) :– सल्फ.

अशिष्ट (वागणूक) :– **कामो; नक्स-व्हा**; बुफो; ब्रायो; सिना.

अश्रद्धा :– ***अनाका***; टरेन्टु; नाय-ॲसि; लायको; लिलि-टि; व्हेरा-आ; स्ट्रमो.

अश्लील :– वैषयिक वृत्ति पहा.

असमाधान (असंतुष्ट) :– अनाका; कल्क-फा; कामो; क्रिआसो; ट्युब; नेट्र-मूर; ***पल्स;* बिस्मथ**; मर्क्यु; रुटा; **सल्फ**.

अनुक्रमणिका

प्रत्येक गोष्टीविषयी :— क्रिआसो; **नेट्र-मूर**.
मनात, आतल्या आत :— आरम-मे; इग्ने; इपि; नेट्र-मू; स्टॅफि.
रडण्याने ब वा :— नाय-ॲसि.

असहनशील :— ॲन्टि-क्रू; ॲन्टि-टा; कामो; सॅनिकु; सिमि; हेपार.

असबंद्ध :— बेभान पहा.

अस्ताव्यस्त :— स्ट्रमो.

अस्वस्थ (बेचैन) :— आयो; ***आर्से***; कलि-आर्से; कलि-का; **कॅल्क-का**; **टरेन्टु**; नेट्र-का; **फास्फ**; मर्क्यु; सिमिसि.
एके ठिकाणी चैन पडत नाही :— ***आर्से***.
निजल्याने ब वा :— मॅग्नॅनं.

अहंपणा :— आत्मप्रौढी पहा.

अंकित आहोत बलिष्ठ शक्तीच्या असे वाटते :— अनाका; ओपि; थूजा; **नाजा**; **प्लॅटि**; **लॅके**.
रहावेसे वाटते :— कॅल्क-का; **फास्फ**, लॅके; **सिलि**.

अंतर्मुख (अंतर्दृष्टि) :— इग्ने, ओलि-अनि, **कोक्यु**, **पल्स**; म्युरि-ॲसि.

अंतर्ज्ञानी :— अको; ओपि; नक्स-मो; फास्फ; लायसि; मेडो.

अंथरुणातच राहावेसे वाटते :— आर्जे-ना; हायासा.

अंधारात चाचपडल्यासारखे वाटते :— ओपि; क्रोक; प्लंबं; हायासा.

आकलन, उशीरा, सावकाश :— अनाका; आर्से; फास्फ; बॅरिका.
होत नाही :— बेभान पहा.

आकस दुष्ट बुद्धि :— ***अनाका***; **कामो**; कुप्रं; टरेन्टु; ***नक्स-व्हा***; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; लायको; स्ट्रमो.

आग लावावीशी वाटते :— हेपार

आजारी असूनसुद्धा बरे आहोत असे म्हणणे :— आयो; ***आर्नि***; आर्से; **एपि**; ओपि; कॅनॅबि; काफि.

आठवण एकदम नाहिशी होते वेदनामुळे वगैरे :— स्मरणशक्ती पहा.

आठवणी नापसंत मनात येतात :— अमो-का; ॲम्ब्रा; कॅल्क-का; कामो; थूजा; नाय-ॲसि; **नेट्र-मूर**; फास्फ; **लायको**; सल्फ; सेपि; सोरि; हायासा; हेपार.

आनंदी :— अको; **ओपि**; कॅनॅबि; ***कॉफि; क्रोक;*** नेट्र-का; लॅके; हायासा.

डोके दुखत असताना :— थेरि.

नंतर :— फार्मि.

दुसऱ्याना दुःखात पाहिल्याने :— आर्से.

व उदास, आलटून पालटुन :— सेनेसि.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :— कोका; फुओ-असि.

पणात :— फुओ-ॲसि.

वेदना होताना :— स्पायजे.

आत्मकेंद्रित :— सेनेसि.

आत्मप्रौढी (आत्मश्लाघा) :— कुप्रम; **प्लॅटि**; फास्फ; बेला; **लायको; व्हेरा**-आ.

आत्मविश्वासाचा अभाव :— अनाका; आर्जे-नाय; आर्से; पिक्रि-ॲसि; **लायको**; सिलि.

आत्महत्येचा विचार (जगण्याचा कंटाळा) :— ॲन्टी-क्रू; ***आरम-मे; आर्से;*** ट्युब; ड्रोसे; थूजा; **नक्स-व्हा**; नाय-ॲसि; नाजा; नेट्र-मूर; **नेट्र-स**; पल्स; **फास्फ**; मर्क्यू; लॅके; सिंको; सोरि.

उपाशी राहून :— मर्क्यु.

उंचावरून उडी मारून :— आर्जे-ना; आयो; गेल्से; लॅके.

गाडीखाली :— कलि-ब्रो.

घराच्या ओढीमुळे :— कॅप्सि.

पिस्तुलाने :— अनाका; ॲन्टि-क्रू; नेट्र-स.

फासी घेऊन :— आर्से; बेला.

बुडून :— ड्रोसे; ऱ्हस-टा; सिकेल; हायासा.

रडण्याने व बा :— फास्फ; मर्क्यु.

विटाळसेपणी :— मर्क्यु.

वेदनामुळे :— **आरम-मे**; नक्स-व्हा.

संगीत, गाणे ऐकल्यानंतर :— नेट्र-का.

आपली स्तुति लोकांनी करावी अशी इच्छा :— पालाडि.

आपण दोन आहोत, दुसरेच कोणीतरी आहोत, शरीराचे भाग वेगवेगळे झाले आहेत असा भास :— **अनाका**; आर्जे-नाय; कॅनॅबि; **गेल्से**; झॅन्थो; ट्रिलि; थूजा; थेरि; नक्स-मो; पावरो; **पेट्रो**; ***फास्फ; बॅप्टि; लॅके;*** **लिलि-टि**; व्हॅलेरि; सिलि; **स्ट्रमो**.

अनुक्रमणिका

आभास :— भ्रम, भ्रामक कल्पना पहा.

आवाजासंबंधी :— अको; क्लोरल-हैड्र; स्ट्रमो.

स्पर्शेंद्रियासंबंधी :— अनाका; **ओपि**; केन्था; थूजा; व्हस-टा; स्ट्रमो.

आयुष्यात नालायक आहोत असे वाटते :— नेट्र-स; प्लॅटि; सेपि.

आरडाओरड :— अको; कामो; **बेला**; सिकूटा.

आलिंगन देण्याची प्रवृत्ति :— अगारि; प्लॅटि.

आव्हान देणे :— आर्नि; लायको.

आशाभंग :— अल्युमि; नेट्र-मू.

त्यामुळे काही करावेसे वाटत नाही :— नक्स-व्हा.

आशावादी :— अको; **ट्युब**; सल्फ; सेनेगा.

व, निराश आलटुन पालटून :— अको; **कलि-का**.

आस्थेवाईक :— नक्स-व्हा.

आळशी :— आर्से; केप्सि; केलि; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मूर; लॅके; **सल्फ**; सिंको; सेपि.

आतल्या गाठीचा :— **इग्ने**; डिजि; नेट्र-मू; लायको.

आज्ञाभंग करण्याची प्रवृत्ति :— टरेन्टु; सिंको.

औषध घेण्याचे नाकारणे :— कलाडि; हायासा; सिमिसि.

उड्या मारण्याची प्रवृत्ति :— अगारि; **आरम-मे;** क्रोक; टरेन्टु; स्ट्रमो.

अंथरुणाबाहेर :— ओपि; बेला; सिंको; स्ट्रमो; हायासा.

उंचावरून :— **आरम-मे**; आर्जे-नाय; नक्स-व्हा; **बेला**.

खिडकीतून बाहेर :— **आरम**-मे; गेल्से; ग्लोनो.

स्वप्नात :— कॅल्क-प्लू.

उत्तरे, असंबद्ध :— **फास्फ; सल्फ**; स्ट्रमो; हायासा.

काल्पनिक प्रश्नांची :— हायासा.

देण्याचा कंटाळा :— ग्लोनो; नक्स-व्हा; हायासा.

देण्यास नाकारणे :— फास्फ; सल्फ.

देतो, नंतर झोप लागते :— आर्नि; फास्फ-ॲसि; बॅप्टि; हायासा.

अनुक्रमणिका

बऱ्याच वेळाने, विचारपूर्वक दिल्याप्रमाणे :— हेलेबो.
सावकाश देतो :— गेल्से; झिंक; थूजा; **फास्फ; फास्फ-ॲसि**; बॅप्टि; **मर्क्यु**; लायको; हायासा.
हो किंवा नाही, एकाक्षरांत :— पल्स; फास्फ-ॲसि; सेपि.

उतावीळ (पणा) :— अल्युमि; **आर्जे-नाय**; ***आर्से; इग्ने***; इपि; एपि; कामो; टरेन्टु; ***नक्स-व्हा***; नाय-ॲसि; नेट्र-मूर; ***बेला***; **मर्क्यू; मेडो**; लॅके; लायकोप; **लिलि-टि**; व्हेरा-आ; सल्फ; सल्फ्यु-ॲसि; सेपि, **स्ट्रमो**; हायासा; **हेपार**.
अनेक गोष्टी एकेवेळी करण्याचा :— लिलि-टि.
काही करताना :— इग्ने; काफि; लॅके.
खाताना :— कास्टि; सल्फु-ॲसि; हेपार.
भराभर खात नाही असे वाटते :— झिंक.
चालताना, हालचाल करताना :— आर्जे-नाय; **टरेन्टु; सल्फु-ॲसि; स्ट्रमो**.
ठरलेल्या वेळी जाण्याचा :— **आर्जे-ना**.
लिहिताना :— सल्फु-ॲसि.
विटाळशेपणी :— इग्ने.
क्षुल्लक बाबतीत :— मेडो; सल्फ; सल्फु-ॲसि.

उदास (विषण्ण; खिन्न; दुःखी; कष्टी) :— **अको**; आयो; ***आरम-मे; आर्से; इग्ने***; **कलि-फा; कलि-ब्रो**; कल्क-का; कामो; ***कार्बो-ॲनि***; कास्टि; ***ग्रफाय***; गेल्से; झिंक; टॅरेक्स; थूजा; ***नाय-ॲसि; नेट्र-का; नेट्र-मूर; नेट्र-स; पल्स***; प्लॅटि; मर्क्यु; मेझे; म्युरेक्स; **ऱ्हस-टा**; लॅक-कॅनि; लॅके; **लायको**; लिलि-टि; लेप्टांड्रा; व्हेरा-आ; **सल्फ**; सिफि; सिमिसी; **सिंको**, सेपि; **सेले**; ***सोरि; स्टॅनम***; हेलेबो.
कारणाशिवाय :— टरेन्टु; नेट्र-मूर; फास्फ; स्टॅफि.
गरोदरपणी :— कोनि
गाणे ऐकल्याने जा हो :— अको; डिजि; नेट्र-फा; नेट्र-स; साबि.
उदास ब वा :— मॅग्नॅनं.
दूरचे :— लायको.
घाम येताना :— **कोनि**.
चालताना फक्त :— फास्फ-ॲसि.
जागे झाल्यानंतर :— **अल्युमि**; कोक-क; लॅके.
जेवणानंतर :— ग्रफाय; नक्स-व्हा.
ब वा :— टरेन्टु.
दुसऱ्याना सुखात पाहिल्याने :— सिकुटा; हेलोनि.
दुःखकारक गोष्टी ऐकल्याने :— सिकुटा.
पण, रडवत नाही :— गेल्से; **नेट्र-मूर**.
पैशामुळे :— मेझे.
भीतीमुळे :— सिकेल.
प्रेमभंगामुळे :— डिजि.
फुलांच्या वासाने :— हायासा.
बाळंतझाल्यानंतर :— थूजा.

अनुक्रमणिका

मंडळीत बसल्याने जा हो :– युफोर.

ब वा :– बोव्हि.

मुली वयात येण्याच्या अगोदर :– आर्से; लॅके; हेलेबो.

मुले :– आर्से; कॅल्क-का; लॅके.

मुष्टि मैथुनामुळे :– कोनिं; नेट्र-मू, प्लॅटि; **फास्फ-ॲसि**.

मोकळ्या हवेत फिरण्याने :– फास्फ-ॲसि.

रडण्याने ब वा :– डिजि; फास्फ; मडो.

राहण्यात सुख वाटते :– इग्ने; नेट्र-मू.

वयात येण्याच्या काळात :– ॲन्टी-क्रू; नेट्र-मूर; मॅन्सिने; हेलेबो.

वंध्यात्वामुळे :– आरम-मे.

विटाळ बंद झाल्यामुळे :– कोनि.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :– नेट्र-मूर; पल्स; स्टॅनम.

वीज वावटळ ब वा :– सेपि.

वीर्यपातानंतर :– **नक्स-व्हा**; पल्स.

वेदनामुळे :– सार्सा.

संभोगानंतर :– नेट्र-मूर; सेपि.

सूर्यप्रकाशात जा हो :– स्ट्रमो.

क्षुल्लक कारणाने :– ग्रफाय; डिजि.

उदासीन :– बेपर्वा पहा.

उद्दाम, उद्धट, (शिरजोर) :– पालाडि; ***प्लॅटि***; लायको; लिलि-टि; **व्हेरा-आ**; सल्फ.

उन्माद :– तारवटल्यासारखा पहा.

उपद्रवी :– अनाका; कॅनॅबि; नक्स-व्हा.

उपाशी आहोत असे वाटते :– आर्से; पल्स; ब्रायो; व्हेरा-आ; सिंको.

राहणे :– **इग्ने**.

उलट, सुलट, करण्याची, बोलण्याची प्रवृत्ति :– अनाका; अल्युमि; **ॲन्टी-क्रू**; **ॲन्टी-टा**; आर्जे-नाय; आर्से; कलि-का; ***कामो***; टरेन्टु; नक्स-व्हा; ब्रायो.

उल्हसित (उत्साही, रंगेल) :– आरम-मे; ओपि; कॅनॅबि; काफि; क्रोक; टरेन्टु; नेट्र-का; प्लॅटि; बेला; लॅके; स्ट्रमो; स्पांजि; हायासा.

व खिन्न, आलटून पालटून :– अग्नस; टरेन्टु.

उसासे (सुस्कारे) टाकणे :— आर्जे-नाय; **इग्ने**; कल्क-फा; सिमिसि.
घाम येताना :— ब्रायो.
धुपणी जाताना :— फिजास.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— इग्ने; लायको.

एकटे आहोत असे वाटणे :— जगाने टाकले आहे पहा.

एकांतात, लोकापासून दूर रहावेसे वाटते :— कॅल्क-का; इलाप्स.
मुष्टिमैथुन करण्याकरता :— अस्टि; चुफो.

कचरणे :— अनाका; आर्जे-ना; कलिब्रो; ग्रफाय.
क्षुल्लक गोष्टीमुळे :— ग्रफाय.

कजागपणा :— भांडखोरपणा पहा.

कठोर :— कलि-आयो.

कण्हणे (विवळणे) :— कलिका; कॅनबि; कामों; ग्रफांय; झिंक; बेला; ब्रायो; मॅन्गनं; **म्युरि-ॲसि**.
डोके धरून, ओकताना :— सिमि.
झोपेत :— आरम-मे; लॅके.
तापात :— आर्नि; **पल्स**.
मुले :— मिलि.
वेदना होताना :— सिलि.
क्षुल्लक गोष्टी मुळे :— बॅरि-का.

कपटी (लुच्चा, ढोंगी) :— आर्जे-मे; **ओपि; कुप्रम; टरेन्टु**; प्लंब; बुफो; मर्क्यु; **व्हेरा-आ**.

कपडे चांगले घालावेसे वाटतात :— कोनि.

करुणा भाकणे (प्रार्थना करणे पहा) :— आर्से; स्ट्रमो.
झोपेत :— स्टॅनम.

कल्पना मनात येतात, अनेक :— मेडो.
आलेल्या नाहीशा होतात : अनाका; ओलि-ॲनि; **नक्स-मो**; व्हेर-आ.
कुटुंबातील मंडळीचा खून करण्याच्या :— कली-ब्रो; जॅबो.
चुकीच्या :— साबा.
जबरदस्तीने गोष्टी करावयास लावतात :— नाय-ॲसि; लॅके.
ठाम होतात :— अनाका; थूजा; नेट्र-मू; सल्फ; साबी; सिंको; हेलेबो.
येतात जातात :— डल्फा; थूजा; फास्फ.

अनुक्रमणिका

कंजुष, कद्रु :– लोभी पहा.

काम, करण्याचा कंटाळा, भीती :– आर्जे-नाय; कार्बो-व्हेजि; **कोनिं; ग्रफाय;** झिंक-को; **नक्स-व्हा; नेट्र-मूर**; पल्स; **फास्फ**; ऱ्हस-टा; लॅके; **सल्फ; सिंको**; सोरि.

करण्याची आवड :– आरम-मे; टरेन्टु.

निरर्थक :– आर्जे-ना; **एपि**; कलि-ब्रो; कॅल्क-का; टरेन्टु; थेरि; बोरा; लिलि-टि; स्टॅनम.

काल्पनिक रोग :– आर्जे-ना; मोस्क; साबा.

व, त्यांचे चिंतन करणे :– नाजा; लिलि-टि, सिक्ला.

काल्पनिक वस्तु उचलणे :– आर्से; ओपि; झिंक; टरेन्टु; फास्फ-ॲसि; बेला; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; लायको; व्हेरा-व्हि; **स्ट्रमो; *हायासा***; हेलबो.

काळजी; चिंता (दैनिक, सांसारिक) :– ॲम्ब्रा; **इग्ने**; कलि-फा; कॅल्क-का; कोनि; पल्स; फास्फ-ॲसि; मॅग्ने-का; सिंको.

दुसऱ्यांची, लोकाबद्दल :– आस; फास्फ; सल्फ.

नसताना, उकरून काढून त्रास करून घेणे :– असेटि-ॲसि; एपि; सॅन्वि.

विनाकारण :– पेट्रो.

क्षुल्लक गोष्टीविषयी :– आर्से.

काहीतरी विसरलो आहोत अशी भावना :– आयो; कास्टि.

काहीही न मागण्याची प्रवृत्ति :– ओपि; पल्स; ब्रायो; ऱ्हिअम.

किळस :– पल्स; मर्क्यु; **सल्फ**.

किंचाळणे :– इग्ने; ***एपि***; कलि-का; कॅम्फ; कल्क-का; **कामो; कुप्रम**; ग्लोनो; **झिंक**; पल्स; प्लॅटि; फास्फ; **बेला**; बोरा; मग्फास; ऱ्हिअम; **लायको**; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि; सिकुटा; सिना; सिफि; **स्ट्रमो**; हैड्रोसा-ॲसि.

आकडी फेफरे; येण्याचे अगोदर :– कुप्रम; सिकुटा.

उदरात वेदना होताना :– कुप्रं.

खोकला येण्याचे अगोदर :– **आर्नि**; बेला; **ब्रायो**; सिना; हेपार.

जागे झाल्यानंतर :– झिंक.

झोपेत :– इग्ने; ***एपि***; **झिंक**; ट्यूब; पल्स; बोरा; ऱ्हिअम; लायको; सिना; हेलबो.

मुलाचे :– बोरा; लॅक-कॅनि.

जागे झाल्यानंतर, अंगाला कंप येऊनः – इग्ने.

शौचाचे अगोदरः – क्रिआसो; बोरा.

स्पर्श केला तरः – ॲन्टी.टा-

हलविले तरः – झिंक.

अनुक्रमणिका

मेंदूच्या विकारात :— एपि; झिंक; बेला; ऱ्हस-टा; लायको; हेलेबो.
रागाने :— नक्स-हा.
रात्री :— क्रिआसो.
लघवी होण्याचे अगोदर :— **बोरा; लायको;** सॅनिकु; सार्सा.
वेदनामुळे :— अको; कॅक्ट; काफि; कामो; बेला; मग्फास; सेपि.
स्पर्श केला तर :— ॲन्टि-क्रू; कलि-का; रुटा; स्ट्रमो.
क्षुल्लक गोष्टीमुळे :— **कलि-का**.

कुढा :— **इग्ने**; डिजी.

कुमार्गी :— नीतिभ्रष्ट पहा.

कुरकुर, किरकिर :— **ॲन्टी**—टा; **कामो**; कार्बो-ॲनि; सिकुटा; **सिना**; सॅन्वि.
झोपेत :— ऱ्हिअम.
विकार होण्याचे अगोदर :— ॲन्टि-टा.
क्षुल्लक आजाराने :— ट्यूब.

कुरठा :— उदास पहा.

कृत्रिमपणा, वागण्यात, बोलण्यात :— स्ट्रमो.

केविलवाणे वाटणे :— दैन्यवाणे पहा.

केस ओढावेसे वाटतात, दुसऱ्याचे :— बेला.
स्वतःचे :— **आर्से**; **कुप्रम**; लिलि-टि; झॅन्थो; टरेन्टु; ट्यूब; **बेला**; मेडो.

कोणतीही गोष्ट मनास येत नाही :— नक्स-व्हा; नाजा; पल्स.
त्यामुळे राग येतो :— आर्से; कॅल्क-का; **नक्स**-व्हा; **पल्स**; प्लॅटि; लायको; **स्टॅफि**.

कोठे जात आहो किंवा आहोत हे न समजणे :— (गोंधळणे पहा) :— **ग्लोनो**; **नक्स**-मो; **पेट्रो**.

कोवळ्या मनाचा :— हळवा पहा.

क्रूरपणा :— निर्दयपणा पहा.

खट्याळपणा :— अनाका; कॅनॅबि; नक्स-व्हा.

खवचट :— टरेन्टु; नाय-ॲसि; लायको.

अनुक्रमणिका

खाणे, नाकारणे :– कली-क्लो; टरेन्टु; फास्फ-ॲसि; व्हाओ-ओ; व्हेरा-आ; हायासा.
अधाशीपणाने :– झिंक; लायको.

खिडकीतून तासचे तास पहात बसणे :– मेझे.

खिन्न :– उदास पहा.

खुनशी :– कॅल्क-का; **नक्स-व्हा**; नाय-ॲसि; लॅके; स्ट्रमो.

खुळेपणा (बावळट, पोरकट) :– ***अनाका***; ॲम्ब्रा; ओपि; कोनि; थायरा; नक्स-मो; नक्स-व्हा; ***नेट्र-का***; पिक्रि-ॲसि; ***फास्फ-ॲसि***; ***बॅरि-का***; **बुफो**; ***बेला***; लॅके; लायको; व्हेरा-आ; सल्फ; सिकुटा; सिलि; **स्ट्रमो**; ***हायासा***.
फेफरे येण्याचे अगोदर :– कास्टि.

खून करावास वाटतो :– हायासा.
कापून तुकडे करून :– **लायसि**.

खेद वाटणे :– पश्चात्ताप वाटणे पहा.

खेळकर :– आनंदी पहा.

खेळावेसे वाटत नाही, मुलाना :– बॅरि-का; **न्हिअम**; लायको; सल्फ; सिना; हेपार.

खोटे बोलणे :– कपटी पहा.

गर्विष्ठ :– उद्दाम पहा.

गाणे म्हणणे :– फेरम्-फा; सॅन्वि; **स्ट्रमो**; **स्पांजि**; हायासा.
झोपेत :– क्रोक; फास्फ-ॲसि; बेला; सल्फ.

गांवढळपणा :– अडाणी पहा.

गाऱ्हाणे लावणे :– आरम-मे; **काफि**; लायको; ***व्हेरा-आ***; व्हेरा-व्हि.

गुरगुरणे :– अको; आर्नि कामो; **बेला**; व्हेरा-आ; सिंकु.

गुंगलेला :– बेभान पहा.

अनुक्रमणिका

गोंधळणे (मनाचा गोंधळ) :— **आर्जे—नाथ**; ओनास्मा; **ओपि; कॅनॅबि**; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; **कोक्यू;** ग्रफाय; ***ग्लोनो***; ट्यूब; थूजा; ***नक्स-मो***; नक्स-व्हा; नेट्र-मूर; ***पेट्रो; प्लॅटि***; बेला; फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; मेडो; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लॅके; व्हॅलेरि; **सिलि; सेपि**; स्ट्रमो; हायासा; हेलेबो.

चेहरा धुतल्याने ब वा :— आर्मे; फास्फ.

जागा, मार्ग वगैरे बाबतीत :— **ग्लोनो; नक्स-मो; पेट्रो**.

जागे झाल्यानंतर :— गेल्से; बोव्हि; सिंको.

स्वतःच्या अभिन्नतेसंबंधी :— अल्युमि.

गोंधळ विचाराचा :— **अको**; अमो-का; अनाका; अल्युमि; ओलिअं; कोक्यु; झिंक; नेट्र-का; फास्फ-ॲसि; लॅके; सल्फ; हेलेबो.

घराची ओढ (देश, प्रांत) :— ***इग्ने***; ओपि; ***कॅप्सि***; कार्बो-ॲनि; फास्फ-ॲसि; ब्रायो; मर्क्यु; सिलि; हायासा.

घरी जावेसे वाटते (तेथे नाही असे वाटून) :— ओपि; कल्क-का; **ब्रायो**; लॅके.

घाई :— उतावीळपणा पहा.

घाणेरडा :— अजागळ पहा.

आहे असे वाटते :— ऱ्हस-टा; लॅक-कॅ; लायकोप; **सिफि**.

चहाड्या करणे :— हायासा.

चावण्याची प्रवृत्ति :— पोडो; फायटो; बुफो; बेला; स्ट्रमो.

उशी :— फास्फ; लायसि.

चमचा, भांडे :— आर्से; वेला.

झोपेत रात्री :— फास्फ-ॲसि; सिकु.

फेफरे, आचके येताना :— आर्टे—व्ह; इनान्थ; ओपि; कास्टि; कुप्रं; बुफो.

हात, बोटे, स्वतःलाच :— आरम-ट्रा; ओपि; प्लंबं; मेडो.

चिकाटीचा अभाव :— अल्युमि; नक्स-व्हा; लॅक-कॅनि; लॅके; सल्फ; **सिलि**.

चिडखोर :— अको; अनाका; **अन्टी-क्रू**; ॲन्टी-टा; आयो; आरम-ट्रा; **आरम-मे**; **इग्ने**; एपि; कलि-आयो; कलि-का; कॅल्क-का; कल्क-फा; कलि-मूर; ***कामो; कोलो; क्रिआसो***; झिंक; टरेन्टु; ट्यूब; थायरा; ***नक्स-व्हा;*** **नाय-ॲसि; नेट्र-मूर**; पेट्रो; फास्फ; ब्रायो; ***लायको***; लायसि; ***सल्फ***; सल्फु-ॲसि; संबुक; **सिना**; सिफि; सेनेसि; **सेफि**; **स्टफि**; हेपार.

खोलीतील इसम, डॉक्टर वगैरे बाहेर घालवितो :— **आर्नि; कामो.**

गरोदरपणी :— नेट्रम-मूर.

जागे झाल्यानंतर :— कलि-का; ट्यूब; फास्फ; **लायको**; सॅनिकु.

डोके दुखत असताना :— **सिफि**.

दिवसा फक्त :— लायको.
प्रश्न विचारले तर :— आर्नि; कामो; **नक्स-व्हा**; फास्फ-ॲसि.
मुले :— ॲब्रो; कामो; मग्कार्ब; लॅक-कॅनि; सिना.
रात्रंदिवस :— कामो; सोरि; स्ट्रमो.
रात्री फक्त :— ॲन्टी-टा; **जट्रो**; **नक्स-व्हा**; व्हिअम.
व, कुरठा :— अनाका; आरम-मे; टॅबॅक; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; ब्रायो; सल्फु-ॲसि; **सॅन्वि**; सिलि.
व, तक्रारी :— अको; **ॲन्टी-क्रू; कॅल्क-का; कामो; लायको; सल्फ;** ***सिना.***
वेदना होत असताना :— ॲन्टि-टा.
शौचास होण्याचे, अगोदर, नंतर आनंदी :— बोरा.
समाधान केले तर जास्त चिडतो :— इग्ने; नेट्र-मूर; सिलि; सेपि.
सहजासहजी :— आर्से; इग्ने; कल्क-का; कोक्यु; **नक्स-व्हा**; पलाडि; **पल्स**; प्लटि; **स्टॅफि**.
स्पर्श केला तर :— ॲन्टि-क्रू; **टरेन्टु**.
क्षुद्र गोष्टीमुळे :— फास्फ; सेपि.

चिथविणे :— हायासा.

चित्त जागेवर नसणे (अनवधान) :— अको; **असार**; एपि; ओलिअं; कॅनॅबि; कल्क-फा; ***कामो; कास्टि; नक्स-मो;*** नेट्र-मूर; **पल्स**; **प्लटि**; फास्फ; मेझे; लॅके; **लारोस**; व्हेरा-आ; सल्फ; **सेपि**; हेलेबो.
अभ्यास करताना :— इथू; नक्स-व्हा; हेलेबो.
आपले काय होईल अशा तऱ्हेचे :— नेट्र-मू.
विटाळसेपणी :— म्युरि-ॲसि.

चिंता (दैनिक, सांसारिक) :— काळजी पहा.
लोकांची, दुसऱ्याविषयी :— आर्से; कोक्यु; फास्फ; सल्फ.

चिंध्या, सुंदर रेशमी भासतात :— **सल्फ**.

चुका करणे (लिहिण्यात, बोलण्यात वगैरे) :— अल्युमि; **कॅल्क-का**; ग्रफाय; थूजा; नक्स-व्हा; नेट्र-का; **नेट्र-मूर**; लॅक-कॅनि; लॅके; ***लायको;*** **सिंको**; सेपि; हेपार.
शब्दांची उलटापालट करून :— कास्टि.

चेहरे दिसतात :— ॲम्ब्रा; ओपि; कॅल्क-का; टरेन्टु; बेला.
आरशात, स्वतःच्याशिवाय :— अनाका.

चेष्टेखोर :— थट्टा करणे पहा.

चोखंदळ :— आर्से; ग्रफाय; नक्स-व्हा.

चोरून पाहण्याची प्रवृत्ति :— सल्फ.

अनुक्रमणिका

चौकस (फाजील चौकशी) :— अगारि; आरम-मे; लॅके; लारोस.

छळ चालला आहे असे वाटते :— अनाका; कोनि; ड्रोमे; थायरा; लॅके; **सिंको**; सिक्ला; हायासा.

छांदिष्ट :— लहरी पहा.

जगाने टाकले (एकटे आहोत) अशी भावना :— **आरम-मे**; आर्जे-ना; कॅल्क-का; **पल्स**; प्लॅटि; बॅरि-का; ***मेनिया***; **सोरि.**

जगापासून फार दूर आहोत, असे वाटणे :— मेडो; सिफि.

जमिनीवर गडबडा लोळणे :— **ओपि**; कॅल्क-का.
रांगणे :— लॅके.
शोधणे :— इग्ने; प्लंबं; स्ट्रमो.

जवळ कोणीतरी आहे असा भास :— आपण दोन आहोत पहा.

जुलमी (हटाने करून घेणे) :— **आर्से**; लायको; सल्फ; सिलि.

जेथल्या तेथे वस्तु नसल्या तर बरे वाटत नाही :— अनाका; **आर्से**.

टाळ्या वाजविणे :— बेला; स्ट्रमो.

टोमणे मारणे :— आर्से; लॅके.

ठार मारावेसे वाटते (अघोर गोष्ट करण्याची प्रवृत्ति पहा) :— हायासा.
मारण्याची धमकी देणे :— टरेन्टु; हेपार.
स्वतःला, एकाएकी :— नेट्र-स.

ढोंगी, ढोंग करणे (कपटी पहा) :— आर्जे-ना; **टरेन्टु**; प्लंबं; बेला; व्हेरा-आ; साबा.

तत्त्वज्ञानी :— सल्फ.

तंद्री (समाधी, स्वप्नात असल्याप्रमाणे) :— ***अको***; अगारी; अनाका; **ॲन्टी-क्रू**; ***ओपि***; ओलिअं; कॅनबि; नक्स-मो; ***फास्फ***; **लॅके**; व्हेरा-आ; सल्फ; सेपि.

ताबा नसणे, स्वतःवर :— अनाका; आर्जे-मे; कास्टि; टरेन्टु.

तारवटल्याप्रमाणे :— **ओपि**; **कॅप्सि**; **गेल्से**; ***नक्स-व्हा***; रॅनन-ब; लॅके.

अनुक्रमणिका

तिरसट (तुसडा) :— कामो; नक्स-व्हा; प्लॅटि; ब्रायो; सिकुटा.

तिरस्कार (तिटकारा, द्वेष) :— ***अनाका***; **कामो**; **कुप्रम**; टरेन्टु; ***नक्स-व्हा***; नाय-ॲसि; नेट्र-मूर; लायको; स्ट्रमो.

अंथरुणाचा :— ग्रफाय.

आवाज, गोंगाट :— असार; ओपि; कलि-का; कोनि; बोरा.

काळ्या वस्तूचा :— टरेन्टु.

नवऱ्याचा :— ग्लोनो; नेट्र-का; **सेपि**.

प्रत्येक गोष्टीविषयी :— ॲन्टी-क्रू; पल्स; **मर्क्यु**.

बाहेर जाण्याचा :— सिक्ला.

मित्रांचा :— लेडम.

गरोदरपणी: — कोनि.

लग्नाचा :— लॅके.

विवक्षित इसमांचा :— अमो-मूर; कॅल्क-का; **नेट्र-का**.

पाहण्याचा: — **सिकुटा**.

सहानुभूतीचा, दुसऱ्याने दाखविलेल्या :— काफि; सिफि.

स्वतःचा :— लॅक-कॅ.

स्त्रियांचा :— डायास्को; पल्स; लॅके.

स्त्रियाना: — रॅफे.

संगीताचा, गाण्याचा :— असार; ओपि; कलि-का; कोनि; बोरा.

स्वतःच्या कुटुंबातील मंडळीचा :— आयो; कलि-फा; क्रोटे-हा; प्लॅटि; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; लायको; सेनेसि; **सेपि**.

इतरांशी चांगले बोलणे :— फ्लुओ-ॲसि.

मुलांचा :— प्लॅटि; **लायको**.

हिरव्या वस्तूंचा, रंगाचा :— मॅग-का.

तोंडापुढे शब्द आलेला विसरणे (शब्द आठवणे पहा) :— **आर्नि**; **कॅनॅबि**; फास्फ-ॲसि; बॅरि-का; मेडो; **ऱ्होडो**.

त्रासिकपणा :— चिडखोर पहा.

थकवा, शीण, मानसिक (मेंदू पहा) :— **अनाका**; आरम-मे; आर्जे-मे; कलि-फा; कोनि; कुप्रम; टॅबॅक; ***नक्स-व्हा***; नाय-ॲसि; नेट्र-का; नेट्र-फा; **पिक्रि-ॲसि**; **प्लंबं**; **फास्फ**; ***फास्फ-ॲसि***; **बॅरि-का**; लॅके; **लायको**; सल्फ; सिलि; सेपि; स्टॅफि.

दुःख, शोकामुळे :— इग्ने; नक्स-मो.

विटाळशेपणानंतर :— अल्युमि.

थट्टेखोर (विनोदी) :— ओपि; **कॅप्सि**; काफि; लॅके; **हायासा**.

अनुक्रमणिका

थुंकणे :— ॲन्टि-टा; झिंक-क्रो; **टॅबॅकं;** बॅरि-का; लायसि; स्ट्रमो.
पित्ताचे :— सॅन्वि.
जमिनीवर, नंतर चाटणे **:— मर्क्यु.**
लोकांच्या तोंडावर **:**— कॅल्क-का; कुप्रम; **बेला;** व्हेरा-आ; स्ट्रमो.

दचकणे (भिणे) **:**— अको; **आर्नि; इग्ने;** कलि-का; कलि-फा; कोक्यु; ग्रफाय; नेट्र-का; **नेट्र-मूर;** पेट्रो; **फास्फ;** बॅरि-का; बेला; बोरा; लायको; **स्ट्रमो;** हायासा.
झोपेत :— झोप पहा.
वेदनांमुळे :— आर्जे-नाय; लायको.

दयाळू; कनवाळू :— इग्ने; कास्टि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; **फास्फ.**

दरडावणे (धमकी देणे) **:— टरेन्टु;** स्ट्रमो; हेपार.

दांभिक :— फास्फ.

दिशाभूल :— गोंधळणे पहा.

दुःखी :— उदास पहा.

दुर्दैवी आहोत असे वाटणे :— व्हेरा-आ.

दुष्कृत्य केले आहे, काहीतरी असे वाटते **:**— इग्ने; नक्स-मो; रुटा.

दुष्ट बुद्धि :— आकस पहा.

दुर्लक्ष करणे :— कास्टि.

देहभान जाणे, विसरणे, वेदनामुळे वगैरे **:— *अको;*** आरम-मे; आर्से; कॅल्क-का; **काफी; *कामो;* नक्स-व्हा;** नेट्र-मूर; फ्लुओ-ॲसि; बेला; लायको; स्ट्रमो; हायासा; हेपार.

दैन्यवाणे वाटणे **:**— क्रिआसो; टॅबॅकं; फ्लुओ-ॲसि; साबा; सेपि; स्टॅनम.
काल्पनिक दुष्कृत्ये केली आहेत असे वाटून :— नाजा.

दोष दाखविणे (निंदा करणे) **:— अको; आर्से; नक्स-व्हा;** प्लॅटि; लायको; सल्फ.

द्वेष (तिरस्कार पहा) **:**— टरेन्टु; नाय-ॲसि; लायको.

धडकी भरणे; बसणे **:**— कॅल्क-का; झिंक; प्लॅटि.

अनुक्रमणिका

सहजासहजी :– आर्जे-ना; **आर्नि;** आर्से; ***इग्ने;*** कलि-का; कलि-फा; **कोक्यु;** ग्रफाय; थेरि; नेट्र-का; **नेट्र-मू;** पेट्रो; बॅरि-का; बोरा; फास्फ; **लायको; स्ट्रमो**.

क्षुल्लक गोष्टीने :– कलि-का; नाय-ॲसि; फास्फ; लॅके; लायको.

धरसोड :– अनिश्चितपणा पहा.

धमकी देणे **:–** दरडावणे पहा.

धर्म, भोळा :– कोनि; झिंक.

लंड :– अनाका; कोलो; क्रोक.

वेडा :– थूजा.

धाडसी, धीट **:– इग्ने; ओपि;** ट्युब.

निधडा :– आरम-मे, ट्युब.

धार्मिक भावना, कल्पना :– आरम-मे; आर्से; झिंक; पल्स; लॅके; लायको; लिलि-टि; ***व्हेरा-आ;*** **सल्फ; स्ट्रमो;** हायासा.

मुलामध्ये :– आर्से; कॅल्क-का; लॅके; सल्फ.

वैषयिक वृत्ति, व आलटुन पालटुन **:– प्लॅटि;** लिलि-टि.

धास्ती (भय पहा) **:–** अको; स्पांजि; स्ट्रमो.

धांदरटपणा (हातातील वस्तू पडतात वगैरे) **:– अगारि;** अनाका; अम्ब्रा; इग्ने; इथू; इपि; ***एपि; कॅप्सि;*** कॅल्क-का; टरेन्टु; नेट्र-मूर; बॅरि-का; बोव्हि; मोस्क; लॅके; लोलि-टे; हेलेबो.

धुंद, धुंदी :– बेभान पहा.

न ऐकण्याची प्रवृत्ति **:– टरेन्टु;** डिजि; लायको; सिंको.

नक्कल करणे :– नक्स-मो; लॅके.

नाक धरावेसे वाटते, दुसऱ्याचे **:–** मर्क्यु.

नाचणे (उल्हसित पहा) **:–** अगारि; क्रोक; **टरेन्टु;** बेला; सिकुटा; स्टिक्टा; हायासा.

नाश करण्याची प्रवृत्ति :– एपि; टरेन्टु; ट्युब; फ्लुओ-ॲसि; स्ट्रमो.

नास्तिक :– अनाका; कोलो; क्रोक.

अनुक्रमणिका

निरर्थक उद्योग करणे :— काम करण्याची आवड पहा.

निराश :— अको; **आरम-मे; आर्से; इग्ने; कलि**-आयो; **कॅल्क-का**; काफि; टॅबॅकं; फास्फ-ॲसि; लायको; लेप्टांड्रा; **व्हेरा-आ**; सिफि; ***सोरि***; **स्टॅनम**; हेलेबो.
रोगातून उठणार नाही :— आर्से; कॅल्क-का; सिफि; सोरि.
समाजातील आपल्या स्थितीबद्दल :— व्हेरा-आ.
हृदयाच्या विकारात :— आरम-मे.
क्षुल्लक कारणाने :— ग्रफाय.

निरुत्साही (निराश पहा) :— कलि-मूर; मिरिका.

निर्दय (निष्ठुर, क्रूर) :— **अनाका**; अब्रो; कलि-आयो; प्लॅटि.

निर्लज्ज, नागवे होणे (वैषयिक वृत्ति पहा) :— टरेन्टु; फायटो; **फास्फ**; बेला; **सिकेल; हायासा**.

निंदा करणे :— दोष दाखविणे पहा.

नीटनेटकेपणा :— अनाका; **आर्से**.

नीतिभ्रष्ट :— **अनाका**; **ओपि**; टरेन्टु; नक्स-व्हा; **प्लॅटि**; फास्फ-ॲसि; बुफो; ***बेला; व्हेरा-आ; स्ट्रमो; हायासा***.

नेभळट :— भेकड पहा.

पत्नी व्यभिचारी आहे असे वाटते :— स्ट्रमो; हायासा.
पळून जाईल असे वाटते :— स्टॅफि.

पश्चात्ताप (अनुताप, खेद) :— अल्युमि; आरम-मे; **आर्से**; कामि; केलि; **कोक्यु**; क्रोक; डिजि; ***मेडो; व्हेरा आ***; सोरि; हायासा.
क्षुल्लक गोष्टीबद्दल :— सिलि.

पळावेसे वाटते :— आयो; ऑरिगो.

पळून जाण्याची प्रवृत्ति :— ओपि; कुप्रम; नक्स-व्हा; **बेला**; ब्रायो; मेझे; हायासा.
व, लपून बसण्याची: — मेलिलो.

पाठलाग होत आहे, असे वाटते :— **अनाका**; कलि-ब्रो; ऱ्हस-टा; लॅके; स्ट्रमो; हायासा.
जनावराकडून :— नक्स-व्हा.

[अनुक्रमणिका](#)

पिरपिर :— कुरकुर पहा.

पुटपुटणे :— फास्फ; ब्रायो; **म्युरि-ॲसि**; लॅके; ***स्ट्रमो***; **हायासा**.
स्वतःशीच :— टॅरॅक्स.

पोरकट :— खुळेपणा पहा.

प्रत्येक, गोष्ट वाईटच आहे, असे समजणे **:— नक्स-व्हा**; नेट्र-मू; **पल्स**.
आहे असे वाटण :— नाजा; व्हेरा-आ; स्टॅफि.
जण आपल्याकडे पाहत आहे, असे वाटते **:—** मेलि.

प्रवास करण्याची आवड **:—** आयो; **कल्क**-फा; ट्युब; लायसि.

प्रश्न विचारणे, एकसारखे बोलताना **:—** आरम-मे.

प्रार्थना करणे :— आरम-मे; आर्से; पल्स; बेला; व्हेरा-आ; स्ट्रमो.
गुडघे टेकून :— आर्से; स्ट्रमो.

प्रेमभंग :— ॲन्टि-क्रू; आरम-मे; **इग्ने; टरेन्टु; नेट्र-मूर; फास्फ-ॲसि**; व्हेरा-आ; **हायासा; हेलेबो**.

प्रेमाचा कोंडमारा :— सेपि.

फसवणूक होत आहे असे वाटणे **:—** रुटा.

फसविणे :— कपटी पहा.

फाजील विनयशील :—प्लॅटि.

फाडणे (मोडतोड करणे पहा) **:—** कलि-फा; टरेन्टु; **बेला**; व्हेरा-आ; सिकेल; स्ट्रमो.

फेकाफेक करणे :— वस्तूंची पहा.
मूठभर किड्यांची :— आर्से.

बडबड (वाचाळपणा) **:—** अगारि; ओपि; पायरो; पोडो; ***लॅके***; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि; सिमिसि; सेले; **स्ट्रमो; हायासा**.
काहीतरी (सुसंगत नसलेली) **:—** ॲम्ब्रा; आर्जे-नाय; ओनास्मा; ट्युब; पोडो; फास्फ; ब्रायो; मेरम; ऱ्हस-टा; ***लॅके***; सिमिसि; सेले; स्ट्रमो; हायासा.
घाम येताना :— कलाडि; कुप्रं; सेले.
तापात :— झिंक; ट्युब; पोडो; **मेरम**; लॅके.

अनुक्रमणिका

थंडी वाजत असताना :– झिंक; पोडो.
धंद्यासंबंधी :– **ब्रायो**; हायासा.
भराभर, विषयानंतर करून :– ॲम्ब्रा; **लॅके**; व्हॅले; सिमिसि.
प्रश्न विचारूनः – आरम.मे-

बसावेसे वाटत नाही :– आयो; लॅके.

बावरणे :– गोंधळणे पहा.

बावळट :– खुळा पहा.

बुजीर :– आर्नि; आर्से; इग्ने; **कलि-का**; कलि-**फा**; कोक्यु; गेल्से; ग्रफाय; नेट्र-का; नेट्र-मूर; ***पल्स***; पेट्रो; प्लंबं; बॅरि-का; बोरा; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सिळी; सेपि.

बेचैन :– अस्वस्थ पहा.

बेपर्वा (उदासीन) :– आर्नि; आर्से; **इग्ने**; एपि; ओनास्मा; ***ओपि; कॅल्क-का***; **कार्बो-व्हेजि**; **कोनि**; गेल्से; टॅबॅकं; **नेट्र-का**; नेट्र-फा; **नेट्र-मूर**; ***पल्स***; **प्लॅटि**; ***फास्फ; फास्फ-ॲसि***; **बॅप्टि**; मेझे; लिल-टि; सल्फ; **सिंको**; ***सेपि***; स्टॅफि; ***हेलेबो***.
इतरांच्या सुखदुःखाबद्दल :– **सल्फ**.
काही तक्रार करीत नाही :– ओपि; **स्ट्रमो**; हायासा.
नातेवाईक, प्रेमाच्या मंडळीबद्दल :– **फास्फ**; प्लुओ-ॲसि; **सेपि; हेलेबो**.
प्रत्येक गोष्टीबद्दल :– कार्बो-व्हेजि; फास्फ-ॲसि.
मंडळीत बसले असताना :– **आर्जे-ना**; कलि-का.
सुख, आनंदाविषयी :– ओपि; नेट्र-मूर; **सल्फ**; हेलेबो.
स्वतःच्या मुलाबद्दल :– **फास्फ**; लायको; **सेपि**.

बेफाम :– देहभान विसरणे पहा.
असल्यासारखे वाटते :– ॲम्ब्रा; मेडो; लिलि-टि; **सिमिसि**.

बेभान :– ॲन्टी-टा; आर्नि; आर्जे-नाय; एपि; ऐलान्थ; ***ओपि***; ओलिअं; कलि-का; कलि-ब्रो; ***कल्क-का***; कार्बो-व्हेजि; कोक्यु; ***गेल्से***; **ग्लोनो**; झिंक; ट्यूब; ***नक्स-व्हा***; **नक्स-मो**; ***नेट्र-का***; **पल्स**; पेट्रो; फास्फ; ***फास्फ-ॲसि***; **बॅप्टि**; **बॅरि-का**; ***बेला***; **ब्रायो**; ***ऱ्हस-टा***; लॅके; ***लायको***; ***लारोस***; **व्हेरा-आ**; **सल्फ**; ***सिलि; सेपि; स्ट्रमो; हायासा***; **हेलेबो**.
मुले :– आर्जे-ना; कॅल्क-फा; बॅरि-का; सिलि.
वीर्यपातानंतर :– कास्टि.
वृद्धपणी :– ॲब्रा; बॅरि-का.
स्थलकालासंबंधी :– ओनास्मा; अल्युमि; कॅनॅबि; मेडो; स्ट्रमो.

अनुक्रमणिका

बेशुद्ध :— आर्से; इग्ने; ***ओपि***; कॅनॅबि; कोक्यु; **कुप्रम**; नक्स-मो; नेट्र-मूर; पल्स; ***फास्फ-ॲसि; बॅप्टि***; बॅरि-का; ***बेला; स्ट्रमो; हायासा***; हेलेबो; हैड्रोसा-ॲसि.

आचके, फेफऱ्यानंतर :— इनान्थ; **बुफो**; सिकुटा.

एकदम, एकाएकी :— कलि-का; कॅन्था; कोक्यु.

एकसारखी, दीर्घकाल टिकणारी :— **गेल्से**; लारोस; सिकुटा; **हैंड्रोसा-ॲसि**.

गरोदरपणी :— नक्स-मो; नक्स-व्हा; सिकेल.

गिळता येत नाही :— अमिल-ना.

डोळे उघडे असून :— ओपि; फास्फ; म्युरि-ॲसि; लारोस; **हायासा**.

तळपाय चोळण्याने ब वा :— केलि.

तंद्रीत असल्याप्रमाणे :— **लॅके**; लारोस.

तापात :— आर्नि; एपि; ओपि; नेट्र-मूर; म्युरि-**ॲसि**.

बाळंतपणात :— काफि; **नक्स-व्हा**; पल्स; सिकेल; सिमिसि.

बोलत असताना :— लायको.

भावनातिरेकामुळे :— इग्ने; काफि; लॅके.

रक्ताकडे पाहिल्याने :— नक्स-मो.

वासामुळे :— **नक्स-व्हा**; फास्फ.

वारंवार :— आर्से.

विटाळसेपणी :— लॅके.

विटाळ बंद झाल्यामुळे :— नक्स-मो.

वेदनामुळे :— नक्स-मो; व्हॅलेरि; हेपार.

संभोगानंतर :— अगारि; डिजि.

क्षणभर :— इग्ने; पल्स.

बोलणे, कोणाशीतरी :— आर्जे-मे; आर्जे-नाय.

काही तरी पण दुसऱ्याना समजले नाही म्हणजे रागावणे :— बुफो.

जलद :— बेला.

झोपेत :— कलि-का; पल्स; बेला; लॅके; सल्फ.

मोठ्याने: — सल्फ; सेपि.

भाग पडते :— फ्रॅक्सि; स्टिक्टा.

मृत इसमांशी :— **कल्क-सिलि**; हायासा.

लोकाना, टोचून :— नक्स-व्हा; प्लॅटि; लायको.

समजत नाही, दुसऱ्याचे; पण बोलता येते :— इलाप्स.

स्वतःच्या **तक्रारी संबंधी** :— आर्जे-ना; **झिंक**; मॅग-फा.

स्वतःशीच :— आरम-मे; ॲन्टी-टा; कलि-बाय; पायरी; हायासा.

मोठ्याने: — नॅक्स.मो-

हलक्या आवाजात :— इग्ने; ओलि-ॲनि; कॅल्क-का; फेरम-ऐ; मर्क्यु.

झोपेत: — पायरो.

अनुक्रमणिका

बोलावेसे, वाटत नाही :— अबोल पहा.

वाटते :— आर्जे-ना; आर्जे-मे.

भय, भीती :— ***अको***; आरम-मे; **आर्जे-नाय**; ***आर्से***; **इग्ने**; **ओपि**; **कॅम्फ**; ***कल्क-का***; कल्क-फा; **कार्बो-व्हेजि**; गेल्से; ग्रफाय; ट्यूब; **डिजि**; **थेरि**; **नक्स-व्हा**; नाय-ॲसि; नेट्र-का; नेट्र-मूर; पल्स; **फास्फ**; **बेला**; बोरा; ब्रायो; मेडो; **मर्क्यु-को**; म्युरेक्स; ऱ्हस-टा; **लायका**; व्हेरा-आ; सल्फ; सोरि; स्ट्रमो; स्पांजि; हायासा.

अणुकुचीदार वस्तूंचे (सुया, टाचण्या) :— आर्से; एपि; बोव्हि; प्लॅटि; मर्क्यु; **सिलि**; **स्पायजे**.

अरुंद जागेचे :— **आर्जे**-नाय; लॅक-डि; व्हॅलेरि; सिमि; स्ट्रमो.

अंगावर उंच भिंती इमारती पडतील असे :— आर्जे-नाय; आर्नि.

फेफरे येण्याचे अगोदरः — कार्बो.व्हेजि-

अंथरुणाचे :— अल्युमे; कॅनबि.

अंथरुणात लघवी होईल अशी :— अल्युमि.

अंधाराचे :— **कॅनॅबि**; **कॅम्फ**; **व्हलेरि**; ***स्ट्रमो***.

आगगाडीतील प्रवासाचे, बसेतोपर्यंत नंतर ब वा :— आर्से.

आवाजाचे :— कोक्यु; थेरि; बोरा.

दारावरच्या :— आरम-मे; लायको.

रस्त्यावरील :— **कास्टि**; **बॅरि-का**.

एकटे असलो तर स्वतःलाच दुखापत करून घेऊ असे :— आर्से; मर्क्यु; नेट्र-स.

एखादे काम अंगावर घेऊन करण्याचे :— आर्जे-ना; आर्से; लायको; सिलि.

कठीण प्रसंगाचे :— आर्नि; **आर्जे**-नाय; **गेल्से**; लायसि; स्ट्रोफॅ.

काल्पनिक वस्तूंचे :— फास्फ; बेला; हैड्रोसा-ॲसि.

कांपरे व दात वाजून :— इलाप्स.

भरूनः — मॅग.का-

काही कारण नसताना :— झिंक-व्हॅले.

कैद करतील असे :— झिंक; प्लंबं.

खाली येण्याचे, पडण्याचे :— **गेल्से**; झिंक; **बोरा**; सॅनिकु; सिलि; हैपरि.

खून होईल, असे :— ओपि; प्लंबं; फास्फ; सिमिसि; स्ट्रमो.

गर्दी, लोकांचे :— अको; आरम-मे; आर्जें-नाय; गेल्से; नेट्र-मूर; पल्स.

पण एकटे राहवत नाहीः — कोनि; क्लिमॅटि; लायको; सेपि; स्ट्रमो.

रस्ता ओलांडतानाः — **अको**; प्लॅटि; हैड्रोसा.ॲसि-

गाडीतून जाण्याचे :— बोरा; लॅके; सेपि; सोरि.

बंदः — सिमि.

चकाकणाऱ्या वस्तूंचे (आरसे वगैरे) :— कॅन्था, लॅके, लायसि, स्ट्रमो.

चाकू, सुरी :— अल्युमि; आर्से; लायसि; सिंको; हायासा.

चोरांचे :— आर्से, नेट्र-मूर.

जनावरे, कुत्री वगैरे :— ट्युब, बुफो, **बेला, सिंको**.

चावतीलः — हायासा.

जलद चालण्याने ब वा :— टरेन्टु.

अनुक्रमणिका

जवळ, कोणीतरी आले तर :– **आर्नि**, कास्टि; टरेन्टु, पेट्रो, **प्लंबं**, फास्फ, बॅरि-का; **लायको**, सेपि.

येऊन दुखवील असे: – **आर्नि**, कलिका-, रुटा; **सिंको**; स्पायजे; हेपार.

जागा, इमारतीचे :– आर्जे-नाय; कलि-फा; कॅल्का-का; **व्हिस्क-आ**.

जागे झाल्यानंतर :– ॲन्टी-टा; आर्से; **ट्यूब**; **लॅके**; **सिना**; **सोरि**; **स्पांजि**.

जिन्यावरून पडण्याचे :– लॅक-कॅ.

झोप लागेल अशी :– साबाल.

टेलिफोनची :– व्हिस्कम.

डोळे मिटल्याने जा हो :– **कार्बो-व्हेजि**; मन्यूर.

तापात :– अको; ॲम्ब्रा; आर्से; इपि; बॅरि–का; सेपि.

तीक्ष्ण धारेच्या वस्तूंचे :– अल्युमि; आर्से; प्लॅटि; मर्क्यु.

दार उघडल्याने :– कोनि; लायको; सिकु.

दारिद्र्याचे :– कॅल्कॅ-का; कॅल्क-फ्लू; नक्स-व्हा; **ब्रायो**; सेपि; सोरि.

दीर्घकाळ टिकणारे :– **अको**; ओपि; पेट्रो; हायासा.

नवरा परत येणार नाही, त्याला काही तरी होईल असे :– **प्लॅटि**.

परक्या, अनोळखी इसमांचे :– कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कुप्र; **थूजा**; **बॅरि-का**; बुफो.

परीक्षेचे :– अनाका; **इथू**; गेल्से; फास्फ-ॲसि.

पक्षघाताचे :– **अनाका**; आर्नि; सिफि.

पाठलाग होत आहे असे :– हायासा.

पाण्याचे :– कॅन्था; कुप्रम; फास्फ; **बेला**; मर्क्यु; लायसि; साबा; **स्ट्रमो**; **हायासा**.

पायऱ्या चढताना :– नाय-ॲसि.

पावसाचे :– इलाप्स; नाजा.

पैसे बुडतील असे :– कॅल्क-फ्लु.

बायकांचे :– पल्स.

भलतेच बोलू असे :– लिलि-टि.

भविष्याचे (मरण, दुर्दैव, पुढे काय होईल वगैरे) :– ***अको; आर्से; कॅल्क-का***; कामो; कास्टि; किनि-स; ग्रफाय; डिजि; थूजा; **नक्स-व्हा**; नेट्र-मूर; ***पल्स***; प्लॅटि; फास्फ; मर्क्यु; लिलि-टि; **व्हेरा-आ**; सिमिसि; **सोरि**.

मरणाचे :– ***अको, आर्से***, कॅल्क-का, **गेल्से**, नाय-ॲसि, प्लॅटि, फास्फ, लॅक-कॅनि, सिमिसि.

रोगांचे :– आर्नि, **कलि-का**, **कॅल्क-का**, नक्स-व्हा, **फास्फ**, **लॅक-कॅनि**; **लिलि-टि**; सेले.

कालेरा :– **नाय-ॲसि**, लॅके.

गरमी :– हायासा.

देवी :– व्हेरिओ.

न्युमोनिआ :– केलि.

क्षय :– कॅल्क-का.

भावना आवरणार नाहीत असे :– अल्युमि.

भुते, पिशाच्चाचे :– कार्बो-व्हेजि; फास्फ; **स्ट्रमो**.

माणसांचे :– अनाका; ॲब्रा; कलि-फा; कोक्यु; नेट्र-का; नेट्र-मूर; ***पल्स; बॅरि-का;*** ऱ्हस-टा; **लायको**; सिलि; **हायासा**.

अनुक्रमणिका

मारेकऱ्याचे :— प्लंब.
मित्रांचे :— सेड्र.
मोकळ्या, प्रशस्त जागेचे :— अको; आर्जे-ना; आर्नि; कल्क-का; नक्स-व्हा; सेपि; हैड्रोसा-ॲसि.
रस्ता ओलांडण्याचे :— **अको**; प्लॅटि; हैड्रोसा-ॲसि.
रस्त्यावरचे कोपरे ओलांडण्याचे :— आर्जे-नाय; कलि-ब्रो.
वाईट घडेल असे :— कॅल्क-का; किनि-स; सोरि.
वाहने जवळ येतील अशी :— हैड्रोसा-ॲसि.
विवक्षित जागांचे :— रस्त्यावरचे कोपरे पहा.
विष, विषप्रयोग होईल असे :— कलि-ब्रो; ग्लोनो; बेला; ऱ्हस-टा; लॅके; **हायासा**.
वीज, वादळ :— नाय-ॲसि, नेट्र-का; **फास्फ**, ऱ्होडो, लायको.
वीर्यपातानंतर :— कार्बो-अनि; पेट्रो.
वेड लागेल असे :— अल्युमि; कलि-ब्रो; **कॅनॅबि**, कॅल्क-का, **पल्स, मॅन्सि**, लिलि-टि; **सिमिसि**.
लागल्याप्रमाणे: — सिकेल.
वेदना असह्य होतील असे :— सेपा.
वैद्य, डॉक्टर यांचे :— आयो; थूजा; व्हेरा-व्हि.
रात्रीच्या जाग्रणामुळे :— कोक्यु; **नाय-असि**.
शौचानंतर :— कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि; नाय-असि.
श्रम केल्याने ब वा :— टरेन्टु.
संभोगाच्या कल्पनेचे (स्त्रियांना) :— क्रिआसो.
समाजातील आपल्या स्थितिसंबंधी :— व्हेरा-आ.
सावलीचे :— कल्क-का.
स्वतःच्या: — कलाडि.
स्पर्शाचे :— ***ॲन्टि-क्रू***; **आर्नि**; इग्ने; कलि-का; **कामो**; कुप्रम; कोनि; टरेन्टु; लायको; सिना.
स्वतःची अवस्था कोणीतरी पाहील असे :— ***कॅल्क-का***; केलि.
स्वतःच्या भावना आवरणार नाहीत असे :— अल्युमि.
स्वतःवरचा ताबा जात आहे असे :— आर्जे-नाय; गेल्से; स्टॅफि.
स्वतः वेडेवाकडे बोलू अशी :— लिलि-टि.
हळुहळु चाललो नाहीतर काहीतरी होईल असे :— कुप्रम.
हिरव्या रंगाचे पट्टे पाहिल्याने :— थूजा.
क्षुल्लक गोष्टीवरून :— सेपि.

भावनाप्रधान :— आर्जे-नाय; ***इग्ने***; कुप्रम; क्रोक; ***पल्स***.

भांडखोर (कजागपणा, शिव्या देणे) :— **आरम-मे**; इग्ने; ***कामो***; टरेन्टु; **डल्का**; ***नक्स-व्हा***; नाय-ॲसि; पेट्रो; मर्क्यु; मोस्क; रॅनन-ब; ***लायको***; सल्फ; सिलि; सेपि; स्टफि; हायासा.
मूर्च्छा येईतोपर्यंत :— मोस्क.
राग आलेला नसताना :— डल्का.
हजर नसलेल्या इसमाशी :— लायको.

अनुक्रमणिका

भिणे :— दचकणे पहा,

भुंकणे, कुत्र्याप्रमाणे :— कॅन्था; बेला

भेकड (नेभळट) :— ॲब्रा; ओलि-ॲनि; गेल्से; क्रिआसो, नक्स-मो; बॅरी-का; लॅके; लायको; सिलि; ***स्ट्रमो***.

भ्रमिष्ट (भ्रमल्यासारखा) :— कॅप्लि; ***कॅल्क-का***; कार्बो-व्हेजि; कोलो; **गेल्से**; ट्युब; **नक्स-व्हा**; प्लंबं; ***फास्फ***; ***फास्फ-ॲसि***; **बेला**; **ब्रायो**; ***ऱ्हस-टा***; लायको; **व्हेरा-आ**; सिमि; सेपि; **स्ट्रमो**; ***हायासा***.
जागे झाल्यानंतर :— गेल्से; बोव्हि; सिंको.

भ्रामक कल्पना (आभास, विकृत दिसणे, भासणे) :— अको; अनाका; **आर्जे**-नाय; आर्से; **इग्ने**; **ओपि**; कलि-ब्रोम; कॅनॅवि; कॅल्क-का; ***कीक्यु***; थूजा; नक्स-मो; पायरो; पेट्रो; प्लॅटि; फास्फ; ***फास्फ-ॲसि***; बॅरि-का; ***बेला***; मर्क्यु; मोस्क; लॅक-कॅनि; **लॅंके**; व्हेरा-आ; **सल्फ**; ***साबा***; **स्ट्रमो**; ***हायासा***.
अमानुष व्यक्तीच्या ताब्यात आहोत अशी :— **अनाका**, ओपि; थूजा; प्लॅटि; लॅके.
आपल्या पुढे कोणीतरी आहे :— कोनि.
बाजूने कोणीतरी चालत आहे :— कॅल्क.का-
आवाजासंबंधी :— अको; अनाका; कामो; क्लोरल-हैड्र; नाय-ॲसि; स्ट्रमो.
गुडघ्यावर चाललो आहोत अशी :— बॅरि-का.
चमत्कारिक स्थिती आवती भोवती आहे अशी :— ट्युब; प्लॅटि; **सिकुटा**; हायासा.
दृष्टीसंबंधी :— दृष्टी पहा.
नाक, स्वतःचे नसून दुसऱ्याचे आहे :— लॅक-कॅनि.
मागे, कोणी तरी आहे अशी :— अनाका; क्रोटेऱ्हा; ट्युब; ब्रोमि; मेडो; लॅके; सॅनिकु.
खड्डा मोठा आहे अशी :— कलि.का-
चालले आहे अशी :— कॅल्क.का-
वासासंबंधी :— अग्नस; अनाका; ओपि.
श्रीमंत आहोत अशी :— कॅनॅवि; पायरो; **प्लॅटि**; फास्फ; व्हेरा-आ; **सल्फ**.
साप आवती भोवती आहेत अशी :— ट्युब; लॅक-कॅनि; हायासा.
स्पर्शेंद्रिया संबंधी :— अनाका; **ओपि**; कॅथा; थूजा; **ऱ्हस-टा**; स्ट्रमो.

मट्ठ :— मंद पहा.

मनोवृत्तीत अदलाबदल :— लहरी पहा.

मत्सर :— इग्ने; एपि; पल्स; **लॅके**; ***हायासा***; स्टॅफि.

मरण यावे अशी इच्छा (आत्महत्या पहा) :— **आरम-मे**; **लॅक-कॅनि**; लॅके; सेपि.
मरण जवळ आले आहे, व व्यवहाराची व्यवस्था करणे जरूर आहे :— पेट्रो.
लवकर येणार आहे त्याला इलाज नाही अशी भावना :— अग्नस.

मरणाचे भय :– भय पहा.
विचार मनात :– अको; ग्रफाय.

महत्वाकांक्षेचा, अभाव :– आळशी पहा.
निराशेमुळे :– नक्स-व्हा.

मंद मद्व :– अनाका; आर्से; ओनास्मा; ओलिअं; **कलि–बाय**; कलि-मू; **कार्बो**-व्हेजि; **कोनि**; पल्स; प्लंबं; फास्फ; **फास्फ-ॲसि**; ***बॅरि-का***; ब्रायो; ***सल्फ; हेलेबो***.
हालचाल करण्यात :– फास्फ.

माणसांचे भय :– भय पहा.

मुके घेणे :– क्रोक; व्हेरा-आ.

मुलाना भरावेसे वाटते :– ऑक्झ-ॲसि; केलि.

मुले व्हावीत अशी इच्छा :– ऑक्झ-ॲसि; केलि.

मेलो आहोत असे वाटणे :– अग्नस; आर्से; एपि; **ओपि**; ग्रफाय; फ्लॅटि; फास्फ; मोस्क; **लॅके**.

मोजणे एकसारखे :– फिजास; सिलि.

मोठमोठाली कामे करू अशी भावना :– हेलेंबो.

मोडतोड करणे :– **एपि**; टरेन्टु; ट्युब; फ्लूओ-ॲसि; स्ट्रमो.

यातना मानसिक :– **अको**; **आरम-मे**; ***आर्से***; कॅनॅवि; **कॅल्क-का**; कास्टि; डिजि; प्लॅटि; बेला; लॅके; व्हेरा-आ; स्ट्रमो; हेपार.
एके ठिकाणी चैन पडत नाही :– ***आर्से***.

रडणे :– आरम-मे; इग्ने; **इथूसा**; एपि; कलि-ब्रोम; ***कॅक्ट***; कॅल्क-का; **कामो**; कास्टि; ग्रफाय; ***नक्स-मो***; **नेट्र-मूर**; पलाडि; ***पल्स***; प्लॅटि; **बेला**; ऱ्हस-टा; लॅक-कॅनि; **लायको**; ***व्हेरा-आ***; **सल्फ**; सिकुटा; **सेपि**.
अंग लुळे पडले म्हणजे :– कास्टि.
अंगावर मूल पिताना :– **पल्स**; **लॅक-कॅ**.
आपोआप (नकळत) :– इग्ने; क्रोक; नेट्र-मूर; पल्स; प्लॅटि; मॅग्नॅनं; ऱ्हस-टा; सेपि.
आभार मानले तर :– ***लायको***.
आचके, आल्याप्रमाणे :– मॅग-फा.
दम्यात :– बोव्हि.

थांबल्यानंतर :— अल्युमि; कास्टि.

एकटे असताना :— कोनि; नेट्र-मूर.

कारणाशिवाय :— एपि; ग्रफाय; पल्स; ऱ्हस-टा; व्हाओ-ओ; सल्फ.

कां, ते कळत नाही :— **ऱ्हस-टा**.

रात्रंदिवस :— एपि.

खाताना :— कार्बो-ॲसि.

खोकताना :— स्पांजि.

खोकला येण्याचे अगोदर (किंचाळणे पहा) :— आर्नि; **बेला; ब्रायो; हेपार**.

गरोदरपणी :— मकार्ब.

गळा काढून :— अको; कामो; **बेला**; सिकुटा.

गाणे ऐकिल्याने :— थूजा.

घाम येताना :— ओपि; कुप्रम; बेला; लायको.

छातीत धडधड होत असताना :— फास्फ.

झोपेत :— कामो; नेट्र-मू; लायको; स्टॅनम.

तापात :— अको; पल्स; बेला; स्पाँजि.

थंडी वाजत असताना :— कॅल्क-का; कामो; पल्स; बेला; लायको; व्हाओ-ओ.

भावनामुळे :— आस्टे-रु; क्रिआसो; नाजा.

मुकाट्याने :— सिक्ला.

मुसमुसून :— आरम-मे; कामो; मर्क्यु.

मोठ्याने :— लायको

व, हसणे आलटून पालटून :— असाफि; इग्ने; क्रोक; नक्स-मो; **मर्क्यु; मोस्क**.

रागामुळे :— ॲन्टी-टा; आर्से; झिंक; सल्फ.

नंतर :— नक्स-व्हा; प्लॅटि.

रोगाचे प्रमाण जसजसे वाढेल तसतसे :— **इथू; कलाडि**.

वाचिताना :— **क्रोटे-हा**; लॅके.

वाजवीपेक्षा जास्त :— फेरम-मे.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :— फास्फ.

वेदनामुळे :— काफी; प्लॅटि.

नंतर :— ग्लोनो.

शौचानंतर :— इथू; कामो; बोरा.

स्वतःच्या दुखण्याबद्दल बोलताना :— कलि-का; **पल्स**; मेडो; **सेपि**.

स्वतःशी दुसरे कोणी बोलू लागले तर :— नेट्र-मू; प्लॅटि; मेडो; स्टॅफि.

स्वप्नांत :— कॅल्क-फ्लू; टरेन्टु; प्लॅन्टगो; स्ट्रॅमो; स्पांजि.

हेल काढून :— गळा काढून पहा.

क्षुल्लक कारणाने, मुलांचे :— **कास्टि**; नेट्रम-मू.

रक्ताकडे बघवत नाही :— **अल्युमि**; नक्स-मो; प्लॅटि.

रंगेल :— उल्हासी पहा.

अनुक्रमणिका

राग :— चिडखोर पहा.

क्षुल्लक कारणाने येतो :— आर्से; इग्ने; कॅल्क-का; कोक्यु; **नक्स-व्हा; पल्स;** पलाडि; प्लॅटि; लायको; **स्टॅफि.**

रांगणे :— जमिनीवर पहा.

रोगाचे भय :— भय पहा.

लग्नाची कल्पना असह्य **:**— नक्स-व्हा; पल्स; पिक्रि-ॲसि; **लॅके.**

लग्नाचे विचार सारखे मनात येतात :— ओरिगॅ.

लपून बसावेसे वाटते **:**— पल्स; **बेला;** स्ट्रमो; हेलेबो.

मुलाना, सामानाच्या मागे **:**— बॅरि-का.

लहरी (छांदिष्ट, मनोवृत्तीत अदलाबदल) **:**— अको; ॲम्ब्रा; ***अल्युमि; इग्ने;*** क्रोक; ग्रफाय; ***झिंक;*** टरेन्टु; **नक्स**-मो; ***पल्स; प्लॅटि; फेरम-मे; लॅके;* व्हॅलेरि;** व्हेरा-आ; **सल्फु-ॲसि;** सार्सा; **स्ट्रमो.**

लाजाळू (भय माणसांचे पहा) **:— कलि-का;** कलि-फा; कॅल्क-का; कॅल्क-स; कोक्यु; गेल्से; ग्रफाय; नेट्र-का; ***पल्स;*** पेट्रो; प्लंबं; फास्फ; बॅरि-का; बोरा; सल्फ; सिलि; सेपि.

लाथा मारणे **:**— बेला ; लायको; स्ट्रमो.

झोपेत :— बेला ; सल्फ.

लोभी (कद्रु, हावरट) **:— आर्से;** पल्स; लायको; सल्फ; सेपि.

लोळणे :— जमिनीवर पहा.

एका बाजूवरून दुसऱ्या :— अमो-का; आर्से; टरेन्टु; लॅके.

वस्तू कृत्रिम वाटतात **:**— अल्युमि; कॅनॅबि; कोक्यु; मेडो.

वस्तूंची फेकाफेक :— कोलो; क्रिआसो; टरेन्टु; ट्युब; डल्का; थूजा; सिना; **स्टॅफि.**

वस्तू नवीन वाटतात :— स्टॅमो; हेलेबो.

वस्तू मोडाव्याशा वाटतात :— एपि; ट्युब; स्ट्रमो.

वस्तूना स्पर्श करावासा वाटतो **:— थूजा;** बेला; लायकोप; सल्फ.

अनुक्रमणिका

वस्तू विचित्र वाटतात (गोंधळणे पहा) :– मेडो.

वाईट, दुःखदायक बातम्या ऐकवत नाहीत :– एपि; **कॅल्क-का**; कॅल्क-फा; **गेल्से**; सिकुटा.
किंवा त्यापासून उद्भवलेले विकार :– **इग्ने**; एपि; **कॅल्क-का**; कॅल्क-फा; **गेल्से**; टरेन्टु; नेट्र-मू; फ्लाडि; पल्स; मेडो; लायसि; सल्फ; सिकुटा.

वाचाळ :– बडबड पहा.

वात :– **अको**; **अगारि**; आरम-ट्रा; आर्से; **ओपि**; कॅनॅबि; केलि; **कुप्रम**; **डल्का**; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; **बेला**; ब्रायो; ऱ्हस-टा; **लॅके**; लायको; ***व्हेरा-आ***; व्हेरा-व्हि; सिकेल; सिफि; ***स्ट्रॅमो***; *हायासा*.
अतिश्रमाने (शारीरिक, मानसिक) :– लॅके.
अनेक विषयावर भरभर बोलणे :– ***लॅके***; स्ट्रमो.
एकाच विषयासंबंधी बोलणे :– पेट्रो.
एकाद्या वस्तूकडे डोळे वटारून बघणे :– इग्ने.
ओठ, नाक किंवा कोणताही भाग बोटाने कुरतडणे :– **आरम-ट्रा**; आर्से; कलि-ब्रो; कामो; कोनि; टरेन्टु; थूजा; लॅके.
काल्पनिक वस्तू उचलणे, धरणे :– काल्पनिक पहा.
चिंतायुक्त :– अको; एपि; **स्ट्रमो**.
जमिनीवर गडबडा लोळणे, रांगणे, शोधणे :– जमिनीवर पहा.
जागे झाल्यानंतर :– झिंक; लॅके; हायासा.
झोप येत नाही (झोप पहा) :– आरम-मे; इग्ने; ओपि; डल्का; डिजि; नेट्र-का; प्लॅटि; फास्फ-असि; साबा; व्हेरा-आ; लायको; सेले; स्पांजि.
झोपेत :– एपि; बेला.
दारू प्याल्यामुळे :– अगारि; आर्से; ओपि; कॅप्सि; नक्स-मो; नक्स-व्हा; नेट्र-मूर; लॅके; सिमिसि; ***स्ट्रमो; हायासा***.
पुटपुटणे :– पुटपुटणे पहा.
बडबड :– बडबड व बोलणे पहा.
परभाषेत :– नाय-ॲसि; स्ट्रमो.
बेफाम (आरडाओरड, वेड लागल्याप्रमाणे) :– अको; अगारि; आर्से; ओपि; कॅन्था; नाय-ॲसि; ***बेला***; ब्रायो; लायको; ***व्हेरा-आ***; सिकेल; **स्ट्रमो**; ***हायासा***.
भयंकर देखावे दिसतात :– कॅल्क-का; प्लॅटि; बेला; स्ट्रमो.
रक्तस्त्रावानंतर :– आर्नि; आर्से; इग्ने; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बेला; लॅके; लायको; व्हेरा-आ; सल्फ; सिल्ला; सेपि.
वाखा झाल्यानंतर :– रुटा.
वेडगळ, खुळचट :– ओपि; बेला; सल्फ; स्ट्रमो.
वेदना होताना :– डल्का; व्हेरा-आ.
सहजासहजी होतो :– अगारि; डल्का.

विकार असाध्य आहेत असे वाटते :– लॅक-कॅ; लिलि-टि.

अनुक्रमणिका

विचारमग्न :— कार्बो-ॲनि; नक्स-मो; मेझे; सल्फ; हेलेबो.

आपले पुढे काय होईल या संबंधी :— नेट्र-मूर.

विटाळसेपणी :— म्युरि-ॲसि.

विचारशक्ती मंद :— **अनाका; ओपि;** ओलिअं; कोनि; **गेल्से;** झिंक; ***नक्स-मो; नक्स-व्हा;*** नेट्र-का; पिक्रि-ॲसि; **फास्फ;** ***फास्फ-ॲसि;*** बॅप्टि; **लायको;** सेपि.

विचारात, काही कल्पना ठाम होतात :— अनाका; थूजा; नेट्र-मूर; सल्फ; साबा; सिंको.

विलक्षण कल्पना येतात :— आर्जे-नाय.

विचित्र गोष्टी कराव्याशा वाटतात :— कॅक्ट.

विरोध, करण्याची प्रवृत्ति :— आरम-मे; ओलिअं; **कन्था; कास्टि; लायको;** हेपार.

सहन होत नाही :— आरम-मे; इग्ने, लायको; **सेपि**.

विसरणे, तोंडापुढे असलेले शब्द :— अनाका; आर्नि; कॅनॅबि; बॅरि-का; फास्फ-ॲसि; मेडो; ऱ्होडो.

सांगितलेले निरोप :— बॅरि-का; मॅन्सि; मेडो.

स्थळ व काळ :— मर्क्यु.

स्वतःचे नांव :— मेडो.

विसरभोळा :— स्मरणशक्ती मंद पहा.

विसरलो आहोत कांहीतरी असे सारखे वाटणे :— आयो; कास्टि; मिलि.

विसरलेल्या गोष्टी झोपेत आठवतात :— कलाडि; सेले.

विष घातले आहे असे वाटते :— नाजा; लॅक-कॅनि; लॅके; व्हायपे.

विषप्रयोगाचे भय :— भय पहा.

वीट येणे :— **पल्स;** मर्क्यु; **सल्फ**.

वेड (वेड लागणे, वात पहा) :— **ॲम्ब्रा;** आर्से; **ओपि;** कलि-ब्रो; **कुप्रम; टरेन्टु; नक्स-व्हा; बेला;** मर्क्यु; मेडो; **लायको;** व्हायपे; *व्हेरा-आ;* सिफि; स्ट्रमो; ***हायासा.***

अंगाला हात लावू देत नाही :— थूजा.

एकाच गोष्टीचे :— इग्ने; सिलि.

काम करण्याचा चाळा :— **एपि;** कलि-ब्रो.

खोलीतील जमिनीवर लघवीला बसणे :— प्लंबं.

शौचास बसणे :— कुप्रम.

अनुक्रमणिका

चोरी करण्याचे; जरूर नसताना :— आर्टेम-व्ह; टरेन्टु; नक्स-व्हा.
पैशाची: — कॅल्कका-.
बाळंतपणाचे :— आरम-मे; केम्फ; कुप्रं; पल्स; प्लॅटि; बेला; लायको; व्हेरा-आ; स्ट्रमो; हायासा.
मानसिक श्रम; अभ्यासामुळे :— कलि-फा; फास्फ; लॅके.
मधुन मधून उद्भवणारे :— कोनि; प्लॅटि.
मुष्टिमैथुनानंतर :— कोक्यु; बुफो; **हायासा**.
रक्तस्त्रावानंतर :— कुप्रम; सिंको; सेपि.
लग्नाची तयारी करण्याचे :— हायासा.
विटाळ, भरपूर जात असताना :— सेपि.
बंद झाल्यामुळे :— इग्ने; पल्स.
विटाळशी होण्याच्या अगोदर :— डल्का; सिमिसि; स्टॅनम.
वेदना थांबल्यानंतर :— **नेट्र-मूर**; सिमिसि.
वैषयिक; लैंगिक :— एपि; कॅन्था; झिंक; प्लॅटि; फास्फ; बॅरि-मूर; बुफो; व्हेरा-आ; स्ट्रमो; हायासा.
स्त्रियांचे :— **अको; पल्स**; प्लॅटि; **बेला**, व्हेरा-आ; स्ट्रमो.

वेळेच्या तारतम्याचा अभाव :— अल्युमि; कॅनॅबि; मर्क्यु; लॅके.

वेडावणे :— कुप्रम; नक्स-मो; स्ट्रमो.

वेळ भरभर चालला आहे असे वाटणे :— **कोक्यु**; थेरि.
सावकाश चालला आहे असे वाटणे :— अल्युमि; अॅम्ब्रा; आर्जे-नाय; **कॅनॅबि**; **ग्लोनो**; नक्स—मो; नक्स-व्हा; पलाडि; मेडो.

वेंधळेपणा :— धांदरटपणा पहा.

वैषयिक (कामी) **वृत्ती किंवा चाळे** :— **अॅग्नस**; ओरिगो; ***कॅन्था***; पिक्रि-अॅसि; ***प्लॅटि; फास्फ;*** फ्लुओ-अॅसि; म्युरेक्स; **लॅके; लायको**; लिलि-टि; ***व्हेरा-आ;*** सिकेल; सेनेसि; स्टॅनम; स्टॅफि; ***हायासा***.
रस्त्यावर उभे राहून स्त्रियाना न्याहाळणे :— कलाडि; फ्लुओ-अॅसि.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— स्ट्रमो.
वृद्धपणी :— डिजि.

शब्द, **आठवणे** शोधणे (स्मरणशक्ती पहा) :— आर्नि; आर्जे-नाय; थूजा; प्लंबं; फास्फ-अॅसि; लॅके.
गिळणे :— थूजा; सिकुटा; स्टॅफि.

शरीराचे भाग वेगवेगळे आहेत असे वाटते :— आपण दोन आहोत पहा.

शाप देणे :— अनाका; ट्युब; नाय-अॅसि.

शिरजोर :— उद्दाम पहा.

अनुक्रमणिका

शिव्या देणे :— भांडखोर पहा.

शीळ घालणे, वाजविणे **:**— क्रोक; प्लॅटि; लॅके; स्ट्रमो.

आपोआप, नकळत :— कार्बो-ॲनि; लायको.

तापात :— कॅप्सि.

शांतपणा :— आर्नि; एपि; **ओपि; फास्फ;** ***फास्फ-ॲसि;*** सल्फ; सिंको; ***सेपि***; स्टफि; **हेलेबो**.

रागानंतर :— इपि.

शृंगारिक चाळे **:**— वैषयिक चाळे पहा.

शोक (दुःख) **:**— आरम-मे; ***इग्ने; कास्टि***; कोक्यु; नेट्र-मूर; **पल्स**; पेट्रो; **फास्फ-ॲसि**; लॅके; लायको; **स्टॅफि**.

अर्थ (पैसा) नाशामुळे **:**— आर्नि.

काल्पनिक :— इग्ने; सिल्का.

फार दिवसाचा **:**— नेट्र-मूर; फास्फ-ॲसि.

रडवत नाही **:**— गेल्से; **नेट्र-मूर**.

व्यक्त न करता (आतल्या आत) **:**— **इग्ने; पल्स; नेट्र-मूर**.

क्षुल्लक कारणाने **:**— बॅरि-का.

शोधणे :— जमिनीवर पहा.

श्रेष्ठपणाची भावना :— कुप्रं; ***प्लॅटि***; फास्फ; बेला; **लायको**; व्हेरा-आ.

समज लवकर येते :— कॅम्फ; काफि; प्लॅटि; फास्फ; **लॅके**.

लवकर येत नाही :— अग्नस; *अनाका*; आर्से; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कास्टि; कोनि; नेट्र-मू; फास्फ; फास्फ-ॲसि.

समाधी लागल्याप्रमाणे **:**— तंद्री पहा.

सहानुभूतिशून्य :— डिजि.

संताप (चिडखोर पहा) **:**— आर्से; कॅल्क-फा; कोलो; **स्टॅफि**.

संभाषण करणे काल्पनिक इसमाशी **:**— क्लोरल-हैड्र.

संशयात्मा :— अल्युमि; **कॅल्क-का**.

संशयी (अविश्वासी) **:**— अको; अनाका; आर्से; कॅनॅबि; ***कास्टि***; डिजि; नक्स-व्हा; नेट्र-स; **पल्स**; ***बॅरि-का***; ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; **लॅके**; ***लायको***; सल्फ; ***सिकुटा***; सिकेल; सिमिसि; स्ट्रमो; **हायासा**.

अनुक्रमणिका

चालताना :— अनाका.
सभोवार पाहणे :— कलि-ब्रो.

सावधपणा (गिरी) :— इग्ने; नक्स-व्हा; ***पल्स;*** व्हेरा-आ.

सुस्कारे :— उसासे टाकणे पहा.

सुस्त :— अजागळ पहा.

सुंदर वस्तूची आवड :— लिलि-टि; सल्फ.

सूडबुद्धि :— कॅल्क-का; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; लॅके.

स्थळ, काळासंबंधी दुरवस्था :— मेडो.

स्पर्श करावासा वाटतो (कशाला तरी) सारखा :— **बूजा;** बेला; लायकोप; सल्फ.
पण करता येत नाही :— सल्फ.

स्मरणशक्तीचे विकार :— ***अनाका;*** आरम-मे; आर्नि; ओपि; कॅनॅबि; **कॅल्क-का;** कोनि; ***नक्स-मो;*** **नेट्र-*मूर;*** ***फास्फ-ॲसि;*** ***बरि-का;*** बेला; **मर्क्यु;** ऱ्होडो; **लॅके;** ***लायको;*** **सल्फ;** सिफि; स्टॅफि; ***हायासा;*** हेलेबो.
एकाएकी मंद होते, (भीति वेदनामुळे वगैरे) :— अनाका; अमो-का; आर्जे-नाय; पलाडि; पल्स; प्रून-स्पा; बेला; लारो; हेपार.
तीव्र :— ओपि; काफि; **बेला;** लॅके; हायासा.
नष्ट :— ***बेला; व्हेरा-आ;*** **सिकु;** ***हायासा.***
मंद :— अको; **अग्नस;** ***अनाका;*** ॲम्ब्रा; **आर्जे-नाय; आर्जे-मे; आर्से;** कलि-फा; कलि-ब्रो; ***कॅल्क-का;*** काल्चि; कास्टि; कोक्यु; **कोनि;** ग्लोनो; ग्वाइका; **झिंक;** नक्स-मो; नाय-ॲसि; पेट्रो; प्लंबं; प्लॅटि; **फास्फ;** फास्फॲसि; **बॅरि-का;** बुफो; ***बेला;*** मर्क्यु; मेडो; लॅके; **लायको;** लारो; ***व्हेरा-आ;*** **सेपि; स्टॅफि;** हायासा; हेपार; हेलेबो.
काय करित आहोत, काय केले ते लक्षात येत नाही :— नक्समो-; नेट्रमू-; सिंकु.

स्वतःच्या लक्षणांचा विचार करणे :— साबाल.

स्वतःची कीव करणे :— अगारि; नाय-ॲसि.

स्वतःची निंदा करणे :— आरम-मे; कलि-ब्रो; सिल्का; स्ट्रमो.

स्वतःचे हाल करणे :— अको; **आर्से;** टरेन्टु; ट्यूब; प्लंबं; बेला; **लिलि-टि.**

अनुक्रमणिका

स्वतच्या तक्रारी सांगून दुसऱ्याना त्रास देणे :– ***झिंक***.
स्वतःकडे प्रत्येक जण पहात आहे असे वाटणे :– मेलि.

स्वतःला, काही होत नाही असे म्हणणे :– आयो; आर्नि; एपि.
कोणी तरी वाचून दाखवावे अशी इच्छा :– क्लिमॅटि; सिंको.
नावे ठेवणे, दोष लावणे :– ओपि; स्ट्रमो.
योग्य तो मान द्यावा (लोकानी) अशी इच्छा :– हॅमॅमे.
रागे भरणे :– मॅर्क्यु.

स्वतःवर ताबा नसणे :– अनाका; आर्जे-मे; ओलिअं; कास्टि; टरेन्टु.

स्वतःविषयी कोणीतरी बोलत किंवा निंदा करीत आहे असे वाटणे :– इग्ने; पलाडि; **बॅरि-का**; स्टॅफि; हायासा.

स्वतःविषयी नीटपणे सांगता येत नाही :– पल्स.

स्वतःशी वैर :– अनाका; कलि-का; कॅनॅबि; बॅरि-का.

स्वस्थ रहावेसे वाटणे :– गेल्से; ब्रायो.

स्वार्थी :– पल्स; सल्फ; सेनेसि.

हट्टाने करून घेणे :– जुलमी पहा.

हट्टी :– अनाका; ॲन्टी-क्रू; ॲन्टि-टा; **अल्युमि**; आर्जे-नाय; **कॅल्क-का**; **कामो**; क्रिआसो; टरेन्टु; ***नक्स-व्हा***; **बेला**; ***ब्रायो***; सिना; सिलि; सिंको.
आपली काहीही तक्रार नाही असे म्हणणे :– ***आर्नि***; एपि.

हलकट (पणा) :– **कामो**; नक्स-व्हा; सिना.

हळवा (कोवळ्या मनाचा) :– ॲन्टी-क्रू; इग्ने.

हसणे :– इग्ने; कॅनबि; क्रोक; नक्स-मो; **बेला**; **स्ट्रमो**; **हायासा**.
आपोआप (नकळत) :– इग्ने; क्रोक; मॅग्नॅनं.
जांभई आल्यानंतर :– अगारि.
मणक्यावर दाबल्याने :– अगारि.
आचके बसल्याप्रमाणे :– आरम-मे; इग्ने.
आचके येण्याचे अगोदर, नंतर व मध्ये :– कास्टि.
एकसारखे :– कॅनॅबि.

खाण्यानंतर :— पल्स.

खुळ्याप्रमाणे :— हायासा.

गंभीर गोष्टीना :— अनाका; नेट्र-मूर; प्लॅटि.

झोपेत :— अल्युमि; कास्टि; लायको; हायासा.

दमा झालेला असताना :— बोव्हि.

नंतर किंचाळणे :— टरेन्टु.

रागे भरले तर :— ग्रफाय.

प्रत्येक गोष्टीला :— नक्स-मो.

मुद्दाम :— हायासा.

मोठ्याने, भेसूर :— बेला.

व किंचाळणे आलटुन पालटुन :— असाफि; इग्ने; क्रोक; **नक्स-मो**; मोस्क; संबुल.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :— नक्स-मो; हायासा.

हसू नयेसे वाटते :— अम्ब्रा; अल्युमि.

हात अंगावरून कोणीतरी फिरवित आहे असे वाटते :— कार्बो-व्हेजि.

हाताने खरवडावेसे वाटते :— टरेन्टु; स्ट्रमो.

भिंतीचा चुना :— आर्मि; कॅन्था.

हावरट :— लोभी पहा.

खाण्यात :— झिंक.

हिस्टेरिआ :— ***असाफि; आरम-मे; इग्ने***; कलि-फा; कामो; कास्टि; **कोक्यु**; ***कोनि***; गेल्से; **टरेन्टु**; ***नक्स-मो; नक्स-व्हा***; नाय-असि; नेट्र-मूर; **पल्स**; प्लॅटि; मॅग्ने-मू; **मोस्क**; लॅके; ***व्हॅलेरि***; व्हेरा-आ; **सल्फ**; सिलि; सेपि.

घशात गोळा येतो :— अको; कोनि; झिंक; प्लंब; **मॅग्ने-मू**; व्हॅले; सेनेसि.

गरम :— व्हॅले.

ढेकर आल्याने ब वा :— मॅग-मू.

मूर्च्छा येते :— इग्ने; कोक्यु.

भीति, धास्तीमुळे :— साबा.

रक्तस्त्रावानंतर :— स्टिक्टा.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :— प्लॅटि; मोस्क; हायासा.

पहिल्या दिवशी :— रॅफे.

वैषयिक चाळे :— टरेन्टु; प्लॅटि.

सकाळी जा हो; पण सुस्कारे टाकल्याने ब वा :— टरेन्टु.

संगीताने ब वा :— **टरेन्टु**.

संभोगातिरेकानंतर :— फास्फ-ॲसि.

संभोगानंतर जा हो :— लॅक-कॅनि.

अनुक्रमणिका

स्राव (विटाळ वगैरे) बंद झाल्याने :— असाफि; लॅके.

हिंडणे वणावणा :— नक्स-व्हा; लायसि.

हेकेखोर :— जुलमी पहा.

क्षुद्र गोष्टी महत्त्वाच्या वाटतात :— आर्से; इग्ने; कॅल्क-का; कास्टि; **ग्रफाय**; थूजा; **नक्स-व्हा**; नेट्र-मूर; सिलि; **हेपार**.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

अत्यानंदामुळे जा हो :— अको; ओपि; काफि; कास्टि; क्रोक; पल्स; प्लँटि.
अनोळखी इसमांच्या देखत (गर्दीत पहा) जा हो :— **ॲब्रा**; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कुप्रम; सिकुटा.
ओशाळल्यामुळे जा हो :— ॲम्ब्रा; इग्ने; ओपि; कलि-ब्रो; गेल्से; ***सल्फ***.
कान उघाडणी केल्याने **जा हो** :— पलाडि; प्लँटि; बेला.
खाण्याने, थोडे ब वा :— बेला.
गरमी (उपदंश) **रोगामुळे जा हो** :— असाफि; **आरम-मे**; नाय-ॲसि; फावटो; मर्क्यु; लॅके; हेपार.
चेहरा धुतल्याने **ब वा** :— आर्से; फास्फ.
जागे झाल्यानंतर **जा हो** :— कॅल्क-का; झिंक; ***लॅके; लायको; स्ट्रमो***.
जांभया आल्याने **ब वा** :— ब्रायो.
डोळे मिटल्याने **जा हो** :— कार्बो-व्हेजि; मॅग्ने-मू.
ब वा :— कलि-का; झिंक.
तळपाय चोळण्याने **ब वा** :— केलि.
दाढी हजामत करताना **जा हो** :— कलाडि.
धुपणीचा स्राव सुरू झाल्याने **ब वा** :— म्युरेक्स.
नाकातून रक्त गेल्याने ब वा :— कलि-क्लो.
पाय धुतल्याने जा हो :— नेट्र-का.
पाहण्याने (रोग्याकडे) **जा हो** :— ***ॲन्टि-क्रू; ॲन्टि-टा***; आर्से; कामो; नेट्र-मूर; पल्स; सिना.
चकाकणाऱ्या वस्तूकडे जा हो :— कॅन्था; **बेला; लायसी**; स्ट्रमो; हायासा.
पिण्यानंतर जा हो :— कोक्यु; कोनि; **बेला; लायसी**; स्ट्रमो.
पुढे काय होईल या धास्तीने **जा हो** :— **आर्जे; नाय**; आर्से; **गेल्से**; कार्बो-व्हेजि; नेट्र-मूर; प्लंबं; फास्फ-ॲसि; मेडो; लायको; सिलि.
भीतीमुळे जा हो :— अको; इग्ने; ओपि; नेट्र-मूर; पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; लायको; सिलि.
मानसिक, आघात, धक्का जा हो :— **अको**; अँम्ब्रा; आयो; ***आर्नि***; इग्ने; एपि; ओपि; कॅम्फ; काफि; गेल्से; नक्स-मो; नाय-ॲसि; **फास्फ-ॲसि**; मॅग-का; व्हेरा-आ; हायासा.
मोकळ्या हवेत चालण्याने **जा हो** :— ग्लोनो; नक्स-मो; पेट्रो.
रंगामुळे (काळा, तांबडा, हिरवा, पिवळा) **जा हो** :— टरेन्टु.
राग मनात ठेवल्याने **जा हो** :— इग्ने; लायको; **स्टॅफि**.
लोकासंबंधी बोलण्याने **जा हो** :— आर्से; नक्स-व्हा; हायासा.
विटाळ बंद झाल्याने जा हो :— प्लॅटि.

अनुक्रमणिका

विटाळशी होण्याचे अगोदर **जा हो :**— स्टॅनम.
विटाळसेपणी जा हो :— नेट्र-मूर; स्टॅनम; स्ट्रमो.
ब वा :— सिमिसि.
विरोध केल्याने (विरोध सहन होत नाही पहा) **जा हो :**— असार; आरम-मे; **इग्ने; नक्स-व्हा;** फेरम-मे; **लायको; सेपि.**
वेदना होताना जा हो :— कामो; व्हेरा-आ; सार्सा.
शारीरिक श्रमाने जा हो :— प्लंबं.
ब वा :— आयो; कल्क-का; टरेन्टु.
शौचास झाल्याने **ब वा :**— नेट्र-स; बोरा; सिमिसि.
समाधान केल्याने जा हो :— आर्से; ***इग्ने***; कलि-स; कॅल्क-का; **नेट्र-मू; प्लॅटि;** बेला; साबाल; **सिलि;** सेपि.
ब वा :— असाफि; **पल्स;** फास्फ.
स्वतःची लक्षणे सांगताना **जा हो :**— कॅल्क-का; पल्स.
हसण्याने जा हो :— थेरि
क्षुल्लक गोष्टीने जा हो :— आर्से; इग्ने; ***कामो; ट्युब; नक्स-व्हा;*** नाय्र-असि; सिना; ***सिलि;*** हेपार.

——————

अनुक्रमणिका

सर्वसाधारण भावना व विकार

अडखळणे कचरणे :— अनाका; आर्जे-ना; कलि-ब्रो; ग्रफाय.

अचल, स्तब्ध :— मॅग्नॅनं; लायकोप; स्ट्रांशि
एक बाजू :— स्ट्रांशि.

अतिपुष्टि :— अको; नक्स-व्हा; पल्स; **फास्फ**; फेरम; **बेला**; सल्फ.

अत्यंत उष्णतेने झालेले दुष्परिणाम :— सूर्याघात पहा.

अत्यंत थंडीने झालेले दुष्परिणाम :— अब्रो; ***अगारि***; आर्से; कार्ब्रो-व्हेजि; **नक्स-व्हा**; **नाय-ॲसि**; **पल्स**; **पेट्रो**; सल्फ; हेपार.

अनियमित असंबद्ध भावना :— **अगारि**; इग्ने; एक्वीने; कलि-फा; कोनि; ग्रफाय; ग्लोनो; नक्स-व्हा; प्लॅटि; फेरम-मे; **सिमिसि**.

अपयशामुळे (धंद्यात व्यवसायात) झालेले विकार :— ॲम्ब्रा; कल-ब्रो; सिमिसि.

अमोनियासारखा वास :— अमो-का; असाफि; आयो; आरम-मे; **नाय-ॲसि**; फास्फ; ***बेन्झा-ॲसि***; मोस्क; लॅक-कॅनि; लॅके; स्ट्राशि.

अर्धांगवात :— **आरम-म्युरि**; **आर्नि**; इलाप्स; **ओलिअं**; ***कास्टि***; **कोक्यु**; चिनो; गॅन्थो; नक्स-व्हा; **फास्फ**; **ऱ्हस-टा**; **लॅके**.
आचक्यानंतर :— स्टॅनम.
उजवी बाजू :— इलाप्स; ***कास्टि***; ***केलि***; **क्रोटे-हा**; नेट्र-मूर; प्लंबं; मर्क्यु-आ-रु.
डावी बाजू :— एपि; ओपि; गेल्से; **नक्स-व्हा**; **ऱ्हस-टा**; **लॅके**; व्हायपे; स्ट्रांशि
चांगली बाजू बधिर :— कोक्यु.
चांगल्या बाजूला स्पर्श सहन होत नाही :— प्लंबं.
मानसिक धक्क्यामुळे :— एपि.
रागामुळे :— स्टॅफि.
सुनबहिरी नंतर :— **आर्नि**; ओपि; **कोक्यु**; झिंक; नक्स-व्हा; ***फास्फ***; ***बॅरि-का***; **बेला**; लॅके; स्टॅनम.
हळुहळु वाढत जाणारा :— सिफि.
हात, पाय आखडतात :— चिनो.
स्टेरिआमुळे :— असाफि; आर्जे-नाय; **इग्ने**; कामो; कोक्यु; **टरेन्टु**; नक्स-मो; फास्फ; व्हलेरि.
क्षुब्ध झालेल्या भावनामुळे :— गेल्से; नेट्र-मूर; लॅके; स्टॅनम; स्ट्रमो.

अवयव पोकळ किंवा गळल्यासारखे वाटणे :— ***इग्ने***; ओलिअं; कलि-का; **कोक्यु**; टॅबॅक; टेल्युरि; **डिजि**; नक्स-व्हा; पोडो; ***फास्फ***; म्युरेक्स; व्हेरा-आ; **सल्फ**; **सिंको**; ***सेपि***; **स्टॅनम**; हैड्रास्टि.

[अनुक्रमणिका](#)

बाहेर आल्याप्रमाणे वाटणे :— **अको**; आयो; आरम-मे; ओपि; कोक्यु; **ग्लोनो**; ***नक्स-व्हा***; फेरम; **बेला**; ***लॅके***; **लायको**; लायकोप; सल्फु-ॲसि; स्ट्रमो; स्पायजे; हायासा.

बाहेर येणे :— आर्जे-ना; आरम-मे; **इग्ने**; एलो; कलि-साया; **कॅल्क-का**; गेल्से; ***नक्स-व्हा***; नेट्र-का; नेट्र-मूर; पलाडि; **पल्स**; ***पोडो***; फास्फ; बेला; बोरा; **मर्क्यु**; म्युरि-ॲसि; रॅटनि; ऱ्हस-टा; लॅके; लारो; लिलि-टि; **सल्फ**; ***सेपि***; स्टॅनम; हेलोनि.

वेगवेगळे झाले आहेत असे वाटणे :— अगारि; आर्जे-ना; कॅल्क-फा; कोक्यु; ट्रिलि; डल्का; डाफ्ने; व्हेरा-आ; साबि; सेपि; **सोरि**; हैपरि.

वेडेवाकडे होणे :— अगारि; कास्टि; ग्वाईका; प्लॅटि; बेला; रुटा; सिकुटा; स्ट्रमो; हायासा.

अशक्तपणा :— अको; **ॲन्टी-टा**; अल्युमि; आयो; आर्नि; **आर्से**; **इग्ने**; **इपि**; एकिने; **कलि-का**; कलि-फा; **कॅल्क-का**; **कॅल्क-फा**; ***कार्बो-व्हेजि***; कास्टि; कोक्यु; कुप्रम; ***गेल्से***; ग्रफाय; टॅबॅकं; ट्युब; थायरा; ***नक्स-व्हा***; नाय-ॲसि; नेट्र-का; **नेट्र-मूर**; पायरो; पिक्रि-ॲसि; ***फास्फ***; **फास्फ**-ॲसि; फेरम-मे; बॅप्टि; ब्रायो; मर्क्यु-सा; **म्युरि-ॲसि**; **ऱ्हस-टा**; लॅके; लायको; लारो; ***व्हेरा-आ***; सल्फ; सल्फ-आयो; सल्फु-ॲसि; सालिडे; सिकेल; **सिलि**; **सिंको**; **सेपि**; सेले; सोरि; स्टॅनम; स्टॅफि; हेपार.

अतिरेक केल्यानंतर, कोणत्याही गोष्टीचा :— प्लंबं.

अंग लुले, पडल्याप्रमाणे :— आर्से; कोक्यु; गेल्से; फास्फ; फास्फ-ॲसि; **फेरम-मे**; म्युरि-ॲसि; व्हेरा-आ, **सल्फ**; **सिंको**; हेलेबो.

पडले आहे असे वाटते :— स्ट्रांशि.

अंगावर मूल पीत असल्यामुळे :— कार्बो-ॲनि; फास्फ-ॲसि; सिंको.

अस्वस्थपणा :— आर्से; झिंक; ऱ्हस-टा.

अंतर्गत :— अवयव पोकळ पहा.

आजारानंतर :— व्हेरा-आ; **सिंको**; सेले; सोरि.

आजारीपणाच्या मानाने जास्त :— आर्से; सल्फु-**ॲसि**.

आजारी माणसांची शुश्रूषा केल्याने :— **कोक्यु**; नाय-ॲसि; सिमि.

आळस व श्रीमंतीमुळे (स्त्रिया) :— हेलोनि.

उदासीनतेमुळे :— इग्ने; कॅल्क-का; **फास्फ—ॲसि**.

उन्हाळ्यामुळे :— आयो; **नेट्र-का**; **सेले**.

एकदम (शक्तिपात पहा) :— आर्से; क्रोटे-हा; ग्रफाय; सेपि.

एक पाय व एका हाताचा, फेफऱ्यानंतर :— कॅडमि-स; फास्फ.

एखाद्या भागात :— व्हॅले.

काही कारण नसताना :— सोरि.

केव्हातरी मधून :— आर्जे-ना.

खाववत सुद्धा नाही :— बॅरि-का; स्टॅनम.

खोकल्यानंतर :— कोरा-रु; व्हेरा-आ.

चालण्याने ब वा :— रुटा; **ऱ्हस-टा**; **सल्फ**.

जलद येतो :— **आस**; **व्हेरा-आ**; सेपि.

जागे झाल्यानंतर :— **पल्स**; सिफि; सेपि.

डोके टेकले व डोळे मिटल्याने ब वा :— अनाका.

तीव्र रोगात :— ॲन्टी-टा; आर्से; इथूसा; एपि; ऐलान्थ; गेल्से; मर्क्यु-साया म्युरि-ॲसि; व्हेरा-आ.
दुखापतीनंतर :— असेटि-ॲसि; सल्फु-ॲसि.
निद्रानाशामुळे :— काल्चि; ***कोक्यु; नक्स-व्हा.***
भूक वाढूनसुद्धा :— सिकेल.
मधुनमधुन झटके :— डिजि; सेपि.
मुळे, अंथरुणात खाली घसरणे (विशेषतः तापात) **:**— **आर्से**; एपि; काल्चि; झिंक; **फास्फ; फास्फ-ॲसि**; बॅप्टि; ***म्युरि-ॲसि***; सिंको; हायासा.
मुळे मरण येईल असे वाटते :— व्हिन्का.
मोकळ्या हवेत जा हो :— प्लॅटि; स्पायजे.
ब वा :— कोनि.
चालताना जाहो :— अल्युमि; कोक्यु; ऱ्हस-टा.
ब वा :— कलि-आयो; फ्लुओ-ॲसि; सल्फ.
लघवीनंतर :— **आर्से**; कास्टि; **गेल्से**; नक्स-व्हा; **फास्फ**; फेरम-मे; लायसि.
लहरी, लाटा आल्याप्रमाणे वाटून :— डिजि; सेपि.
व, बैचेनपणा :— आर्से; झिंक; ऱ्हस-टा.
विटाळशेपणी :— कार्बो-ॲनि; सेपि.
ब वा :— सेपि.
नंतर :— अल्युमि; इपि; सिमिसि.
वीर्यपातानंतर :— कोबा; डायास्को; नक्स-व्हा; फास्फ; फास्फ-ॲसि; लायको; सिलि; स्टॅफि.
वेदनामुळे :— **आर्से**; आर्जे-मे; कलि-फा; पिक्रि-ॲसि; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ.
सकाळी :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; फास्फ-ॲसि; लॅके; लायको; सेपि; स्टॅफि.
११ वाजता :— झिंक; फास्फ; ***सल्फ***; सेपि.
शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— असेटि-ॲसि; स्ट्रांशि; हैपारि.
शारीरिक व मानसिक श्रमामुळे (स्त्रिया) :— हेलोनि.
शौचानंतर :— **आर्से**; कोक्यु; **कोनि**; ट्युब; नाय-असि; नेट्र-स; पिक्रि-ॲसि; पोडो; **मर्क्यु**; व्हेरा-आ.
समुद्रस्नानानंतर :— मॅग्ने-मू.
सांध्यात :— आर्नि; कलि-का; कॅल्क-का; कोनि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सेपि; सोरि.

असंबद्ध, हालचाल, वागणे :— इग्ने; टरेन्टु; मेडो; व्हेरा-व्हि.

अस्थिरपणा :— **अगारि**; आर्जे-ना; कलि-ब्रो; कास्टि; कोक्यु; नेट्र-का; बॅरि-का; लिलि-टि; **सल्फ**; सिकुटा; सिकेल; स्टॅनम.

अंग कढत (गरम) झाले आहे असे वाटणे **:**— आयो; एपि; **कॅनॅबि**; कलि-स; कॅल्क-स; **काफि**; नेट्र-मूर; नेट्र-स; **पल्स**; फ्लुओ-ॲसि; लायको; लिलि-टि; सल्फ; सल्फ-आयो; **सल्फु-ॲसि**; सिकेल.

अंग ताठ करणे (होणे) **:**— **इग्ने; इपि**; कॅम्फ; कामो; कुप्रम; फास्फ; **सिना**; स्ट्रमो.

अनुक्रमणिका

अंग गार (असणे, वाटणे, गारपणा) :— **अको**; आर्नि; ***आर्से***; इग्ने; इपि; कलि-का; कलि-फा; **कॅल्क-का**; कॅप्सि; कॅम्फ; कास्टि; **गेल्से**; ग्रफाय; ***नक्स-व्हा***; नेट्र-मूर; **पल्स**; पायरो; **फास्फ**; **फास्फ-ॲसि**; फेरम-मे; बेला; **ब्रायो**; मर्क्यु; मॅग-फा; **युपे-पर**; ***ऱ्हस-टा***; **लायको**; **लेडम**; व्हेरा-आ; साबा; **सिलि**; **सिंको**; **सेपि**; **सोरि**; **हेपार**.

एखादा भाग :— **आर्से**; **इग्ने**; कलि-का; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; केलि; ***पल्स***; मेनि; **व्हेरा-आ**; सल्फ; सिकेल; सिलि; सिंको; **सेपि**; स्पायजे.

दुसरा भाग कढत :— एपि; कामो; ब्रायो.

गरम पांघरुणानेसुद्धा बरे वाटत नाही :— असार.

खोकताना :— लायको.

पण, पांघरूण नको वाटते :— कॅम्फ; कॅल्क-स; लेडम; सिकेल.

बर्फासारखे :— अगारि; इलाप्स; एपि; ओलि-ॲनि; **कार्बो-व्हेजि**; नाय-ॲसि; फास्फ; मेडो; **व्हेरा-आ**; **सिलि**; हैड्रोसा-ॲसि.

वर निजल्याप्रमाणे वाटते :— लायको.

भार पडलेल्या भागात :— आर्नि; म्युरि—ॲसि.

लहरी लाटा येऊन :— लॅके.

लहान (ठिपक्यासारखे) **जागी** :— कॅल्क-फा; टरेन्टु; पेट्रो; सेपि; **व्हेरा-आ**.

मुंग्या आल्याप्रमाणे :— फ्रॅक्सि.

विटाळशेपणी :— ॲन्टि-टा.

विकार झालेल्या भागात :— आर्से; काल्चि; मेझे; लॅके; लेडम; सिकेल.

लुल्या पडलेल्या भागात :— आर्से; ग्रफाय; डल्का; नक्स-व्हा; **ऱ्हस-टा**.

वाकून ताठ होताना :— मर्क्यु-को.

वेदना होताना :— अगारि; अल्युमि-सिलि; आर्से; डल्का.

व्यायाम घेत असताना :— झिंक-व्हले; प्लंबं; **सिलि**.

अंग बाहेर येणे :— अवयव बाहेर येणे पहा.

अंग लुले पडणे :— अर्धांग, पंगुवात, लकवा पहा.

अंगाला वारे लागत आहे, भोकातून, असे वाटते :— वारे लागत आहे पहा.

अंगावर, **किडे**, माशा वगैरे बारीक जंतु चालल्यासारखे वाटते :— आस्मि; इनान्थ; कलाडि; टरेन्टु; टॅब; डल्का; नेट्र-का; पिक्रि-ॲसि; फास्फ-ॲसि; लॅक-कॅनि; स्ट्रमो.

कमरेभोवती :— इनान्थ.

कोळी :— व्हिस्कं-आ.

लहान प्राणी, उंदीर वगैरे चावल्यासारखे वाटते :— **कॅल्क-का**; फास्फ; **बेला**; ऱ्होडो; लायको; **सल्फ**; सिमिसि; **सिलि**; सेपि; स्टॅफि.

हात फिरविल्याप्रमाणे वाटते :— कार्बो-व्हेजि.

अनुक्रमणिका

अंथरूण, कढत आहे असे वाटते :— ओपि.

टणक आहे असे वाटते :— ***आर्नि***; कलि-का; कोनि; गेल्से; ट्रिलि; ड्रोसे; नक्स-व्हा; **पायरो**; प्लॅटि; फास्फ; **बॅप्टि; ऱ्हस-टा; सिली**.

नकोसे वाटणे :— ग्रफाय.

लहान आहे, पुरणार नाही असे वाटते :— सल्फ.

सरकत आहे, अंगाखाली असे वाटते :— कलि-का; कॅल्क-फा; बॅप्टि; बेला; ब्रायो; लॅके; लायको.

शरीराने सर्व व्यापिले आहे असे वाटते :— पायरो.

अंथरुणात, खाली घसरणे :— अशक्तपणा पहा.

गाठी, उंचवटे आहेत असे वाटते :— आर्नि; मॅग्कार्ब.

निजावेसे वाटत नाही :— कलि-ब्रो.

तून बाहेर येण्याची प्रवृत्ति :— कामो; ग्रफाय; मर्क्यु; लॅक-क; लेडम; व्हेरा-आ.

बाहेर पडत आहोत असे वाटते :— आर्जे-ना; आर्से; क्रोटे-कॅ.

रहावेसे वाटते :— आर्जे-ना; हायासा.

अंड्याचा बलक अंगावर वाळला आहे असे वाटते :— अल्युमि; ओलि-ॲनि; सल्फ्-ॲसि.

अंधारी येणे :— मूर्च्छा पहा.

आकसणे (आत, खपाटी जाणे) :— आस्टेरि; ओपि; कुप्रम; क्रोट-टि; क्लिमॅटि; झिंक; थूजा; नक्स-व्हा; नेट्र-मूर; पॅरिस; **प्लंबं; फायटो; मर्क्यु; लॅके**; सार्सा; सिकु; सिलि; हैड्रास्टि.

आकाराने सारखेच असलेले विकार :— आर्नि; कलि-आयो; सिफि.

आगगाडी, बोट; मोटार लागणे :— लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

आग होणे :— वेदना, व ज्वर पहा.

अंतर्गत :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-मो; **नक्स-व्हा**; फास्फ; ब्रोमि; सॅन्वि.

आंघोळीने जा हो :— ऱ्हस-टा; सल्फ.

आत, बाहेरून अंग गार :— आर्से; कॅम्फ; मोस्क; व्हेरा-आ.

उष्णतेने, शेकाने **जा हो** :— झिंक-व्हेले; रटनि.

ब वा :— अल्युमि; **आर्से**; कप्सि; कार्बो-व्हेजि; लायको; सिकेल.

चमत्कारिक त्रासदायक :— व्हॅलेरि.

ज्वालेप्रमाणे :— ग्लोनो; टरेन्टु-कु.

झणझणल्याप्रमाणे :— व्हेरा-व्हि.

तापलेल्या तारा, सुया वगैरेने भाजल्याप्रमाणे :— अल्युमि; **आर्से**; एपि; ओलि-अनि; नाजा; नाय-ॲसि; बॅरि-का; मॅग-का; ऱ्हस-टाः व्हेस्पा; स्पायजे.

तिखट लागल्याप्रमाणे :— कोक-कॅ; टरेन्टु; मेझे; रुटा; लॅके.

थंड पडलेल्या भागात :— व्हेरा-व्हि; सिकेल.
लहानसहान जागी :— अगारि; ग्लोनो; ट्युब; सल्फ; सॅन्वि.
विस्तवाप्रमाणे :— आर्से; एपि; कार्बो-अनि; क्रिआसो; ग्वाइका; ट्युब; फास्फ; **बेला**; मेझे; रेडि; व्हेस्पा; स्पायजे.
शहारे येऊन :— अको; आर्से; इपि; ब्रायो; व्हेरा-व्हि; सॅबुक; सिकेल; सिंको.
हाडात :— युफोर.
हाताने धरलेल्या जागी **:— कास्टि**.

आघातामुळे झालेले विकार :— आर्नि; ओपि; कम्फ; कोनि; ब्रायो; ***ऱ्हस-टा***; लॅके; *व्हेरा-आ*; सल्फ; ***सिकुटा***; हैपरि.
भावनांच्या :— अको; आर्नि; **इग्ने**; कॅम्फ; काफि; गेल्से; नक्स-मो; मॅग-का; हायासा.
शस्त्रक्रियेच्या :— अको; कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; व्हेरा-आ; स्ट्राशि.

आजारी आहोत असे वाटणे **:—** अको; ॲन्टी-टा; आर्से; केलि; टॅबॅकं; टरेक्स; नक्स-व्हा; पल्स; पेट्रो; **पोडो**; बॅप्टी; लोबे; सिमिसि; स्ट्रांशि.

आधाशी :— खादाडपणा पहा.

आलटुन पालटुन होणाऱ्या भावना **:—** भावनांचा क्रम पहा.

आवळल्यासारखे वाटणे :— अनाका; आर्जे-नाय; आर्से; **इग्ने; *कॅक्ट***; कार्बो-व्हेजि; केलि; कोक्यु; कोनि; कोलो; ग्रफाय; नक्स-व्हा; ***नाय-ॲसि*; पल्स; प्लॅटि; प्लंबं; *बेला***; मर्क्यु; रॅटनि; रेडि; ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; सल्फ; सिमिसि; सिलि; **सिंको**; स्टॅनम; स्ट्रमो; हायासा.
गाठीत :— आयो; इग्ने.
पट्ट्याने :— अनाका; ट्रिलि; पिक्रि-असि; प्लॅटि.
मुठीत धरून :— थायरा; **बेला**; लिलि-टि.
सांध्यात :— अनाका; आरम-मे; ग्रफाय; नाय-ॲसि; नेट्र-मूर.
सापळ्यात :— चिरडल्यासारख्या वेदना पहा.

आवळल्यानंतर सुटल्यासारखे वाटणे :— उघडल्या व मिटल्यासारखे वाटणे पहा.

आवाळू :— करटे गुल्मे पहा.

आळेपिळे :— अगारि; अल्युमि; इग्ने; **कॅल्क-का**; कास्टि; केलि; ग्वाइका; नक्स-व्हा; **बेला**; रुटा; **ऱ्हस-टा**; सल्फ; **सिना**.

आळोखेपिळोखे देणे :— अल्युमि; आर्से; कामो; **कार्बो-व्हेजि; *कास्टि***; ग्रफाय; झिंक; ***नक्स-व्हा***; पल्स; ब्रायो; मेरम; रुटा; ऱ्हस-टा; लायको; सिल्ला.
उदराच्या विकारात :— प्लंबं.

अनुक्रमणिका

जांभया व उचकी येऊन :— अमिल-ना.
तासचे तास :— अमिल-ना; प्लंबं.
थंडी वाजताना :— फेरम-फा; नेट्र-स; युपे-पर.
लघवी होण्याचे अगोदर :— पल्स.

आकडी (आचके पहा) :— कॅल्क-का; कोक्यु; ग्रफाय; प्लंबं; मर्क्यु; लायको; सिकेल; सोला-ना.

आखडणे (आखडल्यासारखे वाटणे) :— अनाका; **अमो-मू;** इग्ने; कॅल्क-का; कास्टि; कोलो; ग्रफाय; ग्वाइका; नेट्र-मूर; प्लंबं; लायको; सिकेल.
सर्व शरीरात :— अमो-मू; कलि-मू; कॅक्ट; ग्वाईका; नक्स-व्हा; फास्फ.

आखूड झाले आहे असे वाटणे :— **अमो-मू;** अल्युमि; **कास्टि; कोलो;** ग्रफाय; **ग्वाइका;** डायास्को; डिजि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; मर्क्यु; **ऱ्हस-टा; लॅके;** सिफि; **सेपि.**

आंघोळीचा तिटकारा :— ॲन्टी-क्रू; अमो-का; **कॅल्क-का;** क्लिमॅटि; नाय-ॲसि; ऱ्हस-टा; ***सल्फ;*** सेपि; सोरि; स्पायजे.

आचके :— अगारि; **आर्से; इग्ने;** इपि; ओपि; ***कलि-का;*** कॅम्फ; **कॅल्क-का;** कॅस्टो; कामो; कास्टि; ***कुप्रम; झिंक;*** झिंक-व्हॅले; टरेन्टु; थूजा; नक्स-मो; **नक्स-व्हा;** पल्स; प्लॅटि; प्लंबं; बुफो; ***बेला;*** मेडो; मेझे; ***लॅके;*** व्हेरा-व्हि; सल्फ; **सिकु;** सिना; सिमि; सिलि; सिंको; ***स्टॅनम; स्ट्रमो; हायासा.***
अंग गार पडून :— **इनॅन्थ;** कॅम्फ; व्हेरा-आ; हेलेबो.
एका बाजूस :— आर्टे-व्ह; इपि; कॅल्क-फा; प्लंबं.
उजव्या :— नक्स-व्हा; बेला; **लायको.**
डावी बाजू लुळी पडते :— आर्टे-व्ह.
डाव्या :— इपि; कॅल्क-फा; सल्फ.
अंग लुले पडून :— कास्टि.
अंतर्गत :— इग्ने; इपि; कास्टि; **कोक्यु;** नक्स-व्हा; पल्स; मॅग-मू; **स्टॅनम;** हायासा.
आवाजाने थांबतात :— हेलेबो.
ओकारीनंतर ब वा :— अगारि.
कोपर वाकविल्याने ब वा :— नक्स-व्हा.
खोकताना, किंवा नंतर :— इपि; कुप्रं.
गरगर फिरणे, येण्याचे अगोदर :— कास्टि.
गरोदरपणी :— इग्ने; कामो; कुप्रम; **व्हेरा-व्हि;** सिकुटा; **स्ट्रिक; हायासा.**
घेरी, नंतर :— टरेन्टु; हायासा.
चोळण्याने ब वा :— फास्फ; सिकेल.
जंतामुळे :— इग्ने; सिकुटा; **सिना;** स्टॅनम.
जांभई येताना :— ग्रफाय.
जोराने दाबून ठेवल्याने कमी होतात :— नक्स-व्हा; मेझे.
झोपेत :— आर्से; कलि-का; बुफो; ***बेला; सल्फ; सिलि;*** सेपि.

अनुक्रमणिका

ढेकर आल्याने कमी होतात :— कलि-का.
तापात :— आर्से; ओपि; कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; **नक्स-व्हा**; बेला; व्हेरा-आ; सिना; सेपि; **स्ट्रमो**; हायासा.
त्वग्रोग मावळू लागले तर :— ॲन्टि-टा; **कुप्रं; झिंक**.
दुखापत झाल्यामुळे :— ओपि; नेट्र-स; ऱ्हस-टा; व्हॅले; सिकुटा; हेपार; हैपरि.
कण्याच्या :— झिंक.
क्षुल्लक :— व्हॅले.
देवी काढल्यानंतर :— ***सिलि***.
पोटी पडल्या तर :— ***ॲन्टी-टा***.
पोटात दुखताना :— प्लंबं.

फेफरे :— अगारि; **आर्जे-नाय**; आर्जे-मे; आर्से; इनान्थ; ओपि; ***कॅल्क-का***; ***कास्टि***; ***कुप्रम***; ग्लोनो; ***प्लंबं***; **बुफो**; बेला; **लॅके**; **व्हिस्कं**; ***सल्फ***; सिकुटा; सिना; **सिलि**; **हायासा**.
दुखापत झाल्यामुळे :— कुप्रम; कोनि; नेट्र-स.
डोक्याला :— मेलि.
नंतर, बेशुद्धि :— अको; ॲब्सिंथ; इनान्थ.
राग येतो :— आर्जे-मे.
मेंदूत करट, गुल्म झाल्यामुळे :— प्लंबं.
वैषयिक कारणामुळे :— कॅल्क-का; बॅरि-मू; बुफो; व्हिस्कं.
शिश्नाचे उत्थापन होऊन :— इनान्थ.
बाळंत, होताना किंवा नंतर :— इग्ने; इनान्थ; **बेला**; कामो; कुप्रम; **सिकुटा**; व्हेरा-व्हि; **स्ट्रमो**; **हायासा**.
रक्तस्त्राव चालू असताना :— प्लॅटि; सिकेल; सिंको.
सुटका झाल्यावर ताबडतोब :— ॲन्टी-टा; अमिल-ना.
बांधल्याने, घट्ट ब वा :— मेझे.
बेशुद्धीत :— आर्जे-नाय; इनान्थ; **कॅन्था**; **कॅल्क-का**; **प्लंबं**; बुफो; व्हिस्कं; **सिकुटा**; **हायासा**.
भिजल्याने :— कुप्रम.
भीतीमुळे :— इग्ने; इन्डीगो; ओपि; कॅल्क-का; हायासा.
मणके दाबले तर :— टरेन्टु.
मनःक्षोभाने :— ओपि; कामो; कुप्रम; नक्स-व्हा.
मरताना :— ओपि; झिंक; प्लंबं.
मुलांचे :— ओपि; झिंक; बेला; व्हेरा-आ; सिना; स्ट्रमो; हेलेबो.
अनोळखी इसम जवळ आला किंवा पाहिला तर :— ओपि; लायसि.
दात येताना :— **कॅल्क-का**; **कामो**; गेल्से; झिंक.
मुष्टिमैथुनानंतर :— कल्क-का; **प्लॅटि**; बुफो; लॅके; सल्फ; स्ट्रमो.
चालू असताना :— प्लॅटि; सिकेल; सिंको.
रक्तस्त्रावानंतर :— आर्से; इग्ने; कॅल्क-का; कोनि; नक्स-व्हा; पल्स; बेला; **लायको**; व्हेरा-आ; सल्फ; सिना.
लघवी बंद झाल्यामुळे :— आर्से; एपि; व्हेरा-व्हि.

अनुक्रमणिका

व शरीर ताठण, आलटून पालटून :— **इग्ने**; मोस्क; स्ट्रमो.
वाखा झाल्यानंतर :— रुटा.
विटाळ बंद झाल्यामुळे :— कल्क-फा; कोक्यु; गेल्से; पल्स; बुफो.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— कलि-ब्रो; कास्टि; कुप्रं, बुफो; व्हेरा-व्हि; हायासा.
विटाळ सुरू असताना (विटाळसेपणी) :— इनान्थ; कुप्रम; प्लॅटि.
विटाळशीपणानंतर :— व्हेरा-व्हि; सिफि.
विटाळाऐवजी :— इनान्थ.
वीज, वादळ :— गेल्से.
वीर्यपात होत असताना :— आर्टे-व्ह; ग्रॅटि; नेट्र-फा.
वेदनामुळे :— इग्ने; कलि-का; कोलो; नक्स-व्हा; **बेला**; लायको.
नंतर :— प्लॅटि.
शरीर ताठते :— इग्ने; इपि; ओपि; कॅम्फ; पेट्रो; प्लॅटि; बुफो; सिकुटा; सिकेल; सेपि.
शिक्षा केल्यानंतर :— अगारि; **इग्ने**; कामो.
शुद्धि असून :— **इग्ने**; नक्स-व्हा; प्लॅटि; सिना; **स्ट्रमो**.
सवयीमुळे :— आर्से; रॅनन-ब.
स्पर्श केला तर जा हो :— सिकुटा.
स्राव किंवा त्वचेचे रोग बंद झाल्याने :— ॲब्सिंथ; मिलि.
हगवण थांबल्यानंतर :— झिंक; मॅग-फा.
हसताना :— काफि; ग्रफाय.
नंतर :— प्लॅटि.
हात, पाय, वापरण्याचा प्रयत्न केला तर :— कोक्यु; ***पिक्रि—ॲसि***.
हिस्टेरियात :— असाफि; इग्ने; कोनि; झिंक-व्हॅले; मोस्क.

आंबटपणा :— आक्झॅ-ॲसि; आयरि; कलि-का; ***कॅल्क-का***; कोबा; टॅरेक्स; ***नक्स-व्हा***; नेट्र-का; नेट्र-फा; नेट्र-मूर; नेट्र-स; पल्स; **फाल्फ**; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; **मॅग्कार्ब**; रोबि; व्हिअम; **लायको**; लिथि-का; **सल्फ**; सल्फु-ॲसि; सिलि; सिंको; सेपि; हेपार.
कडवट :— आयरि; नक्स-व्हा.

उकळत आहे असे वाटते :— अमो-मू; ॲस्टि; लेडम.

उघडल्यासारखे नंतर मिटल्यासारखे वाटणे :— **कॅक्ट**; ***कॅनॅबि***; कॅल्क-का; कुप्रम; ***कोक्यु***; ग्लोनो; टरेन्टु; लायको; लिलि-टि; **सिमि**; सेपि; स्पांजि.

उचलल्यासारखे वाटणे, वर :— **अको**; कॅप्सि; फास्फ; स्ट्रीफॅन्थ.
नंतर खाली पडल्यासारखे वाटणे :— बॅरि-का; लॅके.

उठ, बस करण्याची प्रवृत्ति :— **एपि**; **ग्रफाथ**; टरेन्टु; बोरा; संबुल; सिमिसि; सिलि.

उडत आहोत असे वाटते :— तरंगत पहा.

अनुक्रमणिका

उन्हापासून झालेले दुष्परिणाम :— सूर्याघात पहा.

उन्हाळ्यात गरम कपडे वापरणे :— मर्क्यु; सोरि; **हायासा;** हेपार.

उपजलेल्या मुलाना श्वासोच्छ्वास करता येत नाही :— ॲन्टी-टा; कॅम्फ; लारो.

उपदंश (गरमी) :— असाफि; आयो; ***आरम-मे; कलि-आयो;*** कलि-बाय; कलि-स; **कार्बो-ॲनि;** थूजा; **नाय-ॲसि;** फायटो; ***मर्क्यु;*** मर्क्यु-को; **मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-आ-रु;** सार्सा; सिनाबा; ***सिफि;*** सिलि.

उपद्रव तीक्ष्ण स्वरूपाचे :— **अको;** अनाका; अल्युमि; ऑक्झ-ॲसि; आयो; **आर्से;** इग्ने; कन्था; ***कामो;*** कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; ग्लोनो; **टरेन्टु;** ***नक्स-व्हा;*** **बेला;** ब्रायो; मर्क्यु; मर्क्यु-को; मेझे; **लॅके; व्हेरा-आ;** सल्फ; स्पायजे; ***स्ट्रमो;*** **हायासा;** हेपार.

उपाशी आहोत असे वाटणे :— आर्से; पल्स; **ब्रायो;** व्हेरा-आ; सिंको.

उष्णता सहन होत नाही :— उष्णतेने जास्त होते पहा.

उष्ण लहरी लाटा आल्याप्रमाणे वाटणे :—**कॅल्क-का;** कालिंसो; कास्टि; कोक्यु; ग्लोनो; ***ट्यूब;*** **थायरा;** थूजा; नाय-ॲसि; नेट्र-स; फास्फ; **फ्लुओ-ॲसि;** मॅग्नन; ***लॅके;*** लायको; **सल्फ; सल्फु-ॲसि; सॅन्वि; सॅम्बुक; सेपि;** सोरि; स्ट्राशि.

अंगावर कढत पाणी, ओतल्याप्रमाणे :— **आर्से;** पल्स; ऱ्हस-टा; **सेपि; सोरि**.
टाकल्याप्रमाणे :— पल्स; ऱ्हस-टा.
एखादी ठळक कल्पना मनात आल्याने :— फास्फ.
कंड सुटून :— अल्युमि.
खाण्यानंतर :— ट्युब.
खालून वर :— ग्लोनो; सेपि.
घाम येताना :— ट्यूब.
चेहऱ्यात :— स्ट्रांशि.
छातीत धडधड होऊन :— कलि-का.
नंतर गार घाम येतो :— अमिल-ना; थायरा; सल्फु-ॲसि.
वाकताना खाली :— मर्क्यु-को.
विचार करताना :— स्पांजि.

एकदम सुरू होणारी लक्षणे :— भावनांचा क्रम पहा.

एकदा थांबून तीच लक्षणे पुन्हा सुरू होतात :— भावनांचा क्रम पहा.

एकदा या व एकदा त्या बाजूस होणारी लक्षणे :— आलटून पालटून भावनांचा क्रम पहा.

एकमेकावर घासत आहे असे वाटणे :— कलि-बाय; कोक्यु; सल्फ.
सांध्यात :— कोनि.

एकमेकाशी संबंध असलेले विकार :— आर्से; कामो; टरेन्टु; **नक्स-व्हा;** ***पल्स;*** फास्फ; मर्क्यु; सल्फ; सेपि.

एकाच ठिकाणी होणारे विकार :— अगारि; गेल्से; झिंक; व्हेरा-आ.

एका रोगाचे दुसऱ्या रोगात रूपांतर :— अब्रो; कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; पल्स.

एखाद्या भागात किंवा अवयवात विकार होतात :— अगारि; ओलि-ॲनि; कास्टि; कोनि; प्लंबं; ऱ्होडो; सल्फ-आयो; व्हॅलेरि.
पांढरा होऊन बधिर होतो :— सल्फ-आयो.

ओझे ठेवल्याप्रमाणे वाटणे :— अको; आर्से; इलाप्स; **कॅक्ट;** झिंक; डायास्को; **नक्स-व्हा;** नक्स-**मो; पल्स;** पेट्रो; **फास्फ;** बॅरि-का; बेला; **ब्रायो;** लॅके; सेपि.
लोंबकळत आहे असे वाटणे :— नाय-ॲसि; रुटा.

ओढल्याप्रमाणे वाटणे, अरुंद भोकातून :— ओपि; कार्बो-ॲनि; कोकॅ-क; कोक्यु; ग्लोनो; **टॅबॅकं;** डिजि; थूजा; पल्स; **प्लंबं; बॅरि-का;** बुफो; बेला; **लॅके;** व्हॅलेरि; सल्फ.
एके ठिकाणी, एकमेकाजवळ :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; नाजा; नेट्र-मू; पल्स; पॅरि; मर्क्यु; **ऱ्हस-टा; सल्फ; सिंको; सेले.**
वर :— ओलि-ॲनि.

औषधांची योग्य प्रतिक्रिया न होणे :— अमो-का; **ॲम्ब्रा;** ***ओपि;*** ओलिअं; इथूसा; **कॅप्सि; कल्क-का; कार्बो-व्हेजि;** ***कुप्रम;*** कोनि; गेल्से; **झिंक;** टरेन्टु; **ट्युब;** डिजि; थेरि; फास्फ-ॲसि; **फेरम-मे; मेडो; मोस्क; लारो;** व्हॅलेरि; ***सल्फ; सिफि; सोरि;*** हेलेबो; हैड्रोसा-असि.
फार जोराने होणे :—**कुप्रम;** झिंक; **नक्स-व्हा;** बेला.
पण त्याने बरे वाटत नाही :— कुप्रं; **मेरम; फास्फ-ॲसि.**

औषधाचा दुरुपयोग :— आर्से; एलो; कलि-आयो; कम्फ; कार्बो-व्हेजि;***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; नेट्र-मूर;**पल्स;** मेरम; **सल्फ;** हेपार; **हैड्रास्टी.**
अफू :— कामो; नेट्र-मू; **पल्स;** म्युरि-ॲसि.
एरंडेलतेल :— नक्स-व्हा; ब्रायो.
काडलिव्हरतेल :— हेपार.
झोपेची :— अमो—का; **काफि; कामो;** कार्बो-व्हेजि;***नक्स-व्हा;*** पल्स; मर्क्यु; **लॅके.**
टरपेन्टाईनतेल :— नक्स—मो.
डांबराचे मलम :— बोव्हि.
रेचक :— ओपि; **नक्स-व्हा;** सल्फ; हैड्रास्टी.

अनुक्रमणिका

कढत, कढतपणा :— अंग गरम होणे. ज्वर पहा.

कथिलाचे दुष्परिणाम :—अल्युमि; ओपि; कलि—आयो; कास्टि; कोलो; प्लंबं;

कपडे, ओले आहेत असे वाटते :— कल्क-का; ग्वाईआ; ट्युब; फास्फ; लॅक-डि; रॅनन-ब; व्हेरा-व्हि; सॅनिकु; सेपि.

उन्हाळ्यात, गरम घालावेसे वाटतात :— मर्क्यु; सोरि; हेपार.

घट्ट आहेत असे वाटणे :— आर्जे-मे; कास्टि; केलि; नक्स-व्हा; रुमे.

जड आहेत असे वाटणे :— युफोर.

पोकळ आहेत असे वाटणे :— थूजा; सोरि.

सुखावह वाटत नाहीत :— स्पांजि.

करटे (गुल्मे; मस; मोड; सार्कोमा वगैरे यांची वाढ) :—***ॲन्टी-क्रू;*** आर्से; **कॅल्क-का; कार्बो-अनि;** कार्बो-व्हेजि; **कास्टि;** क्लिमॅटि; ग्रफाय; **डल्का;** ***थूजा; नाय-ॲसि;*** नेट्र-का; नेट्र-स; पेट्रो; **फास्फ; फास्फ-ॲसि;** बॅरि-का; बेला; **मर्क्यू;** मर्क्यु-को; मेडो; मेरम; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; लॅके; **लायको;** सल्फ; संन्वि; **साबि; सिलि; स्टॅफि.**

टणक आवाळू :— ॲन्टी-क्रू; आयो; कलि-स; ***कॅल्क-का;*** कार्बो-ॲनि; कालो; कास्टि; **ग्रफाय;** डल्का; **पल्स;** मग्कार्ब; मेझे; रुटा; ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; लॅके; लायको; **सल्फ;** सार्सा; सिनाबा; सिलि; स्टॅफि.

लाल व ठणकणारी :— पेट्रो.

देठ असलेली :— थूजा; नाय-ॲसि; लायको; **साबि.**

द्राक्षाप्रमाणे :— एलो; कॅल्क-का; डायास्को;

पुरुळाप्रमाणे :— कॅल्क-का; थूजा; नाय-ॲसि; स्टफि.

पोकळ:— आर्से; एपि; ***कॅल्क-का; ग्रफाय;*** थूजा; नाय-ॲसि; ***फास्फ; बॅरि-का;*** **लायको;** सल्फ; साबि; ***सिलि.***

सांध्याजवळ :— अमो-का; आर्नि; एपि; कार्बो-व्हेजि; बेन्झा-ॲसि; **रूटा;** फास्फ; सल्फ; सिलि; स्टिक्टा.

मांसल :— कॅल्क-का; थूजा; नाय-ॲसि; मर्क्यु; **स्टफि.**

रक्त येणारी :— नाय-ॲसि; फास्फ.

विचकलेली :— थूजा; नेट्र-का; फास्फ-ॲसि; ऱ्हस-टा.

शिंगाप्रमाणे :— ॲन्टी-क्रू; आर्से; ग्रफाय; बोरा; रॅनन-ब; **सल्फ; सिंलि.**

सुळक्याप्रमाणे :— सिफि; सिलि.

स्पंजाप्रमाणे :— कॅल्क-का; थूजा; नाय-ॲसि; लायको; स्टॅफि.

करपट, चव, वास वगैरे :— अल्युमि; कार्बो-व्हेजि; **थूजा;** पल्स; व्हॅले.

करवडणे :— स्त्राव करवडणारे पहा.

करवतीने कापल्याप्रमाणे वाटणे :— इस्कू; टरेन्टु; फास्फ; ब्रोमि; सल्फ; सिफि; स्पायजे; स्पांजि; हैपरि.

कलाय खंजवात :– अगारि; ॲन्टि-टा; **आर्जे-ना; **कोनि; **झिंक; गेल्से; *मर्क्यु;*** प्लंबं; बॅरि-का; मॅग्नॅनं; **व्हस-टा;** लोलि-टे; हायासा.

कसेसेच वाटणे :– इस्कु; कुप्रम; ड्रोसे; व्हेरा-व्हि; सेडू; स्टॅनम.

कॅन्सर व त्यासारखी दुष्ट गुल्मे :– आयो; आर्से; आर्से-आयो; कॅल्क-का; ***कार्बो-ॲनि; कोनि;*** **क्रिआसो;** क्लिमॅटि; ग्रफाय; थूजा; **नाय-ॲसि;** पेट्रो; फायटो; **फास्फ;** बेलि; ब्रोमि; **लायको;** सल्फ; ***सिलि;*** सेपि.

अवशेष शस्त्रक्रियेनंतर :– कलि-फा; मॅलॅन्ड्रि.

गाठीचा :– आरम-म्युरि; ***कार्बो-ॲनि; कोनि.***

टणक :– **कार्बो-ॲनि;** ***कोनि;*** क्लिमॅटि; ग्रफाय; पेट्रो; फायटो; बेलि; सल्फ; ***सिलि;*** सेपि.

सार्कोमा :– कॅल्का-फ्लुओ; बॅरि-का.

हाडांचा :– कल्क-फुओ; सिफि; हेक्ला.

कंड :– (आतील भागात) :– ॲम्ब्रा; ***आयो;*** इपि; एपि; कलाडि; कलि-का; कलि-बाय; काफि; **कामो;** कास्टि; कोक-कॅ; कोनि; **क्रिआसो;** थजा; ***नक्स-व्हा;*** **नाय-असि;** नेट्रम-मू; पेट्रो; ***फास्फ;*** **मर्क्यु;** रुमे; व्हस-टा; ***सल्फ;*** सेपि; सॅन्वि; संबुल; स्टनम; हायासा.

गाठीत :– अनाका; कलि-का; कास्टि; **कोनि;** फास्फ; सिलि; स्पांजि.

कंप :–**अगारि;** ॲन्टी-टा; **ॲम्ब्रा; आयो;** ***आर्जे-नाय;*** **आर्से; ओपि;** ओलि-ॲनि; **कॅल्क-का;** कोक्यु; कोनि; क्रोटे-हा; ***गेल्से;*** ग्रफाय; **झिंक;** ट्युब; थेरिडि; ***नक्स-व्हा;*** नाजा; पल्स; प्लॅटि; **मर्क्यु;** ***व्हस-टा;*** **लॅके;** लायकोप; लिलि-टि; व्हेरा-व्हि; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सॅन्वि; **सिकु; सिमि;** स्टॅफि; **स्ट्रमो;** स्ट्रांशि.

अनपेक्षित, स्पर्शाने :– **कोक्यु.**

अशक्तपणामुळे :– नेट्र-मूर; सिंको; स्टॅनम.

अंगावर मूल प्याल्यानंतर :– ओलिअं.

अंत गत :– आयो; कॅल्क-का; कालो; ग्रफाय; मेरम; व्हस-टा; ***सल्फु-ॲसि;*** स्टनम; **स्टॅफि; हेपार.**

आचके, आल्याप्रमाणे :– इग्ने; **नक्स-व्हा;** साबा.

येण्याचे अगोदर :– व्हेरा.व्हि-

खालून वर :– लिलि; स्पायजे.

खोकताना :– कुप्रं; फास्फ.

गार पेयाने ब वा :– फास्फ.

गाणे ऐकल्याने :– थूजा

घाबरटपणामुळे :– काफि; गेल्से; फास्फ; मॅग-फा; सिमि; **स्टॅफि**

घाम येताना :– मर्क्यु.

चालण्याचा प्रयत्न केला तर, शरीराला :– कुप्रं-आर्से.

जागे झाल्यानंतर :– टरेन्टु; मर्क्यु; व्हेरा-आ.

तंबाखु ओढताना :– कलि-का; नाय-असि; सेपि; हेपार.

अनुक्रमणिका

निजलेल्या किंवा भार पडलेल्या बाजूस :– क्लिमॅटि; सिमि.
भावनामुळे :– कोक्यु; प्लंब; मेरम; सोरि; **स्टॅफि.**
भूक लागली असताना :– अल्यु; क्रोटे-हा; झिंक; सल्फ.
मित्राना भेटताना :– टरेन्टु.
रागामुळे :– नाय-ॲसि; रॅनन-ब.
लुल्या पडलेल्या भागात :– आर्जे-ना; ***कास्टि;*** प्लंबं; फास्फ; मर्क्यु; सिकेल; स्ट्रमो.
लिहिताना :– फास्फ; सिलि.
वरून खाली :– आयो; मर्क्यु.
वात झाला असताना :– अको; आर्से; इग्ने; एपि; ओपि; कल्क-का; नेट्र-मू; पल्स; प्लॅटि; बेला; ब्रायो; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; सल्फ; सॅबुक; साबा; सिंको; स्ट्रमो; हायासा.
वेदना होत असताना :– कोक्यु; **नेट्र-का;** झिंक; पल्स; प्लॅटि.
वृद्धपणी :– कोनि; बॅरि-का.
शृंगारिक गोंजारल्यामुळे :– कॅप्सि.
शौचानंतर :–**आर्से; *कोनि.***
हवेत मोकळ्या ब वा :– क्लिमॅटि.
हालचाल मुद्दाम केली तर :– आर्जे-ना; **कलि-ब्रो; कोक्यु;** झिंक; ऱ्हस-टा; **सिकेल**.

कंपवात (कोरिआ) :– **अगारि; इग्ने;** कॅल्क-का; **कास्टि; कुप्रम; टरेन्टु;** नक्स-व्हा; बेला; मायगे; ***लॅके;*** सिकुटा; सिना; सिमि; सिंको; स्ट्रमो.
अनुकरणात्मक :– कास्टि; कुप्रम; टरेन्टु.
आठवड्याने, प्रत्येक :– क्रोक.
एका बाजूस :– कॅल्क-का; कुप्रम; कोक्यु.
उजवा हात डावा पाय :– टरेन्टु.
खिशात हात ठेविल्याने ब वा :– आस्टे-रु.
गरोदरपणी :– कास्टि; कुप्र; गेल्से; बेला.
गिळता येत नाही :– आर्टे-व्ह.
चालता येत नाही, उड्या माराव्या लागतात किंवा पळावे लागते :– कलि-ब्रो; नेट्र-मू; बुफो.
चेहरा :– कास्टि; कुप्रं; झिक; नेट्र-मू; मायगे; सिकुटा; हायासा.
जीभ बाहेर काढून :– संबूल.
झोपेत जा हो :– झिजिआ; टरेन्टु.
ब वा :– अगारि; कुप्रं; मायगे; हेलेबो.
डावा हात, व उजवा पाय :– अगारि; सिमिसि.
दारूने जा हो :– झिंक.
नाचणे अतिशय :– बेला; स्ट्रमो; हायासा.
पळणे भाग पडते :– टरेन्टु.
पाठीवर निजल्याने ब वा :– इग्ने; कुप्रम.
पाण्यात भिजल्यानंतर :– ऱ्हस-टा.
भीतीमुळे :– कास्टि; कुप्र-आर्से; कुप्रं; नेट्र-मू.
मुलांचा, एकदम उंच झालेल्या :– फास्फ.

अनुक्रमणिका

वयात येण्याच्या सुमारास :— असाफि; इग्ने; कालो; पल्स; **सिमि.**
विटाळसेपणी :— झिंक.
वीज वादळ होण्याचे अगोदर :— अगारी; ऱ्होडो.
संधिवातानंतर :— **कास्टि;** ऱ्हस-टा; सिमि; स्पायजे.
संगीत ऐकल्याने ब वा :—**टरेन्टु.**
संभोगानंतर (विशेषतः स्त्रिया) :— अगारि; सेड्रन.
श्रमाने ब वा :— झिंक.

काटकुळेपणा :— हाडकुळा पहा.

काठिण्य :— टणकपणा पहा.

कातड्याखाली अळ्या वळवळत आहेत असे वाटणे :— त्वचेखाली पहा.

कापसावरून चाललो आहोत असे वाटते :— ओनास्मा.

कावीळ :— पिंवळेपणा पहा.

काळीपुळी :— **अन्थ्रासि; आर्से;** एकिने; एपि; **टरेन्टु-कु;** पायरो; **बेला; लॅके; लायको;** लेडम; ***सिलि;*** **हेपार.**
आग :— टरेन्टु-कु.
नांगी मारल्याप्रमाणे वेदना :— एपि; नाय-ॲसि.
निळसर तांबुस :— लॅके.
शेंदरी :— एपि; बेला.

काळेपणा (स्राव, त्वचा वगैरे) :— ॲन्टी-टा; आर्नि; ***आर्से;*** इलाप्स; ओपि; कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो; क्रोटे-हा; गेल्से; नक्स-व्हा; प्लंबं; फास्फ; बॅप्टि; **मर्क्यु;** मर्क्यु-को; मॅग्ने-मू; **लॅके;** व्हेरा-आ; सल्फु-ॲसि; **सिकेल;** सिक्ला; **सिंको;** स्टॅफि; स्ट्रमो; हेलेबो.
डाग :— आर्से; क्रोटे-हा; लॅके; व्हायपे.

काळेनिळेपणा :— **आर्नि;** आर्से; क्रोटे-हा; टरेन्टु; फास्फ; ब्रायो; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; **लॅके;** सल्फु-ॲसि; **हॅममे.**

कांद्यासारखा वास :— कलि-आयो; कलि-फा; टेल्यु; पेट्रो; बोव्ही; लायको.

कापरे भरणे :— **अको;** अमो-मू; ***आर्नि;*** आर्से; इग्ने; कामो; कोक्यु; गेल्से; ग्लोनो; झिंक; डायास्को; थूजा; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; पल्स; बेला; मेझे; मोस्क; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; ऱ्हीअम; लेडम; सिना; **सिमि;** सिलि; सेपि; स्पायजे; हेलेवो; **हैपरि.**
जांभई देताना :— ओलिअं; **सिना.**

अनुक्रमणिका

नावडत्या गोष्टींचा विचार केल्याने :– फास्फ; बेन्झा-असि.
भावनेमुळे :– असार.
लघवीला लागली असताना :– हैपरि.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :– सेपि.
विकार झालेल्या भागात :– आर्से.
वेदना होताना :– आर्से; इग्ने; डायास्को; बॅरि-का; मेझे; रॅनन-ब; सेपि.
स्पर्श केल्याने :– स्पायजे.

काय झाले आहे ते नीट सांगता येत नाही :– थूजा.

कुजणे :– सडत जाणे पहा.

कुजलेले, अन्न मांस वगैरे खाऊन झालेले विकार :– आर्से; कार्बो-व्हेजि; **कुप्रम-आर्से;** क्रिआसो; क्रोटे-हा; पल्स; पायरो; लॅके; **व्हेरा-आ.**

कुबट वास :– स्त्राव पहा.

कुरतडणे :– वात, (ओठ, नाक कुरतडणे) पहा.
रक्त येईतोपर्यंत :– आरम-ट्रा; आर्जे-नाय; कोनि; फास्फ; सिना.
हुळहुळे होईतोपर्यंत :– आरम-ट्रा; झिंक; फास्फ.

किडकिडित :– हडकुळा पहा.

***केस* चिकटल्याप्रमाणे वाटणे :**– आर्जे-नाय; आर्से; कलि-बाय; पल्स; सल्फ **सिलि.**

कोणत्याही औषधाचा परिणाम त्वरित होतो :– नक्स-व्हा; पल्स.

कोयनेलचे दुष्परिणाम :– आर्नि; **आर्से;** इपि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; **नेट-मू; पल्स;** फेरम-मे; सल्फ; व्हेरा-आ.

कोरडेपणा :– अको; अल्युमि; अस्टिले; आयो; **आस;** कॅन्था; कॅल्क-का; ट्युब; थायरा; ***नक्स-मो;* नेट्र-मू;** नेट्र-स; **पल्स;** प्लंबं; **फास्फ; *बेला;* ब्रायो;** मेलि; **व्हस-टा;** व्हिस्कं; लॅके; लायको; **सल्फ;** सॅनिकु; सॅन्वि; सिकेल; सेपि.
अंतर्गत :– ओपि; ग्रफाय; पेट्रो; **बेला;** ब्रायो; रुमे.
एखाद्या अवयवात किंवा भागात :– अको; अल्युमि; कलि-बाय; ग्रफाय; ***नक्स-मो;*** नेट्र-मू; ***पल्स;*** **फास्फ; *बेला;*** ब्रायो; व्हस-टा; **लायको;** व्हेरा-आ; ***सल्फ;*** स्ट्रमो.
स्त्राव भरपूर वाहत असताना :– नेट्र-मू; मर्क्यु; युफोर; लायको.

कोळशाच्या वायूपासून झालेले दुष्परिणाम :— आर्नि; ओपि; काफि; कार्बो-व्हेजि; **कार्बोनि-स;** बेला; बोव्हि; सिकेल.

कोरिआ :— कंप वात पहा.

कोळ्याचे जाळे, तंतु चिकटले आहेत असे वाटणे :— ॲल्युमि; कॅल्क-का; कोनि; ***ग्रफाय;* बॅरि-का;** ***बोरा;*** ब्रोमि; रॅनन-स्क्ली; संबूल.

कोंबून भरल्यासारखे वाटते :— अनाका; कोक-कॅ; मेडो; स्पांजि.

क्लोरोफार्मचे दुष्परिणाम :— अमिल-ना; असेटि-ॲसि; फास्फ; हेपार.

खडे (मूतखडा, पित्ताचा खडा) होण्याची प्रवृत्तिः— ऑसि-कॅन; **कॅल्क-का;** कोक-कॅ; **कोलो;** डायास्को; **नक्स-व्हा;** परेरा; पोडो; **बर्बे;** बेन्झा-ॲसि; **बेला;** ब्रायो; मर्क्यु; लॅके; ***लायको;*** **सार्सा; सिंको;** हैड्रास्टि.

खपाटी जाणे :— आकसणे पहा.

खरचटणे :— जखमा पहा.

खरखरित (खरबरीत) झाले आहे असे वाटणे :— अमो-मू; ॲम्ब्रा; **अल्युमि;** आर्जे-ना; इस्कू; कलि-बाय; कल्क-फ्लुओ; कार्वो-व्हेजि; ग्रफाय; **नक्स-व्हा;** नाजा; नेट्र-मूर; पॅरिस; **फायटो;** फास्फ; **बर्बे;** मॅन्गानं; रुटा; **सल्फ.**

खरवडल्यासारखे (खवखव) वाटणे :— **असाफि;** अन्टी-टा; आर्से; कामो; कास्टि; क्रिआसो; ड्रोसे; नक्स-व्हा; पल्स; ***फास्फ-असि;*** ब्रोमि; ***र्‍हस-टा;*** सल्फ; **साबा;** व्हेरा-आ.

खवटपणा :— अल्युमि; कार्बो-व्हेजि; टेल्यु; थूजा; **पल्स;** व्हॅलेरि.

खवले (पापुद्रे जाणे) :— अमो-का; **आर्से;** ***कलि-का;*** कलि-मू; कॅन्था; कॅल्क-का; **ग्रफाय;** डल्का; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पल्स; ***फास्फ;*** **बेला; मर्क्यु;** मेझे; र्‍हस-टा; ***सल्फ;*** सार्सा; सेपि; सेले; स्टफि; हेपार.

कोंड्याप्रमाणे :— ट्युब; रेडि.

तपकिरी :— अमो-मू.

खळगी :— थूजा; व्हेरिओ.

खंत केल्यामुळे (मुलामुलीचे) होणारे विकार :— **आरम-मे; ट्युब;** नेट्रम-मू; फास्फ-ॲसि; **लायको.**

अनुक्रमणिका

खाणीत काम केल्याने झालेले दुष्परिणाम :— कार्बोनि-स; कार्डु-मे; नेट्र-आर्से.
कोळशाच्या :— सल्फ.

खादाड :— ॲन्टी-क्रू; ॲलि-सॅटि; ब्रायो; सिंको.

खारटपणा :— आयो; **आर्से;** कलि-आयो; कल्क-का; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; टेल्यु; नेट्र-का; नेट्र-मू; पल्स; **फास्फ;** फ्लुओ-ॲसि; ***मर्क्यु;* मर्क्यु-को; लायको; सॅनिकु; *सेपि;* सेले.**

खिळा मारल्याप्रमाणे वाटणे :— वेदना पहा.

खुजेपणा :— वाढ खुंटणे पहा.

खुपणे :— वेदना पहा.

गडबड, लडबड करण्याची प्रवृत्ति :— एपि; कॅल्क-फा; झिंक; सॅम्बुक; सेले.

गति :— चालणे पहा.

गरमी :— उपदंश पहा.

गरोदरपण व त्याचे विकार :— **अको;** आर्नि; इग्ने; इपि; **कलि-का;** कॅल्क-का; कामो; कालो; कोक्यु; कोनि; **क्रिआसो; गेल्से;** टॅबॅकं; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा; पल्स;*** पायरो; प्लॅटि; बेला; **ब्रायो; ऱ्हस-टा; व्हिबुर;** व्हेरा-आ; सल्फ; साबि; सिकेल; सिमि; ***सेपि;*** हेलोनि.
अंगावर तपकिरी चट्टे :— कार्डु-मे; कालो; रोबि; **लायको; सेपि.**
गर्भ, कोलांट्या उड्या मारीत आहे असे वाटते :— लायको.
आडवा आहे असे वाटते :— आर्नि.
गमतीदार फिरतो :— ओपि; लायको.
जोराने फिरतो :— ओपि; थूजा; लायको; सिलि.
फिरत आहे असे वाटते :— टरेन्टु; नेट्र-का.
फिरल्यामुळे, झोप येत नाही :— कोनि.
पोट दुखते :— कोनि; ***सिलि.***
मळमळ व ओकारी :— आर्नि.

डोहाळे :— इच्छा, पहा.
चालणे भाग पडते, रात्री :— रॅटनि.
चालवत नाही :— बेलिस.
पोटावर निजल्याने ब वा :— पोडो.
मिथ्या :— कालो; क्रोक. नक्स-व्हा; थूजा.

अनुक्रमणिका

हगवण :— ॲन्टी-क्रू; डल्का; थूजा; पल्स; पेट्रो; फास्फ; मर्क्यु; ऱ्हीअम; लायको; सल्फ; सिंको; सेपि.

गळू (पू होण्याची प्रवृत्ति) **आर्नि;** आर्से-आयो; एकिने; **कॅलेन्डु; कॅल्क-का;** कॅल्क-आयो; ***कल्क-स;*** कलि-स; कार्बो-व्हेजि; टरेन्टु-कु; नाय-ॲसि; **पायरो;** फास्फ; **बेला;** ***मर्क्यु;*** मर्क्यु-ड; **ऱ्हस-टा;** ***लॅके;*** **लायको; सल्फ;** सल्फ-आयो; सिफि; ***सिलि;*** स्ट्रमो; **हेपार.**

अनेक येतात, तापात :— आर्से; सिलि; हेपार.

आग :—*ॲन्थ्रासि; आर्से;* टरेन्टु; पायरो.

आत, गार वाटतात :— मर्क्यु.

गाठीची :— कलि-आयो; **कल्क-का; कल्क-स;** कार्बो-ॲनि; **ट्यूब;** डल्का; नाय-ॲसि; **पायरो;** फास्फ; बेला; ***मर्क्यु;*** **ऱ्हस-टा;** लॅके; लायको; **सल्फ;** सिफि; **सिलि;** स्ट्रमो; ***हेपार.***

जिरतात (उद्‌भवलेली) :— आर्से; कॅल्क-का; क्रिआसो; बेला; मर्क्यु; लॅके; लायको; सिलि; **हेपार.**

जिरविण्यास :— एपि; बेला; ब्रायो; **मर्क्यु; सिलि; हेपार.**

जुनाट :— आयो; कॅल्क-फ्लुओ; मर्क्यु; सिलि.

दुखापत झालेल्या जागेवर :— डल्का.

नियमित वेळीः— आर्से.

निळीः— टरेन्टु-कु.

पिकविण्यास :— फायटो; फास्फ; **मर्क्यु;** लॅके; **सिलि; हेपार.**

पुनः पुनः होणारी :— ॲन्थ्रासि; कॅल्क-स; **पायरो; सिफि.**

पुंजक्यानी :— एकीने; सल्फ; सिफि; सिलि.

पू — अतिशय :— असाफि; कॅल्क-स; पल्स; **मर्क्यु; सल्फ;** सिलि; सेपि; हेपार.

आत खोल जाणारा :— असाफि; सिलि.

आंबट :— सल्फ.

करवडणारा :— **आर्से;** एकीने; ऐलान्थ; **नाय-ॲसि;** बेलि; ब्रोमि; युफ्रे; **रॅनन**-ब; **सल्फ;** सॅनिकु; साबा; सार्सा.

केसांचा नाश करणारा :— बेलि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको.

खारट :— आयो; कलि-आयो.

चिकट :— कलि-बाय; कोक-कॅ; कोनि; बोरा; हैड्रास्टि.

थोडा :— आयो; लॅके; सिलि; **हेपार.**

दाट :— आर्जे-ना; **कलि-बाय; कॅल्क-स; पल्स;** युफ्रे; सॅनिकु; **हेपार.**

दुर्गंधी :— असाफि; कल्क-फ्लू; **कार्बो-व्हेजि; पायरो;** नाय-ॲसि; **लॅके;** लेडम; सिलि; सिफि; सेपि; **सोरि;** हेपार.

पाण्यासारखा :—असाफि; **मर्क्यु; सिलि.**

पातळ :—असाफि; आर्से; कास्टि; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; **सल्फ; सिलि.**

पिवळा :— कल्क-स; पल्स; युफ्रे; मेझे; सॅनिकु.

हिरवा :— आर्से-आयो; कलि-बाय; कलि-स; पल्स; मर्क्यु.

बंद होतो येत असलेला :— डल्का; पल्स; **ब्रायो;** लॅके; सल्फ; सिलि; स्ट्रमो.

बुडबुडे असलेला :— सल्फ.

अनुक्रमणिका

बुळबुळीत :— मर्क्यु.
बूच बसल्याप्रमाणे :— कलि-बाय; नाय-ॲसि.
रक्तमिश्रित :— कॅल्क-स; नाय-ॲसि; मर्क्यु.
हाडातून :— पल्स; सिलि.
हिरवा :— ट्युब; सिकेल; सिफि.
बिन तोंडाची :— लायको.
रक्ताची :— ॲन्थ्रासि; आर्नि; क्रोटे-हा; पायरो; फास्फ; लॅके.
लहान, पण ठणकणारी :— आर्नि; ट्युब; पिक्रि-ॲसि; लाप्पा; सिकेल.
विटाळशेपणी :— मेडो.
वर फोड येतात :— ऱ्हस-टा.
विटाळशेपणी :— मर्क्यु.
श्रमानंतर, शारीरिक :— कार्बा-ॲसि.
सर्वांगावर :— व्हाओ-ट्रा.
सांध्याभोवती :— कल्क-हैपो; सिलि.
स्नायूत खोल :— कॅप्सि; कॅल्क-का; टरेन्टु.
हाडाभोवती :— असाफि; आरम-मे; कॅल्क-फा; कल्क-फ्लुओ; कल्क-हैपो; पल्स; **फास्फ;** फ्लुओ-ॲसि; **सिलि;** सिंफाय.

गळून, गेल्याप्रमाणे वाटणे :— अल्युमि; कलि-का; कुप्रम; **ग्लोनो;** टॅबॅकं; डल्का; झॅन्थो; नेट्र-मू; **फास्फ; ब्रायो;** ऱ्हस-टा; **लॅके;** लायको; लारो; व्हेरा-आ; हैड्रोसा-ॲसि; हेलेबो.
जमिनीतून जात आहोत :— फास्फ; हायासा.

गंडमाळा :— गाठीचे विकार पहा.

गंधकाचे दुष्परिणाम :— कॅल्क-का; **पल्स; मर्क्यु.**

गाडी लागणे :— लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

गार, गारपणा :— अंग थंडगार होणे पहा.

गाठ आत बसली आहे असे वाटणे :— गोळा आहे पहा.

गाठी व त्याचे विकार :— आयो; आरम-ट्रा; आरम-मे; आर्से; एपि; कलि-मू; ***कॅल्क-का;*** कार्बो-ॲनि; कोनि; **क्लिमॅटि;** टॅबॅकं; ट्युब; नाय-ॲसि; ***पल्स;* फास्फ; फायटो; *बॅरि-का;* बेला;** ब्रायो; ब्रोमि; ***मर्क्यु;*** ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; ***लॅके;* लायको;** सल्फ; ***सिलि;*** सिंको; स्टफि; स्पांजि; हेपार.
आग :— आर्से; पल्स.
आवळल्यासारख्या वाटतात :— आयो; इग्ने; कॅल्क-का; पल्स; प्लॅटि.
आतड्या सभोवती असलेल्या :— आयो; कॅल्क-का.
कंड :— अनाका; कलि-का; कास्टि; **कोनि;** फास्फ; **सिलि;** स्पांजि.

गळ्यातील :— आयो; कलि-का; **कल्क-का;** कॅल्क-फा; ग्रफाय; **बॅरि-का; मर्क्यु;** मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-आ-रु; ऱ्हस-टा; लायको; **सल्फ; सिलि;** सिस्ट; हेपार.
डोक्यात खवडे झाल्यामुळे :— व्हाओ-ट्रा
मान हलविल्याने दुखतात, जो हो :— इग्ने.
टणक :— अल्युमे; आयो; कॅल्क-का; ***कल्क-फ्लुओ;* कार्बो-ॲनि; *कोनि;*** क्लिमॅटि; **फायटो; बडी;** बॅरि-मू; **बेला;** ब्रोमि; **सल्फ;** सिलि; स्पांजि.
टोचते :— इग्ने; नाय-ॲसि; पल्स; बेला; **मर्क्यु.**
ठुसठुस :— कोनि; मर्क्यु.
ताणल्याप्रमाणे :— फास्फ.
फाडल्याप्रमाणे :— पल्स; मर्क्यु; **सिंको.**
माळेप्रमाणे (गंडमाळा) :— इथू; कॅल्क-आयो; ट्युब; नाय-ॲसि; बर्बे; बॅरि-आयो; बॅरि-मू; सल्फ-आयो.
मुंग्या :— कोनि; स्पांजि.
मोठ्या होतात :— आयो; कल्क-का; कार्बो-ॲनि; ट्युब; डल्का; फायटो; बेला; **मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सल्फ-आयो;** सिलि; सिस्ट.
तापात अंगभर :— कलि-का; बेला; सेपि.
विटाळशेपणी :—कलि-का; लॅक-कॅ.
लाळ उत्पन्न करणाऱ्या :— आयो; कॅल्क-फ्लुओ; कामो; पल्स; फायटो; मर्क्यु.
लिबलिबित, विसविशित :— आयो; कामो; कोनि.
वाळतात :— आयो; कोनि.
सूज दाहयुक्त :— अको; कॅल्क-का; फास्फ; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; सल्फ.
हुळहुळ्या :—कोनि.

गुठुळ्या गाठ्याळ :— स्राव पहा.

गुडगुडणे (गुडगुड आवा) :— अगारि; ***एलो;*** कलि-का, कुप्रम; क्रियासो; **क्रोट-टि; गॅम्ब्रो;** जट्रो; थूजा; **पल्स; पोडो;** बर्बे; **लायको; *लारो;*** लिलि-टि; सल्फ; सिकुटा; सिल्ला; सिना; हैड्रोसा-ॲसि.

गुडदी, पाचर बसली आहे असे वाटणे :— अगारि; **अनाका;** असाफि; आर्नि; ***इग्ने;* काफि; *थूजा;* प्लॅटि;** मोस्क; रॅटनि; **रॅनन-स्वली;** लिथि-का; सल्फ; **सल्फु-ॲसि;** स्पांजि; हेपार.

गुणगुण (गुरगुर) :— ओलिअं; कलि-मू; कास्टि; क्रिआसो; नक्स-मो; पल्स; मोस्क; सल्फ; स्पायजे.

गुदगुल्या (आतील भागात कंड पहा) :— अको; कामि; सिकेल.

गुदमरल्यासारखे वाटते (घसा पहा) :— कोनि; ग्रफाय; टॅरॅबि; थायरा; **मेफि;** लायको.
गलगंड असताना :—मेफि.
झोपेत :—लॅके; स्पांजि.
पाणी पिताना :— स्ट्रमो.

अनुक्रमणिका

गुल्मे :– करटे पहा.

गुळगुळीत :– अल्युमि; **टॅरेबि;** फास्फ.

गुंडाळल्यासारखे वाटणे :– अमो-का; आर्से; कॅलि-का; कॅक्ट; कुप्रम; क्रोटे-हा; **ग्रफाय;** गेल्से; टरेन्टु; पल्स; फास्फ; **बेला;** ऱ्हस-टा; **लॅके;** लायको; साबा; ***सेपि.***

गुंतवळ चिकटल्याप्रमाणे वाटणे :– केस चिकटल्याप्रमाणे पहा.

गोडपणा :– थूजा.

गोळा (गाठ, चेंडू) **आत आहे** असे वाटणे :– असाफि; अस्टि; **आर्नि; इग्ने;** कलि-का; कलि-मू; कामो; कोनि; गेल्से; झिंक; नक्स-मो; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; नेट्र-स; **पल्स;** फास्फ; **ब्रायो;** मर्क्यु-आ-रु; मर्क्यु-ड; मेरम; मोस्क; ऱ्हस-टा; लॅक-कनि; ***लॅके;*** लायको; लिलि-टि; ***व्हॅलेरि;*** सिंको; सेनेसि; ***सेपि.***
कढत :– कार्बो-ॲसि; फायटो; रॅफे; लायको.

घरघर (घुरघुर) :– ॲन्टी-टा; अमो-मू; **इपि; ओपि;** कलि-स; कॅक्ट; कॅल्क-स; **कुप्रम;** व्हेरा-आ; **लायको;** लोबे; सल्फ; सिल्ला; सिलि; **सिंको;** ***हेपार.***

घाण :– दुर्गंधी पहा.

घाबरटपणा :– अको; असाफि; आयो; आरम-मे; आर्जे-ना; **इग्ने;** कलि-फा; **काफि;** कामो; कार्बो-व्हेजि; **कास्टि; कोक्यु; कोनि;** कुप्रम; **टरेन्टु;** थेरि; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;*** **नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; ***पल्स;*** पिक्रि-ॲसि; **फास्फ; बेला;** मर्क्यु; मॅग-मू; **मोस्क;** ***लॅके;*** **लिलि-टि;** व्हिबु; **सल्फ;** सिमि; ***सिलि;*** **सिंको;** सेपि; **स्ट्रमो; हायासा.**

चकचकीत (चमकदार) :– अको; **आरम-मे;** ***एपि;*** **कलि-बाय;** कॅल्क-फ्लुओ; कार्बो-ॲसि; कास्टि; ग्लोनो; **टेरेबिं;** नेट्र-मू; **फास्फ; बेला; ब्रायो;** मॅन्गॅनं; युफ्रे; ऱ्हस-टा; ***लॅक-कॅनि;*** लॅके; साबि; सिफि; सिलि; सिस्ट.

चट्टे रंगीबेरंगी :– ऑक्झॅ-ॲसि; **आर्से;** ***ऐलान्थ;*** कलि-बाय; कलि-मू; **कार्बो-व्हेजि;** कोनि; ***क्रोटे-हा;*** ग्लोनो; **थूजा; नक्स-व्हा; नेट्र-मू;** फास्फ; बॅप्टि; बेला; मॅन्सि; ऱ्हस-टा; ***लॅके;*** लिलि-टि; लेडम; व्हेरा-व्हि; सार्सा; सिफि.

चमका :– वेदना पहा.

चपळाई :– एपि; काफि; टरेन्टु; नक्स-व्हा; लॅके; व्हॅलेरि; स्ट्रमो.

अनुक्रमणिका

चरणे, चिघळणे :— जखमा पहा.

चळवळ (निरर्थक) :— आर्जे-ना; **एपि;** कलि-ब्रो; कॅल्क-का; थेरि; बोरा; लिलि-टि;

चामखिळ :— करटे पहा.

चालणे, अजागळाप्रमाणे :— सिलि.

अडखळत :— अगारि; आर्जे-नाय; **इपि; कास्टि;** कोनि; नक्स-व्हा; नेट्र-का; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बॅरि-का; रुटा; हायासा;

जिना चढता, उतरताना :— फिजास.

सहजासहजी :— अगारि; फास्फ; फास्फ-ॲसि; रुटा.

अनवाणी पायाने ब वा :— सोरि.

अस्थिर :— अगारि; आर्जे-नाय; कलि-ब्रो; कास्टि; कोक्यु; नेट्र-का; बॅरि-का; लिलि-टि; **सल्फ;** सिकेल; स्टॅनम.

अंग कापते, चालताना :— लॅक्टि.ॲसि-

गुडघे एकमेकावर आदळून :— आर्जे-नाय; काल्वि; कास्टि; कोनि; ग्लोनो; झिंक; लॅथिर.

जिना उतरताना पायऱ्या चुकतात :— स्ट्रमो.

झोकांडे देत :— अल्युमि; ओनास्मा; कल्क-का; नेट्र-का; पल्स; पिक्रि-ॲसि.

अंधारात किंवा डोळे मिटून चालताना :— अल्युमि; आर्जेनाय-; एपि; गेल्से; झिंक; स्ट्रमो.

कोणी पाहत नसताना :— आर्जे.नाय-

संभोगानंतर :— बोव्हि.

टाचा न टेकता :— लॅथिर.

डुलत :— अगारि; अल्युमि; कोक्यु; फास्फ; लीलि-टे.

डोके मागे वाकवून :— आर्नि; आर्से.

पाय, आडी घातल्याप्रमाणे :— झिंक.

उंच उचलून :— अगारि; ओनास्मा; कार्बोव्हेजि-; नेट्रमू-; बेला; मर्क्यु; ऱ्हसटा-;

ओढीत: फरफटत-— टॅबकॅ; नक्सव्हा-; नाजा; **मायगे;** ऱ्हस.टा-

घासत:— ओलिॲनि-; टॅबॅकं; व्हायपे; सिकेल.

मागे टाकून :— ऑक्सिट्रो; मॅन्गॅनं; स्ट्रमो.

फदक फदक :— मॅन्गॅनं.

मान, डोके, छाती पुढे वाकवून, हात कोपरापासून वर उचलून व शरीर ताठ करून :— अल्युमि; टरेन्टु; मॅन्गॅनं; सिफि.

लटपटत :— फास्फ; ऱ्होडो; व्हेरा-आ.

लंगडत :— कलि-का; कास्टि; कोलो; टॅबॅकं; डल्का; ऱ्हस-टा.

नकळत, आपोआप :— बेला.

वाकून, पोक काढून :— अमो-मू; **आर्जे-नाय; कार्बो-व्हेजि;** कोक्यु; कोनि; **कोलो;** गेल्से; नेट्र-मू; **फास्फ;** मॅन्गनं; लॅथिर; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सिलि.

हळुहळु :— गेल्से; फास्फ; फास्फ-ॲसि.

अनुक्रमणिका

चालावेच लागते :— आयो; आरम-मे; आर्से; ओपि; कॅल्क-का; टरेन्टु; डायास्को; डिजी; पिओनि; ग्युरे; रुटा; स्ट्रांशि.

चालावेसे वाटणे :— अको; आर्जे-नाय; **आर्से;** कलि-आयो; थूजा; नाजा; फेरम-मे; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; बर्सा; मर्क्यु; मॅग-का; लायको; लिलि-टि; सेपि.

चावल्यासारखे वाटते (माशा, ढेकूण पिसवा वगैरे) :— कलि-बाय; टॅबॅकं; टेल्यु; मेझे; व्हिस्कं; सिफि; स्टॅफि.

चांगले बरे आहोत असे वाटावयास लागते नंतर विकार उद्‌भवतात :— नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो; सेपि; सोरि.

चिकट, चिकटपणा :— स्त्राव पहा.

चिकटणे सुटून :— अस्टि; आस्मि; इग्ने; ओलि-ॲनि; **कलि-आयो;** कलि-बाय; कॅल्क-का; **कोलो;** नक्स-व्हा; पल्स; प्लंब; **फास्फ;** बर्बे; **ब्रोव्हि; ब्रायो;** मर्क्यु-को; रुमे; *ऱ्हस-टा;* ***सेपि;*** स्टॅनम; हेपार.

चिघळत जाणे :— सडणे पहा.

चिमटे चिमटल्याप्रमाणे वाटणे :— वेदना पहा.

चिमट्याने मूल काढल्यानंतरचे उपद्रव :— बर्सा; हैपरि.

चिरा :— भेगा पहा.

चीझ सारखा वास :— फास्फ; सॅनिकु; सेपि.

चुणचुण :— वेदना पहा.

चुळबुळ करणे :— उठबस करण्याची प्रवृत्ति पहा.

चेंडू आंत आहे असे वाटणे :— गोळा पहा.

जखमा :— दुखापती पहा.
कंपयुक्त :— लेडम.
कापल्यामुळे :— आर्ति; पल्स; **फास्फ;** लॅके; सल्फु-ॲसि; **स्टॅफि.**
खरचटल्यामुळे :— आर्नि; कोनि; रुटा; ऱ्हस-टा; सिंफाय; हॅमॅमे; हैपरी.
गार :— लेडम.

गोळी लागून किंवा भोसकून झालेल्या :— आर्नि; एपि; **नाय-असि;** लडम;
सल्फ-ॲसि; **हैपरि.**

तळहात, तळपाय :— ***लेडम; हैपरि.***

चिघळतात (सडणे पहा) :—**आर्से;** कार्बो-व्हेजि; कास्टि; केलि; क्रोटे-हा; ***नाय-ॲसि;* पेट्रो; मर्क्यु;** मर्क्यु-को; **लायको; सल्फ; सिलि;** हेपार.

ठेचल्यामुळे :— आर्नि; कोनि; रुटा; स्टफि; हैपरि.

तोंडे वासलेल्या :— हैपरि.

बुजलेल्या पुन्हा उघडतात :— कार्बो-व्हेजि; क्रोटे-हा; नेट्रम-मू; **फास्फ;** फ्लुओ-असि; लॅके; **सिलि.**

फाटलेल्या :— कॅलेन्कु; स्टॅफि; हेमॅमे; हैपरि.

भोसकून झालेल्या :— गोळी लागून पहा.

तळहात व पाय :—**लेडम; *हेपरि.***

लवकर बऱ्या होत नाहीत (त्वचा पहा) :— कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो; **नाय-ॲसि;** पेट्रो; लॅके; सल्फ; **सिलि; हेपार.**

वर मीठ टाकल्यासारखे वाटते :— सार्सा.

विषारी जनावरे चावून (उंदीर, विंचू साप वगैरे) :— ॲन्थ्रा; आर्नि; **आर्से; एकीने; एपि;** पायरो; मोस्क; ***लॅके; लेडम;*** सल्फु-ॲनि; हैपरि.

पिसाळलेले कुत्रे :— पाण्याची भीती पहा.

सडतात :— सडणे पहा.

जडपणा :— अल्युमि; आर्जे-नाय; इपि; इस्कु; एपि; एलो; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; केलि; कोनि; ***गेल्स; नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; ***पल्स;*** पिक्रि-ॲसि; पेट्रो; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; बिस्म; बेला; ब्रायो; मेनि; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; लके; लायको; लिथि-का; लिलि-टि; **सल्फ; सिलि; सेपि; स्टॅनम;** स्टिक्टा; स्पायजे; हेलोनि.

जमीन, पायाखालची सरकत आहे असे वाटते :— आर्जे-नाय; कलि-ब्रो; कोनि; व्हिस्कं; सल्फ,

जमीन किंवा जिना आपल्याकडे येत आहे असे वाटते :— कॅनॅबि; कॅल्क-का; पिक्रि-ॲसि; बेला; सिलि.

जलोदर :— सूज पहा.

जाग्रणापासून झालेले दुष्परिणाम :— कोक्यु; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि.

जाडपणा, जाडी होणे (अवयव, कान, नाक, हाडे वगैरे) :— आर्जे-मे; **आर्से; कलि-बाय; कल्क-का;** कल्क-स; कार्बो-व्हेजि; कोनि; क्रोक; ***पल्स;*** मर्क्यु; सल्फ; सिलि; **हैड्रास्टि;**

जिवंत, आत काहीतरी फिरत आहे असे वाटते :— इग्ने; ओपि; **कॅनॅबि;** कोक्यु; ***क्रोक; थूजा;*** थेरि; पल्स; व्हायपे; सल्फ; **साबि;** सिक्ला; सिलि;

अनुक्रमणिका

जीर्ण विकार :— अल्युमि; आर्जे-नाय; आर्से; कलि-आयो; कलि-बाय; **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; **कास्टि; कोनि;** ट्युब; प्लंबं; मॅन्गॅनं; **लायको; सल्फ;** सिफि; **सेपि;** सोरि.

झाकले आहे असे वाटते :— कार्बो-व्हेजि; **ग्रफाय;** लॅके; सिक्ला.

झिणझिण्या (झणझणल्यासारखे) :— अको; अर्टि; एपि; कलि-फा; टरेन्टु; नेट्र-मू; **प्लॅटि;** ब्रायो; रनन-स्क्लि; ऱ्हस-टा; लायको; लोबे; व्हेरा-व्हि; सल्फ; सिंफाय.

झिजणे :— वाळणे पहा.

झीट :— मूर्च्छा पहा.

झोकांडे जाणे :— आर्से; इग्ने; ओपि; कास्टि; गेल्से; नक्स-व्हा; बेला; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लॅके; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** स्ट्रमो.

झोपाळा लागणे :— लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

झोपेच्या औषधांचे दुष्परिणाम :— अमो-का; **काफि; कामो;** कार्बो-व्हेजि; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; बेला; मर्क्यु; लॅके.

टणकपणा :— अल्युमि; **ॲन्टी-क्रू;** आयो; **आर्से; कलि-मू;** कॅल्क-का; ***कल्क-फ्लुओ; कार्बो-ॲनि;*** कार्बो-व्हेजि; ***कोनि;*** **क्लिमटि;** ग्रफाय; टरेन्टु; प्लंबं; **फायटो;** फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; बडि; बॅरि-का; बेला; **ब्रायो;** ब्रोमि; मर्क्यु-आ-रु; मग्ने-मू; **ऱ्हस-टा;** लॅके; **लायको; सल्फ;** सिस्ट; ***सिलि;*** सिंको; **सेपि;** सेले; स्टॅफि; स्पांजि.

दगडाप्रमाणे :— कलि-बाय; कलि-मू; कॅल्क-फ्लुओ; कार्बो-व्हेजि; टरेन्टु-कु; मर्क्यु-आ-रु; सल्फ.

टोचणे :— वेदना पहा.

टोपी घातल्याप्रमाणे वाटणे :— आवळल्याप्रमाणे पहा.

ठराविक वेळी होणारी लक्षणे :— नियमित वेळी व लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

ठुसठूस (उडणे) गाठीत :— कोनि; मर्क्यु.

जोराची :— असाफि.

तापात :— अर्टि.

वेदनायुक्त :— अको; अमो-मू; **इग्ने; फेरम-मे; बेला;** सेपि.

रक्तवाहिन्याची :— ग्लोनो; बेला.

सर्व शरीरात :– अल्युमि; **ॲन्टी-टा; कलि-का;** कॅल्क-का; **कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो;** ग्रफाय; झिंक; नेट्र-मू; ***पल्स; फास्फ;*** लॅके; लायको; व्हेरा-व्हि; सल्फ; **सँन्वि; सिलि;** सेपि.

ठुसठुसणे :– वेदना पहा.

कुठेतरी :– कॅक्ट.

खाण्यानंतर :– सेले.

जोरदार :– साबि.

तापात :– अर्टि.

निजल्याने जाहो :– ग्लोनो; सेले.

मुळे झोप येत नाही :– सेले.

रक्त वाहिन्यात :– ग्लोनो; बेला.

मोठ्या नाडीत :– आयी.

शिरात :– ग्लोनो.

वेदनायुक्त :– अको; अमो-मू; **इस्ने; फेरम-मे;** बेला; सेपि.

सर्वांगात :– अको; **ॲन्टी-टा;** अल्युमि; **कलि-का;** कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; **क्रिआसो; ग्रफाय; ग्लोनो;** झिंक; नेट्र-मू; **पल्स; फास्फ;** फेरम-म; लॅके; लायको; व्हेरा-व्हि; सल्फ; **सॅग्न्वि; सिलि;** सेपि.

ठिकऱ्या होत आहेत असे वाटणे :– तुकडे तुकडे पहा.

ठिणग्या पडल्यासारखे वाटणे :– अगारि; **आर्जे-मे;** कल्क-का; **कल्क-फा;** नेट्र-मू; लायको; **सिकेल;** सेले.

डोंगर चढल्याने होणारे उपद्रव :– आर्नि; आर्से; कोका.

डौलदार :– हालचाल पहा.

ढासळल्यासारखे वाटणे :– कुप्रम; पॅरि; फ्लुओ-ॲसि.

ढिसूळ आहे असे वाटणे :– कुप्रं; थूजा; पॅरि; फ्ल्युओ-ॲसि; रेडि.

ढोसल्यासारखे वाटणे :– धक्के; बुक्क्या मारल्याप्रमाणे पहा.

तडतडणे :– अको; कॅल्क-का; काफि; ऱ्हीअम; सेपि; हेपार.

तडफडणे :– आर्से; कुप्र; टरेन्टु; फेरम-मे; बेला; ऱ्हस-टा.

अनुक्रमणिका

तपकिरी :– ***आर्से;*** आयो; ओपि; कार्बो-व्हेजि; केलि; क्रिआसो; **थूजा; नाय-ॲसि;** पेट्रो; फास्फ; बर्बे; बॅप्टि; **ब्रायो;** मॅन्सि; **ऱ्हस-टा; लायको;** लायकोप; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सिकेल; ***सेपि;*** स्टॅफि; हायासा.

डाग :– आयो; क्रोटे-व्हा; नाय-ॲसि; मर्क्यु; लॅके; लायको; सल्फ; सॅनिकु; सेपि.

तरंगत आहोत असे वाटणे :– अको; असार; आर्जे-नाय; ओपि; कॅनॅबि; कोक्यु; झिंक-आयो; थूजा; नक्स-मो; नेट्र-मू; फास्फ; ***लॅक-कॅनि;*** लॅके; व्हलेरि; स्टिक्टा; स्पायजे; हैपारि.

तळमळ :– बेचैनपणा पहा.

ताठणे (ताठपणा) :– इग्ने; एपि; ओनास्मा; कामि; **कास्टि;** केलि; टॅरेबिं; डल्का; ड्रोसे; नक्स-व्हा; बेला; ब्रायो; रॅटनि; ***ऱ्हस-टा;*** लॅके; लायको; लेडम; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सिलि; सेपि; स्टिक्टा.

लटके पडल्याप्रमाणे :– रुटा.

वेदनामुळे :– नाय-ॲसि; व्हेरा-आ; सेले.

वेदना रहित :– ओलिअं.

ताणल्यासारखे वाटणे :– अओ-मू; असाफि; कलि-मू; कॅक्ट; कास्टि; कोनि; कोलो; **नक्स-व्हा; नेट्र-मू;** ***पल्स; पॅरि;*** प्लॅटि; ***फास्फ;*** बॅरि-का; बेला; **ब्रायो;** मॅग-फा; लायको; रनन-ब; ***ऱ्हस-टा;*** व्हर्ब; व्हाओ-ओ; व्हिस्कं; **सल्फ;** सेनेसि; सेपि; **स्ट्रॉंशि.**

गाठीत :– फास्फ.

सर्वांग :– आर्नि; कॅक्ट; ग्रफाय; बॅरि-का; सल्फ.

सांध्यात :– कास्टि; नेट्र-मू; पल्स; **ब्रायो;** लायको; लेडम; **सल्फ;** सेनेगा; सेपि.

स्नायु :– स्नायु पहा.

हाडात :– बेला.

ताणावेसे वाटते, शरीर :– आळोखेपिळोखे पहा.

खोकल्यानंतर :– मर्क्यु.

पुरेसे वाटत नाही :– ग्रफाय.

वेडेवाकडे :– अल्युमि; इग्ने; केलि; **कॅल्क-का;** कोलो; नक्स-व्हा; बेला; **ऱ्हस-टा;** सल्फ.

तारुण्य :– वयात येण्याचा काळ पहा.

तांबडेपणा :– लाल पहा.

तांब्यासारखा रंग :– कार्बो-ॲनि; कोरा-रु, नाय-असि; मर्क्यु; मेझे; **ऱ्हस्ट-टा;** सिफि.

डाग :– लॅके.

तुकडे तुकडे होत आहेत असे वाटणे :– आर्से; इथू; **काफि;** कार्बो-ॲनि; ग्लोनो; डिजि; **नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;** ***पल्स;*** **बेला;** ब्रायो; **म्युरि-ॲसि;** ***ऱ्हस-टा;*** व्हेरा-आ; सल्फ; सिलि; **स्टॅनम;** स्टॅफि.

अनुक्रमणिका

तेलकट (त्वचा; स्राव वगैरे) :— आयरि; आयो; ओलि-ॲनि; कलि-फा; ***कास्टि; थूजा; नेट्र-मू;*** पल्स; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; **ब्रायो; मर्क्यु; मॅग-का;** मॅलांड्री; व्हॅलेरि; सेले; सोरि.

तोडल्यासारखे वाटते (कुऱ्हाडीने) :— अमो-का; आरम-मे; आर्से; कलिना; क्लिमॅटि; थूजा; फास्फ-ॲसि; रुटा; लायको; स्टॅफि.

त्वग्रोग होण्याची प्रवृत्ति :— आयो; आर्से; **कॅल्क-का;** ग्रफाय; **ट्युब;** फास्फ; बॅरि-का; मर्क्यु; **सल्फ;** सिलि; **सोरि;** हेपार.

त्वचेखाली अळ्या वळवळत आहेत असे वाटणे :— कोके.

थकवा, थकलेला :— शीण पहा.

जन्मापासूनच आहे असे वागणे :— ओनास्मा.

थर जमला आहे असे वाटणे :— पूट चढणे पहा.

थरथर :— अगारि; **असाफि;** आयो; इग्ने; **कलि-का; कोनि;** झिंक; टरेन्टु; ट्युब; **नेट्र-का;** ***बेला;*** मेझे; ***सल्फ;*** स्ट्रमो; हायासा.

निजले असताना :— क्लिमेटि.

सर्व शरीरात; नंतर घेरी :— कॅल्क-का.

दगड घडविणाऱ्या इसमांचा क्षय :— क्षय पहा.

दचकणे :— झोप लागताना, झोपेत पहा.

दचके बसणे :— धक्के पहा.

एकाएकी जोराने :— स्ट्रांशि.

वेदनामुळे :— आर्जे-ना; लायको.

स्पर्शाने :— कलि-का.

क्षुल्लक कारणाने :— थेरि; बोरा.

दात येताना होणारे विकार :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कामो; ट्युब; ऱ्हीअम; सल्फ; सिलि.

दाबल्यासारखे वाटणे :— **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; **नेट्र-मू; पल्स;** बेला; ब्रायो; **लॅके; लायको;** ***सल्फ;*** सिलि; ***सेपि;*** स्टॅनम.

दारुडे :— कप्सि; सल्फु-ॲसि.

अनुक्रमणिका

दारूचे दुष्परिणाम, तीव्र :— अको; **ओपि; नक्स-व्हा;** बेला.

जीर्ण :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा.

लवकर चढते :— कोनि; झिंक; बोव्हि.

वारंवार होणारे :— अनाका; आरम—मे; ओपि; थूजा; नक्स—व्हा; बेला; स्ट्रमो; हायासा.

दुखापती (पडणे, मार लागणे वगैरे) :— ***आर्नि;*** कलि-आयो; **कॅलेन्डु;** कोनि; ग्लोनो; नाय-ॲसि; नेट्र-स; **पल्स;** बेलि; **रुटा; ऱ्हस-टा;** लॅके; लेडम; **सल्फु-ॲसि;** सिकु; सिलि; स्टफि; स्ट्रांशि; हॅमॅमे; हेपार; हैपरि.

काचेचे तुकडे वगैरेमुळे :—सिकु; हैपरि.

खोल :— बेलि.

गाठींच्या (स्तन वगैरे) :— कोनि; बेलि.

जीर्ण :—सिंफाय; सेपा.

ठेचल्यामुळे :— आर्नि; कोनि; रुटा; स्टफि.

डोक्याच्या :— आर्नि; कॅल्क-का; कोनि; ग्लोनो; नेट्र-स; पल्स; ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फु-ॲसि; **सिकुटा;** सिलि; सिंफाय; हेपार; **हैपरि.**

बंद झालेल्या, वेदना पुन्हा सुरू होतात :— कलि-आयो; ग्लोनो; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; नेट्र-स.

मज्ञातंतूच्या :— झॅन्थो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बेलि; सेपा; हैपरि.

मुळे, झालेले प्राकृतिक विकार :— **आयो;** ***आर्नि;*** कार्बो-व्हेजि; **कोनि;** ग्लोनो; नाय-ॲसि; **नेट्र-स;** फास्फ; लॅके; **लेडम;** स्टॅफि; स्ट्रांशि;

मानसिक विकार :— **ग्लोनो; नेट्र-स;** मॅग-का; सिकुटा; हैपरि.

स्नायूंच्या :— ऱ्हस-टा.

स्नायु रज्जूंचा :— अनाका.

हाडांच्या :— **रुटा;** सिंफाय.

दुर्गंधी (स्त्राव वगैरे) :— असाफि; अस्टि; आर्नि; आस; आस्मि; एलान्थ; कलि-फा; कार्बो-ॲनि; कार्बो-ॲसि; ***कार्बो-व्हेजि;*** कोनि; क्रिआसो; क्रोटे-हा; ग्रफाय; ट्रिलि; टेल्यु; ट्युब; थूजा; **नाय-ॲसि;** पायरो; पोडो; फास्फ; **बॅप्टि;** ब्रायो; **मर्क्यु;** म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; **लॅके; सल्फ;** सल्फु-ॲसि; साबि; सिकेल; **सिलि;** सेपि; ***सोरि;*** हेपार.

शरीराला :— कलि-आयो; कलि-फा; ग्वाई; थूजा; नाय-ॲसि; **पायरो;** बॅप्टि; मेडो; **सल्फ; सिफि;** सिलि; सेपि; **सोरि;** स्टॅनम; हेपार.

धुऊन जात नाही :— मेडो; लॅक-कॅ.

विटाळशेपणी :— स्टॅनम्.

विषारी वायूपासून झालेले विकार :— ॲन्थ्रासि; **पायरो;** फायटो; **बॅप्टि.**

दुष्टपणा विकारांचा :— क्रोटे-हा; टरेन्टु; नाय-ॲसि; लॅके.

दवी टोचल्यानंतर झालेले दुष्परिणाम :— ॲन्टि-टा; आर्से; कलि-मू; **थूजा ; मॅलान्डि;** व्हॅक्सि; व्हेरिओ; **सल्फ;** सार्सा; **सिलि;** हेपार.

अनुक्रमणिका

दोन्ही बाजूस, सारख्याच तऱ्हेचे विकार :— आर्नि; कलि-आ; सिफि.

दोरा चिकटल्याप्रमाणे वाटणे :— सूत पहा.

धक्के बसणे :— ॲम्ब्रा; कॅल्क-का; काल्वि; **कास्टि;** ग्लोनो; झिंक-आयो; टॅबॅकं; टरेन्टु; नक्स-व्हा; **नेट्र-मू;** ***पल्स;*** प्लॅटि; **प्लंबं;** ***बेला;*** बोरा; मर्क्यु; लायको; सल्फ; सल्फु-असि; सिकुटा; सेपि; स्टॅनम; स्पायजे.

एकत्र शरीर गोळा होते :—**थेरि;**

निजलेल्या बाजूस :— सिमि.

न निजलेल्या :— ओनास्मा.

झोप लागताना :— आर्से; ओपि; इग्ने; कलि-का; नाय-ॲसि; बेला; सेपि.

झोपेत :— ओपि; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; डिजि; ऱ्हिअम.

लुल्या पडलेल्या भागात :— आर्जे-ना; नक्स-व्हा; स्ट्रिक.

वेदनामुळे :— आर्जे-ना; इग्ने; कोलो; पोडो; लायको.

वेदनायुक्त :— झिंक-क्रो; ऱ्होडो.

सर्व शरीरात :— इग्ने.

धक्के बसल्यासारखे वाटणे :— ॲम्ब्रा; आर्जे-मे; आर्से; ओपि; काल्वि; कुप्रम; कोक्यु; क्रिआसो; झिंक; थूजा; नक्स-व्हा; पोडो; बेला; रनन-ब; लायको; व्हॅले; **व्हेरा-आ;** सल्फ; सिकु.

विजेचे :— आर्जे-ना; आर्जे-मे; आर्से; नेट्र-फा; बुफो; मॅग-मू; रेडि; सिमि. व्हरा-आ; व्हेरा-व्हि.

अर्ध्या अंगाला :— काल्वि.

आचके येण्याचे अगोदर :— आर्से; **बॅरि-मू; लारो;** व्हेरा-व्हि.

एखाद्या वस्तूला स्पर्श केला तर :— अल्युमि.

झोप लागताना :— ॲन्टि-टा; आर्जे-मे; आर्से; नक्स-मो; नक्स-व्हा; नेट्र-मू.

डोक्यापासून पायापर्यंत :— हैड्रोसा-ॲसि.

पूर्ण जागे असताना :— नेट्र-फा; मॅग-मू.

धट्टाकट्टा :— अको; असाफि; कॅप्सि; बेला.

पण एकाएकी वाळावयास लागणे :— संम्बुक.

धनुर्वात :— इग्ने; ओपि; कुप्रम; कोक्यु; टॅबॅकं; नक्स-व्हा; पेट्रो; बेला; व्हेरा-व्हि; सिकु; स्ट्रिक; हायासा; हैड्रोसा-ॲसि; **हैपरि.**

पाठ पुढे वाकते :—इपि; कॅन्था.

तंबाखू गिळण्यामुळे :— इपि.

हगवणीनंतर :— व्हेरा-व्हि.

धंद्यात अपयश आल्यामुळे झालेले विकार :— ॲम्ब्रा; कलि-ब्रो; सिमि.

धंद्यामुळे झालेले विकार :— आर्नि; कास्टि; गेल्से; झिंक; नक्स-व्हा; पिक्रि-ॲसि; मॅग-फा; सिलि.

अनुक्रमणिका

धांदरट :— हालचाल असंबद्ध पहा.

धावरे :— अको; अर्नि; ***एपि;*** कॅन्था; क्रोटे हा ; **ग्रफाय;** पल्स; **बेला; मर्क्यु;** युफोर; ***ऱ्हस-टा;*** **लॅके;** सल्फ; सिकेल.

दुखापतीमुळे :—कॅलेन्डु; सोरि.

नुकत्याच उपजलेल्या मुलांचे :— कॅम्फ; बेला.

बेंबीभोवती जखम होऊन :— एपि.

पसरत जाणारे :— आर्से; ग्रफाय; ऱ्हस-टा; सल्फ; सिफि; हैड्रास्टि.

फार सूज असलेले :— एपि; बेला; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.

भाजल्यासारखे फोड येऊन :— कॅन्था; युफोर, ऱ्हस-टा.

मोठमोठाले :— युफोर.

भाग कुजावयास लागून :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; लॅके; सिकेल.

म्हातारपणी :— अमो-का; कार्बो-ॲनि.

वारंवार होणारे :— एपि; **ग्रफाय;** नेट्र-मू; फेरम-फा; **ऱ्हस-टा; सल्फ;** हैड्रास्टि.

विटाळशेपणी :— ग्रफाय.

धुवावेसे वाटते (अंग हातपाय वगैरे) :— सिफि; सोरि.

धूर चालला आहे असे वाटणे :— वाफ पहा.

धुरकट रंग :— ॲन्टी-टा; आर्से; ऐलान्थ; ***ओपि;*** क्रोटे-हा; **गेल्से; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;** ***बॅप्टि;*** लॅके; सिकेल; **हेलेबो.**

धूळ गेली आहे असे वाटणे :— **आर्से;** इग्ने; ***कॅल्क-का;*** केलि; ***ड्रोस;*** पल्स; फास्फ-ॲसि; बेला; रुमे; **लायको; सल्फ;** सिंको; हेपार.

नागमोडीप्रमाणे :— कॅल्क-का; ऱ्होडो; सल्फ-आ; सार्सा.

नाडिव्रण :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कॅल्क-फ्लुओ; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोनि; नाय-ॲसि; पल्स; पेट्रो; ***फास्फ;*** **फ्लुओ-ॲसि; बर्बे;** ब्रायो; ***लायको;*** **सल्फ;** *सिलि;* हेपार.

छातीच्या विकाराबरोबर :— कॅल्क-फा; बर्बे.

नाजुक :— आर्से; **इग्ने;** कलि-फा; कॅल्क-का; कास्टि; कुप्रम; कोनि; क्रोक; झिंक; टॅबॅकं नेट्र-का; पिक्रि-ॲसि; मेरम; लायको; व्हेरा-आ; सल्फ; सार्सा; सिलि; सोरि; स्ट्रांशि.

नाळगुद :— सूज जलयुक्त पहा.

नांगी मारल्यासारखे किंवा भोसकल्याप्रमाणे वाटते :— आर्नि; **एपि;** थूजा; प्लॅटि; रुटा; सल्फु-असि; सिना.

अनुक्रमणिका

निखळले, लचकले आहे असे वाटते :— असाफि; आर्नि; **इग्ने;** कॅल्क-का; ग्रफाय; थूजा; नेट्र-मू; **पल्स;** पेट्रो; **फास्फ;** ***ऱ्हस-टा;*** **सल्फ.**

निजणे सुखावह वाटत नाही :— पल्स; ऱ्हस-टा; लेप्टांड्रा; सल्फ; सिलि; सोरि.
अंग ठणकल्यामुळे :— लाप्पा.

निजून (पडून) रहावेसे वाटते :— सुस्ती पहा.
पण त्याने बरे वाटत नाही :— अल्युमि; म्युरे.
पायाची आढी घालून, आढी काढता येत नाही :— थेरि; बेला.
राहणे भाग पडते :— **अको;** अनाका; अल्युमि; **आर्से;** एपि; कलि-का; कामो; **कोक्यु;** ***गेल्से;*** *नक्स-व्हा;* **पिक्रि-ॲसि;** फेरम; बॅप्टि; ब्रायो; **लॅके;** सिलि; सेले.
वाटत नाही, बसावेसे वाटते :— कलि-ब्रो.

निद्रानाशापासून झालेले दुष्परिणाम :— जाग्रणापासून पहा.

निद्रारोग :— आर्से; एटाक्षि.

नियमित वेळी होणारी लक्षणे :— लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

निर्जीव, मेल्यासारखे दिसणे :— अको; अगारि; बॅरि-का; ऱ्हस-टा; सिकेल.
प्रत्येक गोष्ट :— मेझ.

निस्तेज :— **ॲन्टी-टा;** आर्से; एलान्थ; ***ओपि;*** क्रोटे-हा; **गेल्से; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;** ***बॅप्टि;*** लॅके; सिकेल; **हेलेबो.**

निष्क्रियता :— असाफि; ओपि; ड्रोसे; नक्स-मो; नेट्र-मू; लेडम्; सिलि.

निळेपणा :— अको; आक्झॅ-ॲसि; **ऑर्नि;** आर्से; **ओपि;** कॅम्फ; **कार्बो-व्हेजि;** ***कुप्रम;*** क्रिआसो; **क्राटे-हा;** टरेन्टु-कु; ***डिजि;*** थूजा; **नक्स-व्हा;** फेरम-फा; मर्क्यु-सा; मॅन्गनं; ऱ्हस-टा; बॅप्टि; **लॅके; व्हेरा-आ;** ***व्हेरा-व्हि;*** सल्फ; सिलि.
आग होऊन :— ॲन्थ्रॅ; आर्से; लॅके.
डाग :— आर्नि; आर्से; क्रोटे-हा; फास्फ; फास्फ-ॲसि; लॅके; लेडम; सल्फु-ॲसि; सिकेल.
लाल: — प्लंबं.
तान्ह्या मुलांचा :— डिजि; लॅके; लारोस.
दुखापतीमुळे :— **आर्नि;** कोनि; पल्स; बेला; लॅके; सल्फु-ॲसि.
विकार झालेल्या जागी :— लॅके.

पट्टा बांधल्याप्रमाणे वाटते :— आवळल्यासारखे पहा.

अनुक्रमणिका

पडदा (पान) आला, पडला, चिकटला, आहे असे वाटते :— आयो; अल्युमि; अ‍ॅन्टी-टा; कलि-आयो; कलि-का; थूजा; **फास्फ; फेरम-मे; बॅरि-का;** मॅन्गॅनं; लॅके; साबा; **स्पांजि.**

पडणे, अडथळ्याने थोड्या किंवा कारण नसताना :— नेट्र-का.
एकाएकी, जमिनीवर, उभे असताना किंवा चालताना :— मॅग-का.
— व लोळणे: — सिकु.

पळणे, धावणे :— व्हेरा-आ; स्ट्रमो; हायासा.
चालण्यापेक्षा बरे :— टरेन्टु.

पडत आहे असे वाटते :— **बेला;** लॅके.
उंचावरून :— कास्टि; गेल्से.
पुढे :— इलाप्स; डिजि; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; ऱ्हस-टा.
बाजूला :— कॅल्क-का; कोक्यु; नक्स-व्हा,
बाहेर :— कोक्यु; नक्स-व्हा; पोडो; बेला; लारो; **लिलि-टि;** सेपि.

पडून रहावेसे वाटते :— सुस्ती पहा.

परमा :— आर्जे-ना; **कॅनॅबि; थूजा;** पल्स; मर्क्यु; सल्फ; सेपि.
पासून झालेले विकार :— आर्जे-ना; आर्जे-मे; आर्से; एपि; कलि-आयो; कलि-स; कॅल्क-का; ग्रफाय; ***थूजा;*** **नाय-अ‍ॅसि; नेट्र-स;** पल्स; फास्फ-अ‍ॅसि; मर्क्यु; ***मेडो;*** सल्फ; साबि; **सार्सा;** सेपि; सेले; **स्टॅफि.**

पक्षघात :— अर्धांगवात पहा.

पंगुवात :— **अगारि; आर्जे-ना; आर्से; कॅनबि;** ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-मू; प्लंबं;** बॅप्टि; रुटा; ऱ्हस-टा; व्हायपे; सल्फ.
घटसर्पानंतर :— आर्से.
चालताना पाय ताठतात :— गेल्से; नक्स-व्हा; लॅथि; सिकेल; हैपरि.
झाला आहे असे वाटते :— आरम-मे; इस्कू.
देवी टोचल्यानंतर :— थूजा.
बाळंतपणानंतर :— कालो; कास्टि; प्लंब; **ऱ्हस-टा.**
श्रमानंतर :— **नक्स-व्हा;** ऱ्हस-टा.
हिस्टेरियात :— इग्ने; कोक्यु; टरेन्टु.

पंडुरोग :— ***आर्से;*** **कलि-का;** कलि-फा; **कॅल्क-का; कॅल्क-फा; ग्रफाम;** नक्स-व्हा; **नाय-अ‍ॅसि; नेट्र-मू;** नेट्र-का; ***पल्स;*** पिक्रि-अ‍ॅसि; प्लंटि; प्लंबं; ***फास्फ; फेरम-मे;*** फेरम-फा; **मॅग्गनं;** मर्क्यु; मेडो; लॅक-डि; लायको; ***सल्फ;*** सल्फु-अ‍ॅसि; ***सिंको;*** सेनेसि; सेपि; स्टॅफि; हेलोनि.
दुःखुशोकामुळे :— नेट्र-मू; फास्फ-अ‍ॅसि.

अनुक्रमणिका

दुष्ट :– आर्से; थायरा; पिक्रि-ॲसि; **फास्फ.**
रक्तस्त्रावानंतर :– फेरम; सिंको.

पाणी, गार आहे असे वाटते, जास्त :– थेरि; फिजास.
कुबट पावसाच्या पाण्यासारखा वास येतो :– सॅनिकु.
थेंब थेंब पडत, किंवा वाहत आहे असे वाटते :– आर्जे-ना; कलि-बाय; **कॅनॅबि;** कास्टि; ग्रफाय; ग्लोनो; टरेन्टु; थूजा; नेट्र-मू; पेट्रोसे; फास्फ; बफो; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; व्हेरिओ; संबुल; सेपि; स्टॅनम.
कढत: – सल्फ; स्टॅनम; संबुल; हेपार.
वेदना होताना धातूच्या नळीतून वहात आहे असे वाटते :– टॅरेबि.
विकार झालेल्या भागात :– आर्जे-ना.
हालत आहे असे वाटते :– आर्से; कलि-का; कार्बो-अनि; क्रोट-टि; ग्लोनो; डिजि; नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; **बेला; ऱ्हस-टा; सिंको; स्पायजे; हायासा; हेपार.**
कढत: – संबुल; सिंको; हेपार.

पापुद्रा चढला आहे असे वाटते :– पूट चढले आहे पहा.

पापुद्रे जाणे :– खवले जाणे पहा.

पाऱ्याचे दुष्परिणाम :– आरम-मे; कलि-आयो; **कार्बो-व्हेजि;** ग्वाई; ***नाय-ॲसि;*** नेट्र-स; फायटो; **ब्रायो; लके; सल्फ; सार्सा; स्टॅफि; हेपार.**

पांढरेपणा :– ॲन्टी-टा; आर्से; **कलि-मू; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; केलि; ग्रफाय;** डिजि; **नेट्र-मू; पल्स; फेरम-मे; फास्फ; फास्फ-ॲसि; *मर्क्यु;*** *लॅक-कॅनि;* **व्हेरा-आ;** सल्फ; सिना; **सिंको;** सेपि.
खडूसारखा :– ॲन्टी-क्रू; मेझे.
ठिपके किंवा डाग :– अल्युमि; ***आर्से;* ग्रफाय;** नेट्र-का; फास्फ; **मर्क्यु; सल्फ;** *सिलि;* सेपि.
नंतर येतो :– सल्फ-आयो
व बधिरपणा: – सल्फ-आयो.
नंतर निळेपणा :– कल्क-का.
नंतर लाली :– हेलेबो.

पित्तप्रकृति :– पिवळेपणा पहा.

पीस अडकल्याप्रमाणे वाटणे :– धूळ गेली पहा.

पिंगट :– तपकिरी **पहा.**

अनुक्रमणिका

पिवळेपणा :— अको; आयरि; आर्से; ओलि-जे; कलि-का; कलि-बाय; कलि-स; कॅल्क-का; कामो; कार्बो-ॲनि; **केलि;** कोनि; क्रोटे-हा; नक्स-व्हा; नाय-ॲनि; नेट्र-स; ***पल्स;*** पोडो; **प्लंबं; फास्फ;** फेरम मे; **ब्रायो; मर्क्यु;** मर्क्यु-आ-फ्ले; युपे-पर; **लॅके;** ***लायको;*** **सल्फ; सिंको;** ***सेपि;*** **हेड्रास्टि.**

चिकट :— कलि-बाय; संबुल; हैड्राल्टि.

डाग :— आर्नि; कोनि; पेट्रो; फास्फ; फेरम-मे; सल्फ; सेपि.

उन्हाळ्यात :— किनि-आर्से; **चिओ.**

रागामुळे: — कलि-का; कामो; नेट्र-स.

धमक, नारिंगी, सोनेरी :— अल्युमि, इथू; एलो; **कलि-का; कलि-फा;** कार्डु-मे; काल्चि; केलि; ***नक्स-मो;*** **फास्फ; मर्क्यु;** ***सल्फु-ॲसि;*** सिना; सॅन्वि.

हिरवट :— आर्से-आयो; **पल्स; मर्क्यु, मॅन्गॅनं.**

नंतर होते :— कोनि.

पिरपिर करणे :— अल्युमि; थायरा; व्हॅलेरि; सॅन्वि.

पिळल्याप्रमाणे वाटते :— वेदना पहा.

पुतळ्याप्रमाणे (स्तब्ध) :— मॅन्गॅन; लायकोप; स्ट्रांशि.

पुनःपुनः, थांबून तीच लक्षणे उद्भवतात :— भावनांचा क्रम पहा.

तीच क्रिया करणे किंवा होणे :— चिनोपो; झिंक; लॅके; लायको.

पुरळ बारीक उठल्यासारखे दिसणे :— कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; हेपार.

पूट चढल्यासारखे वाटणे :— **अल्युमि; आयरि;** कलि-का; काल्चि; **कास्टि; कोक्यु;** डिजि; **ड्रोसे; नक्स-मो;** ***पल्स; फास्क;*** फास्फ-ॲसि; **मर्क्यु;** ऱ्होडो; व्हेरा-आ; ***सिंको.***

पूर्वचिन्हे :— कार्न; केलि; युपे-पर; सिंको.

पोक :— ट्यूब; **सल्फ;**

पोकळ आहे असे वाटणे :— अवयव पोकळ पहा.

सर्व शरीर :— आरम-मे; कलि-का.

पोळणे :— भाजणे पहा.

पोषण :— ॲब्रो; ***कॅल्क-का; कॅल्फ-फा;*** **कॅल्क-हैपो; कार्बो-ॲनि; ग्रफा; नेट्र-मू;** ***बॅरि-का;*** **बोरा; लॅक-कॅ;** लायको; सॅनिकु; ***सिलि.***

प्रतिबंधक, कॉलरा :— आर्से; कुप्रं-आर्से; व्हेरा-आ.

गालगुंड :— ट्रायफो-रि.

गोवर :— अको; आर्से; **पल्स.**

घटसर्प :— एपि; डिफ्थे.

टान्सील सुजून पू होणे :— बॅरि-का.

तृणज्वर :— आर्से; कलि-फा; सोरि.

डांग्या खोकला :— ड्रोसे; व्हॅक्सी.

देवी :— ॲन्टी-टा; थूजां; **मॅलॅन्ड्री; व्हॅक्सी;** व्हेरिओ; हैड्रास्टि.

धनुर्वात :— फिजास; हैपरि.

धावरे :— ग्रफाय.

पिसाळलेले कुत्रे चावले तर :— कॅन्था; बेला; लायसि; स्ट्रमो; हायासा.

पीतज्वर :— आर्से.

हिवताप :— आर्से; किनि-स.

प्रमाणशीर :— अगारि; ओनास्मा; कॅनॅबि; कॅल्क-का; प्लॅटि; स्ट्रमो.

प्रवास करावासा वाटतो :— आयो; **कॅल्क-फा;** ट्युब.

फडफडल्यासारखे वाटणे :— अमी—का; ओलिअं; कार्बो—व्हेजि; **ग्लोनो;** बेला; ब्रोमि; मेलि; सल्फ; सिली; सेपि; **सॅन्वि.**

निजल्यानंतर :— क्लिमॉट.

पाऊले टाकताना :— आर्नि.

फळी ठेवली आहे असे वाटते :— कार्बो-ॲनि; टरेन्टु—कु; डल्का; नक्स—मो; ऱ्हस-टा; सल्फ.

फिकट :— निस्तेज पहा.

फुटून बाहेर आल्याप्रमाणे वाटते :— अल्युमि; इलाप्स; कॅल्क-का; **प्रून-स्पा;** ब्रायो; ऱ्हस-टा.

फुगले आहे असे वाटते (मोठे झाले आहे पहा) :— मॅग;-का; रॅनन-व; रुटा.

फुगीरपणा :— अस्टि; ***आर्से; एपि;*** ओपि; **कलि-का;** कॅप्सि; ***कॅल्क—का;*** क्रिआसो; नक्स-व्हा; नेट्र-का; फायटो; फास्फ; **फेरम-मे;** बोव्हि; मेडो; लिथि-का; लेडम; रुटा; रुमे; ***ऱ्हस—टा.***

फिरल्या, वळल्यासारखे वाटणे :— गुंडाळल्यासारखे वाटणे पहा.

फेफरे :— आचके पहा.

फेस, फेसाळ :— स्राव पहा.

बधिर :— ***अको; अनाका***; आर्से; **ओपि**; ओलिअं; **कलि-का**; कॅड-स; कामो; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; ***कोक्यु;* कोनि**; क्रोटे—हा; गेल्से; ***ग्रफाय;*** ग्लोनो; झॅन्थो; झिंक; टरेन्टू; टेल्यु; डिफ्थे; थूजा; नक्स-मो; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; ***पल्स;* प्लॅटि; प्लॅबं; फास्फ; फास्फ-ॲसि;** बर्बे; मॅग—का; मेडो; रेडि; ***व्हस—टा;*** लाप्पा; ***लायको;*** सल्फ-आयो; **सिकेल; स्ट्रमो;** हायासा.

अंतर्गत :— ओपि; गेल्से; प्लॅटि.

उष्णता व गारवा समजत नाही :— बर्बे.

आचके, फेफरे येण्याचे अगोदर :— बुफो.

उष्णता, बोच, वेदना समजत नाही :— क्रिआसो; थूजा; प्लंबं.

एका बाजूस :— आर्से; कास्टि; केलि; नेट्र-मू; **पल्स;** फास्फ.

उजव्या: — कास्टि; नाजा.

डाव्या: — आर्से; झॅन्थो.

एखाद्या जागी :— कलि-का; कलि-ना; कार्बो-ॲनि; कोक्यु; क्रोक; ग्रफाय; पल्स; मर्क्यु; व्हस-टा; लायको; सिलि.

चूणचूण होऊन :— टरेन्टु.

जागा बदलून :— रॅफे.

ताणल्याने भाग, जाहो :— रेडि.

तिरकस :— थायरा.

भाग, गार पडून :— प्लॅटि; संबुल.

भार पडलेल्या भागात किंवा जागी :— अमो-का; आर्नि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; **पल्स;** मॅग-का; **व्हस-टा;** सिलि; सिंको.

न पडलेल्या: — फ्लुओ-ॲसि.

लहान (ठिपके) जागी :— प्लॅटि; लायको; सल्फ-आयो.

लाकडाप्रमाणे :— कलि—ना; थूजा; पेट्रो.

विकार झालेल्या जागी :— ओलिअं; **कलि-ना; कामो;** कोक्यु; **कोनि; पल्स; *प्लॅटि;* प्लंबं.**

वेदनामुळे :— कामि; कामो; कोलो; नॅफेलि; नेट्र-मू; पल्स; प्लटि; व्हस-टा.

शरीराचा अर्धा, वरचा भाग :— बॅरि-का.

खालचा: — स्पांजि.

सर्व शरीरात :— आक्झॅ-ॲसि; **कलि-ब्रो;** केलि; बॅरि-मू; सेड्र.

डोके दुखत असताना: — सेड्र.

सकाळी: — ॲम्ब्रा.

हातात वस्तु धरल्याने :— कोक्यु.

हातपाय किंवा एखादा भाग ताठ केल्याने :— रेडि.

बरे वाटते व बिघडते, असे आलटुन पालटून :— सोरि.

बसून रहावेसे वाटते :— कॅप्सि; कार्बो-व्हेजि; कोक्यु; **कोनि; ग्रफाय;** ग्वाई; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; **पल्स; फास्फ;** मर्क्यु; लिलि-टि; **सिल्ला; सिंको;** स्टॅनम.

गुडघे वर घेऊन हात व डोके गुडघ्यावर ठेवून :— आर्से.

चिंतन करीत :— कॅल्क-स.

अनुक्रमणिका

ताठ, काही हालचाल न करता :– कामो; सेपि; स्ट्रमो; हायासा.
पायाची अढी घालून, ती काढता येत नाही :– बेला.
रडत :– ॲम्ब्रा.
वाकून, ताठ होता येत नाही :– लॅथिर.
वाटत नाही :– आयो; लॅके.
शरीर हाताने धरून :– बर्बे; सल्फ
शांतपणे न बोलता :– पल्स.
स्तब्ध :– कोक्यु; गेल्से; **पल्स;** प्लॅटि; व्हेरा-आ; सेपि; हेपार.
जणु काय दुःखदायक विचार करीत असल्याप्रमाणे: – कोक्यु; पल्स; व्हेरा–आ.

बारीक (मलमूत्रमार्ग वगैरे) होणे :– कॅन्था; कोनि; **क्लिमॅटि;** ग्वाई; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; पल्स; पेट्रो; फ्लुओ-ॲसि; **मर्क्यु;** ऱ्हस-टा; सल्फ-आयो; सिंकु; सिलि.

बाह्य वस्तु शरीरात राहिल्या तर :– अको; कल्क-फ्लुओ; सिलि; हेपार.

बाहेरख्याली :– अगारि; ॲन्टी-क्रू; कार्बो-व्हेजि; **नक्स-व्हा;** लॅके; सल्फु-ॲसि; सेले.

बुक्क्या मारल्याप्रमाणे वाटणे :– एपि; ***कॅनॅबि;*** कुप्रम; क्रोक; **ग्लोनो;** झिंक; टॅबॅकं; टरेन्टु; डिजि; नाजा; नेट्र-मू; फास्फ; बेला; सल्फु-ॲसि; सिकु; स्पायजे.

बुटका :– वाढ खुंटणे पहा.

बुडबुडे, आल्याप्रमाणे वाटणे :– नक्स-व्हा; ***पल्स; बर्बे;*** ऱ्हीअम.
फुटताहेत असे वाटणे :– सल्फ.

बुरा चढला आहे असे वाटणे :– पूट पहा.

बेचैन :– ***अको;*** अनाका; आर्जे-ना; ***आर्से;*** **एपि;** कॅम्फ; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कामो; कुप्रम; कोलो; **झिंक; टरेन्टु;** पल्स; प्लंबं; **फास्फ; फेरम-मे;** बॅप्टि; ***बेला; मर्क्यु;*** मॅग-फा; मेरम; ***ऱ्हस-टा;*** लायको; व्हिबु; **सल्फ; सिकेल; सिना; सिमि;** सिलि; ***सेपि;*** स्टॅफि; **स्ट्रमो;** ***हायासा.***
अंतर्गत :– आर्से; ऱ्हस-टा; सिलि.
आचके येण्याचे अगोदर :– ***आर्जे-ना;*** बुफो.
नंतर: – इनान्थ.
एकटे असताना :– फास्फ.
काम करताना :– ग्रफाय.
डोळे मिटल्याने, रात्री :– ***मॅग-मू;*** सेपि.
त्यामुळे जलद चालावे लागते :– आर्जे-ना; आर्से; टरेन्टु.
तळमळणे: – अको; आर्से; कामो; काफी; कुप्रं; टरेन्टु; फेरम-मे; बेला; ऱ्हस-टा.
बसलेले असताना :– लायको.

अनुक्रमणिका

मोकळ्या हवेत फिरल्याने ब वा :— पल्स; लायको.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— क्रियासो; सल्फ.
वैषयिक :— कलि-ब्रो; कॅन्था; रॅफे.

बोल्ट बसल्यासारखे वाटणे :— लिलि-टि; सल्फ.

ब्रह्मचर्य :— कोनि; फास्फ.

भडभडून येणे :— स्त्राव पहा.

भरल्यासारखे वाटणे :— **अको;** आरम-मे; **आर्नि;** ओपि; एपि; कॅक्ट; **कॅल्क-का;** कुप्रम; गेल्से; ग्लोनो; नक्स-व्हा; नेट्र-स; **पल्स; फास्फ; फेरम-फा;** ***बेला; ब्रायो;*** मेलि; ऱ्हस-टा; लॅके; लिलि-टि; व्हायपे; ***व्हेरा-व्हि;*** **सल्फ; सिंको;** सेपि.
गच्च :— अनाका; कोक-कॅ; स्पांजि.

भाजणे, पोळणे :— अर्टि; आर्से; कलि-बाय; ***कॅन्था;*** कार्बो-व्हेजि; **कास्टि;** क्रियासो; पिक्रि-ॲसि; हेपार.
उन्हाने :— कॅम्फ; कॅन्था; कलि-क्रा; बोव्हि; व्हेरा-आ.
नंतरचे दुष्परिणाम :— कार्बो-ॲसि; कास्टि.
क्ष किरणाने :— (एक्स रे) :— कल्क-फ्लुओ; फास्फ; रेडि.

भाजल्यासारखे वाटणे :— ***आयरि; आर्से;*** **कॅन्था;** ***पल्स;*** प्लॅटि; फायटो; **मॅग-मू;** रॅनन-ब; लायको; **व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि;** सॅन्वि; सिक्ला; **सेपि;** हायासा; हैड्रास्टि.

भावना व विकार उद्भवण्याचे क्रम :—
अदलाबदल :— असाफि; क्रोक; टॅबॅकं; ट्युब; ऱ्होडो; **व्हलेरि;** सेपि.
स्पर्शाने: — असाफि.
अनेक तऱ्हेचा :— अगारि; कलि-आयो; ट्युब; सिफि.
आरपार :— कलि-बाय; कलि-मू; कॅल्क-का; **केलि; झिंक; फेरम-मे; बर्बे; बेला;** लॅक-कॅनि; व्हॅलेरि; **व्हेरा-आ; सल्फ; सिली; सिंको;** सेपि; हेलेबो.
आलटून पालटून :— अगारि; अब्रो; अन्टी-क्रू; अम्ब्रा; आर्नि; आयरि; आर्से; **इग्ने;** एलो; **कॅनॅबि;** कुप्रम; कोक्यु; क्रोक; ग्लोनो; झिंक; **पल्स; फास्फ;** फेरम-फा; बर्बे; बेला; रेडि; ***लॅक-कॅनि; लॅके; लायको;*** **व्हेसरि; सल्फ;** सल्फु-ॲसि; सिमि; सेपि; सोरि; स्ट्रांशि.
आतून बाहेर :— असाफि; कलि-बाय; कलि-मू; कामि; **झिंक;** प्रून-स्पा; बर्बे; बेला; ब्रायो; लिथि-का; **व्हॅलेरि;** सिली; सिंको; सेपि.
इकडून तिकडे :— अको; अगारि; आरम-मे; ***इग्ने;*** **ओपि; कॅल्क-का; केलि;** ***कोक्यु;*** **ग्रफाय; झिंक; थूजा;** फास्फ; फास्फ-ॲसि; बॅर-का; मॅग-फा; ऱ्हस-टा; लायको; **व्हॅलेरि;** व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सिकेल; सिना; सिमि; सिको; स्टॅनम; स्टॅफि.
एकदम सुरू होतात (वेदना पहा) :— अको; आर्से; एपि; कुप्रम; कोलो; टॅबॅकं; टरेन्टु-कु; नेट्र-स; फास्फ; बेला; मॅग-का; मॅग-फा; लायको; व्हॅलेरि; व्हेरा-आ; हैड्रोसा-ॲसि.

अनुक्रमणिका

एकदम थांबतात :— वेदना पहा.

पण बदलतात :— ॲम्ब्रा; डायास्को; **बर्बे; व्हॅलेरि; सिमि.**

हळुहळू थांबतात :— वेदना पहा.

एकमेकाला विरोधी :— इग्ने; नेट्र-मू; **पल्स.**

एकसारख्या बदलतात :— सॅन्वि.

कमी होऊन, पुन्हा वाढतात :— गेल्से.

खालून वर :— अको; ***असाफि; इग्ने;*** **ओपि; कलि-बाय; कॅल्क-का; कामि; कुप्रम; कोनि; क्रिआसो; क्रोक; गेल्से; ग्लोनो; झिंक; डल्का; थूजा; नाजा; पल्स; फास्फ; बेला; लॅके; लेडम; सल्फ;** ***सॅग्न्वि;*** **साया; सिमि;** ***सिलि; सेपि;*** **स्ट्रोफॅन्थ.**

चढ-उतार :— वर, खाली पहा.

ज्या बाजूस झोपले असेल त्या बाजूस :— आर्से; **कलि-का;** कॅल्क; नक्स-मो; ***पल्स;*** फास्फ-ॲसि; ब्रायो; मर्क्यु; मेरम; सिलि; सेपि; हेपार.

न झोपलेल्या :— **इग्ने;** कलि-बाय; कुप्रं; ग्रफाय; पल्स; फ्लुओ-ॲसि; ब्रायो; मेरम; ऱ्हस-टा.

ठराविक समूहाने उद्भवतात :— अनाका; कामो; कास्टि; कोक्यु; कुप्रं; प्लंबं; सिलि.

थांबतात, पुन्हा सुरू होतात :— ***आर्से;*** इपि; कॅल्क-का; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; **नेट्र-मू; पल्स;** फास्फ-ॲसि; लॅके; सल्फ; सिकेल; **सिंको.**

थांबलेल्या पुन्हा सुरू होतात :— अको; आर्से; कलि-आयो; कुप्रं; कोलो; डायास्को; ट्युब; नेट्र-मू; फास्फ; बॅरि-का; बॅरि-मू; मॅग-फा; मेझे; लायको; व्हर्ब; व्हॅलेरि; सल्फ; सिंको; सोरि; हेपार.

तीक्ष्ण स्वरूपाचे :— उपद्रव तीक्ष्ण स्वरूपाचे पहा.

दोन्ही बाजूस सारख्याच :— आर्नि; कलि-आयो; सिफि.

पसरत जातात :— अगारि; आर्जे-ना; आर्से; कलि-का; कलि-बाय; कामि; कामो; कास्टि; **कुप्रम; कोलो; डायास्को;** नक्स-व्हा; प्लटि; प्लंबं; फायटो; बॅप्टि; बर्बे; मॅग-फा; मेझे; सिकेल; सिमि; सिलि; स्पायजे.

दूरच्या भागात :— कुप्रम; टेल्यु; डायास्को; प्लंबं; बर्बे; मॅग-फा; व्हॅलेरि.

पुढून मागे :— कलि आयो; कलि-का; **कलि-बाय;** कुप्रम; **केलि;** कोनि; क्रोट-टि; गेल्से; नेट्र-मू; पॅरिस; पल्स; प्रून-स्पा; फायटो; फास्फ; बॅरि-का; बेला; **ब्रायो;** मर्क्यु; लिलि-टि; ***सल्फ;*** **सेपि;** स्पायजे.

बाजूस, उजव्या :— आयरि; आरमे-मे; आर्जे-मे; आर्से; ***एपि; कॅन्था; कॅल्क—का;*** कामि; **केलि;** कोनि; **कोलो;** क्रोटे-हा; **गेल्से; टरेन्टु;** ***नक्स-व्हा;*** **नाजा;** ***पल्स;*** बॅप्टि; ***बेला;*** बोरा; **ब्रायो;** रॅटनि; **रुमे;** ***लायको;*** लायसि; **सल्फु-ॲसि;** सार्सा; सिकेल; **सिलि; सॅन्वि.**

ते डाव्या :— अको; अमो-का; ॲम्ब्रा; **एपि;** कॅल्क-फा; **कास्टि;** कुप्रम; केलि; **फास्फ; बेला;** मर्क्यु-आ-फ्ले; रुमे; ***लायको;*** लिलि-टि; **व्हेरा-आ; सल्फु-ॲसि;** सॅन्वि; **साबा;** सिफि.

वरच्या, डाव्या, खालच्या :— ॲन्टी-क्रू; **ॲम्ब्रा;** कॅल्क-का; कास्टि; नेट्र-का; प्लंबं; **फास्फ;** बोरा; मर्क्यु-आ-फ्ले; लायको; **सल्फु-ॲसि;** सिलि.

बाजूस डाव्या :— आर्जे-ना; ***असाफि;*** असार; ओलिअं; कॅप्सि; **कल्क-फ्लुओ;** क्रिआसो; **क्लिमॅटि;** ग्रफाय; थूजा; **फास्फ;** ***मेझे;*** **युफोर; ऱ्हस-टा; लॅके;** लिलि-टि; **सल्फ; सिना;** सिल्ला; ***सेपि;*** सेले; स्टॅनम; स्पायजे.

ते उजव्या :— आर्से; कल्क-का; टरॅक्स; नक्स-मो; पल्स; फेरम-मे; ब्रोमि; मर्क्यु-आ-रु; **ऱ्हस-टा; लॅके;** साबा; सेपा; स्टॅनम.

अनुक्रमणिका

वरच्या; उजव्या खालच्या :— **अगारि;** अनाका; अल्युमि; आर्नि; कलि-का; कार्बो-ॲनि; **टरॅक्स;** थूजा; फ्लुओ-ॲसि; **ऱ्हस-टा; लेडम;** व्हेरा-आ; स्टॅनम.

मागून पुढे :— कार्बो-व्हेजि; **गेल्से;** बर्बे; ब्रायो; **लॅक-कॅनि; साबि;** सॅन्वि; सिलि; सेपि; ***स्पायजे.***

रेघाप्रमाणे :— आक्झॅ-ॲसि; कास्टि; पायरो; बेला.

लहान लहान (ठिपक्याप्रमाणे) जागी :— वेदना पहा.

वर खाली (चढ उतार) :— आस्मि; आर्से; एकिने; कलि-का; कॅल्क-का; *गेल्से;* **ग्लोनो;** पायरो; पोडो; **प्लंबं; फास्फ;** बॅप्टि; बायो; युपे-पर; लॅके; लायको; लिलि-टि; **व्हेरा-आ;** सल्फ; सिमि.

वरच्या भागात फक्त :— इग्ने; ग्रफाय; **ब्रायो;** ऱ्हस-टा.

वरून खाली :— आरम-मे; आर्नि; कॅप्सि; **काफि; कामि;** झिंक; पल्स; बॅरि-का; **बर्बे;** ब्रायो; ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; लॅके; **लायको;** सिकु; हैपरि.

वारंवार प्रकोप :— अगारि; आर्से; इग्ने; कल्क-का; ***कामो;*** **कास्टि; कुप्रम;** ***कोलो; कोक्यु;*** गेल्से; **डायास्को;** ***नक्स-व्हा;*** पल्स; प्लॅटि; प्लंबं; बेला; ***मॅग-फा;*** लॅके; सल्फ; **सिंको;** ***सेपि;*** **स्टॅनम.**

विविक्षित भागात :— अगारि; गेल्से; झिंक; व्हेरा-आ.

हळुहळु सुरू होऊन एकदम थांबतात :— वेदना पहा.

हळुहळु थांबतात :— आर्जे-ना; आर्से; **कलि-बाय;** कुप्रं; गेल्से; **ग्लोनो; नेट्र-मू;** पल्स; ***प्लॅटि;*** फास्फ; लॅके; सल्फ; **सॅन्वि; सिफि;** ***स्टॅनम;*** **स्ट्रांशि; स्पायजे.**

भीतिग्रस्त :— अको; टरेन्टु; स्ट्रॅमो; स्पांजि.

भेगा :— ॲन्टी-क्रू; आरम-ट्रा; इग्ने; **कॅल्क-का;** कल्क-फ्लुओ; कास्टि; ***ग्रफाय; नाय-ॲसि;*** नेट्र-मू; ***पेट्रो;*** फास्फ; **फेरम-मे;** फ्लुओ-ॲसि; **मर्क्यू;** मर्क्यु-को; म्युरि-ॲसि; मेझे; रॅटनि; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सार्सा; सिलि; सिस्ट; सेपि; हेपार.

भोसकल्यासारखे वाटणे :— वेदना पहा.

मरणकाळच्या यातना :— ॲन्टी-टा; **आर्से;** टरेन्टु; कार्बो-व्हेजि; लॅके.

मल, मूत्र, वीर्यपात नकळत होणे :— आर्नि; आर्से; **एलो;** ***कास्टि;*** कोनि; **गेल्से;** डायास्को; नेट्र-मू; **पल्स; पोडो; फास्फ;** ***फास्फ-ॲसि; बेला;*** म्युरि-ॲसि; **सल्फ;** सिंको; **सेपि;** सेले; स्टफि; हायासा.

मस उगवणे :— करटे पहा.

मळकट :— राखेसारखे पहा.

माशा चावताहेत असे वाटते :— टॅबकं; मेझे; व्हिस्कं; स्टॅफि.

मध माशा :— एपि; गेल्से.

मासासारखा वास, चव :— ओलि-ॲनि; कॅल्क-का; ग्रफाय; टेल्यु; थूजा; मेडो; सॅनिकु; सेपि.

मुडदुस (रिकेट्स) :— कलि-आयो; **कॅल्क-का; कल्क-फा;** फास्फ; सल्फ; सिलि.

मुरगळणे :— लचकणे पहा.

मुले (मुलांचे विकार) :— **अको;** ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा; इपि; *कल्क-का;* ***कॅल्क-फा;*** काफि; **कामो;** पल्स; पोडो; फायटो; बेला; बोरा; मर्क्यु; ऱ्हीअम; **सल्फ; सिना;** ***सिलि;*** सेपि.

अशक्त काही कारण नसताना :— सल्फु-ॲसि.

अंगावर पिणारी :— कलि-बाय; **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; **नेट्र-फा;** पल्स; फास्फ-ॲसि; बोरा; मॅग-का; सल्फ; **सेपि.**

सारखी रडतातः – थूजा; सिफि; ऱ्हीअम.

आईचा हात सोडत नाही :— बिस्म.

उपजल्यानंतर लवकरच मरतात :— आर्जे-ना.

उशिरा, चालावयास लागतात :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कास्टि; सल्फ; **सिलि.**

बोलावयास लागतातः – कॅल्क-फा; **नेट्र-मू;** बॅरि-का; सॅनिकु.

शिकतातः – अनाका; आर्से; फास्फ; बॅरि-का.

कोणाला जवळ येऊ देत नाहीत :— कुप्रम; सिना.

घेऊन हिंडावेसे वाटते :— लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

टाळू उघडी :— **कॅल्क-का; कल्क-फा;** पल्स; मर्क्यु; सल्फ; **सिफि; सिलि; सेपि.**

खोल :— **एपि;** कॅल्क-का.

बंद झालेली पुन्हा उघडतेः – कॅल्क-फा.

निळी जन्मापासून :— बोरा; लारो.

पाणी पिताना गुदमरतात :— कलि-ब्रो.

मुष्टिमैथुनाचे दुष्परिणाम :— अस्टि; ओरिगो; **कल्क-का; कार्बो-व्हेजि;** कोक्यु; **कोनि;** गेल्से; नक्स-व्हा; नेट्र-फा; **नेट्र-मू;** पल्स; प्लॅटि; **फास्फ;** ***फास्फ-ॲसि;*** मर्क्यु; लायको; ***सल्फ; सिंको;*** सेले; **सेपि;** ***स्टॅफि.***

मुंग्या (येणे) :— **अको; अगारि;** अल्युमि; **आर्नि;** आस्मि; इनन्थ; ओपि; कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि; **काल्चि;** ग्रफाय; **झिंक;** टेल्यु; ***नक्स-व्हा; प्लॅटि;*** **फास्फ;** बॅरि-का; बोरा; मर्क्यु; ***ऱ्हस-टा;*** **लायको; व्हेरिओ;** ***सल्फ;*** साबा; ***सिकेल;*** **सेपि;** सॅन्वि; स्ट्रमो; स्ट्रांशि; स्पायजे.

अंतर्गत :— मडो.

केसाच्या कडेला :— फास्फ-ॲसि.

गार :— फ्रॅक्सि; लॅक-क्रॅ.

घाम येत असताना :— ऱ्होडो.

त्वचा व मांस यामध्ये :— कॅडमि; झिंक; फास्फ; सिकेल.

धक्का लागला तर :— स्पायजे.

लुल्या पडलेल्या अवयवात :— कॅडमि; **फास्फ.**

सर्वांगाला :— ऐलान्थ; झिंक-फास्फ; **मॅग-मू; मेडो;** सिस्ट.

अनुक्रमणिका

मूर्च्छा :— ***अको;*** आयो; ***आर्से; इग्ने;*** ओपि; कॅम्फ; ***कामो;*** **कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; **क्रोटे-हा; ग्लोनो; डिजि;** थायरा; ***नक्स-मो; नक्स-व्हा;*** **पल्स;** पोडो; प्लंबं; ***ब्रायो;*** **मोस्क; लॅके;** ***व्हेरा-आ; सल्फ;*** सॅम्बुल; ***सिंको; सेपि;*** स्ट्रमो; स्टोफॅन्थ.

अंग कढत होते, नंतर गार पडते :— सेपि.

अंग तापले तर :— टॅबॅकं.

आवाजामुळे :— संम्बुल.

ओकारी नंतर :— आर्से.

उठताना :— कार्बो-व्हेजि; फायटो; **ब्रायो;** मर्क्यु-आ-फ्ले; व्हिबुर; **व्हेरा-व्हि.**

उभे असताना :— अल्युमि.

एकाएकी :— फास्फ; सेपि.

एका विशिष्ट वेळी :— लायको.

कानशिले चोळण्याने :— मर्क्यु.

खाताना :— मोस्क.

खोलीत गर्दी असलेल्या :— पल्स; प्लंबं.

गरम: — पल्स; सेपि.

घाम येऊन :— डिजि.

गार: — लॅके.

छातीत धडधडताना :— नक्स-मो; लॅके.

जागे झाल्यानंतर :— कार्बो-व्हेजि.

जिना चढताना :— अनाका.

ढेकर आल्याने :— नक्स-व्हा.

तापात :— आर्नि; नेट्र-मू; फास्फ; सेपि.

दीर्घकाळ टिकणारी :— लारो; हैड्रो-सा.

थंडी वाजताना :— सेपि.

धुणी धुतल्याने :— थेरी.

मळमळताना :— कोक्यु; नक्स-व्हा; लॅके.

मरू असे वाटून :— व्हिन्का.

मुलाला अंगावर पाजताना :— व्हायजे.

रक्ताकडे पाहिल्याने :— नक्स-मो.

लघवीनंतर :— अको; मेडो.

वर पाहिल्याने :— टॅबॅकं.

वस्तुकडे एकसारखे पाहिल्याने :— सम्बुल.

वाकल्याने :— इलाप्स,संबुल.

वायगोळ्याच्या प्रत्येक कळेनंतर :— नक्स-व्हा.

वारंवार :— आर्से; फास्फ; सल्फ.

विटाळशेपणी :— ट्रिलि; नक्स-मो; नक्स-व्हा; मोस्क; लॅके; लारो; सेपि.

वेदनामुळे: — कलि-स.

वीर्यपातानंतर :— असाफि; फास्फ-ॲसि.

अनुक्रमणिका

वेदना होत असताना :– कामो; कोक्यु; नक्स-मो; नक्स-व्हा; रॅनन-स्क्लि; स्ट्रांशि; व्हॅलेरि; हेपार.
शौचास होताना :– कोनि; नक्स-मो; पोडो; व्हेरा-आ; सल्फ.
श्रमानंतर :– सेपि.
संभोग करताना (स्त्रियाना) :– आरिगो; प्लॅटि; म्युरे.
संभोगानंतर :– अगारि; डिजि; नेट्र-फा; सेपि.
स्नानाने कढत पाण्याच्या :– लॅके.
हवेत मोकळ्या चालताना :– सेनेगा.
हात वर करताना :– लॅक-डि.
क्षुल्लक कारणाने :– सेपि.
जखमेने: – व्हेरा-आ.

मेल्यासारखे दिसणे :– अको; ॲन्टी-टा; ओपि; काफि; कार्बो-व्हेजि; पेट्रो; प्लॅटि.

मेहरी :– बधिर पहा.

मोटार लागणे :– लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

मोठे झाले आहे असे वाटण :– अको; ***अरानि;*** अल्युमि; ***आर्जे-ना;*** ओपि; **इग्ने;** कालिंसो; कोक्यु; गेल्से; **ग्लोनो;** नक्स-व्हा; पल्स; पॅरि; बॅप्टि; **बेला;** बोव्हि; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-रु; **रनन-ब; ऱ्हस-टा;** लॅके; सॅनिकु; स्पायजे.

मोड येणे :– करटे पहा.

मोहनिद्रा :– इग्ने; ओपि; काफि; कोनि; गेल्से; **ग्रफाय;** नक्स-मो; प्लॅटि; फास्फ-ॲसि; लॅके; स्ट्रमो; हायासा.
विटाळसेपणी :– मोस्क.
वैषयिक वासना उत्तेजित झाल्यामुळे :– कोनि; प्लॅटि.

रक्तदाब, वाढलेला :– आरम-मे; क्रॅटिग; कोनि; ग्लोनो; बॅरि-का; बॅरि-मू; लायकोप; व्हिस्कम; व्हेरा-व्हि.
मंद, कमी :– कॅक्ट; गेल्से; थायरा.

रक्त, धमनीत गोठते :– आर्नि; आर्से; बोथ्रा.
भळभळा वाहत आहे असे वाटते :– आक्झॅ-ॲसि.
वाहत नाही, तुंबले आहे असे वाटते :– कार्बो-व्हेजि; झिंक; लायको; साबा; सेपि.
वाहिन्यातून गोळी फिरत आहे असे वाटते :– नेट्र-फा.

रक्तस्त्राव :— अको; अर्टि; अस्टि; ***आर्नि;*** आर्से; ***इपि;* कक्ट;** कॅन्था; **कॅल्क-का;** कल्क-स; **कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो;** क्रोक; **क्रोटे**-हा; टॅरॅबि; ट्रिलि; **नक्स-व्हा; *नाय-असि;*** नेट्र-मू; ***पल्स; फास्फ; फेरम-मे;* बर्सा; *बेला; मर्फ्यु;* मर्क्यु-को; मिलि;** ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; लायकोप; लेडम; लेप्ट्रां; व्हायपे; व्हिबुर; सल्फ; सालिडे; **सल्कु-ॲसि;** सावि; **सिकेल; *सिंको;* सेपि;** हॅमॅमे; हैड्रास्टि.

कढत :— बेला; साबि.

करवडणारा :— कलि-का; सिलि.

काळा, काळसर :— अको; अस्टि; कॅन्था; कामो; कार्बो-व्हेजि; क्रोक; क्रोटे-हा; नक्स-मो; नक्स-व्हा; पल्स; लॅके; सल्फु-ॲसि; सिकेल; सिंको; सेपि; हॅमॅमे.

खाजविल्याने जा हो :— सोरि.

गाठ्याळ (स्त्राव पहा) :— आर्नि; इपि; कॅन्था; नक्स-व्हा; पल्स; फेरम-मे; बेला; सल्फ; साबि; सिंको; हायासा.

व पातळ :— अस्टि; साबि.

चिकट (तारा येणारा) :— अस्टि; क्रोक; नाजा; मर्क्यु.

तीव्र स्वरूपाचा :— अको; क्रोक; पल्स; फेरम-मे; बेला; मिलि; हायासा.

थांबत नाही :— लहानसहान जखमातून थांबत नाही पहा.

थोडा, पण फार त्रासदायक :— कार्बो-ॲनि; बुफो; सिकेल; सिंको; हॅमॅमे; हैड्रास्टि.

पण अशक्तपणा जास्त येतो :— अल्यु मि; कार्बो-ॲजि; ब्रायो; हॅमॅमे; हैड्रास्टि.

दाट :— अगारि; कुप्रम; क्रोक; **नक्स-मो;** प्लॅटि; बोव्हि.

दुर्गंधी :— कार्बो-व्हेजि; बेला; ब्रायो; साबि.

पातळ (पाण्यासारखा) :— कार्बो-व्हेजि; क्रोटे-हा; ग्रफाय; नाय-ॲसि; ऱ्हस-टा; लारो; सल्फु-ॲसि; साबि; सिकेल.

पण गाठ्या असलेंला :— आर्नि; कास्टि; पल्स; बेला; साबि.

पण गोठत नाही :— लॅके; फास्फ.

बदललेल्या रक्ताचा :— क्रोटे-हा; पल्स; सिकेल.

भडभडून :— अको; इपि; इरिजि; कामो; ट्रिलि; पल्स; बेला; लॅक-कॅनि; साबि; सिकेल; हॅमॅमे.

मधुन मधुन :— सल्फ; सोरि.

मुळे, वाजवीपेक्षा जास्त अशक्तपणा येतो :— अल्युमि; कार्बो-ॲनि; ब्रायो; हॅमॅमे; हैड्रास्टि.

लहानसहान जखमातून थांबत नाही (हिमोफायलिआ) :— आर्नि; आर्से; कार्बो-ॲनि; क्रिआसो; क्रोटे-हा; नेट्र-स; फास्फ; लॅके; व्हेरा-आ; सिलि; हॅमॅमे.

लाल भडक :— अको; आर्नि; **इपि; इरिजि;** कार्बो-व्हेजि; ट्रिलि; **डल्का;** प्लंबं; फास्फ; फेरम-मे; **बेला;** मिली; लेडम; सल्फ; साबि; हायासा.

पण काळ्या गाठी असलेला :— अस्टि; फेरम-मे; व्हिस्कं; सॅन्वि; साबि.

शरीराच्या सर्व द्वारातून :— इपि; क्रोटे-हा; फास्फ.

हळुहळु पाझरणारा :— अस्टि; कार्बो-व्हेजि; क्रोटे-हा; टॅरॅबिं; फास्फ-ॲसि; फेरम-फा; बुफो; बोव्हि; सिकेल; **सिंको;** हॅमेंमे.

हृदयाच्या विकारात :— क्रॅटिग; लायकोप.

रक्तक्षय :— पंडुरोग; पहा.

अनुक्रमणिका

रक्ताधिक्य :– **अको;** अमिल-ना; आरम-मे; **आर्नि;** एपि; एलो; ओपि; कॅक्ट; **कॅल्क-का; कुप्रम;** गेल्से; **ग्लोनो;** टॅरॅबिं; नक्स-व्हा; नेट्र-स; **पल्स; फास्फ;** ***फेरम-फा; बेला;*** ब्रायो; मिलि; ऱ्हस-टा; लॅके; ***व्हेरा-व्हि;*** **सल्फ;** सॅन्वि; सिंको; सेपि.

एकदम :– अको; ग्लोनो; बेला; व्हेरा-व्हि.

रक्तात खळबळ :– आयो.

रंगीबेरंगी चट्टे :– चट्टे पहा.

राखेसारखा (पांढुरका) स्राव त्वचा वगैरे :– आक्झॅ-ॲसि; आर्जे-मे; **आर्से;** ***कलि-का;*** कलि-मू; कॅल्क-का; कास्टि; केलि; कुप्रम; डिजि; डिफ्ये; ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; फेरम-फा; बर्बे; **मर्क्यु;** मर्क्यु-सा; लॅके; **लायको;** सल्फ; सिलि.

लघवीसारखा वास :– अर्टि; ओलि-ॲनि; कॅन्था; **कोलो;** नाय-असि; नेट्र-मू; बेन्झा-ॲसि; सिकेल.

लचकणे (मुरगळणे) :– ॲग्नस; **आर्नि;** ओनास्मा; **इग्ने;** कल्क-का; कॅल्क-फ्लु; कार्बो-ॲनि; कोनि; ग्रफाय; नेट्र-मू; **पल्स;** पेट्रो; **फास्फ;** ***ऱ्हस-टा;*** **सल्फ;** सिलि.

जीर्ण :– अमो-मू; नेट्र-मू; स्ट्राशि.

सहज :– फास्फ; ऱ्हस-टा.

लटके पडणे (थकवा; लुलेपणा) :– ॲन्टी-टा; आर्नि; **आर्से; ओपि;** कार्बो-व्हेजि; ***कास्टि;*** काल्चि; **कोक्यु;** कोनि; **गेल्से;** डल्का; ***नक्स-व्हा; प्लंबं;*** बेला; ***ऱ्हस-टा;*** **लॅके;** लायको; व्हर्ब; सल्फ; सॅन्वि; सिकेल; सिलि; सिंको; स्टॅफि; हायासा; हेलेबो.

अर्धांग :– अर्धांगवात पहा.

आंघोळ, गार पाण्याची केल्याने ब वा :– कास्टि; कोनि.

आचक्यानंतर :– इलाप्स; कुप्रम; कोक्यु; सिकेल; हायासा.

एखादे इंद्रिय अथवा भाग :– ॲन्टी-टा; ओपि; ***कास्टि;*** गेल्से; डल्का; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; बॅरि-का; बेला; **सल्फ;** सिकेल; सिली; हायासा.

खालून वर :– आर्से; ऑक्झ-ॲसि; **कोनि;** पिक्रि-ॲसि; फास्फ; मॅन्गॅनं; व्हायपे;.

गुदगुल्या होऊन :– कॅनॅबि.

घटसर्पानंतर :– आर्जे-ना; **कोक्यु;** कास्टि; **गेल्से;** डिफ्थे; ऱ्हस-टा; **लॅके.**

चांगल्या बाजूला स्पर्श सहन होत नाही :– प्लंबं.

तापात (टायफाइडसारख्या) :– अगारि; ऱ्हस-टा; लॅके.

नंतर आचके :– टरेन्टु.

पडलेल्या भागात स्पंदन :– आर्जे-ना; फास्फ; मर्क्यु; सिकेल; स्ट्रमो.

पायांचे :– पंगुवात पहा.

भाग, गार पडून :– कास्टि; कोक्यु; डल्का.

जलद वाळतात :– सिकेल.

मुग्या येऊन :– फास्फ.

लहान मुलांचे — कलि-फा; कॅल्क-का; गेल्से; प्लंबं; लॅथि; व्हायपे.
वरून खाली :— झिंक; बॅरि-का; मर्क्यु.
वेदनामुळे :— नेट्र-मू.
रहित :— **ओलिअं;** कॅनॅबि; **कोक्यु; कोनि;** गेल्से; **प्लंबं;** ***ऱ्हस-टा;*** लायको; हायासा.
शरीर आतून पडले आहे असे वाटणे :— नेट्र-मू; फास्फ; **लायको.**
सर्वांग बर्फासारखे गार होऊन :— बॅरि-मू.
संधिवातानंतर :— काल्चि; फेरम-मे; बॅरि-का; रुटा; सिको.
सांध्यात :— आरम-मे; कॅप्सि; पल्स; युफोर; व्हॅलेरि; स्टफि.
सांसर्गिक रोगानंतर :— कास्टि.
सुनबहिरीनंतर :— आर्नि; कोक्यु; झिंक; नक्स-व्हा; फास्फ; **बेला;** स्टॅनम.
स्नायूना काठिण्य येऊन :— थायरा; **फास्फ;** व्हेरा-व्हि.
स्राव बंद झाल्याने किंवा त्वग्रोग बाह्योपचाराने बरे केल्याने :— कॉस्टि; लॅके; सल्फ; हेपार.
हळुहळु सुरु होऊन :— कास्टि.
हातपाय :— अगारि; अल्युमि; **कास्टि; कोक्यु;** नक्स-व्हा; प्लंबं; बुफो; रुटा; **ऱ्हस-टा;** सल्फ; सिकेल; सिलि.
आहेत असे वाटते :— ग्रफाय.
चालताना :— ऱ्हस-टा.
हिस्टेरिआत :— आर्जे-ना; असाफि; इग्ने; कामो; कोक्यु; **टरेन्टु; नक्स-मो;** फास्फ; व्हॅले.
क्षुब्ध झालेल्या भावनामुळे :— इग्ने; एपि; गेल्से; नेट्र-मू; लॅके; स्टॅनम; स्ट्रमो.

लठ्ठपणा :— अमो-मू; **ॲन्टी-क्रू;** कलि-बाय; ***कॅप्सि; कॅल्क-का;*** **ग्रफाय; पल्स; फायटो; फेरम-मे;** बुफो; बेला; रुपे; सल्फ; सेनेगा.
पाय वाळके :— अमो-मू.
वृद्धपणी :— कलि-का.

लवलव :— थरथर पहा.

लसणीसारखा वास :— असाफि; आर्टे-व्ह; आस्मि; कुप्रं-आर्से; **टेल्यु;** पेट्रो; लॅके.

लहान आहे असे वाटणे (खोली जागा वगैरे) :— कार्बो-व्हेजि; नेट्र-का; प्लॅटि; बर्बे; सिक्ला.

लहान झाले आहे असे वाटणे (शरीर, अवयव वगैरे) :— अगारि; कॅक्ट; कल्क-का; क्रोक; क्रिआसो; ग्लोनो; टरेन्टु; टॅबॅके; साबा.

लाकडासारखे वाटणे :— कलि-ना; थूजा; पेट्रो; ऱ्हस-टा.

लाटा लहरी, आल्यासारखे वाटणे :— **अमि-ना;** आरम-मे; आर्जे-ना; कॅल्क-का; क्रिआसो; गेल्से; **ग्लोनो; नक्स-व्हा;** फास्फ; **फेरम-मे; बेला;** ***मेलि; लॅके;*** लायको; लिलि-टि; सल्फ; सल्फु-ॲसि; **सॅन्वि;** ***सेपि;*** स्ट्रांशि; स्पांजि.

अनुक्रमणिका

उष्ण :— उष्ण लहरी पहा.

लाल (लाली) स्राव, त्वचा वगैरे :— ***अको;*** **आर्जे-ना;** आर्से; **एपि; ओपि; कामो; नक्स-व्हा;** फास्फ; **फेरम-मे;** ***बेला;*** **ब्रायो; मर्क्यु;** मेलि; **ऱ्हस-टा;** ***लॅके; सल्फ;*** **सॅन्वि;** साबि; सिंको; सेपि.

गुलाबी :— एपि; पायरो.

ठिपके :— पिक्रि-ॲसि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सल्फ; स्टिक्टा.

रक्तासारखे :— कोरा-रु.

वर उचललेले :— मॅन्गॅने.

द्वारे (शरीराची) :— एलो; सल्फ.

निळसर, काळा :— फायटो; बॅप्टि; ऱ्हस-टा.

भडक :— बेला; मेडो; सल्फ; सिनाबा; स्ट्रमो.

भाग, पांढरे पडतात :— बोरा; मर्क्यु; व्हॅले; हेलेबो.

रेघा :— पायरो; बुफो; बेला; ब्रायो; भायगे.

स्राव :— आर्से-आयो; क्रिआसो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.

लांब झाले आहे असे वाटणे :— अल्युमि; कलि-का; टॅबॅकं; **फास्फ; लॅक-कॅनि;** स्ट्रमो; **हैपरि.**

लैंगिक विकार :— वैषयिक पहा.

लोळा गोळा शरीराचा :— शिथिलपणा पहा.

लोंबकळत आहे; असे वाटणे :— अल्युमि; आरम-मे; **इग्ने; इपि; कलि-का;** ***फास्फ;*** बॅरि-का; मर्क्यु; मेडो; ***लॅके;*** लिलि-टि; व्हॅलेरि; सल्फ; साबा; सेपि.

वण व त्यांचे विकार :— कॅल्क-फ्लु; कान्टि; **ग्रफाय;** नाजा; पेट्रो; फायटो; फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; सिफि; सिलि.

आग होते :— कार्बो-ॲनि; ग्रफाय; टेल्यु.

कंड सुटते :— आयो; कास्टि; नाजा; फ्लुओ-ॲसि; लेडम.

खळगी पडते :— कलि-बाय.

जांभळे होतात :— असाफि.

तांबडे किंवा निळे होतात :— सल्फु-ॲसि.

पांढरे :— सिफि.

पुटकुळ्या उठतात :— फ्लुओ-ॲसि.

पुन्हा उघडतात :— कार्बो-व्हेजि; कास्टि; क्रोक; क्रोटे-हा; ग्रफाय; ग्लोनो; नेट्र-मू; **फास्फ;** फ्लुओ-ॲसि; लॅके; **सिलि.**

भेगा पडून, आग होते :— सार्सा.

लाल होतात :— लॅके.

वेदनायुक्त :— सिलि; हैपरि.

व्रण पडतात :— असाफि; कॅल्क-फा.

अनुक्रमणिका

हवा बदलल्याने वेदना सुरू होतात :— नाय-ॲसि.
हिरवे होतात :— लेडम.

वयात येणे व त्यावेळेस होणारे विकार :— **ॲन्टि-क्रू; कलि-का; कलि-ब्रो; कॅल्क-फा;** कास्टि; क्रोक; ग्रफाय; ग्वाई; नेट्र-मू; ***पल्स; फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; फेरम-मे; **फेरम-फा;** बेला; **लॅके;** व्हाओ-ओ; सेनेसि; हेलेबो.

वर खाली होते आहे असे वाटते :— बॅरि-का; लॅके.

वळल्यासारखे वाटणे :— गुंडाळल्यासारखे वाटणे पहा.

वळवळ :— व्हॅलेरि.

वळ्या पडणे :— कॅम्फ; **कॅल्क**-का; फास्फ-ॲसि; व्हेरा-आ; सार्सा; **सिकेल;** सेपि.

वाकता येत नाही :— बोरा.

वाचेचे उपद्रव :— तोंड पहा.

वाढ, अवास्तव :— **अन्टि-क्रू;** आर्से; कॅल्क-का; **क्लिमॅटि; ग्रफाय; डल्का;** रॅनन-व; ऱ्हस-टा; सल्फ; **सिलि;** सेपि.
खुंटणे :— अम्ब्रा; ओपि; ओलि-जे; कल्क-का; **कॅल्क-फा;** ***कोनि;*** थायरा; ***बॅरि-का;*** बॅरि-मू; मेडो; सल्फ; सिफि; सिलि.
झपाट्याने :— आयो; फास्फ.
शरिराची एक बाजू :— लायको.
होत असताना होणारे विकार :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; **थायरा;** फास्फ; फास्फ-ॲसि; बॅरि-का.

वातरक्त (सांधे पहा, गाऊट) :— सिलि; रॅनन-स्क्ली; रेडि; लेडम.

वाफ चालली आहे असे वाटणे :— ***आर्से;*** इग्ने; एपि; **पल्स;** फास्फ; बॅरि-का; ब्रोमि; लायको; **व्हेरा-आ; सिंको.**
कढत, शरीराच्या सर्व छिद्रातून :— फ्लुओ-ॲसि.

वारे, कढत आहे असे वाटते :— आस्टे-रु; कलि-का; पल्स; ब्रायो; व्हेरा-आ; सल्फ.
लागत आहे असे वाटते :— केलि; क्रोक; थायरा; थूजा; थेरि; नक्स-व्हा; नाजा; नेट्र-मू; पेट्रो; मेझे; मेडो; मोस्क; **लायसि;** सिफि; सिंको; सेपि;
गार :— थायरा; मोस्क; लॅक-डि; **लायसि;** लारो; सिंको.
भोकातून, अंगाला :— आरम-मे; कॅम्फ; **कुले; कोरा-रु; केलि;** झिंक; नक्स-व्हा; ***फ्लुओ-ॲसि;*** मोस्क; लॅक-डि; लारो; लिलि-टि; सल्फ; **हेपार.**

अनुक्रमणिका

वाळणे :— अब्रो; ***आयो; आर्से;*** **आर्से-आयो;** ओपि; कल्क-आयो; ***कॅल्क-का; कॅल्क-फा;*** कास्टि; **ग्रफाय; ट्युब;** थायरा; थूजा; **नक्स-व्हा;** ***नाय-ॲसि; नेट्र-मू; प्लंबं;*** **फास्फ; फेरम-मे; बॅरि-का;** बिस्म; ***लायको;*** लेडम; ***सल्फ;*** सॅनिकु; सार्सा; सिफि; सिलि; ***सिंको;*** सेले; स्टॅनम; हेलेबो.

एखाद्या भागाचे :— कॅल्क-का; ग्रफाय; **पल्स; प्लंबं;** फास्फ; ब्रायो; **मेझे;** लेडम; सल्फ; सिकेल; **सेले.**

खालून, वर :— ॲब्रो; आर्जे-ना.

गाठी (स्तन वगैरे) :— आयो; कोनि.

चांगली भूक असून :— अब्रो; आयो; आर्से; कॅल्क-का; थायरा; नेट्र-मू; पेट्रो; लायको; सिना; सल्फ; सोरि.

मुले :— **अब्रो;** आयो; **आरम-मे;** आर्से; आर्से-आयो; कॅल्क-हैपो; **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; **ट्युब;** नेट्र-मू; **मॅग-का; लायको;** ***सल्फ;*** सॅनिकु; सिफि; सिलि; **सिंको.**

खंत घेऊन :— **आरम-मे; ट्युब;** नेट्र-मू; **लायको.**

वरचा भाग :— कॅल्क-का; प्लंबं.

वरून खाली :— नेट्र-मू; लायको; सॅनिकु; सार्सा.

वृद्धपणी :— ॲम्ब्रा; **आयो;** ओपि; फ्लुओ-ॲसि; ***बॅरि-का;*** **लायको;** सिकेल; सिंको; सेले.

शरिरातील स्त्राव गेल्यामुळे :— **लायको; सिंको; सेले.**

वाळतो आहोत असे वाटते :— नाजा.

वाळू आहे आत असे वाटते :— आर्से; एपि; काफि; कलिंसी; थूजा; बर्बे; बोव्हि.

विजेचे धक्के बसत आहेत असे वाटणे :— धक्के पहा.

विजेच्या ठिणग्या पडत आहेत असे वाटते :— अगारि; आर्जे-मे; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; नेट्र-मू; लायको; **सिकेल;** सेले.

विटाळ, थांबण्याचे वयात होणारे विकार :— अको; अमि-ना; अस्टि; कोनि; गेल्से; झॅन्थो; ग्रफाय; पल्स; फेरम-मे; मॅन्गनं; मेलि; म्युरे; ***लॅके; सल्फ;*** सल्फ्यु-ॲसि; **सॅन्वि;** साबि; सिमि; **सेपि;** स्ट्रांशि.

एक बाजू शरिराची मोठी होते, वाढते :— लायको.

बंद झाल्याने उद्भवलेले विकार (नष्टार्तव पहा) :— अको; पल्स; फास्फ; ब्रायो; लायको; सल्फ; सिलि; हेलेबो.

अकाली :— ॲब्सिंथ.

विटाळसे पणचे विकार :— **इपि; कलि-का; कॅल्क-का; कामो;** कोक्यु; क्रिआसो; **ग्रफाय;** ***नक्स-मो;*** नक्स-व्हा; नेट्र-मू; ***पल्स;*** प्लॅटि; फास्फ; फेरम-मे; ***बेला;*** मॅग-का; लॅके; **सल्फ;** साबि; सिकेल; सेपि.

विविक्षित विकार झाल्यापासून, बरे वाटत नाही :— कार्बो-व्हेजि.

इन्फ्युएन्झा :— **गेल्से.**

घटसर्प :— लॅक-कॅनि.

अनुक्रमणिका

छातीचे विकार :— सल्फ.
टायफाईडज्वर :— कार्बो-व्हेजि; पायरो; सोरि.
दोषी (सेप्टिक) ज्वर :— पायरो.
न्युमोनिआ :— कलि-का.
भाजणे पोळणे :— कास्टि.
वाखा :— सिकेल.
विटाळ थांबण्याचे वय :— लॅके.

विष घातले आहे असे वाटणे :— नाजा; लॅक-कॅनि; लॅके; व्हायपे.

विषारी जनावरे चावून झालेले उपद्रव :— **जखमा पहा.**
वायूपासून झालेले उपद्रव :— दुर्गंधी वायु पहा.

वृद्ध, पणा :— ॲन्टी-क्रू; **ॲम्ब्रा;** ***आरम-मे;*** आर्से; ***ओपि;*** **कलि-का;** कार्बो-ॲनि; कार्बो व्हेजि; **कोनि;** ट्युब; नाय-ॲसि; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; ***बॅरि-का; लॅके; लायको;*** व्हेरा-आ; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सॅनिकु; सबुल; सार्सा; **सिकेल;** सिफि; सिंको; **सेले;** हैड्रास्टि.
अकाली :— ॲम्ब्रा; कलि-का; बरि-का; लायको; संबुल; सेले.
कुमारी :— कोक्यु; कोनि; प्लॅटि; बोव्ही; लिलि-टि.

वेगवेगळे झाले आहे असे वाटणे :— अवयव वेगळे पहा.

वेग आल्याप्रमाणे वाटणे :— लाटा पहा.

वेदना :— ***अको; आयरि; आर्से; इग्ने;*** **कलि-बाय;** काफि; **कामो;** कास्टि; ***कोलो;*** गेल्से; डायास्को; थूजा; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; पल्स; फास्फ; ***बेला;*** **ब्रायो; मॅग-का; मॅग-फा; मर्क्यु;** रनन-ब; ***ऱ्हस-टा;*** लॅके; **लायको;** व्हर्ब; **व्हेरा-आ; सल्फ;** सल्फु-ॲसि; **सॅन्वि; सिमि; सिंको; सोरि;** स्टॅनम; **स्पायजे;** हैपरि.
अनेक प्रकारच्या :— नाजा; मेडो; मेझे; रुमे.

आग (आग पहा) :— आरम-ट्रा; ***आर्से;*** **एपि;** कॅन्था; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; **कास्टि; ट्युब;** नक्स-व्हा; पिक्रि-ॲसि; फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-रु; मेझे; रेडि; ऱ्हस-टा; व्हेस्पा; सल्फ; सिकेल; सेपि; स्पायजे.
चुणचुण :— अमो-का; आरम-ट्रा; इरिजि; **कॅन्था;** कॅप्सि; कार्बो-व्हेजि; बर्बे; मॅन्सि; रनन-स्क्ली; लायको; सल्फ; सल्फ-आयो; हैड्रास्टि.
तापलेले लोखंड-तारा, सुया बोचल्याप्रमाणे :— अल्युमि; **आर्से; एपि;** ओली-ॲनि; नाजा; नाय-ॲसि; बॅरि-का; मॅग-का; ऱ्हस-टा; व्हेस्पा; स्पायजे.
नांगी मारल्याप्रमाणे :— ॲन्टी-क्रू; अर्टि; **आर्से;** ***एपि;*** **कोनि; ग्लोनो; झिंक;** टरेन्टु; डल्का; थेरि; नक्स-व्हा; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; **बर्बे;** मेझे; ऱ्हस-टा; लायको; सिलि.
आवळल्याप्रमाणे :— आवळल्याप्रमाणे पहा.

अनुक्रमणिका

इकडून तिकडे फिरणाऱ्या :— आर्नि; कलि-ना; ***कलि-बाय;*** कलि-स; कामि; **कालो;** काल्चि; कुप्रं; झिंक-को; थूजा; नक्स-मो; ***पल्स;*** फ्लॅन्ट; प्रून-स्पा; फेरम-मे; बर्बे; मर्क्यु-आ-रु; मॅग-फा; **ऱ्हस-टा;** ऱ्होडो; **लॅक-कॅनि; लेडम;** सिमि; सिलि.

एकदम :— **ॲम्ब्रा;** काल्चि; रेडि; ऱ्होडो.

उकरल्याप्रमाणे :— भोक पडल्याप्रमाणे पहा.

एकदम सुरू होऊन एकदम थांबतात :— अको; **अगारि;** अल्युमि; आक्झॅ-ॲसि; आर्जे-ना; आर्से; कलि-का; कलि-मू; कलि-बाय; कामि; कुप्रम; कोलो; झॅन्थो; झिंक; डायास्को; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; पिओनि; प्लंबं; प्रून-स्पा; फेरम-मे; **बर्बे;** ***बेला;*** मग-का; **मॅग-फा;** मॅग-मू; रॅनन-ब; रुमे; रेडि; ऱ्हस-टा; ***सल्फ;*** साबि; **सिमि;** सेपि; स्पायजे; हायासा; हैड्रोसा-ॲसि; हैपरि.

त्यामुळे भाग लटका पडतो :— आयरि; काल्चि.

एकदम सुरू होऊन हळुहळु थांबतात :— असाफि; कॅल्क-का; **पल्स;** फ्लुओ-ॲसि; सल्फु-ॲसि; साबि.

एका बाजूस सुरू होतात दुसरीकडे जाऊन तेथे जा हो :— आयरि; आर्जे-ना; ट्युब; नेट्र-मू; फेरम-मे; मॅन्गॅनं; लॅक-कॅनि; ***लायको.***

ओढ लागल्याप्रमाणे :— आर्नि; **कलि-का;** कलि-बाय; कामो; **कार्बो-व्हेजि; कास्टि; केलि;** कोलो; ग्रफाय; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; **पल्स; ब्रायो;** मर्क्यु; ***ऱ्हस-टा;*** ऱ्होडो; **लॅके;** लायको; लिलि-टि; व्हॅलेरि; सल्फ; सिमि; सिलि; सिंको; **सेपि.**

कंड, व आलटुन पालटून :— स्ट्रांशि.

कापल्याप्रमाणे :— अको; ***कलि-का;*** कलि-मू; ***कॅन्था; कॅल्क-का;*** कॅल्क-फा; कॅल्क-स; ***कोनि; कोलो;*** झिंक; टेल्यु; **डायास्को; ड्रोसे;** ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; नेट्र-का; ***नेट्र-मू;*** **पल्स;** पेट्रो; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; रॅटनि; रुमे; **लायको;** व्हेरा-आ; **सल्फ;** साबाल; सिलि; हायासा.

करवतीने :— करवतीने कापल्याप्रमाणे वाटते पहा.

चुणचुण होऊन :— कॅन्था.

पिळवटून :— थूजा.

कुरतडल्याप्रमाणे :— **अग्नस;** अमो-मू; आक्झॅ-ॲसि; इग्ने; ओलिअं; कामो; कास्टि; कोलो; क्रिआसो; ग्रफाय; ग्वाई; झिंक-को; थूजा; नाय-ॲसि; नेट्र-स; ***पल्स; प्लॅटि;*** **फास्फ;** बर्बे; ब्रायो; मॅग-मू; ***रॅननं-स्कली;*** रुटा; ऱ्हस-टा; **लॅके;** लायको; व्हेरा-आ; सल्फ; सल्फु-ॲसि; ***सिलि;*** सिकेल; **सेपि; स्टॅफि;** स्पांजि.

आग होऊन :— रुटा.

भोक पाडून :— झिंक-को.

कंप व अत्यंत थकवा येतो :— कामि.

खाली ओढल्याप्रमाणे :— अगारि; एपि; कॅस्टो; ***कॅन्था;*** **कोनि;** थायरा; ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-मू;** पलाडि; **पल्स;** प्लॅटि; फास्फ; बेला; ***मर्क्यु-को;*** रुटा; ऱ्हस-टा; ***लिलि-टि; सल्फ;*** सिमि; सिलि; ***सेपि;*** स्टॅनम; स्पायजे.

अंग गार पडून :— सिकेल.

खिळा मारल्याप्रमाणे :— अगारि; **अनाका;** असाफि; आर्नि; ***इग्ने;*** **काफि;** ***थूजा;*** **प्लॅटि;** मोस्क; रॅनन-स्कली; रॅटनि; रुटा; लिथि-का; सल्फ; **सल्फु-ॲसि;** स्पांजि; हेपार.

खुपल्याप्रमाणे :— टोचल्याप्रमाणे पहा.

अनुक्रमणिका

खुपसल्याप्रमाणे :— अनाका; **आर्नि;** ***एपि;*** ओलिअं; कोनि; क्रोक; डल्का; नक्स-मो; नेट्र-स; प्लॅटि; बेला; मेझे; म्युरि-ॲसि; रुटा; **सल्फु-ॲसि;** सिकु; **सिना;** स्पायजे; हेलेबो.

गार :— आर्नि; मेडो; सिफि.

गुदमरून टाकणाऱ्या :— व्हॅलेरि; सल्फ.

चमका :— **अमो-मू;** केलि; क्रोट-टि; **प्लंबं;** फेरम-मे; बोव्हि; मॅग-का; **मोस्क;** ऱ्हस-टा; लारो; व्हॅलेरि.

चावल्याप्रमाणे :— आयो; आरम-ट्रा; ***आजे-मे;*** **इग्ने;** ओलि-ॲनि; **कॅन्था;** कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; ***कास्टि;*** क्रिआसो; **ग्रफाय;** झिंक; ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; **पल्स;** पेट्रोसे; **फास्फ;** फ्लुओ-ॲसि; बर्बे; **मर्क्यु;** युफ्रे; रॅनन—स्क्लि; **लॅके; लायको;** लेडम; **सल्फ; सल्फु-ॲसि;** सॅन्वि; सिस्ट; सेपि; स्टॅनम; स्टॅफि; हेपार; हैड्रास्टि.

अंतर्गत :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-मो; नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रोमि; सॅन्वि.

आग होऊन :— आग चुणचुण पहा.

चिमटल्या, चिरडल्याप्रमाणे :— अनाका; असार; **ॲन्टी-टा;** अल्युमि; इग्ने; ओलिअं; **कॅक्ट;** कलि-आयो; कल्क-का; कामि; कार्बो-व्हेजि; **कोक्यु;** ***कोलो;*** ग्रफाय; झिंक; थूजा; नाय-ॲसि; **नेट्र-मू;** नेट्र-स; **प्लॅटि;** बर्बे; ब्रायो; **मर्क्यु;** मेनि; रुटा; व्हर्ब; व्हॅलेरि; सिमि; स्टॅफि.

चुणचुण, झोंबल्याप्रमाणे :— चावल्याप्रमाणे पहा.

टाक्यात शस्त्रक्रियेनंतर घातलेल्या :— स्टॅफि.

टोचल्याप्रमाणे :— अको; असाफि; आर्से; ***कलि-का;*** कलि-मू; काल्वि; कास्टि; झिंक-को; **नाय-ॲसि;** पल्स; बर्बे; बेला; ***ब्रायो;*** **मर्क्यु;** रॅनन-ब; **ऱ्हस-टा;** लेडम; **सल्फ; सिलि;** सिंफाय; सेपि; स्पायजे.

आग होऊन स्नायूत :— असाफि; **एपि;** कोक्यु; ग्लोनो; थूजा; नक्स-व्हा; मेझे; ऱ्हस-टा; सल्फु-ॲसि; स्टॅफि.

गाठीत :— इग्ने; नाय-ॲसि; **पल्स;** बेला; मर्क्यु.

चोचीने :— रुटा; सिंको.

ताणून :— स्पायजे.

दाबून, स्नायूत :— सार्सा.

धक्के बसून :— नक्स-व्हा; सिना.

बारीक सुया; काटे खुपून :— अगारि; अल्युमि; ***आर्जे-नाय;*** **आर्से;** एपि; **कलि-का;** कलि-बाय; कप्सि; ***नाय-ॲसि;*** नेट्र-मू; पिओनि; ब्रायो; ऱ्हस-टा; व्हॅलेरि; व्हेरा-आ; सल्फ; साबा; ***सिलि;*** सिफि; सेपा; ***हेपार.***

कढत सुया :— **आग** पहा.

गार सुया :— **अगारि;** आर्से.

मुंग्या येऊन :— आर्नि.

सांध्यात :— **एपि; कलि-का;** काल्वि; टॅरॅक्स; **थूजा; मॅन्गॅनं; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सिलि; हेलेबो.**

ठणका :— अगारि; आर्नि; इग्ने; एकीने; कामि; कार्बो-व्हेजि; गेल्से; टॅरॅबि; डल्का; नक्स-व्हा; पायरो; **फायटो; बॅप्टि;** ब्रायो; मर्क्यु-आ-फ्ले; युपे-पर; रुटा; रेडि; ऱ्हस-टा; लॅके; लेप्टां; व्हेरा-व्हि; व्हेरिओ; सिमि; सिंको; हायासा.

अनुक्रमणिका

ठुसठुस :— अको; आस्टे-रु; कलि-का; **कॅल्क-का;** क्रिआसो; ***ग्लोनो;*** नेट्र-मू; पल्स; पालिगो; **फास्फ;** फेरम-मे; ***बेला;*** ब्रायो; मेलि; लॅके; लिलि-टि; सल्फ; सिलि; सिंको; **सेपि.**

तिडका :— एकदम सुरू होतात व थांबतात पहा.

तीव्र :— फाडल्याप्रमाणे पहा.

तोडल्याप्रमाणे :— रुटा; सिंको.

थांबलेल्या; पुन्हा सुरू होतात :— कुप्रम; बॅरि-मू; मेझे.

आतील भागात :— अनाका; प्लॅटि; स्टॅनम.

आतून बाहेर :— असाफि; पल्स; ब्रायो; सल्फ; सिमि.

दाबल्याप्रमाणे :— खाली ओढ लागल्याप्रमाणे पहा.

तीक्ष्ण वस्तूने खोल :— इग्ने; बोव्हि; व्हेरा-आ.

धक्के दिल्याप्रमाणे :— असाफि; इग्ने; कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि; टॅरॅक्स; थूजा; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; **पल्स;** बेला; मेनि; ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; व्हॅलेरि; सिलि; **सिंको.**

विकार झालेल्या भागात :— मर्क्यु.

नागिणीच्या उगवणीनंतर राहिलेल्या :— कलि-क्लो; कामि; कास्टि; झिंक; प्रून-स्पा; प्लॅन्ट; मेझे; रॅनन-ब; व्हेरिओ.

अगोदर :— स्टॅफि.

स्पर्श केल्याने ब वा :— झिंक.

नांगी मारल्याप्रमाणे :— अको; **आर्से;** ***एपि;*** कलि-का; झिंक; थेरि; नाय-ॲसि; पल्स; **फास्फ;** बर्बे; ब्रायो; मर्क्यु; लायको; **सल्फ;** साबाल; ***सिलि;*** **सेपि.**

आग होऊन :— आग पहा.

चुणचुण :— स्टॅफि.

पिळल्याप्रमाणे :— आर्से; इग्ने; इलाप्स; कॅल्क-का; **कोलो;** ***डायास्को;*** **नक्स-व्हा; पल्स; बेला; ऱ्हस-टा;** ***व्हेरा-आ;*** सिना; **सिलि.**

पेटके, मुरडा :— अगारि; इग्ने; कॅक्ट; ***कल्क-का;*** **कामो;** कास्टि; ***कुप्रम;*** केलि; कोक्यु; ***कोलो;*** **ग्रफाय; डल्का; डायास्को;** पल्स; प्लॅटि; प्लंब; बेला; मर्क्यु; मॅग-फा; मॅग-मू; ***नक्स-व्हा;*** **नाय-ॲसि;** व्हिअम; लॅके; **लायको;** व्हिबुर; **व्हेरा-आ;** ***सल्फ;*** सॅन्वि; सिलि; स्टॅनम; स्टॅफि.

अंगावर पाजताना :— कामो.

नंतर, भाग ताठतो :— सिकेल; सेले.

लटके पडणे :— टॅबॅकं.

विटाळसेपणानंतर :— कुप्रम; पल्स; सिंको.

वेदनानंतर :— सिकेल.

सर्व शरीरात पसरतात :— डायास्को; नक्स-व्हा; लायको.

संभोग करताना :— कुप्रम; कोलो; ग्रफाय.

सांध्यात :— कॅल्क-का; प्लॅटि; फास्फ-ॲसि; सल्फ.

स्नायूत :— अनाका; **कॅल्क-का;** ***कुप्रम;*** कोनि; टॅबॅक; ***नक्स-व्हा;*** **प्लॅटि;** बेला; मर्क्यु; लायको; सल्फ; सिना; सिलि; सेपि.

फाडल्याप्रमाणे, तीव्र :— अको; अनाका; **आर्नि;** आर्से; कलि-का; कॅप्सि; **कॅल्क-का;** कामो; **कार्बो-व्हेजि;** काल्वि; **कास्टि;** कोनि; झॅन्थो; झिंक; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि;** नेट्र-का; **पल्स;**

प्लॅटि; बेला; ब्रायो; **मर्क्यु; *ऱ्हस-टा;* ऱ्होडो; लायको**; व्हायपे; सल्फ; सिलि; **सिंको**; सेपि; स्टॅफि; स्ट्रांशि.

आचके, धक्के बसून :— पल्स; सिंको.

गाठीत :— पल्स; मर्क्यु; **सिंको.**

झणझणून टोचून :— अनाका; कॅल्क-का; काल्चि; ग्वाई; **झिंक; थूजा**; पल्स; मर्क्यु; मॅन्गॅनं; लेडम; स्टॅफि.

दाबून :— कार्बो-व्हेजि; स्टॅनम.

लटके पाडणाऱ्या :— **कलि-का**; कार्बो-व्हेजि; सिंको; **स्टॅफि.**

सांध्यात :— **आर्नि**; ओलिअं; ग्वाई; **पल्स; फेरम-मे; मर्क्यु; *ऱ्हस-टा;* सिंको**; स्ट्रांशि; **हेपार; हेलेबो.**

फुटल्याप्रमाणे :— *इग्ने;* कलि-मू; कॅप्सि; **कॅल्क-का**; कास्टि; ग्लोनो; थायरा; **नक्स-व्हा; नेट्र-मू; बेला; ब्राया; *मर्क्यु;*** युपे-पर; रॅटनि; रॅनन-ब; लॅक-कॅनि; लायको; लिलि-टि; लेप्टा; **व्हायपे; सल्फ**; सॅनिकु; ***सिलि;* सिंको; सेपि**; स्टॅनम; **स्पायजे**; हॅमॅमे.

फोडल्याप्रमाणे :— आर्नि; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; **कोक्यु**; ग्रफाय; ग्वाई; थूजा; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; फास्फ; ***बेला;*** मर्क्यु; ***युपे-पर;*** रॅनन-ब; रुटा; ऱ्हस-टा; **लायको**; व्हॅलेरि; सल्फ; सिलि.

बंद झाल्या किंवा केल्यानंतरचे विकार :— स्टॅनम.

बाजूस, निजले असलेल्या :— आर्से; **कलि-का**; कॅल्क-का; नक्स-मो; ***पल्स;* फास्फ-ॲसि; ब्रायो**; मर्क्यु; सिलि; सेपि.

निजले नसेल त्या :— **इग्ने**; कलि-बाय; कुप्रम; ग्रफाय; फ्लुओ-ॲसि; ब्रायो; ऱ्हस-टा.

बोचल्याप्रमाणे :— टोचल्याप्रमाणे पहा.

भोसकल्याप्रमाणे :— खुपसल्याप्रमाणे पहा.

भोक पाडल्याप्रमाणे :— असाफि; **आरम-मे; *आर्जे-ना;* कोलो**; डायास्को; झॅन्थो; झिंक; झिंक-को; **पल्स**; प्लॅटि; प्लंबं; बिस्म; **बेला; मर्क्यु**; मॅग-फा; मेझे; मेडो; रॅनन-स्क्लि; लॅके; स्पायजे; हेपार.

सांध्यात :— काल्चिं.

मधुनच येतात, थांबतात व लगेच सुरू होतात :— कुप्रं; बॅरि-मू; मेझे.

मार लागल्याप्रमाणे :— आरम-मे; आर्जे-मे; ***आर्नि;* एपि**; ओनास्मा; ओलि-ॲनि; कलि-मू; कॅन्था; कामि; **कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोनि**; गेल्से; टॅरेबिं; टिलि; ड्रोसे; ***नक्स-व्हा;* नाय-ॲसि; पल्स; पायरो**; प्लॅटि; फायटो; फास्फ; **बॅप्टि; बेला**; बेलिस; ***ब्रायो; युपे-पर;*** रॅनन-ब; ***रूटा; ऱ्हस-टा;* लॅके**; लाप्पा; **सल्फ; सिकु**; सिना; सिमि; ***सिलि;* सिंको**; हॅममे; हेपार; हैपरि.

अतिशय श्रमाने झाल्याप्रमाणे :— क्लिमॅटि; केलि.

अंतर्गत :— कॅनबि; पल्स; बेलिस.

खरचटून :— कामि; चिओ; पायरो; मिलि.

गाठीत :— कोनि.

लहान जागी :— **आर्नि; कलि-बाय**; ग्लोनो; मर्क्यु; फास्फ; रॅनन-ब; सल्फ; **साबा.**

विटाळशेपणी :— नेट्र-का.

वेदनानंतर, वाटणे :— हुळहुळेपणा पहा.

संभोगानंतर :— **सिलि.**

सांध्यात :— आरम-मे; आर्जे-मे; पल्स; सल्फ.

अनुक्रमणिका

मुरडा :— पेटके पहा.
मुळे, जाग येते :— अको; आर्से; कलि-का; नक्स-व्हा; लॅके; सल्फ; सिलि; सिंको.
येतात जातात :— नक्स-मो; पलाडि; व्हॅलेरि; स्ट्रांशि.
रग लागल्याप्रमाणे :— ओढल्याप्रमाणे पहा.
रेघ मारल्याप्रमाणे :— आर्झ्जे-ॲसि; कप्सि; कास्टि; टेल्यु; पायरो; बुफो; बेला; सिफि; सेपा.
लटक्या, लुल्या पडलेल्या भागात :— अगारि; आर्से; कलि-ना; कास्टि; कोक्यु; प्लंबं; लॅट्रो.
लहान (ठिपक्याप्रमाणे) जागी :— अगारि; अल्युमि; आर्जे-मे; आस; आर्क्झ-ॲसि; **इग्ने;** ओलि-ॲनि; ओलि-जे; ***कलि-बाय;* कल्क-फा;** काल्चि; कास्टि; **कोनि;** ग्लोनो; झिंक; थूजा; नक्स-मो; **नेट्र-मू; फास्फ;** फ्लुअने-ॲसि; **बर्बे;** बुफो; **रॅनन-ब;** ऱ्हस-टा; ***लॅक-कॅ;* लॅके;** लिलि-टि; **सल्फ;** सार्सा; सिलि; **सिस्ट; सेपि;** सेले; हेपार.
लाटा आल्याप्रमाणे :— अनाका; असाफि; कोक्यु; झिंक-आयो.
वाढत्या वयात :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; ग्वाई; फास्फ-ॲसि; मॅन्गन.
शरीर लटके पडत आहे की काय असा :— लटके पडणे पहा.
शरीरा सभोवती :— लॅके; सल्फ.
शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— हैपरि.
सलणे :— बारीक टोचल्याप्रमाणे पहा.
सुया बोचल्याप्रमाणे पहा :— बारीक टोचल्याप्रमाणे पहा.
हळुहळु सुरू होऊन एकदम थांबतात :— आर्जे-मे; इग्ने; कास्टि; **पल्स;** सल्फु-ॲसि.
हातपाय कापल्यानंतर राहिलेल्या बुंध्यात :— अमो-मू; आर्नि; फास्फ-ॲसि; सिंफाय; हेपा; हैपरि.
हुळहुळल्याप्रमाणे :— मार लागल्याप्रमाणे पहा.
वेदनानंतर :— अको; **आर्नि;** ओनास्मा; गेल्स; ग्रफाय; ग्लोनो; टेल्यु; **प्लॅटि;** सिंको; सेले.

वेदनांचा अभाव, ज्या विकारात बहुधा असतात अशा विकारात :— ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा; ***ओपि; स्ट्रमो;*** **हेलेबो.**

वेष्टण घातले आहे असे वाटणे :— कॅक्ट; ग्रफाय; नक्स-व्हा; बॅरि-का; मेडो; सल्फ.

वैषयिक विकार :— अग्नस; ***कॅन्था;*** कॅल्क-का; **कोनि;** ग्रफाय; **नक्स-व्हा;** पिक्रि-ॲसि; प्लॅटि; ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; **बरि-का; *लायको;*** लिलि-टि; सल्फ; सिंको; सेले; **स्टॅफि;** स्ट्रमो.
विचार मनात घोळतात :— सेपि; स्टॅफि.
क्षोभ लवकर होतो :— झिंक; फास्फ.

व्रण :— असाफि; *आर्से;* आर्से-आयो; कलि-बाय; कलि-स; कॅल्क-का; **कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; **नाय-असि; *पल्स;*** फायटो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; ***मर्क्यु;*** ऱ्हस-टा; ***लॅके; लायको;* सल्फ;** सल्फ-आयो; सिफि; ***सिलि;* सेपि; *हेपार.***
अंथरुणात पडून झालेले :— आर्नि; ग्रफाय; पेट्रो; ***फ्लुओ-ॲसि;*** म्युरि-ॲसि; लॅके; **सल्फु-ॲसि;** सिलि; सिंको; सेपि.
लहान मुलांचे :— कामो; सल्फ.

अनुक्रमणिका

आग :— ॲन्थ्रॉक्स; आर्से; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; पल्स; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; **सिलि.**
अळ्या पडतात :— साबा; सिलि.
उथळ :— आर्से; थूजा; नाय-ॲसि; मर्क्यु; **लॅके;** लायको; हैड्रास्टि.
विटाळ थांबण्याच्या वयात :— पालिगो.
कडा, असलेले :— असाफि; आर्से; **पल्स;** मर्क्यु; लॅके; लायको; **सिलि;** हेपार.
उचललेल्या :— आर्से; **मर्क्यु; सिलि.**
व टणक :— आर्से; लायको; सिलि.
काळ्या :— इस्कु; **लॅके.**
टणक :— ग्रफाय; पल्स; फ्लुओ-ॲसि; सिलि.
लाल :— पल्स.
लोंबणाऱ्या :— कलि-बाय.
वेड्यावाकड्या :— नाय-ॲसि; **फास्फ-ॲसि;** मर्क्यु.
कापल्यासारखे वाटते :— बेला; मर्क्यु.

काळे :— ॲन्थ्रा; आर्से; कलि-आर्से; कार्बो-व्हेजि; लॅके; लायको; सिकेल.
खण असलेले :— आरम-मे; कलि-बाय; सिलि.
खोल चरत जाणारे :— आर्से; कलि-का; ***कलि-बाय;* कॅल्क-का;** कॅल्क-स; टरेन्टु; **नाय-ॲसि; पल्स;** मर्क्यु; मेझे; रेडि; लॅके; सल्फ; **सिलि.**
गरमीचे :— असाफि; **आयो;** आर्से; कलि-आयो; थूजा; **नाय-ॲसि;** फायटो; **मर्क्यु;** मर्क्यु-को.
गार आहेत असे वाटते :— आर्से; **ब्रायो;** ऱ्हस-टा; सिलि.
चावल्यासारखे वाटते :— पल्स.
चेहऱ्यावर चरत जाणारे :— कोनि.
ठिपक्यासारखे लहान :— आर्जे-ना; आर्से; कलि-बाय; मेडो.
ठुसठुसते चालताना :— म्युरि-ॲसि.
दुर्गंधी :— म्युरि-ॲसि; सिलि; हेपार.
दुष्ट (लवकर चरणारे) :— आर्जे-ना; आर्से; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; थूजा; **नाय-ॲसि;** मर्क्यु-को; सिलि; हैड्रास्टि.
नाडी :— नाडीव्रण पहा.
नाळगुद झालेले असताना :— आर्से; ग्रफाय; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सिल्ला; हेलेबो.
निळे :— आर्से; क्रोटे-हा; टरेन्टु; थूजा; **लॅके;** व्हायपे; सिलि.
पोखरलेले :— व्हेरिओ.
बरे होऊन, पुन्हा उद्‌भवतात :— क्रिआसो; व्हायपे.
बाह्योपचाराने बरे झाल्यानंतर :— किमॅटि; लॅके; सल्फ.
मधाच्या पोवळ्याप्रमाणे :— सिनाबा.
मळकट :— नाय-ॲसि; मर्क्यु; लॅके.
रक्त येते :— आर्नि; आर्से; कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; बर्सा; मर्क्यु; **लॅके;** लायको; सल्फ़-ॲसि; हेपार.
रक्तासारखे पाणी :— कार्बो-ॲसि; ऱ्हस-टा.
लवकर बरे होत नाहीत :— वेदनारहित पहा.

अनुक्रमणिका

वाहणारे :– कलि-आर्से; कलि-स; नेट्र-स; ***ऱ्हस-टा.***
वाटोळे :– कलि-बाय; फायटो; मर्क्यु.
वेडेवाकडे (सर्पाकृति) :– आर्से; कलि-बाय; फायटो; मर्क्यु; सार्सा; सिली.
वेदनायुक्त :– आर्से; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; बेला; साबि; सिली; हेपार.
कापल्याप्रमाणे :– मर्क्यु.
वेदनारहित (लवकर बरे होत नाहीत) :– आर्से; ओपि; कार्बो-व्हेजि; कोनि; **फास्फ-ॲसि;** लॅके; ***लायको;*** सल्फ-सिलि.
शिरात, फुगून वेड्यावाकड्या झालेल्या :– कार्बो-व्हेजि; कास्टि; पल्स; लॅके; लायको.
शेकाने, उष्णतेने जा हो :– कामो; **पल्स;** फ्लुओ-ॲसि; लायको; **लेडम.**
ब वा :– आर्से; कोनि; क्लिमॅटि; ऱ्हस-टा; लॅके; सिफि; **सिलि;** हेपार.
सभोवती पुटकुळ्या :– कार्बो-व्हेजि; लॅके; **हेपार.**
लहान व्रण :– कॅल्क-का; फास्फ; मेझे; ऱ्हस-टा; **हेपार.**
संभोगानंतर जा हो :– क्रिआसो.
सुजलेले :– पल्स; मर्क्यु; **ऱ्हस-टा;** लायको; सल्फ; **सिलि; सेपि.**

वार्निशप्रमाणे डाग पडणे :– ग्रफाय; थूजा; नेट्र-मू; पेट्रो; युफ्रे; **ऱ्हस-टा.**

शक्ती आली आहे असे वाटणे :– ओपि; काफि; नेट्र-फा; फास्फ; सोरि.

शक्तिपात :– अको; ॲन्टी-टा; **अमो-का; *आर्से;* आर्नि; इथू; इपि; कॅम्फ; *कार्बो-व्हेजि;*** काल्चि; कुप्रम; कोनि; टॅबॅकं; नाजा; फास्फ; मर्क्यु-सा; लारो; ***व्हेरा-आ;*** व्हेरा-व्हि; सल्फ; सिकेल; सेपि; हैड्रोसा-ॲसि.
अकस्मात, एकदम :– आर्से; क्रोटे-हा; ग्रफाय; फास्फ; सेपि.
अंग लुले पडण्याच्या अगोदर :– कोनि.
ओकाऱ्यानंतर :– आस; व्हेरा-आ.
होत असताना :– आर्से.
दुखापतीमळे :– असेटि-ॲसि; सल्फु-ॲसि.
शरीरातील स्त्राव न जाता :– अमो-का; कॅम्फ; फिजास.
हगवणीनंतर :– आर्से; कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; व्हेरा-आ.

शरीर ओढून त्याच्या चिंध्या केल्यासारखे वाटते :– प्लॅटि.

शरीर गोड पदार्थाचे केले आहे असे वाटते :– मर्क्यु.

शरीर नाजुक आहे असे वाटणे :– थूजा; सार्सा.

शरीर वेडेवाकडे होणे :– अगारि; कास्टि; ग्वाईका; प्लॅटि; बेला; रुटा; सिकुटा; स्ट्रमो; हायासा.

अनुक्रमणिका

शरीर, वेड्यावाकड्या स्थितीत आहे असे वाटणे :— नेट्र-स.
ठेवणे किंवा असणे :— कोक्यु; **कोलो;** गॅम्बो; झिंक; नक्स-व्हा; **प्लंबं;** मर्क्यु; लायको; **सिना.**

शरीराच्या द्वारांचे विकार :— इग्ने; **इस्कू;** एलो; कलि-का; **कास्टि;** ग्रफाय; टेल्यु; ***नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;*** **नेट्र-मू;** पोडो; फास्फ; **बला; मर्क्यु;** म्यूरि-ॲसि; रॅटनि; लॅके; लायको; ***सल्फ;*** **सिलि; सेपि.**
लाल :— एलो; सल्फ.

शरिरात, काहीतरी खळबळ चालली आहे असे वाटणे :— कोक-कॅ.
चमत्कारिक भावना :— ग्लोनो; नक्स-मो.

शरिरात घुसलेल्या बाह्य वस्तु :— अको; कॅल्क-फ्लु; सिलि; हेपार.

शरिरातील स्त्राव (रक्त, वीर्य वगैरे) **गेल्यामुळे झालेले विकार :**— अको; अगारि; इपि; **कलि-का; कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; **कार्बो-व्हेजि;** किनि-स; ग्रफाय; पल्स; फास्फ; ***फास्फ-ॲसि;*** फेरम-मे; व्हेरा-आ; सिमि; ***सिंको;*** सेपि; सेले; स्टॅफि.

शरीरावर खोल ठसे पडण्याची प्रवृत्ती :— त्वचा पहा.

शस्त्रक्रियेचा आघात :— आघात पहा.

शस्त्रक्रियेनंतर झालेले दुष्परिणाम :— आर्नि; कॅलेन्ड; फास्फ-ॲसि; बेलिस; ऱ्हस-टा; स्टफि; स्ट्रांशि; हैमेंमे; हैपरि.
अवयव एकमेकाना चिकटणे :— कॅल्क-फ्लुओ; सिलि.
त्वचा जखमेवर ताणली जाते :— कलि-फा.

शिथिलपणा :— ॲन्टी-टा; आर्से; इथू; एलो; ओपि; कलि-का; **कॅप्सि;** ***कॅल्क-का;*** **काल्मि;** ***कास्टि;*** **कोक्यु;** ***गेल्से;*** ग्रफाय; नेट्र-का; नेट्र-मू; **फास्फ;** ***फास्फ-ॲसि;*** मर्क्यु-सा; ***म्युरि-ॲसि; लायको;*** लोबे; व्हेरा-आ; सिंको; सेनेगा; सेपि; **हायासा;** हेलेबो.
अंतर्गत :— कल्क-का; क्रायासो;***सेपि.***

शीण :— कॅनॅबि; केलि; **क्रोक;** झिंक; **पल्स;** पिक्र-ॲसि; मर्क्यु; लॅके; रुटा.
अत्यंत उष्णतेमुळे :— अको; झिंक-आयो; व्हेरा-व्हि; हेलोनि.
शोथ :— सूज दाहयुक्त पहा.

श्लेष्मल त्वचा :— अको; ॲन्टी-टा; **आर्जे-ना; आर्से;** इपि; एपि; कलि-का; कलि-बाय; कॅप्सि; **कामो;** टॅरॅबि; **डल्का;** थूजा; **नक्स-व्हा; पल्स;** फास्फ; **बेला; बोरा; ब्रायो;** मर्क्यु; युफ्रे; रुमे; **सल्फ;** सॅन्वि; साबा; सिफि; सेनेगा; सेनेसि; सेपा; **स्टॅनम;** हेपार; हैड्रास्टि.

अनुक्रमणिका

काळी :— इस्कू; कामो; कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; फायटो; फास्फ; बॅप्टि; मर्क्यु-आ-रु; मेझे; लॅके; हॅममे.

कोरडी :— अल्युमि; कलि-का; कास्टि; नक्स-मो; **बेला;** ब्रायो; स्टिवटा.

खरचटल्यासारखी :— आरम-ट्रा; नक्स-व्हा.

चट्टे पडलेली :— आर्जे-ना; नाय-ॲसि; पल्स; फायटो; मर्क्यु-आ-फ्ले; लॅके.

तांबडी लाल :— अको; कॅन्था; बेला.

फिकट :— आर्से; कलि-का; फास्फ; फेरम-मे; मॅन्गॅनं; सिंको.

फोड :— एपि; कॅन्था; कार्बो-व्हेजि; बोरा.

व्रण पडलेली :— आर्जे-ना; आर्से; कलि-आयो; क्रिआसो; नाय-ॲसि; फायटो; मर्क्यु-को; सल्फु-ॲसि; सिलि; हैड्रास्टि.

सुरकुतलेली :— आर्से; इलाप्स; मर्क्यु.

स्पंजाप्रमाणे :— कॅप्सि; फायटो.

सडणे (कुजणे गॅन्ग्रीन) :— ॲन्थ्रा; ***आर्से; कॅन्था; कार्बो-व्हेजि;*** क्रिआसो; टरेन्टु-कु; प्लंबं; बेला; म्युरि-ॲसि; **लॅके;** सालिडे; **सिकेल; सिलि; सिंको.**

कोरडे :— ॲन्टि-क्रू; सिकेल.

गाल लहान मुलांचे :— टरेन्टु.

जळवा लावल्यामुळे :— सिकेल.

भाग, ओलसर होऊन :— कार्बो-व्हेजि; फास्फ; सिंको; हेलेबो.

कढत किंवा आग होऊन :— अको; आर्से; बेला; **साबि; सिकेल.**

गार पडून :— आर्से; प्लंबं; लॅके; सिकेल; सिलि.

सुरुवातीस निळसर व्हावयास लागून :— असाफि; आरम-मे; आर्से; कोनि; मर्क्यु; लॅके; व्हेरा-आ; सिलि; हेपार.

भाजल्यामुळे :— ॲन्थ्रा; आर्से; कास्टि; सिकेल.

मधुमेहात :— कोनि; लॅके; सालिडे.

मार जखम लागून :— आर्नि; लॅके; सल्फ-ॲसि; सिकेल.

मोहरीचा लेप लावल्यामुळे :— सिकेल.

वृद्धपणी :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; सल्फु-ॲसि; **सिकेल.**

समतोलपणा :— अगारि; लायको; स्ट्रमो.

समतोलपणात बिघाड :— अगारि; **अल्युमि;** आर्जे-ना; इग्ने; ओनास्मा; कलि-फा; कास्टि; **कोक्यु;** कोनि; गेल्से; ग्रफाय; नक्स-व्हा; प्लॅटि; फेरम; फास्फ; बॅरि-का; बेला; मर्क्यु; **ऱ्हस-टा;** लॅके; सल्फ; **सिमिसि;** हायासा.

सर्दी वारंवार होण्याची प्रवृत्ति :— अको; अल्युमि; **आर्क्से-आयो;** ओलि-जे; **कलि-का;** कलि-फा; कल्क-का; **कॅल्क-फा; कामो;** कार्बो-व्हेजि; **ट्युब; डल्का; *नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;*** नेट्र-मू; फास्फ; बॅरि-का; ब्रायो; मर्क्यु; रुमे; ऱ्हस-टा; लायको; **सल्फ; *सिलि;* सेपि; सोरि; हेपार.**

अनुक्रमणिका

सर्पाकृति :— कॅल्क-का; ऱ्होडो; सल्फ-आयो; सार्सा.

सफाईदार :— फास्फ.

सहन न होणे (आवाज, उजेड, वेदना, स्पर्श; वास, क्षुल्लक गोष्टी वगैरे) :— **अको; असाफि;** असार; **ॲम्ब्रा;** आरम-मे; आर्जे-ना; आर्नि; आर्से; ***इग्ने;*** एपि; ओपि; **कलि-का;** ***काफि; कामो;*** **काल्चि;** किनि-स; **कुप्रम;** कोनि; क्रोक; गेल्से; **झिंक;** टरेन्टु; ट्युब; टेल्यु; थेरि; ***नक्स-व्हा; नाय-असि;*** नेट्र-का; नेट्र-मू; पल्स; प्लंबं; **फास्फ;** फेरम-मे ***बेला;*** **बोरा;** मर्क्यु; मॅग-का; मॅन्गनं; **मेरम;** रॅनन-ब; **लॅके; लायको;** लायसि; व्हॅलेरि; व्हायपे; सल्फ; सल्फ-आयो; सिफि; ***सिलि; सिंको;*** **सेपि;** सोरि; स्टॅफि; हायासा; **हेपार.**

आवाज, पाण्याचा :— **नाय-ॲसि;** लायसि.

पुरुषाचा :— **नाय-ॲसि;** बॅरि-का.

बोलण्याचा :— नक्स-व्हा; झिंक.

कपडे :— आर्जे-ना; ओनास्मा; कॅल्क-का; क्रोटे-कॅ; नक्स-व्हा; लॅके; लायको; स्पांजि.

काही विवक्षित माणसे :— **नेट्र-का.**

गारठा :— मेझे; मोस्क; सिस्ट.

लोक आपल्याबद्दल काय बोलतील ते :— स्टॅनम.

संगीत गाणे :— **नक्स-व्हा;** नेट्र-का; सेपि.

हवेचा फरक यत्किंचित :— **फास्फ;** मर्क्यु; **ऱ्होडो.**

संवेदना नाहीशा होत आहेत असे वाटते :— अल्युमि; कॅनॅबि; कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि; **कुप्रं; प्लॅटि;** स्ट्रमो.

वेदनामुळे :— प्लंबं.

संधिवात (सांधे पहा) :— अको; काल्चि; कास्टि; **पल्स;** फायटो; फेरम-फा; बेला; **ब्रायो;** मर्क्यु; **ऱ्हस-टा;** लायको; लेडम; सल्फ.

इतर विकारांबरोबर आलटुन पालटुन :— अर्टि; **कलि-बाय.**

उन्हाळ्यात :— कलि-बाय; कलि-स; **काल्चि;** ऱ्होडो.

जुना, सांधे ताठ होऊन :— ओनि-जे.

थंडीने ब वा :— अमो-का; ग्वाईका; **पल्स; लेडम; सिकेल.**

टान्सिलच्या सुजेनंतर :— एकिने; ग्वाई; फायटो; लॅके.

पित्ताच्या गांधी येऊन :— अर्टि.

नंतर रक्त, थुंकीतून जाते :— लेडम.

हगवणीनंतर :— अब्रो; कलि-बाय; डल्का; सिमि.

हात पाय हलविता येत नाहीत :— **अब्रो.**

सार्कोमा :— (करटे पहा) कॅल्क-फ्लु; बॅरि-का.

साखळणे (रक्त, लस, पाणी वगैरे) :— एपि; कलि-ना; कॅन्था; रॅनन-ब; **ब्रायो;** सल्फ; सल्फ-आयो; हेलेबो.

अनुक्रमणिका

सांधे :— आर्नि; कलि-का; कलि-बाय; ***कॅल्क-का;*** कामि; **कामो;** ***काल्चि;*** **कास्टि;** ग्रफाय; ग्वाई; डल्का; ड्रोसे; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; **पल्स;** पेट्रो; फायटो; फास्फ; **बेन्झा-ॲसि;** बेला; ***ब्रायो; मर्क्यु;*** रुटा; रेडि; ***ऱ्हस-टा;*** **लायको;** लिथि-का; **लेडम;** ***सल्फ;*** **साबि;** सिमि; **सिलि;** सेपि; स्टॅफि; स्ट्रांशि.

अशक्त :— अको; आर्नि; कलि-का; कल्क-का; बोव्हि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सेपि.

आपोआप निखळतात :— सहज निखळतात पहा.

आत, कटकट आवाज :— कलि-बाय; कॅनबि; कॅप्सि; कास्टि; **थूजा; नाय-ॲसि;** ***पेट्रो;*** बेन्झा-ॲसि; **ऱ्हस-टा;** लेडम; **सल्फ.**

खोल :— रेडि; सिमि.

घासत आहे असे वाटते :— कोनि.

पाणी :— एपि; कलि-आयो; ब्रायो; रनन-ब; **सल्फ.**

आतून पू येतो :— कॅल्क-हैपो; फास्फ; मर्क्यु; सिलि; सोरि.

कोरडे :— कॅन्था; **नक्स-व्हा; पल्स;** लायको.

ढिले :— केलि; थूजा; फास्फ-ॲसि; सोरि.

दुखतात :— आर्जे-मे; सिंफाय.

मोडल्यासारखे वाटतात :— पॅरि.

लहान :— ॲक्टी-स्पाय; कलि-बाय; **कालो;** काल्चि; थूजा; नेट्र-फा; बेन्झा-ॲसि; रॅनन-स्क्ली; ऱ्होडो; लिथि-का; लेडम; साबि; स्टिक्टा.

वर, तांबडे ठिपके :— स्टिक्टा.

फोड, व्रण वगैरे :— आर्से; कोलो; नेट्र-का; फास्फ-ॲसि; बोरा; मेझे; सिलि; सेपि; सोरि; हेपार.

वेडेवाकडे :— आयो; आर्नि; **आर्से;** आरम-मे; कलि-आ; काल्चि; कास्टि; कुप्रम; ग्वाई; पल्स; मर्क्यु; रेडि; सल्फ; **साबि;** सिमि; हेपार.

सर्दी झाल्याने जा हो :— कल्क-फा; रुमे.

सहज, निखळतात :— आर्से; ***कल्क-का;*** कार्बो-ॲनि; केलि; ग्रफाय; नेट्र-का; प्रून-स्पा; रुटा; ऱ्हस-टा; लायको.

लचकतात :— फास्फ; ऱ्हस-टा.

सूज दाहयुक्त :— आयो; एपि; पल्स; ब्रायो; सल्फ; सिलि.

जलयुक्त भोवती :— थूजा.

हाड मोडल्यानंतर :— बोव्हि.

क्षयाची (टि. बि) :— अन्टी-क्रू; आयो; आर्से; एपि; कलि-आयो; कलि-का; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कोलो; क्रिआसो; पल्स; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सिलि.

हुळहुळे :— आरम-मे; आर्जे--मे; पल्स; सल्फ.

सुटून, चिकटले आहे असे वाटते :— चिकटले आहे पहा.

मोकळे झाले आहे असे वाटते :— अल्युमि; कॅल्क-का; **प्रून-स्पा;** ब्रायो; ऱ्हस-टा.

सुनबहिरी (ॲपाप्लेक्षि) :— ***अको;*** आरम-मे; ***आर्नि;*** आर्से; **इपि;** ***ओपि;*** कलि-मू; ***कोक्यु;*** **गेल्से;** ग्लोनो; नक्स-व्हा; पल्स; बॅरि-का; ***बेला;*** **लॅके;** लायको; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि; सेपि; स्ट्रमो; हायासा; ***हैड्रोसा-ॲसि.***

नाडी, अशक्त, फिकट निळसर चेहरा :— लॅके.

अनुक्रमणिका

भरलेली, मंद, चेहरा तांबडा, डोळ्याच्या बाहुल्या बारीक :– ओपि.
वारंवार चलबिचल :– अको.
रक्ताच्या लाटा डोक्यात चढल्यामुळे डोके धरावे लागते :– ग्लोनो.

सुरकुत्या, सुरकतणे :– आर्से; **आयो; कॅल्क-का;** कुप्रं; कोक्यु; लायको; व्हेरा-आ; **सिकेल; सिंको.**

सुस्तपणा विकारांचा :– निष्क्रियता व सुस्त मानसिक लक्षणे पहा.

सुस्ती (निजून रहावेसे वाटते) :– ॲन्टी-टा; **अल्युमि; आर्नि; आर्से;** ऐलान्थ; एपि; ***ओपि;*** ओलिअं; **कलाडि;** कलि-का; कॅल्क-का; कामो; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कुप्रम; केलि; कोनि; **गेल्से;** ग्रफाय; **झिंक;** टरेन्टु; थायरा; **नक्स-व्हा;** पिक्रि-ॲसि; ***फास्फ; फास्फ-ॲसि;*** फेरम-मे; रुटा; रेडि; लॅके; **सल्फ;** सल्फु-ॲसि; सॅन्वि; **सिलि; सिंको;** ***सेपि;*** सेले; सोरि; **स्ट्रमो;** हेलेबो.
जेवणानंतर :– फास्फ-ॲसि; लॅके; लायको; सेले.
व चळवळ आलटुन पालटुन :– आरम-मे; एलो.
वादळी हवेत :– ट्युब; सॅन्वि.
शौचास झाल्यानंतर प्रत्येक वेळी :– आर्नि.
संभाषणानंतर :– सिलि.
संभोगानंतर :– कॅल्क-का.

सूज :– अको; **आर्से; एपि;** कलि-बाय; कॅल्क-का; कामो; ग्रफाय; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; **पल्स;** फास्फ; बॅरि-का; **बेला; ब्रायो;** ***मर्क्यु;*** **व्हस-टा; लॅके;** लायको; लेडम; ***सल्फ; सिलि;*** हेपार.
आलेली ओसरते :– आर्से; कल्क-का; क्रिआयो; मर्क्यु; लॅके; लायको; सिली; सेपि; हेपार.
गार :– असाफि; **कोक्यु;** कोनि; **डल्का; मर्क्यु; सल्फ.**
गाठींची :– कॅल्क-का; मर्क्यु; सल्फ; सिलि.
टणक :– आयो; आर्से; कोनि; **टरेन्टु;** पल्स; बेला; मर्क्यु; व्हस-टा; लॅके; सिलि; सिंको; हेपार.
टेंगळे लहान आल्या प्रमाणे :– नाय-असि; ब्रायो.
दोरखंडाप्रमाणे :– आयो; डल्का; व्हस-टा;
नसते, विकार झालेल्या भागात :– आर्से; ओपि; कम्फ; कार्बो-व्हेजि; कोनि; फास्फ-ॲसि; लारो; सल्फ.
पिशवीत पाणी भरल्याप्रमाणे :– आर्से; एपि; कलि-का; व्हस-टा.
फिकट :– बॅरिका; **ब्रायो;** व्हस-टा; लॅके; लायको; **सल्फ.**
विटाळशेपणी :– कलि-का; लॅक-कॅ.
सर्व शरिरास आली आहे असे वाटते :– बुफो.

सूज जलयुक्त (नाळगुद, जलोदर) :– अगारि; **असेटि-ॲसि; ॲन्टी-क्रू;** ***आर्से; एपि;*** आयो; आरम-मे; **ओपि; ओलि-अं;** कलि-का; कॅन्था; कार्डु-मे; **काल्चि; ग्रफाय;** झिंक; टॅरॅबिं; टिलि; डल्का; **डिजि;** पल्स; **फास्फ;** बेला; ब्रायो; ***मर्क्यु;*** मेडो; व्हस-टा; लायको; लेडम; ***सल्फ;*** सॅम्बुक; **सिह्ला;** सिलि; ***सिंको;*** सेपि; स्ट्रांशि; ***हेलेबो.***
कोयनेलचे दुष्परिणाम :– अपोसा.

अनुक्रमणिका

तहान, नसते :— एपि; हेलेबो.
फार :— **आपोसा; असेटि-ॲसि;** आर्से.
दारूचे दुष्परिणाम :— आर्से; प्लुओ-ॲसि; सल्फ.
देवी, कांजिण्या, गोवरानंतर :— आर्से; ऱ्हस-टा; सल्फ; हेलेबो.
पिशवीत पाणी भरल्याप्रमाणे :— एपि; आर्से; कलि-का; ऱ्हस-टा; लायको.
मलांची, नुकत्या उपजलेल्या :— एपि; कार्बो-व्हेजि; डिजि; सिकेल.
मूत्रपिंडाच्या विकारात :— आपोसा; **एपि;** आर्से; टॅरॅबिं; **डिजि; मर्क्यु-को;** हेलोनि.
यकृताच्या विकारात :— आपोसा; कार्डु-मे; म्युरि-ॲसि; लायको.
रक्तस्त्रावानंतर :— अपोसा; असेटि-ॲसि; फेरम-मे; सिंको; सेनेसि.
लघवी, बंद ताप व थकवा :— हेलेबो.
किंवा इतर स्त्राव भरपूर जात असताना :— सिल्ला.
लस झिरपते :— आर्से; ऱ्हस-टा; लायको.
व हगवण :— आपोसा; अर्सेटि-ॲसि.
विटाळ सुरू होण्याच्या व थांबण्याच्या वयात :— पल्स.
सकाळी जास्त असते :— आरम-मे; एपि; कलि-क्लो; नेट्र-का; फास्फ; सिलि; सेपि.
हृदयाच्या विकारात :— अडोनि; कॅक्ट; क्रॅटिग; कॉन्व्हॅले; डिजि; स्कोपे; प्रून-स्पा; स्ट्रोफॅन्थ.

सूज दाहयुक्त (शोथ) :— **अको; आयो; आर्से;** एकिने; एपि; कलि-का; कॅनॅबि; **कॅन्था;** कॅल्क-का; कामो; ***गेल्से;*** टॅरॅबिं; ***नक्स-व्हा; पल्स;*** प्लंबं; ***फास्फ;*** फेरम-फा; ***बेला; ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा;*** **लॅके; व्हेरा-व्हि;** सल्फ; सिकेल; ***सिलि;*** सेपि; स्टॅफि; हायासा; हेपार.

सूत दोरा असल्यासारखे वाटणे :— आस्मि; प्लॅटि; व्हॅलेरि; साबा.

सूर्याघात :— ॲन्टी-क्रू; ओपि; कॅक्ट; कॅम्फ; **गेल्से; *ग्लोनो;*** थेरि; नक्स-व्हा; नेट्र-का; ***बेला;*** व्हेर-व्हि; लॅके; हायासा.

सैल झाल्याप्रमाणे वाटणे :— **अमो-का;** ओलि-ॲनि; **कलि-का; कलि-मू;** कार्बो-ॲनि; कास्टि; क्रोक; थूजा; ***नक्स-मो;*** नक्स-व्हा; नेट्र-स; बॅरि-का; बोव्हि; मेडो; ***ऱ्हस-टा;*** लारो; सल्फु-ॲसि; सिंको; सोरि; हायासा.

स्क्रू पिळल्याप्रमाणे वाटणे :— इथू; इलाप्स; ओनास्मा; **कोलो; झिंक; सार्सा; स्ट्रांशि.**

स्त्रियांचे विकार (जननेंद्रिये पहा) :— अको; एपि; कल्क-का; कॅप्सि; कामो; **कोक्यु;** कोनि; क्रोक; ***पल्स; बेला;*** मोस्क; **व्हॅलेरि; व्हायपे; *साबि; सेपि;* सिमि;** सिंको.
मूल नसलेल्या :— आर्जे-ना; कोक्यु.
विधवा :— स्टॅफि.

अनुक्रमणिका

स्नायू :— अगारि; अनाका; आर्नि; आर्से; कलि-का; **कॅल्क-का; कास्टि;** कोक्यू; कोनि; गेल्से; झिंक; टिलि; नक्स-व्हा; ***बेला;* ब्रायो; म्युरि-ॲसि; युपे**-पर; ***ऱ्हस-टा;*** व्हॅलेरि; **व्हेरा-आ;** सिकेल; सिमि; हायासा; **हेलेबो.**

अपूर्णवाढ :— नेट्र-मू.

अशक्त :— शिथिल पहा.

आखडतात :— आखडणे पहा.

आत गाठी होतात :— कुप्रम; फिजास; सिफि; सेनेसि.

कंप लाटा आल्याप्रमाणे :— असाफि.

झिजतात, वाळतात :— आर्से; कास्टि; थूजा; प्लंबं.

हळुहळु :— कलि-फा; प्लंबं; मॅन्गॅनं.

ताणल्यासारखे :— अको; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; फास्फ; लॅके; **सेपि.**

ताब्यात राहत नाहीत :— गेल्से; फिजास; हेलेबो.

शिथिल :— ॲन्टी-टा; **इथू;** कलि-का; कॅल्क-का; कॅप्सि; कार्बो-ॲसि; कोक्यु; गेल्से; फास्फ-ॲसि; म्युरि-ॲसि; रेडि; **लायको;** व्हेरा-व्हि; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सिलि; **सिंको;** स्ट्रमो.

स्पंदन (उडतात) :— काल्वि; डायास्को; पल्स; हैड्रास्टि.

स्नायुबंध :— कलि-मू; कल्क-का; कॅल्क-फ्लुओ; काल्वि; **ग्रफाय; *ग्वाई;*** फायटो; ***फ्लुओ-ॲसि;* ब्रायो;** रुटा; ***ऱ्हस-टा;*** ऱ्होडो; **लायको;** साबि; **सिकेल; सिलि;** स्टॅफि.

आखडल्या ताणल्यासारखे :— अमो-मू; ओलि-जे; कास्टि; ग्रफाय; ग्वाई; नेट्र-मू.

टाचेचा :— अनाका; कलि-बाय; झिंक; म्युरि-ॲसि; व्हॅलेरि; सेपि.

दुखतात :— ऱ्हस-टा; साबि.

दुखापत, मार लागणे :— अनाका.

स्पंदन :— थरथर पहा.

स्फोट झाल्यासारखे वाटणे :— बुक्क्या मारल्याप्रमाणे वाटणे पहा.

स्राव, अंड्याच्या बल्काप्रमाणे :— बिलबिलित पहा.

आग करणारे :— आर्से; कलि-आयो; कॅल्क-का; क्रिआसो; **मर्क्यु; मर्क्यु-फो;** सल्फ; सेपा;

आपोआप होतात :— मलमूत्र वगैरे नकळत होणे पहा.

एकंदरीत वाढलेले :— ॲन्टी-टा; **आर्से;** इपि; ओपि; ***कॅल्क-का;*** कामो; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; **डल्का;** थूजा; नक्स-व्हा; **नेट्र-स; पल्स;** फास्फ-ॲसि; **फेरम-मे; *मर्क्यु;* मेडो; ऱ्हस-टा;** लायको; **व्हेरा-आ; *सल्फ;*** सल्फु-ॲसि; **सॅम्बुक; सिलि;** सिल्ला; **सिंको; *सेपि;*** सेले; स्टॅनम; **हेपार.**

प्रमाणाच्या बाहेर, अतिशय :— आर्से; पोडो; व्हेरा-आ.

एका ऐवजी, बदली दुसरा :— कोनि; डिजि; नक्स-व्हा; **पल्स; *फास्फ;*** फेरम-मे; **ब्रायो;** मिलि; लॅके; लायकोप; सल्फ; सिकेल; सेनेसि; **सेपि; हॅमॅमे.**

कढत :— अको; आयो; ओपि; क्रिआसो; **पल्स; बेला;** बोरा; युफ्रे; सल्फ; साबि.

अनुक्रमणिका

करवडणारे :— आयो; आरम-ट्रा; ***आर्से;*** आर्से-आयो; कामो; **कास्टि; क्रिआसो; ग्रफाय;** टेल्यु; **नाय-ॲसि;** फास्फ; **ब्रोमि; *मर्क्यु;*** मर्क्यु-को; **ऱ्हस-टा;** लायको; ***सल्फ;* सिलि;** सेपा; सेपि; हेपार.

कंड उत्पन्न करणारे :— कॅल्क-का; टरेन्टु; पॅरि; फ्लुओ-ॲसि; मॅन्गानं; **मेडो; ऱ्हस-टा;** ऱ्होडो; लेडम; सल्फ.

कुजलेल्या अंड्यासारखा वास :— आर्नि; एस्केलि; कामो; सल्फ; सोरि; स्टॅफि.

काकवीप्रमाणे :— इपि; क्रोक; फास्फ; मॅग-का.

कुबट वासाचे :— कार्बो-व्हेजि; कोलो; क्रोटे-हा; थायरा; थूजा; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; बोरा; **मर्क्यु;** मेरम; **ऱ्हस-टा;** सॅनिकु; **स्टॅनम;** स्टॅफि.

केसांचा नाश करणारे :— नाय-ॲसि; नेट्र-मू; बेलिथ; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; सिलि.

खारल्या (मासा) सारख्या वासाचे :— ओलि-ॲनि; ग्रफाय; **टेल्यु;** थूजा; बेला; सॅनिकु; सेले.

गुठुळ्या गाठ्या असलेले :— अन्टी-क्रू; इथू; एलो; ***कलि-बाय;*** कॅल्क-आयो; कॅल्क-स; कामो; कोक-कॅ; क्रोक; क्रिआसो; **ग्रफाय; *प्लॅटि;*** प्लंबं; **मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले;** ऱ्हस-टा; ***लायको;*** सिलि; **सिंको;** सेपि; स्टॅनम.

गिळगिळीत :— बुळबुळीत पहा.

चिकट तारा येणारे :— ॲन्टी-टा; आर्जे-ना; आस्मि; कलि-का; ***कलि-बाय;*** कलि-मू; कास्टि; कोक-कॅ; क्रोक; **ग्रफाय;** थूजा; नेट्र-मू; **पल्स;** प्लॅटि; फायटो; **फास्फ;** बोव्हि; ब्रायो; मिरि; मेझे; रुमे; लॅके; लाप्पा; लायको; व्हेरा-आ; सॅल्फु-ॲसि; स्टॅनम; हैड्रास्टि.

डाग पडतात :— कार्बो-ॲसि; थूजा; प्युले; **बर्सा;** मर्क्यु; **मॅग-का;** मेडो; लॅके; व्हिबुर; सिलि.

पिवळे :— कार्बो-ॲनि; ग्रफाय; बेला; **मर्क्यु;** लॅके; सेले.

डांबरासारखे :— नक्स-मो; प्लॅटि; मॅग-का; मॅग-मू; लेप्टांड्रा.

डिंकासारखे :— ग्रफाय; मर्क्यु; मेझे; व्हाओ-ट्रा.

तपकिरी :— तपकिरी रंग पहा.

तारा येणारे :— चिकट पहा.

थोडे पण ते आल्याने फार बरे वाटते :— आर्जे-मे; एपि; लॅके; सिल्ला.

दह्यासारखे :— बोरा; मर्क्यु; हेलोनि.

दाट :— आर्जे-मे; **आर्से; कलि-बाय;** कलि-म; कॅन्था; **कॅल्क-का;** कॅल्क-स; कार्बो-व्हेजि; कोनि; क्रोक; ग्रफाय; डल्का; नेट्र-मू; ***पल्स;*** मर्क्यु; मर्क्यु-सा; सल्फ; सिलि; सोरि; **हैड्रास्टि.**

दुधासारखे :— कलि-फा; कलि-मू; कॅल्क-का; नेट्र-स; **पल्स; *फास्फ-ॲसि;*** सेपि.

दुर्गंधी :— दुर्गंधी पहा.

न करवडणारे :— कलि-मू; **पल्स; मर्क्यु;** युफ्रे; सल्फ; सिलि; **हेपार.**

नकळत :— मळमूत्र न कळत होते पहा.

नारिंगी किंवा सोनेरी :— पिवळेपणा पहा.

पाण्यासारखे :— असाफि; आयरि; आर्से; कलि-आयो; कामो; **कास्टि;** कुप्रम; क्रोटे-हा; गॅम्बो; ग्रटि; **ग्रफाय;** नेट्र-स; **पोडो;** फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; मॅग-मू; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; **सल्फ;** साबि; सिकेल; सिली.

लाल :— आर्से; कलि-आयो; कॅल्क-का; क्रिआसो; नाय-ॲसि; फेरम-फा; मर्क्यु-को; मॅन्गन; ऱ्हस-टा; स्ट्रांशि.

पिंगट :— तपकिरी रंग पहा.

अनुक्रमणिका

पिवळे :— पिवळेपणा पहा.
चिकट :— कलि-बाय; संबुल; हैड्रास्टि.
हिरवे :— पल्स; मर्क्यु.
फेसाळ :— आर्नि; **इपि;** इनान्थ; एपि; कलि-आयो; कलि-का; **कलि-बाय;** केलि; क्रियासो; ग्रटि; नेट्र-स; **पोडो;** मर्क्यु; **मॅग-का;** रुमे; ऱ्हस-टा; ऱ्हीअम; लेडम; ***व्हेरा-आ;*** साबा; सेपि.
रक्ताचे :— ओपि.
बिलबिलीत (अंड्याच्या बलकाप्रमाणे) :— **अमो-मू;** अल्युमि; कॅल्क-का; कोक-कॅ; टरेन्टु; ***नेट्र-मू;*** पलाडि; पेट्रो; फायटो; बर्बे; ***बोरा;*** सेनेगा; सेपि; स्टॅनम.
बुळबुळित (गिळगिळित) :— **आर्जे-ना; एलो;** कलि-बाय; ***काल्चि;*** कोलो; डिजि; पोडो; बर्बे; **ऱ्हस-टा;** लारो; साबि; सेपि; सेले; **हेलेबो.**
भडभडून येतात :— आर्से; इपि; कॅलि-बाय; ***क्रोट-टि;*** **गॅम्बो;** ग्रॅटि; ग्रफाय; **जट्रो;** ट्रिलि; **थूजा; नेट्र-का;** नेट्र-मू; **नेट्र-स; पोडो;** फास्फ; बर्बे; बेला; ब्रायो; मॅग-मू; **व्हेरा-आ;** साबि; स्टॅनम.
रक्ताचा :— रक्तस्राव पहा.
रेघा असलेले :— असाफि; आर्से; इपि; क्रोटे—हा; झिंक; ट्युब; **फास्फ; फेरम-मे;** ब्रायो; **मर्क्यु;** ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फ; सॅन्वि; सिलि; सिंको; सेनेगा; सेनेसि; हेपार.
लाल :— आर्से-आयो; क्रिआसो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.
वाहत असलेली जागा लाल होते :— आर्से; क्रिआसो; मर्क्यु.
शेंबडाप्रमाणे :— कलि-बाय; कल्क-का; नेट्र-मू; **पल्स;** पॅरि; फास्फ; फास्फ—ॲसि; बोरा; मर्क्यु-ड; मॅग-का; लायको; सिंको.
श्लेष्मल, बदललेले :— ॲन्टी-टा; आर्जे-ना; आर्जे-मे; **आर्से;** ***कलि-बाय; कॅल्क-का;*** कॅल्क-स; **कामो;** कास्टि; ग्रफाय; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि;** ***नेट्र-मू; पल्स;*** **फास्फ; मर्क्यु; लायको; सल्फ;** सिलि; ***सेपि;*** **स्टॅनम;** हेपार; हैड्रास्टि.
सुरू झालेले बंद होतात :— कॅम्फ; बर्सा; हैड्रोसा-ॲसि.
हिरवे :— हिरवा रंग पहा.

हडकुळा :— ॲम्ब्रा; आर्जे-ना; **कॅल्क-फा;** क्रिआसो; नक्स-मो; नक्स-व्हा; फास्फ; **सल्फ;** सार्सा; **सिकेल.**

हलके झाले आहे असे वाटते :— असार; ओपि; काफि; **फास्फ-ॲसि;** स्ट्रमो.

हवा, जड व दाट आहे असे वाटते :— ॲग्नस.
तुंबली आहे असे वाटते :— सार्सा.
शरिरात घुसत आहे, असे वाटते :— कॅल्क-का; कोलो; सिमि.

हस्तिरोग :— आर्से; ग्रफाय; लायको; सिलि; हैड्रोको.

हवेत धूर आहे असे वाटते :— बर्बे; ब्रोमो.

अनुक्रमणिका

हाडे :— ***असाफि;*** **आरम-मे;** आर्जे-ना; कलि-आयो; **कॅल्क-का;** ***कॅल्क-फा;*** **कल्क-फ्लुओ;** कुप्रम; कोर्क्यु; **नाय-ॲसि;** ***पल्स;*** पायरो; फायटो; **फास्फ; फास्फ-ॲसि;** फ्लुओ-ॲसि; ***मर्क्यु;*** मेझे; युपे-पर; **रुटा;** र्‍हस-टा; र्‍होडो; लायको; **सल्फ;** सिफि; ***सिलि;*** सिंको; स्टॅफि; हेपार.

अपूर्ण वाढ :— वाढ पहा.

आग :— झिंक; मेझे; युफोर.

उघडी (त्वचा, मांसरहित) :— असाफि; आरम-मे; आर्से; कॅल्क-का; कोनि; नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; मेझे; रुटा; लॅके; सल्फ; साबि; सिलि; सिंको; सेपि; स्टॅफि; हेपार.

उंचवटे :— आर्जे-मे; र्‍हस-टा; र्‍हस-व्हे; सॅन्वि; सिक्ला.

कंड :— कलि-मू; कास्टि; कोक्यु; फास्फ; व्हेरा-आ; सिक्ला.

कुजतात :— **असाफि;** आरम-मे; आर्से; कलि-आयो; कॅल्क-आयो; कॅल्क-का; कल्क-फ्लुओ; कोनि; ट्युब; थेरि; नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; **फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु;** मेझे; रेडि; लॅके; **लायको;** ***सिलि;*** सेपि; स्टॅफि; स्ट्रांशि; ***हेपार.***

कानामागील उंचवटे :— कॅप्सि; कॅल्क-फ्लुओ.

चाळणीप्रमाणे :— फास्फ.

छातीचे चपटे :— कोनि.

नाकाची :— आरम-मे; कलि-बाय; नेट्र-मू.

मणके :— आयो; कॅल्क-फा; नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; सिफि; सिलि.

लांब :— असाफि; **फ्लुओ ॲसि;** मेझे; स्ट्रांशि.

गार :— **अरानि;** कलि-आयो; कॅल्क-का; पायरो; **युपे-पर;** व्हेरा-आ.

चालण्याने ब वा :— रुटा.

जड :— सल्फ.

ढिसूळ (फुटणे, मोडणे) :— असाफि; **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; कल्क-फ्लुओ; थूजा; फास्फ-ॲसि; बुफो; **मर्क्यु;** रुटा; लायको; **सल्फ;** ***सिलि;*** सिंफाय.

त्वचेजवळ दुखतात :— सॅन्वि; सिक्ला.

दुखतात :— असाफि; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; पल्स; **पायरो; फायटो;** फास्फ—ॲसि; **मर्क्यु; युपेपर;** रुटा.

कापल्याप्रमाणे :— अनाका; आरम-मे; आस्मि; कलि-भू; डिजि; लॅके; साबा.

करवतीने :— टरेन्टु; फास्फ; सल्फ; सिफि.

कुरतडल्याप्रमाणे :— बेला; स्ट्रांशि.

खरवडल्याप्रमाणे :— इपि; थूजा; फास्फ-ॲसि; र्‍हस-टा; साबा; सिंको.

चिमटे घेतल्याप्रमाणे वाटते :— फास्फ-ॲसि; व्हर्ब.

चुणचुण :— थूजा.

मार लागल्याप्रमाणे :— आर्नि; पल्स; युपे-पर; व्हॅलेरि.

हुळहुळे :— नाय-ॲसि; मॅन्गॅ.

धक्के बसल्यासारखे वाटते :— असाफि; सल्फ; सिलि; सिंको.

ताणल्याप्रमाणे :— बेला.

पट्टा बांधल्याप्रमाणे वाटते :— कोनि.

फुटून तुकडे झाल्यासारखे वाटते :— आरम-मे; कलि-का; मर्क्यु; लॅके; र्‍होडो; सिंको; स्पायजे.

अनुक्रमणिका

मऊ, वाकतात :— ***असाफि;*** कॅल्क आयो; ***कॅल्क-का; कॅल्क-फा;*** फास्फ; फास्फ-ॲसि; **मर्क्यु;** लायको; **सल्फ; सिलि.**

मास (स्नायू) सुटले आहे असे वाटते :— एपि; ओलि-ॲनि; ड्रोसे; नेट्र-का; फास्फ-ॲसि; बायो; रुटा; **ऱ्हस-टा;** लॅके.

मोठी झाली आहेत असे वाटते :— मेझे.

मोडतात :— ढिसूळ पहा.

जुळण्याकरता :— **कॅल्क-का; कॅल्क-फा;** फास्फ-ॲसि; सिलि; सिंफाय.

वारंवार :— ***मर्क्यु.***

रात्री जा हो :— आरम-मे; कलि-आयो; नाय-ॲसि; मर्क्यु; लायको; सिफि.

वर, हाड वाढते :— आरम-मे; आरम-म्युरि; **कल्क-फ्लुओ;** ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; सल्फ-आयो; **सिलि;** सिक्ला.

उपदंशा (गरमी) मुळे :— फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; हेपार.

दुखापत झालेल्या जागी :— कॅल्क-फ्लुओ.

व, दुखते :— आरम-मे; कलि-आयो; मर्क्यु.

वाढ अपूर्ण :— अगारि; कल्क-का; **कॅल्क-फा;** फास्फ-ॲसि; फेरम; सिलि.

हवेच्या फरकाने जा हो :— अमो-का.

क्षय (टि. बि. कुजणे पहा) :— ड्रोसे; पल्स; फास्फ; स्टॅनम.

हालचाल, असंबद्ध :— टरेन्टु; व्हेरा-व्हि.

अनियमित :— अगारि.

आपोआप (नकळत) :— कॅल्क-का; झिंक; नक्स-मो; फास्फ; बेला; लायको; स्ट्रमो; हायासा; हेलेबो.

एक हात, पाय, डोके वगैरे :— अपोसा; आयाडो; झिंक; पायरो; ब्रायो; मायगे; हेलेबो.

कष्टदायक :— कास्टि; पेट्रो; बेला; **ब्रायो;** ऱ्हस-टा; लायको; सेपि.

चपळतेने :— चपळाई पहा.

चा, तिटकारा :— अको; आर्से; **कॅप्सि; कलाडि;** कॅल्क-का; कॅल्क-स; केलि; ग्वाई; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; ***ब्रायो;*** रुटा; **लॅके; सल्फ;** सिलि.

झपाट्याची :— अको; ग्लोनो; टॅबॅकं.

डौलदार :— फास्फ; स्ट्रमो.

धांदरट (हातातील वस्तु पडतात वगैरे) :— धांदरटपणा पहा.

प्रमाणाबाहेर :— अगारि; इग्ने.

बंद :— कोक्यु; गेल्से; **ब्रायो;** ऱ्हस-टा; हेलेबो.

मागे, पुढे झोके घेतल्याप्रमाणे :— बेला; हायासा.

लंबकाप्रमाणे :— अगारि; इलाप्स; स्ट्रमो.

संभोग करताना होणाऱ्या हालचालीप्रमाणे :— फास्फ.

हिरवा (स्राव, त्वचा वगैरे रंग) :— अको; ***आर्से;*** इपि; कलि-आयो; कलि-बाय; कामो; **कार्बो-व्हेजि;** कोनि; **नेट्र-स;** ***पल्स;*** फास्फ; ***मर्क्यु;*** मॅग-का; मेडो; ऱ्हस-टा; लायको; **व्हेरा-आ; सल्फ;** सल्फु-ॲसि; सिकेल; **सेपि;** स्टॅनम.

अनुक्रमणिका

ठिपके :– आर्नि; **कोनि;** बुफो; लॅके.

नंतर होतो :– आर्जे-ना; कॅल्क-फ्लुओ; नेट्र-स; बोरा; व्हिअम; सॅनिकु; सोरि.

पिवळा :– पिवळेपणा पहा.

हुळहुळेपणा :– मार लागल्याप्रमाणे वेदना पहा.

खरचटल्यामुळे :– कामि; चिओ; पायरो; मिलि.

लहान लहान जागी :– कलि-बाय; ग्लोनो; फास्फ; मर्क्यु; सल्फ.

वेदनानंतर :– अको; **आर्नि;** ओनास्मा; गेल्से; ग्रफाय; ग्लोनो; टेल्यु; **प्लॅटि;** सिंको; सेले.

हेलकावे बसणे किंवा बसल्यासारखे वाटणे :– ग्रफाय; झिंक-आयो; नक्स-व्हा; सेपि; स्ट्रोफन्थ.

क्ष किरणाने (एक्स रे) **भाजणे :**– भाजणे पहा.

क्षते :– व्रण पहा.

क्षय (टि. बी.) :– अगारि; **आयो;** आर्से; ओलि-जे; ***कलि-का;*** कलि-स; ***कॅल्क-का; कल्क-फा;*** क्रिआसो; झिंक; ***ट्युब; थेरि;*** नाय-ॲसि; ***पल्स; फास्फ;*** फेलांड्री; लॅके; **लायको; सल्फ;** सॅन्वि; **सिलि;** सेनेसि; **सेपि;** सोरि; ***स्टनम;*** **स्पांजि; हेपार.**

अशक्तपणा :– आर्से-आयो; किनि-आर्से.

छातीला मार लागून झालेला :– रुटा; मिलि.

ताप :– ज्वर पहा.

दगड घडविणाऱ्या इसमांचा :– कॅल्क-का; लायको; सिलि.

पुनः पुन्हा उलटणारा :– कलि-नाय; फेरम-फा.

ज्ञानेंद्रिये तीक्ष्ण :– असार; आर्से; **ओपि; काफि; नक्स-व्हा;** फास्फ; बेला; सिमिसि.

बधिर :– कॅल्क-का; कास्टि; गेल्से; **नेट्र-म;** नक्स-मो; नाय-ॲसि; ***पल्स;*** पायरो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बॅप्टि; बेला; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; लारो; **सल्फ; सिलि;** हायासा; **हेलेबो.**

———————

अनुक्रमणिका

डोके

सर्वसाधारण भावना व विकार :— कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; गेल्से; **ग्लोनो;** ट्युब; **नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स;** पॅरि; **फास्फ;** ***बेला;*** **ब्रायो; लॅके; लायको;** सल्फ; सॅन्वि; **सिलि;** सिंको; सेपि; स्पायजे.

आतखोल :— अको; आर्जे-नाय; कॅल्क-का; **नक्स-व्हा;** फास्फ; बोव्हि; लॅके; सल्फ.

अर्धीबाजू :— अनाका; अल्युमि; असाफि; आर्जे-ना; ***आयरि;*** **आर्से;** कलि-आयो; कलि-का; कॅल्क-का; काफि; **किनि-स;** कोनि; **कोलो;** झिंक; ***नक्स-व्हा;*** **पल्स;** प्लॅटि; **फास्फ-ॲसि;** व्हर्ब; सल्फु-ॲसि; ***सॅन्वि;*** सार्सा; **सिंको; सेपि; सोरि;** स्पायजे.

एका बाजूस सुरू होऊन दुसऱ्या बाजूस जाऊन तेथे जा हो :— आयरि; आर्जे-ना; ट्युब; नेट्र-मू; फेरम; मॅन्गॅन; लॅक-कॅनि; ***लायको.***

उजवी :— **आयरि;** ***इग्ने;*** **कॅक्ट; कॅल्क-का;** कामि; कार्बो-व्हेजि; केलि; नेट्र-का; पल्स; प्रून-स्पा; प्लॅटि; प्लंबं; ***बेला;*** ऱ्हस-टा; लायको; ***सॅन्वि;*** **साबा;** सार्सा; **सिलि.**

कापून टाकली आहे असे वाटते :— लॅके.

डावी :— असाफि; आर्नि; आर्से; इपि; ओनास्मा; कलि-का; किनि-स; **कोलो;** नक्स-मो; **नस्क-व्हा;** नाजा; नाय-ॲसि; ब्रोमि; **मर्क्यु;** म्युरि-ॲसि; ऱ्होडो; **लॅके;** लिलि-टि; **सल्फ; सेपि;** सेले; ***स्पायजे.***

कानाचा, वर :— पल्स; मर्क्यु.

आख (कानशिले) :— **अनाका; आर्जे-मे;** कलि-का; क्रिआसो; ग्लोनो; **झिंक;** थूजा; नक्स-मो; नेट्र-मू; **पल्स;** पॅरि; प्लॅटि; फास्फ-ॲसि; ***बेला;*** ऱ्हस-टा; लायको; व्हर्ब; साबि; सिक्ला; ***सिंको.***

आग :— कोलो; **फास्फ;** मेझे; लायको.

खुंटी आरपार गेली आहे असे वाटते :— हॅमॅमे.

खोकताना जा हो :— लायको.

धरणे :— पेट्रो.

गार :— बर्बे.

चावताना जा हो :— झिंक.

जड :— झिंक

ठसठुस :— ग्लोनो; झिंक-क्रो; **बेला.**

धक्के बसल्यासारखे वाटते :— प्लॅटि; **लायको.**

पोकळ :— सिक्ला.

लवलव :— सिंको; सोरि; स्पायजे.

शिरा फुगलेल्या :— आर्से; ग्लोनो; कुप्रम; झिंक; पल्स; फ्लुओ-ॲसि; व्हायपे; सॅन्वि; हॅमॅमे.

कपाळ :— **अको; अमो-का;** आर्नि; **आर्से; इग्न; थूजा;** ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-मू; पल्स;** प्रून-स्पा; पायटो; **फास्फ;** ***बेला;*** **ब्रायो; मर्क्यु;** लॅके; लायको; सल्फ; सिलि; सिंको; सेपि; **स्पायजे.**

भाग, डावा, उजवा आलटुन पालटुन :— **आयरि;** फास्फ; लिलि-टि.

अनुक्रमणिका

डोळ्यावरचा :— आयरि; आर्नि; **आर्से;** कलि-बाय; कॅल्क-का; **कार्बो-व्हेजि;** किनी-स; केलि; गेल्से; **झिंक; नक्स-व्हा;** नाजा; **नेट्र-मू; पल्स; फास्फ;** बरि-का; बिस्म; **बेला;** ब्रायो; **लॅके;** लायको; **लिलि-टि;** सॅन्वि; **सिली;** सेड्र; **स्पायजे.**

उजव्या :— केलि; नेट्र-मू; पल्स; बेला; लायको; सॅन्वि; सिफि; सेड्र; सेपि.

डाव्या :— आर्से; कलि-का; नक्स-मो; फेरम; ब्रायो; सेपि; **स्पायजे.**

नाकाच्या बुंध्याशी :— अको; आरम-ट्रा; **इग्ने;** कलि-आयो; **कलि-बाय; कुप्रम; झिंक;** पल्स; **लॅके; सल्फ;** सॅन्वि; स्टफि; स्टिक्टा; **हायासा.**

वरचा भाग :— कोलो.

मध्यभाग, फुगीर :— कलि-का; फ्लुओ-ॲसि; सिलि; सेले.

भरल्यासारखा वाटून, ठणकतो :— कलि-बाय.

आठ्या :— ***लायको;*** व्हेरा-आ; सेपि; स्ट्रमो; हायासा; **हेलेबो.**

छातीच्या विकारात :— **लायको.**

डोके दुखत असताना :— कास्टि; **स्ट्रमो.**

मेंदूच्या विकारात :— ***स्ट्रमो;*** **हेलेबो.**

कढत, आग :— एपि; कलि-आयो; **नक्स-व्हा;** फास्फ; बेला.

कातडे चिकटलेले :— साबि.

किडा वळवळत आहे असे वाटते :— अल्युमि.

गोळा आहे असे वाटते :— अन्टी-टा; कलि-का; कार्बो-ॲसि; **कास्टि; स्टॅफि**

घाम, गार :— ॲन्टी-टा- इपि; **ओपि; कार्बो-व्हेजि;** चिओ; ड्रोसे; **मर्क्यु-को;** ***व्हेरा-आ;*** सिना; स्टॅफि.

पिण्याने जा हो :— इपि; कुप्रम.

ब वा :— व्हेरा-आ.

घेरी जाणवते :— आर्नि; क्रोक; गेल्से; फास्फ; सल्फ.

चपटे झाले आहे असे वाटते :— कोरा-रु; व्हेरा-आ.

चामखिळ्या :— कॅस्टो-इक्का.

चुणचुण :— म्युरि-ॲसि; व्हायो-ओ.

चोळावेसे वाटते :— ग्लोनो.

जड झाले आहे असे वाटते :— रुटा; स्टॅफि.

जाड ठोकळा आहे असे वाटते :— कलि-बाय.

जीभ बाहेर काढल्याने जा हो :— सिफि.

ठुसठुसते :— आयरि; ग्लोनो; पल्स; बेला; लॅक-कॅनि.

तेलकट :— सोरि; हैड्रास्टि.

नाकातून स्राव गेल्याने ब वा :— कलि-बाय; झिंक; **लॅके;** सेपा.

पट्टा बांधल्याप्रमाणे वाटते :— कॅक्ट; गेल्से; मर्क्यु; **सल्फ.**

पिंगट, केसांचा कडेशी :— कलि-फा; कालो; नेट्र-मू; मेडो; सेपि.

पोकळ आहे असे वाटते :— कास्टि.

फुगीर :— एपि; **नक्स-व्हा;** ऱ्हस-टा; हेलेबो.

बधिर :— प्लॅटि; म्युरि-ॲसि.

बुडबुडे :— फार्मि.

अनुक्रमणिका

मुंग्या :— काल्चि; झिंक.

लाटा आल्यासारखे वाटते :— बेला; मर्क्यु; सेपि.

शिरा :— अब्रो;कलाडि; कॅम्फ; सल्फ; सिंको.

सैल :— सल्फ-ॲसि.

टाळू :— कॅक्ट; कॅल्क-का; **कॅल्क-फा;** कार्बो-ॲनि; कास्टि; कुप्रम; ग्लोनो; नाय-ॲसि; फास्फ; फास्फ-ॲसि; मेनि; ***रॅनन-स्क्लि; लॅके; लायको; व्हेरा-आ;*** व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सिमि; **सिलि;** हैपरि.

वरून, एका कानापासून दुसऱ्यापर्यंत :— कलि-मू; केलि; नाजा; **नाय-ॲसि;** पलाडि; फिजास; साबाल; सिलि.

आग :— कॅल्क-का; **ग्रफाय; फ्रॅक्सी; लॅके; *सल्फ.***

उडून जात आहे असे वाटते :— आयरि; कॅनॅबि; झॅन्थो; वर्सा; **बॅप्टि; सिफि; सिमि.**

उघडी मुलांची :— मुलांचे विकार पहा.

कोरडी :— आर्से; फ्रॅक्सी.

गार :— कॅल्का-फा; नाजा; **व्हेरा-आ.**

घेरी जाणवते :— कॅल्का-का; केलि; मेडो; लायसि.

जड, ठेचल्याप्रमाणे :— एपि; एलो; **कॅक्ट;** झिंक-क्रो; **नेट्र-मू; पलाडि;** प्लंबं; फास्फ-ॲसि; फेरम-फा; **मेनि;** लॅके; लायको; हैपरि.

दाबल्याने जा हो :— थेरि; लॅके; सिंको.

ब वा :— कॅक्ट.

ठणकते :— इग्ने.

ठुसठुस :— कास्टि; कोक्यु; ब्रायो; फास्फ; लॅके; व्हिस्कं; सल्फ; सिफि; **सिलि.**

ताणल्यासारखी :— लोबे.

निजल्याने जा हो :— मॅन्सि.

बधिर :— ग्लोनो; प्लॅटि; मेझे.

वरून, दोन्ही बाजूस :— फेरम-फा; हैपरि.

वळवळत आहे वर असे वाटते :— कुप्रं.

विटाळसेपणी जा हो :— फेरम-फा.

श्वास, दीर्घ घेतल्याने जा हो :— अनाका.

हुळहुळी :— नाय-ॲसि; सल्फ; सिंको.

अनुक्रमणिका

डोक्याची मागील बाजू व मानेचा भाग

मागील बाजू व मानेचा भाग :— ओनास्मा; इग्ने; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; कोक्यु; ***गेल्से;*** झिंक; झिंक-आर्से **नक्स-व्हा;** नेट्र-स; **पेट्रो; फायटो;** बेला; **ब्रायो; व्हेरा-व्हि;** व्हेरि-ओ; सल्फ; ***सिमि; सिलि;*** सिंको; सेपि.

उजवीकडे :— केलि; बेला; सॅन्वि.

डावीकडे :— ओनास्मा; कलि-बाय; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; लायको; सल्फ; सेपि; स्पायजे.

आलटुन पालटुन :— सेपि.

तून, लक्षणे वर जातात :— आर्जे-नाय; ओनास्मा; **कलि-बाय; कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; ***गेल्से;*** **ग्लोनो; पॅरि;** पेट्रो; फास्फ; **बेला;** लॅक-कॅनि; लॅके; लिलि-टि; **व्हेरा-व्हि;** सल्फ; ***सॅन्वि;*** साबा; सार्सा; **सिमि;** ***सिलि;*** सेपि; **स्पायजे.**

ते खाली :— झिंक; फास्फ.

ते खांद्यापर्यंत :— ओनास्मा; कलि-बा; स्टिक्टा.

ते डोळ्यापर्यंत :— मेडो.

ते नाकाच्या बुंध्यापर्यंत :— सार्सा.

ते पुढे :— सॅन्वि; सिलि.

उजवीकडे :— गेल्से; बेला; सॅन्वि; सिलि.

डावीकडे :— आर्जे-नाय; थूजा; लॅके; लिलि-टि; सिमि; स्पायजे.

आग (कढत) :— आरम-मे; फास्फ.

ओकल्याने जा हो :— इपि.

ओढल्यासारखे वाटते :— आर्नि; ब्रायो.

उशीवर ठेवल्याने जा हो :— ग्लोनो; बुफो.

कापल्यासारखे वाटते :— सल्फ.

रात्री :— सिफि.

केस गळतात :— कार्बो-व्हेजि; केलि; पेट्रो; मर्क्यु.

खोकल्याने जा हो :— पल्स; फेरम-मे.

गार :— केलि; कॅल्क-फा.

घेरी जाणवते :— कार्बो-व्हेजि; कोनि; गेल्से; झिंक; ***पेट्रो;*** ब्रायो; **सिलि; व्हेरा-आ.**

जड :— कार्बो-व्हेजि; केलि; कॅल्क-का; कलि-मू; **नेट्र-मू;** पेट्रो; बेला; मर्क्युआ-रु; म्युरि-ॲसि.

जागे झाल्यानंतर :— लॅके.

वाकून बसल्याने जा हो :— कोनि.

ठुसठुस :— कॅनॅबि; **फास्फ;** बेला; ब्रायो; **सेपि.**

उभे राहिल्याने ब वा :— कॅम्फ.

शौचास होताना :— इग्ने.

ताणल्यासारखा :— लायको.

धक्के बसतात :— फास्फ.

पट्टा बांधला आहे असे वाटते :— आर्जे-ना; ग्रफाय.

पोकळ :— सल्फ; स्टॅफि.

फुटल्यासारखा वाटतो :— गेल्से; लॅके.

अनुक्रमणिका

बधिर व चुणचुण :– आक्झॅ-ॲसि.
बुक्क्या मारल्याप्रमाणे :– एपि; कलि-मू; टरेन्टु; टॅबॅकं; झिंक; **नाजा; बेला;** लॅके; सिमि.
मोठा झाला आहे असे वाटते :– कोक्यु; ब्रायो; मेडो.
लवलव :– मॅग-मू; स्पायजे.
वर खाली :– ओनास्मा; सेपि.
वारे लागल्याने जा हो :– सॅनिकु.
सुजलेला :– बॅरि-का.
हुळहुळा :– गेल्से; नक्स-व्हा; प्रून-स्पा; युपे-पर; सिमि; स्टॅफि.

[अनुक्रमणिका](#)

मेंदू

मेंदू :— अको; आर्जे-नाय; कॅल्क-क्रा; झिंक; ट्युब; डल्का; **नक्स-व्हा;** पिक्रिॲसि; फास्फ; बेला; बोव्हि; लॅके; सल्फ; सिफि; स्ट्रमो; हायासा.

अशक्त (शिणलेला, मानसिक शीण पहा) :— कलि-फा; कास्टि; पिक्रिॲसि; फास्फ; फास्फ-ॲसि; सिलि.

आग :— अको; कॅन्था; ग्लोनो; **फास्फ;** बेला; व्हेरा-आ.

उकळत्या पाण्यासारखी :— अको.

भाजल्यासारखी :— हैड्रोसा-ॲसि.

आवाज :— क्रिआसो; फास्फ; लॅके.

आघात :— आर्नि; ओपि; नेट्र-स; हायासा; हेलेबो; हैपरि.

उजव्या बाजूस बाह्य वस्तु आहे असे वाटते :— कोनि.

कपड्याने, गुंडाळल्यासारखा :— ओपि; सिक्ला.

गार :— ग्लोनो; **सॅनिकु.**

करटे, गुल्मे :— आर्नि; **कलि-आयो; कॅल्क-का; कोनि; ग्रफाय; ग्लोनो; प्लंबं;** बॅरि-का; बेला; सेपि.

कवटीवर आपटतो आहे असे वाटते :— आर्से; ग्लोनो; बेला; सल्फ; **सिंको.**

चमच्याने ढवळल्यासारखा वाटते :— आयो; आर्जे-ना.

जड :— फार्मि; मॅग्ने-का.

गार :— फास्फ; मोस्क.

बर्फासारखा :— आयो.

गुंडाळून लहान झाल्यासारखा :— आर्नि; कोक-कॅ.

गोळा आहे, उजव्या बाजूस :— कोनि.

ढिला, सैल :— अको; कलि-का; ग्लोनो; **ट्यूब; नक्स-व्हा; बॅरि-का; बेला;** ऱ्हस-टा; सल्फ; *सिंको;* **स्पायजे.**

दगड झाला आहे असे वाटते :— कॅनबि.

दाबून, कपाळातून बाहेर येत आहे असे वाटते :— बेला; लॅके.

निजलेल्या, बाजूस पडत आहे असे वाटते :— फिजास.

पाणी साचून डोके मोठे होते (हैड्रोकेफेलस) :— **एपि; कॅल्क-का; झिंक;** ट्युब; मर्क्यु; सल्फ; सिलि.

पाण्याने भरला आहे असे वाटते :— कुरारि.

फिरत आहे असे वाटते :— प्लॅन्टॅ.

बधिर :— एपि; कॅल्क-का; कलि-ब्रो; कोनि; प्लॅटि; हेलेबो.

बांधल्यासारखा वाटतो :— नाय-ॲसि; नेट्र-मू; ब्रायो; लॅक-कॅनि.

मोठा झाला आहे असे वाटते :— ग्लोनो; फार्मि.

रक्तस्त्राव :— सुनबहिरी पहा.

लाटा येत आहेत असे वाटते :— ग्लोनो; फिजास; सिमिसि.

वर उचलल्यासारखा, लागोपाठ :— थूजा.

अनुक्रमणिका

वरील आवरणाचा दाह (मेनिन्जायटिस) :— आर्नि; **एपि;** कॅन्था; कुप्रम; **गेल्से; झिंक** ट्युब; नेट्र-स; **बेला ब्रायो;** मर्क्यु-ड; लायको; सल्फ; स्ट्रमो; हेलेबो.

कानातील थांबल्यानंतर :— स्ट्रमो.

लघवी स्वच्छ फिकट :— फास्फ; बेला; लॅके; हायासा.

क्षय (टि. बि.) :— आयाडोफार्म; कॅल्क-का; ट्युब; बॅसिलि; मर्क्यु; लायको; सिलि.

वाफ कढत खालून येत आहे असे वाटते :— ॲन्टी-टा; सल्फ; सार्सा.

सुन्न :— बधिर पहा.

सुया टोचल्याप्रमाणे वाटते :— अल्युमि; टरेन्टु.

हुळहुळा :— गेल्से; बॅप्टि; **सिंको.**

मेंदू व मज्जारज्जु :— अगारि; आर्जे-ना; इग्ने; कोक्यु; गेल्से; **नक्स-व्हा;** फास्फ; सिंको.

अर्धशिशी (वेदना पहा) :— **आयरि; आर्जे-ना;** आर्से; इग्ने; **कलि-बाय; कॅल्क-का;** कामो; **कोक्यु;** कोलो; ***नक्स-व्हा; पल्स;*** फास्फ; ***सन्वि;*** सिलि; ***सेपि;*** सोरि; स्पायजे.

गुंगी येते, अगोदर :— सल्फ.

अस्थिरपणा :— सल्फ.

आग (कढत) :— **अको;** एपि; कॅक्ट; कॅल्क-का; **ग्रफाय;** नेट्र-का; **पिक्रि; ॲसि;** फास्फ; **फ्रक्सि; बेला;** बोरा; ब्रायो; मर्क्यु; **मर्क्यु-आ-रु;** लॅके; ***सल्फ.***

लहान सहान जागी :— कोनि.

आपटावेसे वाटते :— अको; एपि; ट्युब; सिफि; हायासा; हेलेबो.

आलटून पालटून (शरीराच्या इतर विकाराबरोबर) :— अल्युमि; **आर्से;** इग्ने; एलो; गेल्से; ग्लोनो; सिना; सोरि; स्टोफॅन्थ.

ओटिपोट :— गेल्से.

कंबर :— एलो.

पाठ :— इग्ने; मेलि.

पोटाच्या :— आर्से; ऑक्झ-ॲसि; प्लंबं; बिस्म; व्हेरा-आ.

हगवण :— एलो; पोडो.

आवळल्यासारखे वाटते (पट्ट्याने) :— **अनाका;** ॲन्टी-टा; **कार्बो-ॲसि;** कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोक्यु **गेल्से;** ग्रफाय; ग्लोनो; **नाय-ॲसि;** ***मर्क्यु;*** **सल्फ.**

कढत पट्ट्याने :— क्लोरल-हैड्र.

आवाज होतात :— आयो; **आरम-मे;** आर्से; कलि-का; झिंक; ***पल्स;*** प्लॅटि; फास्फ; **फेलांड्रि;** लायको; **सल्फ;** सिंको; सार्सा; सिलि; **स्टॅफि.**

बोलताना :— सार्सा.

अनुक्रमणिका

आवाळू (रक्ती) :— कॅल्क-फ्लुओ; मर्क्यु; सिलि.

आचके बसतात :— कास्टि; **पल्स; बेला;** ब्रायो; सिंको; सेपि.

इकडून तिकडे फिरवणे (निजले असताना) :— अगारि; एपि; **झिंक;** टरेन्टु; ट्यूब; **नक्स-मो;** पायरो; ***पोडो;*** **बेला; लायको;** व्हेरा-व्हि; सिना; **हेलेबो.**
दात खाऊन :— झिंक,

उघडते व मिटते आहे असे वाटते :— कॅनॅबि; कॅल्क-का; **कोक्यु;** ग्लोनो; लॅक-कॅ; व्हिबु; सल्फ; सिमि; सेपि.

उघडून आत वारे जात आहे असे वाटते :— सिमि.

एका टोकाला जुळून आले आहे असे वाटते :— ग्रफाय; थेरि; लॅक्नॅन; स्ट्रांशि; हैपरि.

ओकावयास होते :— इपि; डिजि; युपे-पर; सॅन्वि.

कढत :— आग पहा.
घेरी नंतर :— इथू.
वाफ, टाळूपर्यंत जात आहे असे वाटते :— ओलि—अनि; बुफो.
वारे भोवती आहे असे वाटते :— आस्टे-रु; पल्स; प्लॅन्टगो; फ्लुओ-ॲसि; व्हेरा-आ.
हातपाय गार :— अको; **आर्नि;** कॅल्क-का; गेल्से; **फेरम-मे; *बेला;*** ब्रायो; म्युरि-ॲसि; लॅके; **सिंको.**

कानटोपी घातल्यासारखी वाटते :— कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; लॅके; सिक्ला.

कानाच्या विकाराबरोबर :— फेरम-फा.

खळबळ वेदनारहित :— कास्टि; लिलि-टि.

गर्भाशयाच्या विकाराबरोबर :— पल्स; प्लॅटि; सेपि; हेलोनि.

गार :— अगारि; कॅनॅबि; **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; कुप्रम; केलि; टरेन्टु; डल्का; नेट्र-मू; फास्फ; **बेला;** मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; **लारो; *व्हेरा-आ;* व्हेरा-व्हि;** सिलि; सेपि; स्टॅनम; स्ट्रांशि; हैपरि.
खोलीत : गरम :— लारो.
तापल्याने :— कार्बो-व्हेजि.
हात लावल्याप्रमाणे :— हैपरि.

गोळा आत आहे असे वाटते :— कोनि.

अनुक्रमणिका

घट्ट झाल्यासारखे वाटते :– नक्स-व्हा; नाय-ॲसि.

घाम :– अनाका; असो-मू; कलि-मू; ***कॅल्क-का; कामो;*** ग्वाई; पल्स; फास्फ; ***मर्क्यु;*** म्युरि-ॲसि; ऱ्हीअम सॅनिकु; ***सिलि;*** **सिंको.**

घासावेसे, चोळावेसे वाटते, कशाला तरी :– टरेन्टु.
हाताने :– व्हेरा-आ.

अनुक्रमणिका

घेरी

घेरी (चक्कर) :– **अको;** अगारि; आर्जे-मे; एपि; ऐलान्थ; ओपि; कॅनॅबि; **कॅल्क-का;** कॅल्क-स; किनि-स; **कुप्रम; केलि;** ***कोक्यु; कोनि; गेल्से;*** झिंक-आयो; ***टॅबॅकं;*** डल्का; डिजि; ***नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स;*** **पेट्रो;** ***फास्फ;*** **फेरम-मे;** बॅप्टि; *बेला; ब्रायो;* **ऱ्हस-टा;** लायको; सल्फ; सॅन्वि; सिकेल; **सिलि;** सिक्ला; सेपि.

अनेक दिवे असलेल्या खोलीत :– नक्स-व्हा.

अरुंद मार्गावरून जाताना :– आर्जे-नाय; बॅरि-का.

अशक्तपणा वाटून :– काल्वि; सेले.

अंग लटके पडण्याचे अगोदर :– ओलिअं.

अंथरुणात खाली खाली जात आहोत असे वाटते :– कॅल्क-फा; ब्रायो; लॅके; लायको.

आवाजाने जा हो :– थेरि.

आरशात पाहिल्याने :– कलि-का.

आचक्याबरोबर :– टरेन्टु; व्हिस्कं.

उजेडाने, गॅसच्या :– कास्टि.

उतरताना :– कोनि; **गेल्से;** टरेन्टु; प्लॅटि; फेरम-मे; **बोरा;** सॅनिकु.

उन्हाकडे पाहिल्याने :– अगारि; कलि-फा; ग्लोनो; नेट्र-का.

उन्हाळ्यात :– सोरि.

उभे राहताना :– अको; केलि; कोक्यु; टॅबॅकं; **नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; फायटो;** ***फास्फ;*** **फेरम-मे;** ***ब्रायो;*** मर्क्यु-आ-फ्ले; ऱ्हस टा; व्हिबु; व्हेरा-व्हि.

ब वा :– नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि.

उचलताना जड पदार्थ :– **पल्स.**

उंच तक्तपोशी असलेल्या खोलीत :– कुप्रं-आर्से.

उंचावरून खाली पडत आहोत असे वाटते :– कास्टि; गेल्से.

एकसारखी :– ओलिअं; फास्फ; बोरा; सिलि; सोरि.

ओकारीनंतर ब वा :– ओपि; नेट्र-स.

कपाळात जाणवते :– आर्नि; क्रोक; गेल्से; फास्फ; सल्फ.

कॉफी घेतल्याने :– नेट्र-मू.

कापरे भरून :– कॅम्फ; **गेल्से;** ग्लोनो; **झिंक;** डल्का; डिजि.

अंतर्गत :– कुप्रं.

खाजविल्याने जा हो :– कॅल्क-का.

खाण्याने ब वा :– अल्युमि; कोक्यु; डल्का; नक्स-व्हा; साबा.

खाली वाकल्याने ब वा :– कार्बो-ॲनि; पेट्रो.

खिडकीतून बाहेर पाहिल्याने :– कार्बो-व्हेजि; **नेट्र-मू.**

खोकताना जा हो :– ॲन्टि-टा; कलि-बाय; काफि; मोस्क.

गरगर फिरत आहे असे वाटते :– कोनि; नक्स-व्हा; पल्स; ब्रायो; ऱ्हस-टा; सिक्ला.

फिरणे :– **कॅल्क-का;** कास्टि; बर्बे; बेला.

गरोदरपणी :– अलेट्रि; **गेल्से; नेट्र-मू;** फास्फ.

गर्दीत :– नक्स-व्हा;

अनुक्रमणिका

गाडीत बसल्याने ब वा :— ग्लोनो; टरेन्टु; सिली.
गार, पाणी लावल्याने ब वा :— नेट्र-मू.
पेयाने जा हो :— काल्वि.
गुडघे टेकल्याने जा हो :— मॅग-का.
गुदमरल्यासारखे वाटून :— आयवे.
गुंगी येऊन :— इथू; गेल्से; झिंक; नक्स-मो; **नाय-ॲसि; सिली.**
घाम आल्याने ब वा :— नेट्र-स.
घाम सुटून :— टॅबॅकं; मर्क्यु-को; व्हेरा-आ.
चढताना :— कलि-बाय; **कॅल्क-का;** सल्फ.
चहा घेतल्याने :— नेट्र-मू; सेपि.
ब वा :— ग्लोनो.
चालताना :— नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ.
जागे होणे रात्री :— **साबा.**
जुनी, जुनाट :— नक्स-व्हा; नेट्र-मू; ***फास्फ;*** **सिकेल.**
झोकांडे जातात :— आर्जे-नाय; गेल्से; नक्स-व्हा; फास्फ; बेला; ऱ्हस-टा; लोलि-टे.
झोके, घेत आहोत असे वाटते :— कलाडि; थूजा; मर्क्यु; सल्फ.
घेतल्याने ब वा :— सिकेल.
झोप लागताना :— टेल्यु.
टाळूत, जाणवते :— कल्क-का; केलि; मेडो; लायसि.
भरल्यासारखे वाटून दुखते :— सिमि.
टेकल्याने जा हो :— डिजि.
डोके ब वा :— साबा.
डोके खाली पडते :— कुबे.
डोके दुखत, असताना :— आयो; एपि; **कॅल्क-का; कोनि;** क्रोक; **नक्स-व्हा; बेला;** लॅक-कॅनि; **सिली.**
डोके मोठे झाले आहे असे वाटते :— कोबा.
डोके, वर उचलताना :— आर्नि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो; सिंको.
स्तब्ध ठेविले तर ब वा :— कोनि.
डोक्याच्या मागील बाजूस जाणवते :— कार्बो-व्हेजि; कोनि; **गेल्से; झिंक; पेट्रो;** व्हेरा-आ; **सिलि.**
डोक्यावर उभे आहोत असे वाटते :— आर्से; इलाप्स; ग्लोनो; डायाको; थूजा; फास्फ; फास्फ-ॲसि; लॅके.
डोक्यावरून ओझे नेल्याने :— टरेन्टु.
डोक्यात रक्ताधिक्य होऊन :— ग्लोनो; डिजि; बेला; मर्क्यु; व्हेरा-व्हि; हेलेबो.
डोक्यावर ओझे नेल्यामुळे :— टरेन्टु.
डोळे, पुसल्याने ब वा :— अल्युमि.
मिटल्याने जा हो :— आर्नि; केलि; थूजा; थेरि; **नेट्र-मू; लॅके;** सेपि.
ब वा :— टॅबॅकं.
मिटून उभे राहिल्याने जा हो :— आर्जे-ना; लॅथि.
डोळ्यापुढे पांढरे तारे दिसतात :— अल्युमि.

तंबाखू ओढल्याने :— गेल्से; टॅबॅकं; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू.
तापात :— कलि-का; कार्बो-व्हेजि; **कोक्यु;** पल्स.
तारवटल्याप्रमाणे :— कोक्यु; गेल्से; **नक्स-व्हा; पल्स.**
दारू प्याल्याने जा हो :— नेट्र-का.
दीर्घश्वास घेतल्याने :— कॅक्ट.
दृष्टीच्या विकाराबरोबर :— गेल्से; नक्स-व्हा; फेरम-मे; सिक्ला; स्ट्रोफॅन्थ.
नंतर बेशुद्धि :— सिलि.
नाक शिंकरताना :— कुलेक्स सेपि.
नाडी मंद होऊन :— थेरि.
निजणे भाग पडते :— कोक्यु; नेट्र-स; **पल्स; फास्फ;** स्पायजे.
निजल्याने जा हो :— एपि; कलि-मू; **कोनि;** पल्स.
उजव्या बाजूस :— गेल्से; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा.
डाव्या बाजूस :— आयो; ओनास्मा; झिंक-आयो; फास्फ; लॅक-डि.
पडण्याची प्रवृत्ति — उजवीकडे :— कॅल्क-का; कास्टि; झिंक; सिलि.
डावीकडे :— नेट्र-मू; सिलि.
पुढे :— नेट्र-मू; ऱ्हस-टा.
मागे :— ऱ्हस-टा; सिंको; स्पायजे.
पाणी, प्याल्याने ब वा :— ओपि.
वाहते ओलांडताना जा हो :— वाहते पाणी पहा.
पूल ओलांडताना :— बॅरि-का; ब्रोमि; लायसि.
फुलांच्या वासाने :— नक्स-व्हा; फास्फ; हायासा.
फेफरे येण्याचे अगोदर :— कास्टि; टरेन्टु; प्लंबं; लॅके; सल्फ; हायासा.
फेफऱ्याची :— एपि; कास्टि; नक्स-मो; नेट्र-मू; प्लंबं; सिलि; व्हिस्कं.
बसल्याने :— एपि; पल्स; फास्फ; सल्फ.
ब वा :— लॅक-डि.
बेशुद्धि येऊन :— आरम—मे; कॅल्क-का; झिंक.
बोलण्याने :— अल्युमि; कामो.
भिंती अंगावर पडताहेत असे वाटते :— आर्जे-नाय; साबा.
भूक लागलेली असताना :— कलि-का; डल्का.
मलावरोध झाल्यामुळे जा हो :— कॅल्क—फा.
मळमळ, ओकारी :— कोक्यु; थेरि; लाप्पा; सेले.
मधुन मधुन येणारी :— कोक्यु; **नेट्र-म; फास्फ.**
मागे वाकल्याने ब वा :— ओलि-ॲनि.
मानसिक श्रमाने जा हो :— नेट्र-का.
ब वा :— फास्फ.
मूर्च्छा आल्याप्रमाणे :— कोक्यु; थेरि; नक्स-व्हा; ब्रायो.
रात्री जाग येते :— साबा.
रंगीबेरंगी प्रकाशात :— आर्टेम-व्ह.
लघवीला लागली असताना :— हैपरि.

अनुक्रमणिका

लिहिताना :— कलि-बाय; ग्रफाय; सेपि.
वर वर जात आहोत असे वाटते :— असाफि; प्लॅटि; फास्फ; मर्क्यु; व्हेरा-आ; स्पायजे.
वळण्याने जा हो :— कोनि; हैड्रास्टि.
उजवीकडे :— लॅके.
ब वा :— स्टॅफि.
वस्तु, गरगर फिरत आहेत असे वाटते :— केलि; नेट्र-मू; सिक्ला.
फार दूर आहेत असे वाटते :— **पल्स.**
वाचताना, चालत ब वा :— अमो-का.
मोठ्याने जा हो :— पॅरि.
वाहते पाणी, ओलांडताना :— आर्जे-मे; फेरम-मे; बेला; लायसि; सल्फ; हायासा.
पाहिल्याने :— आर्जे-मे; **ब्रोमि; फेरम-मे; व्हेरा-आ.**
विटाळ फार जात असताना :— अस्टि.
विजेच्या चमचमाटामुळे :— क्रोटे-हा.
वीर्यपाता, नंतर :— कास्टि; नेट्र-का; बोव्हि; सार्सा.
वृद्धपणी :— ॲम्ब्रा; आर्नि; कुप्रम; कोनि; बॅरि-का; बेलिस; ब्रायो; ऱ्हस-टा.
वेदना, होत असताना :— सिमि.
होण्याचे अगोदर :— रॅनन-ब.
शिश्न ताठले असताना :— टरेन्टु.
शिंकताना :— एपि; नक्स-व्हा; सेनेगा.
शौचानंतर ब वा :— कुप्रम; झिंक; फास्फ.
संबंधी विचार केल्याने जा हो :— प्लंब.
संभोगानंतर :— फास्फ-ॲसि; बोव्हि; सेपि.
स्त्रियांच्या विकारात :— सिक्ला.
स्पर्शाने जा हो :— कुप्रम.
स्वप्नावस्थेनंतर :— वीर्यपातानंतर पहा.
हालचाल केल्याने डोक्याच्या वगैरे :— कलि-ब्रो; कोनि; डिजि; ब्रायो; लिलि-टि.
हृदयाच्या विकारात :— कलि-का; फास्फ; लॅके; व्हेरा-आ.

जड :— एपि; कार्बो-व्हेजि; गेल्से; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पिक्रि-असि; पेट्रो; म्युरि-ॲसि; सल्फ.

जाड आहे असे वाटते :— थेरि.

जीर्णविकार :— आर्जे-नाय; आर्से; कॅल्क-का; झिंक; नेट्रम-का; नेट्र-मू; **सिलि;** सेपि; सोरि.

झाकावे असे वाटते :— ब्रोमि; **रुमे.**

टक्कल :— झिंक; फ्लुओ-ॲसि; बॅरि-का; लायको; सिफि.
वर लोकरीसारखे केस येतात :— व्हिन्का.

अनुक्रमणिका

टेकावेसे वाटते :– कलि-का; फेरम; बेला; **मर्क्यु;** साबा; स्पायजे.
टेबलावर :– इग्ने; साबा.
हातावर :– आयो.

टोपी, घातल्यासारखी वाटते :– पायरो ;फिजास; बर्बे; युपे-पर.
सहन होत नाही :– आयो; लायको; लेडम.

ठेचल्यासारखे वाटते आत :– नाय-ॲसि; ब्रायो; सिफि.

डोकेच नाही असे वाटते :– असार; कॅल्क-आयो; नाय-ॲसि.

डोके मागे वाकवावे लागते :– आर्नि; कलि-ना; **कामो.**

डोके, मागे वाकवून चालावे लागते :– आर्नि.
वर उचलता येईल असे वाटते :– थेरि.

डोक्यावर उभे आहोत असे वाटते :– घेरी पहा.

डोळ्याच्या किंवा दृष्टीच्या विकाराबरोबर :– कलि-का; कोक्यु; **गेल्से;** झिंक; नेट्र-का; पल्स; बॅरि-का; बेला; ब्रायो; लॅके; लिलि-टि; सॅन्गि; सिक्ला; सिलि; सेपि; स्ट्रमो; हायासा.

ताठल्यासारखे वाटते :– कास्टि.

ताणल्यासारखे वाटते :– **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि.

तुकडे झाले आहेत असे वाटते :– **आयरि;** आर्जे-मे; इग्ने; इथू; कॅल्क-का; **नक्स-व्हा;** फास्फ; बॅरि-का **बेला; ब्रायो;** ऱ्हस-टा; मर्क्यु; सल्फ; सिमि; सिलि; **सिंको.**

थकल्यासारखे वाटते :– फास्फ; सोरि.

दुखापत, मार लागणे :– स. सा. भा. वि. पहा.
नंतर, बेशुद्धि :– आर्नि; कोनि; पल्स; ऱ्हस-टा; सिकु.
वात :– ओपि; बेला; व्हेरा-आ; स्ट्रमो; हायासा.

दुसऱ्याचे आहे स्वतःचे नाही असे वाटते :– थेरि.

धक्के, बुक्या, ढोसल्यासारखे वाटते :– इग्ने; **एपि;** कॅनॅबि; क्रोक; **ग्लोनो;** टरेन्टु; नक्स-व्हा; नाजा; नेट्र-मू; सल्फु-ॲसि; **स्पायजे.**
चावताना :– अमो-का.

अनुक्रमणिका

धडापासून वेगळे झाले आहे असे वाटते :– ॲन्टि-टा; अल्युमि; एलो; कॅनॅबि; **डाफ्ने;** थेरि; **नक्स-मो;** नेट्र-का; नेट्र-मू; **सोरि.**

निमुळते होत आहे असे वाटते :– ग्रफाय; थेरि; लॅक्नन; स्ट्रांशि; हैपरि.

पाणी, वर पडत आहे असे वाटते :– कुप्रं.

पाऊलांच्या विकाराबरोबर :– मॅग-मू.

पिरगळल्या, फिरवल्यासारखे वाटते :– कलि-का; टिलि; म्युरि-ॲसि.

पोकळ आहे असे वाटते :– **कोक्यु;** पल्स; फास्फ.
चालण्याने जा हो :– मॅन्सि.
विटाळसेपणी :– फेरम-फा.

फेफरे येऊन गेल्यानंतरचे विकार :– कलि-ब्रो; कुप्रं.

भरल्यासारखे वाटते :– **अको; ग्लोनो;** ब्रायो; मर्क्यु; सल्फ.

बधिर :– कलि-ब्रो; ग्रफाय; नाय-ॲसि; पेट्रो; प्लॅटि.

बांधल्यासारखे वाटते :– काल्वि,

मागे वाकते :– एपि; ओपि; ***झिंक; ट्युब;*** पोडो; **बेला;** मेडो; व्हेरा-व्हि; सिकु; सिफि; **सिमि;** हेलेबो.

मुंग्या :– अको; **आर्जे-मे;** काल्वि; कुप्रम; पल्स; **प्लॅटि;** फास्फ; **ऱ्हस-टा; सल्फ;** हायासा.

मोठे व पोट मोठे :– कॅल्क-का.

मोठे, झाले आहे असे वाटते :– अगारि; **आर्जे-नाय; आर्नि; एपि; गेल्से; ग्लोनो;** नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;*** **बेला;** बोव्हि; **रॅनन-ब.**
गरोदरपणी :– आर्जे-ना.
होत आहे व लहान होत आहे असे वाटते :– विस्तृत होऊन पहा.

रक्ताधिक्य :– अको; अमिल-नाय; आर्नि; एपि; **ओपि;** कॅल्क-का; **गेल्से;** ***ग्लोनो; नुक्स-व्हा;*** **पल्स;** फास्फ; **फेरम-मे; बेला; ब्रायो; मेलि;** ऱ्हस-टा; **लॅके; व्हेरा-व्हि; सल्फ; सोरि; सॅन्वि; स्ट्रमो;** हायासा.

अनुक्रमणिका

लघवीला, थोडे थोडे होऊन नंतर दुखावयास लागते :– आयो; ओलि-ॲनि.

भरपूर होऊन :– इग्ने; ओलि-ॲनि; **गेल्से;** लॅक-डि; सिलि; सेले.

वारंवार जावे लागते :– अको; ओलि-ॲनि; गेल्से; ग्लोनो; फिजास; **लॅक-डि;** व्हिबु; सिलि; सेले.

लाटा आत येत आहेत असे वाटते :– ग्लोनो; सेपि.

वारे आतून जात आहे असे वाटते :– आरम-मे.

विस्तृत होऊन आकुंचन होत आहे असे वाटते :– कॅल्क-का; ग्लोनो; लॅक-कॅ.

वेदना, उकरल्याप्रमाणे :– ***आर्जे-ना; इग्ने;*** **कास्टि;** कोलो; सेपि; स्पायजे; हेपार.

ओढ, रग लागल्याप्रमाणे :– कामो; कार्बो-व्हेजि; सिंको.

एकसारख्या :– फेरम-मे.

महिनेच्या महिने :– टॅरॅबिं.

कमी, जास्त तीव्रतेचा :– झिंक.

कापल्याप्रमाणे :– आर्नि; कॅल्क-का; ट्युब; बेला; लॅके; सेपि; स्पायजे.

केस ओढल्याप्रमाणे :– सल्फ; सिंको.

खिळा मारल्याप्रमाणे :– इग्ने; काफि; थूजा; नक्स-व्हा.

घण मारल्याप्रमाणे :– कॅल्क-का; नेट्र-मू; फेरम-मे; लॅके; सल्फ; सोरि; हॅममे.

चमका :– पल्स; बेला; ब्रायो; सल्फ; सिंको.

जडपणा :– अको; अगारि; अमो-का; आर्से; एलो; कॅक्ट; कल्क-का; कार्बो-व्हेजि; केलि; गेल्से; ग्लोनो झिंक; थूजा; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; पेट्रो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बिस्म; बेला; ब्रायो; मेनि; ऱ्हस-टा; सल्फ; सिलि; सिंको; सेपि.

उशीवर ठेवल्याने :– ग्लोनो; बुफो; सॅन्वि.

टोचल्या, नांगी मारल्याप्रमाणे :– आर्नि; कलि-का; कास्टि; नेट्र-मू; पल्स; ब्रायो; सल्फ.

ठुसठुस :– अको; कॅक्ट; कॅल्क-का; कोक्यु; ग्लोनो; नेट्र-मू; फेरम-मे; बेला; ब्रायो; मेलि; लॅके; लायको; लारो; सल्फ; सिलि; सिंको; सेपि; स्टॅफि.

ठेचल्याप्रमाणे :– इग्ने; इपि; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; ब्रायो; सिफि; सिंको.

डोळ्यातून बाहेर येत आहेत असे वाटते :– नेट्र-का; सिलि.

तुकडे झाल्याप्रमाणे :– आयरि; आर्जे-मे; इग्ने; इथू; कॅल्क-का; नक्स-व्हा; फास्फ; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सल्फ; सिमि; सिलि.

दाबल्याप्रमाणे :– इग्ने; नक्स-व्हा; ब्रायो; सल्फ; साबा; सिंको; स्टॅनम.

पिळवटल्याप्रमाणे :– **अग्नस; आर्जे-ना; इग्ने; ओनास्मा; कलि-का; कॅक्ट; ग्लोनो; टिलि; पल्स; प्लॅटि; फास्फ**-ॲसि; **बर्बे;** ब्रायो; मर्क्यु; **मेनि;** म्युरि-ॲसि; लॅके; **स्टॅफि.**

सापळ्यात :– नाय-ॲसि; पल्स.

फाडल्याप्रमाणे, तीव्र :– नक्स-व्हा; पल्स; मर्क्यु; लायको; सल्फ; सिंको.

फुटल्याप्रमाणे :– अको; आर्नि; ग्लोनो; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; फेरम-मे; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; मेलि; सिंको; सेपि; स्पायजे.

मुरडा :– अको; इग्ने; प्लॅटि.

अनुक्रमणिका

मुळे, गुंगी येते :— कल्क-का; कोक्यु; गेल्से; नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; फ्लुओ-ॲसि; बेला; व्हर्ब; हायासा.

जाग येते :— **अको; आर्से; कलि-का; नक्स-व्हा; लॅके; सल्फ; सिलि; सिंको.**

भिंतीवर आपटणे :— सिफि.

लहान लहान जागी :— इग्ने; कलि-बाय; कॅनॅबि; काल्चि.

वेड लागल्याप्रमाणे (किंचाळतो) :— अको; आर्से; एपि; **कामो;** कुप्रम; कोलो; गेल्से; **बेला; मेलि;** सेपि; स्ट्रमो.

संभोगाची इच्छा होते :— सेपि.

हुळहुळे :— इपि; गेल्से; नक्स-व्हा; **सिंको.**

शाळेत जाणाऱ्या मुलामुलींचे :— कॅल्क-का; कल्क-फा; झिंक; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ-असि; साबा.

शिणल्यासारखे वाटते :— **फास्फ;** सोरि.

सर्दी होऊन :— कलि-बा; ***नक्स-व्हा;* मर्क्यु.**

सावरत नाही :— इथू; ओपि; कॅल्क-फा; **गेल्से;** पल्स; मॅन्गॅनं; सिलि; व्हेरा-आ.

स्फोट, आत झाल्यासारखे वाटते :— डिजि; ग्लोनो; झिंक; फास्फ.

झोप लागत असताना :— झिंक,

हालते :— अल्युमि; इग्ने; कॅम्फ; **कुप्रम; बेला;** सिकु; सिना; सेपि; स्ट्रमो; स्पांजि; हायासा.

डुगुडुगु :— अब्रो; इथू; **कॅल्क-फा;** कामो; डिजि; बेला हायासा.

डांग्या खोकल्यात :— व्हेरा-आ.

पुढे, मागे :— इग्ने; नेट्र-मू; सिंको; सेपि; स्ट्रमो; हैपरि.

लिहिताना :— कास्टि.

हृदयाच्या विकाराबरोबर :— कॅक्ट; कामि; ग्लोनो; डिजि; नाजा; मर्क्यु-आ-फ्ले; स्पायजे.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

अंधारात काम केल्याने जा हो :— सेड्र.

आठवड्याने जा हो :— इपिफे; कॅल्क-का.

आळ्या घातल्याने जा हो :— आर्से; नेट्र-मू; मॅन्गॅनं.

ब वा :— कास्टि; फास्फ; सल्फ.

आंबट पदार्थाने जा हो :— बेला; सेले.

इस्त्री करताना जा हो :— ब्रायो; फास्फ; सेपि.

अनुक्रमणिका

उघडे ठेवल्याने जा हो :— आरम-मे; आर्से; कलि-बाय; कॅल्क-फा; काल्वि; कोनि; नक्स-मो; नक्स-व्हा बेला; मॅग-का; मॅग-फा; **ऱ्हस-टा;** लॅके; सॅम्बुक; ***सिलि;*** **सोरि;** स्ट्रांशि; हायासा; **हेपार.**

उठताना किंवा वाकताना हाताचा आधार घ्यावा लागतो :— स्ट्रॅमो.

उतरताना जा हो :— फेरम-मे; **बेला;** ऱ्हस-टा.

उन्हाने जा हो :— ग्लोनो; नेट्र-का; बेला; लॅके; व्हॅलेरि.

ओकारी झाल्यानंतर ब वा :— नेट्र-स; युपे-पर; सॅन्वि; स्टॅनम.

केस कापल्याने जा हो :— ग्लोनो; फास्फ; **बेला;** सेपि.

केस मोकळे सोडल्याने ब वा :— कलि-फा; कलि-मू; फास्फ; फेरम-मे; बेला; सिना.

खाजविल्याने ब वा :— मॅन्गॅनं.

खाण्याने ब वा :— इलाप्स; थूजा; फास्फ; मॅग-का; लायको; लिथि-का;सॅन्वि; सिस्ट; सोरि.

वारंवार ब वा :— सल्फ.

खाली वाकल्याने ब वा :— इग्ने; कोनि; मेझे; सिना; हायासा.

खोकताना डोके धरावे लागते :— नक्स-व्हा; ब्रायो.

खोकताना जा हो :— आयरि; कॅप्सि; कार्बो-व्हेजि; कोनि; नक्स-व्हा; *नेट्र-मू;* फास्फ; बेला; ***ब्रायो;*** लॅक-डि; **सल्फ;** सिल्ला; सोरि.

गर्दीत जा हो :— ***प्लॅटि;*** **प्लंबं;** मॅग-का; **लायको;** स्टॅफि.

गार पाण्याने ब वा :— **आर्से;** एलो; **ग्लोनो;** फास्फ; ब्रायो; सल्फ.

गुडघे टेकून डोके जमिनीवर दाबल्याने ब वा :— सॅन्वि.

गुंडाळल्याने जा हो :— आयो; पल्स; फास्फ; **लायको;** लेडम.

ब वा :— कोरा-रु; ट्युब; **नक्स-व्हा;** रुमे; **ऱ्हस-टा;** ऱ्होडो; लेडम; सिफि; ***सिलि;*** **हेपार.**

गोड पदार्थाने जा हो :— ॲन्टी-क्रू.

घेरीनंतर जा हो :— कॅल्क-का; ऱ्हस-टा.

चढताना जा हो :— कॅल्क-का; बेला; ब्रायो; सिलि; स्पायजे.

चहा पिण्याने, कढत ब वा :— ग्लोनो.

चोळण्याने ब वा :— आर्से; थूजा; टरेन्टु.

तळपाय ब वा :— केलि.

जांभईने ब वा :— नेट्र-मू; म्युरि-ॲसि; स्टॅफि.

जीभ बाहेर काढल्याने जा हो :— सिफि.

झोपेच्या औषधाने जा हो :— असेटि-ॲसि; काफि.

झोपेत जा हो :— थेरि.

ब वा :— नेट्र-मू; सॅन्वि.

डोक्याजवळ हात धरल्याने ब वा :— कार्बो-ॲनि; ग्लोनो; पेट्रो; सल्फु-ॲसि.

डोळे, अर्धवट मिटल्याने ब वा :— एलो.

मिटल्याने जा हो :— थेरि; सिलि; सिंको; सेपा.

डोळ्याच्या, श्रमाने, जा हो :— ओनास्मा; गेल्से; नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; रुटा.

हालचालीने जा हो :— नक्स-व्हा; बेला; ब्रायो.

तंबाखू ओढल्याने ब वा :— लायकोप.

तापल्याने (उन्हाने वगैरे) **जा हो :**— ॲको; ॲन्टी-क्रू; **कार्बो-व्हेजि;** ***ग्लोनो;*** झिंक; नाय-ॲसि; **बेला; ब्रायो;** लायको; **व्हेरा-व्हि.**

अनुक्रमणिका

विस्तव, शेगडी वगैरे **जा हो :**— ॲन्टो-क्रू; कार्बो-व्हेजि; **ग्लोनो.**

दगदगीने जा हो :— श्रमाने पहा.

दाबल्याने, (दाबाने) गार हाताने **ब वा :**— कॅल्क-का.

जोराने ब वा :— मॅग-फा; सिंको.

टाळूवर जा हो :— थेरि; फिजास; लॅके; सिंको.

डोक्यावर ब वा :— नेट्र-मू.

टोपीच्या जा हो :— कार्बो—व्हेजि; नाय-ॲसि.

नाकाचा बुंधा ब वा :— कलि-बाय.

पाठ ब वा :— सॅन्वि.

ब वा :— अमो-का; ***आर्जे-नाय;*** कॅक्ट; नक्स-मो; **नेट्र-मू; पल्स;** फेरम-मे; बेला; **ब्रायो;** मॅग-मू; मॅग-फा; लॅके; ***व्हेरा-आ;*** **स्टॅनम.**

दातावर दात आवळल्याने जा हो :— अमो-का.

ब वा :— सल्फ.

दुधाने जा हो :— ब्रोमि; लॅक-डि.

ब वा :— ब्रायो; व्हेरि-आ.

नाकात बोटे घातल्याने ब वा :— टरेन्टु.

नाकातून स्त्राव गेल्याने ब वा :— कलि-बाय; झिंक; **लॅके;** सेपा.

रक्त **गेल्याने ब वा :**— फेरम—फा; बुफो.

नाटक पाहिल्यानंतर जा हो :— कॅक्ट.

नाचल्याने जा हो :— आर्जे-ना.

निजल्याने ब वा :— कोनि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; सॅन्वि; सेले.

उजव्या कुशीवर जा हो :— फॉस्फ.

उशी न घेता **जा हो :**— पल्स; सॅन्वि.

ब वा :— फिजास; **ब्रायो;** व्हेरा-व्हि.

पाठीवर **जा हो :**— कलि-फा; केक्ट; ***कोक्यु; पेट्रो;*** फास्फ; ब्रायो; **सेपि;** स्पायजे.

ब वा :— कलि—फा; फास्फ—ॲसि.

पळण्याने जा हो :— पल्स.

पाऊस पडत असताना जा हो :— फायटो.

ब वा :— कामो.

पाय धुतल्याने गार पाण्याने ब वा :— नेट्र-स.

पुरुषाच्या आवाजाने जा हो :— बॅरि-का.

बर्फाचे पाणी प्याल्याने जा हो :— कोनि; डिजि.

बसल्याने ताठ ब वा :— गेल्से; सिकुटा.

बांधल्याने ब वा :— आर्जे-नाय; एपि; ग्लोनो; **पल्स;** पायरो; पिक्रि-ॲसि; सिलि.

बोलणे ऐकण्याने जा हो :— बरि-का; **मॅग-मू;** लायसि.

लांबचे :— कॅक्ट; म्युरि-ॲसि.

बोलण्याने जा हो :— अको; इग्ने; कॅक्ट; ***नेट्र-मू;*** मेझे; ***सल्फ;*** **सिलि; सिंको.**

ब वा :— डल्का; युपे-पर; लॅक-डि; सिलि; हॅमॅमे.

भीती वाटल्याने जा हो :— अको; ग्लोनो; सिमि.

[अनुक्रमणिका](#)

मलावरोधाने जा हो :— ओपि; **नक्स-व्हा;** ब्रायो.
मानसिक श्रमाने जा हो :— अनाका; आयरि; कलि-ब्रो; ग्लोनो; **झिंक;** ***नेट्र-का;*** नेट्र-फा; पल्स; **पिक्रि-ॲसि;** फास्फ-ॲसि; **सिलि; सेपि.**
लघवी झाल्यावर **ब वा :**— अगारि; इग्ने; गेल्से; फ्लुओ-ॲसि; मेलि; सॅन्वि; सिलि.
बंद झाल्याने **जा हो :**— आर्नि; **ग्लोनो;** सॅन्वि; हैपरि.
भरपूर झाल्याने **जा हो :**— मोस्क.
ब वा :— इग्ने; ***गेल्से;*** सिलि.
लागली असताना गेले नाही तर **जा हो :**— फ्लु-ॲसि; सेपि.
होताना **जा हो :**— कोलो; **टॅबॅकं;** नक्स-व्हा.
लिहिताना जा हो :— फेरम-मे.
वाचताना ब वा :— इग्ने; हॅमॅमे.
वारा सरल्याने ब वा :— इथू; सॅन्वि; सिकु.
वारे लागल्याने जा हो :— नक्स-व्हा; **नाजा; बोरा; मॅग-मू;** ***सिलि;*** सिंको; **सोरि;** हेपार.
वीर्यपातानंतर जा हो :— हॅममे.
वेळेवर जेवले नाहीतर जा हो :— लायको; सॅन्वि; सिलि.
शक्तीच्या बाहेर वजन उचलल्याने जा हो :— कॅल्क-का.
शिवताना जा हो :— पेट्रो; **लॅक-कॅ.**
शिंकल्याने जा हो :— कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; **फास्फ; सल्फ;** स्पायजे.
ब वा :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; म्युरि-ॲसि; लायको; लिलि-टि.
शेकल्याने ब वा :— आर्जे-नाय; आरम-मे; कलि-का; गेल्से; ब्रायो; **मॅग-फा; सिली.**
शौचाच्या वेळी कुंथताना जा हो :— मॅन्गॅ.
शौचास होताना जा हो :— थेरि; मेन्सि.
ब वा :— अगारि.
श्रमाने, दगदगीने जा हो :— इपिफे; सेपि.
श्वास (दीर्घ) घेतल्याने **जा हो :**— अनाका; कॅक्ट; रॅटनि.
सर्दी झाल्याने जा हो :— कलि-बाय; ***नक्स-व्हा;*** मर्क्यु.
संगीतामुळे जा हो :— काफि; फास्फ; फास्फ-ॲसि.
संभाषणाने ब वा :— डल्का.
संभोगाने जा हो :— सिलि.
संभोगेच्छा दाबल्याने जा हो :— कोनि; पल्स.
सावलीत ब वा :— ब्रोमि.
सूर्यप्रकाशाने जा हो :— ॲन्टी-क्रू; ***ग्लोनो;*** नक्स-मो; नक्स-व्हा; **नेट्र-का;** पल्स; **बेला;** ब्रायो; **लॅके;** व्हॅलेरि.
ब वा :— ग्रफाय; स्ट्रांशि.
सूर्यास्तानंतर ब वा :— गेल्से; सल्फ-आयो.
स्पर्शाने जा हो :— आरम-मे; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; मेझे; लायको; **सिंको;** हेपार.
हलविल्याने डोके जा हो :— नक्स-व्हा; ग्लोनो; बेला.
ब वा :— गेल्से; फास्फ; लॅके.
वर, खाली ब वा :— सिंको.

अनुक्रमणिका

हसण्याने जा हो :— झिंक; नेट्र-मू.
हालचालीने चालण्याने जा हो :— कार्बो-व्हेजि; ट्युब; नाय-ॲसि; बेला; ब्रायो; मेझे; लेडम.
ब वा :— **ऱ्हस**-टा.

——————

डोक्याचे बाह्यांग—त्वचा व कवटी

सर्वसाधारण :— अको; आरम-मे; आर्नि; आर्से; एपि; **ओलिअं;** ***कल्क-का; कॅल्क-फा;*** कॅप्सि; क्लिमॅटि; **नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बॅरि-का; बेला; मर्क्यु;** मेझे; रुटा; ***ऱ्हस-टा;*** ऱ्होडो; **लायको; व्हाओ-ट्रा;** सल्फ; **सिलि;** सिंको; **स्टॅफि;** हेपार.

उजवे :— कॅन्था; **कॅल्क-का;** कोनि; मेझे; सिलि.

डावे :— क्लिमॅटि; थूजा; रुटा.

कानशिले :— नेट्र-मू.

कानाच्या मागे :— कास्टि; **ग्रफाय;** पेट्रो; बॅरि-का; सिलि; स्टॅफि.

टाळू :— कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय.

पुढील भाग :— फास्फ-ॲसि; लेडम; सल्फ; हेपार.

मागील भाग :— कार्बो-ॲनि; **कार्बो-व्हेजि; पेट्रो; सिलि.**

उवा :— कार्बो-ॲसि; मर्क्यु; **सोरि.**

कवटी दुखते :— मेझे.

चरत जाणारे गुल्म :— लॅके.

वर उचलल्यासारखी वाटते :— लॅक-डि.

कंड :— ओलिअं; कॅल्क-का; कॅल्क-स; ***ग्रफाय; नेट्र-मू;*** **फास्फ;** बॅरि-का; **मेझे; लायको; सल्फ; सेपि.**

रात्रंदिवस :— ओलिअं.

कातडे, आखडल्यासारखे वाटते :— कार्बो-व्हेजि.

एके ठिकाणी गोळा झाल्यासारखे वाटते :— सिंको; सेले.

गांठी, गुठुळ्या :— ग्रफाय; सिलि.

घाम :— कल्क-का; कामो; **पल्स;** ऱ्हीअम.

ताठल्यासारखे :— ऱ्हस-टा.

ताणल्यासारखे :— मर्क्यु.

त्वग्रोग :— ***आर्से; ओलिअं;*** **कॅल्क-का; ग्रफाय; पेट्रो;** बॅरि-का; मर्क्यु; मेझे; ***ऱ्हस-टा;*** **लायको;** व्हाओ-ट्रा; **सल्फ;** सल्फु-ॲसि; सेपि; स्टॅफि; ***हेपार.***

आगपेण :— ॲस्टि; ओलि-जे; **कॅल्क-का; ग्रफाय;** ट्यूब; **लायको; सल्फ;** सेपि; सोरि.

चरणारे व दुर्गंधी :— स्टॅफि.

बधिर, एक बाजू :— मेझे.

भिजल्याने जा हो :— लेडम.

भेगा :— कलि-आयो.

मुंग्या :— रॅनन-ब.

सूज. जलयुक्त :— आर्से; एपि.

फुगीर :— नाय-ॲसि.

हुळहुळे :— आर्से; कलि-आयो; ट्युब; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; बेला; मर्क्यु; सिलि; सिंको; स्पायजे.

अनुक्रमणिका

केस व त्यांचे विकार :— अस्टि; **कलि-का;** कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; कोनि; **ग्रफाय;** नाय-ॲसि; **नेट्र-मू;** बेला; बोरा; मर्क्यु; **लायको; सल्फ; हेपार.**

अकाली पांढरे :— आर्से; कलि-आयो; नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; **लायको;** सिलि.

ओले :— व्हिअम.

उभे राहतात :— अको; कॅन्था; कामो; केलि; ग्लोनो; **झिंक;** बॅरि-का; मेनि; म्युरि-ॲसि; लारो; **व्हेरा-आ;** सल्फ-आयो.

ओठावर व हनुवटीवर (स्त्रियांच्या) :— ओलि-जे.

ओढल्यासारखे वाटतात :— अको; **आर्जे-ना;** कलि-ना; **फास्फ; मॅग-का;** लॅक्नॅन.

ओढावेसे, स्वतःचे वाटतात :— **आर्से; कुप्रम;** टरेन्टु; **ट्युब; बेला.**

कड, कांठाशी :— कलि-फा; टेल्यु; नेट्र-मू; पेट्रो; **मेझे; मेडो; सेपि.**

ओलावा :— डिफ्थे,

कोरडे :— कलि-का; **थूजा;** सल्फ; सोरि.

गळून, पडतात :— अस्टि; **आरम-मे; आर्से; कॅल्क-का; कॅलि-का; कलि-स;** कार्बो-व्हेजि; ***ग्रफाय;*** थायरा; **थूजा;** नाय-ॲसि; ***नेट्र-मू; फास्फ;*** फ्लुओ-ॲसि; **लॅके; लायको; *सल्फ;* सेपि;** सिलि; **हेपार.**

आंखाचे (कानशिले) :— कलि-का; **नेट्र-मू.**

गरोदरपणी :— **लॅके.**

चट्यावर पांढरे केस येतात :— **व्हिन्का.**

टाळूचे :— ग्रफाय; झिंक; **बॅरि-का;** लायको; सेपि.

डोकेदुखीनंतर :— ॲन्टी-क्रू; नाय-ॲसि; सिलि; हेपार.

दुर्गंधी घामामुळे :— ***सल्फ.***

दुःखामुळे (शोक) :— फास्फ-ॲसि.

नंतर, रंग बदलतो :— कलि-आयो.

बाजूचे :— ग्रफाय; फास्फ; स्टॅफि.

बाळंतपणानंतर :— लायको; सल्फ.

भुवयाचे :— **कलि-का;** प्लंबं; मेडो; सेले.

मागील भागाचे :— कार्बो-व्हेजि; फास्फ; मर्क्यु.

मार लागल्यानंतर :— हैपरि.

रोगातून उठल्यानंतर :— कार्बो-व्हेजि; मॅन्सि.

मूठमूठ :— **फास्फ;** मेझे; सिफि.

लहान लहान जागी :— अल्युमि; ग्रफाय; **नेट्र-मू; फास्फ;** फ्लुओ-ॲसि; लायको; हेपार.

गार :— सल्फ.

गुंतलेले :— नेट्र-मू; **फास्फ-ॲसि;** फ्लुओ-ॲसि; बोरा; मेझे; मेडो; **लायको;** सल्फ; सोरि.

चटईप्रमाणे :— अस्टि; ॲन्टि-क्रू; ग्रफाय; लायको; व्हाओ-ट्रा; व्हिन्का.

टक्कल :— बॅरि-का; सिफि.

तरुणांचे :— बॅरि-का; सिलि

त्वचा हुळहुळी होऊन :— झिंक.

तेलकट :— फास्फ-ॲसि; ब्रायो; मर्क्यु.

दाट (वाढ) :— अस्टि; ॲन्टि-क्रू; ग्रफाय; लायको; व्हाओ-ट्रा.

अनुक्रमणिका

दुखतात :— आर्से; नक्स-व्हा; सिंको.
स्पर्श केला तर :— **व्हेरा-आ; सिंको;** सेले.
दुभंगतात :— झिंक; थूजा.
दुर्गंधी :— व्हिन्का.
पिंगट, सोनेरी :— कॅप्सि; कॅल्क-का; कोक्यु; पल्स; ब्रोमि; सिलि; सेनेगा; सेले; हायासा.
राठ :— सेले.
वर लोकरीसारखे केस येतात :— व्हिन्का.
सर्वांगावर :— थायरा; थूजा; मेडो.

कोंडा, खवले पापुद्रे :— आर्से; कॅन्था; **ग्रफाय; थूजा;** नेट्र-मू; ***फास्फ;*** सल्फ; स्टॅफि.
पांढरा :— आर्से; कलि-मू; नेट्र-मू; थूजा.
पिवळा :— कलि-स; कॅल्क-का.

―――――

अनुक्रमणिका

डोळे

सर्वसाधारण :— अको; **अगारि; आर्जे-नाय; आर्स; **एपि; ***कल्क-का;*** कास्टि; **गेल्से;** ग्रफाय; झिंक; नक्स-व्हा; ***नेट्र-मू; पल्स;*** प्रून-स्पा; फायटो; फास्फ; ***बेला; मर्क्यु;*** **युफ्रे; रुटा; ऱ्हस-टा; लायको;** व्हेरा-आ; ***सल्फ;*** **सिमि;** सेपि; **स्पायजे;** हेपार.

उजवा :— अमो-का; कॅनॅबि; कॅल्क-का; **कोलो;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पेट्रो; प्लॅटि; फास्फ; **बेला;** युफ्रे; ऱ्हस-टा; **लायको;** सिलि; सेनेगा.

डावा :— असार; आर्से; एपि; केलि; टॅरॅक्स; थूजा; नक्स-व्हा; प्लंबं; ब्रायो; मेझे; लारो; सल्फ; सिल्ला; सिंको; स्टॅनम; **स्पायजे; स्पांजि;** हेपार.

उजव्यापेक्षा लहान :— सिल्ला.

वर गळवे :— नेट्र-मू.

आलटुन पालटून :— अको; अगारि; **आस;** कुप्रम; पल्स; बेला; **रॅनन-ब; लायको;** सिलि; **सिंको;** सेनेगा.

उदराच्या विकाराबरोबर :— आर्जे-ना.

पासून, वर :— ग्रफाय; बर्बे; लॅके.

टाळूपर्यंत :— बर्सा; लॅके; व्हाओ-ओ.

मागे :— केलि; गेल्से; थेरि; पल्स; **पोडो;** बडिआ; ब्रायो; मर्क्यु; मॅन्सि; ***ऱ्हस-टा;*** **लॅके;** लिथि-का; **सिमि;** सेपि.

कोपरे व त्यांचे विकार :— अगारि; कलि-नाय; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; **पल्स;** फास्फ; ***सल्फ;*** **सिलि.**

आतले :— **अगारि;** झिंक; **बेला; स्टॅफि.**

बाहेरचे :— कॅल्क-का; रॅनन-ब; सल्फ.

गुल्म :— सल्फु-ॲसि.

चावताना, लवलवतात :— कलि-ना.

कंड :— अल्युमि; आर्जे-मे; कॅल्क-का.

पू येतो :— **अगारि; ॲन्टी-क्रू;** कॅल्क-का; ग्रफाय; लायको; स्टॅफि.

चिकट :— कलि-बाय; युफ्रे.

भेगा :— ग्रफाय; लायको.

लाल, काळसर :— ऱ्हस-टा.

फिकट :— एपि.

सूज शोथ :— ॲन्टी-क्रू; **आर्जे-नाय;** कॅल्क-का; ***ग्रफाय;*** बोरा; युफ्रे.

पापण्या व त्यांचे विकार :— अको; अगारि; एपि; कॅल्क-का; **कास्टि;** बेला; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; **सल्फ; सेपि;** स्पायजे; हेपार.

वरच्या :— कामि; **कास्टि;** ***गेल्से;*** **सेपि;** स्पायजे.

भुवयाखाली :— **कलि-का.**

सुजलेली, फुगलेली :— **कलि-का;** सेपि.

खालच्या :— **कॅल्क-का;** फास्फ-ॲसि; रुटा; सेनेगा.

अनुक्रमणिका

सुजलेली, फुगलेली :— आर्नि; आर्से; एपि; फास्फ; मर्क्यु-अ-फ्ले.

आतील भाग :— आर्जे-नाय; आर्से; **ऱ्हस-टा.**

आग होते, मिटल्यानंतर :— मॅन्सि.

कडा :— *पल्स;* बोरा; मर्क्यु; व्हॅलेरि; **सल्फ;** स्टॅफि.

आग :— आर्से; युफ्रे.

इसब :— ट्यूब.

कंड :— कॅल्क-का; पल्स; साबा; स्टॅफि.

खपल्या बसलेल्या :— आर्से; **ग्रफाय;** मर्क्यु; **सेपि.**

जाड (सुजलेल्या) :— अल्युमि; कॅल्क-का; टेल्यु; ग्रफाय; पल्स; **मर्क्यु; युफ्रे;** हेपार.

निळ्या :— फायटो; बडिआ; बोव्हि.

फोड :— ॲन्टि-क्रू.

लाल :— **आर्से;** ग्रफाय; पल्स; मर्क्यु; **युफ्रे; *सल्फ;*** सेपि.

व्रण :— क्लिमॅटि; सॅनिकु.

सूज, शोथ :— क्लिमॅटि; **ग्रफाय;** पल्स; पेट्रो; मॅग-मू; सल्फ; सॅनिकु.

केस, गळून पडतात :— मेडो; ऱ्हस-टा.

ताठ व नाकाकडे वळलेले :— नाय-ॲसि.

लांब, वळलेले :— फास्फ.

कोरड्या :— ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ.

खुपऱ्या :— आर्जे-नाय; आर्से; एपि; कलि-बाय; **ग्रफाय; लायको.**

गार :— कलि-का.

घट्ट मिटलेल्या :— आर्से; इपि; कलि-का; कामो; कोलो; क्रोक्र; **नेट्र-मू; मर्क्यु;** युफ्रे; सिलि; स्ट्रमो; ***हायासा.***

चिकटतात, पू होऊन :— असाफि; आर्जे-नाय; कॅल्क-का; कामो; **कास्टि;** क्रिआसो; ग्रफाय; ग्लोनो; ग्वाई; ***नक्स-व्हा; पल्स;*** **फास्फ;** युफ्रे; ***ऱ्हस-टा;*** **लायको; सल्फ; सेपि.**

विटाळशेपणी :— कॅल्क-का.

शिंकताना :— गॅम्बो.

चिकट पू साचतो :— सोरि.

जड, खाली पडतात, लुल्या :— कलि-फा; कामो; ***कास्टि;*** कोक्यु; **कोनि; *गेल्से;*** नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; **ऱ्हस-टा;** व्हेरा-आ; सिफि; **सेपि;** स्पायजे

उजवी — कॉस्टि.

कोळशाच्या धुरामुळे :— सिकेल.

डावी :— कलि-फा; कोलो; थूजा; बॅरि-का.

डोके मागे वाकविल्याने ब वा :— सेनेगा.

जाड :— अल्युमि; आर्जे-मे; आर्जे-नाय; टेल्यु; मर्क्यु.

टणक गाठी, वेदनारहित :— ग्रफाय; स्टॅफि.

ताठलेल्या :— एपि; ओनास्मा; **कामि;** नेट्र-मू; रॅटनि; ***ऱ्हस-टा.***

ताणल्याप्रमाणे :— फिजास.

निळ्या :— कलि-का; डिजि.

पापण्या, आत वळलेल्या, पडकेस :— ग्रफाय; टेल्यु; नेट्र-मू; पल्स; बोरा; सिलि; सोरि.

अनुक्रमणिका

बाहेर वळलेल्या :– आर्जे-मे; आर्जे-नाय; एपि; ग्रफाय; सोरि.
मिटलेल्या :– **कोलो;** नक्स-मो; ऱ्हस-टा.
घट्ट :– घट्ट मिटलेल्या पहा.
झोप नसताना :– व्हाओ-ट्रा.
रक्त येते :– नक्स-व्हा; नेट्र-मू; सल्फ; हेपार.
रांजणवाडी :– कल्क-प्लुओ; कोनि; क्रिआसो; ग्रफाय; झिंक; पल्स; लायको; सल्फ; सेपि; स्टॅफि.
लवतात, कंप :– अगारि; कॅल्क-का; फिजास; बेला; ऱ्हीअम; सल्फ; सिकु.
घेरी येताना :– किनि-स.
वाचताना :– वर्वे.
लाल :– आर्जे-नाय; एपि; कलि-आयो; ऱ्हस-टा; लायको.
वर, चामखीळ :– कास्टि; थूजा.
व्रण :– लायको.
सूज, शोथ :– अको; आर्से; **पल्स;** बेला; **लायको;** सल्फ; **स्टॅफि.**
परम्यामुळे :– अको; थूजा; **पल्स;** सल्फ.
हलविल्याने जा हो :– कोलो.

भुवया :– कलि-का; कास्टि; नेट्र-मू; पॅरि; बेला; सेले.
केस गळतात :– कलि-का; प्लॅबं; मेडो; सेले.
कोंडा होतो :– सॅनिकु.
भोवती :– एकिने; कलि-बाय; मेझे; व्हाओ-ओ; सिनाबा.
लवतात :– एकिने.

——x——

अर्धवट उघडे :– ओपि; कुप्रम; थूजा; ***पोडो;* फास्फ;** बॅप्टि; **बेला; *लायको;*** सॅम्बुक; स्ट्रमो; हेलेबो.
एकच :– ॲन्टी-टा; इग्ने; व्हेरा-आ; सिंको.
बेशुद्ध स्थितीत, गिळताना :– टॅरेबिं.
अस्वस्थ :– किनि-स; व्हेरा-आ; स्ट्रमो.

अहिरा :– येतात पहा.

आग (कढत) :– ***आर्से;* कलि-का; कामो;** ग्रफाय; झिंक; फास्फ; ***बेला;*** ब्रायो; ब्रोमि; मर्क्यु-को; **रुटा;** रुमे; **लायको; सल्फ;** सिमि; **सिंको.**
कण, बारीक आत आहेत असे वाटून :– कास्टि; नेट्र-मू.
कोरडी :– आरम-ट्रा; क्रोक.
गार लोखंड आत आहे असे वाटून :– टिलि.
तापात :– सेपि.
भाजल्याप्रमाणे :– सेड्र.

अनुक्रमणिका

वाफ बाहेर येत आहे असे वाटते :— **कामो;** क्लिमॅटि; डायास्को.

आंघोळ करताना, मिटावे लागतात :— फास्फ.

आतून, बाहेर दाबल्यासारखे वाटतात :— कलि-मू; नक्स-व्हा; प्रून-स्पा; ब्रायो; मर्क्यु-को; सॅन्वि; **स्पायजे.**

रक्त येते :— क्रोटे-हा; नक्स-व्हा; फास्फ; बोथ्रा; लॅके.

नाक शिंकरताना :— नाय-ॲसि.

उघडवत नाहीत (पापण्या घट्ट मिटलेल्या पहा) :— आर्से; कास्टि; गेल्से; नक्स-मो; ऱ्हस-टा.

उघडल्याने शिंका येतात :— ग्रफाय.

डोके दुखत असताना :— टरेन्टु; नेट्र-मू.

पण, गिळताना उघडतात :— टरेबिं.

विटाळसेपणी :— सिमि.

उघडे (मिटता येत नाही) :— आयो; थूजा; नक्स-व्हा; फास्फ; बेला; स्ट्रमो.

बेशुद्ध असताना :— ओपि.

उजेड सहन होत नाही :— उजेडाने जास्त होते पहा.

डोळ्याला सूज वगैरे विकार नसताना :— ***कोनि;*** हेलेबो.

मुष्टी मैथुनामुळे :— सिना.

वसंत ऋतूत :— कोबा.

एकमेकावर आडवे झाले आहेत असे वाटते :— ओपि; कलि-बाय; कॅल्क-का; कोनि; झिंक; नेट्र-मू; **पल्स;** पोडो; बेला.

ओढल्यासारखे वाटतात मागे :— ओलिअं; **क्रोट-टि;** ग्रफाय; ग्रिंडे; **पल्स;** पॅरि; प्रून-स्पा; फास्फ; ब्रायो; रेडि; **ऱ्हस-टा; लॅके;** सिलि; सेनेगा; स्पायजे; हेपार.

एके ठिकाणी :— ओपि; कोलो; झिंक; **नेट्र-मू;** ***मर्क्यु;*** लॅके; लायको; **सल्फ.**

बाहेर :— ग्लोनो; लॅके.

करवडल्यासारखे :— आर्जे-नाय; कलि-आयो; लायको.

कण वाळूचे आत आहेत असे वाटते :— आर्से; कल्क-का; कास्टि; **नेट्र-मू;** फ्लुओ-ॲसि; सल्फ; सिंको.

कंड :— कॅल्क-का; **पल्स; सल्फ.**

काचबिंदु :— अको; आस्मि; गेल्से; **फास्फ;** फिजास; बेला; स्पायजे.

अनुक्रमणिका

कानाच्या विकाराबरोबर :— व्हाओ-ओ.

कापसाचे तुकडे आत आहेत असे वाटते :— रेडि.

काळे बुबुळ पुढे येते :— पल्स; युफ्रे.

कोरडे :— अको; **अल्युमि;** आर्से; इग्ने; ओपि; झिंक; ***नक्स-मो; पल्स; बेला;*** मेझे; **लायको;** व्हेरा-आ; ***सल्फ.***

खाली, पाहण्याची प्रवृत्ति :— व्हेरा-आ; स्टॅनम.
वळलेले :— इथू; हायासा.

खुपतात (मातीचे कण गेल्याप्रमाणे) :— आर्से; कॅल्क-का; कास्टि; नेट्र-मू; फ्लुओ-ॲसि; सल्फ; सिंको.
आग होऊन :— कास्टि; नेट्र-मू.
उजवा :— सेपि.
रात्री :— झिंक.

खोल गेलेले :— ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा; **अब्रो; आर्से;** कॅम्फ; पल्स; **फास्फ-ॲसि;** फेरम-मे; व्हेरा-आ; सल्फ; सिकेल; सिना; **सिंको;** स्टॅफि; स्पायजे.
विटाळसेपणी :— सेड्र.

गळून पडताहेत असे वाटते :— **इग्ने;** कार्बो-ॲनि; कोलो; ग्वाई; ट्रिलि; पल्स; ब्रोमि; लायको; **सेपि; हेलेबो.**

गार :— कॅल्क-का; क्रोक; **फ्लुओ-ॲसि.**
पाणी, आत आहे असे वाटते :— सिल्ला.
बर्फासारखे :— सेनेगा.

गुदगुल्या :— क्लिमॅटि; पिक्रि-ॲसि; **फायटो.**

गुलाबी :— युफ्रे.

घाम, वर :— मॅग-का.

चमकदार :— कॅम्फ; बेला; स्ट्रमो.

चिमटल्यासारखे वाटतात :— आर्से.

चुणचुण :— रॅनन-ब; रेडि; **मॅन्सि.**

अनुक्रमणिका

चोळावेसे वाटतात :– इग्ने; गॅंबो; चिओ; सॅनिकु; सिल्ला; सेनेगा; सेपा.

झाकले आहेत असे वाटते :– पल्स.

झालर वरून पडत आहे असे वाटते :– कोनि.

टोचते :– प्रून-स्पा; स्पायजे.
    खोकताना :– सेनेगा.

ठुसठुस :– बेला.
    रात्री :– असाफि; मर्क्यु.

ठेचल्यासारखे :– प्रून-स्पा; ब्रायो.

ढिले, सैल झाले आहेत असे वाटते :– कार्बो-ॲनि.

ताठ (हालविता येत नाहीत) :– **कामि; नेट्र-मू.**

ताणल्याप्रमाणे :– रूटा.

तिरळे :– अल्युमि; एपि; कॅल्क-का; कुंप्र; कोनि; नेट्र-मू; ***बेला;*** सिकु; सिक्ला; ***हायासा.***
    आचके आल्यानंतर :– सिक्ला.
    एक दिवसा आड :– किनि-स.
    एकमेकाजवळ :– सिकु; सिक्ला.
    एकमेकापासून दूर :– अगारि; कोनि; कोलो; जॅबो; नेट्र-मू; हायासा.
    दात येताना :– अल्युमि.
    मधून मधून (काही दिवसाच्या अंतराने) :– किनि-स; नक्स-व्हा; **सिकु.**
    मनःक्षोभ किंवा भीतीमुळे :– नक्स-मो; सिकु.
    मेंदूच्या विकारानंतर :– कलि-फा.
    रात्री भयानक स्वप्ने पडल्यामुळे :– कलि-ब्रो.
    शस्त्रक्रियेनंतर :– जबो.
    हगवणीत :– स्ट्रमो.

दुखतात, हुळहुळे :– आर्नि; ओनास्मा; **गेल्से;** चिओ; **फायटो;** फास्फ; बॅप्टि; **ब्रायो;** मर्क्यु; ***युपे-पर;*** ऱ्हस-टा; सॅन्वि; **सिमि;** स्पायजे.
    यकृताच्या विकाराबरोबर :– कार्नस.

दुखापती (मार लागणे वगैरे) :– आर्नि; युफ्रे; लेडम; **सिंफाय;** स्टॅफि.

अनुक्रमणिका

दृष्टि व तिचे विकार :— आरम-मे; आर्जे-नाय; ओपि; **कोनि; गेल्से;** जॅबो; नक्स-व्हा; ***नेट्र-मू;*** पल्स; **फास्फ;** ***बेला;*** रुटा; **लायको; सल्फ; सिक्ला; सिलि;** सेपि; स्ट्रमो; **हायासा.**

अदूर (लांबचे दिसत नाही) :— कोनि; **नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ;** फास्फ—ॲसि; फिजास.

अशक्त :— मंद पहा.

अंतराचा अंदाज येत नाही :— ओनास्मा; कॅनॅबि; कार्बो-ॲनि; स्ट्रमो.

अंधुक :— पुसट पहा.

आग, ज्वाळा, लाली :— **कलि-का; ग्रफाय;** नेट्र-मू; ***फास्फ; बेला;*** **लॅके;** सल्फ; **सिक्ला; सेपि; स्पायजे;** हायासा.

आंधळेपणा :— ओपि; कलि-आयो; **कास्टि;** कोनि; **गेल्से;** नेट्र-मू; **पल्स; फास्फ;** बेला; मर्क्यु; सल्फ; सिकेल; सिलि; स्ट्रमो; **हायासा.**

उन्हात निजल्याने :— कोनि.

एकदम मूर्च्छा आल्यामुळे :— प्लंबं.

घेरी आली असताना :— गेल्से; **नक्स-व्हा;** बेला.

डोळ्याच्या शोथानंतर :— मॅन्सि.

तंबाखुमुळे :— फास्फ.

दिवसा :— बोथ्रा; लायको; सिलि; स्ट्रमो.

मळमळत असताना :— सेपि.

रंग ओळखू येत नाहीत :— ओनास्मा; कार्बो-सल्फु; बेला; **सॅन्टोनि;** सिना.

रात्री :— नक्स-व्हा; बेला; **लायको; सिंको;** स्ट्रॅमो; हेलेबो.

चांगले दिसते :— फेरम-मे.

वाचताना :— फास्फ.

विजेच्या चमचमाटामुळे आलेला :— फास्फ.

विटाळसेपणी :— ग्रफाय; पल्स; सेपि.

ब वा :— सेपि.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :— डिक्टॅ.

शौचास झाल्याने ब वा :— एपि.

हळुहळु, वाढत जाणारा :— आयाडो; कार्बो-सल्फु; टॅबॅकं; थायरा; प्लंबं.

हिस्टेरिआत :— प्लॅटि; फास्फ; सेपि.

उजेड नकोसा वाटतो (उजेडाने जा हो पहा) :— हायासा.

सूज वगैरे विकार नसताना :— कोनि.

उजेड हवासा वाटतो :— गेल्से; बेला; स्ट्रमो.

उजेडाने, कृत्रिम जा हो :— आरम-मे; नेट्र-मू; लायको.

उंदिर दिसतात :— आर्से; इथू.

अनुक्रमणिका

एक डोळा मिटल्याने ब वा :— कलि-बाय; फास्फ; फिजास.

एकदम अंधारी येते :— ओलिअं; कॅप्सि; **कोनि;** ग्रफाय; ग्लोनो; **नेट्र-मू; पल्स; फास्फ;** ***बेला;*** मर्क्यु; सल्फ; सिकु; सिलि; सिक्ला; सेपि; **स्ट्रमो;** हायासा.

कंपयुक्त :— झिंक-को; **नेट्र-मू;** व्हेरा-व्हि.

काजवे लुकलुकतात :— आयो; ओलि-ॲनि; **ग्रफाय; नक्स-व्हा;** फास्फ; लॅके; सिफि; स्ट्रोफेन्थ.

किडे, जनावरे दिसतात :— सिमि; **स्ट्रमो; हायासा.**

केस लोंबताहेत असे वाटते :— प्लन्टॅ; युफ्रे; लॅके.

चांदण्या :— काजवे, ठिणग्या पहा.

खाली वळलेली :— कलि-का; व्हेरा-आ; स्टॅनम.

खोकताना जा हो :— इग्ने; कलि-मू.

चमचम :— काजवे पहा.
सुयांची :— सिक्ला.

चष्म्याचा नंबर नीट जमत नाही :— स्पायजे.

चित्रविचित्र देखावे :— बेला; व्हेरा-आ; स्ट्रमो.

जवळचे दिसत नाही :— दीर्घ पहा.

जाळीतून पाहिल्यासारखे वाटते :— फास्फ.

डोके दुखत असताना :— आयरि; झिंक; **पल्स;** पोडो; फास्फ-ॲसि; बेला.

डोकेदुखीनंतर :— कास्टि; कोनि; **फास्फ; लॅके; सल्फ;** सिलि.

डोळे मिटल्यानंतर काल्पनिक वस्तु दिसतात :— **कॅल्क-का;** थूजा; बेला; ब्रायो.

डोळे मिटल्याने जा हो :— कल्क-का; थूजा; बेला; ब्रायो; व्हेरा-व्हि.

डोळ्यावर हात ठेवून पाहिल्याने ब वा :— कोनि; फास्फ.

अनुक्रमणिका

ठिणग्या :— कलि-मू; **बेला;** सिकेल; **सिंको;** सेपि.
अंधारात :— फास्फ; बॅरि-का; बेला.
डोके दुखत असताना :— केलि; मॅग-फा.
डोळे मिटल्यावर :— हैड्रास्टि.
नाक शिंकरल्याने जा हो :— नेट्र-स.
पांढऱ्या :— अल्युमि.
मिचकावल्याने :— कास्टि.

ताठ बसल्याने जा हो :— कामि.

तीक्ष्ण :— नक्स-व्हा; बुफो; **बेला;** सिंको; हायासा.
रात्री; हिस्टेरिआ झालेल्या इसमांची :— फेरम-मे.

दिपलेली :— कलि-का; कोनि; ड्रोसे; नेट्र-का; बॅरि-का; **सिलि.**

दीर्घ (जवळचे दिसत नाही) :— आर्जे-नाय; **कॅल्क-का;** नेट्र-मू; ***सिलि; सेपि.***

देखावे दिसतात संध्याप्रकाशात :— बर्बे.

धुके दिसते :— आर्से; **कॅल्क-का; कास्टि; क्रोक;** गेल्से; झिंक; पल्स; ***फास्फ;*** मर्क्यु; सल्फ.
पिवळे, तेजस्वी कंपयुक्त :— कलि-का.

नंतर डोकेदुखी :— आयरि; ***कलि-बाय;*** गेल्से; ग्रफाय; ग्लोनो; **ट्युब;** थेरि; **नेट्र-मू;** पोडी; **फास्फ;** लॅके; **सल्फ;** सिलि; **सेपि;** ***सोरि.***

निजल्यानंतर वाटोळ्या वस्तु सरकत आहेत असे वाटते :— कास्टि.

निस्तेज; फिकट :— सिलि.

पावसाच्या धारातून बघत आहो असे वाटते :— नेट्र-मू.

पुसट (अंधुक) **दिसते :**— अगारि; आराम-मे; ओपि; *कॅनॅबि;* **कॅल्क-का;** ***कास्टि;*** **कोनि; गेल्से;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; ***पल्स;*** **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; बेला; मर्क्यु; **युफ्रे;** रुटा; लॅके; लायको; सल्फ; सिक्ला; *सिलि;* सेपि; **हेपार.**
गोवरानंतर :— **कलि-का;** कास्टि.
डोळे चोळण्याने ब वा :— कार्बो-ॲनि.
नाक शिंकरल्याने :— कास्टि.
बहिरेपणा, व आलटुन पालटुन :— सिकुटा.
संधिप्रकाशात ब वा :— ब्रायो; लायको.

अनुक्रमणिका

प्रकाशाच्या रेघा :— नेट्र-मू.

प्रकाशाची वर्तुळे दिसतात :— आस्मी; पल्स; ***फास्फ;*** बेला; लॅके; **सल्फ.**

प्रतिबिंब, वस्तूंचे फार वेळ राहते :— गेल्से; **जॅबो; टॅबॅकं;** ट्युब; नेट्र-मू; फास्फ; लॅक-कॅनि.

बर्फाच्या प्रकाशाने जा हो :— अको; सिकु.

भ्रम सर्वसाधारण :— ओपि; ब्रायो; व्हेरा-आ; सिकेल; सेपि; स्पायजे; **स्ट्रमो; हायासा.**
 शस्त्रक्रियेनंतर :— स्ट्रांशि.

मंद (अशक्त) :— **अनाका;** ओपि; कोनि; नेट्र-मू; फास्फ; **बेला;** रुटा; **सिंको.**
 संभोगानंतर :— कलि-का.

माशा, काळे ठिपके तरंगत आहेत असे वाटते :— **अगारि; कोक्यु;** नेट्र-मू; फास्फ; फिजास; सल्फ; **सिलि;** सिंको; सेपि; ***स्ट्रमो.***
 उजव्या डोळ्यापुढे :— किनि-स; सिमि; **सिलि; सेले.**
 डाव्या डोळ्यापुढे :— अगारि; कॅल्क-का; **कास्टि; मर्क्यु; सल्फ.**
 पांढऱ्या :— अस्टि; जॅबो.

मृगजल :— लायको.

रंग ओळखत नाहीत :— कार्बोनि-स; बेला; सिना.

रंग दिसतात :— आस्मि; कोनि; **फास्फ; बेला.**
 इंद्रधनष्य :— फास्फ-ॲसि.
 काळा :— फास्फ; सिलि.
 गडद अंधार :— स्ट्रमो.
 निळा :— क्रोटे-कॅ; **झिंक-आर्से;** लायको; व्हेरा-व्हि; सिना.
 पट्टे ओढलेले :— सेपि.
 पिवळा :— डिजि; सिना; सेपि.
  दिवसा :— सेड्र.
 राखेसारखा :— आर्जे-नाय.
 लाल :— **कोनि; फास्फ; बेला;** रुटा; सल्फ; व्हेरा-व्हि; हायासा; हेपार.
  रात्री :— सेड्र.
 हिरवा :— आर्से; आस्मि; फायटो; फास्फ; व्हेरिओ; सिना.

लांबचे दिसत नाही :— अदूर पहा.

अनुक्रमणिका

वर्तुळे :— इलाप्स; कॅल्क-का; कल्क-फा; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; सोरि.
फिरणारी :— कलि-का.

वस्तु अवास्तव, चमत्कारिक वेड्यावाकड्या :— नक्स-मो; बुफो; बेला; व्हेरा-आ; स्ट्रमो.
वस्तु आडव्या :— कलि-बाय; कोनि.
वस्तु आहेत त्यापेक्षा, जवळ :— बोव्हि; व्हॅलेरि.
वस्तु आहेत त्यापेक्षा, दूर :— अनाका; **कार्बो-ॲनि; गेल्से;** सल्फ; स्ट्रॅमो.
एकमेकाजवळ :— नक्स-मो.
मोठ्या :— आक्झॅं-ॲसि; कास्टि; नक्स-मो; नेट्र-मू; फास्फ; युफोर; लारो; हायासा.
लहान :— प्लॅटि.
वस्तु उलट्या :— कलि-का; बेला.
वस्तु एकाच्या दोन :— ***आरम-मे; गेल्से;* नाय-ॲसि; नेट्र-मू;** पल्स; फास्फ; बेला; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि; सल्फ; सिकुटा; ***हायासा.***
उजवीकडे पाहिल्याने ब वा :— कास्टि.
घेरी येताना :— बेला.
डोके मागे वाकविल्याने ब वा :— सेनेगा.
निजल्याने ब वा :— स्पांजि.
लिहिताना जा हो :— ग्रफाय.
वस्तु एकमेकात गुंततात :— बर्बे; सिलि.
वस्तु एकावर एक :— कलि-बाय; ऱ्हस-टा; सिफि; सेनेगा; स्ट्रमो.
वस्तु एकाच्या तीन :— कोनि; बेला; सिकेल.
वस्तु जणु काही माणसे आहेत असे दिसते :— कॅल्क-का; नेट्र-फा; बेला; स्ट्रमो.
वस्तु जास्त चकचकीत दिसतात :— नेट्र-का; व्हॅलेरि; हायासा.
काळोखात :— व्हॅले.
वस्तु पुढे येऊन मागे जात आहेत असे वाटते :— सिकु.
वस्तु पुसट होऊन पुन्हा दिसावयास लागतात :— गेल्से.
वस्तु रक्ताने माखलेल्या :— स्ट्रांशि.
वस्तु वर्तुळात फिरत आहेत असे दिसते :— केलि; नेट्र-मू; सिक्ला.
वस्तु फार वेळ पाहिल्याने निस्तेज दिसतात :— अगारि.
वस्तूवर ठिपके :— अमो-मू; कलि-का; **फास्फ;** सिलि.
वस्तु वरखाली किंवा सरकत आहे असे वाटते :— **आर्जे-ना;** कोक्यु; कोनि; ग्लोनो; बेला; सिकुटा; सोरि.
वस्तु सावलीत आहे असे दिसते :— सेनेगा.
वस्तूंचा अर्धा भाग :— आरम-मे; आर्से; चिओ; ट्युब; ***नेट्र-मू;*** लॅके; **लायको;** लिथि-का.
उजवा :— कॅल्क-का; नेट्र-का; सिकु.
गरोदरपणी :— रॅनन-ब.
डावा :— कॅल्क-का; कोक्यु; लायको; **लिथि-का.**
खालचा :— **आरम-मे;** आर्से; कॅम्फ; डिजि.
वरचा :— अस्टि; नेट्र-मू; म्युरि-ॲसि; लायको; **लिथि-का.**

अनुक्रमणिका

विटाळशेपणी :– लिथि-का.

वस्तूंच्या अंतराचे बरोबर आकलन होत नाही :– ओनास्मा; कॅनॅबि; कार्बो-अनि; स्ट्रमो.

वाकल्याने जा हो :– थेरि.

वाचताना अक्षरे एकमेकात गुंततात :– कॅनॅबि; **नेट्र-मू;** बर्सा; रुटा; **सिलि;** स्टॅफि; स्ट्रमो.

नाचताहेत असे वाटते :– बेला; लायसि.

नाहीशी होतात :– कोक्यु; सिकु.

लाल दिसतात :– फास्फ.

विजेची चमचम :– कलि-का; नेट्र-का; फास्फ; स्पायजे.

विटाळशी होण्याचे अगोदर जा हो :– डिक्टा.

विटाळशेपणी जा हो :– ग्रफाय; पल्स; सिक्ला; सेपि.

शारीरिक श्रमाने ब वा :– आरम-मे.

समोर, केस लोंबताहेत :– प्लॅन्टॅ; युफे.

बोटे आहेत :– सोरि.

सर्पाकृति :– कोनि; ग्रफाय; नेट्र-मू; लॅके; लायको; सल्फ-आयो; सेपि.

साप दिसतात :– आर्जे-ना; गेल्से.

सावल्या :– रुटा; सेनेगा.

क्षेत्राच्या बाजूच्या वस्तु दिसतात :– इग्ने; कॅनॅबि; कॅम्फ कॅल्क-का; कोलो; ग्रफाय; थूजा; नक्स-मो; नक्स-व्हा; लॅक-कॅनि; स्ट्रमो.

निस्तेज :– अन्टी-टा; ओपि; नक्स-व्हा; सेपा.

पडत आहेत खाली असे वाटते :– गळून पडत आहेत पहा.

पाणी, येते :– आर्से; इपि; ओपि; कलि-फा; **कॅल्क-का;** काल्वि; क्रिआसो; नाय-ॲसि; **नेट्र-मू;** ***पल्स;*** फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; **बेला; मर्क्यु;** ***युफ्रे;*** **रुटा; ऱ्हस-टा;** लायको; **सल्फ;** साबा; सिलि; **सेपा; स्टॅफि;** स्ट्रमो.

आल्याने ब वा :– प्रून-स्पा; फायटो.

कढत :– एपि; फायटो; युफ्रे; **ऱ्हस-टा;** सल्फ; सिंको.

कंड येते :– आर्से; सेनेसि.

खाताना :– ओलि-ॲनि; झिंक.

खोकताना :– कुप्रं; नेट्र-मू; पल्स; युफ्रे; साबा; सिल्ला; सेपा.

खोलीत जा हो :– डिजि.

गार :– लॅके.

गाणे ऐकताना :– ग्रफाय.

गिळताना :– आर्जे-ना.

घशात गुदगुल्या होऊन :– कोक्यु.

चुरचुरणारे :– कामोक्ला.

जांभई येताना :– इग्ने; नक्स-व्हा; साबाडि.

डाग पडतात :– ग्रफाय; थूजा; नेट्र-मू; पेट्रो; युफ्रे; ऱ्हस-टा.

अनुक्रमणिका

डांग्या खोकल्यात :– कॅप्सि; ग्रफाय; नेट्र-मू.
डोके दुखत असताना :– इग्ने; पल्स; प्लॅटि; मेझे.
डोके मागे वाकविल्याने ब वा :– सेनेगा.
डोळे उघडल्यानंतर :– कलि-बाय.
मुद्दाम, जोराने :– इपि; एपि; कोनि; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा.
तापात :– पल्स.
तेलकट :– सल्फ.
दाट :– टरेन्टु.
धारा लागतात :– अमो-का; इपि.
निजल्याने जा हो :– युफ्रे.
मेंदूच्या विकारात :– कलि-आयो; झिंक; डिजि.
रात्री :– एपि; झिंक.
लिहिताना :– ओलि-ॲनि; कॅल्क-का.
वाचताना :– अमो-का; क्रोक; सेनेगा.
वाऱ्यात :– पल्स; फास्फ; युफ्रे.
विकार झालेल्या बाजूच्या डोळ्यातून :– नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; लॅके; स्पायजे.
विटाळसेपणी :– कॅल्क-का; झिंक; फायटो.
विस्तवाकडे पाहिल्याने :– मर्क्यु; मॅग-मू.
वेदना होत असताना :– केलि; नेट्र-मू; पल्स; रॅनन-ब; साबा.
सकाळी, पहाटे जा हो :– कॅल्क-का; **पल्स; सल्फ.**
सर्दी झाल्याने :– कार्बो-व्हेजि; टेल्यु; नक्स-व्हा; युफ्रे; व्हर्ब; सेपा.
स्वप्ने पडून :– प्लॅन्टॅ.
हृदयविकारात :– अमो-का.

पुढे, येतात (बटबटित) :– अको; ***आयो;* बेला;** क्लोरि; **ग्वाई;** नेट्र-मू; फेरम-आयो; लायकोप; स्ट्रमो; ***हायासा.***
आहेत असे वाटते :– पॅरि; मेडो.
उजवा, डाव्यापेक्षा :– कोमोक्ला.

पुसावेसे वाटतात वारंवार :– कॅल्क-का; क्रोक; नेट्र-का; पल्स; युफ्रे.

पिरगळल्यासारखे वाटतात :– आर्से; व्हाओ; स्पांजि.

पिवळे :– क्रोटे-हा; **नक्स-व्हा;** प्लंबं; लॅके; सिंको; सेपि; स्पायजे.
ठिपके :– अगारि; फास्फ-ॲसि.

फुगले, मोठे झाले आहेत असे वाटते :– आर्जे-नाय; कोमोक्ला; केलि; ग्लोनो; ग्वाई; नेट्र-मू; पॅरि; प्रुन-स्पा; मेझे; मेलि; रुमे; ऱ्हस-टा; सेनेगा; स्पायजे; स्पांजि.

अनुक्रमणिका

फुटताहेत असे वाटते :– प्रून-स्पा; फास्फ; सल्फ.

फूल पडते :– एपि; ***कॅल्क-का;*** कोनि; **पल्स; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; युफ्रे;** सल्फ; सिफि; हेपार.

बाहुल्या, आकुंचन पावलेल्या (बारीक) :– अको; **ओपि; केलि; कोक्यु; थूजा;** व्हेरा-आ; सल्फ; सिलि; सेपि.

उजेडाने लहान मोठ्या होत नाहीत :– आर्नि; ***ओपि;*** **कुप्रम; बेला;** हायासा.

एक बारीक दुसरी विस्तारलेली :– काल्चि; टरेन्टु; हायासा.

चिकटलेल्या :– नाय-ॲसि.

बारीक होतात; विस्तारतात :– फिजास; बॅरि-का; लॅके; स्ट्रोफॅन्थ; हेलेबो.

विस्तारलेल्या :– आर्जे-नाय; ओपि; ***कॅल्क-का;*** गेल्से; ***बेला;*** मॅन्गनं; सिकेल; सिंको; **स्ट्रमो;** स्पायजे; **हायासा;** हेपार.

फेफरे येण्याचे अगोदर – आर्जे-ना; बुफो.

वाचताना – फास्फ-ॲसि.

वेड्यावाकड्या :– मर्क्यु; सल्फ.

बाह्य पदार्थ, आत आहे असे वाटते :– एपि; कॅल्क-फा.

बाहेर येत आहेत (डोक्यातून) असे वाटते :– नेट्र-का; सिलि.

भोवती बधिरपणा :– ***असाफि.***

मिचकावणे :– क्रोक; फ्लुओ-ॲसि; बेला; मर्क्यु-ड; युफ्रे; स्पायजे.

आचके येत असताना :– कलि-बाय.

प्रश्न विचारल्यानंतर चेष्टेने :– सेपि.

लिहिल्यानंतर :– हेपार.

वाचताना :– कॅल्क-का; क्रोक.

मिटता येत नाहीत (उघडे पहा) :– नक्स-व्हा; पॅरि; फास्फ; सिलि.

मिटल्यानंतर देखावे दिसतात :– बेला.

मुंग्या :– नेट्र-स.

मुरडा आल्यासारखे वाटते, आत :– व्हाओ-ओ.

मूत्रपिंडाच्या विकाराबरोबर :– व्हाओ-ओ.

मोठे झाले आहेत असे वाटते :– फुगले आहेत पहा.

अनुक्रमणिका

मोतीबिंदु :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कॅल्क-फ्लुओ; **कास्टि;** फास्फ; मॅग-का; नॅफ्था; युफ्रे; **सल्फ;** सिकेल; ***सिलि.***

मार लागून झालेला :— कोनि.

वृद्धपणी :— कार्बो-ॲनि; सिकेल.

शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— सेनेगा.

स्त्रियांचा :— सेपि.

येतात :— अको; ***आर्जे-नाय;*** **आर्से; एपि;** कॅल्क-का; कॅल्क-स; नेट्र-मू; ***पल्स; बेला;*** **मर्क्यु; *युफ्रे;*** लायको; **व्हस-टा; *सल्फ; सेपा;*** सेपि; सिलि; सोरि.

अहिरा :— आर्से; ग्रफाय; व्हस-टा.

परम्यामुळे :— आर्जे-नाय; कलि-बाय; नाय-असि; पल्स.

विटाळा ऐवजी :— युफ्रेसि.

रजःपिंडाच्या विकाराबरोबर :— ओनास्मा.

रक्त येते :— आतून रक्त येते पहा.

रक्तवाहिन्या दिसतात :— अको; आर्जे-नाय; आर्नि; एपि; ग्लोनो; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; ***बेला;*** **मर्क्यु;** लेडम; सेपा.

रक्तस्राव, आत :— सल्फु-ॲसि.

लहान आहेत असे वाटते :— लॅके.

लाल :— असार; थूजा; बेला; मर्क्यु-आ-फ्ले; मिरि; रेडि; व्हस-टा; स्पायजे.

निळसर :— प्लंबं.

पण, पिवळे दिसते :— एलो.

बुंद :— अको; आर्नि; कॅक्ट; **नक्स-व्हा;** लेडम; हमॅमे.

मूत्रग्रंथि वाढलेली असताना :— सालिरे.

वाचताना, शिवताना :— आर्जे-नाय; नेट्र-मू; रूटा.

संभोगातिरेकानंतर :— स्टॅफि.

लासरू :— कॅल्क-का; पल्स; पेट्रो; फ्लुओ-ॲसि; सिलि.

चेहऱ्यावर पुटफुळ्या येतात :— लॅके.

दाबल्याने पू येतो :— नेट्र-मू; **पल्स;** सिलि; स्टॅनम.

वटारलेले :— आयो; **इग्ने; ओपि; बेला;** मर्क्यु; लायको; **सिकु;** सिकेल; **स्ट्रमो; *हायासा;* हेलेबो.**

डोके दुखत असताना :— ग्लोनो; बेला; स्ट्रमो.

बेशुद्धीत :— कास्टि.

वळलेले, वर :— ओपि; कॅम्फ; कुप्रम; ग्लोनो; बुफो; हेलेबो.

तापात :— हेलेबो.

खाली :— इथू; हायासा.

वरून, कातडे लोंबत आहे असे वाटते :— ओलि-ॲनि.

वाफ बाहेर येत आहे असे वाटते :— आग पहा.

वारा लागत आहे असे वाटते :— कामो; थूजा; पल्स; फ्लुओ-ॲसि; मेझे; लॅके; सेपि; सिफि.

वेदना दूरवर जातात :— मेझे; स्पायजे.

आत येतात :— स्टॅफि.

शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— मेझे.

सारा :— एपि; **आज-नाय;** कॅडमि; ***कॅनॅबि;* कॅल्क-का;** कोनि; ***झिंक-स;* पल्स; लॅके; सल्फ; सिलि.**

जखमामुळे :— युफ्रे.

देवी आल्यामुळे :— **सिलि.**

वृद्धपणी :— कलि-का; **पल्स; फास्फ; मर्क्यु; सल्फ.**

सैल :— कार्बो-ॲनि.

हालतात :— अगारि; कामो; कुप्रम; **बेला;** स्ट्रमो; हायासा.

असे वाटते :— फास्फ; फिजास.

एक, दुसरा स्तब्ध :— अपोसा; फायटो.

जलद डोळे, मिटल्यानंतर :— कुप्रम.

झोपेत :— इथू.

बंद, घटसर्पानंतर :— फिजास.

लंबकाप्रमाणे :— अगारि; इलाप्स; **कुप्रम;** कोक्यु; गेल्से; **झिंक.**

व, वटारलेले :— सिकुटा.

हिरवे :— कॅन्था; कुप्रं-असे.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

अंधारात ब वा :— कोनि; लिलि-टि.

उचकी, ओकारीने जा हो :— असार; आर्नि; एपि; नक्स-व्हा; पल्स; ब्रायो; लायको; व्हेरा-आ; सिलि; सिंको; सेपि.

उजेडाने जा हो :— कॅल्क-का; कोनि; नेट्र-स; बॅरि-का; बेला; ऱ्हस-टा; सिंको.

कृत्रिम जा हो :— आर्से; पिक्रि-ॲसि.

अनुक्रमणिका

ब वा :— अमो-मू.
उष्णतेने जा हो :— आर्जे-नाय; **एपि;** काफि; झिंक; पल्स; **मर्क्यु.**
विस्तवाच्या जा हो :— **ॲन्टी-क्रू;** आर्जे;-नाय; फास्फ; मर्क्यु.
ब वा :— फ्लुओ-ॲसि.
खोकताना जा हो :— सल्फु-ॲसि; सेनेगा.
गारव्याने जा हो :— आर्से; क्लिमॅटि; थूजा; **मर्क्यु.**
ब वा :— असार; **आर्जे-नाय;** एपि; नक्स-व्हा; **पल्स;** ब्रायो; सेपि.
गिळताना जा हो :— आर्जे-नाय; टरेन्टु.
चांदण्यात ब वा :— आरम-मे.
चोळण्याने ब वा :— कास्टि; क्रोक; पल्स; रॅनन-ब; सिना.
जांभई आल्याने जा हो :— अगारि; साबा.
डोके मागे वाकविल्याने ब वा :— सेनेगा.
डोळ्याच्या हालचालीने जा हो :— ट्युब; ब्रायो ;ऱ्हस-टा.
डोळ्यातून पाणी गेल्याने ब वा :— प्रून-स्पा.
डोळ्यावर हात ठेवून पाहिल्याने ब वा :— आरम-मे; थूजा.
दाबल्याने ब वा :— असाफि; कास्टि; केलि; पिक्रि-ॲसि.
दारूने जा हो :— गेल्से; **झिंक.**
नाक शिंकरताना ब वा :— आरम-मे.
पाहिल्याने, खाली जा हो :— नेट्र-मू.
ब वा :— बॅरि-का.
मुद्दाम, सतत ब वा :— पेट्रो.
वर जा हो :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; केलि.
विस्तवाकडे **जा हो :**— एपि; नेट्र-स; **मर्क्यु.**
सिनेमा जा हो :— आर्नि.
मिचकावल्याने ब वा :— ओलिअं; क्रोक; युफ्रे.
मिटल्याने जा हो :— कार्बो-ॲनि; **थेरि;** ब्रायो; लॅके; सेपि; स्ट्रांशि.
लघवी झाल्याने ब वा :— इग्ने; कामि; गेल्से.
लिहिताना जा हो :— कल्क-फ्लुओ; फायटो.
बळविल्याने जा हो :— सॅन्वि; सिलि; स्पायजे.
विचार केल्याने, विकारासंबंधी जा हो :— लॅके; स्पायजे.
विटाळसेपणी जा हो :— क्रोक; नाजा; नाय-ॲसि.
शस्त्रक्रिया केल्यानंतर जा हो :— असार; झिंक; मेझे; स्टॅफि.
शौचास झाल्याने जा हो :— नेट्र-का.
श्रमाने शारीरिक ब वा :— आरम-मे.
सर्दी झाल्याने जा हो :— डल्का; मर्क्यु; पल्स; ऱ्हस-टा.
संभोगानंतर जा हो :— कलि-का; नेट्र-मू; फास्फ; सेपि.
सूर्याकडे किंवा पांढऱ्या तांबड्या वस्तूकडे पाहिल्याने जा हो :— एपि; लायको.
सूर्योदयापासून सूर्यास्तापर्यंत जा हो :— कामि; नेट्र-मू.
स्पर्शाने जा हो :— आरम-मे; फास्फ; ब्रायो; हेपार.

अनुक्रमणिका

कान

सर्वसाधारण :– आरम-मे; **कॅल्क-का;** कामो; **ग्रफाय;** झिंक-क्रो; **टेल्यु;** ***पल्स;*** पिक्रि-ॲसि; पेट्रो; प्लॅन्टॅ; फास्फ; ***फेरम-फा;*** **बेला;** ***मर्क्यु;*** मॅन्गॅनं; लायको; ***सल्फ; सिलि;*** **सोरि;** हेपार.

उजवा :– आयो; कलि-का; कलि-नाय; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; प्लॅटि; फ्लुओ-ॲसि; **बेला;** सिलि; स्पांजि.

डावा :– अनाका; असाफि; इग्ने; ओलिअं; ग्रफाय; ग्वाई; बोरा; **व्हाओ-ओ.**

टकटक आवाज होतात :– झिंक-व्हॅले.

आलटून पालटून :– कलि-का; कॅप्सि; कास्टि; केलि; कोक्यु; ग्लोनो; **नाय-ॲसि;** फेरम-फा; बेला; **ब्रायो; मॅग-मू;** मेडो; मोस्क; सल्फ.

दात, व :– प्लॅन्टॅ.

आतील भाग :– कलि-का; **कॅल्क-का;** कास्टि; ग्रफाय; **नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ;** मॅन्गॅनं; **सेपि; सोरि; स्पायजे.**

एकापासून, दुसऱ्यापर्यंत :– प्लॅन्टॅ.

बाह्य भाग :– अल्युमि; कलि-का; क्रिआसो; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; **सेपि; स्पायजे.**

कंड :– अगारि; टेल्यु; पल्स; ऱ्हस-टा; सल्फ.

निळा :– टेल्यु.

लाल :– अको; अगारि; एपि; **पल्स;** सल्फ; सिंको.

डावा :– ॲन्टी-क्रू; कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो.

पाळ्या (लोंबणाऱ्या) :– कास्टि; क्रिआसो; बॅरि-का; **सिंको.**

भोकाचा व्रण :– कलि-मू; मेडो; स्टॅनम्.

मागील बाजू (हाडाचा उंचवटा) :– आरम-मे; ओलिअं; कॅल्क-का; **कॅप्सि;** कास्टि; **ग्रफाय;** ग्लोनो; झिंक-क्रो; पेट्रो; **फास्फ;** बॅरि-का; मर्क्यु; लॅके; लायको; सॅनिकु; सिलि; सोरि; स्टॅफि.

ते मानेपर्यंत :– म्युरि-ॲसि.

ओलावा :– ग्रफाय; पेट्रो; लायको; सोरि.

ठुसठुस :– झिंक-क्रो.

भेगा :– ग्रफाय.

सूज शोथ :– आरम-मे; **कप्सि;** कल्क-फा; **फास्फ;** फेरम-फा; लॅके; सिलि.

शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :– कॅप्सि

हाडाचे कुजणे :– आरम-मे; कॅप्सि; **नाय-ॲसि;** फ्लुओ-ॲसि; सिलि.

खाली, कानाच्या :– बेला.

कानाच्या गाठी :– कामो; कोनि; बेला; **मर्क्यु;** ऱ्हस-टा; लॅके; सिलि.

अनुक्रमणिका

आवाज :— कलि-आयो; कलि-मू; कॅक्ट; कॅनॅबि; **कॅल्क-का; कास्टि; किनि-स; ग्रफाय;** ट्युब; थायरा; **पल्स;** पेट्रो; फास्फ-ॲसि; **बेला;** रेडि; लायको; **सल्फ;** सॅन्वि; ***सिंको;*** सोरि; स्पायजे; **स्पांजि.**

आचके, फेफऱ्यानंतर :— आर्से; कास्टि.

कडकड-धडधड स्फोट वगैरे :— आर्से; एलो; कलि-का; ग्रफाय; ग्लोनो; डिजि; झिंक; नाय-ॲसि; पेट्रो; फास्फ; **फेलांड्री;** बॅरि-का; मोक्स; ऱ्हस-टा; साबा; सिलि.

कानावरून हात फिरविल्याने जा हो :— मेरम.

खळखळणे, पाण्यासारखे :— कामो; कोक्यु; पल्स; सल्फ.

गडगडाट, गर्जना :— आरम-मे; कार्बो-व्हेजि; **कास्टि;** किनि-स; **ग्रफाय; नक्स-व्हा; पल्स;** फास्फ-ॲसि; बॅरिका; बेला; बोरा; लायको; **सल्फ;** सिलि; सिंको; **स्टॅफि;** स्पायजे.

गाणे ऐकल्याने ब वा :— **इग्ने.**

गाणे :— कलि-का; सिंको.

ऐकल्याप्रमाणे :— कॅनॅबि; मर्क्यु.

गुंगुं गुणगुण :— आर्जे-नाय; कलि-का; कॅनॅबि; **कॅल्क-का; कास्टि;** किनि-स; नक्स-व्हा; ***पल्स;*** प्लॅटि; फास्फ; लायको; **सल्फ; *सिंको;*** सेपि.

घणघण; घंटानाद :— कलि-आयो; कलि-का; कलि-स; कॅक्ट; **कॅनॅबि; कल्क-का;** कॅल्क-स; कार्बो-व्हेजि; **नक्स-व्हा; पल्स;** पेट्रो; प्लॅटि; बेला; लायको; सल्फ; ***सिंको;*** सेपि; सोरि.

घेरी आली असताना :— ओपि; **किनि-स;** डिजि; **फास्फ;** बेला; सोरि.

चावताना :— आयो; कॅल्क-का; **कलि-स;** ग्रफाय; **नाय-ॲसि;** पेट्रो.

चिळसवाणी, चव होऊन :— नाजा.

छुमछुम :— कास्टि; कोनि; पल्स.

टकटक :— ग्रफाय; झिंक-व्हॅले; सिंको.

ठुसठुस :— कॅनबि; **कॅल्क-का;** नाय-ॲसि; पल्स; **फास्फ; फेरम-फा;** बेला.

डोके दुखत असताना :— नाजा; पल्स; सिलि; **सिंको.**

तडतड :— आर्से; काफि; ग्लोनो; डिजि; **फेलांड्री;**

नाक शिंकरताना :— स्टॅनम

तापात :— आर्से; ट्युब; नक्स-व्हा; लॅके.

निजल्याने ब वा :— फास्फ-ॲसि; बॅरि-का.

प्रतिध्वनि :— कास्टि; कोलो; **फास्फ;** लायको; सेपि.

फडफड :— प्लॅटि; स्पायजे.

फार दुरून येत आहेत असे वाटते :— लॅक-कनि.

फुसफुस :— डिजि; मेरम.

बुडबुड :— नेट्र-का; लायको.

बोलल्यामुळे जा हो :— ओपि; नेट्र-का; मेरम; स्पायजे.

बोलल्याप्रमाणे :— अको; कामो; क्लोर-हैड्र; नाय-ॲसि.

संभोगानंतर :— कार्बो-व्हेजि; डिजि; ग्रफाय

सूं सूं सोसो :— कलि-का; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; **पेट्रो; फास्फ;** लायको.

स्वतःचा नैसर्गिक वाटत नाही :— टॅरेबिं.

उकळत आहे असे वाटते :— कॅल्क-हैपो.

अनुक्रमणिका

उघडे असल्यामुळे वारे जात आहे असे वाटते :— मेझे.

उष्णता, बाहेर येत आहे असे वाटते :— **इथू;** कास्टि.

ऐकू चांगले येत नाही. (बहिरेपणा पहा) :— आरम-मे; ओपि; कलि-बाय; कलि-मू; ***कॅल्क-का;*** कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; **कास्टि;** किनि-स; कुप्रम; **कोनि;** ग्रफाय; ***नाय-ॲसि;*** नेट्र-मू; ***पल्स;*** **पेट्रो; फास्फ;** ***फास्फ-ॲसि;*** बॅरि-का; ***बेला; मर्क्यु-ड; लायको;*** लेडम; व्हर्ब; व्हेरा-व्हि; ***सल्फ;*** **सिंकु; सिकेल;** ***सिलि;*** सिंको; सेपि; **हायासा.**

आचके, फेफऱ्यानंतर :— सिकेल.
आवाज कोठून येतो ते समजत नाही :— आर्जे-नाय; कलि-बाय; कार्बो-ॲनि.
आवाजाचा गोंधळ होऊन :— कार्बो-ॲनि.
एकाएकी :— इलाप्स; **गेल्से; प्लंबं; मॅग-का;** सिलि.
कान दाबल्याने ब वा :— फास्फ.
कान वारंवार दुखून :— नेट्र-का.
कानापुढे पडदा आला आहे असे वाटून :— व्हर्ब.
कानात पाणी गेल्यामुळे :— व्हर्ब.
कानात बोटे घालून डोके हालविल्याने ब वा :— सेले.
कालरा झाल्यानंतर :— सिकेल.
खोकताना ब वा :— सिलि.
गाडीतून जाताना ब वा :— कॅलेन्डु; ग्रफाय; **नाय-ॲसि;** पल्स.
चुकीचे ऐकू येते :— फास्फ; बोव्हि.
चोळण्याने ब वा :— फास्फ.
जलद हालचालीने जा हो :— किनि-स; व्हेरा-व्हि.
जांभई आल्याने ब वा :— सिलि.
टानसिल वाढल्यामुळे :— कलि-बाय; नाय-ॲसि; मर्क्यु; स्टॅफि.
डोके मागे वाकविल्याने बरे येते :— फुओ-ॲसि.
तापानंतर :— आर्जे-नाय; आर्से; एपि; कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; फास्फ-ॲसि; **लायको; सल्फ.**
दमट हवेत जा हो :— मॅन्गॅनं.
नाक शिंकरल्याने ब वा :— मॅन्गॅनं; सिलि.
बारिक आवाज मोठा वाटतो :— बडिआ.
बोलणे :— **किनोपो; फास्फ;** सल्फ.
मार लागल्यानंतर :— आर्नि; किनि-स; क्रोक.
विटाळसेपणी :— क्रिआसो.
वृद्धपणी :— पेट्रो; बॅरि-का; **सिकु.**
सकाळी ब वा :— ऱ्होडो.
सर्दी झाली असताना :— कलि-मू; फास्फ; फेरम-फा; मर्क्यु-ड.
संभोगातिरेकानंतर :— पेट्रो.

अनुक्रमणिका

ऐकू जास्त चांगले येते (वाजवीपेक्षा, आवाज सहन होत नाही) :— **अको; आरम-मे;** ओपि; ***काफि;*** कामो; कास्टि; कोनि; झिंक; टॅबॅकं; ***थेरि;*** **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-का; ***बेला;*** म्युरि-ॲसि; **लॅके; लायको; सिलि; सिंको;** सेपि; स्पायजे.

कागदाचे चुरगळणे :— नेट्र-का; नेट्र-स; बोरा.

कापड, रेशमी कापडावर घासलेले :— ***असार.***

तापात :— कॅप्सि; कोनि.

बोलणे :— झिंक.

स्वतःचे मोठ्याने :— कास्टि.

व, येत नाही आलटुन पालटून :— सिकु.

विटाळसेपणी :— हैपरि.

स्वतःचा आवाज (मोठा वाटतो) :— कास्टि.

करवडलेले :— आर्से; कलि-बाय; टेल्यू; **मर्क्यु;** सल्फ; सेपा; ***सोरि.***

कंड (आत) :— आरम-मे; कलि-का; नक्स-व्हा; पेट्रो; मॅन्गॅ; सल्फ; सिलि; सेपि; हेपार.

कानात बोटे घातल्याने ब वा :— कोलो; बोव्हि.

खाजविणे, रक्त येईतोपर्यंत :— आर्जे-मे; नेट्र-फा.

गिळताना ब वा :— नक्स-व्हा.

कंप (आत) :— कलि-का; बोव्हि.

वाईट बातमी ऐकल्यामुळे :— कलि-का; साबि.

किडा आहे आत असे वाटते :— ऱ्होडो.

कोरडे :— ग्रफाय; लॅके.

खपल्या बसलेले :— रेडि.

गळू :— कॅल्क-पिक्रि; मर्क्यु; सिफि.

गालगुंड :— कामो; कोनि; फायटो; बेला; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लॅके; सिलि.

टायफाईडसारख्या तापात :— मॅन्गॅनं.

दुष्ट :— ॲन्थ्रा; लॅके; सिफि.

नंतर, अंड सुजतात :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; **पल्स.**

स्तन सुजतात :— **पल्स.**

टोचते :— कलि-आयो; ***कलि-का;*** **कामो;** कास्टि; **कोनि;** ग्रफाय; डल्का; **नक्स-व्हा;** ***पल्स;*** **बेला; मर्क्यु; सल्फ;** सिंको.

[अनुक्रमणिका]

ठणका :— ***कामो;*** टेल्यु; डल्का; **नक्स-व्हा;** ***पल्स; फेरम-फा;*** **सल्फ.**
मूर्च्छा येते :— मर्क्यु; हेपार.

डोके हलविल्याने आत काहीतरी गडगडत आहे असे वाटते :— रुटा.

डोळ्याच्या विकाराबरोबर :— व्हायो-ओ.

दडा बसला आहे असे वाटते :— बंद झाले आहेत पहा.

दातांच्या विकाराबरोबर :— ग्लोनो; प्लॅन्टॅगो; **ऱ्होडो.**

दुर्गंधी :— कलि-फा; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; **कास्टि;** थूजा; नेट्र-का; **सल्फ; सिलि;** ***सोरि;*** हेपार.

धक्के, उडते आहे असे वाटते :— प्लॅटि.

निळे :— टेल्यु;

पडद्याला, भोक :— ट्युब; सिलि.
जाड होतो :— आर्से-आयो; मेझे.
दुखापती :— टेल्यु.

पडद्यावर, खडे जमतात :— **कल्क-फ्लुओ;** सिफि.
थर जमतो :— ग्रफाय.

पाणी, आत आहे असे वाटते :— ॲन्टी-क्रू; ग्रफाय; **सल्फ.**
कढत पाणी येत आहे असे वाटते :— अको; कामो.
गार बाहेर येत आहे असे वाटते :— मर्क्यु.

पोकळ आहेत असे वाटते :— नक्स-व्हा.

फुगीर :— टेल्यु.

बधिर :— प्लॅटि; व्हर्ब.

बहिरेपणा :— ऐकू चांगले येत नाही पहा.

बंद झाले आहेत असे वाटते :— असार; **कलि-मू; कार्बो-व्हेजि; कोनि;** ***पल्स;*** **मर्क्यु; लायको; सिलि.**
जांभई आल्याने ब वा :— नेट्र-मू; **सिलि.**
पडदा आला आहे असे वाटून :— आयो; नेट्र-स; बरि-का.

अनुक्रमणिका

बोटे घालावीशी वाटतात :— सिलि.
मुलाना :— सिना; सिलि; सोरि.

मळ, कागदाच्या चोथ्यासारखा :— कोनि.
काळा :— पल्स.
वाहतो :— कॅल्क-स.
तांबडा :— **कोनि;** सोरि.
दुर्गंधी :— कास्टि.
पांढरा :— लॅके.
पिंवळा :— कलि-का; कार्बो-व्हेजि.
वाढलेला :— कास्टि.

मुलांचे विकार :— कामो; झिंक; पल्स.

मुंग्या :— आर्जे-मे.
बाहेर येताहेत असे वाटते :— केलि.

लघवीच्या विकाराबरोबर :— थूजा; व्हाओ-ओ.

लाटावर लाटा आल्यासारखे वाटते :— कलि-फा.

लाल :— अगारि; एपि; पल्स; झिंक.

वारा कढत बाहेर येत आहे असे वाटते :— कॅन्था.
आत आहे असे वाटते :— ग्रफाय; मेझे.
गार :— कलि-का.

सूज, शोथ :— टेल्यु; पल्स; **फास्फ;** ***फेरम-फा;*** मर्क्यु; मर्क्यु-को; **सल्फ,**

स्राव :— कलि-का; कलि-बाय; कलि-स; **कॅल्क-का;** कल्क-फा; कल्क-स; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; **कोनि;** ग्रफाय; टेल्यु; ***पल्स;*** पेट्रो; बॅरि-मू; ***मर्क्यु; लायको;*** व्हाओ-ओ; सल्फ; **सिलि;** ***सोरि;*** हेपार.
कंड सुटून :— क्रोट-टि.
पू :— कलि-का; कलि-बाय; कलि-स; ***कॅल्क-का;*** **कल्क-स; कोनि; पल्स; फास्फ; मर्क्यु;** लायको; **सिलि;** सोरि; **हेपार.**
माशासारख्या वासाचा :— ग्रफाय; **टेल्यु;** सेले.
सुरू झालेला बंद होतो :— आरम-मे; कार्बो-व्हेजि; मर्क्यु; ***पल्स.***
हिरवा :— लॅक-कॅनि.

अनुक्रमणिका

हलतात, शिंकताना किंवा **नाक** शिंकरताना :– **अक्टि–स्पा.**

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

आवाज, गोंगाटात जा हो :– अको; ओपि; काफी; कोनि; नक्स-व्हा; ***थेरि; बेला;*** स्पायजे.
ब वा :– कलेन्डु; **ग्रफाय;** जॅबो; नाय-ॲसि.
कानात बोटे :– केलि; कोलो; **मेझे;** लॅके; स्पायजे.
घालून बोटे दूर केल्याने ब वा :– ईथू.
खोकताना जा हो :– कॅल्क-का; कॅप्सि.
गाणे ऐकिल्याने जा हो :– टॅबॅकं; फास्फ-ॲसि.
गाताना जा हो :– फास्फ-ॲसि.
गारव्याने जा हो :– कॅप्सि; सिलि; **हेपार.**
ब वा :– बेला.
घोटघोट गार पाणी प्याल्याने ब वा :– बॅरि-मू.
गरोदरपणी जा हो :– सेपा.
गाडीत मोटारीत बसल्याने ब वा :– ग्रफाय; **नाय-ॲसि;** पल्स.
गिळताना जा हो :– एपि; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; फायटो; लॅके.
चावताना जा हो :– अनाका; एपि.
डोके फिरविल्याने जा हो :– कार्बो-व्हेजि; **मॅग-फा.**
तोंड उघडल्याने ब वा :– नेट्र-का.
नाक शिंकरल्याने जा हो :– डायास्को.
पोटावर निजल्याने ब वा :– रेडि.
लघवीला भरपूर झाल्याने जा हो :– थूजा.
वारे लागल्याने जा हो :– **कामो;** लॅके.
सर्दी झाल्याने जा हो :– कलि-मू; फास्फ; फेरम-फा; मर्क्यु-ड.

—————

अनुक्रमणिका

नाक

व

शेजारच्या हाडांतील पोकळ्या

सर्वसाधारण :— अको; अल्युमि; आयो; **आरम-मे; आर्से; इग्ने; इस्कू; कलि-आयो;** ***कलि-बाय;*** कॅल्क-का; ग्रफाय; **झिंक-क्रो; नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; **नेट्र-मू; पल्स;** फास्फ; **मर्क्यु;** मर्क्यु-आ-फ्ले; **लायको; सल्फ;** साबा; ***सिलि;*** **सेपि;** स्पायजे; **हेपार;** हैड्रास्टि.

आतील भाग :— आरम-मे; आर्से; आर्से-आयो; कलि-आयो; **कलि-जाय; कॅल्क-का;** ग्रफाय; बेला; मेरम; युफ्रे; साबा; सिलि; सेपा; स्टिक्टा; स्पायजे.

बारीक ठणकणारी गळवे :— ट्युब.

मधल्या पडद्याला गळू :— ॲन्थ्रा.

खपल्या बसतात :— थूजा.

भोक :— कलि-बाय; मर्क्यु; मर्क्यु-को; सिफि; सिलि.

व्रण :— आरम-मे; कलि-बाय; सिलि.

हुळहुळा :— कलि-बाय.

एक बाजू :— अमो-मू; इग्ने; नक्स-व्हा; फायटो; फास्फ; **साबा;** सिनापि; सिलि; हेपार.

उजवी :— कोनि; **मेरम;** स्पायजे.

डावी :— कार्बो-व्हेजि; नेट्र-मू; ऱ्होडो; स्पायजे.

आलटून पालटून :— कलि-आयो; नक्स-व्हा; फायटो; **फास्फ;** मेझे; **ऱ्होडो;** लॅक-कॅ; लॅके; सल्फ; **सिनापि.**

कणा :— थूजा; फास्फ-ॲसि; **सेपि.**

दुखतो :— थूजा; सिनाबा.

घशातील भाग :— इलास्प; झिंक-आयो; थूजा; थेरि; **नेट्र-का; नेट्र-मू; फास्फ;** मर्क्यु; मर्क्यु-आ-रु; **मर्क्यु-को;** रुमे; **लायको; सल्फ;** सिनाबा; सैपि; स्टॅफि; स्पायजे; हैड्रास्टि.

अन्न अडकले आहे असे वाटते :— नाय-ॲसि; सिलि.

आत गोळा आहे असे वाटते :— इस्कू; कलि-बाय; झिंक; नेट्र-मू; फास्फ; मेरम; **लॅके;** सल्फ; सिस्ट; सेपि; स्टिक्टा; स्पायजे; हैड्रास्टि.

कढत, कोरडा :— अको; इस्कू; **झिंक-आयो;** लायको; सेपि.

कंड, खवखव :— ऐलान्थ; कलि-फा; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; रॅनन-ब.

रक्त येते :— कोरा-रु; स्पायजे.

शेंबुड पडतो :— लिथि-का; **सिनाबा.**

अनुक्रमणिका

स्त्राव :— कलि-बाय; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि, नेट्र-फा; नेट्र-मू; फायटो; मॅग-का; सल्फ; सिफि; स्पायजे.

गोळे :— कॅल्क-का; मर्क्यु-आ-फ्ले; मेरम; सिफि; सेपि.

चिकट :— कलि-बाय; कॅप्सि.

थेंबथेंब गळतो :— मर्क्यु-को; सेपा; स्पायजे; हैड्रास्टि.

रक्ति :— टेल्यु; **हेपार.**

हुळहुळा :— अको; कलि-बाय; ***कार्बो-व्हेजि;*** सेपि.

पाळ्या :— थूजा; लायको.

आत गेलेल्या :— सिना.

कढत पाणी वाहत आहे असे वाटते :— गेल्से.

काळसर धुरकट :— ॲन्टि-टा; काल्चि; क्रोटे-हा; हायासा; हेलेबो.

चिकटतात :— आरम-मे; लायको.

भेगा :— थूजा; मर्क्यु.

रुंद :— ॲन्टी-टा; आर्से; कुप्रम; लायको; स्पांजि.

हालतात (आत बाहेर) :— ॲन्टी-टा; आर्से; **केलि;** कुप्रम; झिंक; डिफ्थे; पायरो; ***फास्फ;*** ब्रोमि; **लायको;** सल्फु-ॲसि; स्पांजि.

घोरत असताना :— डिफ्थे.

हुळहुळ्या :— नक्स-व्हा.

बाह्य भाग :— आरमे-मे; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; नेट्र-का; पल्स; फास्फ-ॲसि; **मर्क्यु; ऱ्हस-टा;** सल्फ; **सेपि;** स्पायजे.

आग :— अगारि; **साबा.**

कंड :— कास्टि; सल्फ; साबा; सिना.

बुंधा व वरचा भाग :— अको; आयो; आरम-ट्रा; आर्से; **इग्ने;** कलि-आयो; **कलि-बाय;** कॅल्क-का; **कुप्रम;** गेल्से; **झिंक; पल्स;** पॅरि; फास्फ; मर्क्यु; **लॅके;** व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सॅन्वि; सार्सा; सिमि; स्टॅफि; स्टिक्टा; **हायासा; हेपार.**

गळू :— पल्स.

ठुसठुस :— कलि-बाय.

थरथरतो :— मेझे; हायासा.

एकदम :— हायासा.

ताणल्याप्रमाणे :— ॲन्टि-टा; कलि-आयो; कलि-बाय; सेपा.

दाबल्यासारखा वाटतो :— झिंक; सिमि; सेपि; स्टिक्टा.

दुखतो :— कलि-बाय; हेपार.

सुजलेला :— सार्सा.

हुळहुळा :— ॲन्टि-टा; नाय-ॲसि.

अनुक्रमणिका

शेंडा :— कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; सेपि.

कंड :— सिलि.

कंप :— केलि; ब्रायो.

गार :— एपि.

गुल्मे :— कार्बो-ॲनि; सल्फ.

चमकदार :— फास्फ; बेला; सल्फ.

थरथरतो :— अमो-का; **ॲम्ब्रा;** आरम-मे; कलि-बाय; कॅल्क-का; केलि; कोनि; नेट्र-मू.

बटणासारखा :— आरम-मे.

बधिर :— गेल्से; व्हाओ-ओ.

भेगा :— अल्युमि.

सुजलेला :— कास्टि.

हुळहुळा :— बोरा; लिथि-का.

हाडातील पोकळ्या :— कलि-बाय; फास्फ; लॅके; सिनाबा; सिफि.

हाडे :— आरम-मे; कलि-बाय; फास्फ; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.

कुजतात :— आरम-मे; नाय-ॲसि.

दुखतात :— आरम-मे; कलि-बाय; सिलि; हेपार.

—x—

आग :— आर्से; कलि-आयो; मर्क्यु; सॅन्वि; सिलि; सिंको.

आचके :— कंप पहा.

आत काहीतरी आहे असे वाटते :— रुटा; सेपि; सोरि.

वरच्या भागात :— अमो-मू.

वास :— पल्स; झिंक-क्रो.

गोड :— नाय-ॲसि.

ओढल्यासारखे वाटते :— नेट्र-का.

कडत :— साबा.

करवडलेले :— आयो; आरम-ट्रा; ***आर्से;*** आर्से-आयो; कलि-आयो; कास्टि; क्रिआसो; गेल्से; ग्रफाय; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; फास्फ; मर्क्यु; मर्क्यु-को; सिनापि; **सेपा.**

अनुक्रमणिका

कंड, (बोटाने कुरतडावेसे वाटते पहा) :– आरम-ट्रा; कास्टि; सल्फ; साबा; **सिना.**
खाताना :– जट्रो; लॅके.
विटाळसेपणानंतर :– सल्फ.
सारखे चोळावेसे वाटते :– **सिना.**
मूल दचकून जागे होऊन चोळते :– **लायको.**

कंप, आचके :– अमो-का; **ॲम्ब्रा;** आरम-मे; **कलि-बाय; कॅल्क-का; केलि; कोनि;** नेट्र-मू; **प्लॅटि; हायासा.**

कॅन्सर सपाट :– युफ्रे.

कोरडे :– आर्से; आर्से-आयो; **कलि-बाय; कल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; झिंक-आयो; ***ग्रफाय;*** थायरा; थूजा; **नक्स-मो; नेट्र-मू; फास्फ;** बॅरि-का; **बेला;** ब्रायो; लायको; **सल्फ; सॅम्बुक;** सिनापि; ***सिलि;*** **सेपि; स्टिक्टा;** स्पांजि.
आहे, असे वाटते :– पेट्रो; **सिलि.**
शिंकरल्यानंतर :– बॅरि-का.
पडल्यामुळे तोंडाने श्वास घ्यावा लागतो :– मेलि.
वेदना होऊन, दुखून :– ग्रफाय.
सारखे शिंकरावे लागते पण स्राव येत नाही :– कलि-बाय; मेरम; सोरि; स्टिक्टा.

खपल्या (आत) बसतात :– अल्युमि; आरम-मे; **कलि-बाय; *ग्रफाय;*** झिंक-आयो; झिंक-क्रो. ट्युब; **थूजा;** नाय-ॲसि; बोव्हि; मर्क्यु; सल्फ; ***सेपि;* स्टिक्टा.**
रक्ताच्या :– **थूजा.**

गार :– आर्नि; एपि; कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; म्युरे; लॅक-कॅनि; **व्हेरा-आ.**
गुडघे कढत :– इग्ने
श्वास घेताना, आत :– कोरा-रु.

गिळताना, पाणी, पातळ पदार्थ बाहेर येतात :– आरम-ट्रा; कोक्यु; गेल्से; **फास्फ;** मर्क्यु; लॅक-कॅनि; लॅके **लायको;** सल्फु-ॲसि.

गुदगुल्या, आत :– आर्नि.

गोळा, बाह्य पदार्थ आत आहे असे वाटते :– रुटा; सेपि; सोरि.

घाम :– ट्युब.

घुणघुणा फुटणे :– रक्त येते पहा.

अनुक्रमणिका

चकचकीत चमकदार :— फास्फ.

चर्म पत्राचे बनले आहे असे वाटते :— कलि-बाय; सल्फ.

चिमटलेले :— कलि-बाय; कॅम्फ; लायको; स्पायजे.
आहे असे वाटते :— कलि-बाय; स्पांजि.

चोंदणे :— आरम-मे; ***आरम-ट्रा;*** आर्से; आर्से-आयो; कलि-का; **कलि-बाय;** कॅप्सि; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोनि; ग्रफाय; ***नक्स-व्हा; नायॲसि;*** **नेट्र-का;** नेट्र-मू; पल्स; ***फास्फ;*** मेडो; **मेरम;** ***लायको;*** **सॅम्बुक; सिलि.**
अंगावर पिणाऱ्या मुलांचे :— आरम-मे; कलि-बाय; **नक्स-व्हा;** फास्फ; मेडो; **लायको; सॅम्बुक;** साबा; **सिफि.**
नुकत्याच उपजलेल्या :— नक्स्-व्हा; लायको; सॅम्बुक.
आलटून पालटून :— फास्फ; **लॅक-कॅनि.**
घटसर्पात :— कलि-मू; मर्क्यु-सा; लायको.
जीर्ण :— कॅल्क-का; कोनि; सल्फ; सिली.
पण वाहते :— आर्से; ओनास्मा; कलि-बाय; कॅल्क-फा; नक्स-व्हा; पल्स; मर्क्यु; लॅके; सिली.
बोलताना :— कलि-बाय; सिली.
रक्तदाब वाढल्यामुळे :— आयो.
रात्री :— अमो-का; झिंक-आयो; **नक्स-व्हा; लायको.**
हवेत मोकळ्या :— डल्का.

जड वाटते :— कलि-बाय; फायटो; मर्क्यु.
खाली वाकल्याने :— अमो-मू; सिली.
वजन लोंबकळत आहे असे :— कलि-बाय.

जाड :— सुजलेले पहा.

टणक :— कलि-का.

ठुसठुसते :— आर्से; कलि-आयो.

ताणल्यासारखे :— कलि-आयो; थूजा; पेट्रो; सेनेसि; हॅमॅमे.

तेलकट :— आयरि; हैड्रास्टि.

दुखते :— आरम-मे; कलि-आयो; कलि-बाय; ग्रफाय; पल्स; मर्क्यु; सिली; हेपार.
कापल्यासारखे :— कलि-बाय; नाय-असि.

निमुळते :– कॅम्फ; व्हेरा-आ.

पडसे :– सर्दी पहा.

पापुद्रे जातात :– नाय-असि; नेट्र-का; नेट्र-मू; फास्फ.

पिनस :– दुर्गंधी स्त्राव पहा.
  गरमीमुळे :– आरमे-मे; नाय-ॲसि; सिलि; हेपार.

बधिर :– अको; बेला.
  एक बाजू :– नेट्र-मू.

बसलेले :– आरम-मे; सोरि.

बुडबुडे आल्यासारखे वाटतात :– सल्फ; सार्सा.

बोटे घालून कुरतडावेसे वाटते :– अनाका; **आरम-ट्रा; आरम-मे;** कार्बो-व्हेजि; कास्टि; झिंक; थूजा; नेट्र-फा; नेट्र-मू; फास्फ; **फास्फ-ॲसि;** मर्क्यु; मेरम; लायको; सल्फ; साबा; ***सिना;*** **सिलि;** स्पायजे; हेपार.
  मेंदूच्या विकारात :– सल्फ; सिना.

भरल्यासारखे :– कलि-आयो; बॅप्टि.

भेगा :– आरम-ट्रा; कार्बो-ॲनि.

मुंग्या :– नेट्र-मू; मर्क्यु; मेरम; रॅनन-ब.

मूल दचकून जागे होऊन चोळते :– लायको.

मोड :– कॅडमि; ***कॅल्क-का;*** झिंक-क्रो; थूजा; फास्फ; मर्क्यु-आ-रु; **मेरम;** सॅन्वि.

रक्त येते (रक्तस्त्राव पहा) :– आर्नि; नाय-ॲसि; **फास्फ; फेरम-फा; व्हायपे; *हॅमॅमे.***
  अंगावर मूल पिताना :– व्हायपे.
  आचके येताना :– मोस्क.
  उजव्या, कुशीवर निजल्याने :– सल्फ.
  उन्हाळ्यात :– क्रोक.
  उभे राहिल्याने जा हो :– सल्फ्यु-ॲसि.
  ओकारी होताना :– सार्सा.
  खाकरल्या, नंतर :– ऱ्हस-टा.

अनुक्रमणिका

खाण्यानंतर :— अमो-का.
खोकताना :— आर्नि; इपि; ड्रोसे; नक्स-व्हा; **फास्फ;** बेला; लॅके.
घाम येत असताना :— ओपि; कास्टि; कोनि; टेरेक्स; थूजा; नक्स-व्हा; **फास्फ;** ब्रायो.
घेरी येताना :— कार्बो-ॲनि; लॅके; व्हायपे; सल्फ.
गरोदरपणी :— सेपि.
गाण्यानंतर :— हेपार.
चेहरा धुताना :— अमो-का; ॲम्ब्रा; **आर्नि;** कलि-का; कॅल्क-स; ड्रोसे; ब्रायो.
झोपेत :— नक्स-व्हा; मर्क्यु.
टायफाइड तापात :— आर्नि; क्रोटे-हा; बॅप्टि; लॅके.
दृष्टी नाहीशी होऊन :— ऑक्झॅ-ॲसि.
डांग्या खोकल्यात :— आर्नि; इपि; ड्रोसे; लेडम.
डोके दुखत असताना :— अको; अगारि.
नंतर :— सेपि.
तरुण स्त्रियांना :— **फास्फ;** सिकेल.
तान्ह्या मुलाना :— सिलि.
धक्का लागल्याने :— कार्बो-व्हेजि; सेपि.
नाकाला जरा लागला तर :— सिकुटा; सेपि.
नाक शिंकरताना :— फास्फ; फास्फ-ॲसि; लॅके.
पाऊले धुताना :— कार्बो-व्हेजि.
मूर्च्छा येऊन :— क्रोक; लॅके.
मूळव्याधी असताना :— सेपि.
रडताना :— नाय-ॲसि.
रात्री :— कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; सल्फ.
उजव्या नाकपुडीतून :— कलि-क्लो; व्हेरा-आ.
लाळ येताना :— हायासा.
वयात येण्याच्या काळात :— अब्रो; कलि-का; फास्फ.
वाकल्याने खाली :— ऱ्हस-टा.
विटाळसेपणी :— ॲम्ब्रा; ग्रफाय; नेट्र-स; लॅके; सेपि.
भरपूर विटाळ जात असताना :— अको; मेलि.
विटाळाऐवजी :— एपि; कामो; कार्बो-ॲनि; डल्का; **पल्स;** फेरम-मे; **ब्रायो;** मर्क्यु; **लॅके;** लायको; सिलि; हॅमेमे.
वृद्धपणी :— अगारि; कार्बो-व्हेजि; सिकेल.
शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— बर्सा.
शिंका येताना :— कोनि; बोव्हि.
शौचास, कुंथले तर :— काफि.
होताना :— ऱ्हस-टा.
सर्दीत :— सिलि.
सर्दी नसताना :— कॅल्क-का.
हात धुताना :— अमो-का.

अनुक्रमणिका

लाल :— अगारि; ***अल्युमि;*** **आरम-मे;** एपि; कॅनॅबि; **कॅल्क-का;** केलि; नाय-ॲसि; फास्फ; बेला; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; ***सल्फ;*** सिंको.

ठिपके :— कलि-आयो; कार्बो-ॲनि; ऱ्हस-टा; सार्सा.

तरुण स्त्रियांचे :— बोरा.

पांढऱ्या पुटकुळ्या :— नेट्र-का.

पुटकुळ्या :— लॅके.

रागामुळे :— व्हिंका.

वर पिंगट पट्टा :— ओपि; **कार्बो-ॲनि; लायको; सल्फ; सॅनिकु; सिफि;** ***सेपि.***

पिवळा पट्टा :— ***सेपि.***

वास (सर्वसाधारण उपद्रव) :— आरम-मे; कॅल्क-का; **काल्चि;** ग्रफाय; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; **पल्स;** ***फास्फ; बेला;*** लायको; **सल्फ;** सिलि; **सेपि;** हेपार.

कळत नाही :— अनाका; कॅल्क-का; कल्क-स; नेट्र-मू; **पल्स;** प्लंबं; फास्फ; बेला; मर्क्यु; **सिलि;** सेपि; हायासा; हेपार.

व, रुचि :— क्रोट-टि; **नेट्र-मू; पल्स;** मॅग-मू; सिलि.

काल्पनिक :— कॅल्क-का; पॅरि; बेला; मॅन्सि; सल्फ.

गंधकाचा :— नक्स-व्हा.

दुर्गंधी :— कलि-बाय; **पल्स; पॅरि;** फास्फ; बेला; **सल्फ.**

भाजकट :— अनाका; नक्स-व्हा.

मधुर :— **ॲग्नस;** पल्स.

मातीचा :— कॅल्क-का; व्हेरा-आ.

सर्दी पिकल्याप्रमाणे :— ग्रफाय; पल्स; **सल्फ.**

कोणताही वाईट काळ फार टिकतो :— डायास्को.

तीक्ष्ण :— आरम-मे; आर्से; इग्ने; ओपि; कार्बो-ॲसि; **काफि;** ***काल्चि; ग्रफाय; नक्स-व्हा; फास्फ;*** **बेला; लायको; सल्फ; सिंको; सेपि.**

व्रण :— आर्से; नेट्र-मू; पल्स; मर्क्यु.

शिंकरावे लागते काहीतरी अडकले आहे असे वाटून :— मेरम.

वारंवार :— अमो-मू; कलि-बाय; बोरा; मॅग्नन; मेरम; स्टिक्टा; हैड्रास्टि. पण बरे वाटत नाही :— कलि-बाय; मेरम; लॅके; सोरि; स्टिक्टा.

शिंका :— आर्से; आर्से-आयो; इग्ने; कलि-आयो; **कार्बो-व्हेजि; गेल्से;** ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; पल्स; ब्रायो; मर्क्यु; युपे-पर; रुमे; **ऱ्हस-टा; सल्फ;** सॅन्वि; **साबा;** सिना; सिल्ला; सिलि; सेनेगा; सेनेसि; **सेपा.**

उन्हात :— अगारि; आरम-मे; मर्क्यु; सॅन्वि.

एकसारख्या :— सॅग्न्वि; साबा; सिक्ला.

घेरी येईतोपर्यंत :— सेनेगा.

तासच्या तास :— पेट्रो.

कंठात, खवखवून :— कार्बो-व्हेजि.

अनुक्रमणिका

कानात कंड सुटून :— सिक्ला.
केस विंचरताना :— सिलि.
खोकला, येण्याच्या अगोदर :— इपि.
डांग्या :— सिना.
खोकताना :— अगारि; बेला; सिल्ला; सोरि.
घशात दुखते :— फास्फ.
जरा अंग उघडे केले तर :— नक्स-व्हा; पायरो; ऱ्हस-टा; सिलि; हेपार.
जांभया येताना :— ब्रायो; लोबे; सिक्ला.
जोराच्या :— अगारि; नक्स-व्हा; रुमे; सॅन्वि; साबा.
झोपेत :— नाय-ॲसि; पल्स; बॅरि-मू.
डोके माग वाकवावे लागते :— लायसि.
डोळे उघडल्याने :— अमो-का; ग्रफाय.
धुरामुळे :— फास्फ.
नाक शिंकरताना :— कार्बो-व्हेजि.
बोलण्यात अडथळा येतो :— ऱ्हस-टा.
येतील असे वाटते पण येत नाहीत :— आर्से; कल्क-फ्लुओ; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; सिलि.
वासामुळे :— फास्क.
सकाळी :— कॅम्फ; कास्टि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; सिलि.
सर्दी नसताना :— अगारि,कॅल्क-का; मर्क्यु; स्टॅफि.

श्वास घेववत नाही :— आर्से; क्रिआसो; पल्स; फास्फ; मर्क्यु; लॅके; सल्फ; साबा.
घेताना त्रास होतो :— अको; आरम-मे; इग्ने; कॅम्फ; कोरा-रु; नक्स-व्हा; ब्रोमि; मेडो; सिमि; सिस्ट.
सर्दी (पडसे) :— अको; ॲम्ब्रा; ***आर्से;*** इग्ने; **कलि-आयो;** कॅल्क-का; **कामो;** कार्बो-व्हेजि; केलि; ***गेल्से;*** टेल्यु; थूजा; ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; नेट्र-पू; ***पल्स;*** फास्फ; **फेरम-फा;** बेला; ***मर्क्यु;*** **मर्क्यु-को;** युपे-पर; **युफ्रे; ऱ्हस-टा;** लॅक-कॅनि; **लॅके; सल्फ; साबा; *सेपा;* सेले;** स्टॅफि; **हेपार.**
आवाज बसून :— आर्से-आयो.
आंघोळ थंड पाण्याची ब वा :— कॅल्क-स.
उन्हाळ्यात :— गेल्से; डल्का.
हगवण, व :— डल्का.
ऋतु बदलल्याने :— गेल्से; सेपा.
एकाच बाजूने :— फायटो; **फास्फ.**
केस कापल्यानंतर :— नक्स-व्हा; बेला; सेपि.
कोरडी :— कॅल्क-का; कास्टि; नक्स-मो; नक्स-व्हा; फास्फ; सॅम्बुक; सिंको; स्टिक्टा.
खाताना जा हो :— कार्बो-ॲनि; क्लिमॅटी; ट्रांबो; नक्स-व्हा; प्लंबं; सल्फ; सॅनिकु.
खाली वाकताना :— लारो.
खोकताना :— अगारि; इपि; थूजा; नाय-ॲसि; बेला; युफ्रे; लॅके; सल्फ; सिल्ला.
खोलीत, गरम **जा हो** :— कॅल्क-फा; नक्स-व्हा; सेपा.
ब. वा. :— आर्से; डल्का; साबा.

अनुक्रमणिका

गार पाण्याच्या स्नानाने ब वा :— कॅल्क-स.
गिळताना जा हो :— कार्बो-ॲनि.
घटसर्प झालेला असताना :— आरम-ट्रा; कलि-बाय; नाय-ॲसि.
घसा दुखतो :— नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; फास्फ; मर्क्यु.
बसून :— आर्से-आयो.
घशात व छातीत उतरते :— आयो; आर्से; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; ट फास्फ; ब्रायो; लायको; सल्फ.
छातीतून, घशातून वर येते :— आरम-ट्रा; **ब्रोमि;** मर्क्यु; लॅक-कॅनि; सेपि.
जांभई येताना :— कार्बो-ॲनि; कुप्रम; लायको.
जीर्ण :— कलि-बाय; ब्रोमि; सल्फ; सिलि; हेपार.
जोराची :— आरम-ट्रा; आर्से; लायको.
झोपेत :— फ्लुओ-ॲसि; लॅक-कॅ.
डोळ्यातून पाणी येते :— टेल्यु.
तापात :— ब्रायो; मर्क्यु.
थंडीने गारठल्यामुळे :— ॲन्टी-क्रू; आयो; ड्रोसे; पल्स; लारो; व्हर्ब; व्हेरा-आ; सेनेगा.
थंडी वाजून :— नक्स-व्हा; मर्क्यु.
दिवसा :— नक्स-व्हा.
नंतर हगवण :— अल्युमि; कॅल्क-का; ट्युब; सॅन्वि; सेले.
नुकत्याच उपजलेल्या मुलाची :— डल्का.
निजल्याने जा हो :— युफ्रे; स्पायजे.
ब वा :— मर्क्यु.
पीच फळाच्या वासाने :— सेपा.
फुलाच्या वासाने :— साबा.
भूक लागून :— आर्से-आयो.
बंद झालेली (होत नाही) :— **आरम-ट्रा;** आर्से; कॅल्क-का; **नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;** पल्स; बेला; ब्रायो; ब्रोमि; मेरम; ***लॅकॅ;*** **लायको;** सिलि; स्टिक्टा.
रक्त येते :— सिलि.
लघवीला भरपूर होते :— कॅल्क-का.
लघवी होताना आग होते :— रॅनन-स्क्ली.
वारंवार होण्याची प्रवृत्ति :— स. सा. भावना व विकार पहा.
वार्षिक :— ***कलि-आयो;*** कलि-फा; गेल्से; नेट्र-मू; साबा; सिनापि; ***सिली;*** सपा; **सोरि.**
विटाळसेपणी :— अमो-का; कलि-का; **ग्रफाय;** झिंक; फास्फ; बॅरि-का; मॅग-का; **लॅके;** सेनेसि; सेपि.
वृद्धपणी :— अमो-का; ॲन्टी-क्रू; कॅम्फ.
छातीत धडधडून :— अनाका.
हवेत, मोकळ्या ब वा :— कॅल्क-का; कॅल्क-स; नक्स-व्हा; सेपा.
व, जा हो :— टेल्यु.

अनुक्रमणिका

सुजलेले, जाड :— आरम-मे; आर्नि; आर्से; एपि; **कलि-का; कॅल्क-का;** कास्टि; झिंक; नेट्र-का; पल्स; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; **बॅरि-का;** बेला; **मर्क्यु;** ऱ्हस-टा; लायको; **सल्फ;** सार्सा; **सेपि;** हेपार.

बटणाप्रमाणे :— आरम-मे; सोरि.

स्त्राव, कढत :— अको; नेट्र-मू; पल्स; सेपा.

करवडणारे :— आरम-ट्रा; **आस; आस-आयो;** नाय-ॲसि; मर्क्यु.

काळसर :— मर्क्यु-ड; सिनाबा.

खारट :— अरेलि; नेट्र-मू; सिमि.

गार :— कलि-आयो; लॅके.

गोळे पडतात :— अल्युमि; **कलि-बाय; झिंक-आयो;** फास्फ; मर्क्यु-ड; सालिडे; सिनाबा; सिलि; सेपि; सेले.

खोकताना जा हो :— अगारि; थूजा; नाय ॲसि; नेट्र-मू; लॅके; सल्फ; **सिल्ला.**

डिंकासारखा :— संबुल.

थांबतो, पुन्हा सुरू होतो :— आर्से; आस्मि; कलि-बाय; कॅल्क-का; नक्स-व्हा; पल्स; ब्रायो; मर्क्यु; **लॅके;** सिलि.

थेंबथेंब गळतो :— अमो-का; आरम-ट्रा; **आर्से;** आर्से-आयो; कलि-आयो; कॅल्क-का; ग्रफाय; टॅबॅक; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; फास्फ; युफ्रे; ऱ्हस-टा; सल्फ; साबा; **सेपा.**

खाताना :— कार्बो-ॲनि; क्लिमॅटि; **ट्रांबि;** नक्स-व्हा; प्लंबं; सल्फ; सॅनिकु.

दुर्गंधी :— असाफि; ***आरम-मे;*** कलि-आयो; **कलि-बाय; कल्क-का;** ग्रफाय; थेरि; नक्स-व्हा; नेट्र-का; नाय-ॲसि; ***पल्स;*** मर्क्यु; **सल्फ;** सिलि; सेपि; सोरि; हेपार.

पातळ पाण्यासारखा, सर्दी नसताना :— टॅरॅबि.

पिवळे पाणी एकाएकी :— प्लॅन्ट.

पू येतो :— आरम-मे; कलि-बाय; कलि-स; ***कॅल्क-का;*** कॅल्क-स; **कोनि;** ट्युब; ***पल्स; मर्क्यु; लॅके;*** लायको; सिलि; सोरी; **हेपार.**

फेसाळ :— मर्क्यु; सिलि.

बदलणारे :— स्टॅफि.

बुरसटलेल्या वासाचे :— नेट्र-का.

बुळबुळीत :— ***कलि-बाय;*** मर्क्यु-को; हेपार.

बोलताना :— कलि-बाय; नेट्र-का.

भडभडून येतो :— अगारि; कलि-बाय; डल्का; **थूजा; नेट्र-का;** ***नेट्र-मू;*** फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; युफ्रे; लॅके; सेले; हैड्रास्टि

मासासारख्या वासाचा :— इलाप्स.

मोठ्याने वाचताना :— व्हर्ब.

राखेच्या रंगाचा :— ॲम्ब्रा; लायको.

रात्री :— नेट्र-स.

शौचास होताना :— थूजा.

हिरवा :— कलि-आओ; कलि-बाय; नाय-ॲसि; ***पल्स;*** मर्क्यु; लॅक-कॅनि; ***सेपि.***

पिवळा :— कलि-बाय; मर्क्यु.

झोपेत, उशीला डाग पडतो :— लॅक-कॅनि.

रक्तमिश्रित :— फास्फ.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

चष्मा घातल्याने जा हो :— आर्जे-नाय; कलि-बाय; कुप्र-आर्से; कोनि; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; **मर्क्यु;** सिनाबा; सिंको.

निजण्याने जा हो :— पल्स.

शस्त्रक्रिया केल्यानंतर जा हो :— फेरम-फा.

हवा गार, श्वास घेतल्याने **जा हो** :— अमो-का; आर्से; **इग्ने;** इस्कू; ***कास्टि;*** **नक्स-व्हा; मर्क्यु; रुमे; साबा;** सिमि; सिफि; सिस्ट; सेनेगा; सेपि; सोरि.

ब वा :— सेले.

हवेत, फरक पडल्याने **जा हो** :— आर्से.

मोकळ्या **ब वा** :— अको; आयो; टेल्यु; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; सल्फ; सेपा; हैड्रास्टि.

हिवाळ्यात जा हो :— अमो-का; आर्से; सल्फ.

——————

अनुक्रमणिका

चेहरा

सर्वसाधारण :— अको; ॲन्टी-क्रू; आर्से; एपि; ओपि; कामो; कास्टि; नक्स-व्हा; फेरम-मे; **बेला;** ब्रायो; **मर्क्यु; ऱ्हस-टा;** लायको; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सिंको; स्ट्रमो; हायासा.

उजवी बाजू :— एपि; कॅक्ट; कॅल्क-का; कॅन्था; **कामि;** केलि; झिंक; नक्स-व्हा; नेट्र-का; **बेला; लायको; सॅन्वि.**

ते डावी :— ग्रफाय.

डावी बाजू :— अको; कोनि; **कोलो;** ऱ्हस-टा; **लॅके;** सपि; **स्पायजे;** स्टॅफि.

आलटून-पालटून :— फास्फ; लायको; सिंको.

ओठ :— आरम-ट्रा; आर्से; **नेट्र-मू; बेला;** ब्रायो; **ऱ्हस-टा; सल्फ;** सिलि; सेपि.

वरचा :— कलि-का; कार्बो-व्हेजि; झिंक; बॅरि-का; सल्फ.

घाम :— मेडो; ऱ्हिअम.

जड :— कास्टि.

भेगा :— कलि-का; नेट्र-मू.

मिशा (स्त्रियाना) :— ओलि-जे.

वर, ओढलेला :— ॲन्टि-टा.

उडतो :— टेल्यु.

खालचा :— इग्ने; पल्स; ब्रायो; सेपि.

आग, तंबाखु ओढणाऱ्याची :— ब्रायो.

जड वाटतात :— ग्रफाय; मुरि-ॲसि.

भेगा :— सेपि.

लाल :— सेपि.

सुजलेला :— असाफि; **मर्क्यु;** लॅके; **सल्फ;** सेपि.

वाटतो :— ग्लोनो.

कोपरे :— ॲन्टी-क्रू; फास्फ; बेला; मर्क्यु.

खपल्या :— ग्रफाय; थूजा; मर्क्यु.

भेगा :— **आरम-ट्रा; ग्रफाय; नाय-ॲसि;** मॅग-फा; मर्क्यु-को; मेझे; **सिलि.**

लकवा, लुले :— अगारि; ओपि; झिंक.

सोलवटलेले :— ॲन्टी-क्रू; आरम-ट्रा; ग्रफाय.

अंड्याचा बलक वाळला आहे असे वाटते :— ओली-ॲनि; फास्फ-ॲसि.

ओढले गेलेले वर, खाली; ॲन्टी-टी; **कॅम्फ;** टॅबॅकं; नक्स-मो; नक्स-व्हा. फायटो.

कंप आचके :— ॲम्ब्रा; ओलि-ॲनि; **कार्बो-व्हेजि;** थूजा; व्हायपे; सेनेसि.

बोलताना :— आर्जे-ना.

कंड :— एपि; नाय-ॲसि.

कॅन्सर :— कोनि; क्लिमॅटि; सिकु; सिस्ट.

काळे :— *आर्से;* फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; व्हेरा-आ; **सिंको.**

कुरतडावेसे वाटतात :— आरम-ट्रा; आर्से; कलि-ब्रो; टरेन्टु; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; ब्रायो.

अनुक्रमणिका

कोरडे :— ॲन्टी-क्रू; कास्टि; थायरा; नक्स-मो; पल्स; ब्रायो; ऱ्हस-टा; व्हेरा-व्हि; सल्फ; हायासा.

खपल्या बसलेले :— आर्से, नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; सिलि; सेपि; स्टॅफि.

खारट :— नेट्र-मू; मर्क्यु; सल्फ.

गळू :— ॲन्थ्रासि.

गुदगुल्या :— नेट्र-मू; पिक्रि-ॲसि.

चाटावेसे वाटतात :— अगारि; आर्से; नेट्र-मू; पल्स; लायको; स्ट्रमो.

चिकट :— झिंक; नक्स-मो; मर्क्यु-आ-रु.

जड वाटतात (खालचा) :— ग्रफाय; म्युरि-ॲसि.

जाड, चंबू केल्याप्रमाणे :— कॅल्का-का; ग्रफाय; नेट्र-मू; बॅरि-का; मर्क्यु; सिफि; सोरि.

ताठलेले :— एपि; युफ्रे; लॅके.

तापात, वर साख जमतो :— आर्से; काल्वि; फास्फ; स्ट्रमो; हायासा.

निळे :— ॲन्टी-टा; आर्जे-नाय; **कॅम्फ; *कुप्रम; डिजि;* नक्स-व्हा;** लॅके; **लायको;** व्हेरा-आ; स्पांजि; हैड्रोसा-ॲसि.

आचके येताना :— नक्स-व्हा.

थंडी वाजताना :— नेट्र-मू.

विटाळसेपणी :— आर्जे-ना; सेड्र.

पापुद्रे जातात :— **आरम-ट्रा;** कलि-का; कामो; कोनि; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; नेट्र-का; **नेट्र-मू;** पल्स; **लॅक-कॅनि.**

पुटकुळ्या, फोड :— आर्से; ***नेट्र-मूर;*** फास्फ; **ऱ्हस-टा;** सेपि.

विटाळसेपणी :— सार्सा.

फिकट :— आर्से; कलि-आर्से; फेरम-मे; मेडो; हैड्रोसा-ॲसि.

बधिर :— अको; क्रोटे-हा; नेट्र-मू.

बुळबुळीत :— कलि-आयो; झिंक; स्ट्रमो.

भेगा :— आरम-ट्रा; *आर्से;* इग्ने; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कार्बो-व्हेजि; **ग्रफाय;** *नेट्र-मू;* पल्स; ***ब्रायो;*** मर्क्यु; मेनि; म्युरि-ॲसि; लॅके; सिंको; सेपि; सल्फ.

मध्यभागी :— कॅल्क-का; **कामो; नेट्र-मू; पल्स;** फास्फ; सेपि; हेपार.

भोवती त्वग्रोग :— आर्से; **नेट्र-मू;** ऱ्हस-टा.

मिटक्या मारीत असल्याप्रमाणे :— अमि-नाय.

मुंग्या :— बोरा.

विटाळसेपणी :— ग्रफाय.

रक्त येते :— आरम-ट्रा; लॅके.

रंग बदलतात :— सल्फ.

लाल :— आर्से; एलो; **ट्युब;** थायरा; बेला; मर्क्यु-को; ***सल्फ.***

वरचा :— आर्से-आयो; कॅल्क-का; नेट्र-मू.

खालचा :— सेपि.

लोंबलेले :— नक्स-व्हा; बॅरि-का; मर्क्यु.

वळलेले, बाहेर :— एपि; फायटो.

सुजून :— मर्क्यु-को.

अनुक्रमणिका

व्रण :— बोरा; स्ट्रॅमो.

सुजलेले :— आरम-ट्रा; ***आर्से;*** एपि; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; बेला; ब्रायो; मर्क्यु-को; सेपि.

वरचा :— **कॅल्क-का; नाय-ॲसि; नेट्र-मू;** सोरि; हेपार.

खालचा :— असाफि; **मर्क्यु;** लॅके; **सल्फ;** सेपि.

सुरकुतलेले :— ॲन्टि-टा.

हुळहुळे :— म्युरि-असि.

गाल :— इग्ने; कास्टि; बेला; मर्क्यु; **ऱ्हस-टा; स्टॅफि.**

आखडतो, एकदम :— युपे-पर.

आतून टणक :— कास्टि.

कढत, एकच :— टॅबॅकं; ट्युब.

कंप (उजवा) :— मेझे.

गुल्म, पोकळ :— ग्रफाय.

चावला जातो, चावताना, बोलताना वगैरे :— **इग्ने;** ओलि-ॲनि; कास्टि; **नाय-ॲसि; सिकुटा.**

त्वग्रोग, पुटकुळ्या :— ॲन्टि-क्रू; क्रिआसो; युफ्रे; ऱ्हस-टा; स्टॅफि.

वेदनायुक्त :— कोनि.

दुखतात :— व्हर्ब.

फाडल्याप्रमाणे, हाडात :— मर्क्यु; लायको.

बधिर :— ओलिअं; कॅप्सि; नक्स-व्हा; प्लॅटि; मेझे.

लवलवतात :— मेझे.

लाल :— अको; आर्नि; **इग्ने; *कामो;*** नक्स-व्हा; **पल्स;** फास्फ; **फेरम-मे;** बेला; मोस्क; लायको; सल्फ; सिंको.

एकच :— सेपि.

डावा :— व्हेरा-आ.

लोंबतात :— एपि.

सडतो कुजतो लहान मुलांचा :— टरेन्टु.

सुजलेले, फुगलेले :— आर्नि; कामो; मर्क्यु.

विटाळसेपणी :— एपि; ग्रफाय.

गालाचे उंचवटे :— आरम-मे; आर्से-आयो; ओलिअं; **कलि-बाय;** व्हर्ब; स्टॅनम; स्टॅफि.

ओढ लागते :— काल्पि; कास्टि; केलि; प्लॅटि; व्हर्ब.

दुखतात :— आर्से-आयो; ट्युब; मर्क्यु-आ-फ्ले.

बधिर :— प्लॅटि; सेपि.

जबडा, वरचा :— अमो-का कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो; झिंक; **फास्फ;** सिंको.

ठुसठुसतो :— **फास्फ.**

पुढे आलेला :— हेपार.

सुजलेला :— नाय-ॲसि.

अनुक्रमणिका

खालचा :— कामो; कास्टि; कोक्यु; **झिंक;** नेट्र-का; प्लंबं; **बेला;** लॅके; लारो; स्टॅफि.
अशक्त वाटतो, खाण्यानंतर :— बरि-का.
आचके, कंप :— अल्युमि; ॲन्टी-टा; कार्बो-व्हेजि; गेल्से; फास्फ.
जांभई देताना :— ओलिअं.
गार :— प्लॅटि.
गाठ, वेदनायुक्त :— ग्रफाय.
जाड :— हेक्ला.
ठुसठुसतो :— नेट्र-मू; लॅके.
ताणल्यासारखा :— कास्टि.
हाडावर हाड वाढते :— **कॅल्क-फ्लु,** हेपार.
हालतो, चावल्याप्रमाणे :— अको; अमिल-ना; कॅल्क-का; **कामो;** बेला; ***ब्रायो; लॅके;*** **लायको;** व्हेरा-व्हि; **हेलेबो.**
झोपेत :— कॅल्क-का.
व, गिळण्याची क्रिया :— इग्ने; कॅल्क-का; सिना.
हळुहळु :— आरम-मे.
उघडत नाही (दातखिळी बसलेली) :— इग्ने; **ओपि;** कॅनॅबि; कॅम्फ; कामो; ***नक्स-व्हा; बेला;*** मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; व्हेरा-आ; **तिकु;** सिकेल; स्ट्रिक्नी; **हेपरि.**
पण, दात खाणे :— कॅन्था.
खटकन मिटतो :— इग्ने; नक्स-व्हा; प्लॅटि; बेला; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लावसि; सिकु.
दुखतो :— कास्टि; फायटो; मर्क्यु.

जबड्याचे कोपरे :— इग्ने; फायटो; मर्क्यु; सॅग्वि.

जबड्याचे स्नायू :— इग्ने; हैड्रोसा-ॲसि.
पेटके, मुरडा :— कुप्रम; कोक्यु; स्ट्रमो; स्ट्रिक्नि.

जबड्याचे सांधे :— इग्ने; बेला; मर्क्यु; **ऱ्हस-टा.**
आत चावताना कटकट आवाज :— नाय-ॲसि; ऱ्हस-टा.
निखळतात सहज :— इग्ने; **पेट्रो; ऱ्हस-टा;** स्टॅफि.
हसताना — टॅबॅकं.
जबड्याची हाडे :— फास्फ; सिलि.
वाढते, खालच्या :— हेक्ला.

डोळ्यांभोवती :— असाफि; इग्ने; कलि-बाय; मर्क्यु; **सिनाबा;** हेपार.
त्वग्रोग :— ॲन्टी-क्रू; आर्से; एपि; कास्टि; बॅरि-का; मर्क्यु; सल्फ; सिली; हेपार.
टणक पुटकुळ्या :— ग्वाईका.
निळसर :— ॲन्टी-टा; आर्से; इपि; ओलिअं; थूजा; मर्क्यु-आ-फ्ले; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; सिकेल; **सिंको; स्टॅफि.**
पिवळेपणा :— कार्लिसो; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि; मॅग-का;** स्पायजे.

अनुक्रमणिका

मुंग्या आल्याप्रमाणे वाटते :— सिस्ट.
लाली :— इलाप्स; एपि; किनि-आर्से; पल्स; बोरा; ***मेलान्ड्री; रुमे;*** लाप्पा; **सिलि.**
सूज :— एपि; कलि-का; ऱ्हस-टा.

तोंडाभोवती :— आर्से; कलि-ना; **क्रिआसो;** नेट्र-मू; ब्रायो; ऱ्हस-टा; **सल्फ;** सिना; सेपि; सेले; स्टॅफि.
कंप :— ओपि; थूजा.
पांढरेपणा, नाक व :— कार्बो-ॲसि; **फास्फ;** सिना.
फिकट :— आरम-ट्रा; बेला; मर्क्यु-को; सिकु; सिना; स्ट्रमो.
निळसर :— कुप्रम; व्हेरा-आ; **सिना.**

हनुवटी :— कास्टि; प्लॅटि; सिलि.
केस (स्त्रिया) :— ओलि-अे.
गळ्याला चिकटलेली :— फायटो.
गार :— कलि-ना.
खालील गाठी :— लेडम; स्टॅफि.
त्वग्रोग :— ॲन्टी-क्रू; ग्रफाय; सल्फ-आयो; सिकु; हेपार.
थरथरते :— अगारि; **अन्टी-टा;** गेल्से.
बधिर :— असाफि; प्लॅटि; स्पांजि.
लांब झाली आहे असे वाटते :— ग्लोनो.
व्रण :— कुन्डरं.

—x—

अंड्याचा बलक वाळला आहे असे वाटते :— सल्फु-ॲसि.

आचके :— कंप पहा.

आजाऱ्यासारखा :— आर्से; **नक्स-व्हा;** लॅके; लायको; **सल्फु-ॲसि;** सिना; **सिंको;**

आठ्या पडलेला (कपाळ पहा) :— कामो; व्हेरा-आ; सल्फ.

ओढल्यासारखा :— ॲन्टी-क्रू; आर्से; इथू; ओपि; टॅबॅकं; बेला; लायको; व्हेरा-आ; सिकेल; स्ट्रमो.
एका टोकाला, वाटतो :— कलि-ना; बिस्म; ब्रोमि.
नाकाच्या बुंध्यापर्यंत, वाटतो :— पॅरिस.

कढत :— ओपि; **कॅल्क-का; कामो;** ग्रफाय; ट्युब; **नक्स-व्हा;** पल्स; **फेरम-मे; बेला;** ब्रायो; सिना; स्ट्रमो; हेपार.
एक बाजू दुसरी गार :— इपि; कामो.
विकार झालेली :— ट्यूब.

अनुक्रमणिका

डोके दुखत असताना :— किनि-स.
पाऊले गार :— सॅम्बुक.
बसलेले असताना :— व्हॅले.
हात गार :— आर्नि; स्ट्रमो.

कंड :— कल्क-का; कास्टि; ऱ्हस-टा.

कंप आचके :— अगारि; आर्से; इग्ने; **ओपि;** कामो; गेल्से; टेल्यु; थूजा; ***बेला;*** मायगे; ऱ्हीअम; **लायको;** सेनेसि; सेले; ***स्ट्रमो.***
खाताना :— कलि-मू.
खोकताना :— ॲन्टी-टा; कलि-मू.
दमा होण्याचे, अगोदर :— बोव्हि.
बोलताना :— कलि-मू.

काळसर, धुरकट :— ॲन्टी-टा; आयो; ओपि; काल्वि; गेल्से; **ट्युब; बॅप्टि; फास्फ;** म्युरि-ॲसि; सोरि; स्ट्रमो; हेलेबो.

काहीतरी होत आहे असा :— आर्से; कलि-का; कॅक्ट; मॅन्गॅनं; लायसि; सल्फ; सिलि.

केस चिकटले आहेत असे वाटते :— संम्बूल.

केसाळ, हिस्टेरिआत :— नेट्र-मू.

कोळिष्टके चिकटली आहेत असे वाटते :— अल्युमि; **ग्रफाय;** सम्बुल.

खोल गेलेला :— ॲन्टी-टा; ***आर्से;*** इग्ने; **ओपि;** कलि-मू; **कॅम्फ;** कार्बो-व्हेजि; डिजि; पॅरि; बर्बे; मॅन्गॅनं; **ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; सिकेल;** ***सिंको;*** हैड्रास्टि.

गार :— अब्रो; ॲन्टी-टा; **आर्से;** कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; काल्वि; प्लॅटि; लायको; ***व्हेरा-आ;*** **सिना.**
पाण्याने धुवावासा वाटतो :— असार, एपि; फ्लुओ-ॲसि.
पाण्याचे थेंब पडत आहेत असे वाटते :— बर्बे.

घाम :— इग्ने; ओपि; कॅम्फ; कॅल्क-का; नक्स-व्हा; पल्स; बेला; मर्क्यु; **लायको;** व्हॅलेरि; व्हेरा-आ; सिना; सिली.
आचके येताना :— कोक्यु; बुफो.
एका बाजूस :— नक्स-व्हा; पल्स.
कढत :— कामो.
खाताना :— इग्ने; **कामो; नेट्र-मू;** सल्फ.
लहानसहान जागी :— इग्ने.

अनुक्रमणिका

गार :— ॲन्टी-टा; ***आर्से;*** कॅक्ट; **कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि;** टॅबॅकं; **मर्क्यु-को; *व्हेरा-आ;* सिना.**

चकाकणारा, चमकदार :— आर्से; एपि; थूजा; मेडो.

चट्टे पडलेले :— अको; आर्से; **कलि-बाय;** कार्बो-ॲनि; **ऱ्हस-टा;** लॅके; सल्फ; सिलि.

चर्या बदललेली :— अको; आर्जे-नाय; ***आर्से;*** एपि; **ओपि;** कॅम्फ; गेल्से; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बेला; मॅन्गॅनं; लायको; व्हेरा-आ; सिकेल; ***स्ट्रमो;*** हायासा.

चोळावासा वाटतो मुठीने खोकताना (मुले) :— कास्टि; पल्स; सिल्ला.

जखमा :— सिंफाय.

डाग, पिवळसर उन्हामुळे :— ॲन्टि-क्रू; कॅल्क-का; नेट्र-का; **पल्स;** फास्फ; लायको; सल्फ.

ताणल्यासारखा :— पल्स; व्हर्ब; व्हाओ-ओ.

तारवटलेला, धुंद :— आर्नि; **ओपि;** क्रोटे-हा; गेल्से; **बॅप्टि;** ब्रायो; स्ट्रमो; हायासा.

तांबुस पिवळा :— पिवळा पहा.

त्वग्रोग :— ॲन्टी-क्रू; क्रियासो; ऱ्हस-टा; लेडम; सेपि.

इसब :— आर्से; कॅल्क-का; ग्रफाय; बोरा; मर्क्यु; मेझे; **ऱ्हस-टा;** व्हाओ-ट्रा; सार्सा; सिकु.

पुटकुळ्या :— कार्ब-व्हेजि.

पुंजके ठिकठिकाणी :— अको; आर्से; **कलि-बाय;** कार्बो-ॲनि; **ऱ्हस-टा;** लॅके; लेडम; सल्फ; सिलि.

लाल :— लेडम.

विटाळसेपणी :— ग्रफाय; सार्सा.

सर्दी झाली म्हणजे :— मेझे.

धुरकटल्या सारखा :— काळसर पहा.

धुंद :— तारवटल्यासारखा पहा.

निमुळता :— कलि-नाय; बिस्म; ब्रोमि.

निळसर :— अको; असाफि; ***आर्से;*** **इपि; ओपि;** कलि-मू; कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; ***कुप्रम;*** कोनि; डिजि; बॅप्टि; **बेला; *लॅके; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि;*** हायासा.

खोकताना :— इपि; ड्रोसे.

गरोदरपणी :— फास्फ.

अनुक्रमणिका

थंडी वाजताना :— नक्स-व्हा; स्ट्रमो.
लाल, संध्याकाळी :— फेलांड्रि.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— पल्स.
हसताना :— कॅनॅबि.

पाण्यानी, गार धुवावासा वाटतो :— गार पहा.

पिवळा :— आस; कार्डु-मे; केलि; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-स; पोडो; मर्क्यु; फेरम-मे; ब्रायो; **मर्क्यु;** लॅके; **लायको; सिंको; *सेपि.***
केसांच्या कडेला :— कलि-फा; कालो; मेडो.
डाग उन्हामुळे :— डाग पहा.
तांबुस :— केलि; गेल्से; ***नक्स-व्हा;*** लॅके.
डाग :— क्रिआसो.
पिंगट, डाग :— कलि-फा; कालो; सेपि.

फिकट, उठताना :— अको; व्हेरा-आ.
एकाएकी :— सिमि.
नाकाभोवती रेघा :— अन्टी-टा; **इथू;** इपि; कार्बो-ॲसि; टरेन्टु; **फास्फ;** मर्क्यु-सा; **सिना; स्ट्रमो.**
पण, कढत :— ओपि; क्रोक; सिना; सिमि; हायासा.
विटाळसेपणी :— इग्ने.

फुगीर :— अको; आपोसा; असेटि-ॲसि; **आर्से; *एपि;* कॅल्क-का;** क्रोटे-हा; फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु; मर्क्यु-ड; **लॅके;** लायको; लारो; व्हेरा-व्हि; सोरि.
फिकट :— आर्से; एपि; कॅल्क-का; ग्रफाय; लायको.
लाल :— अको; आर्नि; ओपि; फेरम-मे; लॅके; सिंको; स्ट्रमो.

बधिर :— अको; असाफि; कामि; कामो; कास्टि; गेल्से; नक्स-व्हा; ***प्लॅटि;*** मेझे; **व्हर्ब.**
उजवी बाजू :— केलि; गेल्से; **प्लॅटि.**
विकार झालेली बाजू :— कास्टि; नक्स-व्हा; प्लॅटि.

बावळट :— कॅनॅबि; बॅरि-का; हेलेबो.

भीतिग्रस्त :— अको; कुप्रम; व्हेरा-आ; स्ट्रमो; स्पांजि.

मऊ लव :— सोरि.

मातट, मळकट :— आयो; आर्से; ओपि; कॅल्क-फा; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; **फेरम-मे;** मर्क्यु; लायको; सल्फ; **सिंको;** सोरि.

अनुक्रमणिका

माशा, कोळी चालताहेत असे वाटते :— क्लाडि; गिम्नो; लारो.

मुखवट्याप्रमाणे :— मॅन्गनं; लायकोप.

मुंग्या :— क्रोट-टि; जिम्नो; नक्स-व्हा; **प्लॅटि;** सिकेल.
मृतवत :— ॲन्टि-टा; ***आर्से;*** इथू; कार्बो-व्हेजि; टॅबॅकं; ***व्हेरा-आ;*** सिकेल; सिंको.

म्हाताऱ्यासारखा :— आर्जे-नाय; *ओपि;* कल्क-का; ग्वाई; नेट्र-मू; बॅरि-का; लायको; सल्फ.
तान्ह्या मुलांचा :— ओपि.

रंग बदलतात :— अको; **इग्ने; प्लॅटि; फास्फ;** फेरम-मे; बला; सेपि; स्ट्रमो.

रंगीबेरंगी चट्टे :— अको; आर्से; **कलि-बाय; कार्बो-ॲनि;** ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फ; सिलि.

लाल :— अको; ओपि; टरेन्टु; नक्स-व्हा; **बेला; स्ट्रमो;** हायासा.
एकबाजू :— अको; आर्नि; इग्ने; *कामो;* केलि; नक्स-व्हा; पल्स; **फास्फ;** बॅरि-का; बेला; मर्क्यु; मोस्क; रॅनन-ब; लॅक-कॅ; सल्फ; स्पायजे.
उजवी :— **आर्से; कॅल्क-का;** टॅबॅकं; नेट्र-का; मर्क्यु; मोस्क; लॅक्नॅन; सल्फु-ॲसि; सॅन्गिव.
डावी :— अगारि; अमो-का; असेटि-ॲसि; एपि; कामो; थूजा; **नेट्र-मू; *फास्फ;*** बोरा; **ऱ्हस-टा; लायको;** व्हेरा-आ; **सल्फ;** स्ट्रमो.
आलटुन पालटुन :— केलि; नेट्र-फा; **फास्फ;** लॅके.
फिकट, दुसरी लाल :— इपि; कामो.
आचके येताना :— ओपि; ग्लोनो.
खाण्यानंतर :— कॅप्सि; नक्स-व्हा; सल्फ.
खोकताना :— ट्युब; बेला; सॅन्गिवने.
ठिपके, क्षयरोगात :— अको; आयो; **आर्से;** कलि-का; कॅल्क-का; क्रिआसो; ट्युब; पल्स; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; फेरम-मे; **लायको; सल्फ; सॅन्गिव;** सिलि; **सिंको;** स्टॅनम.
डोके दुखत असताना :— ग्लोनो; बेला; मेलि.
तापात :— बेला; युपे-पर; सिंको; सेपि.
दात दुखताना :— कामो; बेला.
पण गार :— असाफि; कॅप्सि; फेरम-मे; मोस्क.
पिवळसर :— केलि; गेल्से; ***नक्स-व्हा;*** लॅके.
पिवळे डाग :— क्रिआसो.
पुटकुळ्या :— लेडम.
फिकट, आलटुन पालटुन :— अको; ओपि; ग्लोनी; फेरम-फा; फरम-मे; स्ट्रमो.
बुंद :— मेलि.
बेशुद्धीत :— ग्लोनो; **मुरि-ॲसि.**
लाजल्याप्रमाणे :— ॲमिल-ना; कोका.
व, कढत :— बेला.

अनुक्रमणिका

शौचास होताना :— कास्टि.

लांब झाला आहे असे वाटते :— स्ट्रमो.

लुलेपणा लकवा; कलि-आयो; कॅडमि; **कास्टि; ग्रफाय; सेनेगा.**
डोळे, बंद करता येत नाहीत :— कॅडमि.
बंद राहतात :— एपि.

वारे गार, लागत आहे असे वाटते :— कोलो; मेझे.

विसविशित, लहान मुलांचा :— आयो.

वेडावाकडा :— आर्से; इग्ने; इपि; **ओपि;** कोक्यु; नक्स-व्हा; ***बेला;* लायको; *स्ट्रमो;* हायासा.**

वेडावल्यासारखा करणे :— अगारि; कुप्रम; प्लॅटि; **स्ट्रमो; हायासा.**

वेदना :— आर्से; कामि; कास्टि; **कोलो; नक्स-व्हा;** प्रून-स्पा; फास्फ; ब्रायो; मॅग-फा; मेझे; ऱ्हस-टा; व्हर्ब; सिंको; सेपि; स्टॅनम; स्टॅफि; स्पायजे.
गरोदरपणी :— इग्ने; मॅग-का; सेपि.
गुडघे टेकून चेहरा जमिनीवर जोराने दाबल्याने ब वा :— सॅन्वि.
पसरतात :— सॅन्वि; स्पायजे.
पेटके, मुरडा :— कोलो; **प्लॅटि;** मेझे; **व्हर्ब.**
भोक पाडल्याप्रमाणे :— **आरम-मे;** प्लॅटि; मॅग-का; मेझे; हेपार.
रेघा मारल्याप्रमाणे :— कॅप्सि; सेपा.
लुला पडून :— कास्टि; गेल्से; नेट्र-मू.

व्रण, कॅन्सरचा :— कोनि.

सुकलेला वाळलेला :— अल्युमि; आयो; आर्से; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; टरेन्टु; नेट्र-मू; फेरम-मे; सेले; स्टॅफि.
वेदनानंतर :— प्लंबं.

सुजलेला :— अमो-मू; ***आर्से;* एपि;** ओपि; कलि-का; कामो; टरेन्टु; **नक्स-व्हा;** फास्फ; ***बेला;* ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा;** लॅक-डि; **लायको;** लायकोप; स्ट्रमो.
एका बाजूस :— आर्नि; कामो; टरेन्टु; **बेला;** ब्रायो; **मर्क्यु; मर्क्यु-को;** सेपि; स्पायजे.
उजव्या :— आर्से; मर्क्यु-आ-फ्ले; सॅन्वि.
डोळ्याखाली :— आर्से; एपि; फास्फ.
भुवई व डोळ्यामध्ये :— कलि-का.
सकाळी :— कलि-क्लो.

अनुक्रमणिका

सुरकुतलेला :— अब्रो; अल्युमि; कॅल्क-क्रा; **लायको.**

हिरवट :— कार्बो-व्हेजि; केलि.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

आवाजाने जा हो :— स्पायजे.
ब वा :— फास्फ; मेझे.

खाण्याने जा हो :— फास्फ; मेझे.
ब वा :— कामि; ऱ्होडो.

खोकताना जा हो :— कलि-बाय; सॅम्बुक.

गार पाणी तोंडात ठेविल्याने ब वा :— क्लिमॅटि.

गिळताना जा हो :— कलि-नाय; फास्फ; स्टॅफि.

चावताना ब वा :— कुप्र.

चालण्याने ब वा :— मॅग-का; ऱ्हस-टा.

जीभ बाहेर काढल्याने **जा हो :**— सिफि.

तोंड उघडल्याने जा हो :— कोक्यु.

दाढी केल्यानंतर जा हो :— आरम-मू; कार्बो-ॲनि.

बोलताना जा हो :— टेल्यु; ब्रायो; मेझे.
ब वा :— कॅलि-फा.
वाऱ्यात, गार ब वा :— आर्जे-ना.
विकारासंबंधी विचार केल्याने जा हो :— आरम-मे.
सूर्योदयापासून सूर्यास्तापर्यंत जा हो :— कामि; स्टॅनम्; स्पायजे; व्हब.

——————

अनुक्रमणिका

दात

सर्वसाधारण :— अको; ॲन्टी-क्रू; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; काफि; ***कामो;*** **कास्टि;** क्रिआसो; नक्स-व्हा; ***पल्स;*** पोडो; प्लॅन्टॅगो; बेला; ब्रायो; ***मर्क्यु;*** मेझे; **ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फ;** सिलि; सिंको; ***सेपि; स्टॅफि;*** स्पायजे.

उजवी बाजू :— फ्लुओ-ॲसि; बेला; स्टॅफि.

डावी बाजू :— कामो; कास्टि; क्लिमॅटि; थूजा; मेझे; युफोर; सल्फ; सेपि.

आलटून पालटून :— ॲम्ब्रा; अमो-मू; आयो; कलि-नाय; कॅप्सि; केलि; **झिंक; पल्स;** लायको; सल्फ; सोरि; स्ट्रमो.

वरचे व खालचे :— अको; नेट्र-मू; पल्स; रॅटनि; ऱ्होडो; लारो.

अदलाबदल, एकसारखी :— कलि-का; कलि-बाय; ग्रफाय; थूजा; नक्स-मो; नेट्र-मू; पल्स; प्रून-स्पा; ब्रायो; मॅग-का; मॅग्नॅनं; ऱ्होडो; सिक्ला; सिलि; हायासा; हैपरि.

दाढा :— क्रिसाओ; झिंक; ब्रायो; स्टॅफि.

पुढचे :— कॅल्क-का; नक्स-व्हा; सल्फु-ॲसि; सेपि.

हुळहुळे :— गेल्से; सल्फ.

बुंध्याशी :— मॅग-का.

गळ :— कॅल्क-का; क्रिआसो; फास्फ; सिलि; सिस्ट; स्टॅफि; **हेपार.**

वरचे :— अमो-का; कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो; बेला; सिंको.

खालचे :— कॅन्था; कामो; नेट्र-का; प्लंबं, बेला; स्टॅफि.

सर्व कवळी :— आरम-मे; आर्से; कार्बो-व्हेजि; ग्लोनो; झिंक; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; मॅग-का; मॅग-फा; **मर्क्यु;** लॅके; सेपि; सोरि; स्टॅफि; स्पायजे.

—x—

अडकलेले एकमेकात :— ट्युब; मर्क्यु-आ-फ्ले; लॅके.

अक्कल दाढ येताना होणारे उपद्रव :— कॅल्क-का; फ्लुओ-ॲसि; मॅग-का; सिलि.

अळ्या पडतात :— सिफि.

आत कळा :— कलि-बाय; थूजा; फेरम-मे; मर्क्यु; मेझे; सिंको; स्टॅफि.

आतून गार वारे येत आहे असे वाटते :— रॅटनि.

ओढल्या सारखे वाटतात :— कॅल्क-का; नक्स-मो; प्रून-स्पा; मेझे; ऱ्हस-टा.

कढत आहेत असे वाटते :— फ्लुओ-ॲसि.

कंड :— कलि-का.

अनुक्रमणिका

काळे :— फ्लुओ-ॲसि; **मर्क्यु;** सिंको; ***स्टॅफि.***

डाग :— क्रिसाओ; सिह्मा.

कुजतात (पोकळ, ढिसूळ) :— ॲन्टी-क्रू; **कॅल्क-का;** कामो; **क्रियासो;** नेट्र-का; प्लंबं; प्लॅन्टॅगो; फ्लुओ-ॲसि; बेला; बोरा; मर्क्यु; मेझे; युफोर; लॅके;सेपि; **स्टॅफि.**

कडेला :— थूजा; मेझे; स्टॅफि.

जलद :— ***क्रिआसो;*** फ्लुओ-ॲसि; सेपि.

बुंध्याशी :— थूजा; फ्लुओ-ॲसि.

मधुमेहात :— सल्फु-ॲसि.

मुलांचे अकाली :— क्रियासो; स्टॅफि.

खपल्या बसतात :— आर्से; इपिफे; कॅलेन्डु; कार्बो-स; थूजा; प्लंबं; मर्क्यु; सिंको.

खरखरीत :— फिजास.

खाण्याची प्रवृत्ति :— आर्से; एपि; झिंक; पोडो; **फायटो; *बेला;*** लायको; सल्फ; **सिना;** हायासा.

आचके येताना :— बुफो; **हायासा.**

झोपेत :— आर्से; इग्ने; **कॅनॅबि;** कॅल्क-का; ट्युब; बेला; ***सिना.***

बसलेले असताना :— ॲन्टि-क्रू.

खुरटलेले, बुटके :— सिफि.

गळू :— बुंध्याशी पहा.

गार :— कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; फास्फ-ॲसि; मेझे; स्पायजे.

कडेला :— गॅम्बो.

वारे, आतून येत आहे असे वाटते :— रॅटनि.

गुळगुळीत, वाटतात :— इस्कु; काल्चि; डायास्को; फास्फ; सल्फ-आयो.

चंद्रकोरी :— सिफि.

चावावेसे वाटते भांडे, पिताना :— आर्से.

चिकट :— आर्जे-मे; क्रोटे-हा; सॅन्वि; सिफि; सोरि.

जड :— फ्लुओ-ॲसि; व्हेरा-आ.

अनुक्रमणिका

ढिले, सैल :— कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; झिंक; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि;** बोरा; ब्रायो; ***मर्क्यु;***
मर्क्यु-को; सिलि; ***हायासा.***

ताणल्यासारखे वाटतात :— पल्स.

तुकडे होऊन पडतात :— प्लॅन्टगो; युफोर.

तेलाने माखले आहेत असे वाटते :— इस्कू.

थर जमला आहे वर असे वाटते :— काल्चि; डायास्को; **फास्फ.**

थरथरतात :— फिजास.

दात, येताना होणारे विकार :— कॅल्क-का; कॅल्फ-फा; कामो; ट्युब; ऱ्हीअम; सल्फ; सिलि.
आवळावेसे वाटतात :— पोडो; **फायटो;** मर्क्यु-आ-फ्ले; लायको.

दातावर दात, आवळल्याने कान, नाक, डोक्यात धक्का बसतो :— अमो-का.

धक्के बसल्यासारखे :— कॅल्क-का; कामो; पल्स; **मर्क्यु;** ऱ्होडो.

नाडिव्रण :— नेट्र-मू; फ्लुओ-ॲसि.

पवळे :— आयो; थूजा; मर्क्यु; लायको; सिलि; सेपा.

बधिर :— डल्का; प्लॅटि; **फास्फ;** ऱ्हस-टा; सिंको.

मऊ झाल्यासारखे वाटतात :— कास्टि; नाय-ॲसि; मेडो.

मुंग्या :— कामो; बॅरि-का.

मोठे आहेत, फार असे वाटते :— कॅल्क-का; बर्बे; सिलि.

लांब झाले आहेत असे वाटते :— ॲन्टी-टा; कामो; कास्टि; मॅग-का; मेझे; लॅके.

वाजतात :— नक्स-व्हा; रेडि.
अंतर्गत कंप, वाटून :— ॲन्टी-टा.
झोपेत :— पल्स.

अनुक्रमणिका

वेदना, कान, डोके, चेहऱ्यापर्यंत :— ॲन्टी-क्रू; कामो; पल्स; प्लॅन्टॅगो; मर्क्यु; मेझे; ऱ्होडो; लॅके.

दातात येतात, दुसरीकडून :— कलि-बाय; थूजा; फेरम; मर्क्यु; मेझे; सिंको; स्टॅफि.

पसरतात, दुसरीकडे :— कलि-बाय; नक्स-व्हा; **मर्क्यु;** मेझे; स्टॅफि.

होताना, लाळ गळते :— कामो; डल्का; **मर्क्यु.**

शिवशिवतात :— आयरि; कॅल्क-का; डिजि; मर्क्यु-आ-फ्ले; मेझे; रोबि; लायको.

साख साचतो :— आर्से; ऐलान्थ; फास्फा; **फास्फ-ॲसि;** बॅप्टि; ब्रायो; **ऱ्हस-टा;** सिंको; हायासा.

काळा :— कोनि; **फ्लुओ-ॲसि; सिंको.**

शेंबडासारखा :— ऱ्हस-टा.

सैल :— ढिले पहा.

स्क्रूने एकमेकाशी आवळले आहेत असे वाटते :— युफोर.

हुळहुळे :— गेल्से; लॅके; सल्फ.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

अक्कलदाढ येताना जा हो :— कॅल्क-का; फ्लुओ-असि; मॅग-का; सिलि.

आवाजाने जा हो :— काफि; थेरि; प्लॅन्टॅगो.

आंबट पदार्थाने जा हो :— आर्जे-ना; म्युरि-ॲसि.

ब वा :— पल्स.

खाण्याने जा हो :— ॲन्टि-क्रू; कलि-का; मर्क्यु; स्टॅफि.

ब वा :— इग्ने; कामो; ऱ्होडो; स्पायजे.

फळे **जा हो :—** नेट्र-का; नेट्र-स.

खारट पदार्थाने जा हो :— कार्बो-व्हेजि.

ब वा :— कार्बो-ॲनि; मॅग-का.

गरोदरपणी जा हो :— कलि-बाय; **क्रिआसो;** सिंको; **सेपि.**

गाणे ऐकल्याने जा हो :— फास्फ-ॲसि.

अनुक्रमणिका

गार पाण्याने, गारव्याने जा हो :— ॲन्टिक्रू; **कलि-का; नेट्र-मू; ऱ्हस-टा;** ऱ्होडो; लॅके; सेपि; स्टॅफि; हेपार.

किंवा उष्णेतेने जा हो :— कार्बो-व्हेजि; मर्क्यु-आ-फ्ले; लॅके.

ब वा :— **काफि; पल्स;** ब्रायो.

बर्फाच्या ब वा :— काफि; क्लिमॅटि; फेरम.

गोड पदार्थाने जा हो :— नेट्र-का; मर्क्यु-आ-फ्ले; म्युरि-ॲसि.

चावताना जा हो :— अमो-का; मेझे; सेपि.

ब वा :— ओलि-ॲनि; कास्टि; प्रून-स्पा; **फायटो;** बेला; म्युरि-ॲसि.

चोखण्याने जा हो :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-मो; बोव्हि.

ब वा :— क्लिमॅटि.

चोळण्याने, गाल ब वा :— फास्फ; **मर्क्यु.**

जिभेच्या स्पर्शाने जा हो :— ॲन्टि-क्रू; मर्क्यु; मेझे.

तंबाखू ओढल्याने जा हो :— क्लिमॅटि; ब्रायो.

ब वा :— बिस्म; स्पायजे.

दाबल्याने, गार हाताने **ब वा :**— ऱ्हस-टा.

दात, कोरण्याने जा हो :— पल्स; सॅन्वि.

ब वा :— बेला; फास्फ-असि; **सेपा.**

घासताना जा हो :— ब्रायो; **लॅके;** स्टॅफि.

दातावर, दात, आवळल्याने जा हो :— अमो-का.

नाक शिंकरल्याने जा हो :— थूजा.

निजल्याने जा हो :— आर्नि; बेन्झा-ॲसि; रॅटनि; सेपि.

ब वा :— स्पायजे.

मूल अंगावर पिताना जा हो :— सिंको.

रात्री जा हो :— कामो; ग्रफाय; मॅग-का; **मर्क्यु;** रॅटनि; लायको; सल्फ.

अनुक्रमणिका

वारा, आत ओढल्याने **ब वा** – मेझे.

गार लागल्याने **जा हो :**– कॅल्क-का; कामो; कास्टि; ट्युब; मर्क्यु; रॅटनि; सल्फ.

ब वा :– क्लिमॅटि; नक्स-व्हा; नेट्र-स; **पल्स;** मेझे; सल्फ.

विटाळसेपणी जा हो :– कॅल्क-का; **कामो; कार्बो-व्हेजि;** बॅरि-का; लॅके; सेपि; स्टॅफि.

शस्त्रक्रिया केल्यानंतर जा हो :– आर्नि; ट्रिलि; **नक्स-व्हा;** मर्म्यु-आ-फ्ले; स्टॅफि.

शिंकल्याने जा हो :– थूजा.

श्वास घेतल्याने जा हो :– कार्बो-व्हेजि; **नक्स-व्हा.**

सर्दी झाली असताना **जा हो :**– मॅग-का.

संभोगानंतर जा हो :– ढाफ्ने.

ब वा :– कॅम्फ.

स्पर्शाने; जिभेच्या जा हो :– ॲन्टी-क्रू; मर्क्यु; मेझे.

——————

अनुक्रमणिका

हिरड्या

सर्वसाधारण :— कलि-का; कार्बो-व्हेजि; क्रिसाओ; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; फास्फ; बोरा; मर्क्यु; स्टॅफि.
आतील भाग :— फास्फ; स्टॅफि.
वरच्या :— कॅल्क-का; रूटा.
खालच्या :— सार्सा.
आलटून पालटून :— इथू.

आग होते, भाजल्यासारखी :— नेट्र-स.

आवळाव्याश्या वाटतात :— पोडो; **फायटो;** लायको.

उगवण, वर :— स्टॅफि.

कडावर निळी रेघ :— प्लंबं.

कडाशी :— अमो-का; कॅल्क-का; थूजा; फ्लुओ-ॲसि; मेझे; सिफि.

गळू :— एकिने; कॅल्क-फ्लु; मर्क्यु; **सिलि;** हेपार.
वारंवार होतात :— कास्टि.

गाठ, लाल, वेदनारहित :— थूजा; नेट्र-मू.
पांढऱ्या, वर :— बर्बे.
बारिक टणक, वर :— प्लंबं.

चोखताना जा हो :— नक्स-मो; नाय-ॲसि; बोव्हि; सिलि.

दुखतात :— आर्से; मर्क्यु; स्टॅफि.
उरकल्या प्रमाणे :— कॅल्क-का; मर्क्यु.

पुटकुळ्या वेदनायुक्त :— **प्लंबं.**

पू होतो (पायोरिया) :— कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; ***पल्स;*** **फास्फ; मर्क्यु; सिलि;** सिस्ट; स्टॅफि; हेपार.

फिकट :— प्लंबं; फेरम-मे; मर्क्यु-को; स्टॅफि.

फोड भाजल्यासारखे :— सिलि.

अनुक्रमणिका

रक्त येते (रक्तस्राव पहा.) :— नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; बॅरि-का; बोव्हि; स्टॅफि.

चोखल्याने :— कार्बो-व्हेजि; बोव्हि.

बोटाने दाबल्यानंतर वाहू लागते :— ग्रफाय; बॅप्टि.

स्पर्श केल्याने :— फास्फ; मर्क्यु.

लांब झाल्या आहेत असे वाटते :— नाय-ॲसि.

सरकतात, दातापासून :— आर्से; कलि-क्लो; कलि-फा; **कार्बो-व्हेजि;** क्रिआसो; **मर्क्यु;** म्युरि-ॲसि.

सुजलेल्या :— नक्स-व्हा; मर्क्यु; सल्फ; सेपि; स्टॅफि

सोलवटलेल्या :— कार्बो-व्हेजि; सेपि.

स्पंजासारख्या :— **कलि-फा; क्रिआसो;** थूजा; **मर्क्यु;** मर्क्यु-को; मेझे; लॅके; सेपि.

हुळहुळ्या :— आर्से; **कार्बो-व्हे; मर्क्यु.**

खाताना :— क्लिमॅटि; फास्फ.

गरम व गाराने जा हो :— नेट्र-मू.

चावताना :— कार्बो-व्हे; **नाय-ॲसि.**

——————

अनुक्रमणिका

टाळा

सर्वसाधारण :— आरम-मे; क्रोटे-हा; **नक्स-व्हा;** फास्फ; बेला; मर्क्यु.

टणक भाग :— नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि; फास्फ;** बेला.

आवाळू टणक :— असाफि; मॅन्गॅनं.

पडजीभ :— एपि; कलि-बाय; फायटो; मर्क्यु; मर्क्यु-को.

एक बाजूस चिकटलेली :— नेट्र-मू; लॅके.

तून; थेंब थेंब गळतात :— अरेलि; कलि-बाय; कुप्रम; मर्क्यु-को; सेपा; स्पायजे; हैड्रास्टि.

दुखते :— एपि; सॅन्वि.

फुगलेली :— एपि; कलि-बाय; फायटो; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा.

रक्त येते :— लॅक-कॅनि.

लांब झालेली :— अल्युमि; कलि-आयो; क्रोट-टि; फास्फ; बॅरि-मू; लॅके; **सल्फ; हायासा.**

शिथिल झाली आहे असे वाटते :— **कलि-बाय.**

व्रण :— कलि-बाय; **मर्क्यु-को.**

सुजलेली :— एपि; कॅप्सि; कलि-आयो; फास्फ; मर्क्यु-को; सिलि.

आग :— कॅफे; मेझे.

आलेला :— कलि-बाय; बोरा; सार्सा.

कंड, खाजतो :— आरम-ट्रा; कलि-फा; नक्स-व्हा; पालिगो; मेरम; साबा.

कोरडा :— नक्स-मो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; व्हेरा-आ; सल्फ.

केस चिकटला आहे असे वाटते :— कलि-बाय.

खरखरीत :— कार्डु-मे.

गळू :— फास्फ.

गाठी टणक :— असाफी; मॅन्गॅनं.

टणक, घट्ट :— फायटो; मेझे.

ताठल्यासारखा :— क्रोटे-हा; ग्रॅटि; नेट्र-मू.

तेलकट :— असाफि; ओलि-ॲनि; कलि-फा; कार्डु-मे.

दाबल्यासारखा वाटतो :— कार्बो-व्हेजि.

अनुक्रमणिका

निळसर :— लाल पहा.

पांढरा — नेट्र-फा; फेरम-मे; मर्क्यु.

पिवळा, सायीप्रमाणे :— नेट्र-फा.

फुगलेला :— एपि; कलि-आयो.

फोड :— नेट्र-स; मॅग-का.

बधिर :— बॅप्टि; व्हेरा-आ.

भाजल्यासारखा वाटतो :— सॅनिकु; सॅन्वि.

मुंग्या :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; पालिगो; फास्फ; रॅनन-ब; सिलि.

रक्त येते :— क्रोटे-हा; फास्फ; लॅके.

लाल :— अको; एपि; कामो.

सुजलेला :— आर्जे-मे; लॅके; सल्फ.
जलयुक्त :— एपि; कलि-आयो.

सुरकुतलेला :— फास्फ; बोरा; सिक्ला.

सोलवटलेला :— कास्टि.

हुळहुळा :— आयरि; आरम-ट्रा; कास्टि; नक्स-व्हा; ***नाय-ॲसि;*** फायटो; **फास्फ;** बेला; मर्क्यु; लॅके.

——————

अनुक्रमणिका

जीभ

सर्वसाधारण :– नक्स-व्हा; **पल्स; प्लंबं; फास्फ; बेला;** मर्क्यु; म्युरि-ॲसि; हायासा.

आरपार (एकाकडेपासून दुसऱ्या) :– असार; असेटि-ॲसि; कलि-फा; कोबा; मर्क्यु; लॅके.

एक बाजू :– कॅल्क-का; थूजा; **नेट्र-मू;** बेला; मेझे; ***ऱ्हस-टा;*** लोबे; **सॅन्वि;** सिलि.

कडा :– एपि; नेट्र-मू; फायटो.

एक :– कॅल्क-का; थूजा; नेट्र-मू; बेला; मेझे; ***ऱ्हस-टा;*** लोबे; सॅग्न्वि; सिलि.

दुखतात, हुळहुळ्या :– एपि; झिंक.

फोड :– अमो-का; नेट्र-मू; फास्फ; लॅके.

बुडबुडे, फेस :– अमो-का; आयो; इथू; एपि; नेट्र-मू; फास्फ.

लाल :– आस; केलि; *मर्क्यु;* बेला; ब्रायो; **सल्फ.**

आणि, टोक :– एपि; सल्फ.

वर, वळलेल्या :– सॅनिकु.

व्रण, उजवी :– थूजा; सिलि.

डावी :– एपि.

खाली :– ग्रफाय; फ्लुओ-ॲसि; **लायको; सॅनिकु.**

चुणचुण :– लायसि.

टोक :– झिंक; थायरा; **ऱ्हस-टा;** सल्फ.

आग :– कॅप्सि; कॅल्क-फा; कोलो; नेट्र-स; सिंको.

गोड :– प्लॅटि.

दुखते, हुळहुळे :– **कलि-का;** कॅल्क-फा; **थूजा; *ऱ्हस-टा;*** लायको; सेपि.

फोड :– एपि; कलि-का; कास्टि; नेट्र-का; लायको.

भाजल्यासारखे वाटते :– कोलो.

लाल :– आर्जे-नाय; **आर्से; फायटो;** मर्क्यु-आ-रु; ***ऱ्हस-टा;* सल्फ.**

तिकोनी :– आर्जे-नाय; **ऱ्हस-टा;** सेपि.

तिरकस :– ऱ्हस-टा.

बुंधा :– कलि-आयो; कलि-बाय; नेट्र-स; फायटो; बॅप्टि; लॅके.

कडाना ठणकणारे फोड :– थूजा.

गुदगुल्या :– स्टॅनम.

पांढरा :– कलि-मू; नेट्र-मू; सेपि.

पिवळा :– नेट्र-फा; नेट्र-स; फायटो; **मर्क्यु-आ-फ्ले.**

हिरवट :– नेट्र-स.

हिरवा :– कॅप्सि; चिओ.

अनुक्रमणिका

बुंध्यापासून टोकापयत, मध्यभाग :— ॲन्टि-टा; आयरि; **आर्नि;** आर्से; कास्टि; पायरो; **फास्फ; बॅप्टि;** मर्क्यु-को; मॅंलाड्रि; **ऱ्हस-टा; लॅके; *व्हेरा-व्हि.***

लाल पट्टा :— कास्टि; व्हेरा-व्हि.

टोकाला रुंद होतो :— कलाडि.

—x—

अशक्त :— शक्तिहीन पहा.

अस्वच्छ :— **नक्स-व्हा;** पल्स; फास्फ; बेला; **ब्रायो;** मर्क्यु; सिंको.

एक बाजू :— डाफ्ने.

पांढरी :— ***ॲन्टि-क्रू;*** ॲन्टि-टा; **आर्से;** कलि-बाय; **कलि-मू;** कॅल्क-का; टॅरॅक्स; नाय-ॲसि; **पल्स; बेला;** ब्रायो; मर्क्यु; **सल्फ; सिंको;** स्पायजे; हायासा.

पिवळी :— कलि-फा; केलि; नक्स-मो; ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सिंको; स्पायजे; हैड्रास्टि.

मोहरी सारवल्याप्रमाणे :— पोडो.

मळकट :— नेट्र-स; सिआनो; सिंको.

विटाळसेपणी स्वच्छ होते :— सेपि.

आखडलेली :— कार्बो-व्हेजि; **मर्क्यु-को.**

नलकंड्याप्रमाणे :— सिना.

आचके :— **आर्जे-ना; कोक्यु; कोनि; लायको; सिफि.**

बोलताना :— रुटा.

आलेली :— कलि-क्लो; कार्बो-व्हेजि; थूजा; **बोरा; मर्क्यु;** म्युरि-ॲसि; सल्फ.

कंप, कापते :— अगारि; एपि; **कॅम्फ;** गेल्से; फास्फ; ***मर्क्यु; लॅके;*** सल्फ.

बाहेर काढताना :— गेल्से; प्लंबं; बेला; ***लॅके;*** हायासा; हेलेबा.

कॅन्सर :— कलि-सा; म्युरि-ॲसि.

कातड्याने झाकली आहे असे वाटते :— ऱ्हस-टा.

काळीनिळी :— आर्से; काबो-व्हेजि; क्रोटे-हा; डिजि; **फास्फ; मर्क्यु;** रेडि; लेप्टांट्रा; **सिंको.**

कुजून :— बिस्म.

केस चिकटले आहेत असे वाटते :— ॲलि-सॅटि; कलि-बाय; नेट्र-फा; नेट्र-म; सिलि.

वाचताना :— ॲलि-सॅटि.

[अनुक्रमणिका]

कोरडी :— आर्से; कॅल्क-का; नक्स-मो; फास्फ; ***बेला;* ब्रायो;** ***ऱ्हस-टा;*** **सल्फ.**

अर्धा भाग :— बेला; सॅन्वि.

आहे असे वाटते :— नक्स-मो; नेट्र-मू.

खडबडित लाल :— आर्जे-नाय; आर्से; कलि-बाय; कास्टि; टॅरेबिं; **बेला.**

खरखरीत :— आरम-ट्रा; एपि; सिस्ट.

गार :— आयरि; **कॅम्फ;** कार्बो-व्हेजि; व्हेरा-आ.

गुदगुल्या :— स्टॅनम.

गुल्म, खाली लाल :— ॲम्ब्रा; कॅल्क-का; **थूजा;** फरओ-ॲसि; **मर्क्यु.**

वाढत आहे असे वाटते :— कलि-मू.

गुळगुळीत :— एपि; टॅरॅबिं; ट्युब; पायरो; **लॅके;** सल्फ-आयो.

चकाकते :— आर्से; एपि; ***कलि-बाय;*** टॅरॅबिं; फास्फ; **लॅके;** सिस्ट.

चट्टे, रंगीबेरंगी :— आर्से; **कलि-बाय; टॅरॅक्स;** ट्यूब; **डल्का; नाय-ॲसि;** ***नेट्र-मू;*** मर्क्यु; मर्क्यु-को; रॅनन-स्क्लि; **ऱ्हस-टा;** लॅके; सिफि; सेपि; हैड्रास्टि.

चावली जाते :— इग्ने; कास्टि; **नाय-असि;** बुफो; व्हायपे; **सिकुटा.**

झोपेत :— फास्फ-ॲसि; **सिकु.**

टोक :— थेरि.

चिखलाने भरल्यासारखी वाटते :— मिरि.

जड :— कलि-बाय; ***गेल्से;*** ग्लोनो; **नक्स-मो; नक्स-व्हा; नेट्र-मू;** बेला; म्युरि-ॲसि; **लॅके.**

जाड झाल्यासारखी वाटते :— गेल्से.

टणक :— नक्स-मो; मर्क्यु-ड; हायासा; हैड्रास्ट्रि.

गाठी वर येतात :— मॅन्गॅनं.

टाळ्याला चिकटते :— कलि-फा; **नक्स-मो;** ब्रायो.

टोचते :— मर्क्यु.

अनुक्रमणिका

ठिपके :– ॲन्टी-टा; ग्रफाय; बेला; स्ट्रमो.
रक्ताचे :– फास्फ.

ताठलेली :– एपि; नेट्र-मू; **बेला;** मर्क्यु-आ-रु; म्युरि-ॲसि; ***व्हस-टा;*** लायको.

तेलकट :– आयरि; फिजास.

थरथरते :– कॅस्टो; ग्लोनो; सल्फ; सिकेल.

दाताचे ठसे पडतात :– आर्से; कलि-आयो; केलि; पल्स; पोडो; मॅग-मू; ***मर्क्यु;*** व्हस-टा; स्ट्रमो; **हैड्रास्टि.**

दातात अडकते, बाहेर काढताना :– एपि; लॅके; हायासा.

दुखते, हुळहुळी :– अगारि; इग्ने; कॅप्सि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; क्रोट-टि; **नाय-ॲसि;** पल्स; मॅन्गॅनं; साबा; सेपि.
जांभया येताना, बुंध्याशी :– लॅके.
लहान जागी :– अगारि; ॲन्टि-क्रू; **टॅरॅक्स;** सिलि.

निमुळती :– इपि; केलि; पेट्रो; लॅके.

निळसर :– ॲन्टी-टा; आर्से; गिम्नो; डिजि.

फाडल्याप्रमाणे :– मर्क्यु.

फोड, पुटकुळ्या :– झिंक; नेट्र-मू; सार्सा.
गजकर्ण :– नेट्र-मू; सॅनिकु.

बधिर :– अको; ओलिअ; ***गेल्से;*** **नक्स-मो;** नेट्र-मू; पल्स.
एक बाजू :– नेट्र-मू.

बाहेर, आलेली :– कुप्रम; **क्रोटे-हा; फायटो;** व्हायपे; व्हेरिओ.
काढता येत नाही :– एपि; कास्टि; गेल्से; फास्फ; मायगे; लॅके; हायासा.
गार होण्याकरता :– सॅनिकु.
झोपेत :– व्हेरिओ.
मेंदूच्या विकारात :– एपि; हैड्रोसा-ॲसि.

बुळबुळीत :– नेट्र-मू; **पल्स;** सेपि.

अनुक्रमणिका

भाजल्यासारखी वाटते :— **आयरि;** आर्से; इग्ने; कलि-आयो; **कॅल्क-फा;** टेलिआ; नेट्र-स; **पल्स;** प्लॅटि; म्युरि-ॲसि; **व्हेरा-व्हि;** सॅन्वि; साबा; हैड्रास्ट्रि.

भेगा :— आरम-ट्रा; आर्से; ऐलान्थ; कलि-आयो; **कलि-बाय;** नाय-ॲसि; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; **बेला;** ***ऱ्हस-टा;*** सल्फ; स्पायजे; हायासा.

आरपार :— कोबा.

मध्यभागी :— नाय ॲसि; सिफि.

सर्व बाजस :— नाय-ॲसि; फ्लुओ-ॲसि.

मऊ :— प्लॅटि; सिकेल.

मखमलीसारखा थर :— मर्क्यु.

मुंग्या :— प्लॅटि; सिकेल.

रक्त येते :— आरम-ट्रा; बोरा.

रुंद :— नेट्र-मू; पल्स; मर्क्यु; मॅग-मू.

झाल्यासारखी वाटते :— नेट्र-मू; पल्स; पॅरि; प्लंबं.

लाल :— **आर्से;** ***एपि;*** **कलि-बाय;** नाय-ॲसि; **फास्फ** बेला; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लॅके; हायासा.

बुंद :— **एपि;** पायरो; सॅन्वि.

भेगा, आव झालेली असताना :— कलि-बाय.

मध्यभागी, टोकापासून बुंध्यापर्यंत, पट्टा :— कास्टि; व्हेरा-व्हि.

रेघ :— फास्फ-ॲसि.

लांब झाली आहे असे वाटते :— इथू; म्युरि-ॲसि.

लटकी, लुली पडते :— **ओपि;** ***कास्टि;*** **गेल्से; प्लंबं;** बॅरि-का; लॅके; लायको; हायासा.

लोंबते तोंडाबाहेर :— स्ट्रमो.

वाळते, झिजते :— म्युरि-ॲसि.

विसविशित :— कॅम्फ; मर्क्यु.

व्रण :— आर्जे-नाय; कलि-आयो; कार्बो-व्हेजि; **बॅप्टि;** ***मर्क्यु;*** **सोरि.**

शक्तिहीन :— कास्टि; कोनि; बॅरि-का.

अनुक्रमणिका

शोध सूज :– अको; **एपि; क्रोटे-हा;** बेला; ***मर्क्यु;*** मर्क्यु-को; लॅके.

सापाच्या जिभेप्रमाणे जलद आत बाहेर येते :– कुप्रम; मर्क्यु; लॅके; व्हायपे.

सुजलेली :– अको; आर्से; **एपि;** कास्टि; क्रोटे-हा; झिंक; पालिगो; बेला; **मर्क्यु.**

सुरकुतलेली :– कॅल्क-फा; मर्क्यु-आ-रु; फास्फ; सल्फु-ॲसि.

सारखी वाटते :– आर्से.

सोलवटलेली :– कार्बो-व्हेजि; **नक्स-व्हा;** सिलि; सेपि.

स्वच्छ :– इपि; डिजि; मॅग-फा; सिकेल; सिना; **हायासा.**

हलवणे कष्टदायक :– बाहेर काढता येत नाही पहा.

हालते लंबकाप्रमाणे :– लायको; हेलेबो.
चाटल्याप्रमाणे :– बुफो.

———

अनुक्रमणिका

चव

अंड्यासारखी, कुजलेल्या :— आर्नि; ग्रफाय; मर्क्यु; बर्न्सा; म्युरि-ॲसि.

आंबट :— आर्जे-नाय; इग्ने; ***कॅल्क-का;*** झिंक-व्हॅले; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-का; पल्स; **फास्फ;** बेला; **मॅग-का;** ***लायको;*** सल्फ; सिंको.

अन्नाला :— अमो-का; कॅल्क-का.

खारट :— कुप्रम; लॅके.

पिण्यानंतर :— नक्स-व्हा.

दुधानंतर :— फास्फ.

मांसाला :— लाप्पा.

एकंदरीत बदललेली :— पल्स; ऱ्हस-टा; सिंको.

कडू :— अको; ॲन्टी-क्रू; **आर्से;** कामो; कार्बो-व्हेजि; केली; कोलो; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; **नेट्र-स;** ***पल्स;*** पोडो; ***ब्रायो;* मर्क्यु;** लायको; व्हेरा-आ; **सल्फ;** ***सिंको;*** सेपि.

अन्नाला :— पल्स; **सिंको.**

पण पेये बरी लागतात :— आयो.

आंबट :— असार; आर्जे-नाय; कुप्रम; **नक्स-व्हा;** फास्फ; मर्क्यु; लायको; स्टॅनम.

गोड पदार्थ :— व्हिअम; सॅन्वि.

खाण्यानंतर :— आर्से; पल्स.

ब वा :— ब्रायो; सोरि

दूध :— साबि.

पाणी :— ***आर्से;*** कॅल्क-फा; **किनि-आर्से;** व्हेरा-आ.

पावाची :— पल्स.

पिण्यानंतर :— आर्से; **क्रिआसो;** पल्स; ब्रायो; सिंको.

ब वा :— ब्रायो; सोरि.

प्रत्येक पदार्थ, लाळ सुद्धा :— क्रिआसो; बोरा.

पाण्याशिवाय :— **अको; स्टॅनम.**

लोणी :— पल्स; सिंको.

विटाळशेपणी :— कॅल्क-का; कालो.

करपट, खवट :— अल्युमि; कलि-आयो; कामो; कार्बो-व्हेजि; थूजा; म्युरि-ॲसि; व्हॅलेरी.

खाण्या, पिण्यानंतर :— कलि-आयो.

गोड :— लॅक-कॅनि.

कांद्यासारखी :— इथू.

कुबट :— मेरम; लायको; लेडम; स्टॅफि.

अनुक्रमणिका

खडूसारखी :– नक्स-मो.

खारट :– आर्से; कलि-आयो; कोनि; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ; मर्क्यु; मर्क्यु-को; लायको; **सेपि.**
अन्नाला :– सिक्ला; सिंको.
आंबट :– कुप्रं; लॅके.
गोड :– क्रोक; फास्फ.
पदार्थच बरे लागतात :– लॅक-कॅनि.
पुरेशी लागत नाही :– कॅल्क-का.

खाल्लेल्या अन्नाची, मागाहून :– ॲन्टी-क्रू; कास्टि; डायास्को; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; सिलि.

खोकताना जा हो :– नक्स-व्हा; लॅके; सॅन्वि.

गवतासारखी :– नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; **सार्सा.**

गोड :– आयरि; कलाडि; कुप्रम; डल्फा; **पल्स;** पायरो; प्लंबं; फास्फ; मर्क्यु; लिर्लि-टि; सल्फ; साबा; सिल्ला; स्टॅनम.
पाण्याची :– फार्मि.
प्रत्येक पदार्थ :– फेलान्ड्रि.
भूक लागली असताना :– नाय-ॲसि.

चिळसवाणी (वाईट, दुर्गंधी) :– अनाका; आर्नि; कॅल्क-का; कप्सि; कार्बो-व्हेजि; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-स; ***पल्स;* मर्क्यु ऱ्हस-टा;** सिफि; **सोरि;** व्हेरिओ; स्टॅफ.
खाण्यानंतर :– लायको.
गोड :– लॅक-कॅनि.
पाण्याला :– अको; आर्से; एपि; **कलि-बाय; नेट्र-मू; पल्स;** फेरम-मे; बर्सा; बेला; सिलि.
विटाळसेपणी :– कलि-का.
सकाळी :– आर्से; **नक्स-व्हा;** नेट्र-स; **पल्स;** ब्रायो.
उठल्यानंतर :– व्हॅलेरि.
संभोगानंतर :– डिजि.
हिंवतापात :– आर्नि; आर्से; पल्स.

चीज लागते त्याप्रमाणे :– लायको; सेपि.

तांब्याच्या धातूप्रमाणे :– आयो; कलि-बाय; कुप्रम; **कोक्यु;** झिंक-क्रो; थायरा; नक्स-व्हा; नेट्र-का; ***मर्क्यु;* ऱ्हस-टा;** व्हेरिओ; सेनेगा.
जिभेच्या टोकाला :– थायरा.

अनुक्रमणिका

तिखट :— झॅन्थो; मेझे; रेडि; **लॅके;** सल्फ; हैड्रास्टि.
तीक्ष्ण :— काफि; सिंको.

तुरट :— अल्युमि; आर्जे-नाय; आर्से; ग्रफाय; चिओ; **फास्फ; मर्क्यु-को;** हैड्रोसा-ॲसि.

तेलकट :— अल्युमि; असाफि; आयरि; कलि-फा; कास्टि; ट्रिलि; पल्स; पेट्रो.

दुधासारखी :— आरम-मे; फास्फ.

नष्ट (लागत नाही) :— अना; ***नेट्र-मू;* पल्स;** फास्फ; **बेला;** सिक्ला; **सिलि;** हायासा.
  अन्नाला :— नेट्र-मू; पल्स; हेलेबो.
  खारट पदार्थाना :— कॅन्था; कॅल्क-का.
  सर्दी झाली असताना :— नेट्र-मू; पल्स.

बेचव, पाणचट :— अनाका; इग्ने; **पल्स; ब्रायो;** मर्क्यु; सिको; स्टॅफि.
  पाणी :— अको.

पेपरमिंटासारखी :— व्हेरा-आ.

प्रत्येक पदार्थाची घ्यावीशी वाटते :— बेला.

बुळबुळीत :— कलि-बाय; **पल्स; मर्क्यु; व्हॅलेरि;**

मातट :— इपि; नक्स-मो; पल्स; फेरम-मे.

माश्यासारखी — सेपि.

रक्तासारखी :— अमो-का; आर्से; **इपि;** नेट्र-का; फेरम-मे; बेला; लिलि-टि; हॅमॅमे.
  खोकताना :— कलि-बाय; **बेला; ऱ्हस-टा.**
  गरोदरपणी :— झिंक.

लघवीप्रमाणे :— सेनेगा; सोरि.

लाकडासारखी :— रूटा.

वीर्याच्या वासाप्रमाणे :— व्हेरा-व्हि.

शाईसारखी :— कॅल्क-का.

अनुक्रमणिका

सुगंधी :— कामो; कोक-कॅ; ग्लोनो; बेला.

पाण्याला :— मेडो.

——————

अनुक्रमणिका

तोंड

आग :– आयरि; **आरम-ट्रा; *आर्से;*** कामो; **बेला; बोरा;** मेझे; मेडो; सल्फ; सल्फ-आयो; सॅन्वि.

आलेले :– आर्से; कलि-क्लो; कलि-बाय; ***थूजा;*** नक्स-व्हा; **बॅप्टि, बोरा; *मर्क्यु;*** मर्क्यु-को; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; **सल्फ;** सल्फु-ॲसि.

लहान मुलांचे :– बोरा; मर्क्यु; सल्फु-ॲसि.

उघडता येत नाही :– कास्टि; मर्क्यु-को; फास्फ; **लॅके;**

उघडे राहते :– वासलेले पहा.

आचके येण्याचे अगोदर :– बुफो.

आपोआप (मिटत नाही) :– थेरि.

रात्री :– चिमाफा.

जांभईनंतर :– ॲन्टी-टा.

कंड, खाजते :– फायटो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.

कातडे, सैल आत आहे असे वाटते :– फिजास.

केस आहेत आत, असे वाटते :– थेरि.

कोरडे :– अको; आर्से; इग्ने; कॅप्सि; कामो; ट्युब; नक्स-मो; **नक्स-व्हा;** नाजा; नेट्र-मू; नेट्र-स; **फास्फ; फास्फ-ॲसि; *बेला;*** बोरा; **ब्रायो; मर्क्यु;** म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; लॅके; **लायको;** लारो; **व्हेरा-आ;** व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सल्फ-आयो; सिलि; सिंको; **सेपि;** स्ट्रमो; हायासा.

अन्ना खाताना, आहे असे वाटते :– आक्झॉ-ॲसि; इग्ने; कलाडि; कलि-आयो; फेरम-मे; रॅफे; सिंको.

खोकताना :– फायटो

थंडी वाजताना :– पेट्रो.

पण, तहान लागत नाही – एपि; कलाडि; कलि-का; कोक्यु; ***नक्स-मो;*** नक्स-व्हा; **पल्स; ब्रायो;** लॅके; लायको; स्पायजे.

लाळ वाढून :– अरेलि; अल्युमि; कलि-का; नेट्र-मू; प्लंबं; मॅग-मू; मर्क्यु; लायको; स्पायजे.

खपल्या बसलेले :– मिरि.

गार :– आर्से; कलि-नाय; कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; टेल्यु; व्हेरा-आ.

गुल्मे :– कॅल्क-का; नाय-ॲसि; लायको.

अनुक्रमणिका

घाण येते :– आरम-ट्रा; आरम-मे; ***आर्नि; आर्से;*** ऐलान्य; कलि-फा; **कामो;** ***कार्बो-व्हेजि;*** केलि; क्रिआसो; क्रोटे-हा; ट्युब; ***नक्स-व्हा;*** **नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; पल्स; पायरी; प्लंबं; फायटो; बॅप्टि; ***मर्क्यु;*** मर्क्यु-को; मर्क्यु-सा; **लॅके; सल्फ;** स्पायजे; हेलेबो.

क्लोरोफार्मप्रमाणे :– व्हेरा-व्हि.
खोकताना किंवा पाणी प्याल्याने येत नाही :– अनाका.
धडधड होताना, हृदयाची :– स्पायजे.
मलावरोध झाल्यामुळे :– कार्बो-ॲसि.
मुलीच्या, वयात येताना :– आरम-मे.
लघवीसारखी :– ग्रफाय.

चावताना, अन्न बाहेर येते :– आर्जे-नाय.
गाल चावला जातो :– इग्ने; कास्टि; **नाय-ॲसि;** बुफो; **सिकु.**

चिकट :– इस्कू; ***कलि-बाय;*** **कॅप्सि;** केलि; ट्युब; मर्क्यु; पल्स; मिरि; ऱ्हस-टा; **लॅके.**

झाकावेसे वाटते :– अमो-का; आर्जे-नाय; इपि; कलि-बाय; कुप्रम; कोरा-रु; थूजा; रुमे; **लॅके.**

टणक, गालात :– कास्टि.

डाव्या बाजूस वळते :– फास्फ; व्हेरा-व्हि.

तेलकट :– आयरि; ओलि-ॲनि.
करपट :– युफोर.

दाताची कवळी घातल्याने **जा हो :–** अल्युमे; बोरा.

दुधाने माखले आहे असे वाटते :– कलि-आयो.

धरावेसे वाटते :– सिलि.

पिंगट लाल :– लायको.

पिवळे :– प्लंबं.

पुसावे लागते :– कलि-बाय; सिकेल.

अनुक्रमणिका

फेस :— इग्ने; कामो; कुप्रम; बेला; लारो; स्ट्रमो; सिकु; सिकेल; स्टॅनम; **हायासा.**

दुधासारखा :— **इथू.**

पांढरा, घशातून वर येतो :— मॅग-मू.

बोलताना :— लॅक-डि.

लालसर :— इग्ने; क्रोटे-कॅ; लॅके; सिकेल; स्ट्रमो.

हिरवट पिवळा :— सिकेल.

हुडहुडी भरली असताना :— थेरि.

फोड येतात, आग करणारे :— **आर्से.**

समुद्रस्नानानंतर :— **झिंक.**

बधिर :— कलि-ब्रो; बॅप्टि; बोव्हि; मॅग-मू; स्ट्रांशि.

बंद ठेवावेसे वाटते :— कोबा.

बोटे घालण्याची मुलांची प्रवृत्ति :— **इपि;** कॅल्क-का; कामो.

बोलणे, एकंदरीत बदललेले :— आर्जे-नाय; कलि-आयो; कलि-ब्रो; कास्टि; क्रोटे-कॅ; गेल्से; ग्लोनो; नक्स-मो; नक्स-व्हा; नेट्र-का; नेट्र-मू; फास्फ; बेला; मर्क्यु; मर्क्यु-को; लॅके; लायको; स्टॅनम;***स्ट्रमो;* हायासा.**

अडखळत :— **आर्जे-ना;** नक्स-मो.

अस्पष्ट :— कोक्यु; ग्लोनो; लायको.

कंपवातात (कोरिआ) :— कास्टि.

कष्टाने :— ओपि; क्रोटे-कॅ; गेल्से; नेट्र-मू; बेला; लॅके; स्टॅनम; स्टॅमो.

— विटाळसेपणी :— सेड्रन.

जड :— अगारि; कास्टि; **गेल्से; डल्का; नक्स-व्हा; लॅके.**

जलद :— बेला; मर्क्यु; लॅके; हायासा; हेपार.

तुटक तुटक :— अगारि.

तोतरे :— अगारि; **कास्टि; कोक्यु; नक्स-व्हा; बेला; मर्क्यु; स्ट्रमो.**

अनोळखी इसमाशी बोलताना :— डिजि.

एकाएकी :— मॅग-का.

तापात :— आर्जे-नाय; लायको; व्हेरा-आ.

प्रत्येक शब्द, मोठ्याने :— हायासा.

संभोगानंतर :— सेड्रन.

नष्ट (बोलता येत नाही) :— ओनास्मा; कलि-ब्रो; कास्टि; डिजि; नाय-ॲसि; प्लंब; फास्फ; बॅरि-का; बेला; बोथ्रा; लायको; लारी; सल्फ; स्टॅनम; **स्ट्रमो.**

गर्भाशयाच्या विकारात :— नाय-ॲसि.

तापात (टायफाइडसारख्या) :— आर्से; एपि; ओपि; स्ट्रॅमो.

भीती, धास्तीमुळे :— हायासा.

अनुक्रमणिका

नाकात :— कलि-बाय; फास्फ-ॲसि; बॅरि-मू; बेला; लॅके; **स्टॅफि.**
तोंड उघडे ठेवून (मुले) :— बॅरि-मू; लॅक-कॅ.
नावे उच्चारता येत नाहीत :— किनि-स.
परभाषेत :— नाय-ॲसि; लॅके; स्ट्रॅमो.
बोबडे :— लायको; हायासा.
सकंप :— मर्क्यु.
समजत नाही, पण बोलता येते :— इलाप्स.
हळू :— आर्से; थूजा; फास्फ.

बोलताना, गाल चावला जातो :— **इग्ने;** कास्टि; **नाय-ॲसि;** बुफी; सिकु.
हसताना एका बाजूस वळते :— कुबे.

भाजल्यासारखे वाटते :— आयरि; पल्स; सेपि.

भेगा :— कोक्यु; फास्फ; फास्फ-ॲसि.

मिटता येत नाही, रात्री :— चिमा.

मिटून ठेवावेसे वाटते :— कोबा.

मुंग्या :— झिंक.

रक्त येते :— क्रोटे-हा; फास्फ; सिंको; हेपार.

लाळ, आंबट :— इग्ने; कोनि.
कडू :— आर्से; **केलि.**
कमी :— कलि-बाय; नक्स-मो; नक्स-व्हा; फास्फ; बेला; मर्क्यु-को; **व्हेरा-आ;** सल्फ; स्ट्रमो.
करवडणारी :— आरम-ट्रा; क्रिआसो; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-को; नाय-ॲसि.
कापसाप्रमाणे :— फेसाळ पहा.
कांद्याच्या वासाची :— कलि-आयो.
खारट :— व्हेरा-आ; सॅनिकु; सिक्ला.
गळते (वाढलेली) :— अमो-का; आयो; आरम-ट्रा; इपि; कलि-का; **डल्का; डिजि; नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; **पल्स; फास्फ;** फ्लुओ-ॲसि; बॅरि-का; बोरा; ***मर्क्यु;*** मर्क्यु-आ-रु; मर्क्यु-को; ***ऱ्हस-टा;*** लायसि; व्हेरा-आ; स्ट्रमो.
उमासे येताना :— लोबे.
एकदम केव्हातरी :— इग्ने.
खारट पाण्यासारखी :— व्हर्ब.
खोकताना :— अमो-मू; थूजा; लॅके; व्हेरा-आ.
गरोदरपणी :— **क्रिआसो;** झिंक-स; लोबे; हेलोनि.

अनुक्रमणिका

जुलाब होताना :— व्हिअम.
झोपेत :— इग्ने; इपि; कुप्रम; नाय-ॲसि; फास्फ; **बॅरि-का;** ***मर्क्यु;*** **व्हस-टा;** लॅक-कॅ; लॅके; सिफि.
डोके दुखताना किवा इतर वेदना होत असताना :— इपिफे; कोक्यु; ग्रॅने; नेट्र-स; प्लॅन्टगो; ***फास्फ;*** **मर्क्यु;** मॅग्नॅ; व्हिअम; लेडम; हेलोनि.
दमा लागलेला असताना :— लोबे.
दात येताना :— हेलोनि.
पण, कोरडेपणा वाटतो :— काल्चि; नेट्र-मू; **मर्क्यु;** लायको.
बोलताना :— आयरि; मॅन्गॅ; लॅके.
लकवा, लुलेपणात :— मॅग्नॅ.
वाकल्याने :— ग्रफाय.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— पल्स.
विटाळशेपणी :— नक्स-मो; पल्स; फायटो; मर्क्यु.
गार :— असार; बोरा-ॲसि.
गिळावी लागते :— इपि; मर्क्यु.
गोड :— आयरि; कॅन्था; **कामो;** ***पल्स;*** प्लंबं; फास्फ.
चिकट :— **कलि-बाय;** केलि; कोक-कॅ; प्लंबं; बेला; मर्क्यु-को; लॅके; लायसि; सल्फ; साबा.
तेलकट :— इस्कु; कुबे.
दाट :— कलि-बाय; केलि; ग्लोनो; नक्स-मो; मर्क्यु; मर्क्यु-को; लॅके; लायको; लायसि; **सिमि.**
दुर्गंधी :— नाय-ॲसि; पेट्रो; ***मर्क्यु;*** मॅन्सि; लॅके.
कढत :— डाफ्ने; साबा.
पाण्यासारखी :— सल्फु-ॲसि; सिक्ला.
पिवळी :— गेल्से; फायटो; मर्क्यु-को; मॅन्सि.
रक्त मिसळल्याप्रमाणे :— गेल्से.
फेसाळ (कापसाप्रमाणे, साबूचा फेस) :— आयो; इग्ने; एपि; ओलि-ॲनि; कलि-बाय; कालो; डल्का; **नक्स-मो; पल्स;** पिक्रि-ॲसि; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बर्बे; बेला; लॅके; साबि; स्पायजे.
भडभडून बाहेर येते :— इग्ने; कार्बो-व्हेजि; नेट्र-मू.
रक्तमिश्रित :— ***नाय-ॲसि;*** **फास्फ;** बुफो; मॅग-का; मर्क्यु; व्हस-टा.
झोपेत :— व्हस-टा.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— नेट्र-मू.
सारखी थुंकावी लागते :— ॲन्टी-टा; झिंक-क्रो; टॅबॅकं; बॅरि-का; लायसि; स्ट्रमो.
हिरवी :— ग्रफाय; सिकेल.

वासलेले :— आर्से; ऐलान्य; ***ओपि;*** कार्बो-व्हेजि; काल्चि; झिंक; नेट्र-का; बप्टि; बॅरि-का; मर्क्यु-को; **म्युरि-ॲसि;** व्हस-टा; ***लॅके; लायको;*** **सल्फ;** हायासा; हेलेबो.
आचके, फेफरे येण्याचे अगोदर :— बुफो.
झोपेत :— ओपि; नक्स-व्हा; व्हस-टा; लायको.
बंद करता येत नाही :— थेरी.

अनुक्रमणिका

व्रण (आलेले पहा) :— आयो; **आर्से;** कलि-आयो; **नाय-ॲसि;** म्युरि-ॲसि; लॅके.
तोंड ते सर्व आतडे :— टॅरॅबिं.

सुजलेले :— कलि-क्लो; नाय-ॲसि; पेट्रो; **मर्क्यु.**

सुया, टाचण्याने भरले आहे असे वाटते :— स्पायजे.

—x—

लक्षणांची वैशिष्ट्ये :— घसा पहा.

अनुक्रमणिका

घसा

सर्वसाधारण :— आरम-ट्रा; आर्जे-नाय; एपि; **कलि-बाय;** कास्टि; गेल्से; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि;** पल्स; फायटो; **फास्फ; बॅरि-का;** ***बेला; मर्क्यु;*** **मर्क्यु-आ-फ्ले;** मर्क्यु-आ-रु; मर्क्यु-को; मर्क्यु-सा; **ऱ्हस-टा;** लॅक-कॅ; **लॅके; लायको;** सल्फ; **हेपार.**

उजवीबाजू :— अगारि; अमो-का; इग्ने; एपि; कलि-मू; कार्बो-ॲसि; क्रिआसो; टरेन्टु; फायटो; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-ड; ***लायको;*** सल्फ; सॅन्वि; सिफि; स्टॅनम.

ते डावी :— एपि; कॅल्क-का; कास्टि; **लायको;** फास्फ; बेला; ***मर्क्यु-आ-फ्ले;*** सल्फु-ॲसि; सॅन्वि; साबा.

डावीबाजू :— कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि; क्रोटे-हा; डिफ्थे; नाजा; पेट्रो; फास्फ-ॲसि; फेरम-मे; **मर्क्यु-आ-रु;** मर्क्यु-को; मेरम; **ऱ्हस-टा;** लॅक-कॅ; **लॅक; साबा; सिलि; सेपि;** हेपार.

ते उजवी :— कॅल्क-का; मर्क्यु-आ-रु; ऱ्हस-टा; **लॅके;** साबा; स्टॅनम.

सकाळी जा हो :— ऱ्हस-टा; सिमि.

आलटुन पालटून :— अल्युमि; आर्नि; कोक्यु; कोलो; पल्स; पोडो; ***लॅक-कॅ;*** सल्फ.

तून वर :— अको; आर्से; **कलि-का;** कलि-बाय; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; फास्फ; फेरम; मर्क्यु; लॅक-कॅ; लायको; सेपि.

ते छातीपर्यंत :— सॅन्वि.

ते मान व खांद्यापर्यंत :— कलि-बाय.

मागील बाजू :— अको; कलि-का; कोक्यु; नाय-ॲसि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.

वर, नाकापर्यंत :— ब्रोमि; मर्क्यु; लॅक-कॅ; सेपि.

अन्ननलिका, आग :— कॅन्था; फास्फ; **मर्क्यु-को; सॅन्वि.**

तापात, टायफाईडसारख्या :— आर्से; नक्स-व्हा; फास्फ; बेला; ब्रायो; ऱ्हस-टा; सल्फ.

आत, अन्न अडकते आहे असे वाटते :— आर्से; कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि; गेल्से; पल्स; बॅरि-का; सिंको.

आवळल्यासारखी :— इग्ने; कलि-का; नक्स-व्हा; **नाजा;** बॅरि-का; **बेला;** मर्क्यु-को; रॅनन-ब; लॅके; लारो; व्हेरा-व्हि.

त्यामुळे, अन्न एकाएकी अडकून नंतर धपकन जठरात पडते :— इलाप्स.

फक्त पेयेच गिळता येतात :— प्लंबं; बॅप्टि; बॅरि-का.

आचके :— फास्फ; बॅरि-का.

कापल्यासारखी वाटते :— व्हिन्का.

काहीतरी कढत वर येत आहे (धास्तीनंतर) असे वाटते :— हैपरी.

कोरडी :— कोक्यु; नाजा; मेझे; लॅके; सल्फ; सेपि.

खरखरीत :— नेट्र-का.

गार :— मेनि.

गुडगुड आवाज पिंताना :— आर्से; हैड्रोसा-ॲसि.

गुदमरल्यासारखे वाटते :— इग्ने; कॅक्ट; कलि-का; मर्क्यु-को.

गोळा आत आहे असे वाटते :— केलि; पोडो.

अनुक्रमणिका

पाणी पिताना, बाहेर पडत आहे आत जात नाही असे वाटते :– व्हेरा-व्हि.
पेटके, पिताना :– ओपि.
फुगल्यासारखे वाटते :– ओपि; व्हेरा-आ; हैपरि.
बारीक होते :– आर्से; नेट्र-मू; फास्फ; बॅप्टि; बॅरि-का; स्ट्रां-शि.
जीर्ण :– झिंक; फास्फ.
बाह्य पदार्थ आत आहे असे वाटते :– गेल्से; लायको.
बुडबुडे :– केलि.
शोथ :– आर्से; ऱ्हस-टा, व्हेरा-व्हि.
स्पंजाप्रमाणे :– इलाप्स.

कर्णनलिका (कान ते घसा जोडणारी) :– **कलि-मू;** नक्स-व्हा; पेट्रो; बॅरि-मू; फेगो; **मर्क्यु-ड.**
शोथ :– आर्से; ऱ्हस-टा; व्हेरा-व्हि
स्पंजाप्रमाणे :– इलाप्स.
उजवी :– हैड्रास्टि.
डावी :– सॅन्वि.
कंड :– नक्स-व्हा; पेट्रो; सिलि.

टानसिल :– कॅल्क-का, **कॅल्क-फा;** ग्वाई; ट्यूब; **नाय-ॲसि;** फायटो; फास्फ; बॅप्टि; बॅरि-का; **बेला;** मर्क्यु; **मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-आ-रु;** लॅक-कॅ; **लॅके;** लायको; सल्फ; सिलि; हेपार.
चकचकीत :– एपि; **लॅक-कॅ.**
टणक :– अल्युमि; फायटो; **बॅरि-का;** बॅरि-मू.
ठुसठुसते :– अमो-मू; फायटो.
दुर्गंधी :– ऐलान्थ; नाय-ॲसि; बॅप्टि; मर्क्यु; लॅके; लायको.
धुतलेल्या कातड्यासारखी :– फायटो; **ऱ्हस-टा.**
पू होतो :– टरेन्टु; नेट्र-मू; बॅरि-मू; **मर्क्यु;** लॅके; **लायको;** ***सिलि;*** सोरि; **हेपार.**
जीर्ण :– **बॅरि-का.**
राखेच्या रंगाची :– कलि-मू; मर्क्यु-सा.
लाल, काळसर :– इस्कू; कार्बो-ॲसि; बॅप्टि; लॅके.
भडक :– अको; फायटो; **बेला.**
वाढलेल्या (मोठ्या झालेल्या) :– इग्ने; ***कॅल्क-आयो; कॅल्क-फा; कॅल्क-फ्लुओ;*** कोनि; ***ट्युब;*** नाय-ॲसि; ***बॅरि-का;*** **बॅरि-मू;** मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-आ-रु; **लॅके; लायको;** सिफि; स्टॅफि.
जीर्ण :– कलि-आयो; थूजा; नेट्र-मू; **बॅरि-का;** बॅरि-मू; ब्रोमि; मेझे; **लायको;** सल्फ-आयो; हेपार.
सर्दी झाल्यानंतर :– साबा.
विटाळसेपणी जा हो :– लॅक-कॅ.

—x—

अनुक्रमणिका

आग :— अको; आयरि; **आरम-ट्रा; *आर्से;*** इनॅन्य; **कॅन्था; कॅप्सि;** कार्बो-व्हेजि; कास्टि; नक्स-व्हा; पेट्रो; फायटो; **फास्फ; बेला; *मर्क्यु-को;* मेझे;** युफ्रे; रॅनन-ब; लॅक-कॅ; लॅके; लायको; **व्हेरा-आ; सल्फ; सॅन्वि.**

गिळताना :— आर्से; **बेरि-का;** हेपार.

गोड पदार्थानंतर :— सॅन्वि.

आवळल्यासारखा वाटतो :— गुदमरल्यासारखे पहा.

कडू :— कोनि; क्रिआसो; **फास्फ;** व्हेरा-आ; सिलि; सिंको; स्पांजि.

कढत, काहीतरी वर येत आहे असे वाटते :— मर्क्यु.

कंड, खवखवतो :— आरम-ट्रा; एपि; कास्टि; कोनि; **नक्स-व्हा.**

कापूस आत आहे असे वाटते :— फास्फ.

काळसर :— आर्जे-ना; इस्कू; ऐलान्थ; क्रोटे-हा; फायटो; बॅप्टि; लॅके.

***लाल* :—** आर्जे-ना; कामो; बॅप्टि.

किडा, आहे असे वाटते :— पल्स; हैपरि.

वळवळत :— पायजे

केस, आत आहे असे वाटते :— कलि-बाय; व्हॅलेरि; सल्फ; साबा; सिलि.

कोरडा :— इस्कू; कॅल्क-का; कास्टि; थायरा; नक्स-मो; नेट्र-मू; पल्स; **फास्फ; *बेला;* ब्रायो; मर्क्यु; मॅग-का; मेझे; ऱ्हस-टा; लायको; व्हेरा-आ;** व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सल्फ-आयो; सॅन्वि; साबा; सिलि; **सेपि;** स्टिक्टा; स्ट्रमो.

गाणाऱ्यांचा :— सॅन्वि.

पण तहान लागत नाही :— तोंड पहा.

खरखरीत :— आर्जे-मे; **नक्स-व्हा;** सिंको.

खरवडल्यासारखा वाटतो :— अनाका; आर्जे-मे; **नक्स-व्हा;** मेझे; व्हेरा-आ; सल्फ; सिंको.

खवखवतो :— कंड पहा.

खाकरावा लागतो, कफ :— **आर्जे-ना; कलि-का; *कलि-बाय;*** कास्टि; कोनि; कोरा-रु; नक्स-व्हा; **नेट्र-का; नेट्र-मू;** पल्स; ***फास्फ;*** मर्क्यु; रुमे; ऱ्हस-टा; ***लॅके; लायको;* सेपि;** सेले; हेपार.

एकसारखा :— मॅन्ग.

अनुक्रमणिका

कडू :— आर्नि; आर्से; नेट्र-मू; सिस्ट.
खाताना जा हो :— ट्युब; सिलि.
खारट :— टेल्यु; नेट्र-मू.
गार :— सिनापि.
घट्ट :— कॅल्क-का; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; मेरम; सेपि.
चिकट :— आर्जे-नाय; ***कलि-बाय;*** कोक-कॅ; फायटो; मॅग-मू; **लॅके.**
पिंगट :— ओलि-ॲनि.
झोपेत :— कॅल्क-फा.
बह्यासारखे गोळे :— अगारि; कलि-फा; **कलि-बाय; *कलि-मू;*** फास्फ; मॅग-का; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; सॅनिकु; सिलि; सेपि; **सोरि; हेपार.**
दुर्गंधी :— कलि-मू; मेडो; लॅके.
नाकातून ओढून :— कलि-बा; कोरा-रु; टेल्यु; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; नेट्र-का; नेट्र-मू; मॅग-का; सल्फ; सेपि; सेले; स्पायजे; **हेपार;** हैड्रास्टि.
बोलताना :— कॅल्क-फा.
हिरवा :— पॅरि.

खाजतो :— फायटो; ऱ्हस-टा.

गार :— सिस्ट; सेपा.
पेय पिताना, गरम वाटते :— मेट्र-मू.
पेपरमिट खाल्याप्रमाणे :— व्हेरा-आ; सॅनिकु.

गिळणे, अशक्य :— कल्क-का; ग्रफाय; नाय-ॲसि; बॅरि-का; लॅक-कॅ; लायको; सेपि; स्ट्रमो; हायासा.
चमचाभर पाणी :— **नाय-ॲसि;** लायको.
तापात (टायफाईड सारख्या) :— **कॅम्फ;** बॅप्टि.
आपोआप (नकळत) :— म्युरि-ॲसि; सिना; सेपि; स्टॅफि.
गुदमरविणारे :— ॲन्टी-टा; डिजि.
जलद (रागामुळे) :— अनाका.
झोपेत :— कॅल्क-का; सिना.
वेदनायुक्त :— आर्से; कॅन्था; बेला; **फायटो;** मर्क्यु-को; लॅक-कॅनि; लॅके; सल्फ-आयो.
नाकापासून कानापर्यंत :— इलाप्स.
वेदनारहित :— एपि; कार्बो-ॲसि.

गिळावेसे वाटते; सारखे :— **कास्टि;** ग्रफाय; बेला; मर्क्यु; मर्क्यु-को; लॅके सेपि.
चालताना, गार हवेत :— कोनि.
गुदमरल्यासारखे वाटून :— ग्रफाय; मर्क्यु; **मर्क्यु-को;** लायको; सेपि.
खाण्याने कमी होते :— कास्टि; **मर्क्यु-को.**
प्रक्षुब्ध भावनामुळे :— स्टॅफि.
बोलताना :— सिकु; स्टॅफि.

अनुक्रमणिका

गिळताना, अन्न अडकते (घशात राहते) :— आर्जे-ना; आर्से; इग्ने; कलि-का; कास्टि; ग्रफाय; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; ***पल्स;*** बॅरि-का; **लॅके; लायको;** सल्फ; सिंको.

गुडगुड आवाज होतो :— आर्नि; ***आर्से;*** कास्टि; कुप्रम; गेल्से; थूजा; ***फास्फ; लॅके; लारो;*** हेलेबो; **हैड्रोसा-ॲसि.**

नाकातून बाहेर येते (पाणी वगैरे) :— आरम-ट्रा; कलि-पर; **कोक्यु;** गेल्से; **फास्फ;** मर्क्यु; लॅके; **लायको;** सल्फु-ॲसि.

लहान घासच घ्यावा लागतो :— अल्युमि.

गिळता येत नाही पाण्याच्या घोटाशिवाय (तोंड कोरडे पहा) :— कलि-का; **कॅक्ट;** कलाडि; नेट्र-का; नेट्र-मू; बॅरि-का; **बेला.**

गिळलेले, बाहेर येते :— असाफि; ॲन्टी-क्रू; **कार्बो-व्हेजि; *नक्स-व्हा;* पल्स; *फास्फ;*** फेरम-फा; **ब्रायो;** मर्क्यु; लॅके; **सल्फ;** सल्फु-ॲसि.

अन्न, एका ठराविक ठिकाणापर्यंत जाऊन; नंतर जोराने :— नेट्र-मू.

गुदगुल्या (कंड पहा) :— स्टिक्टा.

खोकताना जा हो :— झिंक-आयो.

डोळ्याला पाणी येते :— **कोक्यु.**

गुदमरल्यासारखे वाटते :— आर्जे-मे; ***इग्ने;*** कॅक्ट; कॅन्था; **कामो; कास्टि;** कोनि; गेल्से; ग्रफाय; टॅरॅबिं; थायरा; नक्स-व्हा; ***नाजा;* प्लंबं;** फास्फ; ***बेला;*** मर्क्यु-आ-रु; मर्क्यु-को; मोस्क; ***लॅके;* लायको;** लायकोप; **लारो; *व्हेरा-आ;* सल्फ; संबुल;** स्ट्रमो; स्ट्रोफॅन्थ; **स्पांजि; हायासा.**

खाकरताना :— ॲम्ब्रा; **आर्जे-मे;** नक्स-व्हा.

खाण्याचा प्रयत्न केला तर :— झिंक-व्हॅले.

गलगंड झाले असताना :— ग्रफाय.

गिळताना :— पल्स; लायको; स्ट्रमो.

अन्न :— कार्बो-व्हेजि; **पल्स.**

आवंढा, गोळा आहे वाटून :— ग्रफाय.

ओकाऱ्या काढाव्या लागतात :— ग्रफाय; मर्क्यु-को.

चालताना :— नेट्र-स.

ब वा :— ड्रोसे.

झोपेत :— लॅके; स्पांजि.

डोके मागे वाकविल्याने ब वा :— लॅके; हेपार.

पाणी पिताना :— कॅन्था; नेट्र-मू; बॅप्टि; बेला; मॅग-फा; सॅम्बुल; स्ट्रमो; हायासा.

पेये गरम ब वा :— कॅल्क-फ्लु.

लिहिताना :— बॅरि-का.

गोळा (चेंडू) आत आहे असे वाटते :— असाफि; ***इग्ने;*** नाजा; नेट्र-मू; **पल्स;** फिजास; **लॅके;** लायको; साबा; **सेपि;** सोरि; हेपार.

आणि काटे :— कॅल्क-का; लायको.
कढत :— फायटो; लॅके.
खोकताना ब वा :— कलि-का.
गडगडत आहे असे वाटते :— फेरम.
गिळताना वर, खाली होतो :— असाफि; एलो; कलि-का; **कॅल्क-का;** केलि; कोनि; प्लंबं; बॅरि-का; **रुमे;** लॅक-कॅ; **लॅके;** लिलि-टि; स्पांजि.
झोपेत :— नक्स-व्हा; लॅके.
डावीकडे :— लॅके; सिलि.
ढेकर आल्याने ब वा :— मॅग-मू.

त्यामुळे बोलता येत नाही :— नेट्र-फा.

घटसर्प (डिफ्थेरिआ) :— **आस;** ***एपि;*** कलि-आयो; कलि-क्लो; कलि-बाय; **फायटो; फास्फ;** ब्रोमि; **मर्क्यु-आ-फ्ले;** मर्क्यु-आ-रु; ***मर्क्यु-सा;*** म्युरि–ॲसि; **ऱ्हस-टा; लॅक-कॅ;** ***लॅके;*** **लायको;** सल्फु-ॲसि; स्पांजि.
कंठाचा :— आयो; कलि-बाय; **ब्रोमि;** मर्क्यु-सा; लॅके-कॅ; **लॅके.**
नाकाचा :— अमो-का; कलि-बाय; नाय-ॲसि; मॅन्सि.
वेदनारहित :— एपि; कार्बो-ॲसि.

चकाकतो :— एपि; कलि-बाय; पेट्रो; फास्फ; **लॅके-कॅ;** स्ट्रमो.

चव, आत :— नक्स-व्हा; सिलि.
कुबट :— मेरम.

चिकट :— इस्कु; ***कलि-बाय;*** केलि; पल्स; फास्फ-ॲसि; बॅप्टि; मिरि; लॅके; सल्फु–ॲसि; सिकेल.

जीर्ण विकार :— इस्कू; रुमे; सिनाबा; सेपि.

ताठल्यासारखा :— केलि; मर्क्यु-आ-रु; **ऱ्हस-टा; लॅके.**

ताणल्याप्रमाणे वाटतो :— मर्क्यु; मर्क्यु-आ-रु; ऱ्हस-टा.
जांभई आल्याने जा हो :— आर्जे-मे.

तिखट आत :— रेडि.

दुखतो, घसेदुखी (वेदना पहा) :— अको; आर्जे-ना; इग्ने; फास्फ; बॅप्टि; बेला; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; सिलि; सेपि.
लहान जागी, कुठेतरी :— एपि; कास्टि; कोनि; क्रोटे-हा; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; फायटो; **फास्फ;** मर्क्यु-सा; लॅक-कॅ; ***लॅके;*** लिथि-का; सिमि; **सिलि; सिस्ट; हायासा; हेपार.**

अनुक्रमणिका

वक्ते बोलणाऱ्यांचा :— कार्लिसो.

धरावासा वाटतो :— अको; आयो; आरम-ट्रा; ड्रोसे; नाजा; फास्फ; सेपा.

धुतलेल्या कातड्याप्रमाणे :— फायटो.

पापुद्रा, थर जमला आहे असे वाटते :— कार्बो-व्हेजि; **पल्स.**

पाण्याच्या घोटाशिवाय गिळता येत नाही :— गिळता येत नाही पहा.

पावाप्रमाणे भिजलेल्या :— सल्फु-ॲसि.

पोकळ आहे असे वाटते :— आयरि; कॅल्क-फा; सॅन्थोझा; फायटा; फ्लुओ-ॲसि; रुमे; लॅके; लोबे; सॅनिकु.
गिळताना :— लायको.

फिरत आहे आत, काहीतरी :— लॅके.

फुगलेला, फुगीर :— आर्जे-नाय; फायटो.

बी, बाठा, आत आहे असे वाटते :— नाय-ॲसि; प्लॅन्टॅ; **फायटो;** मर्क्यु; व्हेरा-आ.

बुळबुळीत :— कॅप्सि; केलि; ***पल्स;*** पेट्रो; बेला; मर्क्यु; **लॅके.**

भरल्यासारखा वाटतो :— आर्नि.
बोलताना :— आयो.

भेगा :— आरम-ट्रा; इलाप्स; कलि-बाय; बेला.

मुंग्या :— कलि-का; कलि-मू; कार्बो-व्हेजि; लॅके.

मोठा आहे असे वाटते :— सॅनिकु.

लटका, लुला पडतो (गिळताना आवाज होतो पहा) :— आर्से; ***कास्टि;*** कोक्यु; गेल्से; फास्फ; **लॅके;** सिकेल; स्ट्रमो.
घटसर्पानंतर :— आर्से; नाजा; लॅक-कॅ; ***लॅके;*** सिकेल.

लोंबते आहे, आत असे वाटते :— अल्युमि; आयो; प्लॅटि; **फास्फ;** बर्बे; मर्क्यु; लॅके; साबा; सल्फ; व्हलेरि.
कातडे :— साबा.

अनुक्रमणिका

सूत :– व्हॅले; साबा.

वाफ, आत आहे असे वाटते :– एपि; ओलि-ॲनि; फेरम; सल्फ.
खोकताना :– ओलि-ॲनि.

वास, घाण, आत :– पेट्रो.

वेदना, कानापर्यंत जातात :– कलि-बाय; कलि-मू; फायटो; ***मंर्क्यु; मर्क्यु-ड;*** लॅके; सॅन्वि; हेपार.
कापल्याप्रमाणे :– नाय-ॲसि; मर्क्यु-को; सॅन्वि.
काटा, सुई टोचल्याप्रमाणे :– अल्युमि; **आर्जे-ना;** इग्ने; कलि-का; थायरा; **नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; फायटो; **हेपार.**
आरपार :– थायरा.
गिळताना जा हो :– आर्जे-ना;
ब वा :– कलि-बाय.
ढेकर आल्याने ब वा :– आर्जे-ना.
पेटके, मुरडा :– गेल्से; ग्रफाय; सार्सा.

व्रण :– ***आर्से;*** एपि; कलि-आयो; **कलि-बाय;** ***थूजा; नॉय-असि;*** बॅप्टि; मर्क्यु; ***मर्क्यु-को;*** म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; **लॅके;** हेपार.

शक्तिहीन :– लॅक-का; स्टॅनम.

शोध सूज :– आर्जे-ना; कॅप्सि; नाय-ॲसि; पेट्रो; बॅरि-का; बेला; मर्क्यु; लॅके; लायको; हेपार.
वेदनारहित :– **बॅप्टि.**

सुजलेला :– **एपि;** ऐलान्थ; नक्स-व्हा; फायटो; मर्क्यु; मर्क्यु-को; लॅके; स्पांजि; हेपार.

सुजल्यासारखा वाटतो :– पल्स; लॅके.

स्पंजाप्रमाणे :– सिस्ट.

हुळहुळा :– ***आरम-ट्रा;*** **आर्जे-ना; आर्जे-मे;** इग्ने; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; ***नक्स-व्हा;*** **नाय-ॲसि; फास्फ;** बॅप्टि; मर्क्यु; मर्क्यु-को; रेडि; लॅके; लायको; सिंको.
रेघेत :– ओलि-ॲनि.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

उचलताना जा हो :– कास्टि; **सिलि.**

अनुक्रमणिका

उष्णतेने (शेकाने, गरम पेयाने) **ब वा** :— ॲल्युमि; **आर्से;** नक्स-व्हा; मॅन्सि; मर्क्यु-आ-रु; ऱ्हस-टा; ***लायको;* लोबे;** साबा; सिफि; सिलि; हेपार.

उजवी बाजू :— अल्युमि; नक्स-व्हा; **लायको.**

डावी बाजू :— मॅन्सि; मर्क्यु-आ-रु; ऱ्हस-टा; लॅक-कॅ; साबा; सिलि.

कपड्याच्या दाबाने जा हो :— कलि-का; लॅके.

खाकरताना जा हो :— नक्स-व्हा.

खोकताना जा हो :— आर्जे-मे; कप्सि-

गारठ्याने (गार पेयाने, पाणी लावल्याने) **जा हो** :— अल्युमि; आर्से; नक्स-व्हा; मर्क्यु-आ–रु; मॅन्सि; ऱ्हस-टा; लॅक-कॅ; ***लायको;*** लोबे; सिफि; सिलि.

ब वा :— इग्ने; आर्जे-ना; **एपि;** कॅल्क-का; कलि-मू; फायटो; फास्फ; मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-ड. **लॅके;** सॅन्वि.

उजवी बाजू :— एपि; कॅल्क-का; फायटो; फास्फ; मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-ड.

डावी बाजू :— डाफ्ने; **लॅके.**

गिळताना जा हो; ब वा :— करता लक्षणांचे वैशिष्ट पहा.

घट्ट पदार्थ **ब वा** :— **इग्ने;** लॅके.

गोड पदार्थाने जा हो :— बडि; लॅके; सॅग्न्वि; **स्पांजि.**

ब वा :— आर्से.

जांभई येताना जा हो :— आर्जे-ना; आर्जे-मे; नेट्र-का.

ब वा :— मॅन्सि.

जीभ बाहेर काढल्याने जा हो :— साबा.

तंबाखु ओढल्याने **जा हो** :— कॅप्सि; कोक-कॅ; टॅरक्स.

निजल्याने पाठीवर **ब वा** :— लॅके; स्पांजि.

पाणी, घोटघोट प्याल्याने **ब वा** :— सिस्ट.

बोलण्याने जा हो :— अको; अल्युमि; आयो; इग्ने; कलि-आयो; डल्का; फास्फ; बॅरि-का; ब्रायो; मॅन्गॅ; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सल्फ.

ब वा :— हेपार.

विटाळसेपणी जा हो :— गेल्से; बॅरि-का; मॅग-का; लॅक-कॅ.

शिंकताना जा हो :— **फास्फ;** हैपरि.

श्रमाने जा हो :— कास्टि; लॅक-कॅ.

अनुक्रमणिका

सर्दी झाल्याने जा हो :– डल्का; नक्स-व्हा; बेला; मर्क्यु; लॅके; सिस्ट.

हिवाळ्यात जा हो :– मेझे.

———–––

अनुक्रमणिका

उदर

वरचा भाग :— कामो; कास्टि; कोक्यु; नक्स-व्हा; पल्स; सिंको.

मध्यभाग (बेंबीभोवती) :— इपि; **कोलो;** क्रिआसो; डायासो; **नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि;** ब्रायो; **ऱ्हस-टा;** व्हर्ब; **व्हेरा-आ;** स्पायजे.

ते ओटी पोटापर्यंत :— इपि; पलाडि; रुमे; सेपि.

ते गुदापर्यंत :— आर्से; एलो; क्रोट-टि; डायास्को; लायको.

उलट दिशेने :— कोलो; लॅके.

ते स्तनापर्यंत :— पलाडि.

आग :— *अको;* कलि-आयो; प्लब; फायटो; बोव्हि; लॅके; लायको; सेपि.

गुडगुडणे :— टॅरॅक्स.

गोळा आहे असे वाटते :— क्रिआसो; झिंक; नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; व्हर्ब; सेपि.

ठणकतो, डोके दुखत असताना :— लेप्टां.

ठुसठुस :— कलि-का.

पोकळ आहे असे वाटते :— कोबा; फ्लुओ-ॲसि.

फुगवटा :— कॅल्क-का; फिजास.

बुडबुडे :— इथू; हैपरी.

वेदना, कापल्याप्रमाणे :— इपि; काल्चि; **कोलो; नक्स-व्हा;** व्हेरा-व्हि.

मुरडा :— इपि; **कोलो;** डायास्को; नेट्र-स; ऱ्होडो; स्ट्रांशि.

वेदना सगळीकडे पसरतात, शौचास झाल्याने ब वा :— सेनेसि.

शौचास झाल्यानंतर :— फास्फ-ॲसि.

कुशी :— अको; रॅनन-ब; सिंको; स्टॅफि.

उजवी :— यकृत पहा.

डावी :— पांथरी पहा.

काळजी जाणवते :— आर्नि; नक्स-व्हा.

गोळा आहे, आत असे वाटते :— कुप्रं; ब्रोमि.

जड :— कोक-कॅ; झिंक.

ताणल्यासारख्या :— अको; लायको.

दुखतात, ठणका :— सिलि; सिल्ला.

धरून ठेवाव्याशा वाटतात, खोकताना :— कलि-का; ड्रोसे; नेट्र-स; **युपे-पर.**

धुपणी गेल्याने ब वा :— फायटो.

पट्टा बांधल्याप्रमाणे वाटते :— अको; इग्ने; कार्डु-मे; ड्रोसे; नक्स-व्हा.

भरल्या सारखी :— सेपि.

सभोवती :— रॅनन-ब.

हुळहुळ्या, मार लागल्याप्रमाणे :— ब्रायो; **युपे-पर; रॅनन-ब्र; व्हिस्कं; सिंको.**

अनुक्रमणिका

ओटीपोट (खालचा भाग) :— कार्बो-व्हेजि; **बेला;** ब्रायो; **मर्क्यु;** रॅनन-ब; लायको; सिल्ला; **सेपि.**

ते मागे, उजवीकडे :— अस्टि; कास्टि; फास्फ; **सेपि.**

डावीकडे :— अको; कार्बो-व्हेजि.

ते वर :— अको; आर्से; कलि-का; कलि-बाय; कॅल्क-का; **कार्बो-व्हेजि;** लॅक्टि-ॲसि; साबा.

उजवीकडे :— अको; कलि-का; मॅग-मू; म्युरे; सेनेगा; सेपि.

डावीकडे :— अल्युमि; इग्ने; झिंक; **नाजा; नेट्र-स;** स्पांजि.

तिरकस :— लॅके.

ते छातीपर्यंत :— इथू; **कामो.**

ते मांड्यापर्यंत :— थायरा; मॅग-फा; लिलि-टि; साबाल; **स्टॅफि.**

अशक्त :— अपोसा; अमो-का; कॅल्क-का; चिओ; प्लंबं; फास्फ; व्हेरा-आ; सल्फ.

आवळल्यासारखे वाटते :— केलि; बेला; हायासा.

उभे राहिल्याने जा. हो :— फिजास.

कंप :— कॅल्क-फा; लिलि-टि.

कापल्यासारखे वाटते :— पल्स; बेला; हायासा.

विटाळसेपणी :— कलि-का; लिलि-टि.

कुरतडल्याप्रमाणे वाटते :— बेला.

खाली ओढ लागते :— डिक्टा; नक्स-व्हा; पल्स; प्लॅटि; लायको; लिलि-टि; सल्फ; सेपि.

गार वाटते :— प्लंब.

जड वाटते :— टरेन्टु; फास्फ-ॲसि; मेडो; सल्फ; सिकेल.

ठणका :— आर्से; पल्स; प्लॅटि; व्हेरा-आ; सल्फ; सेपि.

विटाळसेपणी :— कॅल्क-का; सिकेल.

संभोगानंतर :— सेपा.

ताणल्यासारखे वाटते :— सेपि.

पोकळ :— सिकेल.

फळी आरपार ठेवल्यासारखे वाटते :— नक्स-मो.

फुगलेले :— कली-का.

भरल्यासारखे वाटते :— इस्कू; बेला.

हुळहुळे :— कॅल्क-का; टरेबि; लॅके; व्हेरा-आ.

बाजू (दोन्ही) :— असाफि; इग्ने; कार्बो-व्हेजि; सिंको.

उजवी :— आर्से; **ऱ्हस-टा;** लॅके; **लायको.**

ते डावी :— सेपि.

जड :— टॅबॅकं.

डावी :— अल्युमिं; असाफि; आर्जे-मे; टॅरॅक्स; डल्का; प्लंबं; फ्लुओ-ॲसि; ब्रोमि; ऱ्हिअम; **सल्फ; सिलि;** हेपार.

ते उजवी :— नक्स-व्हा.

जड पदार्थ आहे असे वाटते :— **लायको.**

आलटून पालटून :— आर्नि; **पल्स;** सल्फ.

टोचते :— इग्ने.

फुगलेली :— कास्टि; नेट्र-सू.

पोटाची खळी :— ***आर्से; इग्ने; इपि; कलि-का;* कॅल्क-का; केलि; कोक्यु**; कोलो; ***नक्स-व्हा;* नेट्र-मू; पल्स**; फास्फ; **लॅके; लायको**; लोबे; सल्फ; सेपि.

तून, दुसरीकडे, पसरते :— आर्जे-ना.

ते खाकेपर्यंत :— कलि-ना.

ते वर, घशाकडे :— अको; आर्से; **कलि-का**; कलि-बाय; कॅल्क-का; कार्ब्रो-व्हेजि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; फास्फ; फेरम; लायको.

वर :— पल्स; ***फास्फ.***

गोळा आहे असे वाटते :— नेट्र-का; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ.

आग :— आर्से; टॅरॅबिं; नक्स-व्हा; सिलि; सेपि.

उडते :— ठुसठुस पहा.

कंप :— सल्फ-आयो.

गार :— कॅम्फ; क्रिआसो; हेपार.

गळून गेल्याप्रमाणे वाटते :— पोकळ पहा.

गुदगुल्या :— पल्स.

गोळा, आत :— अगारि; आर्नि; केलि; कोनि; कुप्रम; **लॅके; सेपि.**

घाम :— कलि-ना.

चिंता, काळजीची जाणीव :— भीतीचा गोळा पहा.

ठुसठुस, उडते :— असाफि; आर्से; ओलिअं; कलि-का; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लॅके; सिंको, सेपि.

दिसते :— असाफि.

ताणल्याप्रमाणे :— सॅन्वि.

दाबल्यासारखी वाटते :— कुप्रम; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; **पल्स; फास्फ**; लायको; व्हेरा-आ.

दाब सहन होत नाही :— कलि-का; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो; **लॅके**; लायको; **व्हेरा-आ**; सिंको; हायासा.

दुखते :— आर्से; नक्स-व्हा; व्हायपे; व्हेरा-आ; सिलि.

कापल्याप्रमाणे :— पल्स.

टोचल्याप्रमाणे :— आर्नि; **नाय-ॲसि**; ब्रायो; ऱ्हस-टा; सल्फ; **सेपि.**

मुरडा :— मर्क्यु-को; लॅके; लारो; व्हायपे; **व्हेरा-आ**; सिलि.

श्वास घेववत नाही :— कोक्यु.

पोकळ गळून गेल्याप्रमाणे वाटते :— ॲन्टी-टा; अपोसा; इग्ने; कलि-का; टॅबॅकं; डिजि; लोबे; **सल्फ; सेपि.**

मित्रास भेटताना :— सिमिसि.

लघवी झाल्यानंतर :— अपोसा.

फुगलेली :— कॅल्क-का; नक्स-व्हा; **मॅन्सि.**

भीतीचा गोळा येतो :— **आर्से**; नक्स-व्हा; पल्स; लायको.

वळवळत आहे काही तरी असे वाटते :— केलि.

वर घशापर्यंत :— झिंक.

अनुक्रमणिका

सुटून, मोकळे झाले आहे असे वाटणे :— बर्बे.

कटिभाग :— कॅन्था; झिंक; थूजा; नक्स-व्हा; प्लंबं; बर्बे; बॅरि-का.
आग :— बॅरि-का.
कंप :— केलि.
टोचते :— प्लंबं; बर्बे.
पोकळ वाटतो :— पलाडि.

—x—

अदलाबदल, आत :— डायास्को; नक्स-व्हा; मूरि-ॲसि.

अतिसार :— हगवण पहा.

अपेन्डीसायटिस (पोटशूळ) :— शोध पहा.

अशक्त झाल्यासारखे वाटते (पोकळ पहा) : आर्जे-ना; **इग्ने; फास्फ; मर्क्यु;** सल्फु-ॲसि.

अस्वस्थता :— आर्से; इपि; कॅल्क-का; फास्फ; सेपि.

अंतर्गळ :— अमो-मू; आरम-मे; कामो; **नक्स-व्हा;** लायको; व्हेरा-आ; सल्फ; सल्फु-ॲसि.
आत जात नाही, खाली वृषणात उतरलेले :— ***ओपि; नक्स-व्हा; बेला;*** **व्हेरा-आ;** सल्फ.
मांड्यात उतरलेला :— नक्स-व्हा; लायको.
बेंबीचा :— ओपि; कॅल्क-का; नक्स-मो; नक्स-व्हा; प्लंबं.
मुलांचा :— ***आरम-मे;*** कॅल्क-का; कामो; **नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;** मॅग-मू; लायको; सल्फु-ॲसि.

आग (जठर पहा) :— कप्सि; **कास्टि;** टॅरॅबिं; मॅन्सि; व्हेरा-आ.

आखडल्यासारखे, वाटते :— मॅग-फा.
वाळूच्या घड्याळाप्रमाणे :— ऱ्हस-टा.

आचके बसतात; फेफऱ्यानंतर :— बुफो.

आमातिसार (शौच व त्याचे प्रकार पहा) :— कलि-फा; काल्चि; झिंक-व्हॅले; ऱ्हस-टा.

आलटून पालटून, इतर विकाराबरोबर :— कोलो; नक्स-व्हा; ब्रायो; रॅनन-ब; रेडि.
डोक्याच्या :— एलो; कॅल्क-का; थूजा; पोडो; ब्रायो.

अनुक्रमणिका

आतडी लोंबत आहेत असे वाटते :— अग्नस; इग्ने; सोरि; **स्टॅफि.**
अंथरुणात वळताना :— बॅरि-का; मर्क्यु; मर्क्यु-को.
चालताना :— मॅन्गॅनं.

आतडे अरुंद होते :— कोनि.

आतड्यात आतडे शिरते :— आर्से; ओपि; प्लंबं; व्हेरा-आ.

आतड्याचे चलनवलन, उलटे :— असाफि; इलाप्स; नक्स-व्हा; न्हस-टा; व्हेरा-आ.
बंद :— ओपि; कोनि; टॅबॅकं; थूजा; नक्स-व्हा; प्लंबं; फास्फ; ब्रायो; मॅग-मू; न्हस-टा; लायको; सिकेल.

आतड्यातून, गोळा फिरत आहे असे वाटते :— **बुफो.**
गार पाणी वाहते आहे असे वाटते (विटाळसेपणी) :— कलि-का.
गोटी पडत आहे शौचास होताना :— नेट्र-फा.

आतड्याला गाठी बसल्या आहेत असे वाटते :— असाफि; अस्टि; इलाप्स; व्हेरा-आ; साबा.

आव (शौच व त्याचे प्रकार पहा) :— आर्से; इपि; एलो; **कॅन्था; कॅप्सि;** कार्बो-व्हेजि; काल्चि; **कोलो;** गेल्से; ***नक्स-व्हा;*** फास्फ; मर्क्यु; ***मर्क्यु-को;*** मॅग-का; न्हस-टा; सल्फ; हॅमॅमे.
उन्हाळ्यात :— कलि-बाय.
झाल्यानंतर होणारे विकार :— एलो; काल्चि.
ताप येऊन :— फेरम-फा.
मधून मधून उद्भवणारी :— कलि-बाय.
मुलांची, वाळलेल्या, खुरट्या :— बॅरि-मू.
वृद्धपणी :— बॅप्टि.
हगवणी, नंतर :— लेप्टांड्रा.

उडते :— ठुसठुस पहा.

ओढल्याप्रमाणे वाटते :— कॅप्सि; पल्स; सेपि.

करट, गुल्म, आतड्याचे :— कोनि.

कंप :— कलि-स; कोनि; क्रोक; **नक्स-व्हा; सल्फु-ॲसि;** साबि; हैड्रास्टि.

खपाटी गेलेले :— एपि; कलि-ब्रो; **कॅल्क-फा; कुप्रम; झिंक; प्लंबं; व्हेरा-आ; हैड्रास्टि.**

गर्भाची मूठ हलते आहे असे वाटते :— कानव्हॅ; **थूजा; नेट्रम-का; सल्फ**

[अनुक्रमणिका]

गळून गेल्यासारखे वाटते :— पोकळ पहा.

गार :— ॲन्ब्रा; आर्से; कलि-का; कॅडमि; कॅल्क-का; काल्वि; झिंक; फास्फ; मेनि; ***व्हेरा-आ;*** सल्फु-ॲसि; सिकेल; सेपि.
जाग होऊन :— फास्फ.
खाण्यानंतर :— पल्स.

गांठी लागतात (आतड्याच्या) :— अब्रो; आर्से; इग्ने; प्लंबं; साबा.

गुडगुडणे :— ***एलो;*** ओलिअं; **क्रोट-टि;** गॅम्बो; पल्स; **पोडो; सल्फ.**
नंतर भडभडून जुलाब :— आयरि; एलो; **क्रोट-टि;** ***गॅम्बो;*** जट्रो; थूजा; नेट्र-स; पोडो; फास्फ; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सिकेल.

गुदमरते, डाव्या बाजूस निजल्याने :— एपि.

गोळा (चेंडू) **आत आहे** असे वाटते :— अनाका; क्रिआसो; थूजा; **नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा;** व्हर्ब; सल्फ.
गळ्यापर्यंत जातो :— **आर्जे-ना;** रॅफे.
गार, आतड्यातून जात आहे असे वाटते :— बुफो.
खोकताना :— कलि-का.

चुना उकळतो आहे, आत असे वाटते :— कास्टि.

चिंता, काळजी, भावनांची, आत जाणीव :— भीतीचा गोळा पहा.

चोळावेसे वाटते :— अरानि; कलि-का; नेट्र-स; प्लंबं; **फास्फ;** मॅग-का.

जड, झाल्यासारखे वाटते :— अमो-मू; **एलो;** कलि-का; कुप्रम; **ग्रफाय; नक्स-व्हा; पल्स;** लायको; सेपि; स्टॅफि; **स्पायजे.**
ओझे ठेविल्याप्रमाणे :— अगारि; आर्नि; आर्से; कॅल्क-का; **नक्स-व्हा; पल्स; ब्रायो;** लायको; **सल्फ;** सिलि; सिंको; सेपि; हायासा.
उजव्या बाजूस :— टॅबॅकं.
पदार्थ, डाव्या बाजूस आहे असे वाटते :— लायको.
विटाळशेपणी :— कलि-स.

जलोदर :— (सर्व साधारण विकार पहा) अपोसा; आर्से; एपि; टॅरॅबिं; लायको.
ओटिपोटावर घडी पडते :— काल्वि.
कुशीवर, डाव्या, निजल्याने, गुदमरते :— एपि.
विटाळ बंद झाल्यामुळे :— सेनेसि.

अनुक्रमणिका

जुलाब होतील असे वाटते :– **डल्का; *नक्स-व्हा;* पल्स;** ब्रायो; रॅनन-स्क्लि; हेड्रास्टि.

टणक :– कॅल्क-का; **ग्रफाय;** बॅरि-का; बॅरि-मू; **मर्क्यु; सिलि.**
पदार्थ, आत फिरत आहे असे वाटते :– बोरा; **लायको.**

ठुसठुसते (उडते) :– **अन्टी-टा; कॅल्क-का;** नक्स-व्हा; ***पल्स;*** सेपि; **सेले.**

ताठल्यासारखे वाटते :– **ऱ्हस-टा;** लिलि-टि.

ताणल्यासारखे वाटते :– **आर्नि;** एपि; कॅल्क-का; **कॅप्सि; *कार्बो-व्हेजि;*** काल्चि; कुप्रम; ***कोलो;*** बॅरि-का; ***ऱ्हस-टा;*** लायको; लिलि-टि; **सल्फ; सिलि; सिंको;** सेपि; हेपार.
विटाळसेपणी :– कोक्यु; ग्रफाय; **नक्स-मो.**

दगड, आत आहेत असे वाटते :– ॲन्टी-टा; आस्मि; **कल्क-का;** कोक्यु; कोलो; नक्स-मो; **पल्स;** सेपि; हैड्रास्टि.
तीक्ष्ण :– कोक्यु; कोलो.

दाबल्यासारखे वाटते :– जड-ओझे पहा.

धक्का बसल्यासारखे वाटते :– अगारि; नक्स-व्हा; ब्रायो.

धरावेसे वाटते :– अग्नस; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लिलि-टि; सेपि; स्टॅफि.

नगाऱ्यासारखे :– फुगलेले पहा.

पट्टा बांधल्याप्रमाणे वाटते, भोवती :– कास्टि; **केलि; चिओ; पल्स; प्लंबं; सल्फ.**

पाण्याने भरले आहे असे वाटते :– भरल्यासारखे पहा.

पाणी, गार वाहत आहे असे वाटते :– कलि-का.
कढत वाहत आहे असे वाटते :– संबुल; सॅन्वि.

पोकळ, गळून गेल्याप्रमाणे वाटते :– आर्जे-ना; इपि; ओलिअं; कोक्यु; टॅबॅकं; पल्स; पोडो; ***फास्फ;*** सल्फु-ॲसि; सिकेल; ***सेपि;* स्टॅनम;** स्टॅफि.
कपडे घट्ट आढळल्याने **ब वा :**– फ्लुओ-ॲसि.
ढेकर आल्याने ब वा :– कलि-मू.
शौचानंतर :– पेट्रो; पोडो; फास्फ; सल्फु-ॲसि.
ब वा :– म्युरि-ॲसि.

अनुक्रमणिका

फदफदल्यासारखे वाटते :— लायको; **सिंको.**

फुगलेले (नगाऱ्यासारखे) :— **अको;** अगारि; ***आर्जे-ना;* आर्से;** एलो; ***कलि-का;* कॅल्क-का;** कामो; **कार्बो-व्हेजि; काल्चि;** कोक्यु; कोलो; **ग्रफाय; टॅरॅबिं;** नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;* नेट्र-का;** नेट्र-फा; **नेट्र-मू; फास्फ;** फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; मॅग-का; रफे; ऱ्हस-टा; लॅके; ***लायको;*** व्हेरा-आ; व्हेरिओ; **सल्फ;** सिकु; ***सिंको;*** स्ट्रमो; हायासा; हेपार.

आतड्याचे चलनवलन बंद झाल्यामुळे :— आतड्याचे चलनवलन पहा.

एकदम होते :— नेट्र-मू.

खोकला, डांग्या, असताना :— कलि-स.

दूध पिण्यानंतर :— **कोनि.**

फेफरे येण्याचे अगोदर :— **कुप्रं;** लॅके.

बाळंतपणानंतर :— लायको; **सेपि.**

बाजू :— कास्टि; नेट्र-मू.

मुलाचे :— कॅल्क-का; कास्टि; बॅरि-का; सल्फ.

विटाळसेपणी :— कलि-का; **कोक्यु;** नेट्र-का; **सल्फ;** सिंको.

वेदनायुक्त :— अको; आर्से; कास्टि; ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लॅके.

शस्त्रक्रियेनंतर :— कार्बो-ॲनि.

शौचानंतर :— कार्बो-व्हे; ग्रफा; **लायको.**

हिस्टेरिआत :— टॅरॅक्स.

बधिर :— अको; **पल्स; प्लॅटि;** ब्रायो; सार्सा.

बद्धकोष्ठ :— मलावरोध पहा.

बुडबुडे :— पल्स; **लायको;** सल्फु-ॲसि.

बोलणे सहन होत नाही :— कलि-का; कास्टि; हेलेबो.

भरल्यासारखे वाटते :— **कलि-का;** कलि-मू; **कार्बो-व्हेजि;** ग्रफाय; डिजि; ***नक्स-व्हा;*** फास्फ; फास्फ-ॲसि; ***लायको; सल्फ;* सिंको.**

पाण्याने :— क्रोट-टि; फास्फ-ॲसि; हेलेबा.

भीतीचा गोळा येतो :— आरम-मे; **आर्से; कलि-का;** कामो; कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; नक्स-व्हा; फास्फ; मेझे; व्हेरा-आ.

शौचानंतर :— आर्से; पोडो; फास्फ; हैड्रास्टि.

मलावरोध :— अनाका; ***अल्युमि;*** अल्युमे; ***ओपि;* कलि-का; कॅल्क-का;** कालिंसो; कास्टि; **कोक्यु;** कोनि; ***ग्रफाय;*** झिंक; थूजा; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा; नेट्र-मू; प्लंबं;*** प्लॅटि; **फास्फ; *ब्रायो;*** मॅग-मू; रुटा; लॅक-डि; लॅके; **लायको;** व्हेरा-आ; **सल्फ; सॅनिकु; सिलि; सेपि; स्टॅफि; हेपार; हैड्रास्टि.**

अनुक्रमणिका

एक दिवसाआड :— कलि-का; कॅल्क-का; कोक्यु; कोनि; नेट्र-मू; लायको.
गरोदरपणी :— नक्स-व्हा; नेट्र-स; प्लंबं; प्लॅटि; सेपि.
घरापासून दूर असताना :— लायको.
जीर्ण :— ओपि; ग्रफाय; नक्स-व्हा; प्लंबं; ब्रायो; व्हेरा-आ; सल्फ.
दूध गार, पिण्याने ब वा :— आयो.
प्रवासात :— अल्युमि; ओपि; नक्स-व्हा; **प्लॅटि.**
मळ टणक, घट्ट असल्यामुळे :— अल्युमि; ओपि; **ग्रफाय; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; प्लंबं; **ब्रायो;** मॅग-मू; व्हर्ब; सल्फ; सिलि.
मळ पुढे जाऊन, मागे जातो :— ओपि; थूजा; मॅ-मू; सॅनिकु; **सिलि.**
मानसिक धक्क्यामुळे :— मॅग-का.
लघवी तुंबून :— कॅन्था.
व, हगवण आलटून पालटून :— ***अन्टी-क्रू;*** ओपि; कॅल्क-का; **केलि; नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-स; पल्स; **पोडो;** फास्फ; लायको.
वृद्धपणी :— **ॲटी-क्रू;** फास्फ.
विटाळाऐवजी :— ग्रफाय
वेदनायुक्त :— ट्युब; **नाय-ॲसि.**
शौचास, उभे राहिल्याशिवाय होत नाही :— अल्युमि; ***कास्टि.***
कष्टाने होते :— **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; ब्रायो; मॅग-मू; सिंको.
कुंथल्याशिवाय होत नाही :— अल्युमि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; रॅटनि; सिली; सिंको.
मळ मऊ असून सुद्धा :— **अल्युमि;** इग्ने; ***नक्स-मो;*** पल्स; प्लॅटि; सिलि; सिंको; **सेपि;** सोरि; स्टॅफि; **हेपार.**
दुसऱ्याच्या देखत होत नाही :— **ॲम्ब्रा.**
थोडे थोडे होते व रात्री लघवीला भरपूर होते :— अल्युमि; कलि-का; कास्टि; क्रिआसो; ग्रफाय; नक्स-व्हा; नेट्र-का; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सॅम्बुक; साबि; सिल्ला; सेपि; स्पायजे; हेपार.
फार मागे टेकून बसल्याशिवाय होत नाही :— मेडो.
मुळीच, लागत नाही :— अल्युमि; ओपि; ग्रफाय; ब्रायो; हैड्रास्टि.
होत नाही :— कोक्यु; सिलि; **स्ट्रमो.**
लागते, कुंथावे लागते पण होत नाही :— कॅप्सि; मर्क्यु; ***मर्क्यु-को;*** ऱ्हस-टा; ऱ्हिअम; **सल्फ.**
लागते, पण फक्त वारा सरतो :— ***एलो;*** कार्बो-व्हेजि; नेट्र-का; नेट्र-स; फास्फ; मॅग-मू; रुटा; सेपि.
पण, गुद बाहेर येते :— रुटा.
पण, शौचाकरता नाही :— लॅके.
लघवी झाल्याने ब वा :— लिलि-टि.
संभोगा नंतर :— नेट्र-फा.
होईलसे वाटते, पण होत नाही :— अनाका; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; पल्स; लायको; सल्फ; सिलि; सेपि.
झोपेत :— फायटो.

अनुक्रमणिका

होते, पण असमाधानकारक :— अल्युमि; आर्नि; एलो; ओपि; कलि-का; **कॅप्सि; कामो;** कार्डु-मे; ग्रफाय; **नक्स-व्हा; नेट्र-का;** नेट्र-मू; मॅग-मू; ***मर्क्यु-को; लायको;* सल्प;** सेपि; सेले.

समुद्रावर प्रवास करताना :— ब्रायो; लायको.

लोंबकळत आहे असे वाटते :— असेटि-ॲसि; पोडो; फास्फ; लारो; **सेपि.**

त्यामुळे काळजीपूर्वक चालावेसे वाटते :— नक्स-व्हा.

वरखाली काहीतरी हालत आहे असे वाटते :— लायको.

वात, व तो धरण्याची प्रवृत्ती :— असाफि; *आर्जे-ना;* आर्नि; आर्से; **इग्ने;** एलो; ओपि; ओलिअं; **कली-का;** कॅल्क-का; ***कामो;*** कार्बो-ॲनि; ***कार्बो-व्हेजि;*** काल्वि; **कोक्यु; *ग्रफाय;*** टरेन्टु; टॅरॅबि; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;* नाय-ॲसि;** नेट्र-स; **पल्स;** पिक्रि-ॲसि; प्लंबं; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; मॅग-का; ***लायको;*** व्हॅले; व्हिबु; व्हेरा-आ; **सल्फ; सिलि; सिंको;** हैड्रास्टि.

उजव्या बाजूस :— ऑक्झॅ-ॲसि; ***कॅल्क-का;*** ग्रफाय; थूजा; **नेट्र-स; फास्फ;** बिस्म; लिलि-टि.

डाव्या बाजूस :— अमो-मू; **आरम-मे; कार्बो-व्हेजि; *कोनि;*** क्रोट-टि; डायास्को; नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; युफोर; लायको; **सल्फ;** सेनेगा; स्टॅफि.

वरच्या भागात :— कार्बो-व्हेजि; पल्स; व्हेरिओ.

ओटीपोटात :— अको; झिंक; झिंक-व्हॅले; नक्स-मो; नेट्र-मू; लायको; सल्फ; सिलि.

आंघोळीनंतर :— कॅल्क-स.

आंबट पदार्थ खाल्ल्याने :— फास्फ-ॲसि.

आंबुस :— कॅल्क-का; नेट्र-का; मॅग-का; व्हिअम.

ओलसर :— कार्बो-व्हेजि.

इकडे तिकडे फिरतो :— कार्बो-व्हेजि; थायरा; नेट्र-मू; पल्स; **लायको;** सिलि; सिंको.

कढत :— अनारि; **एलो;** मेरम; स्टॅफि.

काही कारण नसताना (हिस्टेरिआत) :— असाफि; इग्ने; पल्स.

काही खाल्ले तरी :— कलि-का; कार्बो-व्हेजि; नक्स-मो; नक्स-व्हा.

कोंडतो :— सरत नाही पहा.

उजव्या बाजूस :— आयो; आरम-मे; लायको; सल्फ.

गार :— कोनि.

गुदात :— नक्स-व्हा; सेपि; हेपार.

गुदावर, दाब पडतो :— इग्ने; कॅल्क-का; नेट्र-स.

गुरगुरतो (मोठ्याने आवाज) :— अगारि; अनाका; ॲन्टि-क्रू; ***कार्बो-व्हेजि; कास्टि;*** गॅम्बो; जट्रो; डायास्को; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; ***नेट्र-स;* पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; *लायको;*** व्हेरा-आ; **सल्फ; सिलि; सिंको;** सेपि; हेपार; **हेलेबा;** हैड्रास्टि.

झोपेत :— कुप्र.

पण उदरात पोकळपणा वाटतो :— सार्सा.

बेडकाच्या ओरडण्याप्रमाणे :— आर्जे-मे; लायको; कोलो; साबा.

शौचास होण्याच्या अगोदर :— मॅग-का.

शौचानंतर :— जट्रो.

अनुक्रमणिका

छातीकडे, दाब पडतो :– असाफि; आर्जे-ना; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; थूजा.

दुर्गंधी :– असाफि; आर्नि; **आर्से;** एलो; ***कार्बो-व्हेजि;*** कास्टि; **कोक्यु;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; नेट्र-स; **पल्स;** ब्रायो; लॅके; **सल्फ; सिलि.**

कुजलेल्या अंड्यासारखा :– आर्नि; सल्फ.

लघवी सारखा :– ॲग्नस.

धरला असताना, मोकळ्या हवेची आवड :– कलि-आयो; झिंक.

पाठीत धरला आहे असे वाटते :– ऱ्होडो.

फदफदत आहे असे वाटते :– ऱ्हस-टा; लायको; सिंको.

बधिरपणा वाटून :– मेडो.

मूत्राशयावर, दाब पडतो :– इग्ने; कलि-का; **कार्बो-व्हेजि.**

वर, खाली सरल्याने ब वा :– आर्जे-ना; कलि-का; ग्रफाय; व्हेरा-आ; सॅन्वि.

विटाळसेपणी :– कलि-फा; नक्स-मो; व्हिबु.

सरत नाही :– ॲन्टी-टा; **आरम-मे;** आर्जे-ना; ***इग्ने;*** कामो; कार्बो-व्हेजि; काल्चि; ***कोक्यु;*** ग्रफाय; टरेन्टु; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि;** नेट्र-का; **पल्स;** प्लंबं; ***रॅफे; लायको;*** व्हेरा-आ; सिलि; सिं**को; *स्टॅफि.***

त्यामुळे वेदना होतात :– आक्झॅ-ॲसि; **कामो;** कार्बो-व्हेजि; झिंक-व्हॅले; **नक्स-व्हा;** नेट्र-स; पल्स; मॅग-फा; ऱ्होडो; लायको; व्हेरा-आ; सिंको; स्टॅफि.

शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :– रॅफे; सिंको.

शौचास होण्याच्या अगोदर :– लायको.

शौचानंतर :– पिक्रि–ॲसि; लायको.

सरत राहतो :– ओलिअं; कलि-का; **कार्बो-व्हेजि;** ग्रफाय; सिंको.

सरतो, खोकताना :– सॅन्वि.

नकळत :– फास्फ.

वेदना, असंदिग्ध :– आर्से; कुप्रम; कोलो; **नक्स-व्हा;** पल्स; पोडो; प्लंब; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि; सेपि.

कापल्याप्रमाणे :– इपि; **कोलो;** डायास्को; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; **पल्स;** बेला; **ब्रायो;** मर्क्यु; ऱ्हिअम; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सिंको.

वात सरल्याने ब वा :– कोनि.

कुरतडल्याप्रमाणे :– कार्बो-व्हेजि; कोलो; फास्फ; बेला; लायको; सेपि.

टोचल्याप्रमाणे :– इपि; ब्रायो; सल्फ.

पसरतात :– इपि; प्लंबं; मॅग-फा.

फाडल्याप्रमाणे, तीव्र :– कामो.

भोक पाडल्याप्रमाणे :– प्लंबं; फ्लुओ-ॲसि; सार्सा; स्टॅनम.

मधून मधून कळा :– कास्टि.

हिस्टेरिआत :– स्टॅनम.

मागे जातात :– आर्नि; आर्से; कलि-फा; कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; केलि; कोनि; टॅबॅकं; नक्स-व्हा; पल्स; प्लंबं; ***फास्फ;*** फेरम; **बेला;** बोरा; **लायको**; सल्फ; सेपि.

अनुक्रमणिका

मुरडा :— ॲन्टी-टा; इग्ने; ओपि; कामो; कुप्रम; कोक्यु; ***कोलो;*** क्रिआसो; डायास्को; झिंक-व्हॅले; **नक्स-व्हा;** प्लंबं; मॅग-मू; व्हेरा-आ; सल्फ; स्टॅफि.

कंप, व दांत वाजतात :— बोव्हि; मेलि.

गाडीतून जाताना जा हो :— कार्बो-व्हेजि.

नखे निळी व हात पिवळे होतील सिलि.

बरोबर दुसरी लक्षणे, उद्भवतात :— प्लंबं.

रात्री :— कॅल्क-का; कामो; सिक्ला; सिंको.

व पाठ दुखते :— सार्सा.

शौचास घट्ट झाल्याने ब वा :— अस्टि.

लहान जागी :— आर्जे-ना; कलि-बाय; बॅरि-का; बिस्म; लायको.

वात, न सरल्यामुळे :— वात सरत नाही पहा.

हुळहुळे झाल्याप्रमाणे :— आर्से; कॅन्था; नक्स-व्हा; बेला; रॅनन-ब.

होताना लघवी कमी वेळा होते :— आर्नि; ग्रफाय.

शस्त्रक्रिया केल्यानंतर, झालेले दुष्परिणाम :— ओपि; नक्स-व्हा; बिस्म; रॅफे; स्टॅफि; हेपार.

शिथिल झाल्यासारखे वाटते :— अशक्त पहा.

शोध (सूज दाहमुक्त) :— अको; ॲन्टी-टा; **आर्से; इपि;** एपि; काल्चि; टेरेबिं; नक्स-व्हा; पल्स; पायरो; ***फास्फ;*** बेला; **ब्रायो;** ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; लारो; हायासा.

अपेन्डिसायटिस (पोटशूळ) :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; कोलो; थूजा; नक्स-व्हा; पल्स; प्लंबं; फास्फ-ॲसि; **बॅप्टि; बेला; *ब्रायो;* मर्क्यु-को;** म्युरि-ॲसि; ***ऱ्हस-टा; लॅके;*** लायको; **सल्फ;** सिलि; सिंको; सेपि.

शौच व ते होण्याचे प्रकार, अनेक रंगाचे :— इस्कू; कलि-फा; काल्चि; झिंक-सा; सल्फ.

आम पडतो :— आव पहा.

आवरत नाही :— न कळत होते पहा.

आंबूस :— *कॅल्क-का;* नेट्र-फा; **मर्क्यु;** मॅग-का; **व्हिअम; सल्फ; हेपार.**

दुधासारखे :— टॅबॅकं.

आव (आम, श्लेष्मा पडतो) :— असार; आर्जे-नाय; **आर्से;** इपि; कलि-मू; कलि-स; **कॅप्सि;** कामो; काल्चि; **ग्रफाय; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; बोरा; मर्क्यु; मर्क्यु-को;** ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; **सल्फ;** स्पायजे; हेलेबो.

गोळे :— इपि; एलो; कोपे; ग्रफाय; फास्फ; मॅग-का; स्पायजे.

चकचकीत :— काल्चि; बोरा; हेलेबो.

चिकट :— असार; कॅन्था; हेलेबो.

न, कळत भरपूर :— सालिडे.

ने, आच्छादलेले :— अमो-मू; कामो; **ग्रफाय;** नेट्र-मू; पल्स; हैड्रास्टि.

पांढरी :— कलि-क्लो; नेट्र-मू; बोरा.

दुधासारखी :— कलि-क्लो.

अनुक्रमणिका

पिवळी :— असार; कलि-स.

रक्तमिश्रित :— काल्चि; नक्स-व्हा; नेट्र-का; पोडो; **मर्क्यु; मर्क्यु-को.**

शौचानंतर :— थूजा; ब्रायो; सेपि.

हिरवी :— अको; आयरि; आर्से; **आर्जे-ना; कामो; गॅम्बो; पल्स; मर्क्यु;** मर्क्यु-को; मॅग-का; लारो.

कढत :— आयरि; आर्से; एलो; कॅप्सि; **कामो;** गॅम्बो; पिक्रि-ॲसि; पोडो; बेला; **मर्क्यु-को;** सल्फ; स्ट्रोफॅन्थ.

करवडणारे :— आर्नि; **आयरि; आर्से;** इग्ने; कार्बो-व्हेजि; काल्चि; गॅम्बो; नेट्र-मू; **पल्स; मर्क्यु;** व्हेरा-आ; **सल्फ;** सिंको.

केसांचा नाश करणारे :— कार्लिसो.

काळसर :— अल्युमि; कलि-ना; ग्रफाय; स्ट्रमो.

काळे :— आर्से; ओपि; कार्लिसो; थूजा; प्लंबं; मर्क्यु; मर्क्यु-को; **लेप्टान्ड्रा; *व्हेरा-आ;* स्ट्रमो.**

डांबरासारखे :— चिआनो; टेलि; लेप्टांड्रा.

दुर्गंधी :— क्रोटे-हा; चिआनो; लेप्टांड्रा.

केशरी :— सल्फु-ॲसि.

केसासारखे धागे असलेले :— सेले.

कोरडे :— ओपि; झिंक; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; **नेट्र-मू;** फास्फ; **ब्रायो;** लॅक-डि; लायको; सिलि.

खडा :— टणक पहा.

खिरीसारखे :— ओनास्मा; नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ; ब्रायो; ऱ्हस-टा; **सल्फ;** सिंको.

गढूळ पाण्यासारखे :— आर्से; ऑक्झ-ॲसि; जालप; पोडो; फास्फ-ॲसि; फेरम-फा.

पांढरे :— फास्फ-ॲसि.

गार :— कुबे; लायको.

गाठ्याळ :— अल्युमि; अल्युमे; केलि; **ग्रफाय;** थूजा; प्लंबं; मॅग-मू; ***लायको;*** व्हेरा-आ; सल्फ; **सिलि;** सेले.

व, पातळ :— **अन्टी-क्रू;** आर्से; कोनि; पिक्रि-ॲसि; **लायको.**

गुरगुर होऊन :— कोलो; स्ट्रोफॅन्थ.

घाई लागते :— नकळत होते पहा.

चकाकणारे :— अल्युमि; एलो; कॅल्क-का; कास्टि; मेझे; सल्फ-आयो.

कण :— फास्फ; मेझे; सिना.

चपटे :— पल्स; मर्क्यु.

चिकट :— कलि-बाय; केलि; क्रोट-टि; कोलो; पोडो; **प्लॅटि; ब्रायो; मर्क्यु;** मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; **ऱ्हिअम;** लॅके; **सल्फ.**

घट्ट :— काल्चि; फास्फ; लेप्टांड्रा.

चिकटून बसते, गुदात :— कॅल्क-का; नेट्र-मू; सॅनिकु; सेपि; सेले; सिलि.

चिकण मातीप्रमाणे :— डिजि; प्लॅटि.

चुरा, भुगा होतो :— अमो-मू; **नेट्र-मू;** मर्क्यु; **मॅग-मू;** सॅनिकु.

जड :— सॅनिकु.

जंत :— अको; इग्ने; **कॅल्क-का;** टॅरॅबिं. नेट्र-मू; नेट्र-फा; बॅरि-का; मर्क्यु; **सल्फ; साबा; सिना; सिलि;** सिंको; स्टॅनम; स्पायजे.

फितीसारखे :— कॅल्क-का; ग्रफाय; पल्स; प्लॅटि; सल्फ; साबा; सिलि.

अनुक्रमणिका

सुतासारखे :— अर्टि; इग्ने; कॅल्क-का; फेरम; **मेरम;** सल्फ; सिंको.

हुकासारखे :— कार्डु-मे; चिनोपो.

झाल्याने जा हो :— डायास्को; मर्क्यु; **मर्क्यु-को.**

ब वा :— कोलो; गॅम्बो; **नक्स-व्हा.**

टणक, खडे :— **अल्युमि;** अल्युमे; ॲन्टी-क्रू; ओपि; कॅल्क-का; ***ग्रफाय; झिंक;*** नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि; नेट्र-मू;** पायरो; प्लंबं; ब्रायो; मॅग-मू; लॅके; लायको; **सल्फ;** सॅनिकु; सिफि; सिलि; सेपि.

खडूसारखे :— **कॅल्क-का;** पोडो; बेला; सॅनिकु.

प्रथम, नंतर पातळ :— **कॅल्क-का;** नेट्र-मू; **बोव्हि; लायको;** सल्फु-ॲसि.

विटाळसेपणी :— एपि.

टोमॅटोच्या रसाप्रमाणे :— एपि; नेट्र-का.

तवकिलाप्रमाणे :— आर्जे-ना; बोरा.

तवंग वर, येतो (हिरवा) :— इस्कू; काल्चि; ग्रटि; **ब्रायो;** ***मॅग-का;*** सॅनिकु; साबा.

हिरवा :— ग्रटि; **ब्रायो;** मर्क्यु; ***मॅग-का;*** सॅनिकु.

तेलकट :— आयरि; आयो; कास्टि; टरेन्टु; डल्का; नेट्र-स; पिक्रि-ॲसि; फास्फ; **मॅग-का.**

तोडल्या, तुकडे केल्याप्रमाणे :— अको; **कामो;** नेट्र-फा; सल्फु-ॲसि.

अंड्याच्या बलकाप्रमाणे :— पल्स; मर्क्यु.

थंडी (तापाची) **वाजताना जावे लागते :—** आर्से; कोलो; **पल्स;** मर्क्यु; लॅके-कॅ; व्हेरा-आ; सल्फ.

थोडे, थोडे :— अमो-मू; नक्स-व्हा; प्लंबं; मर्क्यु; सल्फ; सिलि.

पण, वारंवार :— आर्से; नक्स-व्हा; मर्क्यु-को.

दह्यासारखे :— आयो; टॅबॅकं; व्हॅले.

होताना, रडणे :— व्हॅले.

दुधाने जा हो :— नेट्र-का; सेपि.

दुर्गंधी :— असाफि; **आर्से;** कलि-फा; कॅल्क-फ्लु; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; ट्युब; नक्स-व्हा; पल्स; **पोडो; बॅप्टि;** बेन्झा-ॲसि; सल्फ; सिलि; **सोरि.**

कुजलेल्या अंड्यासारखे :— कामो; सोरि.

चीजप्रमाणे, कुजलेल्या :— **ब्रायो;** सॅनिकु; हेपार.

दरवळणारे :— **पोडो; सोरि;** स्ट्रमो.

धागे चिंध्याचे, असल्यासारखे :— आर्जे-ना; कॅन्था; काल्चि; कोलो; **मर्क्यु-को.**

धुणीसारखे (तांदुळाच्या) :— आर्से; **कॅम्फ; कुप्रम;** जट्रो; **फास्फ-ॲसि;** ***व्हेरा-आ.***

न कळत होते :— ***ऑर्नि; एपि; एलो;*** ओलिअं; ओपि; **गेल्से;** थूजा; नेट्र-फा; नेट्र-मू; **पोडो;** ***फास्फ;*** **फास्फ-ॲसि; बॅरि-का;** बेला; ऱ्हस-टा; **व्हेरा-आ; सल्फ;** सिकेल; **हायासा.**

ओकताना :— आर्जे-ना; आर्से.

खोकताना :— सिल्ला.

गर्भाच्या हालचालीमुळे :— फास्फ-ॲसि.

घट्ट असले तरी :— आर्से; **एलो;** कास्टि; कोलो; **हायासा.**

चालताना :— एलो.

झोपेत :— आर्नि; कोनि; **पोडो;** ब्रायो; **सोरि.**

लघवी होताना :— अल्युमि; एपि; एलो; म्युरि-ॲसि; हायासा; सिल्ला.

व, लघवी :— **म्युरि-ॲसि.**

अनुक्रमणिका

वाकल्याने :— रुटा.

वारा सरताना :— आर्से-आयो; एलो; ओलिअं; कास्टि; नेट्र-फा; पोडो; फास्फ-ॲसि; म्युरि-ॲसि; व्हेरा-आ.

न पचलेल्या अन्नाचे :— आर्से; ओलिअं; **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; ग्रफाय; पोडो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; फेरम; ब्रायो; मॅग-मू; **सिंको.**

पिंगट :— क्रिआसो; सोरि.

न होऊ देण्याची प्रवृत्ति:- थूजा; नाय-ॲसि; सल्फ; सिलि.

निरनिराळ्या रंगाचे :— इस्कू; काल्चि; कलि-फा; झिंक-साया; मेनिस; सल्फ.

निवळीसारखे (ताकाच्या, दह्याच्या) :— आयो; कुप्रम.

निळसर :— काल्चि; फास्फ; बॅप्टि.

पाण्यासारखे :— ॲन्टी-क्रू; ओलिअं; कॅल्क-का; काल्चि; **गॅम्बो; ट्युब; थूजा;** नेट्र-स; पिक्रि-ॲसि; फोडो; फास्फ; बेन्झा-ॲसि; व्हेरा-आ; सल्फ.

काळे :— आर्से.

गढूळ :— ऑक्झॅ-ॲसि; आर्से; पोडो; फास्फ-ॲसि; फेरम-फा; ब्रोमि.

तांबुस :— कॅन्था; पोडो; फास्फ; फेरम-फा; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा.

पिवळे :— ओलिअं; गॅम्बो; डल्का; थूजा; पोडो.

व गाठ्याळ :— ॲन्टि-क्रू; लायको; सॅनिकु.

पापुद्रे जातात :— आर्जे-ना; कॅन्था; काल्चि; कोलो; **मर्क्यु-को.**

पांढरे (पांढुरके) :— **आर्से; ओपि;** कलि-का; कॅल्क-का; कॅन्था; केलि; टॅरॅक्स; डिजि; नक्स-मो; पल्स; ***पोडो;*** **फास्फ; फास्फ-ॲसि; बेन्झा-ॲसि;** ***मर्क्यु;*** लॅके.

काही भाग :— फास्फ.

खडूसारखे :— कॅल्क-का; पोडो; सॅनिकु.

दुधासारखे :— कॅल्क-का; केलि; टॅबॅकं; डिजि; पोडो; मर्क्यु; सॅनिकु; सिंको.

पिठूळ :— पोडो; स्ट्रांशि.

पिंगट :— आर्जे-ना; आर्से; ग्रफाय; नक्स-व्हा; **ब्रायो;** मर्क्यु; लायको; व्हेरा-आ; सिकेल; **सोरि.**

भडभडून येते :— आस्टे-रु; कलि-बाय.

पिवळे :— आर्से; क्रोट-टि; **पोडो;** मर्क्यु.

केसरी :— सल्फु-ॲसि.

धमक :— इथू; एलो; **कलि-फा;** काल्चि; केलि; गॅम्बो; गेल्से; **नक्स-मो;** पोडो; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; सल्फु-ॲसि; सल्फ-आयो.

पाणी :— गॅम्बो; पोडो.

पांढुरके :— फास्फ-ॲसि.

पित्तमिश्रित :— कामो; क्रोटे-हा; नेट्र-स; **पल्स;** पोडो; **मर्क्यु; व्हेरा-आ.**

गरम पेयाने जा हो :— फ्लुओ-ॲसि.

पुवळलेले :— आर्नि; पल्स; मर्क्यु.

फटदिशी बाहेर येते :— क्रोट-टि; गॅम्बो; ग्रॅटि; जट्रो; थूजा; पोडो.

ओतल्याप्रमाणे :— नेट्र-का.

फेसाळ :— आर्नि; कलि-बाय; पोडो; मर्क्यु; मॅग-का; सल्फ.

भडभडून होते :— क्रोट-टि; सिंको.

अनुक्रमणिका

बदलणारे (रंग वगैरे वारंवार) :— कामो; डल्का; पल्स; सल्फ.
बोटासारखे (बारीक, लांब) :— कास्टि; ग्रफाय; **फास्फ;** बोरा; म्युरि-ॲसि.
भडभडून होते :— एलो; क्रोटि-टि; गॅम्बो; जट्रो; नेट्र-का; नेट्र-मू; **पोडो;** ब्रायो; व्हेरा-आ; सॅन्वि; **सिकेल; सोरि.**
पिंगट रंगाचे :— आस्टे-रु; कलि-बाय.
बुळबुळीत :— असार; एलो; कलि-बाय; काल्चि.
मऊ, लिबलिबित :— ओनास्मा; नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ; ब्रायो; ऱ्हस-टा; सल्फ; सिंको.
पिवळे :— ब्रायो.
मूत्राशयाच्या विकाराबरोबर :— मर्क्यु-को
मेणासारखे :— कलि-बाय; लेप्टांड्रा.
मोठ्या आकाराचे :— कलि-का; कॅल्क-का; **ग्रफाय;** नक्स-व्हा; ***ब्रायो; लायको; व्हेरा-आ;*** सल्फ; ***सॅनिकु;*** सेपि.
रक्त, नुसते (रक्तस्राव पाहा) :— अको; अल्युमि; इरिजि; ट्रिलि; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा.
मिश्रित :— अल्युमि; आर्से; ***इपि; कॅन्था;*** कॅप्सि; **काल्चि;** कोलो; टॅरॅबि; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; **फास्फ; मर्क्यु; *मर्क्यु-को;*** सल्फ; सेपि; **हॅमॅमे.**
पाण्यासारखे :— फास्फ; फेरम-फा; मर्क्यु-को; **ऱ्हस-टा.**
लाल गाठी :— अल्युमि;
रक्ताचे धागे असलेले :— नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; पोडो; मर्क्यु.
रक्ताच्या पाण्यासारखे :— कॅन्था; पोडो; फास्फ; ऱ्हस-टा.
लघवी करताना होते :— न कळत होते पहा.
लाल :— केलि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ.
वस्त्रातून बाहेर येते :— पोडो; बेन्झा-ॲसि.
वात, सरताना :— न कळत होते पहा.
वारंवार होते :— आर्से; कॅप्सि; **कॅल्क-का; *कामो; नक्स-व्हा; पोडो;*** फास्फ; मर्क्यु; ***मर्क्यु-को; व्हेरा-आ.***
वाळूसारखे, बारीक खडे असलेले :— आर्जे; एपि; झिंक; पोडो; प्लंबं; फास्फ; बेला; मॅन्गॅनं; मेझे; लॅक-कॅ; लायको; सार्सा; हैड्रास्टि.
वास नसलेले :— एपि; कलि-बाय; व्हेरा-आ.
वेड्यावाकड्या आकाराचे (तिकोनी, चौकोनी वगैरे) :— नेट्र-मू; प्लंबं; सॅनिकु; सेपि; सेले.
शेळीच्या लेंड्यासारखे :— अल्युमि; *ओपि;* केलि; ग्रफाय; थूजा; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पायरो; ***प्लंबं; मर्क्यु;*** मॅग-का; मॅग-मू; लायको; व्हर्ब; सल्फ; सॅनिकु; सिफि; सिलि; सेपि; हैड्रास्टि
खडूसारखे पांढरे :— कॅल्क-का; बेला.
मेणासारखे :— मॅग-का.
हिरवे :— सिंको; स्टॅनम.
श्लेष्मा पडतो :— आव पहा.
सकाळच्या न्याहारीनंतर जा हो :— थूजा; नेट्र-स.
सर्दी झाली असताना जावे लागते :— कॅल्क-का; ट्युब; रुमे.
साबणाच्या फेसाप्रमाणे :— आयो; काल्चि; ग्लोनो; बेन्झा-ॲसि; सल्फ.
साबूदाण्यासारखे :— काल्चि; फास्फ.

अनुक्रमणिका

हाताने काढावे लागते :— कॅल्क-का; नेट्र-मू; प्लॅटि; लायको; सॅनिकु; सिलि; सेपि; सेले.
हिरवे (गवतासारखे) :— अको; **ॲन्टी-टा;** आयरि; *आर्जे-ना; इपि;* कॅल्क-फा; **कामो;** कोलो; क्रोट-टि; थूजा; नेट्र-मू; नेट्र-स; पल्स; पोडो; प्लंबं; फास्फ; **मर्क्यु;** मर्क्यु-ड; मॅग-का; व्हेरा-आ; सल्फ.
काळसर :— आर्से;
चहासारखे :— गेल्से.
झाल्यानंतर, होते :— आर्जे-ना; कॅल्क-फ्लु; नेट्र-स; बोरा; ऱ्हिअम; सॅनिकु; सोरि.
निळसर होत :— कॅल्क-फा; फास्फ.
तवंग येतो :— तवंग पहा.
होत नाही :— **कोक्यु;** सिलि; **स्ट्रमो.**
होताना, गुदद्वार फाटते :— नेट्र-मू; मेझे.
मऊ असून सुद्धा :— नाय-ॲसि.
वारा सरून आवाज होतो :— अगारि; ***आर्जे-ना; इग्ने;* एलो;** ओलिअं; कार्बो-व्हेजि; कोलो; **क्रोट-टि;** ट्युब; थायरा; थूजा; ***नेट्र-स;*** पोडो; फेरम.

हगवण :— आर्से; एलो; कामो; कोनि; कोलो; क्रोट-टि; गॅम्बो; नेट्र-स; पल्स; पोडो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; ऱ्हिअम; व्हेरा-आ; सल्फ.
अंग गार पडून :— ग्रॅटिओ.
वृद्धपणी :— बोव्हि.
अंडी खाल्ल्याने :— किनि-आर्से.
आतड्यास व्रण पडल्यामुळे :— कलि-बाय; मर्क्यु-को.
आंबट पदार्थाने ब वा :— आर्जे-ना.
आम पडतो नंतर थकवा येतो :— बोरा.
उन्हाळ्यात :— ओलिअं; कॅम्फ; क्रोट-टि; गॅम्बो; नक्स-मो; पोडो; ब्रायो; सिंको.
उभे राहिल्याने ब वा :— मर्क्यु.
एकदम थांबल्यानंतर होणारे विकार :— झिंक; मॅग-फा.
एरंडेल घेतल्याने :— ब्रायो.
कढत पाण्याच्या आंघोळीने ब वा :— सिकेल.
कमरेत दुखून :— बॅरि-का.
काकडी खाल्ल्याने :— व्हेरा-आ.
कॉफी मुळे :— सिंक्ला.
कॉलरा :— आर्से; **कॅम्फ;** कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; कुप्रम-आर्से; **व्हेरा-आ;** सिकेल; हैड्रासा-ॲसि.
मुलांचा तान्ह्या :— इथू; ग्वाईका; मेडो; सोरि.
अंग कढत असते :— बिस्म.
पाठीची कमान होते :— मेडो.
साथ असताना :— इपि; फास्फ.
कावीळ झाली असताना :— **चिओ;** डिजि; नक्स-व्हा.
केस धुतल्यानंतर :— टरेन्टु.
कृश इसमाची :— कल्क-का; सल्फु-ॲसि; **सिलि.**

अनुक्रमणिका

खाण्यात थोडा फरक केला तर :— पल्स; फास्फ.
खाण्यानंतर जा हो :— आर्से; एलो; ओलिअं; कॅल्क-का; किनि-आर्से; कोलो; क्रोट-टि; ग्रफाय; ट्रॉबि; नक्स-व्हा; पल्स; **पोडो;** फास्फ; फास्फ-ॲसि; फेरम; ब्रायो; मॅग-मू; लायको; ***सिंको.***
गलगंड झाले असताना :— सिस्ट.
गरम पेयाने जा हो :— फुओ-ॲसि.
गरोदरपणी :— फास्फ.
गुदाच्या कॅन्सरमुळे :— कार्डु-मे.
चाकोलेटने जा हो :— लिथि-का.
जलोदर, नाळगुद विकारात :— अपोसा; **असेटि-ॲसि; एपि;** हेलेबो.
जीर्ण :— आर्से; कॅल्क-का; नेट्र-मू; पेट्रो; फास्फ; सिलि; सोरि; **सल्फ.**
झोपेत :— ट्युब; सल्फ.
ब वा :— फास्फ.
तंबाखू ओढल्याने :— बोरा.
ताक पिण्याने :— पोडो.
तापात (टायफाईडसारख्या) :— फास्फ; हायासा.
बाळंत ज्वरात :— पायरो.
मलेरिआच्या :— हिंवताप पहा.
थकवा येत नाही :— एपि; कॅल्क-का; ग्रफाय; ट्युब; **फास्फ-ॲसि;** सल्फ.
थकवा येतो :— आर्से; व्हेरा-आ.
थंड पदार्थ, पेयाने जा हो :— सिंको; स्टॅफि.
ब वा :— फास्फ.
दिवसा, फक्त :— नेट्र-मू; पेट्रो; फायटो.
दुधाने जा हो :— कॅल्क-का; नेट्र-का; मॅग-मू; सेपि.
देवी आल्या असताना :— आर्से; सिंको.
नंतर, दमा :— कलि-का.
संधिवात :— कलि-बाय; डल्का; सिमि.
नियमित, दिवशी, वेळी :— स्ट्रांशि.
एक दिवसा आड :— अल्युमि; आयरि; सिंको.
उन्हाळ्यात :— कलि-बाय.
चौथ्या दिवशी :— साबा.
तीन आठवड्यानी :— मॅग-का.
पाणी पाल्याने जा हो :— आर्जे-ना; ***आर्से; क्रोट-टि;*** **नक्स-व्हा; फास्फ;** फेरम; ऱ्हस-टा.
फळे खाण्याने :— कॅल्क-फा; ऱ्होडो; सिस्ट.
बाळंत, ज्वरात :— पायरो.
पणानंतर :— व्हिअम.
भाजल्यामुळे :— आर्से.
भीती, भावना, मनःक्षोभामुळे :— अको; ***आर्जे-ना;*** इग्ने; **ओपि; काफि; कामो;** ***गेल्से;*** **पल्स;** पोढो; फास्फ; **व्हेरा-आ;** हायासा.
मुलांची, शाळेत जाण्याऱ्या :— कॅल्क-फा; फास्फ-ॲसि.

अनुक्रमणिका

अंगावरचे दूध बंद केल्यानंतर :— आर्जे-ना; **सिंको.**
रताळी खाण्याने :— कॅल्क-आर्से.
रात्री :— फेरम; ऱ्हस-टा; सिंको; स्ट्रांशि.
रोगातून, तीव्र उठल्यानंतर :— कार्बो-व्हेजि; सल्फ; सिंको; सोरि.
लघवी, करताना (शौच नकळत होते पहा) :— अल्युमि; एलो; हायासा.
भरपूर होऊन :— मॅगे-स.
विटाळसेपणी :— कास्टि; कोलो; क्रियासो; नेट्र-स; पल्स; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; **बोव्हि;** मॅग-का; लॅके; व्हिबु; व्हेरा-आ; सल्फ; सिकेल.
विस्फोटक ज्वरात (देवी, गोवर वगैरे) :— ॲन्टि-टा.
वेदनायुक्त :— आर्से; कामो; कोलो; ब्रायो; मर्क्यु; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; ऱ्हिअम; सल्फ.
वेदनारहित :— ***आर्से;*** ट्युब; नेट्र-मू; **पल्स;** ***पोडो; फास्फ;*** **फास्फ-ॲसि;** ***फेरम;*** बॅप्टि; बिस्म; बोरा; **लायको;** ***व्हेरा-आ;*** **सल्फ;** सिल्ला; **सिंको; स्ट्रमो; हायासा;** हेपार.
वृद्धपणी :— ॲन्टि-क्रू; आर्से; गॅम्बो; नाय-ॲसि; बोव्हि.
वेदना, उदरात होऊन :— कार्बो-व्हेजि.
शिंपातील मासे खाल्याने :— ब्रोमि.
सकाळी :— **एलो; कलि-बाय; नेट्र-स; पोडो;** फास्फ; बोव्हि; ब्रायो; मॅग-का; रुमे; लिलि-टि; ***सल्फ.***
अंथरुणातून पळावे लागते :— ट्युब; नेट्र-स; **सल्फ.**
उठल्यानंतर :— **नेट्र-स; ब्रायो;** रुमे; लिलि-टि.
खाण्यानंतर (न्याहारी) :— थूजा; नेट्र-स.
ब वा :— नेट्र-स; बोव्हि.
गढूळ पाण्याप्रमाणे :— लेप्टांन्ड्रा.
मुलांची :— आयो; सिमि.
सर्दी झाली असताना :— कॅल्क-का; ट्युब; डल्का; नक्स-मो; रुमे.
सांसारिक काळजीमुळे :— काफि.
हवेत, फरक, झाल्याने :— डल्का; फास्फ-ॲसि; सोरि.
उष्ण जा हो :— ओलिअं; कॅम्फ; कॅस्टो; क्रोट-टि; गॅम्बो; नक्स-मो; **पोडो; ब्रायो;** सिंको.
हालचाल केल्याने जा हो :— एपि; ब्रायो; फेरम; व्हेरा-आ.
हिवतापात :— ऱ्हस-टा; **सिना.**
होईल असे वाटते :— डल्का; **नक्स-व्हा;** पल्स.
क्षयरोगात :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; फेरम; ब्रायो; रुमे; सल्फ; सिंको; हेपार.

हुळहुळे :— अको; आर्से; **एपि;** टॅरॅबि; ***नक्स-व्हा;*** **बेला;** फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु-को; **ऱ्हस-टा; लॅके;** लायको; सल्फ; सिंको; स्टॅनम.

हृदयविकाराबरोबर :— मर्क्यु-आ-फ्ले.

———–

अनुक्रमणिका

उदराचे बाह्यांग

सर्वसाधारण :– **एपि;** नक्स-व्हा; पल्स; प्लंबं; ब्रायो; मर्क्यु; सेले.

बेंबी-अंतर्गळ :– नक्स-व्हा; प्लंबं.
आत गेलेली :– झिंक; पल्स; **प्लंबं;** व्हेरा-आ; स्टॅनम.
ओलसर :– कॅल्क-फा.
चंबू झाल्याप्रमाणे :– डल्का.
चिडलेली :– अब्रो; कॅल्क-फा; नक्स-मो.
टणक :– पल्स.
पुवळलेली :– फास्फ.
भोंवती पुटकुळ्या :– डल्का.
मांस, वाढलेली :– कलि-का; कॅल्क-का; नेट्र-मू.
रक्त येते तान्ह्या मुलांच्या :– अब्रो; कॅल्क-फा.
लघवी बाहेर येते :– हायासा.
हुळहुळी :– नक्स-मो; फिजास.

घाम :– अनाका; अब्रो; सिकुटा.

पिवळे, ठिपके पडतात :– कोदा; फास्फ.

मोठे, लोंबलेले :– अल्युमि; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; काल्चि; कास्टि; ट्युब; व्हेरिओ; सल्फ; सॅनिकु; सिफि; **सिलि; सेपि.**
आयांचे :– **आयो;** नेट्र-का; ***सेपि.***
मुलींचे, लहान :– कॅल्क-का; बॅरि-का; सिलि.
मुलींचे, वयात येणाऱ्या :– कॅल्क-का; **ग्रफाय;** लॅके; सल्फ.

भेगा त्वचेवर :– सिलि.

स्नायू वाळतात :– प्लंबं.

हुळहुळे :– अको; **आर्से;** एपि; टॅरॅबिं; ***नक्स-व्हा;*** **बेला;** ब्रायो; मर्क्यु-को; लॅके; लायको; सल्फ; सिंको; स्टॅनम.

―――――

अनुक्रमणिका

जठर

(पोट, पक्काशय)

सर्वसाधारण :— आर्जे-ना; ***आर्से;*** इथू; इपि; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; कोलो; ***नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ;*** ब्रायो; लॅके; ***लायको;*** व्हेरा-आ; **सल्फ;** सिलि; **सिंको;** सेपि.

ते, कण्यापर्यंत :— आर्नि; व्हेरा-व्हि.

ते, खांद्यापर्यंत (उजव्या) :— सॅंग्वि.

ते, छातीपर्यंत :— कलि-का; नक्स-व्हा.

ते, मागे :— कोनि; बर्बे; बिस्म; सल्फ.

खांद्याच्या मध्यापर्यंत :— **बेला.**

ते, वर :— कलि-मू; फास्फ.

मागे :— आर्नि; कलि-का; कॅक्ट; स्ट्रमो; हॅमॅमे.

अन्नद्वेष :— तिटकारा पहा.

अपचन, अजीर्ण :— असाफि; ***ॲन्टी-क्रू;*** **आर्जे-ना; आर्से;** इथू; ***इपि;*** ओलिअं; कलि-बाय; **कॅल्क-का;** ***कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा;*** नेट्र-का; नेट्र-मू; नेट्र-स; ***पल्स;*** फास्फ; **फेरम;** बिस्म; **ब्रायो;** मर्क्यु; **लायको;** सल्फ; ***सिंको.***

उसण भरल्यामुळे :— रुटा.

घाईने खाण्यापिण्यामुळे :— अनाका; **ओलिअं;** काफि.

मुष्टिमैथुनामुळे :— बॅरि-का.

वजन उचलण्यामुळे :— सेपि.

संभोगानंतर :— डिजि; फास्फ.

आकसलेले :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; कुप्रं.

आग :— आर्से; कॅन्था; कॅप्सि; कार्बो-व्हेजि; काल्वि; **फास्फ;** मर्क्यु-को; रॅनन-ब; **व्हेरा-आ; सल्फ; सिकु; सिकेल; सेपि.**

आम्लपित्त (आंबटपणा पहा) :— कॅप्सि; **कल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; **नक्स-व्हा; नेट्र-फा;** नेट्र-मू; पल्स; मॅग-का; रोबि; **लायको;** सल्फ; सल्फ-ॲसि; सिंको; सेपि.

इच्छा, वासना, आवड, खाण्या, पिण्याची—

अनेक पदार्थ :— सिना.

अपक्क पदार्थ :— माती; खडू वगैरे पहा.

अंडी :— कॅल्क-का; नेट्र-फा.

आइस-क्रीम (बर्फ पहा) :— **कल्क-का;** ट्युब; ***फास्फ;*** **युपे-पर;** व्हेरा-आ; सिलि.

आंबट पदार्थ :— अको; आर्नि; आर्से; कामो; कोरा-रु; पल्स; बेला; व्हेरा-आ; **सल्फ; हेपार.**

उत्तेजक पदार्थ :— पल्स; फास्फ-ॲसि; व्हेरा-आ.

एखाद्या वस्तूची पण दुसऱ्याने सुचविली की नाकारणे :— कॅप्सि.
कडू पदार्थ :— डिजि; नेट्र-मू.
कढत, अन्न, पेय :— **आर्से;** केलि; फेरम; **ब्रायो; लॅक-कॅ;** साबा; स्पायजे
कदान्न :— **एबिस-कॅ;** सिलि.
काफी :— आर्से; कोनि; नक्स-व्हा; ब्रायो; मोस्क; स्ट्रोफन्थ.
काकडी :— ॲन्टी-क्रू; व्हेरा-आ.
काहीतरी, पण काय ते समजत नाही :— **इग्ने;** इपि; झिंक-क्रो; थेरि; **पल्स; ब्रायो;** सिंको.
विलक्षण पदार्थ :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; केलि; ब्रायो; सिल्का; हेपार.
गरोदरपणी :— केलि; मॅग-का; **लायसि.**
कांदे :— कुवे; वेलिस; सेपा.
केळी :— थेरी.
कोळसे :— अल्युमि; कॅल्क-का; सिकु; सोरि.
कोबी :— सिकु.
कोरडे अन्न (तांदुळ, गहु वगैरे) :— अल्युमि.
खडू :— माती पहा.
खारट पदार्थ :— आर्जे-ना; **कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; ***नेट्र-मू;* फास्फ;** लॅके-कॅ; व्हेरा-आ.
गरजेपेक्षा जास्त :— आर्से.
गरोदरपणी :— **सेपि.**
गार, अन्न, पेय :— थंड पहा.
गोड पदार्थ :— आर्जे-ना; **कलि-का;** कॅल्क-का; ट्युब; थायरा; मॅग-मू; मेडो; **लायको;** सल्फ; साबा; सिना; **सिंको.**
अशक्तपणा वाटून :— थायरा.
चमचमित मसाल्याचे पदार्थ :— **आर्से;** कॅप्सि; केलि; टरेन्टु; नक्स-व्हा; **पल्स; फास्फ;** प्लुओ-ॲसि; **सल्फ; सिंको;** सॅन्वि; स्टॅफि; **हेपार.**
चहा :— अल्युमि; कल्क-स; हेपार.
चीज :— आर्जे-ना; सिस्ट.
ज्याची रुची नाही ते :— इग्ने; पल्स; ब्रायो; मॅग-मू.
टोमॅटो :— फेरम.
तपकीर :— बेला.
तंबाखु :— **असार; कार्बो-ॲसि;** कार्बो-व्हेजि; डाफ्ने; **स्टॅफि.**
ओढण्याची :— कॅल्क-फा; ग्लोनो; थेरि; मेडो.
तळलेले पदार्थ :— प्लंबं.
ताक :— ॲन्टी-टा; इलाप्स; किनि-स; बर्सा; **साबाल.**
साखर घातलेले :— इलाप्स.
तिखट :— चमचमीत पहा.
तेलकट (तूप, तेल) :— कॅल्क-फा; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; मेझे; सल्फ.
थंड, अन्न :— पल्स; फास्फ.
पेय :— अको; ***आर्से;*** कामो; नेट्र-स; ***फास्फ;* ब्रायो;** मर्क्यु; **मर्क्यु-को;** युपे-पर; लेप्रांड्रा; ***व्हेरा—आ;*** सिना; **सिंको.**

दारू व तत्सम पेये :— असार; आर्नि; **आर्से; ओपि;** कॅप्सि; **कॅल्क-का;** फास्फ; लॅक-कॅ; **लॅके;**
  सल्फ; स्टॅफि.
  बीर :— **सल्फ;** स्ट्रांशि.
  विटाळशी होण्याचे अगोदर :— सेले.
दूध :— आर्से; एपि; **फास्फ-ॲसि; ऱ्हस-टा;** सल्फ; सॅनिकु; साबाल; स्टॅफि;
  आंबट :— ॲन्टि-टा; मॅग्नगनं.
  उकळलेले :— अब्रो; नेट्र-स.
  गरम :— कॅल्क-का; केलि; ब्रायो.
  गार :— ट्युब; फास्फ-ॲसि; ऱ्हस-टा,
  बर्फ घातलेले :— सावाल.
  न आवडणारे :— सावाल.
नाकारलेल्या पदार्थांची :— कामो; फास्फ; ब्रायो; स्टॅफि.
पातळ पदार्थ :— सल्फ; स्टॅफि.
पाव :— फेरम; स्ट्रांशि.
  व, लोणी :— मर्क्यु.
फसफसणारी पेये :— काल्वि; फास्फ-ॲसि.
फळे :— ॲन्टि-टा; इग्ने; फास्फ ॲसि; व्हेरा-आ; सल्फु-असि.
  आंबट :— आर्से; व्हेरा-आ; सिस्ट.
  रसाळ :— ॲन्टी-टा; फास्फ-ॲसि; व्हेरा-आ; स्टॅफि.
  संत्री, नारिंग :— थेरि; मेडो.
बटाटे :— ओलि-ॲनि; नेट्र-का.
  कच्चे :— कॅल्क-का.
बदाम :— कुबे.
बर्फ :— आर्से; इलाप्स; मेडो; लेप्टांड्रा; **व्हेरा-आ.**
बोरे :— सिंको.
भाज्या :— अल्युमि; मॅग-मू.
मध :— साबा.
मसाल्याचे पदार्थ :— चमचमीत पहा.
माती खडू :— अल्युमि; ॲन्टी-क्रू; इग्ने; **कॅल्क-का; टरेन्टु; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;** सल्फ; सिकु;
  सिलि; सोरि.
मांस :— क्रिआसो; मॅग-का; लिलि-टि; व्हाओ-ओ.
  डुकराचे :— क्रोटे-हा; ट्युब.
मासे :— नेट्र-मू; सल्फु-ॲसि.
मिरची :— मर्क्यु-को.
मिरे :— लॅक-कॅ.
मीठ :— खारट पदार्थ पहा.
मोहरी :— कोक्यु.
रसाळ पदार्थ :— फळे, रसाळ पहा.
राख :— टरेन्टु.

अनुक्रमणिका

रुचकर पदार्थ :— आरम-मे; **इपि; ट्युब;** ऱ्हस-टा; साबा; **सिंको;** स्पांजि.
लवंगा :— अल्युमि.
लेमोनेड :— नाय-ॲसि; पल्स; **बेला;** सल्फ-आयो; साबि; सिक्ला.
लोणचे :— चमचमीत पहा.
लोणी :— फेरम; मर्क्यु.
वाळू :— टरेन्टु; सिलि.
व्हिनिगर :— हेपार.
शिंपातील मासे :— लॅके.
सफरचंद :— एलो; अन्टी-टा; ग्वाई; टेल्यु; सल्फ.
सुंदरवस्तु :— इथू; लिलि-टि; सल्फ.
हिरव्या वस्तु :— कॅल्क-स; **मेडो.**

उघडे आहे असे वाटते :— स्पांजि.

उचकी :— अमो-मू; आयो; आर्से; आर्से-आयो; **इग्ने;** टॅबॅकं; झिंक-व्हॅले; नक्स-मो; ***नक्त-व्हा;*** नेट्र-का; नेट्र-मू; **पल्स;** मर्क्यु; मॅग-फा; **मेरम;** रॅनन-ब; लायको; **सिकु;** सिकेल; **सिक्ला; हायासा.**
आचके, येताना :— रॅनन-ब; **सिकु; हायासा.**
आल्याप्रमाणे :— **गेल्से;** मॅग-फा; रॅनन-ब.
येण्याच्या अगोदर :— कुप्रं
व, आलटुन पालटुन :— सिकु.
आतड्यावरील आवरणाच्या शोधात :— लायको; हायासा.
एकसारखी :— कलि-ब्रो; झिंक-व्हॅले; लारो; सल्फु-ॲसि.
ओकारीच्या, अगोदर :— कुप्रम.
नंतर :— व्हेरा-आ.
बरोबर :— बेला; ब्रायो; रुटा; लॅके.
उमासे व ओकाऱ्या येऊन :— नक्स-व्हा; मर्क्यु; **मॅग-फा.**
कानात दुखून :— टरेन्टु.
खाण्यानंतर :— मेरम; **हायासा.**
खोकल्यानंतर :— टॅबॅकं.
गरोदरपणी :— ओपि; सिक्ला.
छातीत दुखून :— स्ट्रांशि.
जांभयाबरोबर :— कोक्यु; सिक्ला.
आळोखे पिळोखे देऊन :— अमिल-ना; मॅग-का.
जोराची :— नेट्र-मू; व्हेरा-व्हि; स्ट्रॅमो.
वेदना होऊन :— रुटा; व्हेरा-व्हि.
झोपेत :— मर्क्यु-को,
डोक्याला मार लागून झालेल्या आघातामुळे :— हायासा.
ढेकराबरोबर :— इग्ने; डायास्को; नक्स-व्हा.
ब वा :— कार्बो-ॲनि.

अनुक्रमणिका

तंबाखु ओढल्याने ब वा :– इग्ने; सेले.
तापा, ऐवजी :– आर्से.
तापात :– मॅग-फा.
टायफाईड :– फास्फ.
तापानंतर :– आर्से; लॅके.
दमा, लागून :– फिजास.
होण्याचे अगोदर :– कुप्रं.
दारू प्याल्यानंतर :– रॅनन-ब; सल्फु-ॲसि.
पाठीत दुखून :– मेरम.
बेशुद्ध असताना :– कुप्रम.
मेंदूच्या विकारात :– आर्नि; सिना.
हसण्याने जा हो :– कॅल्क-का.
हिस्टेरिआत :– इग्ने; गेल्से; झिंक-व्हॅले; नक्स-मो; मोस्क.
क्षयरोगात :– लायको.

उसासे :– ओकारी कोरडी पहा.
आल्याने जा हो :– असार.
आश्चर्य वाटल्याने, आनंददायक :– कलि-का.
एकसारखे :– पोडो.
ओकारीनंतर :– काल्चि.
गरम पेयाने ब वा :– थेरि.
दम लागला असताना :– अमो-का.
विटाळशेपणी :– पल्स.

उलटेपालटे झाले आहे असे वाटते :– इथू.

ओकारी (उलटी) :– ॲन्टी-क्रू; ***ॲन्टी-टा; अपोसा;*** आयरि; आर्जे-ना; **आर्नि;** ***आर्से;*** इथूं; ***इपि;*** एपि; **ओपि;** कॅडमि; **कामो;** काल्चि; कुप्रम; **क्रिआसो; टॅबॅकं;** ***नक्स-व्हा;*** **पल्स;** प्लंबं; फास्फ; **फेरम; ब्रायो; लोबे;** ***व्हेरा-आ;*** **व्हेरा-व्हि; सल्फ; सिना; सिलि;** सिंको; स्ट्रोफॅन्थ.
अगदी सहज :– आर्से; इपि; **कामो;** फेरम.
अन्नाच्या वासाने :– स्टॅनम.
आचके, आल्याप्रमाणे :– कुप्रम; **बिस्म.**
व, आलटुन पालटुन :– सिकु.
आंबट :– आयरी; कॅल्क-का; कास्टि; टॅबॅकं; नक्स-व्हा; **नेट्र-फा;** पल्स; फास्फ; **मॅग-का; मेडो; रोबि; लायको;** व्हेरा-आ; **सल्फ; सल्फु-ॲसि;** सोरि.
थंडी वाजताना किंवा तापात :– **लायको.**
उचकीनंतर :– जट्रो.
उचलताना :– सिलि.
उजव्या कुशीवर जा हो :– क्रोटे-हा.

अनुक्रमणिका

ब वा :— ॲन्टी-टा.
उदरावर शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— नक्स-व्हा; फास्फ; बिस्म; सेपा; स्टॅफि.
एकदम :— अपोसा; ***आर्से;*** कॅडमि; झिंक.
खाताखाता :— आर्से; **फेरम.**
जोराने फेकली जाते :— ॲन्टी-टा; कलि-बाय; कलि-क्लो.
एकसारखी :— आर्से; इपि; मर्क्यु; हेलेबो.
कडू :— कलि-बाय; नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो; युपे-पर; सॅन्वि.
पाणी :— मॅग-का.
हिरवट, गार पाणी प्याल्यानंतर :— ऱ्होडो.
कढत (भाजणारी पहा) :— मेडो.
पेयाने ब वा :— आर्से; केलि; सल्फु-ॲसि.
कफाची (श्लेष्मा) :— आर्जे-ना; **इपि;** कलि-बाय; ड्रोसे; नक्स-व्हा; ***पल्स;*** फास्फ; व्हेरा-आ.
आंबट :— कलि-का.
कष्टदायक :— ॲन्टी-टा; आर्से.
कॅन्सर (उदरातला) :— कार्बो-ॲसि; क्रिआसो.
काफीच्या बुकटीप्रमाणे :— कॅडमि; पायरो; फास्फ.
काही दिवसांच्या अंतराने :— बिस्म.
काही वेळाने (खाल्यानंतर) :— ***फास्फ;*** बिस्म.
काळजी वाटते, होताना :— आर्से; टॅबॅकं.
काळा डाग पडतो :— आर्जे-ना.
काळी :— *आर्से;* कॅडमि; क्रिआसो; ***नक्स-व्हा;*** फास्फ; मेझे; व्हेरा-आ.
कोरडी :— *इपि;* कामो; काल्चिं; टॅबॅकं; ड्रोसे; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; ***पोडो;* बेला;** ब्रायो; युपे-पर; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; सल्फ.
कफ टाकताना :— कार्बो-व्हेजि; टरेन्टु; सिलि.
खोकताना :— नाय-ॲसि; सिना; स्टनम; हेपार.
खाकरताना :— आर्जे-ना; नक्स-व्हा.
नंतर जांभया येताना :— टेल्यु.
फेफरे येण्याचे अगोदर :— कुप्रं.
विटाळशेपणी :— पल्स.
शौचास होताना, हगवणीत :— आर्जे-ना; कुप्रं.
क्लोरोफार्मनंतर :— फास्फ.
खाकरताना, सकाळी :— **नक्स-व्हा;** ब्रायो; युफ्रे.
खाजविताना :— इपि.
खाण्याने ब वा :— ॲन्टि-टा; नक्स-व्हा; पल्स.
खारट :— आयो; नेट्र-स; बेन्झा-ॲसि.
खाल्लेल्या पदार्थांची :— आर्से; इग्ने; क्रिआसो; ***नक्स-व्हा; पल्स;* फास्फ; *फेरम;* ब्रायो;** युपे-पर; लायको; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सॅन्वि; **सिना; सिलि;** सिंको.
काही तासानंतर :— इथू; क्रिआसो; पल्स; प्लॅटि; **फेरम-मे;** सॅन्वि. साबि.
दुधाशिवाय :— हैड्रास्टि.

अनुक्रमणिका

नंतर, पाणी :— पल्स.

रात्री :— कलि-का.

खोकल्यानंतर :— सल्फु-ॲसि.

गरोदरपणी :— अनाका; इग्ने; **इपि;** केलि; **कोक्यु;** ***क्रिआसो;*** टॅबॅकं; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-स; ***मेडो;*** लॅक-कॅ; ***लोबे; सल्फ;*** सिक्ला; ***सेपि.***

गर्भाशयाच्या विकारात :— कालो; क्रिआसो; सेनेसि.

पेसरी घातल्यामुळे :— नक्स-मो.

गिळण्याचा प्रयत्न केला तर :— मर्क्यु-को.

गोड :— आयरि; **क्रिआसो;** ट्युब; प्लंबं.

घट्ट पदार्थाची, फक्त :— आर्नि; कुप्रं; ब्रायो; फेरम; सेपि; व्हेरा-आ.

घाम, गार येतो :— आर्से; कुप्रम-आर्से; टॅबॅकं; **व्हेरा-आ.**

घेरी आली असताना :— टॅबॅकं; नक्स; व्हेरा-आ.

चिकट :— कलि-बाय; कुप्रम; कोरा-रु; क्रोक.

जंताची :— सॅन्ग्वि; साबा; सिना.

जुलाबाबरोबर :— असार; ॲन्टी-टा; **आयरी; आर्जे-ना;** ***आर्से;*** इथू; इपि; एपि; कॅम्फ; कामो; काल्वि; कुप्रम; ***पोडो;*** फास्फ; बोरा; मर्क्यु; ***व्हेरा-आ;*** व्हेरा-व्हि; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सिकेल; सेनेगा.

पिवळी पित्ताची :— युपे-पर.

रक्ताची :— इरिजि.

काळ्या :— आर्से.

जेवणानंतर बऱ्याच वेळाने :— इथू; क्रियासो; पल्स; प्लॅटि; **फेरम;** सॅन्ग्वि; साबि.

ब वा. :— फेरम.

जोराने फेकली जाते :— अपोसा; ॲन्टी-टा; कोनि; नक्स-व्हा; पेट्रो; व्हेरा-आ; सॅनिकु.

खाल्यानंतर थोड्याच वेळात :— **सॅनिकु.**

झाल्याने ब वा :— ॲन्टी-टा; **नक्स-व्हा;** पल्स.

झोपण्याकरता, अंथरुणात निजताना :— टरेन्टु.

डाव्या कुशीवर निजल्याने जा हो :— सल्फु-ॲसि.

डोके दुखत असताना :— आयरि; ***इपि;*** **केलि;** कोक्यु; ***नक्स-व्हा; पल्स;*** ब्रायो; मेलि; **व्हेरा-आ; सॅन्ग्वि;** सेपि.

ढेकर, येताना :— म्युरि-ॲसि.

लांबट :— नाय-ॲसि.

होईल असे वाटते :— गॉसि.

तहान लागते :— आर्से; कॅन्था.

तीव्र स्वरूपाची :— ॲन्टी-टा; आर्से; कलि-बाय; कॅन्था; काल्वि; **कुप्रम;** क्रोट-टि; टॅबॅकं; ***नक्स-व्हा;*** **फायटो;** फास्फ; ***व्हेरा-आ;*** **स्टॅनम.**

तेलकट :— आयो; नक्स-व्हा; **मेझे.**

थकवा येतो :— ॲन्टी-टा; इथू; पोडो; **व्हेरा-आ;** व्हेरा-व्हि.

थंडी (तापाची) **नंतर :**— नेट्र-मू; युपे-पर.

वाजत, असताना :— युपे-पर.

अनुक्रमणिका

तापात :— अन्टी-टा; नेट्र-मू; यूपे-पर.
दह्यासारखी :— इथू; कॅल्क-का; नेट्र-फा; व्हॅलेरि; सॅनिकु; सिलि.
दात शिवशिवतात :— चिओ; रोबि.
दूध प्याल्यानंतर :— इथू; कॅल्क-का; मॅग-का; व्हेरिओ; व्हॅलेरि; सॅनिकु; सिलि.
आईचे :— सिलि.
आईला राग आल्यामुळे तान्ह्या मुलाला :— व्हॅलेरि.
दुधासारखी :— सेपि.
गरोदरपणी :— सेपि.
दुर्गंधी :— आर्से; नक्स-व्हा; **सेपि.**
पातळ :— अब्रो.
दोषी ज्वरात :— क्रोटे-हा; बॅप्टि; लॅके; व्हायपे.
नंतर झोप येते :— ॲन्टी-टा; **इथू;** कुप्रम; नेट्र-मू.
निळसर :— कलि-का.
पाठीवर निजल्याने जा हो :— ऱ्हस-टा.
पाणी, प्याल्याने जा हो :— ॲन्टी-क्रू; आर्से; कलि-बाय; टॅबॅकं; फास्फ; ब्रायो; व्हेरा-आ.
गार ब वा :— कुप्रं; फास्फ; पल्स.
थोडे प्याले तरी, ताबडतोब :— **आर्से; कॅडमि;** पायरो; फास्फ; **बिस्म;** ब्रायो; व्हेरा-**व्हि.**
पिण्याच्या मानाने जास्त :— कलि-बाय.
पोटात गरम झाल्यानंतर :— कलि-बाय; पायरो; **फास्फ.**
पाण्याकडे पाहिल्याने :— फास्फ; लायसि.
पातळ (पाण्यासारखी) :— आर्से; कास्टि; टॅबॅकं; ड्रोसे; **ब्रायो;** रोबि; **व्हेरा-आ.**
नंतर अन्न :— आयो; नक्स-व्हा.
पदार्थाची फक्त :— आर्से; बिस्म.
पिवळी :— फास्फ; व्हेरा-आ.
धमक :— कलि-बाय.
पित्त पडल्याने ब वा :— कार्डु-मे; सॅन्वि.
पित्ताची (पिवळेपणा पहा) :— इपि; ओपि; नॅट्र-स; व्हेरा-आ; सॅन्वि.
पेटके येताना :— कामो.
पिंगट :— आर्से; कार्बो-व्हेजि; ब्रायो; नेट्र-स; प्लंबं; मेझे; ऱ्हस-टा.
पेजेप्रमाणे (भाताच्या) :— कलि-बाय; कुप्रं; व्हेरा-आ.
पोट भरल्यानंतर :— बिस्म.
प्रत्येक पदार्थाची :— आर्से.
फेसाळ :— आर्जे-ना; आर्से; इथू; क्रिआसो; नेट्र-का; फास्फ; मॅग-का; लेडम; **व्हेरा-आ;** सिलि.
कढत :— पोडो.
बुळबुळीत :— कलि-बाय; जट्रो.
बेशुद्ध असताना :— आर्से.
बोलताना मोठ्याने :— कोक्यु.
भाजणारी :— कलि-का; कलि-मू; **क्रिआसो;** चिओ; मेडो; रोबि; लायको; **सॅन्वि;** सिलि.
भातानंतर :— टेल्यु.

अनुक्रमणिका

मळमळीशिवाय :— आपोसा; आर्नि; आर्से; कलि-बाय; केलि; झिंक; लायको; **व्हेरा-व्हि.**
मळाची :— ओपि; पायरो; प्लंबं; रॅफे; ऱ्हस-टा.
मान व कणा दाबल्याने :— सिमि.
मुलांची, नियमित दिवशी :— आयरि; कुप्रम-आर्से; क्रिआसो; मर्क्यु-ड.
मूत्रपिंडाच्या विकारात :— सेनेसि.
मेंदूच्या विकारात :— कलि-आयो; ग्लोनो; प्लंबं; बेला.
गुल्मामुळे :— कोक्यु.
रक्ताची :— आर्नि; इपि; कॅक्ट; **कॅडमि; कार्बो-व्हेजि; क्रोटे-हा, फास्फ;** फेरम; साबि; **सिंको; हॅमॅमे.**
ओकारी संपताना :— व्हेरा-आ.
मुलीची, विटाळाऐवजी :— हॅमॅमे.
रात्री, फक्त :— कलि-का.
लघवीची :— ओपि.
लघवी बंद झाल्यामुळे :— अपोसा; आर्से; सॅम्बुक; सेनेसि.
वाकल्याने :— इपि; सिकु.
वारंवार :— आर्से; कोनि; **सिंको.**
विटाळसेपणी :— अपोसा; अमो-मू; कलि-का; पल्स; लॅके.
वेदनायुक्त :— आर्से; **व्हेरा-आ.**
शौचास, कुंथताना :— थेरि.
नंतर :— इथू.
सकाळी :— कॅप्सि; स्टॅनम; हेपार.
साखर खाल्याने ब वा :— ओपि.
संभोगानंतर :— मोस्क; साबा; सिलि.
हातपाय पोटाशी घेऊन स्वस्थ निजल्याने थांबते :— काल्वि.
हिरवी :— आर्से; इपि; कामो; **केलि; नेट्र-स;** बेला; मर्क्यु-ड; युपे-पर; **व्हेरा-आ;** सिमिसि.
काळी :— मेरम; हेलेबो.
होताना मरावेसे वाटते :— फायटो.
क्षयरोगात :— कलि-ब्रो; क्रिआसो.

कढत लाटा आल्यासारख्या वाटतात :— आर्से; नक्स-व्हा; ब्रायो.

कळमळल्यासारखे वाटते :— आर्से; कास्टि; नेट्र-स; सल्फ.

कंप :— आयो; कॅल्क-का; नक्स-व्हा; फास्फ; सॅन्वि.
सर्व शरीरात पसरतो :— लायको.

कॅन्सर :— आर्से; कार्बो-ॲनि; कोनि; **फास्फ;** बिस्म; **लायको.**

कुरतडल्यासारखे वाटते :— अमो-मू; आर्जे-मे; कोलो; सिना; सेपि; स्टॅनम.

अनुक्रमणिका

खाण्याने ब वा :— अनाका; कलि-फा.

कोरडे :— कलाडि.

खरवडल्यासारखे वाटते :— आर्से; पल्स.

खाणे, थोडे, पिणे फार :— डिजि; सल्फ; सेपि.
गार, पिणे थोडे व क्वचित :— आर्से.
भक नसताना :— कलाडि.

गळून गेल्याप्रमाणे वाटते :— पोकळ पहा.

गार (झाल्यासारखे वाटते) :— आर्से; कॅप्सि; कॅम्फ; सिंको.
घाम येऊन :— झिंक-आयो.
थंड पेयानंतर :— इलाप्स; सिंको.
बर्फासारखे :— अको; कॅप्सि; **काल्चि;** कास्टि; फास्फ.
गोळा :— बोव्हि.
फळे खाल्यानंतर :— इलाफ.
वेदना होऊन :— काल्चि.

गुडगुडणे :— कुप्रम.
पाणी पिताना :— कुप्रम; हैड्रोसा-ॲसि.
नंतर :— फास्फ.

गोळा चेंडू आत आहे असे वाटते (उदर पहा) :— आर्नि; आस्मि; नक्स-मो; **पल्स;** बेला; बोव्हि; सॅनिकु.
कढत :— बेला.
तीक्ष्ण :— हैड्रास्टि.
वर, घशापर्यंत, जातो :— लॅके; सेनेसि.

चिंता, काळजी आत जाणवते :— भीतीचा गोळा येतो पहा.

जड :— ***नॅक्स-व्हा;*** पिक्रि-ॲसि; **ब्रायो;** लायको; सल्फ; सिंको.
गार पेयानंतर :— ऱ्होडो.
खाण्यानंतर :— कलि-बाय.
मागील बाजूस :— हॅमॅमे.
सैल :— ग्रटिओ.

अनुक्रमणिका

जळजळ (छातीत) :— अमो-का; ॲम्ब्रा; **कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; कोनि; क्रोक; *नक्स-व्हा;* पल्स;** फेरम-फा; मॅग-का; लायको; संबुल; सिकु.

अंगावर काटा येऊन :— कॅलेन्ड.

गोड पदार्थांने जा हो :— झिंक.

टणक पदार्थ भोवती फिरतो आहे असे वाटते :— लिलि-टि.

ढुसढुस :— ॲन्टी-टा; ओलि-ॲनि; कलि-का; **कॅल्क-का;** ग्लोनो; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; ***पल्स;*** फास्फ; सिकु; सिलि; सिंको; **सेपि.**

खाण्यानंतर :— सेले.

ढेकर आल्याने ब वा :— सेपि.

मागील बाजूस :— कलि-का.

ढेकरा :— ॲम्ब्रा; असाफि; **असार;** आयरि; आयो; **आर्जे-ना;** आर्नि; कलि-का; कलि-बाय; ***कार्बो-व्हेजि;*** **कोक्यु;** कुप्रम; **कोनि;** टरेन्टु; ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-मू;** पल्स; फास्फ; **बेला; *ब्रायो;* मर्क्यु;** मॅग-का; मेडो; ऱ्हस-टा; ***लायका;*** **व्हेरा-आ; सल्फ; साबा;** सिंको; **सेपि;** सोरि.

अर्धवट :— आर्से; कोनि; **ग्रफाय;** नेट्र-मू; मेडो; लायको; सिंको.

आल्याने बरे वाटत नाही :— कार्बो-व्हेजि; लायको; **सिंको.**

आंबट :— इग्ने; कलि-बाय; ***कॅल्क-का;*** कार्बो-व्हेजि; ***नक्स व्हा;*** नेट्र-का; ***नेट्र-फा;*** **नेट्र-मू;** पल्स; फास्फ; **मॅग-का; *लायको;* सल्फ;** सल्फु-ॲसि; **सिंको.**

कढत :— जिम्नो; पोडो; फॅगो.

खाण्यानंतर :— नेट्र-मू.

कोबी :— **मॅंग-का.**

साखर :— कास्टि.

घेरी येताना :— सार्सा.

हिंवतापात :— लायको.

उचकी आल्याप्रमाणे :— सिक्ला.

एकसारख्या :— केलि; कोनि.

कडू :— आर्नि; नक्स-व्हा; नेट्र-स; पल्स; पोडो; सिंको.

अन्न, वर येते :— नेट्र-स; **लायको.**

हिस्टेरिआत :— टरेन्टु.

कढत :— एपि; कलि-बाय; कार्बो-व्हेजि.

करपट :— असाफि; कार्बो-व्हेजि; टेल्यु; लायको; सिंको.

कष्टदायक :— आर्जे-ना; कॅल्क-फा; कोक्यु; कोनि; ग्रफाय; नक्स-व्हा.

कस्तुरीचा वास येतो :— कास्टि.

कुजलेल्या अंड्याच्या वासाचा :— अन्टी-टा; **आर्नि;** कामो; प्लॅन्ट; सल्फ.

कुबट :— फ्लुओ-ॲसि.

कोरड्या :— कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; कोनि; ग्रफाय; फास्फ; ब्रायो; सल्फ; **सेपि.**

खोकल्या, नंतर :— ॲम्ब्रा; सॅन्वि.

अनुक्रमणिका

खारट :— कलि-का; कार्बो-ॲनि; नक्स-व्हा; सॅल्फु-ॲसि.
खोकताना किंवा नंतर :— **ॲम्ब्रा;** आर्नि; कलि-बाय; कार्बो-व्हेजि; लोबे; व्हेरा-आ; सल्फु-ॲसि; **सॅन्वि;** सिंको.
गार :— सिस्ट.
गोड :— डल्का; प्लंबं; सल्फु-ॲसि.
गरोदरपणी :— **झिंक;** नेट्र-मू.
पाणी :— प्लंबं.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— नेट्र-मू.
गोळा वर खाली होत आहे, येताना, असे वाटते :— बॅरि-का.
चव, खाल्लेल्या पदार्थाची :— ***ॲन्टी-क्रू;*** कार्बो-ॲनि; कास्टि; नेट्र-मू; **पल्स;** फेरम; **ब्रायो;** सिंको.
चहासारखी :— लायकोप.
पाणी पिण्याने जा हो :— एपि.
सफरचंदासारखी :— ॲग्नस.
जोरदार :— मोस्क.
झोपेत थांबतात :— केलि; सिंको.
डोके दुखताना :— कॅल्क-का; **मॅग-मू.**
ढेकणाच्या वासाच्या :— फेलांड्रि.
तापात :— रॅनन-ब; लॅके.
तेलकट :— अल्युमि; असाफि; आयरि; कास्टि; थूजा; **मॅग-का;** व्हॅले.
दाबल्याने, दुखत असलेल्या जागी :— बोरा.
पोट :— सल्फ.
दुर्गंधी :— आर्नि; **असाफि;** कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो; पल्स; व्हॅलेरि; सल्फ; सोरि.
निजल्याने ब वा :— इथू; ऱ्हस-टा.
पित्ताचे खडे झाले असताना :— डायास्को; लायको.
फार वेळ येत राहतात :— ग्लोनो.
फेसाळ :— क्रिआसो; व्हेरा-आ; सेपि.
बरोबर अन्न बाहेर येते :— असाफि; ॲन्टी-टा; आर्नि; इथू; नक्स-व्हा; **पल्स;** ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; फेरम; फेरम-फा; **ब्रायो;** मर्क्यु; लॅके; व्हेरिओ; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सार्सा; सिंको; हैड्रास्ट्रि.
कडू :— नेट्र-का; **लायको.**
खारट :— कलि-का.
खोकल्यानंतर :— रॅफे.
चालताना :— मॅग-मू.
तोड भरभरून :— **फास्फ;** फेरम-मे.
बाहेर काढावेसे वाटते :— व्हेरिओ.
पातळ पदार्थ पडतात :— कलि-बाय; पल्स.
मनस्तापानंतर :— फेरम-फा.
वाकल्याने, खाली :— फास्फ.
श्लेष्मा पडतो :— हैड्रास्टि.
बंद :— येत नाहीत पहा.

भाजणाऱ्या :– मर्क्यु; फॅगोपा; लायको.
मळाच्या :– प्लंबं
मुळ्यासारखा वास येतो :– आस्मि.
मूर्च्छा येते :– आर्जे-ना.
मोठा आवाज होतो :– ***असाफि; आर्जे-ना;*** कलि-बाय; थूजा; पेट्रो; प्लॅटि; फास्फ; व्हिबु.
येण्यास कठीण :– कष्टदायक पहा.
येत नाहीत :– अमो-का; कॅल्क-का; कोनि.
त्यामुळे पोटात दुखते :– कोनि.
येताना दुखते :– कामो; कार्बो-अनि; पॅरिस; ब्रायो.
येतील असे वाटते पण येत नाहीत :– कोनि.
रक्ताच्या :– सेपि.
लघवीच्या वासाच्या :– अग्नस; ओलि-ॲनि.

तहान :– ***अको;*** असेटि-ॲसि; आयो; आर्जे-ना; **आर्नि;** ***आर्से;*** ओपि; **कॅप्सि;** ***कॅल्क-का; कामो;*** कास्टि; **क्रोक;** टरेन्टु; **डिजि;** ***नेट्र-मू;*** **फास्फ; बेला;** ***ब्रायो; मर्क्यु;*** युपे-पर; ***ऱ्हस-टा;*** **लायको;** ***व्हेरा-आ;*** **सल्फ;** सिकेल; सिना; सिलि; ***सिंको;*** **सेपि;** ***स्ट्रमो;*** हेलेबो.
गार पाणी, पेये (थंड पदार्थाची इच्छा पहा) :– अको; ***आर्से; फास्फ;*** बिस्म; ब्रायो; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; ***व्हेरा-आ;*** सिंको.
बर्फ घातलेले :– फास्फ; रुटा.
घाम येताना :– आर्से; नेट्र-मू; व्हेरा-आ; सिंको; स्ट्रमो.
घेरी येताना :– ऑक्झ-ॲसि.
डोके दुखत असताना :– मॅग-मू.
तापात :– अको; आर्से; ट्युब; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; बेला; ब्रायो; युपे-पर.
तीव्र (समाधान होत नाही) :– ***अको;*** असेटि-असि; ***आर्से;*** **कुप्रम; कोलो;** टरेन्टु; **नक्स-व्हा;** पायरो; फास्फ; **ब्रायो; मर्क्यु;** मर्क्यु-को; युपे-पर; ***व्हेरा-आ;*** **साबा.**
तोंड कडू :– कोनि; पिक्रि-ॲसि.
थंडी, (तापाची) वाजण्याचे अगोदर :– आर्से; कार्बो-व्हेजि; पल्स; युपे-पर; सिंको.
वाजत असताना :– आर्नि; ***इग्ने;*** एपि; **कॅप्सि;** ट्यूब; नक्स-व्हा; ***नेट्र-मू;*** पायरो; **ब्रायो;** युपे-पर; व्हेरा-आ; सिना; सिलि; सेपि.
वाजल्यानंतर :– आर्से; ड्रोसे; पल्स; सिंको.
थोडे पाणी, पण वारंवार लागते :– अको; ॲन्टी-टा; ***आर्से;*** एपि; बेला; ऱ्हस-टा; **लायको;** सिंको.
नसताना पाणी पिणे :– कलाडि.
पण, पाणी पिण्याचा तिटकारा :– आर्से; नक्स-व्हा; **स्ट्रमो; हेलेबो.**
पाणी पिण्याची भीती वाटते :– लॅके.
फार, खाणे कमी :– डिजि; सल्फ; सेपि.
भरपूर पाणी लागते, प्रत्येक वेळेस :– आर्से; **नेट्र-मू;** फास्फ; ***ब्रायो;*** **लिलि-टि;** व्हेरा-आ; सल्फ.
बऱ्याच वेळानंतर :– **ब्रायो.**
रात्री :– कल्क-का; **कामो;** सिलि.

लागत नाही (पाण्याचा तिटकारा) :— ॲन्टी-टा; इग्ने; इथू; इपि; **एपि;** कॅन्था; काल्वि; **गेल्से; नक्स-मो;** ***पल्स;*** फास्फ-ॲसि; फेरम; बेला; मेनि; साबा; सिंको; सेपि; सेले; **स्ट्रमो;** हायासा; हेलेबो.

तापात :— इग्ने; इपि; ***एपि;*** कामो; काब्रो-व्हेजि; ***गेल्से;*** नक्स-मो; ***पल्स;*** **साबा; सिना; सेपि;** हेलेबो.

व, पाण्याचा तिटकारा, आलटुन पालटुन :— बर्बे.

वेदना होत असताना :— कामो; नेट्र-का.

सकाळी :— नाय-ॲसि.

समाधान होत नाही :— तीव्र पहा.

क्षयरोगात :— नाय-ॲसि.

ताणल्यासारखे वाटते :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; रुटा; लायको; स्टॅनम.

दूध प्याल्याने ब वा :— रुटा.

तिटकारा (नावड) खाण्यापिण्याचा —

अन्नाचा (अन्नद्वेष) :— ***आर्से;*** इपि; काल्वि; कोक्यु; झिंक-क्रो; ***नक्स-व्हा;*** **पल्स;** फेरम; लिलि-टि; सिंको.

उकडलेल्या :— कॅल्क-का.

एक घास खाल्ला की :— कास्टि; प्रून-स्पा; लायको; सिक्ला.

कढत, गरम :— मर्क्यु-को; **सिंको.**

कल्पनेचा :— झिंक-क्रो; नक्स-मो.

कोंबट :— ग्रफाय; **पल्स; फास्फ;** सिलि; सिंको.

खाताखाता, एकदम :— बॅरि-का; रुटा.

चव घेईतोपर्यंत, नंतर खूप खावेसे वाटते :— **लायको.**

चिळस येऊन :— ***ॲन्टी-क्रू;*** आर्नि; ***आर्से;*** **इपि;** ओपि; ***कलि-का;*** कामो; ***काल्वि;*** कोक्यु; नक्स-व्हा; पल्स; बेला; सिंको; **सेपि.**

जीर्ण हगवणीत :— ॲन्टी-क्रू; आर्से; नक्स-मो; पल्स; फास्फ; सिंको.

तळलेल्या :— प्लंबं.

दमल्यामुळे :— कलि-का; **नेट्र-मू;** फास्फ-ॲसि; लायको.

दुःखावेगामुळे :— प्लॅटि.

भाजलेल्या :— ग्रफाय; सिलि.

भूक असून :— कोक्यु; नक्स-व्हा; नेट्र-मू.

वासाचा :— इपि; काल्वि; कोक्यु; नक्स-व्हा; फास्फ.

शिजवलेल्या :— ग्रफाय; लायको; सिलि.

अंडी :— फेरम.

वास :— काल्वि.

आईस्क्रीम :— रेडि.

आंबट पदार्थ :— कोक्यु; ड्रोसे; नेट्र-फा; फेरम; बेला; **सल्फ;** साबा.

काफी :— कॅल्क-का; कामो; **नक्स-व्हा;** फ्लुओ-ॲसि सल्फु-ॲसि.

अनुक्रमणिका

कांदा :— साबा.
केळी :— इलाप्स; बॅरि-का.
कोको :— आस्मि.
खारट पदार्थ :— कार्बो-व्हेजि; **कोरा-रू; ग्रफाय;** नेट्र-मू; सेपि; सेले.
खिरीसारखे पदार्थ :— आर्से; **कॅल्क-का;** टेलि; फास्फ.
गोड पदार्थ :— कास्टि; ग्रफाय; बॅरिका; रेडि; सल्फ; सेनेसि.
चहा :— फास्फ.
चाकोलेट :— आस्मि; टरेन्टु.
चीज :— ओलिअं; केलि.
तपकीर :— स्पायजे.
तंबाखू :— आर्नि; **इग्ने;** कॅल्क-का; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; लोबे.
नेहमीची विडी, सिगारेट वगैरे :— इग्ने.
हगवणीत :— बोरा.
तेलकट पदार्थ (तेल, तूप) :— कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; टेलि; नेट्र-मू; पल्स; पेट्रो; सिंको; सिल्का.
तृणधान्ये (गहू, तांदूळ वगैरे) :— आर्से; फास्फ.
दारू :— मर्क्यु; **लॅके;** सल्फ; साबा.
बीर :— नक्स; **सिंको.**
ब्रॅन्डी :— इग्ने; मर्क्यु.
सारखी उत्तेजक पेये :— ऱ्हस-टा; हायासा.
दूध :— इग्ने; नेट्र-का; लॅक-डि; **सिलि;** सेपि.
अंगावरचे :— सिना; **सिलि.**
पक्वान्ने :— तेलकट पदार्थ पहा.
पाण्याचा (तहान लागत नाही पहा.) :— अमो-का; **नक्स-व्हा; स्ट्रमो; हायासा.**
गरोदरपणी :— फास्फ.
गार :— नक्स-व्हा; स्ट्रमो; हायासा.
पाव :— कलि-का; **नेट्र-मू;** पल्स; सल्फ; सिंको.
व लोणी :— नेट्र-फा; मॅग-का.
पेये :— ग्रफाय; नक्स-व्हा; फरम; हायासा.
कढत :— कामो; **पल्स; फास्फ.**
गार :— पाण्याचा पहा.
प्रत्येक पदार्थ :— अन्टि-क्रू; पल्स; मर्क्यु.
फळे :— इग्ने; बॅरि-का.
बटाटे :— अल्युमि; कॅम्फ; थूजा.
भाजीपाला :— मॅग-का; हेलेबो.
मासे :— काल्चि; ग्रफाय; **झिंक; फास्फ.**
खारविलेले :— फास्फ.
शिंपातील :— फास्फ.
मांस :— कॅल्क-का; **ग्रफाय;** नक्स-व्हा; ***पल्स; पेट्रो;* म्युरि-ॲसि; *सल्फ;* सिलि; सिंको; सेपि.**

अनुक्रमणिका

गाय; बैलाचे :— टेलि; मर्क्यु.
डुकराचे :— काल्वि; ड्रोसे; पल्स; सोरि.
लसूण :— साबा.
लोणचे :— एबि-कॅ.
लोणी :— पल्स; सॅन्वि; सिंक्ला; सिंको; हेपार.
विशिष्ट पदार्थाचा :— पल्स.
सफरचंद :— लायसि.
हिरव्या वस्तु, पदार्थ :— मॅग-का.

तोंडाला पाणी सुटणे :— आर्से; *कॅल्क-का;* कार्बो-व्हेजि; *नक्स-व्हा;* नेट्र-मू; पल्स; **पॅरि;** पेट्रो; ***फास्फ;*** बॅरि-का; ***ब्रायो;* मेझे;** लायको; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सॅन्वि; **साबा; *सिलि;*** सेपि; **स्टॅफि.**
एक दिवसाआड :— लायको.
खारट :— काब्रो-ॲनि.
गरोदरपणी :— टॅवकं; नक्स-मो; नेट्र-मू.
गार :— कास्टि; व्हेरा-आ.
जीभ पिंगट :— सिलि.
डोके दुखताना :— मॅग-मू.
तंबाखूने ब वा :— ओलि-ॲनि.
थंडी, शहारे येऊन :— सिलि.
दुधामुळे :— कुप्रं.
रात्री :— कलि-का; **काब्रो**-व्हेजि.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— नक्स-मो; पल्स.

थरथर :— कंप पहा.

दगड, आत आहेत असे वाटते :— ॲन्टी-टा; आर्से; आस्मि; कॅल्क-का; कोक्यु; नाजा; नक्स-मो; नक्स-व्हा; वॅरि-का; बुफो; ब्रायो; मन्सि.
खाण्याने ब वा :— टेलि.
ढेकर आल्याने ब वा :— बॅरि-का; पॅरि.
धारेचा :— हैड्रास्टि.

पाण्यात तरंगत आहेत असे वाटते :— अब्रो.

पोकळ, गळून गेल्याप्रमाणे वाटते :— ॲन्टी-क्रू; इग्ने; इपि; कार्बो-ॲनि; कोक्यु; **झिंक; टॅबॅक; *डिजि;* नक्स-व्हा;** पल्स; **पोडो; *फास्फ;* मर्क्यु;** म्युरे; लॅक-कॅ; व्हेरा-आ; ***सल्फ;*** सल्फु-ॲसि; ***सेपि;* स्टॅनम;** स्टॅफि; हेलेबो; **हैड्रास्टि.**
अन्नाच्या कल्पनेने :— सेपि.
अंगावर मूल पाजल्यानंतर :— ओलिअं; **काबो-ॲनि.**

अनुक्रमणिका

खाण्याने बरे वाटत नाही :— इग्ने; कार्बो-ॲनि; फास्फ; म्युरि-ॲसि; लॅके; लायको; व्हेरा-आ; सिना; सेपि.
खाण्यानंतर :— ओलिअं; ग्रटि; सार्सा.
डोके दुखताना :— सेपि.
दाबल्याने :— मर्क्यु.
दूध घोट घोट घेतल्याने ब वा :— डिफ्थे.
फेफरे येण्याच्या अगोदर :— हायासा.
बोलताना :— रुमे.
भूक नसताना :— लॅके.
मळमळत असताना :— फास्फ.
शौचानंतरचा :— सल्फु-ॲसि.
सकाळी ११ वाजता :— इग्ने; पेट्रो; फास्फ; **सल्फ;** सेपि.
स्नेही भेटल्याने :— सिमि.
हृदयापर्यंत :— **लोबे.**

फुगते (उदर पहा) :— रॅटनि; सिकु.

फिरत आहे आत कांहीतरी :— फास्फ.

फेफरे येण्याच्या अगोदरच्या भावना :— कॅल्क-का; **नक्स-व्हा; सल्फ; सिकु;** सिलि.
डोक्यापर्यंत :— **कॅल्क-का.**

बोलणे सहन होत नाही :— कलि-का; कास्टि; हेलेबो.

भरल्यासारखे वाटते :— **कलि-का; कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; नक्स-मो; फास्फ; ***लायको; सल्फ;*** सिंको.
पाण्याने :— ओलि-ॲनि; **कलि-का.**

भीतीचा गोळा येतो (उदर पहा) :— **आर्से; इग्ने; कलि-का;** कोलो; **टरेन्टु;** नेट्र-मू; मेझे.

भूक, एकंदरीत बदललेली :— ॲन्टी-क्रू; आयो; आर्से; **कॅल्क-का;** ग्रफाय; ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-मू;** ***पल्स;*** पेट्रो; फास्फ; **लायको;** व्हेरा-आ; **सल्फ;** साबा; **सिना;** सिलि; ***सिंको;*** सेपि; स्टॅनम.
अशक्तपणा वाटून :— झिंक; फास्फ; सल्फ.
एकदम लागते :— सल्फ.
काय पाहिजे ते समजत नाही :— छांदिष्टपणाची पहा.
कोणताही विकार होण्याचे अगोदर :— नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो; सेपि; **सोरि,** खा खा सुटते :— ***आयो;*** आर्से; ओलिअं; कॅनॅबि; **कॅल्क-का;** ग्रफाय; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; पल्स; पेट्रो; ***फास्फ;*** फेरम; रुमे; **लायको; व्हेरा-आ;** ***सल्फ;*** **साबा;** ***सिना;*** **सिलि;** ***सिंको; सोरि.***
त्यामुळे झोप लागत नाही :— इग्ने; फास्फ; लायको; सिंको.
पण अंगी लागत नाही :— आर्से; ***आयो;*** **कॅल्क-का;** ट्युब; नेट्र-मू; **पेट्रो;** लायको; सिना; सोरि.

हगवणीत :– नक्स-व्हा; पेट्रो.

खाण्यानंतर :– आयो; कलि-फा; किनि-स; ***फास्फ;*** म्युरे; **लायको;** सार्सा; ***सिना;*** सिलि.

छांदिष्टपणाची :– ***आयो;*** कॅल्क-का; ***कोक-कॅ;*** नेट्र-मू; पेट्रो; ब्रायो; ***फास्फ;*** फेरम; मर्क्यु; लॅके; सिना; सिफि; सिंको.

जाणवते, पाठीच्या कण्यात :– लिलि-टि.

बेंबीजवळ :– व्हॅले.

डोके दुखताना :– कलि-का; **फास्फ;** ब्रायो; सेपि; सेले; ***सोरि.***

तापात :– **फास्फ;** सिना; सिंको.

थोडे थोडे खावेसे वाटते :– **इथू;** कॅल्क-का; नेट्र-का; पेट्रो; मॅग-का; मॅग-मू; ऱ्हस-टा.

नसते, पण, अन्नाच्या कल्पनेने लागते :– कॅल्क-फा.

एखादा घास खाल्ला की लागते :– कॅल्क-का; साबा; **सिंको; लायको.**

खावेसे वाटते :– कोक्यु; नक्स-व्हा; नेट्र-मू.

नाहीशी होते, अन्न पहाताच :– काल्वि; फास्फ; सल्फ.

खाण्याचा प्रयत्न केला तर :– सिलि.

नष्ट, लागत नाही (तिटकारा अन्नाचा पहा) :– अल्युमि; नक्स-व्हा; पल्स; पिक्रि-ॲसि; **सिंको.**

आजारातून उठल्यानंतर :– ॲन्टी-क्रू.

दिवसा फक्त :– आर्नि.

महिना, महिना :– सिफि.

व, लागते आलटुन पालटून :– फेरम.

संभोगानंतर :– अगारि

पोटात, दुखत असताना :– लॅके; लायको; सिलि.

फेफरे येण्याच्या अगोदर :– कॅल्क-का; हायासा.

मळमळत असताना :– व्हॅले.

रात्री :– **फास्फ;** लायको; सिंको; **सोरि.**

त्यामुळे, झोप लागत नाही :– इग्ने; फास्फ; लायको; सिंको.

रुचीशिवाय :– **ओपि;** ओलिअं; **नट्र-मू; ऱ्हस-टा;** व्हिअम.

लवकर समाधान होते :– प्लॅटि; **लायको;** सिंको; सिक्ला.

लागत नाही :– नष्ट पहा.

विटाळसेपणी :– स्पांजि.

वेदना होत असताना :– डल्का.

शौचानंतर :– कलि-फा; पेट्रो.

सकाळी ११ वाजता :– झिंक; फास्फ; **सल्फ;** हैड्रास्टि.

बुडबुडे आल्यासारखे वाटते :– कास्टि; लायसि.

बूच बसल्यासारखे वाटते :– केलि.

मणक्यावर दाबले जात आहे किंवा सरकत आहे असे वाटते :– आर्नि; व्हेरा-व्हि.

अनुक्रमणिका

मळमळ :— ***ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा;*** आर्जे-ना; ***आर्से; इग्ने; इथू; इपि;*** कलि-का; **कामो; कार्बो-व्हेजि; काल्चि; कुप्रभ; कोक्यु;** झिंक; टॅबॅक; **डिजि; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; **पल्स;** पेट्रो; **फास्फ;** बेला; ***ब्रायो;*** **ऱ्हस-टा; लायको;** लोबे; व्हॅले; ***व्हेरा-आ;*** **सल्फ;** सॅग्न्वि; **सेपि;** सिंको; **हेपार;** हेलेबो.

अन्नाच्या कल्पनेने, वासाने :— आर्से; इपि; ***काल्चि;*** **कोल्यु;** डिजि; मर्क्यु-आ-फ्ले; व्हेरिओ; **सेपि;** स्टॅनम.

मिठाच्या :— नेट्र-मू.

आइस्क्रीम खाण्याने :— ऱ्हस-टा.

आतड्याना खाली ओढ लागून :— ॲग्नस.

आंबट पदार्थाने ब वा :— आर्झे-ना.

आवंढा गिळताना :— काल्चि.

इतर लक्षणाबरोबर :— नेट्र-स.

उचकी लागून :— लॅके.

उतरताना :— नेट्र-स.

उदरात :— पालिगो; सिमिसि.

उन्हात, तापल्याने :— कार्बो-व्हेजि.

उपाशी राहिल्याने :— कॅल्क-का; लायको.

उभे राहिल्याने ब वा :— टॅरॅक्स.

एकसारखी :— आयरि; **इपि;** नक्स-व्हा; सिलि.

एकाच वस्तूकडे सारखे पाहिल्याने :— थेरि.

ओकारीने कमी होत नाही :— इपि; डिजि; सॅग्न्वि.

ओठाना स्पर्श केल्याने :— कॅडमि; नक्स-मो.

कानात :— डायास्को.

कंप सुटून :— आर्से; प्लॅटि.

खाण्याने ब वा :— लॅक-कॅनि; सॅग्न्वि; **सेपि.**

खोकताना :— इपि; पल्स.

खोलीत, बंद असलेल्या :— टॅबॅकं; नेट्र-का; लायको.

गरोदरपणी :— असार; क्रिआसो; टॅबॅकं; नक्स-व्हा; मॅग-मू; लॅक-ॲसि; सिमि; सेपि; स्टॅफि.

गर्दीत मंडळीत बसल्याने :— साबि.

गर्भाशयात पेसरी घातल्याने :— नक्स-मो.

गाताना :— टलि.

गारठ्यामुळे :— कॅडमि; कोक्यु; हेपार.

गुदात :— रुटा.

गुंगी येऊन :— अपोसा.

गोड पदार्थामुळे :— आर्जे-ना; इपि; **ग्रफाय;** मर्क्यु; सिक्ला.

गोंजारण्याने, शृंगारिक :— ॲन्टी-क्रू; साबा.

घशात :— फास्फ; मेझे; व्हॅले; सिक्ला; स्टॅनम.

कोरडा होऊन :— कोक्यु

चढताना, जलद :— कॅल्क-का.

चिंता काळजी वाटते :– ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा; **इपि; कोक्यु; क्रोटे-हा; टॅबॅकं;** पल्स; ***लोबे.***
चुळा भरून टाकताना :– ब्रायो; **सल्फु-ॲसि; सेपि.**
छातीत :– ॲन्टी-टा; कॅलेन्डु.
धडधड होऊन :– **आर्जे ना;** सिलि.
जांभया येताना :– आर्नि; नेट्र-मू.
डोके दुखत असताना :– ॲन्टी-क्रू; आयरि; इपि; कास्टि; कोक्यु; कोनि; सॅग्न्वि.
डोक्यात :– काल्चि.
डोळे मिटल्याने जा हो :– थेरि; लॅके.
ब वा :– कोनि.
डोळ्याच्या श्रमाने :– जॅबो; थेरि; पल्स; सार्सा; सेपि.
ढेकर आल्याने :– कलि-का.
ब वा :– कलि-फा; कास्टि.
तापात :– नेट्र-मू.
तंबाखु ओढल्याने जा हो :– कार्बो-ॲनि; क्लिमॅटि.
ब वा :– सॅनिकु.
थंडी (तापाची) **वाजताना :**– एकिने; युपे-पर.
थुंकताना जा हो :– **लेडम.**
दाबल्याने, उदरावर :– ट्युब.
गळ्यावर :– लॅके.
मणके :– सिमि.
वेदना होत असलेल्या जागी :– नेट्र-मू.
दृष्टि मंद होऊन :– मायगे.
धुताना, धुणीवगैरे :– झिंक, थेरि; ब्रायो.
नाक शिंकरताना :– शिंकताना पहा.
निजल्याने उजव्या कुशीवर जा हो :– आयरि; कॅनॅबि; क्रोटे-हा; सल्फु-ॲसि; सॅग्न्वि.
ब वा :– अन्टी-टा; नेट्र-मू.
पिताना, पेये :– कोक्यु; पल्स.
गरम (पेय) ब वा :– थेरि; पायरी.
पाणी :– अपोसा; आर्से; व्हेरा-आ.
ब वा :– फास्फ; ब्रायो; लोबे.
पित्ताच्या गांधी येण्याच्या अगोदर कंड सुटून :– सॅन्वि.
पोटात :– कोक्यु; व्हेरा-आ.
दुखत असताना :– कोलो; नक्स-व्हा.
फळे खाण्याने :– ॲन्टी-टा; इपि.
फिरत्या वस्तु पाहिल्याने :– असार; इपि; कोक्यु.
बोलण्याने :– थेरि.
भुकेने जा हो :– पेट्रो.
मरण येते की काय असे वाटते :– चिंता पहा.
मासे खाण्याने :– नेट्र-मू.

अनुक्रमणिका

मूर्च्छा येईल असे वाटून :— कोक्यु; नक्स-व्हा; लॅके.
मूत्रपिंडाच्या विकारात :— सेनेसि.
लघवी झाल्याने ब वा :— नेट्र-फा.
वाकल्याने, खाली ब वा :— पेट्रो.
वात सरताना :— ॲन्टी-टा.
ब वा :— बेला.
वासाने, अन्नाच्या :— अन्नाच्या कल्पनेने पहा.
स्वतःच्या, शरीराच्या :— सल्फ.
विचार करताना, गंभीर :— बोरा.
खाल्लेल्या अन्नाचा :— सार्सा.
विटाळसेपणी :— कोक्यु; ग्रफाय; **नक्स-व्हा.**
वेदना होत असताना :— इपि; कॅडमि; केलि; सेपि; स्पायजे.
उदरात :— कोलो; नक्स-व्हा.
शस्त्रक्रिया केल्यानंतर, उदरावर :— ***बिस्म;*** स्टॅफि.
शहारे येऊन :— कलि-मू; सल्फु-ॲसि.
शिवताना, हाताने :— लॅक-डि; सेपि.
शिंकताना :— लॅके; सल्फ; सॅग्वि; हेलेबो.
शेकाजवळ जा हो :— लारो.
शौचास लागली असताना :— डल्का.
सकाळी :— कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; **नक्स-व्हा; पल्स; मेडो; सिमि;** सेपि.
संभोग करताना :— साबा; सिलि.
कल्पनेने :— सेपि.
नंतर :— कलि-का; मोस्क.
हात बुडविल्याने, गरम पाण्यात :— ***फास्फ.***
हालचाल करताना :— कलि-का; **कोक्यु.**
मोठे होते :— बॅरि-का; सिलि.
लहान जागी आत :— आर्जे-ना; कलि-बाय; बॅरि-का; बिस्म; लायको.
लोंबते आहे असे वाटते :— शिथिल पहा.
वातरक्त व आलटुन पालटून :— अन्टि-क्रू; नक्स-मो.
वेदना :— उदर पहा.
व्रण :— कलि-बाय; फास्फ; रॅनन-ब; लायको; हैड्रास्टि.
शिथिल झाल्यासारखे वाटते :— इग्ने; इपि.
शौचानंतर :— ॲम्ब्रा.
शोथ :— अको; नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु-को.
हुळहुळे :— कार्बो-व्हेजि; **नक्स-व्हा.**

अनुक्रमणिका

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

(उदर व जठरासंबंधी)

अन्न पेये, गरम ब वा :— नक्स-व्हा; मॅग-फा; लायको; सल्फु-ॲसि.

शिळे **जा हो :**— आर्से.

उघडे केल्याने ब वा :— कॅम्फ; टॅबॅकं; मेडो; व्हायपे; सिकेल.

उचलल्याने, वजन जा हो :— बोरा.

उपाशी राहिल्याने ब वा :— कास्टि; सिलि.

उभे राहिल्याने ब वा :— थूजा.

उन्हाळ्यात जा हो :— ग्वाई.

ओकारी झाल्याने जा हो :— ग्रफाय; व्हेरा-आ; सेपि; स्टॅफि.

ब वा :— असार; आर्जे-ना; आर्से; टरेन्टु; टॅबॅकं; प्लंब; हायासा.

खपाटी नेल्याने जा हो :— ॲन्टी-टा; असार; झिंक; नक्स-व्हा.

ब वा :— (फुगविल्याने जा हो) :— इग्ने; लायको.

खाण्याने ब वा :— अनाका; इग्ने; कलि-फा; केलि; ग्रफाय; झिंक; पेट्रो; बोव्ही; मॅग-मू; मेडो; लॅके; हेपार.

फळे जा हो :— लायको.

फार जा हो :— ॲन्टी-क्रू; इपि; काफि; **नक्स-व्हा;** पल्स; **स्टॅफि.**

साखर जा हो :— ऑक्झॅ-ॲसि; इग्ने; **सल्फ.**

खोकताना जा हो :— ॲन्टी-टा; ड्रोसे; **नक्स-व्हा;** ब्रायो; **लायको; स्टॅनम.**

गाताना जा हो :— पल्स.

गोड पदार्थाने जा हो :— झिंक.

चोळण्याने ब वा :— पोडो; नेट्र-स; पलाडि; लायको.

पाठ ब वा :— मॅग-मू.

जांभया येताना जा हो :— आर्से; फायटो.

ब वा :— नेट्र-मू; लायको.

ढेकर आल्याने ब वा :— ॲम्ब्रा; बॅरि-का.

बरे वाटत नाही (ढेकर पहा) :— लायको; **सिंको.**

तापात जा हो :— इपि; व्हेरा-आ.

तेलकट (तूप) **पदार्थाने जा हो :**— कार्बो-व्हेजि; **पल्स.**

दाबाने, दाबल्याने जा हो :— आर्से; कॅल्क-का; केलि; ब्रायो; मर्क्यु-को.

पांघरुणाच्या (पांघरुण, वर उचलावेसे वाटते) :— टॅबॅकं; फास्फ; बेला; लॅक-कॅ; **लॅके;** लिटि-टि; सिकेल; स्टॅफि.

ब वा :— आर्जे-ना; कॅस्टो; ***कोलो;*** प्लंब; स्टॅनम.

वस्त्रांच्या **जा हो :**— आर्जे-ना; कॅल्क-का; **नक्स-व्हा; बोव्हि; लॅके; लायको.**

घट्ट ब वा :— नाय-ॲसि; नेट्र-मू; फ्लुओ-ॲसि.

दुधाने ब वा :— ग्रफाय; मर्क्यु; मेझे; रुटा; व्हेरा-आ.

गरम ब वा :— क्रोट-टि; ग्रफाय.

दुपारानंतर जा हो :— अमो-मू.

अनुक्रमणिका

ब वा :– नेट्र-स.

निजल्याने, कुशीवर **ब वा :**– लायको.

डाव्या कुशीवर ब वा :– सिल्ला.

गुडघे वर करून (पाठीवर) **ब वा :**– ब्रायो; लॅके; व्हस-टा.

पोटावर ब वा :– व्हस-टा.

पट्टा बांधल्याने ब वा :– कुप्रम; नेट्र-मू; फ्लुओ-ॲसि.

पाणी प्याल्याने जा हो :– अपोसा; आर्से; कोलो; फास्फ; ऱ्होडो; स्टॅफि.

गार (बर्फ वगैरे) **जा हो :**– कॅल्क-फा; नक्स-मो; व्हस-टा.

वाईट :– झिंजि.

बोलण्याने जा हो :– रुमे.

लघवी, होताना जा हो :– इपि; कामो; कोलो; मर्क्यु; लारो.

झाल्यानंतर **ब वा :**– कार्बो-ॲनि; टरेन्टु; डायास्को; **सेपि.**

वात सरल्याने जा हो :– आरम-मे; कॅन्था; फ्लुओ-ॲसि; सिल्ला.

ब वा :– टरेन्टु; हेपार.

वेडेवाकडे बसल्याने ब वा :– सल्फ.

शौचास झाल्याने जा हो :– अम्ब्रा; डायास्को; पल्स; मर्क्यु; **मर्क्यु-को;** सल्फु-ॲसि.

ब वा :– काल्चि; केलि; **कोलो; गॅम्बो;** ***नक्स-व्हा;*** मॅग-का; व्हेरा-आ.

श्वास, कोंडून धरल्याने **जा हो :**– ड्रोसे; स्पायजे.

दिर्घ घेतल्याने **जा हो :**– **आर्जे-ना; कास्टि;** पल्स.

ब वा :– कार्डु-मे; थूजा; प्लुओ-ॲसि.

संभोगानंतर जा हो :– कास्टि; थेरि; फास्फ-ॲसि.

हात ठेवल्याने (उदरावर) **जा हो :**– झिंक-क्रो; सोरि.

हाताने तिंबल्याने ब वा :– नेट्र-स.

हालचाल केल्याने जा हो :– पल्स; **ब्रायो;** स्पायजे.

ब वा :– पेट्रो; **लिंको.**

—————

अनुक्रमणिका

यकृत

सर्वसाधारण :– अको; अमो-का; अमो-मू; आयरि; आयो; ***आरम-मे;*** आर्से; एलो; ***कलि-का;*** कॅल्क-का; कार्डु-मे; काल्चि; ***केलि;*** कोक्यु; गेल्से; डायास्को; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; **नेट्र-स; पोडो;** ***फास्फ;*** बॅरि-का; **बर्बे;** ***बेला;*** **ब्रायो; मर्क्यु; मॅग-मू;** व्हिअम; ***लॅके; लायको;*** लेप्टांड्रा; सल्फ; सॅग्न्वि; ***सिंको;*** **सेपि;** हैड्रास्टि.

आत, खोल :– लॅके.

ते, कण्या (पाठीच्या) पर्यंत :– लेप्टांड्रा; सिलि.

ते, कमरेच्या सांध्यापर्यंत :– व्हायपे.

ते, खांद्यापर्यंत :– कलि-का; नक्स-व्हा; व्हायपे; सेपि.

उजव्या :– कलि-बाय; मेड्रो.

ते, डोक्याच्या मागील भागापर्यंत :– कलि-का; नक्स-व्हा; सेपि.

ते, पोटाच्या खळीपर्यंत :– मॅग-मू; लॅके.

ते, बेंबीपर्यंत :– डल्का; बर्बे; मिरिका; लेप्टांड्रा; सेपि.

ते, मागे खांद्याच्या हाडापर्यंत :– केलि; डल्का; बर्बे; मर्क्यु; मिरि; लेप्टांड्रा; सेपि.

उजव्या :– अको; इस्कू; कलि-बाय; **कल्क-का;** ***केलि;*** ग्रफाय; **डायास्को; नेट्र-मू; बोरा;** मॅग-मू; **लायको; हैड्रास्टि.**

डाव्या :– डल्का; डायास्को; मिरि; लेप्टांड्रा.

मागील बाजू :– आर्नि; एकिने; कलि-बाय; कॅल्क-का; थूजा; बोरा; ऱ्हस-टा; लेप्टांड्रा.

व, उजवा हात :– आयरि; ब्रायो.

आग :– आरम-मे; एलो; थेरि; मर्क्यु; मिरि; **लॅके;** ***लेप्टांड्रा;*** स्टॅनम.

शौचानंतर :– स्टॅनम.

कॅन्सर :– केलि; कोलेस्टे; थेरि; हैड्रास्टि.

कावीळ होऊन :– मिरि.

कावीळ (पिवळेपणा पहा) :– आयो; **कार्डु-मे; चिओ; टॅरॅक्स; नेट्र-फा.**

गरोदरपणी :– आराम-मे; फास्फ.

जुनाट :– आयो; आरम-मे; केलि; **कोनि; फास्फ.**

फुप्फुसाच्या विकारात :– कार्डु-मे; केलि; हैड्रास्टि.

भीती, धास्तीमुळे :– अको.

मुलांची, तान्ह्या :– अको; नेट्र-स; बोव्हि; मिरि; सिंको.

मेंदूच्या विकारात :– फास्फ.

लघवीच्या विकाराबरोबर :– इग्ने; कामो; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; प्लंबं; लायको; सिंको.

विटाळ बंद झाल्यामुळे :– चिओ.

गळू :– थेरि; नक्स-व्हा; पल्स; बेला; ब्रायो; **मर्क्यु-को;** रुटा; लॅके; **सिलि;** सेपि; **हेपार.**

होत आहे असे वाटते :– लारो.

अनुक्रमणिका

गोळा आहे असे वाटते :— इस्कू; बरि-का.
खाली :— आर्नि; एकिने; गेल्से; झिंक; थूजा; **नेट्र-स;** बोरा; लॅके; व्हेरा-आ.

जड :— टेलि; नेट्र-स; ब्रायो; मॅग-मू.

टणक :— आयो; आर्से; **ग्रफाय;** डिजि; फास्फ; मॅग-मू; रॅटनि; सिंको.

ठुसठुस :— क्रोटे-हा; लाप्पा.

डोळ्याच्या विकाराबरोबर :— कोनि.

ताणल्यासारखे वाटते :— केलि.

दाबलेले सहन होत नाही :— हुळहुळे पहा.

पित्ताच्या गांधी येऊन :— कॅल्क-फ्लु; मिरि.

पित्ताशय (खडे होणे वगैरे) :— कॅल्क-का; कार्डु-मे; केली; चिओ; नक्स-व्हा; नेट्र-स; पोडो; **फास्फ;** बेला; ब्रायो; ***मर्क्यु;*** मर्क्यु-ड; मॅग-का; मॅग-फा; **लॅके;** लायको; **लेप्टांड्रा;** सल्फ; सॅग्न्वि; ***सिंको;*** हड्रास्टि.
आग :— मिरि; **लेप्टांड्रा.**
वाकल्याने खाली जा हो :— सेपि.
वेदना, कुरतडल्याप्रमाणे :— नेट्र-स; मेडो; लायको.
फुटल्याप्रमाणे :— बॅप्टि; मिरि; लेप्टांड्रा.
मुरडा :— सेपि.
हुळहुळे :— बॅप्टि; मिरि; लेप्टांड्रा.
शोथ (सूज) :— फास्फ; लॅके.
दुष्ट, विषारी :— **फास्फ;** बुफो; ब्रायो; **लॅके.**

फुफ्फुसाच्या विकाराबरोबर :— कार्डु-मे; केलि; हैड्रास्टि.

मोठे होते (वाढते) :— एलो; नक्स-व्हा; **नेट्र-स;** पोडो; **मर्क्यु; मॅग-मू; लायको;** व्हायपे; **सिंको;** सेपि.
मुलांचे (लहान) :— कॅल्क-आर्से; **नक्स-मो.**
वेदनायुक्त, रागानंतर :— कोक्यु.

लहान होते :— आरम-मे; कॅल्क-का; फास्फ.
व टणक आहे असे वाटते :— एबि-कॅ.

वर उगवण :— सेले.

अनुक्रमणिका

वेदना, कापल्याप्रमाणे :— डायास्को; थायरा; बबें; लॅके; हैड्रास्टि.
टोचते :— कॅल्क-का; केलि; कोनि; नक्स-व्हा; बर्बे; मर्क्यु; मॅग-रॅनन-ब; सेपि.
फुटल्याप्रमाणे :— नेट्र-स; ब्रायो; लेप्टाड्रा.
मुरडा :— मर्क्यु; मॅग-मू.
विटाळशेपणी :— बुफो.

शोथ (सूज) :— आर्से; केलि; नक्स-व्हा; नेट्र-स; बेला; **मॅग-मू;** लायको.
जीर्ण :— नेट्र-स; लायको.

हुळहुळे :— आयरि; आयो; आरम-मू; **कलि-आयो;** डिजि; नक्स-व्हा; **नेट्र-स; बेला;** ब्रायो; लॅके; लायका; लेप्टांड्रा.

हृदयाच्या विकाराबरोबर :— मिरि.

लक्षणाच वशिष्ट्य

खोकताना जा हो :— कलि-का; किनि-स; ड्रोसे; नेट्र-स; ब्रायो; युपे-पर.
चोळून हलविण्याने ब वा :— पोडो.
दाबल्याने जा हो :— कार्डु-मे; कार्बो-व्हेजि; फास्फ; बेला; ब्रायो; **मर्क्यु;** लॅके; लायको; सिंको.
ब वा :— टेलि; ब्रायो; सेपि.
धक्का लागल्याने जा हो :— नेट्र-स; लॅके.
निजल्याने, उजव्या कुशीवर जा हो :— कलि-का; केलि; डायास्को; मॅग-मू; मर्क्यु; हैड्रास्टि.
डाव्या कुशीवर जा हो :— आर्नि; **कार्डु-मे; टेलिआ;** नेट्र-स; ब्रायो; मॅग-मू; सेपि.
पाठीवर ब वा :— नेट्र-स; मॅग-मू; हैड्रास्टि.
विटाळशेपणी जा हो :— फास्फ-ॲसि.
श्वास दीर्घ घेतल्याने जा हो :— टेलि; थायरा; नेट्र-स; बेला; सेले.
ब वा :— ऑक्झॅ-ॲसि.
हसण्याने जा हो :— सोरि.

———

अनुक्रमणिका

पांथरी

सर्वसाधारण :– अल्युमि; असाफि; आयरि; आर्नि; आर्से; इग्ने; कलि-बाय; **कार्बो-व्हेजि;** कोनि; थेरि; नाजा; नाय-ॲसि; **नेट्र-मू; नेट्र-स;** फ्लुओ-ॲसि; रॅनन-ब; रुटा; **सल्फ;** सिआनो; सिल्ला; ***सिंको.***

आग :– **असाफि;** कोक-कॅ.

खोकताना जा हो :– किनि-स; सल्फु-ॲसि.

गुडगुड (आवाज) :– व्हर्ब.

जड :– कलि-आयो; सल्फ.

टणक :– सिंको.

टोचते :– **आर्से; सिआनो;** सिलि.
चालताना जलद जा हो :– ऱ्होडो.
डोके दुखत असताना :– अर्टि.
ते, छातीपर्यंत :– बोरा.

दुखते :– सिआनो; सिल्ला; सिंको.
थंडी (तापाची) **वाजताना** :– किनि-स; पोडो.
तापात :– **कार्बो-व्हेजि;** नक्स-व्हा; नेट्र-मू.

मोठी होते (वाढते) :– आयो; आर्से; किनि-स; नेट्र-मू; **सिआनो; सिंको.**
वेदनायुक्त :– रुटा.

शोथ (सूज) :– सिंको.

हुळहुळी :– ऱ्हस-टा; सिंको.

———

अनुक्रमणिका

गुद व गुदद्वार

सर्वसाधारण :– इग्ने; इस्कू; एलो; कलि-का; कल्क-का; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पिओनि; **पोडो;** फास्फ; **मर्क्यु-को;** म्युरि-ॲसि; रॅटनि; लॅके; लायको; **सल्फ;** साबा; सेपि.

ते, घोट्यापर्यंत :– अल्युमि.

ते जननेंद्रियापर्यंत :– झिंक; ऱ्होडो; लिलि-टि; सिलि; सिंको.

ते यकृतापर्यंत :– डायस्को; लॅके.

ते बेंबीपर्यंत :– कोलो; परेरा-ब्रे; लॅके.

आग :– आयरि; आर्से; इस्कू; एलो; कॅन्था; कॅप्सि; **कार्बो-व्हेजि;** नेट्र-मू; **मर्क्यु;** रॅटनि; ***सल्फ.***

एकसारखी :– कलि-का.

गरोदरपणी :– कॅप्सि.

गार पाणी लावल्याने ब वा :– एलो; कलि-का; टॅरॅबि.

दाबल्याने ब वा :– कलि-का.

द्वाराभोवती :– स्कोपे.

लघवी झाल्यानंतर :– नाय-ॲसि; ऱ्हस-टा.

शौचास झाल्यानंतर ब वा :– व्हेरा-व्हि.

आवळल्या (आचके) सारखे वाटते :– ***इग्ने;*** ओपि; कास्टि; नक्स-व्हा; ***नाय-ॲसि;*** प्लंब; **मर्क्यु-को; लॅके;** लायको.

उभे राहिल्याने जा हो :– इग्ने.

कंड, व, आलटुन पालटुन :– केलि.

निजल्याने ब वा :– मॅन्गॅनं.

त्यामुळे शौचास होत नाही :– लायको.

लघवी लागली असताना :– कास्टि.

वेदना होऊन :– प्लंबं.

शौचास होताना :– नाय-ॲसि; नेट्र-मू; प्लंबं; सिलि.

नंतर :– इग्ने; नाय-ॲसि; लॅके.

आत, ओढावेसे वाटते :– अगारि.

कंड करणाऱ्या पुटकुळ्या :– पालिओ.

गेलेले :– ओपि; कलि-बाय; नेट्र-फा; प्लंबं.

मळ राहिला आहे असे वाटते :– ग्रफाय; नाय-ॲसि; **नेट्र-मू; सेपि; लायको;** व्हेरा-आ.

पाणी आहे असे वाटते :– एलो.

शहारे येतात शौचाच्या अगोदर :– लायको.

उघड रहाते (शिथिल, शक्तिहीन) :– अल्युमि; इग्ने; **एपि; एलो;** ऐलान्थ; ओपि; कलि-का; ***फास्फ;*** सिकेल.

अनुक्रमणिका

ओले, ओलावा :— **ॲन्टी-क्रू; ओपि; कॅप्सि; कार्बो-ॲनि;** कार्बो-व्हेजि; **कास्टि;** ग्रफाय; ***नाय-ॲसि; फास्फ;*** **सल्फ;** सल्फ-आयो; **सिलि; सेपि; हेपार.**

दुर्गंधी :— अन्टी-क्रू; सल्फ-आयो.

लघवी करताना, चिकट :— कार्बो-ॲसि.

दुर्गंधी :— हेपार.

रक्तमिश्रित :— ओपि.

वात सरताना :— ॲन्टी-क्रू; कार्बो-व्हेजि.

विटाळसेपणी :— लॅके.

करवडलेले :— कार्बो-व्हेजि; कास्टि; ग्रफाय; लायको; सल्फ.

कॅन्सर :— रुटा.

कंड :— कास्टि; नाय-ॲसि; लायको; सल्फ; साबा; स्पायजे.

गुदद्वाराभोवती :— पेंट्रो; सल्फ.

नाक व कानात आलटुन पालटुन :— साबा.

नंतर, वेदना :— झिंक.

वाकल्याने :— आर्जे-मे.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :— **ग्रफाय.**

शौचानंतर :— कलि-मू; झिंक.

संभोगानंतर :— अनाका.

कंप :— कोनि.

किडा वळवळत, आहे असे वाटते :— इस्कु; फेरम-आयो; सल्फ.

शौचानंतर :— कलि-मू.

कोरडे :— **इस्कू;** रॅटनि.

खपल्या बसलेले :— पिओनि; **पेट्रो.**

गळू :— कॅल्क-स; ऱ्हस-टा; सिलि.

गार वाटते (शौचास होताना किंवा वात सरताना) :— कोनि.

गुडगुडणे :— सल्फ.

गुडदी, गोळा आहे असे वाटते :— अनाका; कलि-बाय; कॅनॅबि; क्रोट-टि; नेट्र-मू; **प्लॅटि; लॅके;** लिलि-टि; सल्फु-ॲसि; ***सेपि.***

विटाळसेपणी :— सिलि.

शौचास, होण्याच्या अगोदर :— लॅके.

झाल्याने जात नाही :— सेपि.

गुदगुल्या :— कार्बो-व्हेजि; काल्चि.

घाम :— सेपि.

चुणचुण, चावल्याप्रमाणे वाटते :— हुळहुळे पहा.

ठुसठुस :— लॅके.

ताणल्यासारखे वाटते :— सिलि.

दाबल्यासारखे वाटते :— भरल्यासारखे वाटते पहा.

नारिंगी रंगाचे पाणी वाहते :— कलि-फा.

बारीक होते :— सिफि.

बाहेर येते :— इग्ने; एपि; **एलो;** कॅल्फ-का; **नक्स-व्हा;** ***पोडो;*** फास्फ; मर्क्यु; ***मुरि-ॲसि;*** रुटा; रेडि; लायको; **सेपि.**

ओकताना :— पोडो; म्युरि-ॲसि.

खोकताना :— कास्टि.

बसल्याने जा हो :— थेरि.

बाळंतपणानंतर :— पोडो; रुटा.

लघवी करताना :— म्युरि-ॲसि; व्हॅले.

वाकल्याने :— रुटा.

वात सरताना :— व्हॅले.

शौचास, होण्याच्या अगोदर :— पोडो; रुटा.

होताना :— इग्ने; **पोडो;** लायको; **सेपि.**

नंतर :— पोडो.

सहज, न कुंथता :— कलि-का; ग्रफाय; रुटा.

स्नान केल्यावर आत जाते :— आर्नि

बाळंतपणानंतर होणारे विकार :— गेल्से; पोडो; रुटा.

बुडबुडे :— कोलो; नेट्र-मू.

अनुक्रमणिका

भगेंद्र (नाडीव्रण पहा) :— आरम-म्यु; कलि-का; कॅल्क-फा; कार्बो-व्हेजि; नाय-असि; बर्बे; सिलि.

ठुसठुसते :— कास्टि.

योनीसह :— थूजा.

भरल्यासारखे वाटते :— **इस्कू;** एलो; ***नाय-ॲसि; सल्फ;*** हॅमॅमे.

भेगा :— ***इग्ने;*** कामो; ***ग्रफाय; थूजा; नाय-ॲसि;*** नेट्र-मू; पिओनि; **रॅटनि;** सिफि; सेपि.

मुलांच्या, तान्ह्या :— कलि-आयो.

भोवती त्वग्रोग, पुरुळ वगैरे :— **नाय-ॲसि; *नेट्र-मू;*** पालिगो; ***पेट्रो;* मर्क्यु-को.**

लहान, टणक पुटकुळ्या :— कास्टि.

मूत्राशयाच्या विकाराबरोबर :— **कॅन्थॉ; मर्क्यु-को;** लिलि-टि; साबि.

मूळव्याध :— ***इस्कू;*** आर्से; ***एलो;* कलि-का;** कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; **कास्टि; कालिंसो; ग्रफाय; *नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;*** पल्स; पिओनि; फास्फ; मर्क्यु-आ-रु; ***म्युरि-ॲसि;* लॅके;** लायको; **सल्फ;** सेपि; **हॅमॅमे.**

उचलताना जा हो :— ऱ्हस-टा.

उभे राहिल्याने जा हो :— कास्टि.

इतर विकाराबरोबर आलटुन पालटुन :— अब्रो; कालिंसो; साबि.

ओल बाहेर पाझरते :— सल्फु—ॲसि.

खोकताना जा हो :— कलि-का; कास्टि; लॅके.

गार पाणी लावल्याने ब वा :— एलो; कलि-का; नक्स-व्हा; ब्रोमि; रॅटनि.

चालताना जा हो :— इस्कू; कार्बो-ॲनि; कास्टि; झिंक; ब्रोमि; म्युरि-ॲसि; सल्फ; सेपि.

ब वा :— इग्ने.

जीर्ण :— इस्कू; कालिंसो; नक्स-व्हा; मर्क्यु-आ-रु; सल्फ.

तीविषयी विचार केला तर **जा हो :**— कास्टि.

दुखते :— नाय-ॲसि; पिओनि; म्युरि-ॲसि; स्टॅफि.

टोचल्यासारखे :— सेपि.

खोकताना :— इग्ने; कलि-का; नाय-ॲसि; लॅके.

दुधाने जा हो :— सेपि.

दुर्गंधी :— कार्बो-व्हेजि; पोडो; मेडो.

द्राक्षाच्या घडाप्रमाणे :— एलो; कॅल्क-का; डायास्को; म्युरि ॲसि.

धुपणी बंद झाल्यामुळे :— अमो-मू.

निळसर :— इस्कू; **कार्बो-व्हेजि;** म्युरि-ॲसि; लॅके.

पांढरी :— कार्बो-व्हेजि.

बसल्याने जा हो :— इग्ने; ग्रफाय; **थूजा.**

ब वा :— कॅल्क-का.

बाहेर येते :— अब्रो; एलो; कॅल्क-का; म्युरि-ॲसि; सल्फ.

अनुक्रमणिका

रक्तस्त्राव होऊन :— लॅके; लेप्टा.
लघवी होताना :— कलि-का; **बॅरि-का;** म्युरि-ॲसि.
वात सरताना :— फास्फ; बॅरि-का.
शौचास होताना :— कॅल्क-फा; रॅटनि.
बाळंतपणानंतर :— कलि-का.
रक्त येते (रक्तस्त्राव पहा) :— अमो-का; कलि-का; कॅप्सि; कालिंसो; नेट्र-मू; **पल्स; फास्फ;** फास्फ-ॲसि; फेरम; बॅरि-का; सल्फ; साबि; सेपि; सोरि.
चालताना :— अल्युमि; सेपि.
थेंब थेंब एकसारखे, पण शौचास होताना येत नाही :— कोबा.
वात सरताना :— फास्फ.
विटाळशेपणी :— अमो-मू; ग्रफाय; **लॅके.**
वृद्ध स्त्रिया :— सोरि.
शौचास, होताना :— अमो-का; नेट्र-मू; फास्फ; **हॅमॅमे.**
घट्ट :— कलि-का; ट्युब; **नेट्र-मू;** फ्लुओ-ॲसि.
नंतर :— अमो-का.
लघवी करताना जा हो :— कलि-का.
लोंबलेली :— नाय-ॲसि.
विटाळसेपणी :— अमी-का; लॅके.
कष्टाने झाल्यामुळे :— कोक्यु.
व्रण पडतात :— कार्बो-व्हेजि; झिंक; सिलि.
शस्त्रक्रिया केल्यानंतरचे दुष्परिणाम :— कलि-फा; कालिंसो.
शिंकताना जा हो :— खोकताना पहा.
शेकल्याने ब वा :— आर्से; झिंक; पेट्रो; फास्फ; लायको; **म्युरि-ॲसि.**
स्पर्शाने जा हो :— कास्टि; थूजा; बेला; म्युरि-ॲसि; रॅटनि; सल्फ.

मुंग्या :— कलि-का; कॅल्क-का; कॅल्क-स; **सल्फ; साबा.**

रक्त येते :— मूळव्याध व रक्तस्त्राव पहा.

लाल :— पेट्रो; सल्फ.
बुंद :— मेडो.

वासलेले :— उघडे पहा.
आहे असे वाटते :— एपि; फास्फ.
व त्यातून शौच बाहेर येत आहे :— अपोसा.

वेदना, उकरल्याप्रमाणे :— ब्रायो.
एकसारख्या :— कलि-क्लो; फायटो.
कापल्याप्रमाणे :— अल्युमि; नक्स-व्हा; सिलि.

अनुक्रमणिका

उभे राहिल्याने जा हो :— **लॅके.**
जुलाब होताना :— आर्से.
वात सरल्याने ब वा :— कॅन्था.
काटे टोचल्याप्रमाणे :— आयरि; इस्कू; सॅनिकु; हेलेबो.
ठणका :— इस्कू; कालिंसो; ग्रफाय; **रॅटनि;** लायको.
तीव्र कळा :— इग्ने.
वर जातात :— इग्ने; फास्फ; लॅके; सल्फ; **सेपि.**
शौचानंतर बराच वेळ :— अगारि; **इग्ने; इस्कू;** कॅल्क-का; ग्रफाय; नाय-ॲसि; पिओनि; म्युरि-ॲसि; रॅटनि; सल्फ; सिलि.

व्रण :— कलि-बाय; कामो; **कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सिलि.**

शक्तिहीन; शिथिल :— उघडे पहा.

हुळहुळे :— कलि-मू; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; **नाय-ॲसि; पल्स; बेला; मॅग-मू; *म्युरि—ॲसि;*** सल्फ.
रजःपिंड, व :— ओनास्मा.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

खोकताना जा हो :— इग्ने; ट्युब; नाय-ॲसि.
दाबल्याने बेंबीवर जा हो :— क्रोट-टि.
ब वा :— कलि-का.
लघवी होताना जा हो :— म्युरि-ॲसि.
वाकल्याने जा हो :— रुटा.
ब वा :— केलि.
संभोगानंतर जा हो :— कास्टि; मर्क्यु-को; सिलि.

——————

अनुक्रमणिका

गुदद्वार व जननेंद्रिये यामधील भाग

सर्वसाधारण :— अग्नस; अल्युमि; ओलि-ॲनि; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; चिमा; पिओनि; सल्फ; सॅनिकु; सिक्ला.

आग :— ऱ्होडो.

संभोगानंतर :— सिलि.

ओढ लागते :— कलि-बाय; सिक्ला.

ओला :— कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; थूजा; पिओनि.

करवडलेला :— लायको.

कंड :— पेट्रो; सल्फ.

शौचानंतर :— टेल्यु.

खरचटणे :— स्टॅफि.

गळू :— क्रोटे-हा; मर्क्यु; सिलि; हेपार.

गुदापर्यंत :— बोव्हि.

गोळा, चेंडू आत आहे असे वाटते :— कलि-मू; कॅनॅबि; **चिमा; थेरि.**

जड :— **कोनि.**

ठुसठुस :— कास्टि.

त्वग्रोग, पुटकुळ्या :— पेट्रो; सल्फ.

वेदनायुक्त :— **पेट्रो.**

दाबल्यासारखे आत :— ओलि-ॲनि.

दुखतो :— **कास्टि.**

टोचल्याप्रमाणे :— कॅल्क-फा.

शिश्नापर्यंत :— कॅल्क-फा.

शौचास होताना :— सॅनिकु.

संभोगानंतर :— अल्युमि.

बसल्याने जा हो :— सिक्ला.

फाटलेला :— स्टॅफि.

भरल्यासारखे वाटते :— सिंको.

भोकसून झालेल्या जखमा :— सिंफाय.

वळवळत आहे असे वाटते :— केलि.

सूज, शिवणीची :— थूजा.

———

अनुक्रमणिका

मूत्रेंद्रियें

सर्वसाधारण :— आर्नि; **आस; *एपि;*** ओपि; कॅनॅबि; ***कॅन्था;*** कॅम्फ; कॅल्क-का; **कास्टि; टॅरॅबिं;** टिलि; डल्का; थूजा; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; परेरा; ***पल्स;*** पालिगो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; फेरम; बर्बे; बेला; **मर्क्यु; मर्क्यु-को;** ऱ्हस-टा; ***लायको;*** व्हॅले; व्हेरा-आ; सल्फ; सार्सा; सिल्ला; हायासा; हेपार; हेलेबो.

आलटून पालटून संधिवाताशी :— बेन्झा-ॲसि.

मूत्रपिंड :— **आर्से; एपि;** कलि-का; **कॅन्था;** टॅरॅबिं; पालिगो; **बर्बे;** बेला; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; सॅम्बुक; सालिडे; सिल्ला; स्ट्रॉशि; हेलोनि.

उजवे :— आसि; कोक-कॅ; नक्स-व्हा; बर्बे; **लायको;** सार्सा.

डावे :— कोलो; **झिंक;** परेरा; मर्क्यु; सिंको.

ते पोटाच्या खळीपर्यंत :— थूजा.

ते मांड्यापर्यंत :— इपि; **बर्बे.**

आग :— **टॅरॅबिं;** नक्स-व्हा; नेट्र-मू; फायटो; फास्फ; सेपि.

गळू :— आर्से; **कॅन्था;** पल्स; लायको; सल्फ-आयो; सिलि; सिको; हेपार.

जड :— कलि-बाय; हेलोनि.

ठुसठुस :— बर्बे

ताणल्या फुगल्यासारखे :— सालिडे; हेलोनि.

फडफडल्यासारखे वाटते :— चिमा.

बधिर, जागा :— **बर्बे.**

बुडबुडे :— बर्बे; मेडो.

लघवी तयार होत नाही, मूत्राघात :— लघवी बंद पहा.

वेदना, उचलताना जा हो :— कल्क-फा.

उभे राहिल्याने ब वा :— बर्बे.

खड्यामुळे (खडे होण्याची प्रवृत्ति पहा) :— आसि; कॅन्था; काल्चि; कोलो; टॅबॅकं; टॅरॅबिं; परेरा; पालिगो; बर्बे; सार्सा.

ठणका :— फायटो; सालिडे; सेपि; हेलोनि.

दाबल्याने जा हो :— कॅन्था; काल्चि; **बर्बे;** सालिडे.

दीर्घ श्वास घेतल्याने जा हो :— बेन्झा-ॲसि.

नाक शिंकरताना जा हो :— कॅल्क-फा.

निजल्याने, पाठीवर, पाय वर करून ब वा :— काल्चि.

पाय ताणल्याने जा हो :— काल्चि.

भोक पाडल्याप्रमाणे :— क्रिआसो.

लघवीनंतर ब वा :— मेडो; लायको.

वृषणापर्यंत :— डायास्को.

शिंकल्याने जा हो :— इथू; बेला.

हालचाल केल्याने जा हो :— कॅन्था; कलि-आयो; केलि; बर्बे.

हुळहुळल्यासारख्या :— कॅडमि; ग्रफाय; पल्स; बर्बे; व्हिस्कं; सालिडे; सेनेसि.

अनुक्रमणिका

शोथ (सूज) :– अको; आसि; **एपि; कलि-क्लो;** कॅनॅबि; **कॅन्था; टॅरॅबिं;** थूजा; नाय-ॲसि; पल्स; फेरम; बेन्झा-ॲसि; बेला; मर्क्यु-को; मेडो; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सालिडे; स्ट्रॅाशि.

गरोदरपणी :– हेलोनि.

वारंवार :– कलि-फा; गेल्से.

संधिवातात :– टॅरॅबिं.

हृदय व यकृताच्या विकाराबरोबर :– आरम-मे; कॅल्क-आर्से.

मूत्रनलिका (युरीटर) :– आसि; एपि; कॅन्था; टॅरॅबिं; पालिगो; बर्बे; बेला; लायको; व्हेरा-आ; सार्सा; सेपि.

वेदना, ओकारी होऊन :– आसि.

कापल्याप्रमाणे :– कार्बो-ॲनि; परेरा; बर्बे; बेला; लायको; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि; सार्सा.

मुरडा :– नाय-ॲसि; पालिगो.

हुळहुळल्याप्रमाणे :– आसि; **एपि; बर्बे.**

शोथ (सूज) :– कॅन्था.

मूत्राशय :– कॅन्था; कास्टि; **डल्का;** नक्स-व्हा; **पल्स;** मर्क्यु-को; रुटा; लायको; साबाल; स्टॅफि; हायासा.

ते पाठीपर्यंत :– सार्सा.

आग :– कॅन्था; कॅप्सि; झिंक-आर्से; टॅरॅबिं; मर्क्यु-को; पल्स; बर्बे; सेनेसि; सेपा.

तोंडाशी :– सेनेसि.

आत, किडा आहे असे वाटते :– बला; सेपि.

गोळा आहे असे वाटते :– क्रिआसो; लॅके.

दगड आहे असे वाटते :– पल्स.

कंड सुटून लघवीला होईलसे वाटते रात्री :– सेपि.

काहीतरी त्रासदायक भावना :– एपि.

खोकताना जा हो :– इपि; कॅप्सि.

गार :– लायसि.

जड :– कॅन्था; नेट्र-मू; लायको; सेपि.

ठुसठुस :– डिजि.

तुंबतो :– लघवी तुंबते पहा.

थंडी शहारे सुरू होतात :– सार्सा.

दुखापती, शस्त्रक्रिया वगैरे, नंतर :– आर्नि; कॅलेन्डु; **स्टॅफि.**

पडत आहे, निजलेल्या बाजूस; असे वाटते :– पल्स; **सेपि.**

पोकळ आहे असे वाटते :– स्ट्रमो.

भरल्यासारखे, वाटते :– इक्विसे; डिजि.

तेव्हा, वर, खाली काहीतरी फिरत आहे असे वाटते :– रुटा.

पण लघवीला जावेसे वाटत नाही :– आर्से; कास्टि.

लघवीनंतर :– डिजि.

मुतखडे (खडे होण्याची प्रवृत्ति पहा) कॅन्था; कॅल्क-का; बर्बे; बेन्झा-ॲसि; सार्सा; सेपि.

अनुक्रमणिका

मुंग्या आल्यासारखे वाटते :— सेपि.

लघवीनंतर :— लायको.

मोड :— कल्क-का; मेरम.

लघवीला होईलसे वाटून कुंथावे लागते :— इक्विसे; कॅनॅबि; कॅन्था; टॅरॅबिं; डल्का; डिजि; परेरा; बेला; मर्क्यु-को.

विटाळसेपणी जा हो :— कॅन्था; साबाल.

वेदना, कापल्याप्रमाणे :— टॅरॅबिं; पलाडि.

खोकताना :— इपि; कॅप्सि.

चाकूने भोसकल्याप्रमाणे :— केलि.

ठणका :— इक्विसे; एपि; कॅन्था; कॅप्सि; टॅरॅबिं; बेला.

तीव्र, व रक्त जाते :— नाय-ॲसि.

पोटावर निजल्याने ब वा :— केलि.

फुटल्याप्रमाणे :— झिंक; परेरा.

बसल्याने जा हो :— कार्डु-मे.

ब वा :— कोनि.

मुरडा :— कॅप्सि; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; पल्स; बर्बे; मेझे; सार्सा.

शस्त्रक्रियेनंतर :— कोलो; हैपरि.

लघवीची इच्छा दाबली तर :— पल्स; सल्फु-ॲसि.

संभोगानंतर :— सेपा.

हालचालीने जा हो :— कोनि; पल्स; प्रून-स्पा.

ब वा :— इग्ने; टॅरॅबि.

मोकळ्या हवेत ब वा :— टॅरॅबिं.

हुळहुळल्याप्रमाणे :— **इक्विसे;** एपि; **कॅन्था; टॅरॅबिं.**

व्रण, पुबळलेले :— पल्स; पेट्रो; **सल्फ;** सेपि.

शक्तिहीन :— आर्से; ओपि; ***कास्टि;* गेल्से; झिंक; डल्का;** **नक्स-व्हा; प्लंबं;** मॅग-मू; म्युरि-असि; स्टॅनम; **हायासा;** हेपार.

फार वेळ लघवी तुंबल्याने :— कास्टि.

वृद्धपणी :— आर्से.

शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— ओपि.

हिस्टेरिआत :— **झिंक.**

शोथ :— अको; इक्वि; एपि; कॅन्था; **टॅरॅबिं;** पालिगो; बेला; लॅके; लायको; सार्सा; सालिडे.

सर्दी झाल्याने जा हो :— कास्टि; डल्का; पल्स.

मूत्रग्रंथि (प्रास्टेट ग्लॅन्ड) :— ***कोनि;*** क्रोटे-हा; चिमा; डिजि; ***थृजा;*** परेरा; ***पल्स;*** पालिगो; फास्फ; बॅरि-का; मेडो; लायको; सल्फ; सालिडे; **साबाल;** सिंको; सेपि; **सेले; स्टॅफि.**

कॅन्सर :— क्रोटे-हा.

गळू :— **सिलि.**

गोळा आहे असे वाटते, बसल्यानंतर :— चिमा; सेपि.

जड :— मेडो.

अनुक्रमणिका

टणक :— आयो; **कोनि; थूजा;** सिलि; सेनेसि.
तील, धातु जाते :— कोनि; फास्फ-ॲसि; लायको; **सेपि; सेले;** स्टॅफि.
कारणाशिवाय :— झिंक.
चालताना :— सेले.
तरुण स्त्रियाशी बोलताना :— नेट्र-मू; फास्फ.
भावनामुळे :— कोनि.
लघवीनंतर :— सल्फ.
वारा सरकताना :— मॅग-का.
वैषयिक विचाराने :— कोनि; नाय-ॲसि.
शौचास, होताना :— कोनि; नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; सेपि; सेले.
कष्टाने झाल्यास :— नाय-ॲसि; फास्फ-ॲसि; सल्फ; सिलि.
नंतर :— सल्फ.
स्त्रियांना गोंजारताना :— ॲग्नस; **कोनि.**
स्त्रियांशी बोलताना :— नेट्र-मू; फास्फ.
दुखते, चालताना :— कलि-बाय; सिक्ला.
लघवीनंतर :— पल्स; लायको.
संभोग, करताना :— अल्युमि.
नंतर :— सेपा; सोरि.
मुष्टीमैथुनानंतर :— टरेन्टु.
मोठी, होते (वाढते) :— कॅनॅबि; **कॅल्क-का; कोनि; डिजि;** चिमा; **पल्स;** बॅरि-का; साबाल; सिलि; सेनेसि.
आहे असे वाटते :— थेरि.
मूळव्याध, व :— स्टॅफि.
वृद्धपणी :— **डिजि; बॅरि-का; साबाल; सेले.**
सुजते (शोथ) :— आरम-मे; एपि; **चिमा; थूजा; पल्स; फेरम-पिक्रि; साबाल.**
परमा बंद केल्यामुळे :— थूजा; नाय-ॲसि; मर्क्यु-ड.
हुळहुळी :— चिमा.

मूत्रमार्ग :— आर्जे-ना; **कॅनॅबि; कॅन्था;** कॅप्सि; क्लिमॅटि; थूजा; पल्स; फा मर्क्यु; लायको; सल्फ.
आग :— आर्से; कॅनॅबि; **कॅन्था;** कॅम्फ; थूजा; नक्स-व्हा; प्रुन-स्पा; **बर्बे;** मर्क्यु; मर्क्यु-को; सल्फ; सिलि.
लघवी, होण्याच्या अगोदर :— कॅनॅबि; कॅप्सि; कॅन्था; बोरा.
होताना ब वा :— बर्बे; ब्रायो; मर्क्यु; स्टॅफि.
संपता संपता :— नेट्र-का.
वारा सरताना :— मॅन्गॅ; लायको.
वीर्यपात होताना :— ॲन्टी-क्रू; सल्फ.
शिश्न ताठले म्हणजे :— कॅन्था; नाय-ॲसि.
संभोग, करताना :— कॅन्था.
नंतर :— कॅन्था; सल्फ; सेपि.

अनुक्रमणिका

लघवी करताना :– कास्टि.
उघडा आहे असे वाटते :– कोपे.
उडल्यासारखा वाटतो :– कॅन्था; कॅनॅबि; फास्फ.
कंड :– नक्स-व्हा; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; **सल्फ;** सिलि.
परमा झाला असताना :– **पेट्रोसे; मर्क्यु-को.**
काहीतरी चमत्कारिक भावना :– सेड्र.
गवताची काडी आत बाहेर भोसकते असे वाटते :– डिजि.
गळू :– कॅन्था; पल्स; ऱ्हस-टा.
गार थेंब वाहत आहेत असे वाटते :– अगारि.
गाठी, आत आहेत असे वाटते :– आर्जे-ना.
– येतात :– बोव्हि.
– हालत आहे असे वाटते :– लॅके.
गुदगुल्या :– क्लिमॅटि; पेट्रोसे.
गुल्म :– लॅके.
चालताना जा हो :– स्टॅफि.
जड झाल्यासारखा वाटतो :– टिलि; युपे-पर; साबा.
टणक :– आर्जे-ना; क्लिमॅटि; हैपरि.
ठुसठुस :– मर्क्यु-को.
ताणल्यासारखा, शिश्न ताठले असताना :– कॅनॅबि; कॅन्था.
तार कढत आहे असे वाटते :– नाय-ॲसि.
ते उदरापर्यंत :– सार्सा.
तोंड, आग :– बर्बे; सल्फ.
कंड :– ॲम्ब्रा; **कास्टि; कोक-कॅ;** पेट्रोसे.
कापल्यासारखे :– झिंक.
चंबू प्रमाणे :– कॅनॅबि; थूजा; सल्फ.
चिकटते :– कॅनॅबि; कॅम्फ; कुप्रं; थूजा; नेट्र-मू; पेट्रोसे; मेडो.
टणक :– कॅनॅबि.
टोचते :– नाय-ॲसि.
त्वग्रोग, भोवती :– कॅप्सि.
दूखते :– कॅन्था.
स्त्रियांचे :– लॅक-कॅनि; सार्सा.
भेगा :– नाय-ॲसि; नेट्र-का.
लाल :– मर्क्यु; **सल्फ.**
व्रण :– नाय-ॲसि; मर्क्यु-को.
सुजलेले :– कॅनॅबि; सल्फ.
सकाळी, स्वच्छ थेंब येतो :– फास्फ.
पिवळा :– फ्लुओ-ॲसि.
हिरवा :– मर्क्यु.
धक्के बसतात :– अल्युमि; कॅनॅबि; थूजा; पेट्रो; फास्फ; लायको; सार्सा.

अनुक्रमणिका

बधिर :— आर्जे-ना; कास्टि; मॅग-मू.
बंद होतो, शेंबडासारख्या घट्ट गोळ्यामुळे :— मर्क्यु; सेपि.
बारीक, होतो :— कॅन्था; **क्लिमॅटि;** नाय-ॲसि; नेट्र-स; **पल्स;** पेट्रो; सल्फ-आयो; सिलि.
आहे असे वाटते :— आर्जे-ना.
भेगा, तोंडाशी :— नाय-ॲसि; नेट्र-का.
मांसाकुर :— आर्जे-ना; आर्से; कॅनॅबि; नाय-ॲसि; सल्फ-आ; हेपार.
मुंग्या :— पेट्रोसे; फास्फ-ॲसि; लायको.
रक्त येते :— मर्क्यु-को.
परमा बंद केल्यानंतर :— पल्स.
पंगुवातात :— लायको.
लघवी, नंतर :— थूजा; पल्स; मर्क्यु-को; सार्सा; **हेपार.**
सुरवातीस :— कोनि.
शौचास होताना :— पल्स; लायको.
संभोग करताना :— कास्टि.
लघवी, गार आहे असे वाटते :— अगारि; नाय-ॲसि.
चे, थेंब सारखे हालत आहेत असे वाटते :— सेले; स्टॅफि.
एकच राहिला आहे, लघवीनंतर :— कलि-बाय.
वाहत आहे असे वाटते :— आर्जे-ना; कलि-बाय; थूजा; पेट्रोसे; **स्टॅफि.**
होत आहे असे समजत नाही :— आर्जे-ना; कास्टि; **मॅग-मू.**
होताना ब वा :— स्टॅफि.
लाल तोंडाशी :— मर्क्यु; **सल्फ.**
वारा जातो :— सार्सा.
वेदना, ओढ लागल्याप्रमाणे :— फ्लुओ-ॲसि; **मर्क्यु.**
कापल्याप्रमाणे :— **कॅन्था;** कॅल्क-फा; कोनि; थूजा.
वीर्यपात, होताना :— कोनि.
शिश्नाची बोंडी दाबल्याने ब वा :— **कॅन्था.**
टोचल्याप्रमाणे :— सल्फ.
मुरडा :— कॅन्था; क्लिमॅटि; सिंको.
लघवी होताना जा हो :— कॅन्था; कोनि.
ब वा :— बर्बे; **बेन्झा-ॲसि.**
नंतर :— कॅन्था; नेट्र-मू.
वारा सरताना :— मॅन्गॅनं; लायको.
व्रण :— नाय-ॲसि; मर्क्यु-को.
सायकलवर बसल्याने जा हो :— स्टॅफि.
स्राव, करवडणारा :— आज; मर्क्यु-को.
दुधासारखा :— नेट्र-मू; सेपि.
दुर्गंधी :— कार्बो-व्हेजि; बेन्झा-ॲसि; सिलि; हेपार.
परमा :— ***कॅनॅबि;*** **कॅन्था;** डिजि; ***थूजा;*** नाय-ॲसि; नेट्र-स; **पल्स;** पेट्रोसे; **मर्क्यु;** मेडो; सेपि.
जीर्ण :— कलि-आयो; थूजा; नेट्र-मू; सल्फ; सेपि.

अनुक्रमणिका

पातळ :— थूजा; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; फास्फ; लायको; सल्फ; सोरि.
पिंवळा :— अल्युमि; आर्जे-मे; थूजा; पल्स; मर्फ्यु; सेपि.
डाग पडतो :— अल्युमि; नेट्र-मू; सोरि.
येतच राहतो :— अल्युमि; आर्जे-मे; कलि-बाय; सल्फ.
लघवीनंतर :— सार्सा.
रक्तमिश्रित :— कॅन्था; कॅल्क-स.
वेदनारहित :— थूजा; नेट्र-स; फेरम.
शेंबडाप्रमाणे :— इलाप्स; सेपि.
सायीप्रमाणे :— कॅप्सि.
स्वच्छ, सकाळी :— फास्फ.
पिंवळा :— फ्लुओ-ॲसि.
हिरवा :— मर्क्यु.

लघवी व ती होण्याचे प्रकार —

एकंदरीत बदललेली :— पल्स; सल्फ; सेपि.
अल्बुमिन जाते :— ॲन्टि-क्रू; आरम-मे; **आर्से;** ***एपि;*** कलि-का; **कॅन्था;** टॅरॅबिं; थूजा; नेट्र—का; नेट्र-फा; पल्स; **प्लंबं; फास्फ;** फास्फ-ॲसि; **फेरम;** ब्रायो; ***मर्क्यु-को;*** ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; व्हॅले; **सल्फ;** हेलेबो.
गरोदरपणी :— एपि; **मर्क्यु-को;** हेलोनि.
व नंतर :— पायरो; मर्क्यु-को.
दारूच्या अतिरेकामुळे :— आर्से; कार्बो-व्हेजि.
मधुन मधुन :— फास्फ.
हृदयाच्या विकारात :— कॅल्क-आर्से.
असमाधानकारक, अपुरी :— आर्से; कास्टि; क्लिमॅटि; डिजि; **मॅग-मू;** लॅके; सेले; **हेपार.**
आक्झॅलिक असिड जाते :— आक्झॅ-ॲसि; कलि-स; कास्टि; टॅरॅबिं; **नाय-मू-ॲसि;** नेट्र-फा; नेट्र-स; बर्बे.
आग होते :— कढत पहा.
आपोआप होते :— नकळत होते पहा.
आवरत नाही (घाई होते) :— आर्नि; कॅन्था; ***क्रिआसो;*** क्लिमॅटि; नक्स-व्हा; **पल्स; पेट्रोसे;** फास्फ; फास्फ-ॲसि; ब्रायो; ***सल्फ;*** **सेपि.**
पाण्याचा आवाज ऐकल्याने किंवा पाण्यात हात बुडविल्याने :— लायसि.
आसपास कोणी असले तर होत नाही :— ॲम्ब्रा; टरेन्टु; **नेट्र-मू;** म्युरि-असि; हेपार.
उभे राहिल्यानेच होते :— अल्युमि; कास्टि; कोनि; **सार्सा;** सिफि; हैपरि.
पाय दूर ठेवून व वाकून :— चिमा.
उन्हाळे लागल्याप्रमाणे :— कष्टाने होते पहा.
ओणवे झाल्यानेच होते :— कॅन्था; परेरा; प्रुन-स्पा.
कढत (आग होते) :— **आर्से;** एपि; एलो; **कॅनॅबि; कॅन्था;** कॅम्फ; **थूजा;** नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; नेट्र-का; नेट्र-स; ***बेला;*** बोरा; **मर्क्यु; मर्क्यु-को;** सल्फ; **हेपार.**
रक्तप्रदरात :— फेरम.

अनुक्रमणिका

करवडणारी :— अर्टि; आर्नि; **पल्स; मर्क्यु; मर्क्यु-को;** मेडो; बेन्झा-ॲसि; लारो; सल्फ; **हेपार.**
कष्टाने (वेदनायुक्त) थेंब थेंब होते :— अको; आर्जे-ना; आर्से; इरिजि; ओपि; **कॅनॅबि;** ***कॅन्था;*** **कामो; टॅरॅबिं;** डिजि; ***नक्स-व्हा;*** परेरा; **पल्स; प्रून-स्पा;** प्लंबं; पेट्रोसे; बेला; ***मर्क्यु-को;*** लायको; **लिलि-टि; सल्फ; साबा; स्टॅफि.**
आव झाली असताना :— आर्नि.
इतकी की वेदनामुळे खोलीभर नाचावे लागते :— एपि; कॅनॅबि; कॅन्था; पेट्रोसे.
कष्टार्तवात :— अमो-मू; सेनेसि.
खडबडित जमिनीवरून गाडीने गेल्याने :— युपे-पुर.
चिमट्याने मूल काढल्यानंतर :— बर्सा.
झाल्यानंतर जा हो :— **इक्विसे.**
दात येत असताना :— इरिजि.
दारूच्या दुष्परिणामामुळे :— नक्स-मो.
नंतर शिश्न ताठते :— रेडि.
निजल्याने ब वा :— क्रिआसो.
नुकत्याच लग्न झालेल्या स्त्रियाना :— ***स्टॅफि.***
भरपूर लघवी होऊन :— इक्वि.
लघवी करण्याचा प्रयत्न केला तर जा हो :— प्लंबं.
व, सहज होते, आलटुन पालटून :— गेल्से.
कंड करणारी :— अर्टि.
कापसाचे पुंजके असल्याप्रमाणे :— ***कॅन्था;*** बर्बे; मेझे; सार्सा.
कुंथल्याशिवाय होत नाही :— **अल्युमि;** एलो; ओपि; कास्टि; ट्युब; **मॅग-मू; म्युरि-ॲसि;** लिलि-टि; हेपार.
इतके की गुदद्वार बाहेर येते :— म्युरि-ॲसि.
जास्त कुंथले की कमी होते :— कलि-का.
क्वचितच होते :— एपि; ओपि; कॅन्था; नक्स-व्हा; लॅक-कॅ; लोबे; सिल्का.
दिवसातून, एकदा; पण भरपूर :— लॅक-कॅनि; सिफि.
दोनदा, पण थोडी :— पायरो.
दिवसा :— थेरि; बोरा; लायको.
गढूळ :— एपि; कॅन्था; कामो; कार्बो-व्हेजि; केलि; **कोनि;** ग्रफाय; फास्फ; **फास्फ**-ॲसि; बर्बे; ब्रायो; ***मर्क्यु;*** मिरि; सल्फ; **साबा;** ***सिना;*** सिंको; सेपि.
घाम येताना :— **इपि; फास्फ; मर्क्यु.**
झाल्यानंतर :— **कामो; केलि; ग्रफाय; टॅरॅबि;** ***फास्फ-ॲसि;*** बर्बे; बेला; ***ब्रायो;*** लायको; सिंको.
तापात :— फास्फ
मातट :— **इस्कू; कलि-का; नेट्र-मू; ऱ्हस-टा.**
गळते, थेंब थेंब :— कलि-मू; ***कॅन्था;*** **क्लिमॅटि;** टॅरॅबिं; नक्स-व्हा; **पल्स;** प्लंबं; मर्क्यु; **मर्क्यु-को; लिलि-टि; सल्फ;** सेले.
आपोआप (न कळत) :— आर्नि; कॅन्था; कास्टि; क्लिमॅटि; सेले.
उठताना बसल्याजागेवरून :— स्पायजे.
तुंबल्यामुळे :— कास्टि; नक्स-व्हा.

बाळंतपणानंतर :— आर्नि; ट्रिलि.
राग आला म्हणजे :— पल्स.
लघवीनंतर :— कॅनॅबि; क्लिमॅटि; हेपार.
वृद्धपणी :— कोनि; बॅरि-का.
गार :— अगारि; **नाय-ॲसि.**
गाळ जमतो :— ॲम्ब्रा; कॅन्था; कोलो; झिंक; पल्स; फास्फ-ॲसि; **मर्क्यु; लायको;** व्हॅले; सार्सा; **सेपि.**
कफाचा (श्लेष्मा) :— इक्विसे; टॅरॅबिं; चिमा; नेट्र-मू; परेरा; **पल्स; बर्बे;** बेन्झा-ॲसि; मर्क्यु-को; सार्सा; सेपि.
गर्भाशय खाली आले असताना :— सेनेसि.
कापसाच्या पुंजक्याप्रमाणे :— कॅन्था; झिंक; बर्बे; ***मेझे;*** सार्सा.
काफीच्या बुकटीप्रमाणे :— एपि; हेलेबो.
काळा :— काल्चि; टॅरॅबिं; लॅके.
कोंड्याप्रमाणे :— ॲन्टि-टा; फास्फ; मर्क्यु; व्हॅले.
खरखरीत :— सेले.
गढूळ :— फास्फ-ॲसि; बर्बे.
चिकट :— एपि; कोलो; ट्युब; **पल्स;** पायरो; **फास्फ; फेरम; *सेपि.***
चीजप्रमाणे :— **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; सार्सा; सिकेल.
चुन्याप्रमाणे :— साबाल.
धागे, दोरे असलेला :— कॅन्था; नाय-ॲसि; सेनेगा.
पांढरा :— क्रिआसो; ग्रफाय; फास्फ; बर्बे; ***ऱ्हस-टा;*** सार्सा; सेपि.
पिठूळ—ॲन्टि-टा; एपि; कॅल्क-का; ग्रफाय; नेट्र-मू; फास्फ; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; सल्फ; सिंको.
पिंगट :— अम्ब्रा; आर्नि; एपि; लॅके.
पिवळा :— झिंक; फास्फ; सेपि.
बुळबुळीत :— कोलो; बर्बे.
मातीसारखा :— टॅरॅबिं; झिंक; बर्बे.
रक्ताचा :— कॅन्था; चिमा; पल्स; फास्फ-ॲसि; सेपि.
लाल (विटकराच्या बुकटीप्रमाणे) :— आर्नि; आर्से; **कॅन्था;** टरेन्टु; डिजि; **नेट्र-म;** परेरा; ***पल्स;*** फास्फ; **ब्रायो;** मर्क्यु; ***लायको;* व्हॅले; सिंको;** सेनेसि; ***सेपि;*** सेले.
पिंवळा :— सिलि.
वाळू :— अमो-का; झिक; फास्फ; बेन्झा-ॲसि; ***लायको;* लेडम;** सल्फ-आयो; सार्सा; सिलि; **सेपि; सेले.**
पिंगट; टरेन्टु.
घाई होते :— आवरत नाही पहा.
घाबरटपणामुळे :— इग्ने; व्हिवु; सिमिसि.
चिकट :— कोलो; नेट्र-स; फास्फ-ॲसि; सेपि.
चिळकांड्या उडतात; होताना :— कोनि; क्लिमॅटि; ट्युब.
जड :— कोक-कॅ; बर्सा.
झाल्यानंतर मूत्राशय भरल्यासारखे वाटते :— असमाधानकारक पहा.

अनुक्रमणिका

तवंग येतो :— कोलो; पल्स; ***पॅरि;*** फास्फ; **सेपि;** सोरि.
तेलकट :— आयो; क्रोट-टि; फास्फ; **संबुल.**
रंगीबेरंगी (इंद्रधनुष्याप्रमाणे) :— पॅरि; फास्फ; सेपा

तुंबते (मूत्राशयात, मूत्रावरोध) :— अको; **आर्नि; आर्से; एपि; ओपि; *कॅन्था;* कॅम्फ;** कास्टि; कोनि; गेल्से; टरेन्टु; टॅरॅबिं; नक्स-व्हा; परेरा; **पल्स;** वेला; ***लायको; स्ट्रमो;* हेमार.**
आव झाली असताना :— आर्नि.
ओल व गारव्याने गारठल्यामुळे :— **अको;** गेल्से; **डल्का;** ऱ्हस-टा.
कॉलऱ्यात :— कॅन्था; कॅम्फ; व्हेरा-आ.
गाणे, संगीत ऐकल्याने सुटते :— टरेन्टु.
गुंगी येते :— टॅरॅबि.
तापात, किंवा तीव्र रोगात :— ओपि; फेरम-फा; लायको.
थेंब थेंब गळते :— कास्टि; नक्स-व्हा.
पण, लघवीला लागत नाही :— **आर्से; कास्टि;** प्लंबं; फास्फ; हायासा.
पाण्याचा आवाज ऐकिल्याने सुटते :— झिंक; टरेन्टु; लायसि.
पंगुवातात :— अपोसा.
बाळंतपणानंतर :— **आर्से;** ओपि; **कास्टि;** हायासा.
मुलांची, नुकत्याच उपजलेल्या :— **अको;** एपि.
रागावलेल्या आईला प्याल्यामुळे :— ओपि.
मागे टेकून बसल्याने सुटते :— झिंक.
मूत्रग्रंथि वाढल्यामुळे :— डिजि; स्टॅफि.
विटाळसेपणी :— कलि-बाय.
वेदनायुक्त :— कॅन्था; कास्टि; नक्स-व्हा.
वेदना होत असताना :— कोलो; प्लंब.
वृद्धपणी :— सालिडे.
शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— कास्टि.
शीळ घातल्याने सुटते :— टरेन्टु; सिक्ला.
श्रमानंतर :— **आर्नि; कॅप्सि; ऱ्हस-टा.**
हिस्टेरिआत :— इग्ने; **झिंक.**
तेलकट :— किनि-स; मर्क्यु-को.
थांबते, पुन्हा सुरू होते :— अगारि; अॅन्टी-क्रू; एपि; ओपि; कलि-का; कार्बो-अॅनि; कास्टि; ***कोनि; क्लिमॅटि;*** गेल्से; थूजा; लायको; लेडम; सल्फ; **साबाल;** सार्सा; **हेपार.**
कुंथल्यानंतर थोडे थेंब पडतात नंतर चांगली सुरू होते :— क्लिमॅटि.
चिळकांड्या उडून, प्रत्येक चिळकांडीला कापल्यासारख्या वेदना होतात :— **पल्स.**
वेदनायुक्त, शिश्न ताठून :— अॅन्टी-क्रू
संभोगानंतर :— फास्फ; अॅसि.
थेंब बाहेर येत आहेत से वाटते; विश्रांतीने जा हो :— सेपि.

अनुक्रमणिका

थोड्या प्रमाणात होते :— आर्से; ***एपि;*** **ओपि;** ***कॅन्था;*** **काल्चि;** कोनि; **ग्रफाय;** डल्का; **डिजि;** नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु; मर्क्यु-को; **रुटा;** ऱ्हस-टा; लायको; व्हेरा-आ; सल्फ; सार्सा; सिंको; **स्टॅफि; हेलेबो.**

तापात :— एपि; पल्स.

नंतर, डोके दुखते :— आयो; ओलि-ॲनि.

स्त्रियाना, (भित्र्या, घाबरट) :— अगारि.

दाट :— कोक-कॅ; नक्स-व्हा; मर्क्यु-को; सेपि.

दुधासारखी :— आरम-मे; एपि; कलि-फा; **कलि-बाय; फास्फ-ॲसि; लायको;** व्हाओ-ओ; व्हिस्कं; **सिना;** हेपार.

मेंदूत पाणी साचले असताना :— एपि.

लघवी संपताना (शेवटला भाग) :— **कार्बो-व्हेजि; फास्फ-ॲसि;** सार्सा; सेपि.

दुसऱ्याच्या देखत होत नाही :— आसपास कोणी असले तर पहा.

धार जोरदार :— नक्स-व्हा.

दुभंगलेली :— थूजा; मर्क्यु-को.

पिरगळलेली :— सल्फ-आयो.

फवाऱ्याप्रमाणे :— क्रिआसो.

बारीक :— कोपे; क्लिमॅटि; युपे-पुर; स्टॅफि.

मंद (अशक्त, हळूहळू) :— **अल्युमि;** आर्जे-ना; **आर्नि;** ओपि; ***कास्टि;*** क्लिमॅटि; मर्क्यु; **मर्क्यु-को; म्युरि-ॲसि; लायको;** सल्फ; सार्सा; सेपि; ***हेपार;*** हेलेबो.

दम्यात किंवा हृदयविकारात :— लारो.

सरळ खाली पडते :— आर्जे-ना; कास्टि; गेल्से; **हेपार.**

धागे, दोरे असलेली :— सेनेगा.

नकळत होते (स्त्राव न कळत पहा) :— आर्से; आर्से-आयो; ऐलान्थ; ***कास्टि;*** डल्का; नक्स-मो; नेट्र-मू; **पल्स;** फास्फ; **फेरम; ऱ्हस-टा;** लायको; साबाल; सिकेल; सेपि; सोरि; स्टॅफि.

अंथरुणात :— आर्जे-ना; आर्नि; **कास्टि;** नेट्र-मू; नाय-ॲसि; ***पल्स; बेला;*** **मर्क्यु;** मॅग-फा; **ऱ्हस-टा; सल्फ; सिना; सिफि; सिलि;** सेपि.

अशक्त मुलाना :— थायरा; सिंको.

गरोदरपणी :— पोडो.

जाग येत नाही :— क्रिआसो; बेला.

पहिल्या झोपेत (पूर्व रात्री) :— **कास्टि; क्रिआसो; फास्फ-ॲसि; सेपि.**

पोर्णिमेला :— सोरि.

मोठ्या इसमाना :— कलि-का.

लघवी काढण्याकरता नळी घातल्यानंतर :— मॅग-फा

वृद्धपणी :— अपोसा; सिकेल

सवयी शिवाय दुसरे कारण नसेल तर :— **इक्विसे.**

आचके, फेफरे येताना :— कास्टि; झिंक; प्लंबं; **युफो; हायासा.**

आनंदाश्चर्यामुळे :— पल्स.

इच्छा दाबली तर :— थूजा; पल्स; सल्फ.

उठताना बसलेल्या जागेवरून :— पेट्रो; मॅग-का; स्पायजे.

अनुक्रमणिका

खोकताना :— एपि; ***कास्टि;*** टरेन्टु-कु; **नेट्र-मू; पल्स;** ***फास्फ;*** **व्हर्ब; सिल्ला;** सेपि.
गरोदरपणी :— आर्से; नेट्र-मू; **पल्स;** सिफि; सेपि.
गाडीतून जाताना जा हो :— थूजा; लॅक-डि.
ब वा :— लायको.
गार पाण्यात हात बुडविल्याने :— क्रिआसो.
चालताना :— नेट्र—मू; पल्स; फेरम; मॅग-का; लॅक-डि.
पण, उभे राहून, करण्याचा प्रयत्न केला; तर होत नाही :— मॅग-मू.
ब वा :— ऱ्हस-टा.
झोपेच्या गुंगीत :— बेला.
धावताना :— आर्नि; ब्रायो; लॅक-डि.
दिवसा फक्त :— **फेरम.**
निजल्याने जा हो :— क्रिआसो; पल्स; पिक्रि-ॲसि; बेलिस; लॅके; लायको.
बसल्याने जा हो :— कास्टि; नेट्र-मू; पल्स; ऱ्हस-टा; सार्सा.
ब वा :— झिंक.
बाळंतपणानंतर :— आर्नि; **आर्से.**
मूत्राशय मोकळे वाटून :— हेलोनि.
लघवी करण्याचा प्रयत्न केला तर सुटत नाही :— गेल्से.
लवकर, गेले नाही तर :— लॅके; सेपि.
वारा सरताना :— पल्स; म्युरि-ॲसि; सल्फ.
वृद्ध इसमाना :— सिकेल.
शिंकताना (खोकताना पहा) :— **कास्टि; फास्फ-ॲसि.**
शौचानंतर :— **म्युरि-ॲसि.**
स्वप्नात, होत आहे असे वाटून :— क्रिआसो; सेनेगा; सेपि
हसताना (खोकताना पहा) :— नक्स-व्हा; **सेपि.**

पाणी पिण्याच्या मानाने, जास्त होते :— एपि; कोलो; नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; बेला; मर्क्यु; लॅके-कॅ.
कमी होते :— रॅफे.

पित्त जाते :— चिओ

पुढे येऊन मागे जाते :— प्रून-स्पा.

पू जातो :— आर्नि; उव्हा; कलि-स; कॅन्था; क्लिमॅटि; पालिगो; बॅप्टि; ऱ्हस-टा; सल्फ-आयो.
बेशुद्धावस्थेत :— बॅप्टि.

पेये पिण्यानंतर जा हो :— आर्जे ना; एपि; फेरम-फा; **सॅम्बक;** सार्सा.

फास्टेट्स जातात :— कॅल्क-फा; पिक्रि-ॲसि; फास्फ; **फास्फ-ॲसि; बेन्झा-ॲसि; सालिडे;** स्टनम

फेसाळ :— आरम-मे; **केलि; लॅके;** लायको; सिफि; सेनेगा; सेपा; सेले; **स्पांजि.**

बसल्यानंतर काही वेळाने सुटते (तुंबते पहा) :— आर्नि; कास्टि; ऱ्हस-टा; सेपि; हेपार.
बराच वेळ मूत्राशय दाबल्यानंतर :— अल्युमि; ओपि; कास्टि; मॅग-मू; म्युरि-ॲसि; हेपार.

बसल्याने जा हो :— पल्स; सार्सा.
ब वा :— कास्टि; झिंक.

अनुक्रमणिका

बंद होते (मूत्राघात) :— **अको; आर्नि; आर्से; एपि; ओपि; कॅन्था; कॅम्फ;** कार्बो-व्हेजि; **पल्स;** लॅके; ***लायको;*** लारो; व्हेरा-आ; सालिडे; सिकेल; ***स्ट्रमो;* हेपार.**

कॉलऱ्यात :— **आर्से; कार्बो-व्हेजि; कुप्रभ.**

तान्ह्या मुलात :— चिमा.

तापात :— आर्नि; आर्से; ओपि; बेला; स्ट्रॅमो; हायासा.

पाठीच्या कण्याला आघात झाल्याने :— आर्नि; टरेन्टु.

बेशुद्धावस्थेत :— डिजि; प्लंब.

भरपूर होते :— असेटि-ॲसि; आर्जे-ना; **आर्जे-मे;** ओलि-ॲनि; कॅनॅबि; **क्रिआसो;** ***गेल्से;*** नेट्र-स; **पल्स; फास्फ;** ***फास्फ-ॲसि;*** **मर्क्यु; म्युरि-ॲसि;** मोस्क; युरेनि; **ऱ्हस-टा;** लॅक-कॅ; **लायको; लेडम; व्हर्ब; व्हिबुर; सल्फ; सिल्ला; स्पायजे.**

जलोदर (नाळगुद) झाले असताना :— सिल्ला.

झाल्याने ब वा :— इग्ने; गेल्से; सॅग्न्वि.

डोके दुखत असताना :— मोस्क; लॅक-डि; व्हिबर.

रक्तस्त्राव होत असताना :— इग्ने; कॅल्क-का; गेल्से; मोस्क; लॅके; व्हिबुर; सल्फ; सार्सा; स्ट्रमो.

व, थोडी, आलटुन पालटुन :— गेल्से; डिजि; नाय-ॲसि; बर्बे; बेला; सेनेसि.

विटाळसेपणी :— कामो; फायटो; फास्फ-ॲसि; मेडो; व्हिबु; हायासा.

रात्री :— कल्क-फ्लुओ; युरेनि; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; स्पायजे.

विटाळसेपणी :— कामो; फायटो; फास्फ-ॲसि; मेडो; व्हिबु; हायासा.

वेदना होताना :— लॅक-डि.

हिस्टेरिआत :— ओलि-ॲनि.

मागे वाकल्याशिवाय होत नाही :— अल्युमि.

मूल रडते, होण्याच्या अगोदर :— अको; नक्स-व्हा; बोरा; **लायको; सॅनिकु;** सार्सा.

युरिक ॲसिड जाते :— अटि; कोक-कॅ; नेट्र-स; बर्बे; बर्सा; लायको; सेपि.

रक्ताची (रक्तस्त्राव पहा) :— आर्नि; आर्से; टॅरेबिं; फास्फ; मर्क्यु-को; सिकेल; सिल्ला.

पाठीच्या कण्यात शहारे येऊन :— नाय-ॲसि.

लघवी, संपताना (शेवटला भाग) ॲन्टि-टा; झिंक; पल्स; मेझे; सार्सा; हेपार.

सुरवातीस :— कोनि.

नंतर :— थूजा; हेपार.

संभोगातिरेकानंतर :— फास्फ.

रंग,—काळसर :— ***अको;*** **ॲन्टि-टा;** एपि; कॅल्क-का; **काल्चि;** केलि; टॅरॅबिं; **बेला;** ***ब्रायो; मर्क्यु;*** लॅके; ***व्हेरा-आ;*** **सेपि;** सेले.

ठिपके :— हेलेबो.

काळा :— आर्से; एपि; कलि-का; **काल्चि; टॅरॅबिं; मर्क्यु-को; लॅके.**

शाईसारखा :— काल्चि.

केशरी :— सिना.

गुलाबी :— अमो-फा.

दुधासारखा :— दुधासारखी पहा.

धुरकट :— टॅरॅबिं; व्हर्ब.

निळसर :— नाय—ॲसि.

पाण्यासारखा :— इग्ने; कॅनॅबि; गेल्से; नेट्र-मू; म्युरि-ॲसि; सिल्ला; सेपि.

शेण कालविलेल्या :— आर्से;

पांढरा :— दुधासारखी पहा

पिवळा :— आरम-मे; कार्डु-मे; लॅके; सेपि.

डाग पडतो :— फायटो.

पिंगट :— आनि; आर्से; केलि; बेन्झा-ॲसि; ब्रायो; मर्क्यु.

डाग पडतो :— बेन्झा-ॲसि.

फिकट :— कलि-का; कोवि; फास्फ-ॲसि; स्ट्रांशि.

लाल :— आर्नि; आर्से; कॅन्था; केलि; **बेन्झा-ॲसि; ब्रायो;** मर्क्यु-को; सेपि; स्ट्रमो.

डाग पडतो :— सॅनिकु.

हिरवा :— कॅम्फ; मर्क्यु-को; व्हेरा-आ; सिआनो.

रात्री जास्त वेळा होते :— कॅल्क-का; बॅरि-का; मर्क्यु; मेडो; ऱ्हास-टा; लायको; सल्फ; सेपि.

वारंवार होते :— आर्जे-मे; इग्ने; एपि; कलि-ना; कॅन्था; कॅल्क-का; **कास्टि; क्रिआसो;** गेल्से; ग्रफाय; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; **बॅरि-का;** ***मर्क्यु; मर्क्यु-को;*** मॅन्गॅनं; ऱ्हास-टा; लॅके; लायको; सल्फ; सिल्ला; स्टॅकि.

गाडीतून गेल्याने ब वा :— लायको.

डोके दुखत असताना :— व्हिबुर.

दिवसा, फक्त :— ऱ्हस-टा.

प्रत्येक तासाला :— कॅल्क-आर्से.

रात्रंदिवस :— मर्क्यु.

विटाळशेपणी :— हायासा.

वारा जातो :— सार्सा.

वास, अमोनियासारखा किंवा उग्र :— ***असाफि; आयो;*** किनि-स; नाय-ॲसि; पिक्रि-ॲसि; फास्फ; **बेन्झा-ॲसि;** मेडो; मोस्क; स्ट्रांशि.

विटाळसेपणी :— नाय-ॲसि.

आंबुस :— कोक-कॅ; ग्रफाय; पेट्रो; सालिडे; सेपि.

कांद्यासारखा :— गॅम्बोज.

कस्तुरीसारखा :— आसि.

गोड :— आर्जे-मे; टॅरॅबि; नक्स-मो.

घोड्याच्या मुतासारखा :— **नाय-ॲसि;** बेन्झा-ॲसि.

जटामांसीसारखा :— म्युरे.

तिखट :— नाय-ॲसि; परेरा; बोरा.

दुर्गंधी (चिळसवाणा) :— आर्नि; एपि; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; टरेन्टु; ***डल्का;*** थूजा; नाय-ॲसि; पल्स; बॅप्टि; बेन्झा-ॲसि; सल्फ; सालिडे; ***सेपि;***

भरपर :— ऱ्होडो.

मांजराच्या मुतासारखा :— व्हाओ-ट्रा.

रहित :— सेद्र; स्पांजि.

लसणीसारखा :— कुप्रम-आर्से; फास्फ.

सुवासिक :— ओनास्मा; टॅरॅबिं; युपे-पुर.

अनुक्रमणिका

विशिष्ट गुरुत्व, वाढलेले (साखर जाते पहा) :— आर्नि; काल्चि.
कमी झालेले :— **प्लंबं;** फास्फ; मर्क्यु-को.
वेदना होत असताना :— कॅल्क-का; गेल्से; टॅरॅबिं; थूजा.
शरीर वेड्यावाकड्या स्थितीत ठेवल्याने होते :— झिंक.
शौचास लागली म्हणजे होते :— नक्स-व्हा.
शौचास होतानाच होते :— एपि; म्युरि-ॲसि.
साखर जाते (मधुमेह) :— आर्जे-मे; आर्से; ***कार्बो-व्हेजि;*** कोलो; क्रिआसो; टरेन्टु; टॅरॅबिं; थूजा; नेट्र-मू; प्लंबं; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बोव्हि; युरेनि; रॅनन-ब; **लायको;** सल्फ; सेपि; हेलोनि.
लहान मुले :— क्रॅटिग.
सायकल (घोडा) वर बसल्याने ब वा :— लायको.
हळुहळु होते :— धार मंद पहा.
होईल होईलसे वाटते (जाण्याची इच्छा) :— ॲन्टी-टा; आर्जे-ना; एपि; कलि-का; कॅनॅबि; ***कॅन्था;*** कॅम्फ; **कास्टि;** थूजा; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; **पल्स; फास्फ-ॲसि;** बर्वे; बेला; ब्रायो; ***मर्क्यु-को;*** लिलि-टि; **सल्फ; साबि; सार्सा; सिल्ला;** सिंको; सेपि; **स्टॅफि.**
गर्भाशय खाली उतरल्यामुळे :— **लिलि-टि; सेपि.**
गुदात गोळा आहे असे वाटून :— लिलि-टि.
तापात :— ॲन्टि-टा; **एपि;** पल्स; बेला.
नुकत्याच लग्न झालेल्या स्त्रियांना :— ***स्टॅफि.***
पण होत नाही :— आर्नि; **आर्से;** ओपि; **कॅन्था;** कास्टि; ***डिजि; नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; ***मर्क्यु-को;*** **सार्सा;** स्ट्रमो; हायासा; हेलेबो.
बाळंतपणानंतर :— ओपि; **स्टॅफि.**
योनीतून रक्ताचे गोळे पडल्याने ब वा :— कोक-कॅ.
रात्री :— डिजि; लायको; सल्फ; साबाल; सिलि.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— सार्सा.
संभोगानंतर :— नेट्र-फा.
हगवणीत :— आर्नि; एपि; कॅन्था; **मर्क्यु-को.**
होत आहे हे समजत नाही :— अल्युमि; आर्जे-ना; **कास्टि; मॅग-मू.**
होताना कसेसेच होते :— व्हेरा-व्हि; सेड्र.

—————

अनुक्रमणिका

जननद्रिये
(पुरुष व स्त्री(

सर्वसाधारण :— अग्नस; आर्नि; इरिजि; कलाडि; काफि; गेल्से; नाय-ॲसि; पल्स; बर्बे; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सल्फ; साबाल; सेपि; सेले; हायासा.

उजवी :— एपि; कॅल्क-का; कास्टि; क्लिमॅटि; नक्स-व्हा; पलाडि; मर्क्यु; लायको; व्हेरा-आ; सल्फु-ॲसि; स्पांजि; हेपार.

डावी :— थूजा; नाजा; **पल्स; ऱ्होडो; लॅके.**

आलटून पालटून :— ओनास्मा; ओलि-ॲनि; कोलो; ऱ्होडो; लॅक-कॅ; लायकोप; सिमि.

ते मांड्यापर्यंत :— ॲस्टि; आक्झॅ-ॲसि; कलि-का; कामो; केलि; ऱ्हस-टा; सिमि; सेपि.

ते वर :— म्युरे.

आग :— टरेन्टु; ट्युब.
खाण्याने जा हो :— ट्युब.

करवडलेली :— टरेन्टु.

कंड :— टॅरॅक्स; रेडि; साबि.

आग होऊन :— अर्टि; नेट्र-मू.

कोरडी :— टरेन्टु.

गार :— साबाल.

गुदगुल्या :— प्लॅटि.

घाम :— डायास्को; थूजा; सार्सा; **सेपि;** सेले.

ठुसठुसणे, संभोगानंतर :— नेट्र-का.

त्वग्रोग :— पेट्रो; रेडि; ऱ्हस-टा.

दुर्गंधी :— थूजा; सल्फ; सार्सा; सोरि.

बसल्याने जा हो :— सल्फ.

शिथिल, संभोगाचे वेळी :— नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; सल्फ.

शिरा वेड्यावाकड्या :— झिंक.

अनुक्रमणिका

संभोगसुखाचा अतिरेक त्यामुळे तृप्ति लवकर :— स्टॅनम.

संभोगेच्छा, उत्तेजित :— ओरिगो; झिंक; बर्सा; मॅन्सि; संबुल.
निरर्थक :— स्टॅफि.

संवेदना तीक्ष्ण :— काफि; झिंक; टरेन्टु; प्लॅटि; स्टॅफि.

सुजलेली :— टरेन्टु; ऱ्हस-टा.

हातानी चाळविण्याची प्रवृत्ति :— अको; कॅन्था; झिंक; बुफो; मर्क्यु; सेपि; स्ट्रमो; हायासा.

हालचालीने जा हो :— साबि.

—————

अनुक्रमणिका

पुरुषजननेंद्रिये

सर्वसाधारण :— अग्नस; आरम-मे; आर्जे-ना; कॅनॅबि; कॅन्था; कोनि; ***क्लिमॅटि;*** **ग्रफाय; थूजा; नक्स-व्हा; *नाय-ॲसि; पल्स;*** प्लॅटि; ***मर्क्यु;*** **ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; लायको; सल्फ;** सिनाबा; सेले; स्पांजि; स्टॅफि.

अंड :— आरम-मे; आर्जे-मे; आर्नि; क्लिमॅटि; नक्स-व्हा; ***पल्स;*** मर्क्यु; ऱ्हस-टा; **ऱ्होडो; सेपि; स्पांजि;** स्टॅफि.

उजवे, डावे आलटुन पालटुन :— ऱ्होडो.

आग :— नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; **पल्स.**

आत गेलेले :— आरम-मे; ओलि-ॲनि; क्लिमॅटि; झिंक; प्लंब; ऱ्होडो; साबाल.

कॅन्सर :— स्पांजि.

गुल्मे :— आयो; ***आरम-मे;*** टरेन्टु; **पल्स; मर्क्यु-आ-रु.**

गार :— अग्नस; मर्क्यु.

गाठी :— सोरि.

टणक बारीक :— आयो; ट्युब; पल्स; सिलि; स्पांजि.

चालताना जा हो :— झिंक.

चेचल्यासारखे वाटते :— ऑक्झॅ-ॲसि; आर्जे-मे; ऱ्होडो.

टणक :— आयो; आरम-मे; ***कोनि;*** क्लिमॅटि; **मेडो; ऱ्होडो; सिलि; स्पांजि.**

टोचते :— कास्टि.

ठुसठुस :— आक्स-ॲसि; स्पांजि.

दाबल्यासारखे वाटते :— कास्टि; झिंक; पल्स.

मऊ :— कॅप्सि; सल्फ-आयो.

मुरडा :— सोरि.

मोठे, वाढलेले :— क्लिमॅटि; डल्का; पल्स; मेझे; ऱ्होडो; स्पांजि.

आलटून पालटून :— ओलि-ॲनि.

लघवी झाल्याने ब वा :— कोबा.

लोंबते :— कॅल्क; कॅल्क-का; क्लिमॅटि; पल्स; सस्फ.

वर ओढल्याप्रमाणे वाटते :— ओलि-ॲनि.

वस्त्राच्या दाबाने जा हो :— आर्जे-मे.

वाढ होत नाही अशक्त मुलात :— आरम-मे.

वाळलेले (झिजलेले) :— आयो; कलि-आयो; साबाल.

संभोगातिरेकामुळे :— स्टॅफि.

वृषणात न उतरलेले (मुलांचे) :— थायरा.

वेदना :— बर्वे; हॅमॅमे.

शोथ (सूज) :— **अको;** आर्नि; कोनि; क्लिमॅटि; ***पल्स;*** बॅप्टि; ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; स्पांजि; हॅमॅमे;

गालगुंडानंतर :— पल्स; प्लंब.

संभोगाने जा हो :— फास्फ-ॲसि; मॅग-मू.

अनुक्रमणिका

वीर्यवाहिनी नलिका :— पल्स; बर्बे; ऱ्होडो; स्पांजि; हेमॅसे.

आग :— पल्स; बर्बे; स्पांजि.

जाड :— **क्लिबॅटि;** ऱ्हस-टा; सल्फ.

टणक :— फास्फ-ॲसि; सिफि.

बारीक गाठी :— पल्स; सिलि; स्पांजि.

ताणल्याप्रमाणे :— क्लिमॅटि, पल्स; सल्फ.

ते, उदरापर्यंत :— ऱ्होडो.

मांड्यापर्यंत :— ऱ्होडो.

थरथरते :— मॅन्गॅनं.

दुखते :— आक्झॅ-ॲसि; कलि-का; **क्लिमॅटि;** फायटो; **हॅमॅमे.**

शोथ (सूज) :— पल्स; स्पांजि.

संभोगानंतर :— सार्सा.

संभोग, वीर्यपातानंतर जा हो :— थेरि; नेट्र-फा; मॅग-मू; सार्सा.

वृषण :— आर्नि; क्रोट-टि; पेट्रो; ऱ्हस-टा; **सल्फ.**

आग :— कल्क-का; केलि; स्पांजि.

ओलसर :— पेट्रो; सल्फ; सिनाबा.

व, मांड्यामध्ये :— हेपार.

करवडलेले :— आर्से; पालिगो; सल्फ; सिलि; हेपार.

व मांड्यामध्ये :— नेट्र-का; पेट्रो; मर्क्यु; लायको.

कंड :— ऱ्होडो.

गाठी, टणक पिगट :— नाय-ॲसि.

गार :— कॅप्सि; बर्बे; मर्क्यु.

चकचकीत :— ग्रफाय; मर्क्यु.

टणक :— ऱ्हस-टा; सल्फ.

ठिपके :— सिलि.

त्वचा पातळ होते :— पायरो.

निळसर :— आर्से; पल्स; म्युरि-ॲसि.

पाणी साचते (अंडवृद्धी, हैड्रोसील) :— एपि; आयो; कॅल्क-का; ग्रफाय; पल्स; **ऱ्होडो;** ***सिलि.***

डाव्या :— डिजि; ऱ्होडो.

दुखापती, नंतर :— सॅम्बुक.

परम्यानंतर :— फास्फ.

मुलाच्या लहान :— पल्स; ऱ्होडो; सिलि.

पापुद्रे (खवले) **बसलेले :**— कॅल्क-का.

पू साचतो :— कलि-स; सल्फ; सिलि.

फोड :— ग्रफाय; पेट्रो; हेपार.

बुडबुडे :— स्टॅफि.

रक्त साचते :— कोनि; रुटा; **हॅमॅमे.**

शिरा फुगून वेड्यावाकड्या होतात :— कलिंसो; पल्स; फेरम-फा; फ्लओ-ॲसि; हॅमॅमे.

अनुक्रमणिका

सूज जलयुक्त :— एपि; आर्से; ग्रफाय; फ्लुओ-ॲसि; ऱ्हस-टा.
सुरकुतलेले :— ऱ्होडो.
स्पर्श सहन होत नाही :— स्टॅफि.
हस्तिरोग :— सिलि.

शिश्न :— आर्नि; **कॅनॅबि;** कॅन्था; क्लिमॅटि; डल्का; थूजा; मर्क्यु.
आग :— मेझे; स्पांजि.
आवळल्यासारखे वाटते :— कलि-बाय.
दोरीने :— प्लंबं.
आत गेलेले :— इग्ने.
इसब :— अल्युमे.
कुजते :— कॅन्था; लॅके.
कंड :— कास्टि; प्लॅटि.
गार :— ॲग्नस; ओनास्मा; लायको; सल्फ.
चामखीळ, मांसांकुर :— ॲन्टीटा; थूजा; मेडो.
ठुसठुस :— कोक-कॅ; कोनि.
फोड :— क्रोट-टि; नाय-ॲसि.
बधिर :— मर्क्यु.
बुडबुडे :— कलि-का; ग्रफाय.
लहान व गार :— अग्नस; लायको.
वाळते :— इग्ने; लायको.
शिथिल :— अग्नस; लायको

शिश्नाच्या बोंडीची कातडी :— एपि; कलाडि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.
आत पापुद्रे :— कास्टि.
कंड :— इग्ने; कास्टि; कोनि; नाय-ॲसि; पेट्रो; ऱ्हस-टा; सिनाबा.
करवडते :— मर्क्यु.
सहज :— नेट्र-का.
संभोगानंतर :— कॅलेन्डु.
कुजते :— थूजा.
पुंवळलेली :— मर्क्यु-को; सिनाबा.
भेगा पडलेली :— मर्क्यु; सल्फ; सल्फ-आयो; सेपि; हेपार.
मागे सरकत नाही किंवा मागे गेलेली पुढे येत नाही :— एपि कॅन्था; कोलो; ग्वाई; थूजा; **नाय-ॲसि;** मर्क्यु; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा.
मांसाकुर :— थूजा; सिनाबा; सेपि.
व्रण :— अमो-मू; मर्क्यु; मर्क्यु-को.
सुजलेली :— कलाडि; नाय-ॲसि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सिनाबा.
हुळहुळी जरा चोळले की :— सिक्ला.

अनुक्रमणिका

शिश्नाची बोंडी :– थूजा; नाय-ॲसि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.

कोरडी :– कलाडि.

गार :– सल्फ.

चामखिळ, वर :– ॲन्टी-टा.

चोळले, जरा, की हुळहुळी होते :– नेट्र-का; सिल्का;

ठणका, एकसारखा :– आस्मि.

ठुसठुसते :– कोक-कॅ; प्रून-स्पा.

ठेचल्यासारखी वाटते :– ऱ्होडो.

भेगा :– आर्से.

लघवी करताना जा हो :– ऑझॅ-असि; प्रून-स्पा.

विसविशीत :– नेट्र-का; मॅग-मू.

शोथ (सूज) :– कलि-क्ली; सिनाबा.

स्राव पांढरा, वाढतो :– **कास्टि;** नक्स-व्हा; **सेपि.**

पुवाप्रमाणे :– नेट्र-मू.

X

आग :– कॅन्था; कॅल्क-का; सल्फु-ॲसि.

संभोग करताना :– क्रिआसो.

उत्थापन (शिश्नाचे) :– कॅन्था; ग्रफाय; थूजा; **नक्स-व्हा;** नेट्र-का; नेट्र-मू; पल्स; पिक्री ॲसि; प्लॅटि; **फास्फ**

अर्धवट, कमजोर :– अग्नस; आर्जे-ना; कॅल्क-का; कॅल्क-स; ***कोनि;*** ग्रफाय; **नक्स-व्हा;** फास्फ; **बॅरि-का;** मेडो; **लायको; सल्फ;** सिको; सल्फ-आयो; सेपि; सेले.

संभोगाच्या वेळी :– ग्रफाय; लायको; सल्फ.

खोकताना :– कॅन्था; कॅनॅबि.

जोरदार :– कॅन्था; **पिक्रि-ॲसि;** प्लॅटि; फास्फ; ***फ्लुओ-ॲसि.***

त्रासदायक :– कॅन्था; नक्सा-व्हा; पिक्रि-ॲसि; प्लॅटि; फास्फ.

फार वेळपर्यंत :– कॅन्था; फ्लुओ-ॲसि.

वैयक्तिक विचाराने :– पिक्रि-ॲसि.

मुलांचे :– ट्युब; मर्क्यु; लॅके.

लवकर होत नाही :– कॅल्क-का; **बॅरि-का;** सेले.

वीर्यपातानंतर :– फास्फ-ॲसि.

वेदनायुक्त :– आर्जे-ना; इनान्थ; **कॅनॅबि; कॅन्था; कॅप्सि; टॅरॅबि;** नक्स-व्हा; पल्स; पिक्रि-ॲसि; फास्फ; मर्क्यु; स्टॅफि.

फेफरे येताना :– इनान्थ.

वीर्यपातानंतर :– ग्रॅटिओ

वेळ लागतो व्हावयास :– कॅल्क-का; बॅरि-का; सेले.

शौचास होताना :– इग्ने; थूजा.

अनुक्रमणिका

संभोगानंतर :– सेपि.
होत नाही :– नपुंसकत्व पहा.

कंड :– कॅल्क-का; कास्टि; प्लॅटि

गार :– अग्नस; कास्टि; गेल्से; ***लायको;*** सल्फ; साबाल.

गुदगुल्या :– अल्युमि.

घाम :– आरम-मे; थूजा; फ्लुओ-ॲसि; सेपि; सेले.
तेलकट, उग्र :– फ्लुओ-ॲसि.
दुर्गंधी :– सल्फ.

जड :– नेट्र-का; सोरी.

त्वग्रोग :– क्रोट-टि; ग्रफाय; पेट्रो; **व्हस-टा.**

दुखतात :– आर्जे-ना; आर्नि.
संभोग करतात :– आर्जे-ना; कॅल्क-का; साबाल.

दुर्गंधी :– नेट्र-मू; सल्फ; सार्सा.

नपुंसकत्व :– अग्नस; कलाडि; कॅल्क-का; कॅल्क-स; **कोनि; टॅबॅकं; नक्स-व्हा;** फास्फ; बॅरि-का; मेडो; ***लायको;*** सल्फ; सेपि; सेले.
काल्पनिक :– स्ट्रिक्नि.
मधुमेहात :– कोका; फास्फ-ॲसि.
मानसिक :– ओनास्मा.
मुष्टिमैथुनानंतर :– आर्जे-ना
संभोगातिरेकानंतर :– आर्नि.

बधिर :– ग्रफाय.

मुष्टिमैथुनाची प्रवृत्ति :– अनाका; अस्टि; ओरिगॅ; कोनि; प्लॅटि; बुफो; लॅके; सेपि; स्टॅफि.

मुंग्या :– टॅरेन्टु; **प्लॅटि;** सिकेल.

वीर्य, कढत :– अगारि; **कॅल्क-का; टरेन्टु.**
गळते थेंबथेंब किंवा झोपेत :– कलाडि; पिक्रि-ॲसि; सेले.
गार, संभोगाच्या वेळी :– नेट्र-मू.

अनुक्रमणिका

दुर्गंधी :— थूजा
पातळ (पाण्यासारखे) :— **नेट्र-फा; सल्फ; सेले.**
रक्तमिश्रित :— कॅन्था; कास्टि; पल्स; पेट्रो; फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; लायको; सार्सा.

वीर्यपात, अकाली (फार लवकर) :— कार्बो-ॲनि; **ग्रफाय;** ***झिंक;*** नक्स-व्हा; फास्फ; **लायको;** सिंको.
आचके, फेफरे येताना :— आर्टे-व्ह; ग्रटिओ; **नेट्र-फा.**
उत्थापन न होता :— कोबा; गेल्से; ग्रफाय; डायास्को.
घेरी येते, होताना :— सार्सा.
झाल्याने ब वा :— कॅल्क-फा; लॅके.
दुपारच्या झोपेत :— थेरि.
न कळत :— डायास्को; नेट्र-फा; सेपि; सेले; हॅमॅमे.
रात्री झोपेत :— स्वप्नावस्था पहा.
वेदनायुक्त :— कॅनॅबि; कॅन्था; सल्फ; साबाल.
कापल्याप्रमाणे :— कोनि.
वेदना होताना :— प्लंबं.
वैषयिक वासना होऊन :— सिल्ला.
शौचास, होताना :— सेले.
कुंथताना :— ओलि-ॲनि.
घट्ट :— पेट्रो.
संभोगानंतर :— **नेट्र-मू;** फास्फ-ॲसि.
स्त्रियाना, गोंजारताना :— **कोनि;** सल्फ; सार्सा; फास्फ; गेल्से.
पाहताच किंवा जवळ असताना :— ॲस्टि; नक्स-व्हा.
स्वप्नावस्था :— कलि-फा; कॅल्क-का; **कोनि;** डायास्को; डिजि; गेल्से; नक्स-व्हा; नेट्र-का; नेट्र-फा; नेट्र-मू; **फेरम-मे;** ***फास्फ; फास्फ-ॲसि;*** वॅरि-का; बोरा; लायको; सल्फ; **सिंको;** सेपि; **सेले;** स्टॅफि.
वारंवार :— नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; स्टॅफि.
वृद्ध इसमांची :— कास्टि; नेट्र-का; बॅरि-का.
स्वप्ने, न पडता :— आर्जे-ना; **डायास्को;** पिक्रि-ॲसि.
स्पष्ट पडून :— व्हाओ-ट्रा.
हगवणीत :— आर्से.
होण्याची प्रवृत्ति :— कलाडि; कोनि; गेल्से; **फास्फ; फास्फ-ॲसि;** सिल्ला; सिंको; सेले.
होत नाही, संभोगात :— कलाडि; ग्रफाय; लायको; लायसि; सोरि.
होतो नंतर शिश्न ताठते :— ग्रॅटि.

शिथिल, असतात :— अग्नस; कलाडि; गेल्से; **डायास्को.**
होतात एकदम :— ग्रफाय; नक्स-व्हा; लायको.
संभोगात :— नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; सल्फ.

अनुक्रमणिका

संभोग, करताना वेदना होतात :– आर्जे-ना; कॅल्क-का; साबाल.

सुखाचा अभाव :– अगारि; अनाका; कलाडि; ग्रफाय; नेट्र-मू; सेपि.

संभोगाचा तिटकारा :– आर्नि; क्लिमॅटि; **ग्रफाय;** ऱ्होडो; **लायको;** सोरि.

संभोगेच्छा, अतृप्त राहिल्यामुळे झालेले दुष्परिणाम :– एपि; **कॅम्फ; कोनि; पल्स;** फास्फ; **लायसि;**

अनैसर्गिक :– ॲग्नस; नक्स-व्हा; प्लॅटि; स्टॅफि.

अर्धांगवातासारख्या विकारात :– सिलि.

कमी (मंद) :– ॲग्नस; ***ओनास्मा;*** कलि-बाय; ***कास्टि;* ग्रफाय; लायको;** फास्फ-ॲसि; **बॅरि-का;** सल्फ; साबाल; सिलि; स्टॅफि.

लठ्ठ इसमाना :– कलि-बाय.

तीव्र (कामोन्माद) :– कॅनॅबि; ***कॅन्था;*** कॅल्क-का; कल्क-फा; कार्बो व्हेजि; कोनि; **ट्युब; झिंक; नक्स-व्हा; पल्स; पिक्रि-ॲसि; *प्लॅटि; फास्फ;*** लायको; लायसि; व्हेरा-आ; सिलि; सिंको; स्टॅफि; **स्ट्रमो.**

पण शारीरिक अशक्तपणा :– कलाडि; **कलि-का;** कॅल्क-का; कोनि; ग्रफाय; **फास्फ;** लायको; सेले.

दाबली म्हणजे ब वा :– कलाडि.

वेड लागल्याप्रमाणे :– झिंक; टरेन्टु; ***फास्फ;* स्ट्रमो.**

वीर्यपातानंतर :– नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि.

वृद्ध इसमाना :– फ्लुओ-ॲसि; लायको; सेले.

सुजलेली :– आर्नि; ऱ्हस-टा.

जलयुक्त :– ग्रफाय.

सुरकुतलेली :– इग्ने : लायका.

हातानी चाळविण्याची प्रवृत्ति :– अको; कॅन्था; झिंक; बुफो; बेला; मर्क्यु; स्ट्रमो; ***हायासा.***

———––

स्त्रीजननेंद्रिये

सर्वसाधारण :— अस्टि; ॲम्ब्रा; एपि; ओनास्मा; कलि-का; **कॅल्क-का;** कामो; कोनि; क्रिआसो; ग्रफाय; टिलि; ट्रिलि; **थूजा;** नक्स-व्हा; **नेट्र-मू; पल्स; प्लॅटि;** फास्फ; बे***ला; लॅके;*** लायको; **लिलि-टि;** व्हिबु; व्हिस्कं; **सल्फ; साबि;** सिकेल, **सिमि; *सेपि;*** सेनेसि.

बाह्यांग :— थूजा; सेपि.

ते मांड्यापर्यंत :— कामो; झॅन्थो; स्टॅफि.

ते स्तनापर्यंत :— म्युरे.

ते हृदयापर्यंत :— झॅन्थो; नाजा.

गर्भाशय :— आर्नि; आर्से; एलो; **कलि-का;** कॅस्टो; **कामो;** कालो; पलाडि; पल्स; प्लॅटि; बेला; लिलि-टि; व्हिबु; **साबि; सिकेल;** सिमि; सेपि.

अशक्त झाल्यासारखे वाटते लघवी व शौचानंतर :— कॅल्क-फा.

असल्याची जाणीव :— म्युरे; **हेलोनि.**

आग :— टरेन्टु; टॅरॅबिं; नक्स-व्हा; लॅके.

बाळंतपणा, नंतर :— ऱ्होडो.

आत काहीतरी फुटते असे वाटते :— इलाप्स.

उघडे आहे असे वाटते :— लॅके.

कपडे काढल्याने ब वा :— ओनास्मा.

कॅन्सर :— आयो; आरम-मे; **आर्से;** कार्बो-ॲनि; कोनि; क्रिआसो; क्लिमॅटि; टरेन्टु; थूजा; पल्स; प्लॅटि; फेरम; बेला; मर्क्यु; मॅग-मू; म्युरे; साबि; सार्सा; सिकेल; सिंको; सेपि.

गाठ मारली आहे असे वाटते :— अस्टि.

गार :— पेट्रो.

गुल्मे :— कॅल्क-का; कल्क-फ्लुओ; कोनि; ग्रफाय; ट्रिलि; फास्फ; सिलि.

त्यामुळे रक्तस्त्राव (विटाळ भरपूर जातो पहा) :— कॅल्क-का; ट्रिलि; नाय-ॲसि; फास्फ; बर्सा; सल्फ-ॲसि.

गोळा, घशापर्यंत जात आहे असे वाटते :— रॅफे.

चढताना जा हो :— प्लॅटि.

जड :— पलाडि; पल्स; **सिंको; सेपि;** होलोनि.

हिस्टेरिया, नंतर :— इलाप्स.

टणक :— आरम-मे.

वारंवार वाखा झाल्यामुळे :— आरम-मे.

ठुसठुसते :— कॅक्ट; बेला.

दूध पाजताना (अंगावर) **जा हो :—** आर्नि; **कामो;** पल्स; सिलि.

धरल्यासारखे व सोडल्यासारखे वाटते :— सेपि.

निष्क्रिय :— अलेट्रि; कलि-का; गासि; प्लंबं; साबि; सिकेल; सेपि.

पाणी साचते आत :— लायको; हेलेबो.

पू होतो :— **पल्स;** मर्क्यु; लॅके; **सेपि.**

पेसरी घातल्यानंतर जा हो :— टॅरॅबिं.

अनुक्रमणिका

बाहेर येते :— आरम-मे; आर्जे-मे; आर्जे-ना; **पलाडि;** पल्स; पोडो; प्लॅटिं; बर्सा; व्हस-टा; लिलि-टि; सिमि; सेनेसि; सेपि.

उचलताना जा हो :— आरम-मे; **कॅल्क-का;** पोडो; व्हस-टा.

धास्ती, भीतीमुळे :— ओपि; गेल्से.

निजल्याने ब वा :— नेट्र-मू; सेपि.

पाठीवर ब वा :— ओनास्मा.

बाळंतपणानंतर :— पोडो; व्हस-टा; हेलोनि.

मांड्यात विजेचे धक्के बसल्यासारखे वाटून :— ग्रफाय.

विटाळशेपणी :— इपि.

शौचाच्या वेळी :— पोडो; स्टॅनम.

सकाळी :— नेट्र-मू; बेला; सेपि.

संभोग करताना जा हो :— नेट्र-फा.

ब वा :— मर्क्यु.

भरल्यासारखे, वाटते :— एलो; बेला; हेलोनि.

वाऱ्याने :— फास्फ-ॲसि.

मऊ, झाले आहे असे वाटते :— एबि-कॅ.

होते :— ओपि.

मागे किंवा पुढे वाकलेले :— कॅल्क-का; नेट्र-मू; फ्रॅक्सि; बेला; युपिआ; लॅके; लिलि-टि; सेपि.

मोठे होते :— आरम-मे; कल्क-आयो; **कोनि;** प्लॅटि; प्लंबं; मॅग-मू; लायको; सिकेल; **सेपि;** हेलोनि.

वाढ अपूर्ण :— प्लॅबं.

लहान मुलींची असते तेवढीच :— आयो; कॅल्क-फा; फास्फ; फेरम; बॅरि-का; सेनेसि; हेलोनि.

विकारामुळे उद्भवलेले उपद्रव :— कलि-का; गॅसि; प्लॅटि; बेला; लिलि-टि; सिमि; हेलोनि.

वेदना :— इग्ने; कोलो; हेलोनि.

कापल्याप्रमाणे :— इपि; **कोक्यु; पल्स;** सल्फ.

कुरतडल्याप्रमाणे :— थायरा.

टोचते :— अको; कोनि; बेला; सेपि.

बाळंतपणात होतात तशा :— अगारि; ***कामो; गेल्से; नक्स—व्हा;*** नेट्र-मू; ***पल्स;*** प्लॅटि; ***बेला;*** म्युरे; **लिलि-टि;** व्हिबु; **साबि; सिकेल;** ***सेपि;*** स्टॅनम.

उभे राहिल्याने :— डिक्टा;

चोळण्यान ब वा :— पलाडि.

विटाळ थांबल्यानंतर :— अगारि.

तीव्र कळा :— अको; कोनि.

मुरडा :— कोक्यु; पल्स.

व्रण :— अस्टि; कार्बो-ॲनि; क्रिआसो; हैड्रास्टि.

शस्त्राने खरवडल्यानंतर :— कलि-का; नाय-ॲसि; बर्सा.

सुजलेले शोथ :— आर्से; एपि; कॅन्था; **टॅरॅबिं;** ट्रिलि; पल्स; **बेला; व्हस-टा;** लॅके; लायको; **सल्फ; सिकेल; सेपि.**

हात वर केल्याने जा हो :— ग्रफाय.

अनुक्रमणिका

हालचाल, आत :— टरेन्टु.
हुळहुळे :— अस्टि; गेल्से; म्युरे.
गाडीतून जाताना जा हो :— आर्जे-मे.
मुठीत आवळल्याप्रमाणे :— कलि-आयो; बेलिस.
संभोगाने जा हो :— पल्स.

गर्भाशयमुख : करवडलेले :— आर्जे-मे; कलि-बाय; क्रिआसो; सल्फु-ॲसि; हैड्रास्टि.
उघडे आहे असे वाटते :— सॅनिकु.
कॅन्सर (गर्भाशयाचा कॅन्सर पहा) :— टरेन्टु.
खाली (योनीत) **येते :**— कॅलेन्डु.
टणक :— आरम-मे; कार्ब्रो-ॲनि; कोनि; सेपि.
ताठलेले, बाळंतपणात :— कामो; **कालो; गेल्से;** बेला; व्हेरा-व्हि.
वर चामखिळी :— कॅलेन्डु.
स्पंजासारखे :— अस्टि; आर्जे-मे.

योनि :— कलि-का; कॅल्क-का; पल्स; फेरम; बर्बे; मर्क्यु; लायको; सल्फ; **सेपि.**
आग :— टरेन्टु; नाय-ॲसि; बर्बे; सल्फ.
आवळल्यासारखी :— क्रिआसो; सेपि.
करवडलेली :— कलि-बाय.
कॅन्सर :— ***क्रिआसो.***
कंड :— कलाडि; काफि; **क्रिआसो;** टरेन्टु; थूजा; नाय-ॲसि; प्लॅडि; **सेपि.**
वैषयिक :— कलाडि; **क्रिआसो;** लिलि-टि.
सभोगानंतर :— नाय-ॲसि.
कापल्यासारखी वाटते :— सिलि.
संभोग करताना :— बर्बे.
कापसाचा बोळा आत आहे असे वाटते :— फ्युलेक्स.
कोरडी :— टरेन्टु; झिंक-क्रो; **नेट्र-मू.**
त्यामुळे चैन पडत नाही :— झिंक-क्रो.
खाजविण्याने जा हो :— टरेन्टु.
गार :— ग्रफाय; नेट्र-मू.
बर्फाप्रमाणे :— बोरा-ॲसि.
गाठी, आत :— अगारि.
गुल्मे :— पल्स; लायको; **सिलि.**
लस असलेली :— ऱ्होडो.
जड, हिस्टेरिआनंतर :— इलाप्स.
ठुसठुस :— अल्युमि; मर्क्यु.
तून, वर धक्के बसल्यासारखे वाटतात, सकाळी :— सेपि.
तून वारा जातो :— टरेन्टु; नक्स-मो; **फास्फ-ॲसि; ब्रोमि;** लॅक-कॅ; लायको; सॅन्वि.
तून, वेदना वर जातात :— ऱ्हस-टा; साबि; सेपि.

अनुक्रमणिका

नाडिव्रण, गुदाला जोडणारा :— थूजा.
नारिंगी रंगाचे पाणी येते :— कलि-फा.
बधिर :— फेरम; बर्बे; ब्रोमि; सेपि.
बाहेर येते :— पोडो; प्लॅटि; बर्सा; सेपि.
रक्तासारखे पाणी येते :— नाय-ॲसि.
लघवी करताना जा हो :— सिलि.
संकोच (आचके) :— **कॅक्ट;** प्लॅटि; **प्लंबं;** बेला; मॅग-फा; सेपि.
संभोगाला अडथळा येतो :— **कॅक्ट;** प्लॅटि.
सुजलेली :— नाय-ॲसि;
हुळहुळी :— क्रिआसो; प्लंबं; प्लॅटि; लायसि.

योनिद्वार :— थूजा; सेपि.
उघडे, वासलेले आहे असे वाटते :— बोव्हि; साबाल; सिकेल; सेपि.
ओले आहे असे वाटते :— पेट्रो; युपे-पुर.
कंड :— कलाडि; कालिंसो; टरेन्टु; हेलोनि.
आग होऊन :— अर्टि; कलि-आयो.
दह्यासारखा थर वर साचतो :— हेलोनि.
धरावेसे वाटते :— सॅनिकु.
पुरुळ येते :— सेपि.
पुवळलेले :— पल्स; मर्क्यु; लॅके; सेपि.
बसल्याने जा हो :— क्रिआसो; बर्बे; सल्फ; स्टॅफि.
सुजलेले :— पल्स; सेपि; हेपार.
हुळहुळे :— प्लॅटि; सल्फ; स्टॅफि.
रजःपिड :— ***एपि;*** कॅन्था; कोलो; ग्वाई; झिंक व्हॅले; ***थूजा;*** पल्स; पोडो; **बेला; मॅग-फा; लॅके; लायको;** लिलि-टि; साबाल; स्टॅफि.
उजवे :— पोडो; बेला; लायको.
निजल्याने कुशीवर ब वा :— एपि.
डावे :— अस्टि; आर्जे-मे; लॅके.
निजल्याने कुशीवर ब वा :— कलि-फा; पलाडि.
उजवे, डावे आलटुन पालटुन :— अस्टि; ओनास्मा; कोलो; लॅक-कॅ; लिलि-टि; सिमि.
डावे ते हृदयापर्यंत :— **नाजा;** ब्रोमि; लॅके; लिलि-टि; व्हिबु; सल्फ; सिमि.
ते पाठीपर्यंत :— रुमे.
ते मांड्यापर्यंत :— अस्टि; कोलो; ग्रफाय; झॅन्थो; झिंक-व्हॅले; पोडो; **स्टॅफि.**
ते स्तनापर्यंत :— म्युरे; सेनेसि.
उबेने, अंथरुणाच्या जा हो :— एपि; मर्क्यु.
जड :— **एपि;** प्लॅटि; सेपि.
चेंडूप्रमाणे, उजवे :— कार्बो-ॲनि.
टणक :— एपि; **कोनि; ग्रफाय;** ब्रोमि; **लॅके.**
ठुसठुस :— ओनास्मा; कॅक्ट; बेला; लॅके.

अनुक्रमणिका

गुल्मे :— एपि; लॅके; लायको.

पोकळ :— अपोसा; आयो; आरम-मे; एपि; कलि-ब्रो; लायको.

दुखतात :— नाजा.

चिमटे घेतल्याप्रमाणे :— प्लॅटि,

पावले हलविल्याने ब वा :— आर्से.

पाय, लांब केल्याने जा हो :— पोडो.

ब वा :— प्लंबं.

वर केल्याने जा हो :— लायको.

बाळंतपणानंतर जा हो :— लॅके.

व, स्तनाचे विकार :— साबाल.

डोक्याचे विकार :— साबाल.

वळताना, अंथरुणात जा हो :— लायको.

वाकल्याने जा हो :— एपि.

वाकल्याने, मागे ब वा :— लॅक-कॅ.

वाकून बसल्याने जा हो :— आर्से.

वाळलेले :— आयो; कोनि.

संभोगानंतर जा हो :— एपि; प्लॅटि; स्टॅफि.

संभोगेच्छा अतृप्त राहिल्याने जा हो :— एपि; कलि-ब्रो.

संभोगेच्छा झाल्याने जा हो :— कलि-ब्रो.

सुजलेले, मोठे झालेले :— एपि; कोनि; बेला; लॅके; लायको; लिलि-टि.

हात वर केल्याने जा हो :— एपि.

हुळहुळे :— एपि; लिलि-टि; सेपि;

व, गुदद्वार :— ओनास्मा.

रजोवाहिनी नलिका, पू होतो :— पल्स; मर्क्यु; सेपि; स्टॅफि.

—x—

आग :— आर्से; एपि; **कॅन्था;** कार्बो;-ॲनि; **क्रिआसो;** बर्बे; लॅके; सल्फ; सिकेल.

कंड :— ॲम्ब्रा; **कलाडि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; कोनि;** क्रिआसो; **टरेन्टु;** नाय-ॲसि; ***नेट्र-मू;*** पेट्रो; प्लॅटि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; **सल्फ;** सिलि; ***सेपि.***

असह्य :— अगारि; **ॲम्ब्रा;** कॅल्क-का.

आग होऊन :— अमो;-का; कॅल्क-का.

गरोदरपणी :— कलाडि; फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; साबि; सेपि; हेलोनि.

गार पाण्याने ब वा :— कलाडि.

चालताना जा हो :— थूजा; **नाय-ॲसि.**

धुपणीमुळे :— कॅल्क-का; **क्रिआसो;** नाय-ॲसि; सेपि; स्टॅफि; हेलोनि.

निजल्याने ब वा :— बर्बे.

लघवी होताना :— मर्क्यु.

अनुक्रमणिका

विटाळशी झाल्यावर :– टरेन्टु; नाय-ॲसि.
विटाळामुळे :– टॅरेन्टु; सल्फ.
वैषयिक :– ओरि; प्लॅटि.
संभोगानंतर :– नाय-ॲसि

कोरडी :– नेट्र-मू; बर्बे; लायको; **सेपि.**

गार :– प्लॅटि.

जड :– प्लॅटि.
विटाळशेपणी :– प्लॅटि; सेपि.

टणक :– कोनि; क्रिआसो; मर्क्यु.

धुपणी (श्वेतप्रदर) :– **अल्युमि;** आयो; आर्से; कलि-का; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; कास्टि; **क्रिआसो;** ग्रफाय; नाय-ॲसि; **नेट्र-म; पल्स;** प्लॅटि; ***मर्क्यु;*** मेडो;सल्फ; सिलि; ***सेपि;*** स्टॅनम.
एकसारखी जाते :– अमो-मू.
कढत (आग होते) :– कॅल्क-का; **क्रिआसो; पल्स; बोरा;** लिलि-टि; लेप्टांड्रा; सल्फ; सेपि; हेपार.
करवडणारी :– अल्युमि; आर्से; **क्रिआसो; ग्रफाय;** नाय-ॲसि; **पल्स; फास्फ;** बोरा; फेरम; मर्क्यु; रुटा; लायको; साबि; **सिकेल; सिफि;** सिलि; सेपि.
बुळबुळीत :– मेझे
मांड्या व वस्त्र – आयो.
कंड करणारी :– कंड पहा.
काळसर :– बर्सा; **सिंको.**
गढूळ :– सिकेल.
गरोदरपणी :– कलि-का; कोक्यु; क्रिआसो; सेपि.
गोंडुस वासाची :– मर्क्यु-को
चालताना जा हो :– बोव्हि; मॅग-मू.
चिकट :– कलि-बाय; नाय-ॲसि; साबि; हैड्रास्टि.
तवकिलाच्या लापशीप्रमाणे :– नेट्र-मू; फेरम-आयो; बोरा; साबि.
शौचास होताना :– फेरम आयो.
थकवा येतो :– कोक्यु; फ्रॅक्सि; व्हिस्कं; सेनेसि.
दह्यासारखी :– बोरा; रेडि; सिलि; हेपार; हेलोनि.
स्वच्छ :– टरेन्टु.
दाट :– आर्से; कलि-वा; कॅल्क-का; मर्क्यु; सेनेसि; हैड्रास्टि.
करवडणारी :– बोव्हि; हैड्रास्ट्रि.
सायीप्रमाणे :– कॅल्क-फा; नेट्र-फा; **पल्स; सिकेल.**
दुधासारखी :– कॅल्क-का; **पल्स;** सेपि.
दुर्गंधी :– कलि-फा; क्रिआसो; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; साबि; सेपि; **सोरि.**

अनुक्रमणिका

न कळत जाते :— ॲग्नम.
निजल्याने जा हो :— पल्स.
निळसर :— ॲम्ब्रा.
पाण्यासारखी पातळ :— ग्रफाय; नाय-ॲसि; पल्स.
पांढरी :— ग्रफाय; नेट्र-मू; बोरा; सेपि.
पण डाग पिवळे :— केलि.
हिरवी होते :— नेट्र-मू.
परम्यामुळे :— नाय-ॲसि; पल्स; साबि; सेपि.
पू मिश्रित :— कलि-फा; प्रून-स्पा; **सेपि;** हेपार.
पिंगट :— अस्टि; आयो; **नाय-ॲसि; लिलि-टि.**
डाग पडतात :— **नाय-ॲसि;** लिलि-टि.
पिवळी :— आर्से; कॅल्क-का; कामो; क्रिआसो; सल्फ; सेपि; हैड्रास्ट्रि.
डाग पडतात :— **कार्बो-ॲनि;** केलि; **क्रिआसो.**
फोड भाजल्यासारखे येतात :— फास्फ.
बसल्याने जा हो :— ॲन्टी-टा.
भडभडून येते :— कॅल्क-का; क्रिआसो; **ग्रफाय;** मॅग-मू; **लायको; सिलि;** सेपि; **स्टॅनम.**
उकिडवे बसले असताना :— कोक्यु.
पेटके येऊन :— मॅग-मू.
भरपूर जाते :— कॅल्क-का; ग्रफाय; सेपि; सिलि; स्टॅनम.
लसीसारखे पाणी, गुदद्वारातून व योनीतून :— लोबे.
मांड्यापर्यंत वाहते :— अल्यूमि; ओनास्मा; लायको; लायसि; लेप्टांड्रा; सिफि; **सेनेसि.**
कढत पाण्यासारखी :— लेप्टांड्रा.
न कळत :— ॲग्नस.
मुष्टिमैथुनामुळे :— कॅन्था; **पल्स;** प्लॅटि.
मुरडा येऊन, **उदरात :**— अमो-मू; कोनि; मॅग-मू; लायको; **सल्फ;** सिलि.
रक्तमिश्रित :— कॅल्क-स; **कोक्यु;** नाय-ॲसि; सेपि; **सिंको.**
पाळी नंतर :— झिंक; सिंको.
रक्तासारखे पाणी :— कॅल्क-का; **नाय-ॲसि;** मॅन्गॅन.
लघवी करताना :— क्रिआसो; मर्क्यु; सिलि; सेपि.
लसीप्रमाणे गुदद्वारातून व योनीतून, भरपूर :— **लोबे.**
लहान मुलींची :— कॅल्क-का; कालो; मर्क्यु; मॅन्गॅनं; सेनेसि; सेपि.
पिवळी :— मर्क्यु-आ-फ्ले.
विटाळ थांबण्याच्या वयात :— सॅन्वि; सोरि.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— कॅल्क-का; क्रिआसो; **ग्रफाय;** बोव्हि; **सेपि.**
व नंतर :— ग्रफाय.
झाल्यानंतर :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; **क्रिआसो; ग्रफाय;** बोव्हि.
पाळीमध्ये :— कॅल्क-का; बोव्हि; सेपि.
वटाळाऐवजी :— आर्से; कोक्यु; ग्रफाय; झॅन्थोझा; नक्स-मो; नेट्र-मू; फास्फ; सेपि.
विटाळाप्रमाणे भरपूर :— अल्युमि; कास्टि; क्रिआसो.

अनुक्रमणिका

वैषयिक क्षोभामुळे :— कॅन्था; पल्स.
शौचानंतर जाते :— झिंक; मॅग-मू; व्हिबु.
संभोगानंतर :— नेट्र-का; **सेपि.**
हिरवट :— कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; नेट्र-स; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-रु; सेपि.
डाग पडतात :— थूजा; बोव्हि; लॅके.
पाणी :— सेपि.

बाळंतज्वर :— ताप पहा.

मुष्टिमैथुन करण्याची प्रवृत्ति (पुरुषजननेंद्रिये पहा) :— **ओरिगो; ट्युब.**
मुलीना, लहान कृमीमुळे कंड सुटून योनीला :— **ओरिगो; कलाडि;** झिंक.
विटाळशेपणी :— झिंक.

मूढगर्भ :— कॅन्था; साबि.

रक्तप्रदर :— विटाळ भरपूर जातो पहा.

वंध्यात्व :— ॲग्नस; **आरम-मे;** नेट्र-का; ***नेट्र-मू;*** **फास्फ;** ***बोरा;*** **मर्क्यु; सेपि.**
तीव्र संभोगेच्छेमुळे :— ओरिगो; कलि-ब्रो; प्लॅटि; फास्फ.
विटाळ जास्त गेल्यामुळे :— कॅल्क-का; नेट्र-मू; सल्फ.
वीर्याचे धारण न झाल्यामुळे :— नेट्र-का.

वाखा :— **इपि; एपि; कामो; क्रोक;** गेल्से; नक्स-मो; पल्स; बेला; ***व्हिबु; साबि; सिकेल; सेपि.***
झाल्यानंतर झालेले दुष्परिणाम :— कलि-का; पायरो; मूरेक्स; रुटा; लिलि-टि; सेपि; हेलोनि.
होण्याची सवय :— एपि; **कालो;** थुजा; **प्लंबं;** फेरम; बॅसिलि; लायको; सिफि; सिलि.
दुसऱ्या महिन्यात :— एपि; कलि-का; सिमि.
तिसऱ्या महिन्यात :— ॲस्टि; प्लंबं; बेला; साबि; सेपि.
चौथ्या ते सातव्या महिन्यात :— सेपि.
श्रमामुळे :— इरिजि; ऱ्हस-टा.

वायगोळा :— **आर्नि; कलि-का; कामो;** कुप्रम; **पल्स; ऱ्हस-टा;** व्हिबु; **साबि;** सिकेल; ***सिमि;*** हैपरि.
अनेक मुले झालेल्या स्त्रियांचा :— कुप्रं.
अंगावर मूल पिताना :— आर्नि; **कामो;** सिलि.
एक सारखा, असह्य :— व्हिबु.
सहन होत नाही :— कामो; सिमि.

वार चिकटलेली :— इग्ने; कॅन्था; **पल्स;** साबि; **सिकेल;** सेपि; हैड्रास्टि.

अनुक्रमणिका

विटाळ व तो जाण्याचे प्रकार —

अंगावर मूल पिताना :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; पलाडि; व्हायपे; **सिलि.**

उभे राहिल्याने जा हो :— अमो-का; कोक्यु; मॅग-का.

एकदम शक्तिपात होतो :— मर्क्यु.

कढत :— कलि-का; क्रिआसो; बेला; सल्फ; साबि; सिलि.

निजल्याने थांबते :— सिलि; सिह्ला.

करवडणारा :— कलि-का; नाय-ॲसि; लॅके; **सिलि;** स्ट्रमो.

काळा :— अस्टि; कलि-नाय; झॅन्थो; प्लॅटि; लॅके; सिक्ला.

शाईप्रमाणे :— कलि-ना.

कंड करणारा :— टरेन्टु; पेट्रो; सल्फ.

कंबर दुखते, जाताना :— नक्स-मो; पल्स; लॅके; सल्फ; सिमि.

कालऱ्यासारखी लक्षणे होऊन :— अमो-का; सिलि.

गरोदरपणी :— असार; इपि; कलि-का; कामो; कोक्यु; क्रोक; नक्स-मो; फास्फ; ऱ्हस-टा; लायको; साबि; सिकेल.

गाठ्याळ (स्त्राव पहा) :— इपि; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; पल्स; बेला; म्युरे; लॅके; साबि; सिक्ला.

काळा :— क्रोक; बेला; साबि.

बुळबुळीत, लालरक्तासह :— लारो.

व पातळ :— अस्टि; लायको; **साबि.**

चालताना (हालचालीने) **कमी जातो :—** बोव्हि; मॅग-का; साबि; सिक्ला.

चालतानाच फक्त जातो :— कॅक्ट; कास्टि; नेट्र-स; मॅन्सि; **लिलि-टि;** सिकेल;

चालताना जा हो :— इपि; **इरिजि; कोक्यु;** क्रोक; सिकेल; हेलोनि.

डामरासारखा :— कलि-मू; मॅग-का; मॅग-फा; मॅग-मू.

थंड पाण्याच्या स्नानाने जा हो :— ॲन्टी-क्रू.

थांबतो पुन्हा सुरू होतो :— ॲम्ब्रा; आर्जे-ना; ***क्रिआसो;*** नक्स-व्हा; **पल्स;** ***फास्फ;*** फेरम; बोव्हि; ***लॅके;*** साबा; साबि.

मूल न झालेल्या स्त्रिया किंवा तरुण विधवा :— आर्जे-ना.

वाखा झाल्यानंतर :— प्लॅटि.

वैषयिक वासना होऊन :— ॲम्ब्रा; साबि.

थोडे, दिवस :— अमो का; पल्स; लॅके; **सल्फ.**

एक दिवस :— अल्युमि; आर्जे-ना; एपि; युफ्रे; **सेपि.**

एक तास :— युफ्रे; सोरि,

थोडे तास :— व्हिबु.

थोड्या प्रमाणात :— अमो-का; कलि-का; कोनि; ग्रफाय; डल्फा; नेट्र-मू; ***पल्स;*** फास्फ; मॅग-का; मॅग्नॅनं; **लॅके;** ***सल्फ;*** सिक्ला; सेनेगा; सेपि.

दिवसा फक्त :— काफि; **कास्टी; पल्स;** सिक्ला; हॅमॅमे.

दुर्गंधी :— कलि-फा; कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो; बेला; ब्रायो; साबि; सिफि.

उग्र, किळसवाणी :— कामो; लॅकनॅ; सिफि; सोरि.

दुःख शोकामुळे जाऊ लागतो :— इग्ने.

धुऊन डाग जात नाही :— प्युलेक्स; बर्सा; मॅग-का; मॅग-फा; मेडो.

अनुक्रमणिका

निजल्याने जा हो :— क्रिआसो; पल्स; मॅग-का.
पाठीवर जा हो :— कामो.
ब वा :— कॅक्ट; कास्टि; **लिलि-टि;** साबि.
पाण्यासारखा :— अल्बुमे; अस्टि; इथू; गासि; डल्का; नेट्र-मू; पल्स; फेरम-मे.
पाळी, अनियमित :— आयो; इग्ने; कलि-फा; कोक्यु; **नक्स-मो; सिकेल;** सिमि; सेनेसि.
व प्रमाण :— इग्ने; कोकॅ-कॅ; नक्स-मो; प्लॅटि; **सिमि.**
उशीरा :— **कलि-का;** कास्टि; कुप्रम; कोनि; **ग्रफाय; डल्का;** नक्स-मो; नेट्र-मू; ***पल्स;* मॅग-का; लॅके; लायको;** व्हिबु; **सल्फ; सिलि; सेपि.**
व स्राव थोडा :— व्हिबु.
एक महिना आड :— बर्सा; सिफि.
दर दोन आठवड्यानी :— कॅल्क-फा; ट्रिलि; फास्फ; बोव्हि; ब्रोमि; मॅग-का; लायको.
लवकर :— **ॲम्ब्राः इपि;** कलि-का; ***कॅल्क-का; कामो;*** कालो; कार्बो-ॲनि; **कार्बो-व्हेजि; कोक्यु;** नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; ***प्लॅटि;* फास्फ; फेरम; *बेला;* बोरा; बोव्हि;** मॅग-मू; **मॅन्गनं; ऱ्हस-टा;** लॅक-कॅ; **साबि.**
विटाळ थोडा :— अल्युमि; नेट्र-मू; लेप्ट्रांड्रा.
पाळीमध्ये :— ॲम्ब्रा; इपि; कॅल्क-का; कामो; **फास्फ; बोव्हि;** ऱ्हस-टा; लायको; **साबि;** सिलि; हैड्रास्टि; हॅमॅसे.
वैषयिक वासना होऊन :— साबि.
पाळ्या थांबल्यानंतर, पुन्हा सुरू होतो :— कॅल्क-का; क्रिआसो; नक्स-व्हा; लॅके.
वृद्ध स्त्रियाना :— कॅल्क-का; प्लॅटि.
पांढरे पापुद्रे जातात :— कामो; **बोरा;** मॅग-फा; लॅक-कॅ; व्हिबु.
पिंगट :— कार्बो-व्हेजि; थूजा; बॅप्टि; **ब्रायो.**
फार दिवस राहतो :— कलि-का; **कल्क-का;** कार्बो ॲनि; कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; पल्स **प्लॅटि;** फेरम; मिलि; ऱ्हस-टा; **लायको;** व्हिन्का; सावि; **सिकेल;** सिलि; सेनेसि.
फिकट :— ग्रफाय; नेट्र-मू; फेरम.
बरोबर धुपणी जाते :— क्रिआसो; सेपि.
बसून पाठ दाबल्याने कमी होतो :— कलि-का; मॅग-मू.
बंद (नष्टार्तव) :— आरम-मे; कलि-का; कोनि; ग्रफाय; ट्युब; डल्का; नेट्र-स; ***पल्स;* फास्फ;** फेरम; लॅक-डि; लॅके; **लायको; सल्फ;** सिक्ला; सिमि; सिलि; ***सेनेसि;*** सेपि; **हेलेबो.**
काविळीत :— चिओ.
गार, पाण्याच्या, स्नानामुळे :— नक्स-मो.
पाण्यात हात ठेवल्यामुळे :— लॅक-डि.
घाम पावलांचा थांबल्यामुळे :— कुप्रम.
दमा होतो :— स्पांजि.
दुःख, शोकामुळे :— इग्ने.
देशांतरामुळे :— प्लॅटि; ब्रायो.
थंडीने गारठल्यामुळे :— सेनेसि; हेलेबो.
नाचल्यामुळे :— सिक्ला.
पाय भिजल्यामुळे :— पल्स; ऱ्हस-टा.

अनुक्रमणिका

प्रेमभंगामुळे :— हेलेबो.
भावनामुळे :— सिमि.
भीतीमुळे :— ओपि.
मूल, अंगावर पिण्याचे बंद झाल्यानंतर :— सेपि.
शरिरात वेदना होऊन :— कामि.
सूज येते :— अपोसा; एपि; कलि-का; सेनेसि.
सांधे दुखतात :— ब्रायो; ऱ्हस-टा; लॅके; सिमि.
स्तनात दूध येते :— फास्फ; ऱ्हस-टा,
क्षयरोगात :— अस्टि; सालिडे.
बाळंतपणानंतर लवकरच सुरू होतो :— ट्युब.
बाळंतपणानंतरचा, अंगावर मूल पिताना जा हो :— सिलि.
करवडणारा :— क्रिआसो.
काळसर :— क्रिआसो; सिकेल.
दुर्गंधी :— कलि-का; **क्रिआसो;** सिकेल.
फार दिवस राहतो :— ट्रिलि; नेट्र-मू; सिकेल; सेनेसि.
बंद होतो (लवकर) :— पल्स; पायरो; **ब्रायो;** सल्फ; हेपार.
थंडीने गारठल्यामुळे :— **पायरो.**
हिरवा :— लॅके-क्रॅ; सिकेल.
भडभडून जातो :— इपि; फास्फ; साबि.
बोटावर उभे असताना :— कोक्यु.
भरपूर जातो (रक्तप्रदर) :— अस्टि; आर्से; ***इपि;*** **कॅल्क-का; कॅल्क-फा; क्रोक :** ट्रिलि; **नक्स-मो;** ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; **नेट्र-मू;** पल्स; **प्लॅटि;** ***फास्फ;*** **फेरम; बेला;** बोव्हि; **मिलि;** लॅके; व्हिन्का; ***साबि;*** **सिकेल;** ***सिंको;*** सेनेसि; सोरि; स्ट्रमो; हॅमॅमे; हेलोनि.
अंग थंडगार होऊन :— सिलि.
आंघोळीने कमी होतो. :— कलि-का.
एकसारखा :— नक्स-मो; व्हिन्का.
गुल्म झाल्यामुळे :— कॅल्क-का; ट्रिलि; नाय-ॲसि; **फास्फ; बर्सा;** सल्फु-ॲसि.
तरुण स्त्रियांना :— कलि-ब्रो.
दोषी (सेप्टिक) ज्वरात :— पायरो.
नाचण्याने जा हो :— क्रोक.
पण, थोडे दिवस :— थूजा; लॅटि; प्लॅके; सिलि.
मनःक्षोभाने जाहो :— ***कॅल्क-का;*** ट्युब.
मळमळ वाटून :— अपोसा; इपि; कॅप्सि.
मोठाल्या गाठीसह :— अपोसा; झिंक.
रात्री :— बोव्हि; मॅग-का.
विटाळ, थांबण्याच्या वयात :— अपोसा; कॅल्क-का; लॅके; व्हायपे; सल्फ; **सेपि.**
थांबल्यानंतर फार दिवसांनी :— व्हिन्का.
वेड लागलेले असताना :— सेपि.
मूर्च्छा येऊन :— **इपि;** नक्स-व्हा; लॅके; सेपि.

अनुक्रमणिका

मूत्राशयाच्या विकाराबरोबर :— कॅन्था; साबाल.
रात्री फक्त :— अमो-मू; बोव्हि; नेट्र-मू; **मॅग-का.**
वयात येण्याच्या अगोदर :— कॅल्क-का; साबि; सिना; सिलि.
वेळी सुरू होत नाही :— **एपि; कलि-का;** कास्टि; **ग्रफाय;** नेट्र-मू; **पल्स;** मॅन्गानं; **लायको; सल्फ; *सेनोसि;*** सेपि.
वेदना होऊन (कष्टार्तव) :— कलि-का; कॅक्ट; **कॅल्क-का;** कल्क-फा; **कामो, कुप्रम; कोक्यु; कोनि; *ग्रफाय;*** झॅन्थो; झिंक-व्हॅले; **ट्युब : नक्स-मो; *पल्स;*** प्लॅटि; बेला; मेडो; लायको; ***व्हिबु;* व्हेरा-आ; सल्फ; सिमि; सेपि;** सोरि.
आचके येतात :— नेट्र-मू.
कुरतडल्याप्रमाणे :— थायरा.
कोणत्याही अवस्थेत ब वा नाही :— झॅन्थो.
गर्भाशय बाहेर येते :— व्हेरा-आ.
चोळण्याने ब वा :— पलाडि.
जास्त, विटाळ जास्त :— कॅनॅबि; टरेन्टु; ट्युब; फास्फ; **सिमि.**
ढेकरा येऊन :— व्हिबु.
थोडे थेंब पडतात :— कॅस्टो.
नंतर गार घाम येतो :— कॅस्टो.
निजल्याने, पाठीवर पाय लांब करून ब वा :— साबि.
पहिल्या दिवशी :— नॅफेलि.
बाळंत होताना होतात तशा (खाली ओढल्याप्रमाणे) :— कलि-का; ***कामो;* गेल्से; नक्स-व्हा; *पल्स;* प्लॅटि; *बेला;*** लिलि-टि; व्हिबु; साबि; **सिकेल; *सेपि;*** स्टॅनम.
मागे जातात :— बेला; लिलि-टि; सेपि.
मूर्च्छा येते :— कलि-स; नक्स-मो; लायको.
वाकल्याने, मागे ब वा :— लॅक-कॅ.
मांड्यात जातात :— अस्टि; ऑक्झॅ-ॲसि; कलि-का; कस्मो; केलि; झिंक-व्हॅले; ऱ्हस-टा; सिमि; सेपि.
लघवीला कष्टाने होऊन :— व्होरा-व्हि.
वर जातात :— अल्युमि; इलाप्स; कॅक्ट; कॅल्क-फा; कोक-कॅ; नाय-ॲसि; पल्स; लॅके; लिलि-टि; साबि; सेपि.
उजवीकडे :— अल्युमि; एपि; क्रोक; म्युरे; लॅके; लायसि.
डावीकडे :— कलि-का; कालो; ***नाजा;*** ब्रोमि; लॅक-कॅ; ***लॅके; लिलि-टि;*** सल्फ; सिमि.
वंध्या स्त्रियांत :— फायटो.
वात धरतो उदरात :— व्हिबु.
विटाळ जास्त, वेदना जास्त :— कॅनॅबि; टरेन्टु; ट्युब; फास्फ; सिमि.
विटाळ बंद होण्याच्या वयात :— सोरि.
सर्व शरीरात :— नक्स-व्हा.
वीर्याप्रमाणे उग्र वासाचा :— स्ट्रॅमो.
वृद्ध स्त्रियाना पुन्हा सुरू होतो :— कॅल्क-का; प्लॅटि.
शस्त्राने गर्भाशय आतून खरवडल्याने :— नाय-ॲसि; बर्सा.

अनुक्रमणिका

शाईप्रमाणे :— कलि-ना.

शौचास, होताना, नंतर :— आयो; हेपार.

घट्ट झाल्याने :— ॲम्ब्रा; लायको.

श्रमाने जा हो :— ॲम्ब्रा; इरिजि; कॅल्क-का; ट्रिलि; बोव्हि.

सकाळी फक्त :— कार्बो-ॲनि; बोरा; बोव्हि; सेपि.

संध्याकाळी फक्त :— काफि; फेलांड्रि.

संभोगा, नंतर :— आर्जे-ना; क्रिआसो; टरेन्टु; नाय-ॲसि; सेपि; हैड्रास्टि.

सुरू झाल्याने ब वा :— झिंक; लॅके.

सुरू होईलसे वाटते :— ओनास्मा; कार्बो-ॲनि; झिंक-क्रो; पल्स; फास्फ; मोस्क; लिलि-टि; व्हिबु; सेनेसि.

हगवण लागली असताना :— कलि-आयो.

हगवण लागून :— अमो-मू; कॅस्टो; क्रिआसो; बोव्हि; मॅग-का.

हिरवा :— ग्रफाय; ट्युब; पल्स; मेडो; **लॅक-कॅ; सेपि.**

क्षयरोगात :— कलि-का; कॅल्क-का; फास्फ; सेनेसि; स्टॅनम.

वेणा (बाळंतपणातील वेदना) **अनियमित :—** पल्स.

आचके येऊन :— इग्ने; **कामो;** कालो; कास्टि; गेल्से; **पल्स; *हायासा.***

कमजोर किंवा थांबतात :— ओपि; कलि-का; कलि-फा; कालो; **गेल्से; *पल्स;*** बेला; व्हिबु; ***सिकेल;* सिमि.**

कार्यक्षम नसतात :— कलि-का; काफि; कालो; नक्स-व्हा; **पल्स.**

खोट्या :— कॅल्क-का; कालो; **पल्स;** बेला.

गर्भाशयाच्या मुखात सुया टोचल्यासारखे वाटते :— कालो.

ढेकरा येऊन :— बोरा.

पाठीतून खाली येतात :— नक्स-व्हा.

फार जोराच्या :— कामो; कालो; कास्टि; पल्स; सिकेल; **सेपि.**

बरोबर आचके :— इग्ने; कामो; गेल्से; पल्स; **हायासा.**

बंद :— ओपि; पल्स.

मूर्च्छा येते :— नक्स व्हा; पल्स; सिमि.

वर येतात :— कॅल्क-का; कामो; गेल्से; लॅके.

पाठीत :— गेल्से; पेट्रो.

वैषयिक वासना लवकर उत्तेजित होते :— ओरि; झिंक; बर्सा; मॅन्सि; लॅक-कॅ; संबूल.

संभोगसुखाचा अभाव :— कास्टि; **बर्बे;** सेपि.

संभोगाचा तिटकारा :— कास्टि; ग्रफाय; **नेट्र-मू; सेपि.**

पाळीनंतर :— कास्टि; फास्फ.

संभोगेच्छा, अतृप्त राहिल्याने झालेले दुष्परिणाम :— कोनि; साबाल.

अंगावर दूध पाजताना :— कॅल्क-फा.

अनुक्रमणिका

कमी, मंद :— अग्नस; इग्ने; ओनास्मा; ***कास्टि; ग्रफाय; नेट्र-मू;*** साबाल; सेपि; हेलोनि.
तीव्र (कामोन्माद) :— **अग्नस; ओरि; कॅम्फ; कॅन्था; कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; कोनि; ग्रॅटिओ; टरेन्टु; **नक्स-व्हा; पल्स; *प्लॅटि;* फास्फ;** फ्लुओ-ॲसि; **म्युरे; व्हेरा-आ; स्ट्रमो; *हायासा.***
कामात मन गुंतवून दाबावी लागते :— लिलि-टि.
कृमिमुळे :— साबा.
मुष्टिमैथुनाने तृप्ति करावीशी वाटते :— ओरि; झिंक.
बाळंतपणानंतर :— झिंक.
लहान मुलीना (कुमारिका) :— कोनि; **प्लॅटि.**
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— कल्क-फा;फास्फ; व्हेरा-आ; स्टॅनम.
विटाळसेपणी :— कॅन्था; **पल्स;** प्लॅटि; लॅके; **लायको;** हायासा.
विटाळशी झाल्यानंतर :— कलि-फा.
विधवाना :— एपि; ओरि.
वृद्ध स्त्रियाना :— मोस्क.
समाधान होत नाही :— कॅल्क-फा; झिंक; लॅके; साबि.
हात किंवा कोठेही अंग खाजविल्याने :— स्टॅनम.

सुजलेली :— आर्से; **एपि; कॅन्था; *क्रिआसो;* नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; *पल्स;* बेला;** ऱ्हस-टा.

हुळहुळी :— एपि; कॅन्था; काफि; **कोनि; क्रिआसो;** थूजा; **प्लॅटि; बेला; लॅके;** लिलि-टि; सल्फ; स्टॅफि.

लक्षणांचे वीशैष्ट्य

निजल्याने जा हो :— ॲम्ब्रा; क्रिआसो; पल्स; फेरम; म्युरे;
अंग दुमडून **ब वा :**— कॅक्ट; **नक्स-व्हा;** सिमि.
पाठीवर **ब वा :**— ओनास्मा.
दाबल्याने पाठ **ब वा :**— मॅग-मू.
योनि **ब वा :**— म्युरे; लिलि-टि; सॅनिकु; सेपि.
पायाची अढी घातल्याने ब वा :— लिलि-टि; **सेपि.**
बसल्याने जा हो :— सल्फ.
रक्तस्त्रावाने (विटाळ गेल्याने) **ब वा :**— लॅके; व्हिबु.
शौचाच्या वेळी जा हो :— ॲम्ब्रा; पोडो; स्टॅनम.
संभोग करताना जा हो :— आर्जे-ना; एपि; क्रिआसो; टरेन्टु; थूजा; **नेट्र-मू;** पल्स; फेरम-फा; लायसि; **सेपि;** हेपार.
नंतर जा हो :— एपि; प्लॅटि; स्टॅफि.

———

अनुक्रमणिका

स्तन

सर्वसाधारण :– अर्टि; आयो; आसि; कामो; कार्बो-अनि; **कोनि; फायटो फास्फ;** फेलांड्रि; बेला; ब्रायो; लॅक-कॅ; सिलि; हैड्रास्टि.

उजवे :– इग्ने; कलि बाय; **फेलांड्रि; सिलि.**

डावे :– फेलांड्रि; बोरा; बोव्हि; **लायको; लिलि-टि.**

आलटुन पालटुन :– पल्स.

खाली उजव्या :– अस्टि; कार्बो-आनि; कास्टि; केलि; ग्रफाय; फास्फ; लारो; लिलि-टी; **सल्फ;** ***सिमि.***

डाव्या :– अस्टि; एपि; **फास्फ;** बर्सा; ब्रायो; **सल्फ;** सिमि.

ते तिकोनी हाडापर्यंत :– कोमो.

दुखते, जेवणानंतर :– रुमे; स्ट्रांशि.

पाळ्यामध्ये :– अस्टि.

ते उदरापर्यंत :– फेलांड्रि.

कढत पाणी वाहत आहे असे वाटते :– सॅन्वि.

ते डोक्यापर्यंत :– लॅक-ॲसि.

ते खांद्यांच्या मध्यापर्यंत :– फेलांड्री.

ते मागे पाठीत :– ***कोट-टि;*** टिलि; लारो; लिलि-टि.

ते हातापर्यंत :– लिथि-का.

—x—

आग :– सल्फ.

खाली, उजव्या :– इथू; फास्फ

डाव्या :– म्युरि-ॲसि; रूमे; लारो

उघडे, ठेवण्याची प्रवृत्ति :– कॅम्फ.

कॅन्सर :– कोनि; ग्रफाय; फास्फ; बुफो; मर्क्यु; सिलि.

कंड :– अल्युमि; कोनि.

खोकताना जा हो :– कोनि.

गळू :– फायटो; फास्फ; मर्क्यु; सल्फ; सिलि; हेपार.

जुन्या वणावर येईल असे वाटते :– ग्रफाय; फायटो.

गार :– कोक्यु; मेडो.

डावे :– नेट्रका.

खोकताना :– नेट्र-का.

अनुक्रमणिका

गाठी, आत :— कार्बो-ॲनि; कोनि; ट्युब; फायटो; बेलिस; सिलि.
अफ्रोडाप्रमाणे, मुलाचा :— कॅल्क-फा.
खाकेत गाठी येऊन :— मर्क्यु-आ-प्ले.
त्वचेवर :— आयो.
दूध येऊन :— चिमा;
मऊ दुखणाऱ्या :— कलि-मू.
हात हालविल्याने जाहो :— कॅल्क-आयो.

गुदगुल्या :— साबि.

चमका बाहेर येतात :— आर्जेमे; ओलि-ॲनि; क्लिमॅटि.

चामखीळ :— कॅस्टो-इक्वि.

जड :— आयो; फायटो; ब्रायो; लॅक-कॅनि; सिंको.

टणक :— कामो; कार्बो-ॲनि; कोनि; ग्रफाय; फायटो; ब्रायो; **सिलि.**
व, लहान होतात, उदरात वेदना होताना :— प्लंबं.

टोचते :— एपि; कार्बो-ॲनि; कोनि; नाय-ॲसि; सिलि.

ठुसठुस :— बोरा.

त्वग्रोग :— कास्टि.

थंडीने (गारव्याने) **जा हो :**— साबाल.

दुखतात, ठणका, हुळहुळे :— आर्नि; ओनास्मा; कलि-मू; कॅल्क-का; **कामो; कोनि; लॅक-कॅ;** पल्स; फायटो; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; साबाल; **सिलि.**
खाकेतील गाठी वाढून :— लॅक्टी-ॲसि.
खोकताना :— कोनि.
गरोदरपणी :— कॅल्क-फा.
गार पाण्याच्या आंघोळीने जा हो :— साबाल.
चोळण्याने जोराने ब वा :— रेडि.
जांभई आल्याने जा हो :— मॅग-का.
तान्ह्या मुलाचे :— कामो.
दूध पाजताना ब वा :— फेलांड्रि.
दुसऱ्या स्तनात :— बोरा.
लघवी करताना जा हो :— क्लिमॅटि.

अनुक्रमणिका

विटाळ थांबण्याच्या वयात :— सॅन्वि.

दूध, कुमारिका अगर गरोदर नसलेल्या स्त्रियाना :— अर्टि; असाफि; ट्युब; ***पल्स;*** बर्सा; मर्क्यु; सिक्ला.

पिवळे, कडू :— व्हिअम.

बदललेले :— मर्क्यु; बेला.

बंद करण्याकरता :— कॅल्क-का; पल्स; **लॅक-कॅ.**

झाल्यामुळे उद्भवणारे विकार :— अगारि.

बिघडलेले :— इथू; कॅल्क-का; **कामो;** सिलि.

मूल अंगावरचे पीत नाही :— कॅल्क-का; कॅल्क-फा; बोरा; मर्क्यु; व्हीअम; सिलि; स्टॅनम.

मूल पिण्याचे थांबण्यानंतर येते :— कोनि; पल्स; लॅक-कॅ.

येत नाही :— अग्नस; अर्टि; कॅल्क-का; कास्टि; **झिंक; *डल्का; पल्स; ब्रायो; लॅक-कॅ; लॅक्टु-व्हि.***

जागरणामुळे :— कास्टि.

रक्तमिश्रित :— कामो; फायटो; बुफो.

वाढलेले (जास्त येते) :— कॅल्क-का; **पल्स; फायटो; बेला; ब्रायो; साबि.**

वाहते (गळते आपोआप) :— कॅल्क-का.

असे वाटते :— क्रिआसो; डिक्टा; नक्स-व्हा; पल्स.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :— ट्युब.

विटाळसेपणी :— कॅल्क-का; ट्युब; पलाडि; पल्स.

विटाळ बंद असताना (नष्टार्तव) :— कॅल्क-का; पल्स; फास्फ; बेला; ब्रायो; व्हस-टा; लायको; साबि; स्ट्रमो.

विटाळ- (पाळीच्या) **ऐवजी :**— मर्क्यु; व्हस-टा.

वेड लागलेले असताना :— बेला; स्ट्रमो.

स्तन सुजलेले असताना :— असाफि; ट्युब; सिक्ला.

दूध, पाजताना जा हो :— ॲन्टी-टा; क्रोट-टि; **पल्स; फायटो; फलांड्रि;** बोरा; ब्रायो; लॅक-कॅनि; लिलि-टि; सिलि.

एका स्तनात, दुसरे दुखते :— बोरा.

ब वा :— फेलॉड्रि.

धक्के बसतात :— क्रोक.

धावरे :— एपि.

पेटके मुरडा :— प्लॅटि.

पोकळ वाटतात, दूध पाजल्यानंतर :— बोरा.

बधिर :— ग्रफाय.

अनुक्रमणिका

बंदुकीची गोळी, किंवा बटण आहे असे वाटते :— लिलि-टी.

फार मोठाले (वाढलेले) :— **कॅल्क-का; कोनि;** चिमा; **फायटो.**

मुंग्या :— ॲन्टि-टा.
गार :— ग्वाई.

मोठे, झाले आहेत असे वाटते :— कॅल्क-फा; सिक्ला; सेपि.
होतात व टणक पाळीऐवजी :— डल्का; रॅटनि.

लहान (वाढ होत नाही) :— ओनास्मा; नक्स-मो; लायको; साबाल.

व्रण, जुने दुष्परिणाम :— कार्बो-ॲनि; **ग्रफाय;** फायटो.
पुवळलेले :— सिलि.

वाळतात :— सुकलेले पहा

विटाळशी होण्याचे अगोदर जा हो :— ओलि-ॲनि; **कलि-मू;** कॅल्क-का; **कोनि;** पल्स; **फायटो;** ब्रायो; ***लॅक-कॅ;*** लायको.

विटाळसेपणी जा हो :— कोनि; झिंक; फायटो; फास्फ; फेलांड्रि; मर्क्यु; म्युरे; कॅ-कॅ; हेलोनि.

विसविशित (शिथिल) :— आयो; कोनि.

शहारे येतात :— कोक्यु; ग्वाई.

सुकलेले (वाळलेले) :— ***आयो;*** **कलि-आयो; काफि;** कामो; ***कोनि;*** **चिमा;** नक्स-मो; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; साबाल; सिकेल; सिलि.

सुजलेले शोथ :— अर्टि; कोनि; ***पल्स; फायटो;*** फास्फ; **बेला;** ***ब्रायो;*** **सल्फ; सिलि;** हेपार.
आत दुखणारी लहान टणक गाठ येऊन :— क्रिआसो
दूध येऊन :— असाफि; ट्युब; सिक्ला.
विटाळशी झाल्यानंतर :— सिक्ला.

हाताने जोराने दाबावेसे वाटतात :— कोनि.

हुळहुळे :— दुखतात पहा.

—————

अनुक्रमणिका

स्तनाग्रे

सर्वसाधारण :– आर्नि; कामो; ग्रफाय; पल्स; रॅटनि; लायको; सल्फ.
डावी :– नेट्र-स; रुमे.
खाली :– **रुमे.**

आग :– अगारि; ग्रफाय; लायको; **सल्फ;** सिलि
डावे :– सेनेसि.

आत गेलेली :– कोनि; ग्रफाय; **थूजा; नेट्र-स;** फायटो; लॅके; सार्सा; सिलि; हैड्रास्टि.
कष्टार्तवात :– सार्सा.

करवडलेली :– आर्नि; **कास्टि; फायटो; फ्लुओ-ॲसि;** सल्फ.

कंड :– ओनास्मा; ग्रफाय; पेट्रो; सल्फ; सेपि.
विटाळसेपणी :– हेपार.

गळू :– मर्क्यु; सिलि.

गार :– मेडो.

टणक :– कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि; ब्रायो; मर्क्यु.

ताठ :– लॅके.

ते, आत माग :– क्रोट-टि; फेलांड्रि.
डाव्या :– सल्फ.

दुखतात, हुळहुळी :– आर्नि; कास्टि; क्रोटि-टि; फ्लुओ-ॲसि; बॅप्टि; लॅके.

पाणी, लस येते :– मेडो.
दुधासारखे (उजव्यातून) :– बर्सा.

पिठासारखा थर :– पेट्रो.

बधीर :– सार्सा.

भेगा :– इस्कू; कॅस्टो-इक्वि; कार्बो-ॲनि; **कास्टि; *ग्रफाय; पेट्रो;* फायटो; रॅटनि; सल्फ; *सार्सा.***

अनुक्रमणिका

मुंग्या :– साबि.

रक्त येते :– मर्क्यु; लायको; सल्फ; सिलि; सेपि; हॅमॅमे.

रक्तासारखे पाणी येते :– फायटो; लायको.

वारा जातो :– सिक्ला.

वेडीवाकडी :– मर्क्यु.

वेदना, चमका बाहेर येतात :– **ओलि-ॲनि;** कलि-बाय; गेल्से; बर्बे; ब्रायो; मेझे; लाप्पा; लायको; स्टॅनम; स्पायजे.

कापल्याप्रमाणे, तिकोनी हाडापर्यंत, मुलांच्या :– टेल्यु.

शोथ :– कॅडमि; कामो; फास्फ; सिलि.

सुजलेली :– मर्क्यु-को.

उजवे :– फ्लुओ-ॲसि.

हुळहुळी :– दुखतात पहा.

खाली :– सॅन्वि.

विटाळसेपणी :– हेलोनि.

स्पर्श सहन होत नाही, वस्त्राचा :– आसि-कॅ; **कॅस्टो-इक्रि;** कोनि; **क्रोटे-टि.**

——————

अनुक्रमणिका

श्वासोच्छ्वास

सर्वसाधारण :– अको; **ॲन्टी-टा; *आर्से; इपि;* एपि; *ओपि;* कलि-का;** कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; ग्रिंडे; टरेन्टु; डिजि; ड्रोसे; नेट्रे-स; ***पल्स; फास्फ;*** बेला; **ब्रायो;** रॅनन-ब; **लॅके; लायको;** लोबे; व्हिबु; ***सल्फ;*** **सॅम्बुक;** स्टॅनम; ***स्पांजि;*** हेपार.

अनियमित :– **ॲग्नस;** ऐलान्थ; **ओपि; कुप्रम;** डिजि; ***बेला;*** सल्फ.

असमान :– **ॲन्टी-टा; ओपि;** नाय-ॲसि.

आत घेता, येत नाही :– कास्टि; ब्रोमि; सॅम्बुक.
येतो, पण बाहेर टाकता येत नाही :– क्लोरि; मेडो; मेफि; सॅम्बुक.

उदर (पोट) **वरखाली होते :– ॲन्टी-टा.**

उसासे टाकल्याप्रमाणे :– ***इग्ने;*** इपि; ओपि; कलाडि; कॅल्क-फा; कार्बो-व्हेजि; डिजि; ब्रायो; **लॅके; सिकेल; सिलि;** सेले; स्ट्रमो.
झोपेत :– आरम-मे; कॅल्क-का.
बेशुद्ध असताना :– ग्लोनो.

एकामागून एक असा दोनदा श्वास, आत घ्यावा लागतो :– लेडम.

कढत :– कलि-बाय; काफि; कामो; झिंक; नेट्र-मू; बेला; मेडो; ऱ्हस-टा; साबा; स्ट्रांशि.
थंडी (तापाची) **वाजताना :–** ऱ्हस-टा.
नाकपुड्यांची, आग होते :– टेलि.

कर्कश :– इग्ने; गेल्से; बेला; मोस्क.

कष्टाने होतो :– अको; अनाका; **ॲन्टी-टा;** आयो; ***आर्से;*** **इग्ने;** ***इपि;*** **एपि; ओपि;** कलि-आर्से; **कलि-आयो; कलि-का; कलि-बाय; कलि-मू; कॅक्ट;** **कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; **कुप्रम;** केलि; कोनि; **क्लोरि; टरेन्बु; नक्स-मो;** नाजा; नेट्र-मू; **नेट्र-स;** ***पल्स;*** फेरम-मे; **ब्रायो; ब्रोमि; मर्क्यु-को;** मेफि; ऱ्हस-टा; **लॅके;** लायको; लोबे; व्हिबु; **व्हेरा-आ;** ***सल्फ;*** सॅम्बुल; सॅल्बुक; सिना; **सिलि;** सिल्का; सिंको; सेपि; सेले; स्टॅनम; ***स्पांजि;*** **हेपार.**
ओठ लाल होऊन :– स्पायजे.
कंड सुटून :– साबा.
खोकल्यानंतर :– कुप्रं; टरेन्टु; ट्युब.
गरोदरपणी :– व्हाओ-ओ.
गर्भाशयाच्या विकृतिमुळे :– नाय-ॲसि.
घाबरटपणामुळे :– आर्जे-ना; आर्से.

घाम सुटून :— सॅम्बुक.
घेरी येऊन :— कलि-का.
घोट्यांना, सूज येऊन :— हेपार.
जांभई येताना :— ब्रोमि.
झोप लागत असताना :— ओपि; ग्रफाय; **ग्रिंडे;** डिजि; बॅप्टि; **लॅके.**
पंज्यांची हालचाल केली तर :— बोव्हि.
फेफरे, आचके येण्याचे अगोदर :— अमो-ब्रो.
भीती, धास्तीमुळे :— सॅम्बुक.
मळमळते :— इपि; कलि-ना.
मुलाना (लहान) :— ॲम्ब्रो; इपि; कामो; ***नेट्र-स;*** **पल्स; सॅम्बुक.**
धक्का लागून खाली पडल्यानंतर :— पेट्रो.
मुंग्या येतात अगोदर :— सिस्ट.
वात धरल्यामुळे (उदरात) :— झिंक.
विटाळ जास्त जात असताना :— फ्लुओ—ॲसि.
वेणा येताना (प्रत्येक वेणाला, बाळंतपणात) :— **लोबे.**
शिंका, आल्याने जा हो :— नाजा; फास्फ.
येऊन :— आर्से-आयो; फास्फ.
श्वासोच्छ्वासाशी संबंध नसलेल्या दूरच्या भागातील विकारामुळे :— पल्स; बर्बे.
सर्दी झाली असताना :— आर्से; इपि; कल्क-का; नाय-ॲसि; फास्फ; सल्फ.
हृदयाच्या विकारात :— कॅक्ट; **कामि;** कार्बो-व्हेजि; नाजा; संबुल; स्ट्रोफॅन्थ; स्पायजे; स्पांजि.
व, रजःपिंडाच्या विकारात :— टरेन्टु.
व, लघवीच्या विकारात :— लायकोप; **लारो.**
क्षयरोगात :— इपि; कार्बो-व्हेजि; फास्फ.

कोंडल्यासारखा वाटतो :— अको; अमो-का; **आर्से;** आर्से-आयो; इग्ने; **इपि;** एपि; ओपि; कलि-का; कलि-मू; कॅक्ट; **कार्बो-व्हेजि;** कुप्रम; ट्युब; नक्स-व्हा; नेट्र-स; **पल्स; फास्फ;** बेला; ब्रायो; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सेनेगा; सेपि; सेले.

गार :— कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; फास्फ; ***व्हेरा-आ;*** सिंको.

गुदमरविणारा :— कष्टाने होतो पहा.

घुरघुरतो (घुरघुर आवाज होतो) :— **अमो-का; *ॲन्टी-टा,*** आर्से; ***इपि;*** **कलि-स;** कॅक्ट; **कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; **कुप्रम;** पल्स; फास्फ; **लायको;** लोबे; सिलि; **सिल्ला;** सिंको; **सेनेगा; स्टॅनम; हेपार.**

घेतलेला शेवटचाच असे वाटते :— एपि; ड्रोसे; बेला; रूमे; लारो; हेलोनि.

घोरल्या सारखा :— ओपि; मर्क्यु-को; लॅक-कॅ; हायासा.
घशातील गाठी काढल्यानंतर :— कलि-स.

[अनुक्रमणिका]

चिंता काळजी वाटते :— ***अको;*** आर्से; **इपि;** केलि; नेट्र-मू; **पल्स;** प्रून-स्पा; **फास्फ;** बॅरि-मू; रॅनन-ब; सिकेल; **सिल्ला; स्टेनम;** स्पांजि.

जड :— ग्लोनो; व्हेरा-व्हि.

जलद :— ***अको;*** अन्टी-टा; आर्से; **इपि; कार्बो-व्हेजि; कुप्रम;** केलि; गेल्से; **फास्फ; बेला;** ब्रायो; **लायको; सल्फ; सेपि.**

जीभ लाल असते :— मोस्क.

जोराने बाहेर टाकणे :— ऑक्सॅ-ॲसि; गेल्से; सिंको.

तोंड उघडे ठेवून, धापा टाकल्याप्रमाणे घ्यावा लागतो :— एपि; कलि-ना; कार्बो-व्हेजि; कोरा-रू; मेफि; लायको; लोबे.

आचके येण्याचे अगोदर, येताना, नंतर :— लारो.

थांबतो पुन्हा सुरू होतो :— असमान पहा.

दमा (कष्टाने होतो पहा) :— अको; ॲम्ब्रा; आर्जे-ना; ***आर्से;*** आर्से-आयो; ***इपि;*** कलि-आर्से; **कलि-का;** कुप्रम; टॅबकं; टॅरॅबिं; ट्यूब; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-स; ***पल्स;*** मर्क्यु-आ-रु; **लॅके; लोबे;** व्हिस्कं; सल्फ; **सॅम्बुक; सिलि;** स्टॅनम; स्ट्रमो; हेपार.

आठवड्याने, प्रत्येक **जा हो :—** इग्ने; सल्फ; सिंको.

उन्हाळ्यात जा हो :— सिफि.

कफ पडल्याने ब वा :— ॲन्टि-टा; इपि; झिंक; स्टॅनम; हेपरि.

कंड सुटून :— कलाडि; साबा; सिस्ट.

खलाशांचा, समुद्रकाठावर उतरल्यानंतर :— ब्रोमि.

खाणीत काम केल्याने :— कार्डु-मे; नेट्र-आर्से.

खाण्याने ब वा :— अम्ब्रा; ग्रफाय.

खोकताना :— नेट्र-मू

नंतर :— फास्फ.

गलगंड झाले असताना :— स्पांजि.

घाबरटपणामुळे :— कलि-फा; कामो; मॅग-फा; स्ट्रमो.

घाम पावलांचा, बंद झाल्यामुळे :— ओलि-ॲनि.

झोके घेतल्याने ब वा :— कलि-का.

डोके मागे वाकविल्याने ब वा :— व्होरा-आ; स्पांजि.

डोळ्यातून पाणी यावयास लागल्याने ब वा :— अनाका.

ढेकर आल्याने ब वा :— कार्बो-व्हे; नक्स-व्हा.

तान्ह्या मुलांचा :— व्हिबु.

त्वग्रोगाबरोबर आलटून पालटुन :— कलाडि; कामि; सल्फ; हेपार.

अनुक्रमणिका

असताना :— इपि.
दमट हवेत ब वा :— कास्टि; हेपार.
दारुड्यांचा :— मेफि.
नंतर हगवण :— नेट्र-स.
पित्ताच्या गांधी, आल्या असताना :— एपि; पल्स.
व, आलटुन पालटुन :— कलाडि.
प्राकृतिक :— आयो; कॅल्क-का; सल्फ.
वासामुळे :— असार; सॅन्वि.
विटाळशेपणी, झोपेतून जागे झाल्यानंतर :— **आयो; कुप्रम; लॅके;** स्पांजि.
वीज वादळ चालू असताना :— फास्फ; **सिफि; सिलि;** सेपि.
वृद्धपणी :— ॲम्ब्रा; **आर्से;** कार्बो-व्हेजि; कोनि.
सर्दी होऊन, प्रत्येक वेळी :— अरेलि; नक्स-व्हा; नाजा; नेट्र-स; सॅन्वि.
संधिवातात :— व्हिस्क-आ.
संभोगाने जा हो :— ॲम्ब्रा; असाफि; कलि-बाय.
संभोगेच्छा होऊन :— नेट्र-का.
हगवणीनंतर :— कलि-का.
किंवा, आलटुन पालटुन :— कलि-का.
हवेत, कोरड्या जा हो :— कामो.
हिवाळ्यात जा हो :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू.
हिस्टेरिआत :— इग्ने; नक्स-मो; नक्स-व्हा; पल्स; मोस्क; लोबे.
हृदयविकारात (कष्टाने होतो पहा) :— कॅक्ट; नाजा; लारो; संबुक; स्पांजि.
क्षयरोगात :— मेफि.

दीर्घ :— आरम-मे; आर्जे-ना; ***इग्ने;* इपि; ओपि; कॅप्सि; कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; नेट्र-स; **प्लॅटि;** फास्फ; **ब्रायो; लॅके; लिलि-टि; सल्फ; सिलि; सेले;** हेपार.
घ्यावासा वाटतो :— *इग्ने;* ओपि; कॅक्ट; कॅल्क-का; कुप्रम; डिजि; नेट्र-स; **ब्रायो; मोस्क; लॅके;** सल्फ; सेले; **हैड्रोसा-ॲसि.**
पण त्याने खोकला येतो :— ब्रायो; ब्रोमि.
भरपूर, घेता येत नाही असे वाटते :— आरम-से; लॅके.

धक्के बसल्याप्रमाणे :— आक्झॅ-ॲसि; इग्ने; टॅबॅक; बेला; लारो.

धातूच्या नळीतून घेत आहोत असे वाटते :— मर्क्यु-को.

धापा टाकल्याप्रमाणे :— इपि; कलाडि; ब्रायो; फास्फ; व्हेरा-व्ही; **स्ट्रमो.**
धावण्यामुळे, लागते त्याप्रमाणे :— हायासा.

धूर वाफ गेली आहे असे वाटते, करताना :— आर्से; **इग्ने; पल्स;** बेरि-का; ब्रोमि; लॅके; लायको; सिंको.

अनुक्रमणिका

पोटातून घ्यावा लागतो असे वाटते :— **आर्से; कोक्यु;** ग्वाई; नेट्र-मू; **फास्फ;** ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फ; सिंको.

फूत्कार टाकल्याप्रमाणे :— अमो-का; **ओपि; नाजा.**

बरोबर छातीत धडधड :— आरम-मे; कामि; पल्स; मर्क्यु-आ-फ्ले; व्हेरा-आ; स्पायजे.

बंद (होत नाही) :— ॲन्टी-टा; ग्रिंडे; **लॅके.**

मुलांचा, नुकत्याच उपजलेल्या :— ॲन्टी-टा; कॅम्फ; लारो.

मंद (हळुहळु) :— **ओपि; बेला;** हैड्रोसा-ॲसि.

मोठ्याने आवाज होतो :— कलि-बाय; कॅल्क-का; ***कामो;*** फास्फ; लॅके; व्हेरा-आ; सल्फ; **सॅम्बुक; सिंको;** ***स्पांजि.***

लांब :— लिलि-टि.

वरवर :— नक्स-मो; **फास्फ; बेला; लारो;** सिंको.

वेदना, युक्त :— ब्रायो; **रॅमन-ब.**

शिटीसारखा सूं सूं आवाज :— आरम-मे; इपि; आर्से; कलि-आयो; कलि-का; कास्टी; **सॅम्बुक;** सिंको; सेनेगा; स्ट्रमो; स्पांजि; हेपार.

होत नाही :— बंद पहा.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

अंग तापल्याने जा हो :— एपि; कलिका.
उग्र वासाने जा हो :— फास्फ-ॲसि; सॅन्वि.
उचलताना, वर (मुलाना) जा हो :— कॅल्क-फा; बोरा.
उन्हाळ्यात जा हो :— सिपि.
उभे राहिल्याने ब वा :— कॅनॅबि; बॅप्टि; सिलि; स्पायजे.
ओकारीने ब वा :— कुप्रम.
कणा (पाठीचा) दाबल्याने जा हो :— किनि-स.
कपडे, अंगावर असल्याने **जा हो :**— आर्से; कलि; लॅके.
कफ पडल्याने ब वा :— अरेलि; ॲन्टी-टा; इपि; ग्रिडे; झिंक; लॅके; सेपि; हैपरि.
खाण्याने जा हो :— कलि-फा; झिंक-व्हॅले; नेट्र-स; पल्स; **फास्फ;** लॅके.
ब वा :— ॲम्ब्रा; आयो; **ग्रफाय; स्पांजि.**
खांदे मागे केल्याने, नेल्याने ब वा :— कॅल्क-का.

अनुक्रमणिका

खोकताना जा हो :– ॲन्टी-टा; आर्से; **इपि;** ओपि; **कुप्रम; टरेन्टु; ट्युब;** ड्रोसे; नक्स-व्हा; ***फास्फ;*** स्टॅनम.
गाताना जा हो :– आर्जे-मे,
गार, पाणी प्याल्याने ब वा :– कामो.
वारे लागल्याने **जा हो :–** अक्टि-स्पा; लोबे.
गिळताना जा हो :– कॅल्क-का; कुप्रम; बेला; ब्रोमि.
गुडघे टेकून बसल्याने ब वा :– कास्टि.
चढताना ब वा (सपाटीवर चालल्याने जा हो) :– रॅनन-ब.
जांभई आल्याने ब वा :– क्रोक.
झोप लागता लागता जा हो :– अमो-का; आर्से; कलि-का; कॅडमि; कार्बो-व्हेजि; टॅबॅकं; गेल्से; **ग्रिंडे;** फास्फ; **लॅके;** सल्फ.
डोके मागे वाकविल्याने ब वा :– लॅके; व्हेरा-आ; **स्पांजि;** हेपार.
डोळे मिटल्याने जा हो :– कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि.
ढेकर आल्याने ब वा :– ॲब्रा; ॲन्टी-टा; आरम-मे; **कार्बो-व्हेजि;** नक्स-व्हा.
दमट हवा (पावसाळा) **जा हो :–** आरम-मे; **नेट्र-स;** बॅरि-का.
दुखापत झाल्यानंतर जा हो :– पेट्रो.
धरल्याने, कशाला तरी ब वा :– ग्रफाय.
धावल्याने ब वा :– सेपि.
धुळीने जा हो :– आर्से; **आर्से-आयो;** इपि; **डल्का;** पोथा; **ब्रोमि;** ***सिलि.***
नाकातोंडाजवळ काही धरल्याने जा हो :– आर्जे-ना; कुप्रं; लॅके.
निजल्याने जा हो :– आर्से; एपि; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; ट्युब; लोबे.
ब वा :– कलि-बाय; कॅल्क-फा; केलि; टरॅबि; डिजि; नक्स-व्हा; **सोरि;** लारो; हेलेबो.
उंच उशीवर डोके ठेवून ब वा :– एपि; कलि-का; कॅक्ट.
उजव्या कुशीवर ब वा :– कॅक्ट; स्पायजे; स्पांजि.
कुशीवर जा हो :– आर्से; पल्स.
ब वा :– अल्युमिं.
उजव्या ब वा :– नाजा; स्पायजे
डाव्या जा हो :– मर्क्यु.
ब वा :– कॅस्टो.
गुडघे व कोपरावर **ब वा :–** मेडो.
पाठीवर जा हो :– लायको.
ब वा :– कॅक्ट; काभि.
हात दूर करून ब वा :– टरेन्टु; नक्स-व्हा; लॅके; लारो; सल्फ; सोरि; स्पायजे.
पाठीला स्पर्श केल्याने जा हो :– अडोनि.
पाय लोंबकळत ठेवल्याने ब वा :– सल्फु-ॲसि.
बसल्याने, ताठ ब वा :– कलि-का; टरॅबिं; नेट्र-का; ***पल्स;*** लॅके; लायको; लारो; सेनेगा.
गुडघ्यावर डोके ठेवून **ब वा :– कलि-का.**
बोलताना जा हो :– कास्टि; **लॅके; सल्फ; स्पांजि.**
ब वा :– फेरम.

अनुक्रमणिका

मोकळ्या हवेत जा हो :— सोरि.

ब वा :— ॲन्टी-टा; एपि; नेट्र-मू; पल्स; सल्फ.

रात्री, जा हो :— आक्झॅ-ॲसि; आर्से; कलि-आर्से; नाजा; फास्फ; लॅके; व्हिबु; सल्फ; सॅम्बुक.

मध्य जा हो :— आर्से; ग्रफाय; फेरम; सॅम्बुक.

लघवी करताना जा हो :— केलि; डल्का.

वाकल्याने जा हो :— कॅल्क-का; सिलि.

मागे जा हो :— सोरि.

वारे घातल्याने, लांबून हळुहळु ब वा :— लॅके.

गार लागल्याने **जा हो :**— गार पहा.

पंख्याचे ब वा :— **कार्बो-व्हेजि;** नाजा; **मेडो.**

वासाने जा हो :— फास्फ-ॲसि; सॅन्वि.

वेदना होताना जा हो :— **आर्से;** कार्बो-व्हेजि; कामि; कोक्यु; नेट्र-मू; **पल्स;** ब्रायो; प्रून-स्पा; रॅनन-क्लि; सल्फ; सिलि; सेपि.

उदरात जा हो :— आर्जे-मे; बर्बे.

शौचास झाल्याने ब वा :— पोथास.

श्रमाने जा हो :— आर्से; इपि; कॅल्क-का; नेट्र-मू; लायको; लायकोप; लोबे; स्पांजि.

अगदी **थोड्या जा हो :**— कॅल्क-का; नेट्र-स.

समुद्रकाठी ब वा :— ब्रोमि.

संभोग करताना जा हो :— **ॲम्ब्रा;** डिजि; फास्फ; सेड्र.

हसताना जा हो :— आरम-मे; कुप्रं

हात हालविल्याने जा हो :— अमो-मू; टरेन्टु; नेट्र-मू; बर्बे; **लॅके;** स्पायजे.

हालचालीने जा हो :— आर्से; **कल्क-का;** ब्रायो; सल्फ; स्टॅनम; स्पांजि.

पंज्याचा **जा हो :**— बोव्हि.

ब वा :— आरम-मे; आर्जे-ना; **पल्स;** फास्फ; **फेरम;** ब्रोमि; ऱ्हस-टा; लोबे; **सॅम्बुक.**

हिवाळ्यात जा हो :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा.

हृदयाची धडधड होताना **जा हो :**— आरम-मे; कामि; पल्स; मर्क्यु-आ-फ्ले; व्हेरा-आ; स्पायजे.

——————

अनुक्रमणिका

खोकला

सर्वसाधारण :– अको; ॲम्ब्रा; **आर्से; इग्ने;** इपि; **कलि-का;** कामो; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोक-कॅ; **कोनि;** ***ड्रोसे; नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; ***पल्स; फास्फ;*** बेला; ब्रायो; मर्क्यु; **रुमे; लॅके;** लायको; **सल्फ; सॅन्वि;** सिना; सिंको; ***सेपि;* स्टॅनम; स्पांजि; हायासा; *हेपार.***

अंगावर मूल दूध पिताना :– फेरम-मे.

आचके येताना :– कुप्रम; मेफि; लॅके; सिना; स्ट्रमो.

आतल्या आत :– साबा.

उठून बसावे लागते :– कोनि; **पल्स; फास्फ;** हायासा.

उबळ वारंवार :– ढास पहा.

उन्हाळ्यात, सायाटिका व आलटुन पालटुन :– स्टॅफि.

उमासे येतात :– फास्फ.

एकसारखा :– अको; *अल्युमि;* इपि; कलि-का; **काफि; कामो; कास्टि;** कुप्रम; क्रोटे-हा; **ड्रोसे; नक्स-व्हा;** पल्स; फास्फ-ॲसि; **रुमे; ऱ्हस-टा;** लॅके; लायको; व्होरा-आ; सिल्ला; सिंको; सेपि; **स्पांजि; हायासा.**

ओकावयास होते :– अल्युमि; *ॲन्टी-टा; इपि;* कलि-का; कार्बो-व्हेजि; कोक-कॅ; कोरा-रु; ड्रोसे; नक्स-व्हा; पल्स; फेरम; **ब्रायो;** हेपार.

ओला :– कफ सुटतो पहा.
- **सकाळी :– कार्बो-व्हेजि; पल्स; पॅरि; फास्फ;** ब्रायो; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सिलि; सिल्ला; सेपि; स्टॅनम; हेपार.
- **दिवसा :– आर्से;** कॅल्क-का; **कामो; पल्स; मर्क्यु; सल्फ; सिलि; हेपार.**
- **रात्री :–** सेपि.

करवतीने कापताना होणाऱ्या आवाजासारखा :– स्पांजि.

कोरडा :– अको; अल्युमि; आर्से; इग्ने; **इपि;** कलि-का; कॅल्क-का; ट्यूब; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; नेट्र-स; **पल्स;** पेट्रो; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; बेला; ब्रायो; रुमे; **सल्फ;** स्टिक्टा; **स्पांजि;** हायासा.
- **कंठात कोरडेपणा वाटून :–** कोनि; नेट्र-मू; हायासा.
- **मुलांचा,** खंत घेऊन वाळलेल्या :– लायको.

अनुक्रमणिका

व, ओला आलटुन पालटुन :– आर्से.
रात्री :– हायासा; स्टिक्टा.
दिवसा ओला :– आर्से; पल्स; सल्फ; सिलि; हेपार.

खोकताना, छाती (कुशी) धरावी लागते :– **आर्नि; इग्ने; ड्रोसे;** नेट्र-मू; फास्फ; ***ब्रायो;*** युपे-पर; सेपि.
दुर्गंधी येते (तोंडाला) :– **कॅप्सि;** कॅल्क-का; कुले; ड्रोसे; ग्वाई; मेझे; **लॅके;** सल्फ; सॅन्वि; सेपि.
पडणे :– नक्स-व्हा; फास्फ.
मुले, चेहरा व डोळे हाताने चोळतात :– कास्टि; पल्स; सिल्ला.

खोल :– ड्रोसे; व्हर्ब; व्हेरा-आ; स्टॅनम; स्पांजि; **हेपार.**
खोकता येत नाही :– कास्टि; रुमे.

गरोदरपणी :– **कामो;** कास्टि; **कोनि;** नक्स-मो; **पल्स.**

गुदगुल्या होऊन (घशात) :– **अको; आर्नि; आयो;** आर्से; **इपि;** कलि-का; कामो; कोनि; ***ड्रोसे; नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; पल्स; ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; बेला; ***रुमे; ऱ्हस-टा;* लॅके; लायको;** सल्फ; सॅन्वि; सेपि; **स्टॅनम;** स्पांजि; **हायासा.**
कोरडा, ताप, पण तहान नाही :– आर्मे; कोनि; पल्स; फास्फ; साबा; सिल्ला.

गुदमरविणारा :– अल्युमि; **ॲन्टी-टा; इपि; ओपि; कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; ड्रोसे;** नक्स-व्हा; **ब्रोमि; मेफि; लॅके; *सल्फ;* सॅन्वि; सॅम्बुक;** सिना; सिंको; **सेनेगा; स्ट्रमो; स्पांजि;** हायासा; हेपार.

गोवरात :– इपि; ड्रोसे; पल्स.

घशातून, उजव्या बाजूने :– अगारि; ड्रोसे; स्टॅनम; स्टिक्टा.
डाव्या बाजूने :– कास्टि; टेल्यु; **ऱ्हस-टा;** लॅके; हेपार.

चेहऱ्यावर पुटकुळ्या येऊन :– आर्नि.

छाती, दाटल्याप्रमाणे वाटून :– फास्फ; स्पांजि.
फुटून गेल्यासारखी वाटते :– इग्ने; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; ब्रायो; मॅन्गानं; **रुमे;** स्टॅनम.

जाग, येते :– कास्टि; पल्स; फास्फ; सल्फ; सॅम्बुक; स्पांजि; हायासा.
येत नाही :– आर्नि; कामो; नाय-ॲसि; बॅसिलि; व्हर्ब; सिक्ला.

जांभया, आलटुन पालटुन :– अन्टी-टा; नेट्र-मू.

टान्सिल वाढल्यामुळे :– बॅरि-का; लॅके.

अनुक्रमणिका

ठसका :— **अको;** आर्से; इग्ने; काफि; **कास्टि;** ट्युब; नेट्र-मू; फास्फ; **मर्क्यु; ऱ्हस-टा;** लॅके; सॅन्वि; **सेपि;** स्टॅनम.
एकच, प्रत्येक वेळी :— कॅल्क-का.
दोन तीन :— थूजा; पल्स; प्लंबं; फास्फ; **मर्क्यु; सल्फ.**
तीन चार :— कार्बो-व्हेजि; कुप्रं; बेला.
पहिला जोराचा असतो, नंतर हळुहळु त्याचा जोर कमी होत जातो :— ॲन्टि-क्रू.

ढास लागते :— थूजा; पल्स; प्लंबं; **मर्क्यु; सल्फ;** स्टॅनम.

डांग्या (जोराचा) :— अगारि; इग्ने; **इपि; कलि-का;** कलि-स; ***कार्बो-व्हेजि;*** कास्टि; **कुप्रम; कोक-कॅ;** कोनि; **कोरा-रु;** ट्युब; ड्रोसे; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; ***बेला;*** **मेझे; मेफि;** लॅके; **व्हेरा-आ;**
व्हेरा-व्हि; **सिना;** सिल्ला; सेपि; स्टॅनम; **स्ट्रमो;** हेपार.
चेहऱ्यावर पुटकुळ्या येऊन :— आर्नि.
फार दिवस राहिलेला :— व्हेरा-आ.
मलावरोधामुळे जा हो :— ॲम्ब्रा; पोडो.
हसताना जा हो :— ब्रायो.

डोळ्याच्या विकाराबरोबर :— नेट्र-मू.

त्वग्रोग मावळताना :— डल्का; पल्स; लेडम.

थकवा येतो :— आर्से; **कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; बेला; **व्हेरा-आ;** सेपि; स्टॅनम.

दात दुखत असताना :— लायको; सेपि.

देवी आलेल्या असताना :— प्लॅटि.
नंतर :— कॅल्क-का.

दुमदुमणारा :— कलि-बाय; कोरा-रु; व्हर्ब; स्ट्रमो,

दुसरे विकार सुरू होण्याचे अगोदर :— ट्युब; ब्रायो; ऱ्हस-टा; सॅम्बुक; साबा.

धक्के मारल्याप्रमाणे :— थेरि.

धूळ गेल्यासारखी वाटून :— आर्से; केलि; ड्रोसे; पल्स; रुमे; लायको; सल्फ.

नंतर शिंका येतात :— अगारि; सल्फ; सिल्ला; सेनेगा.
ढेकरा येतात :— सल्फु-ॲसि.

अनुक्रमणिका

पाठीच्या कण्यातून सुरू होतो असे वाटते :— **अगारि;** टेल्यु; नक्स-मो.

पोटाच्या खळीतून सुरू होतो आहे असे वाटते :— ॲन्टी-क्रू; आर्जे-ना; इग्ने; कलि-बाय; **कलि-मू;** ड्रोसे; **नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; पल्स; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; ***ब्रायो;*** रुमे; लॅके; सॅन्गिव; ***सेपि.***

पोकळ :— कास्टि; बेला; व्हेरा-आ; स्पांजि.

बेशुद्धी येते :— कुप्रम

भावनामुळे :— ॲम्ब्रा; इग्ने; कॅप्सि; व्हर्ब; सिमिसि.
संध्याकाळपासून सूर्योदयापर्यंत :— आरम-मे.

भुकल्याप्रमाणे :— ड्रोसे; बेला; स्ट्रमो; **स्पांजि;** हेपार.

मलावरोधामुळे :— कोनि; ग्रफाय; सेपि.

मुळे, दूरच्या भागात वेदना होताना :— कॅप्सि.

मूल, चेहरा व डोळे हाताने चोळते :— कॉस्टि; पल्स; सिल्ला.

मेंदूच्या विकारात :— ग्लोनो.

येण्याचे अगोदर मूल रडते :— आर्नि; **फास्फ;बेला; ब्रायो; सिना; हेपार.**

राग आल्यामुळे :— कामो; साबा.
मुलांचा :— अनाका; ॲन्टि-टा.

लाळ गळते :— अमो-मू; थूजा; लॅके; व्हेरा-आ.

वाफ गेल्यासारखी वाटून :— ब्रोमि लायको.

वारा सरून :— सॅन्गिव.

विद्यार्थांचा :— नक्स-व्हा.

वेदनायुक्त :— **अको;** आर्नि; कलि-का; **कॅप्सि;** कास्टि; ड्रोसे; ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-मू; फास्फ; बेला;** ***ब्रायो;*** युपे-पर; **व्हस-टा; सल्फ; सिल्ला; सेनेगा;** स्टॅनम; स्टिक्टा; स्पांजि.

शरीर एकत्र गोळा होते :— अगारि; थेरि.

अनुक्रमणिका

शरीर वाळते :— ॲम्ब्रा; **असेटि-ॲसि; नाय-ॲसि;** लायको.

शिंका येताना :— अगारि; बेला; ब्रायो; **सिल्ला; सेनेगा;** सोरि.

श्वासनलिकेत, केस अडकला आहे असे वाटून :— सिलि.
कोरडेपणा वाटून :— नेट्र-मू; हायासा.

स्तन डावे गार होते :— नेट्र-का.

हात, लांब होतो :— लायको.
वर करताना :— ट्युब; फेरम-मे; ब्रायो.

हृदयविकारात :— अडोनि; नक्स-व्हा; नाजा; **लॅके; लायकोप; लारो; स्पांजि.**

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

अनोळखी इसमास पाहिल्याने जा हो :— आर्से; फास्फ.

अंथरुणाच्या, उबेने जा हो :— कास्टि; पल्स.
ब वा :— आर्जे-ना; कलि-बाय; कामो; नक्स-मो.
वळताना जा हो :— क्रिआसो.

आनंददायक विस्मय झाल्याने जा हो :— अको; मर्क्यु.

आवाजाने जा हो :— आर्नि; टरेन्टु; फास्फ-ॲसि.

आंबट पदार्थाने जा हो :— अल्युमि; कोनि; सल्फ.

उग्र वासाने जा हो :— फास्फ; मर्क्यु-आ-फ्ले; सल्फु-ॲसि.

उचलताना, जड वजन **जा हो :—** ॲम्ब्रा.

उतरताना जा हो :— लायको.

उन्हात जा हो :— ॲन्टी-टा.

उमासे आल्याने ब वा :— लॅके.

एक दिवसा आड जा हो :— लायको.

अनुक्रमणिका

ओकरीने ब वा :– मेझे.

ओकाऱ्या कोरड्या ब वा :– लॅके.

कपडे घट्ट असलेतर जा हो :– स्टॅनम.

कफ पडल्याने जा हो :– कोक-कॅ.
ब वा :– ॲन्टी-टा; अरेलि; **एपि;** कलि-बाय; **कोक-कॅ; ग्रिंडे; झिंक;** सेपि; स्टॅनम.

कानात बोटे घातल्याने जा हो :– कलि-का; मॅन्गॅ; लॅके; सिलि.

खाकरताना जा हो :– अमो-मू; कोक-कॅ.

खाण्याने जा हो :– कलि-बाय; **नक्स-व्हा; हायासा.**
ब वा :– युफ्रे; रेडि; **स्पांजि.**
आंबट पदार्थ जा हो :– अल्युमि; कोनि; सल्फ.
गरम पदार्थ जा हो :– मेझे.
चटका बसणारे पदार्थ **जा हो :–** अल्युमि.
जलद **जा हो :–** सिलि.
फळे **जा हो :–** आर्जे-मे; मग-मू.
मासे **जा हो :–** लॅके.
मांस **जा हो :–** स्टॅफि.
खारट पदार्थाने जा हो :– अल्युमि; **कोनि;** लॅके.
खोकताना जा हो :– इग्ने; थायरा; बेला; मेरम; स्टिक्टा; हेपार.
खोलीत येताना व जाताना जा हो :– फास्फ.
गरम, गेल्याने जा हो :– थायरा; ब्रायो.
गाणे ऐकल्याने जा हो :– ॲम्ब्रा; कॅल्क-का.
गाताना जा हो :– कलि-बाय; स्टॅनम.
गार पाण्यात, उभे राहिल्याने **जा हो :–** नक्स-मो.
छाती भिजल्याने ब वा :– बोरा.
गार, दुधाने जा हो :– ॲन्टी-टा.
पेयाने **जा हो :– आर्से;** कॅल्क-का, कोक-कॅ; व्हेरा-आ; सिलि; **सिल्ला; सोरि;** हेपार.
ब वा :– इपि; ***कास्टि;*** **कुप्रम;** कोक-कॅ; टॅबॅकं.
गार, वाऱ्याने ब वा :– आयो; कोक-कॅ; पल्स; ब्रायो; मॅग-फा.
छातीला लागले तर **जा हो :–** फास्फ; रुमे.
श्वास आत घेतला तर **जा हो :–** रुमे; सॅन्वि.
गिळताना जा हो :– इस्कू; कुप्रम; नेट्र-मू; **ब्रोमि.**
ब वा :– एपि; स्पांजि.
गुटका **जा हो :–** नेट्र-मू.

अनुक्रमणिका

ब वा :— बेला.
गोड पदार्थाने जा हो :— झिंक; बडि; मेडो; स्पांजि.
ब वा :— सल्फ.
चहाने जा हो :— स्पांजि.
चालताना, उभे राहिले तर जा हो :— इग्ने.
चालण्याने, जलद जा हो :— सेपि.
ब वा :— कॅन्क-फ्लु; ड्रोसे.
चुळा भरताना जा हो :— कोक-कॅ.
गार पाण्याच्या ब वा :— कोक-कॅ.
जांभया येताना जा हो :— म्युरि-ॲसि.
जीभ बाहेर काढल्याने जा हो :— लायको.
जुलाब झाल्याने ब वा :— बुफो.
झोपेकरता डोळे मिटल्याने (रात्री) **जा हो :— हेपार.**
ठराविक तासाला जा हो :— लायको; साबा.
डोक्यावरून पांघरूण घेतल्याने ब वा :— रुमे.
ढेकर आल्याने जा हो :— ॲम्ब्रा; बॅरि-का; स्टॅफि.
ब वा :— सॅन्वि.
तापात जा हो :— अको; आर्से; इपि; कलि-का; कॅल्क-का; कोनि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; फास्फ; साबा.
तेलकट पदार्थाने जा हो :— मॅग-मू.
तंबाखू ओढल्याने जा हो :— कोलो; ड्रोसे; युफ्रे; रेडि.
ब वा :— आर्जे-ना; इग्ने; टरेन्टु; मर्क्यु; युफोर; सेपि; हेपार.
तोंड मिटल्याने किंवा तोंडावर हात ठेवल्याने ब वा :— रुमे.
थकवा आल्यामुळे जा हो :— स्टिक्टा.
थंडी (तापाची) वाजण्याचे अगोदर **जा हो :**— ट्युब; व्हटा; सॅम्बुक.
वाजता असताना **जा हो :**— फास्क; व्हस-टा; साबा.
दाबल्याने, उदरावर **ब वा :**— कोनि.
कंठ **जा हो :**— सिना.
पोटाच्या खळीत **ब वा :**— क्रोक; ड्रोसे.
दात घासताना जा हो :— कार्बो-व्हेजि; कोक-कॅ; डिजि; युफ्रे; सेपि; स्टॅफि.
दीर्घ श्वास घेतल्याने जा हो :— कोनि; कुप्रम; बेला.
ब वा :— पल्स; व्हर्ब.
नाचल्यानंतर जा हो :— पल्स.
निजल्याने, जा हो :— आर्से; एपि; कास्टि; कोनि; क्रिआसो; **पल्स; रुमे;** सॅग्वि; सेपि; **हायासा.**
उजव्या कुशीवर **जा हो :— मर्क्यु;** सिफि; सेनेगा; **स्टॅनम;** स्टॅफि.
उंच उशीवर डोके ठेवून **ब वा :**— कार्बो-व्हेजि; **सिंको.**
गुडघ्यावर, उशीवर डोके टेकून **ब वा :**— युपे-पर.
पोटावर **ब वा :— मेडो;** युपे-पर.
ब वा :— कल्क-फा; फेरम-मे; मॅन्गनं; युफ्रे; सोरि.

अनुक्रमणिका

पिआनो, पेटी वाजविताना **जा हो** :— कॅल्क-का.
पिण्याने, पेये जा हो :— आर्से; ड्रोसे; मेफि; सीरि.
ब वा :— स्पांजि.
पुटकुळ्या, त्वग्रोग कमी होत असताना जा हो :— डल्का; पल्स; लेडम.
पोटाच्या खळीवर हात ठेवल्याने ब वा :— आर्जे-ना; क्रोक.
बोलण्याने जा हो :— ड्रोसे; रुमे; सॅनिकु; हायासा.
मलावरोध झाल्याने जा हो :— कोनि; ग्रफाय; सेपि.
मंडळीत बसल्याने जा हो :— **ॲम्ब्रा;** आर्से; बॅरि-का.
मानेला स्पर्श केल्याने जा हो :— बेला; ब्रोमि; **लॅके.**
रडताना जा हो :— आर्नि; बेला; व्हेरा-आ; हेपार.
रागामुळे जा हो :— **कामो;** साबा.
रात्री जा हो :— कॅल्क-का; कोनि; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; बॅरि-का; बेला; लारो; हायासा.
मध्य, नंतर **जा हो** :— अरेलि; ड्रोसे; लॅके.
फक्त :— ॲम्ब्रा; कास्टि; पेट्रो.
नकळत लघवीला होऊन :— काल्चि.
लिहिताना जा हो :— सिना.
लोकांची ये, जा चालू असताना जा हो :— कार्बो-व्हेजि.
वळताना (अंथरुणात) **जा हो** :— क्रिआसो.
वाकून बसल्याने ब वा :— आयो.
वाकल्याने, खाली जा हो :— **कास्टि;** स्पायजे; हेपार.
वाचताना, मोठ्याने जा हो :— **नक्स-व्हा; फास्फ.**
स्वतःशीच जा हो :— सिना.
वारा सरल्याने ब वा :— सॅन्वि.
विटाळ सुरू झाल्याने ब वा :— सेनेसि.
विस्तवाकडे पाहिल्याने जा हो :— ॲन्टी-क्रू; स्ट्रमो.
शरीर उघडे केल्याने जा हो :— नक्स-व्हा; रुमे; ऱ्हस-टा; हेपार.
शिंकल्याने ब वा :— आस्मि.
शेकल्याने (उष्णतेने) **ब वा** :— आर्से; नक्स-व्हा; फास्फ; रुमे; लायको; सिलि; हेपार.
उदर **ब वा** :— सिलि.
श्रमाने ब वा :— रेडि; स्ट्रांशि.
सकाळी जा हो :— आर्से; पल्स; मोस्क; युफ्रे; **लायको;** रुमे.
व संध्याकाळी **जा हो** :— अको; इग्ने; **कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; नेट्र-मू; फास्फ; फेरम; फेरम-फा; बोरा; मर्क्यु; **ऱ्हस-टा; लायको;** व्हेरा-आ; सिना; सिलि.
समजूत केल्याने जा हो :— आर्से.
संध्याकाळी जा हो :— कॅल्क-का; ट्युब; नक्स-व्हा; ब्रायो; ऱ्हस-टा; सेपि.
संभोगानंतर जा हो :— टरेन्टु.
हवेत, थंड धुक्याच्या **जा हो** :— सेपि.
ब वा :— स्पांजि.
बदल झाल्याने **जा हो** :— कालि-का; **फास्फ;** रुमे; व्हर्ब; सेपि.

अनुक्रमणिका

मोकळ्या **जा हो :**— आर्से; कलि-ना; फास्फ; रुमे.

ब वा :— आयो; कोक-कॅ; पल्स; ब्रायो; मॅग-फा.

हगवण सुरू झाल्याने ब वा :— बुफो.

हसताना जा हो :— आर्जे-ना; मॅग्ननं; सिंको.

हात लांब केल्याने जा हो :— लायको.

वर केल्याने **जा हो :**— ट्युब; ब्रायो; फेरम.

हिवाळ्यात जा हो :— अन्टी-टा; कलि-मू; कामो; नेट्र-मू; सोरि.

वृद्ध इसमांचा :— अन्टी-क्रू; क्रिआसो.

—————

अनुक्रमणिका

कफ (खाकरा)

उमासे येताना :— कार्बो-व्हेजि.
कडू :— कामो; पल्स.
कढत :— अरेलि.
करवडणारा :— आयो; कलि-का; सिलि.
कुबट :— बोरा.
खारट :— आर्से; पल्स; फास्फ; लायको; सेपि.
गाठ्याळ :— कॅल्क-स; सिलि.
गार :— कोरा-रु; फास्फ.
गिळावा लागतो (पुढे येऊन मागे जातो पहा) :— कलि-स; कास्टि; कोनि; **लॅके.**
गोड (चव पहा) :— कॅल्क-का; झिंक-क्रो; सिल्ला.
फेसाळ :— कोबा.
गोळ्या, पडतात :— आर्जे-ना; कोक-कॅ; सॅन्वि; सिलि; **स्टॅनम.**
कडू, हिरव्या :— मेडो.
वाटोळ्या, तोंडातून बाहेर उडतात :— कलि-का.
सारखा वाटून झटकन तोंडात येतो :— सिफि.
चव :— दिलेली नाही त्याकरता चव पहा.
चिळसवाणी :— असाफि; **पल्स;** लॅके.
चिकट :— ***कलि-बाय;*** **कोक-कॅ;** झिंक-क्रो; **स्टॅनम; हेपार.**
चोपडला जातो (तोंडात) :— थूजा; नाय-ॲसि; फेलांड्रि.
जड :— क्षिल्ला.
टणक :— नेट्र-का.
बारीक खडूसारखे खडे :— सार्सा.
तांबुस (लोखंडाच्या गंजाप्रमाणे) :— **ब्रायो; लायको;** सिल्ला.
तुरट :— चिओ.
तोंडातून बाहेर उडतो :— आर्जे-ना; कलि-का; **कलि-मू; केलि; बडि; मॅन्गॉनं; मेझे.**
दह्यासारखा :— कलि-का; थूजा.
दाट :— कलि-बाय; कलि-स; ट्युब; सिलि; हेपार; हैड्रास्टि.
दाणेदार :— कलि-बाय; कॅल्क-का; फास्फ; बडि; सिलि; सिंको.
दुर्गंधी :— सिलि.
शिंकताना येतो :— मेझे.
दुर्गंधी :— आर्से; कॅल्क-का; ग्वाई; नेट्र-का; फेलांड्रि; बोरा; लायको; सॅन्वि; स्टनम.
ढेकणाच्या वासाप्रमाणे :— फेलांड्रि.
दुधासारखा :— आर्से; कलि-क्लो; सल्फ.
नाकातोंडातून रक्त येत असताना :— ड्रोसे.
नारिंगी रंगाचा :— कलि-का; पल्स.
निजल्याने कमी होतो :— थूजा.
निळसर :— ॲम्ब्रा; कलि-बाय; फास्फ.

अनुक्रमणिका

पाकाप्रमाणे :— कार्बो-ॲनि.
पिण्याने कमी होतो :— अमो-का.
पिवळा :— ट्युब; सिलि; स्टॅनम; हेपार.
पुढे येऊन मागे जातो :— कलि-स; कास्टि; कोनि; झिंक-को; सॅग्न्वि; सेनेगा.
पुवळलेला :— कलि-का; कार्बो-व्हेजि; **कोनि;** ड्रोसे; नाय-ॲसि; नेट्र-का; पल्स; प्लंबं; फास्फ-ॲसि; फेरम; ब्रायो; ब्रोमि; ***ऱ्हस-टा;* लायको;** लेडम; सल्फ; सॅम्बुक; **सिंको; सेपि; स्टॅनम.**
फेसाळ :— आर्से; इपि; कलि-फा.
भरपूर पडतो :— अमो-का; आर्से; कॅक्ट; कॅल्क-का; कॅल्क-स; कोक-कॅ; पल्स; फास्फ; मॅग-का; युफ्रे; लायको; सेपि; स्टॅनम; हेपार.
तोंड भरून :— **फास्फ; युफ्रे.**
वृद्धपणी :— बॅरि-का.
रक्तमिश्रित (रक्तस्राव पहा) :— **केलि; ब्रायो; लारो; स्टॅनम.**
अंगावर मूल पिताना :— फेरम.
जीर्ण :— सल्फु-ॲसि.
पाण्यासारखा :— **गेल्से.**
मार लागल्यामुळे :— फेरम-फा; मिलि.
विटाळशी होण्याच्या अगोदर :— झिंक.
विटाळसेपणी :— **झिंक;** फास्फ.
विटाळ बंद असताना (त्याच्या ऐवजी) :— कार्बो-व्हेजि; डिजि; **नक्स-व्हा;** फास्फ; लायको; लेडम.
शिश्नाचे उत्थापन जोराने झाल्याने :— नेट्र-म.
राखी रंगाचा :— ॲम्ब्रा; आर्जे-मे; लायको; स्टॅनम.
रात्री जा हो :— सेपि.
लवकर येत नाही :— सुटत नाही पहा.
सकाळी व संध्याकाळी जा हो :— सिल्ला.
सहज बाहेर येतो :— आर्जे-मे; ट्यूब; नेट्र-स; फास्फ; सिल्ला; **स्टॅनम.**
दिवसा :— फास्फ; मॅन्गानं; युफ्रे.
निजल्याने :— थूजा.
साबुदाण्याप्रमाणे :— सिलि; स्टॅनम; स्पांजि.
सायीप्रमाणे :— ॲम्ब्रा.
सुटतो (ओला खोकला) :— आर्से; **कॅल्क-का; पल्स;** फास्फ; लायको; **लेडम; सेपि;** स्टॅनम.
सुटत नाही :— ॲन्टी-टा; इपि; **कलि-बाय; कास्टि;** पल्स; सेनेगा.
हिरवा :— पॅरि; सोरि.

———

छाती व फुप्फुसे

सर्वसाधारण :— अको; ***ॲन्टी-टा;*** आयो; आर्नि; ***आर्से;*** इपि; **ओपि; कलि-का; कॅल्क-का;** केलि; ग्वाई; ट्युब; डल्का; ***पल्स; फास्फ; फेरम-फा;*** फेलाड्री; ***ब्रायो;*** रॅनन-ब; रॅनन-स्क्लि; ऱ्हस-टा; **लायको; व्हर्ब; व्हेरा-व्हि;** सल्फ; सॅग्न्वि; सिल्ला; सिंको; सेनेगा; सेनेसि; **स्टॅनम; स्पायजे.**

उजवी बाजू :— आयो; आर्नि; आर्से; **कलि-का; कार्बो-ॲनि; काल्चि; केलि;** कोलो; पल्स; **बेला; ब्रायो;** म्युरि-ॲसि; **लॅके; लायको;** सिल्ला; सोरि.

खालचा भाग :— केलि; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-रु; सॅग्न्वि.

ते उजव्या हातापर्यंत :— क्रिआसो; प्लंबं; **फायटो; फास्फ; लोबे;** सॅग्न्वि; हैड्रास्टि.

ते डावी बाजू :— अको; पेट्रो.

डावी बाजू :— अमो-मू; आर्जे-मे; कलि-का; कलि-ना; **कॅल्क-का; कोनि; नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-स; **फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; युफोर; ऱ्हस-टा;** लायको; लारो; सल्फ; सेनेगा; स्टॅनम.

खालचा भाग :— फास्फ; सल्फ.

ते उजवी बाजू :— एपि; कॅल्क-का; **क्रिआसो; ग्रफाय; झिंक; प्लंबं; फास्फ.**

आलटुन पालटुन बाजू :— अगारि; आर्से; एपि; **कॅल्क-का; ग्रफाय; डल्का;** थूजा; प्लंबं; ***फास्फ;*** मॅन्गानं; मोस्क; रॅनन-ब; **रुमे; लायको; सिमि;** हैपरि.

आरपार :— कास्टि; थूजा.

हातापर्यंत :— ॲल्युमि.

आत, खोल :— आर्नि; कलि-का; क्रिआसो; ड्रोसे; ब्रायो; युपे-पर; सेपा.

आतल्या आत, अदलाबदल :— अको; अल्युमि; आर्जे-ना; **काल्चि; नेट्र-का; पल्स;** फास्फ; बला; मर्क्यु; मॅग-मू; **लायको.**

खालून वर :— आर्से; कॅल्क-का; कास्टि; थूजा; मॅग्नॅनं; **म्युरि-ॲसि; लॅके.**

उजवीकडे :— आर्नि; थूजा; प्लॅटि.

ते डावीकडे :— पेट्रो.

डावीकडे :— अमो-मू; कल-का; **कोक-कॅ;** झिंक; बोव्हि; मेडो; लारो; सिल्ला; स्टॅनम; स्पायजे.

ते उजवीकडे :— इग्ने; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; लिलि-टि.

ते घशापर्यंत :— एपि; कॅल्क-का; झिक; थूजा; फास्फ; बेला; लारो; सल्फ.

ते हातापर्यंत :— डायास्को; डिजि; ब्रायो; लट्रो.

उजव्या :— फास्फ.

पुढून मागे (पाठीकडे) :— आर्से; कलि-बाय; कॅप्सि; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; केलि; कोनि; थेरि; नेट्र-मू; फास्फ; ब्रायो; **मर्क्यु;** लिलि-टि; **सल्फ;** सेपि; स्पायजे.

उजवीकडे :— आर्से; कलि-बाय; कार्बो-व्हेजि; **केलि;** ग्वाई; डल्का; नाय-ॲसि; फायटो; फेलांड्रि; **मर्क्यु; सल्फ;** सेपि.

डावीकडे :— कलि-ना; थेरि; नेट्र-मू; ब्रायो; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; **लायको;** लिलि-टि; सल्फु-असि; स्पायजे.

पोटाच्या खळीपर्यंत :— ऑक्झॉ-असि.

बरगड्यामध्ये :— अमि-ना; सिमि; सिलि.

मध्यभाग :— कलि-बाय; कल्क-का; डल्का; फेलांड्रि; सेपि.

मागून पुढे :— कलि-का; कलि-ना; कॅस्टो; बर्बे; बोरा; ***ब्रायो;*** रॅटनि; **सल्फ; सेपि;** सोरि.

अनुक्रमणिका

उजवीकडे :– अको; कोलो; मर्क्यु.

डावीकडे :– अगारि; झिंक; थूजा; नाजा; फास्फ; बॅरि-का; ब्रायो; लॅक-कॅ; सल्फ.

वरचा भाग :– आयो; कल्क-का; पल्स; मॅग्नॅनं; स्टनम.

वरून खाली :– अग्नस; कलि-बाय.

उजवीकडे :– डल्का; नाय-ॲसि; सॅन्वि; सेपि.

डावीकडे :– **कलि-का;** झिंक; पल्स; फास्फ; लारो; सिल्ला.

—x—

अरुंद आहे असे वाटते :– सेनेगा.

अशक्तपणा :– ॲन्टी-टा; आर्जे-मे; **कलि-का; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि;** रॅनन-स्किल; ***लारो; सल्फ; सेनेगा; स्टॅनम.***

कफ पडल्यानंतर :– स्टॅनम.

गाताना :– स्टॅनम.

जागे झाल्यानंतर :– कार्बो-व्हेजि.

बोलताना :– फास्फ-ॲसि; सल्फ; **स्टॅनम.**

श्रमानंतर :– स्पांजि.

आग :– **अको;** ***आर्से;*** एपि; कलि-मू; कॅन्था; ***कार्बो व्हेजि;*** **ट्युब; नाजा; फास्फ;** बेला; युफोर; लायको; व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सॅन्वि; स्पांजि.

खोकताना :– आयो; स्पांजि.

आरपार दांडा ठेवला आहे असे वाटते :– कलि-बाय.

आवळल्या (दाटल्या) **सारखी** वाटते (श्वासोच्छ्वास कोंडलेला पहा) :– असाफि; आरम-मे; आर्से; इग्ने; इपि; कॅक्ट; कास्टि; टॅबॅकं; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; पल्स; ***फास्फ;*** फेरम; सल्फ.

उजवी बाजू :– अमो-मू; कोक्यु; सल्फ.

डावी बाजू :– ग्रफाय; लायको; सल्फु-ॲसि; संबुल.

आत, आचके :– असाफि; कॅक्ट; टॅबॅकं; नक्स-मो; नक्स-व्हा; मोस्क; व्हायपे; सल्फ.

काळजी, चिंता जाणवते :– अको; आरम-मे; आर्से; कॅल्क-का; फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु.

थरथर :– अगारि; आर-मे.

लहान जागी उपद्रव :– अगारि; अनाका; ओलि-जे; **ट्युब;** नेट्र-मू; बुफो; सेनेगा.

वारे जास्त जात आहे असे वाटते :– क्लोरि; थेरि.

हुळहुळी झाल्यासारखी वाटते :– कॅल्क-का; केली; कलि-बाय; फास्फ; सेनेगा; स्टॅनम.

गार हवेने :– फास्फ-ॲसि.

कुरतडल्याप्रमाणे वाटते :– सेनेगा.

अनुक्रमणिका

कोरडी :— पल्स; फास्फ; फेरम; मर्क्यु; लॅके.
    डावी बाजू :— नाजा.

कंड :— ॲन्टी-क्रू; सल्फ.
    नाकापर्यंत :— **इपि;** कोनि.

खरवडल्यासारखी वाटते :— सेनेगा.

गार :— ***आर्से;*** ओलिअं; कलि-का; कार्बो-ॲनि; नेट्र-का; ब्रायो; **लिलि-टि; सल्फ.**
    कफ पडल्यानंतर :— झिंक.
    खोकताना :— मेडो.
    गार हवा, आत गेल्याने :— कोरा-रु; रॅनन-ब.
    पेये पिण्यानंतर :— इलाप्स.

गुदगुल्या :— रूमे; ऱ्हस-टा.

गुरगुरल्या (मांजर) **सारखा आवाज :**— कास्टि; ग्लोनो; स्पायजे.

गोळा गुडदी आहे असे वाटते :— **अनाका;** अमो-मू; **ॲम्ब्रा; कलि-मू; कुप्रम;** झिंक; टेरेक्स; ***फास्फ;*** वर्सा; **रॅनन-स्विल;** सल्फ; स्टिक्टा.
    आवढा गिळताना, वरखाली होत आहे असे वाटते :— लिलि-टि.

घुरघुर (श्वासोच्छ्वास, घुरघुर पहा) :— फास्फ; हेपार.
    कर्कश :— ॲन्टी-टा; कलि-स; कुप्रम.
    पण, कफ पडत नाही :— अमो-का; ॲन्टी-टा; इपि; कलि-स; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोनि; ट्युब; फास्फ; व्हेरा-आ; सेपि; हेपार.
    बारीक :— इपि.

जड ओझे ठेवल्यासारखे वाटते :— अमो-का; आरम·मे; कॅक्ट; नक्स-मो; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; फेरम-मे; लॅके; व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सेनेगा; स्ट्रांशि.
    हालचालीने ब वा :— सेनेगा.

छातीवर शस्त्रक्रिया केल्यानंतर :— अब्रो.

टोचते :— **अको;** ओलि-जे; कलि-का; **फास्फ; ब्रायो;** मिरि; **रॅनन-ब; ऱ्हस-टा;** सल्फ; सिल्ला.
    उजव्या, बाजूस :— बोरा.
    डाव्या, बाजूस :— फास्फ.
    प्लुरिसी, नंतर :— कार्बो-ॲनि.

अनुक्रमणिका

ठुसठुस :– असाफि; कॅक्ट; बेला; **सल्फ;** सेनेगा.
उजव्या बाजूस :– असार; इग्ने; क्रोट-टि; **डिजि;** पिओनि; फास्फ.
डाव्या बाजूस :– अमो-मू; कॅनॅबि; ग्लोनो; **मेनि.**
रात्री :– पल्स.

दाटल्यासारखी वाटते :– आवळल्यासारखी पहा.

दाबल्यासारखी वाटते :– जड ओझे पहा.

ताणल्यासारखी :– आर्से; थूजा; लॅके.

धक्के बसल्यासारखे वाटतात :– अगारि; **कोनि;** ग्रफाय; प्लॅटि; लायको; सल्फ.
खोकताना :– लायको; सेनेगा.

धरून ठेवणे भाग पडते :– ड्रोसे; नेट्र-स; **ब्रायो;** युपे-पर.

न्युमोनिआ :– अको; ***ॲन्टि-टा;*** आयो; आर्से; कलि-बाय; कार्बो-व्हेजि; केलि; ट्युब; पल्स; ***फास्फ;*** फेरम-फा; **ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा;** ***लायको;*** **व्हेरा-व्हि; सल्फ;** सेनेगा; सेपि; हेपार.
पूर्ण बरा न झालेला (दुष्परिणाम) :– फास्फ; **लायको; सल्फ;** सल्फ-आयो; सिलि.
मेंदूच्या विकारात :– अको; अर्नि; कॅनॅबि; कॅन्था; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फ; स्ट्रमो; हायासा.
रक्तस्त्रावानंतर :– फास्फ-ॲसि; सिको.

पट्टा बांधल्या प्रमाणे वाटते :– इग्ने; इथू; फास्फ; लोबे; हेलोनि.
खालच्या भागाला :– कोक्यु; कुप्रम; प्लॅटि.

पाणी, आत आहे असे वाटते :– हेपार.

पिंगट, पिवळे डाग :– कार्डु-मे; थूजा; सल्फ; सेपि.

पोकळ आहे असे वाटते :– कार्बो-ॲनि; कोक्यु; **फास्फ; स्टॅनम.**
डावी बाजू :– नाजा.
कफ पडल्यानंतर :– झिंक; स्टॅनम.
खाण्यानंतर :– नेट्र-फा.
खोकताना :– सेपि; स्टॅनम.
गाताना :– स्टॅनम.

प्लुरिसि :– अको; आर्नि; कलि-का; **कार्बो-ॲनि;** ग्वाई; फास्फ; **ब्रायो;** मर्क्यु-ड; **सल्फ; सेनेगा.**

अनुक्रमणिका

फडफडल्यासारखे वाटते :— नक्स; नाजा; नेट्र-मू; **नेट्र-स;** फास्फ-ॲसि; लिलि टि; स्पायजे.

फुगविता येत नाही :— असाफि; क्रोट—टि.

फुप्फुस, डावे पाण्यात आहे असे वाटते :— डल्का.

बधिर :— ग्लोनो; स्टिक्टा.

भरल्यासारखी वाटते :— एपि; ग्लोनो; **फास्फ;** लॅके; सल्फ.
    कापसाने :— कलि-बाय; मेडो.
    कोंबून :— ॲम्ब्रा; मेडो; लॅके.

भगेंद्रावर शस्त्रक्रिया केल्यानंतर झालेले विकार :— **कॅल्क-फा; बर्बे; सिलि.**

रक्त येते (रक्तस्त्राव व कफ रक्तमिश्रित पहा) :— केलि; स्टॅनम.
    आचके आल्यानंतर :— ड्रोसे.
    छातीत कढत वाटून :— सोरि.
    न्युमोनिआच्या दुष्परिणामामुळे :— कल्क-स; **सल्फु-ॲसि.**
    बाळंतज्वरात :— हॅममे.
    बाळंतपणानंतर :— आर्नि; पल्स; सिंको.
    मधुनमधुन :— क्रिआसो.
    मुष्टिमैथुन केल्यामुळे :— फेरम-मे.
    विटाळशी होण्याचे अगोदर :— डिजि.
    संधिवात, व आलटून पालटुन :— लेडम.
    हृदयविकारात :— कॅक्ट; लायकोप.

रक्ताधिक्य :— अको; कॅक्ट; नक्स-व्हा; फास्फ; फेरम; फेरम-फा; बेला; व्हेरा-व्हि; सल्फ: सेनेगा; सेपि; स्पांजि.

लचक :— टेल्यु; ऱ्होडो; लायको.

लहान झाली आहे असे वाटते :— इग्ने.

वाळलेली :— कलि-आयो; पेट्रो; सेनेसि.

श्वसनक्रिया नष्ट (बंद) :— ***ॲन्टी-टा;*** आर्से; **इपि; ओपि; कलि-आयो; कार्बो-व्हेजि;** फास्फ; **बॅरि-का;** लॅके; लायको; सिंको.
    वृद्ध इसमांची :— बॅरि-का; सिंको.

अनुक्रमणिका

हवा फुप्फुसात जास्त जात आहे असे वाटते :— क्लोरि; थेरि; साबि.

हालत नाही :— आक्झॅ-ॲसि; फास्फ; स्ट्रिक्नि.

क्षयरोग :— सर्वसाधारण विकार पहा.

———

छातीचा बाह्य भाग

सर्वसाधारण :— आर्नि; कल्क-फा; फास्फ; ब्रायो; रॅनन-ब; रॅनन-स्क्लि; सल्फ; सिलि; स्पायजे.

बरगड्या, खाली :— टॅरॅबिं; सल्फ; सिंको.
मध्ये :— ब्रायो; मेझे; रॅनन-ब; व्हर्ब; सिमि.
पाचर, गुडदी आहे असे वाटते :— अनाका; आरम-मे; कास्टि; कोक्यु; **रॅनन-स्क्लि; लायको; व्हेरा-आ.**
मोडल्या, निखळल्या आहेत असे वाटते :— अगारि; कलि-बाय; कॅप्सि; नाजा; पेट्रो; सोरि; स्ट्रमो.
वर हाड वाढते :— मर्क्यु-को.
वरून :— एपि.

मधले चौकोनी हाड, ते पाठीपर्यंत :— कलि-आयो; कलि-बाय; मर्क्यु-सल्फ.
खाली :— अमो-का; आयो; आरम-मे; कल्क-का; कामो; **कास्टि;** गेल्से; फास्फ; रुमे; ऱ्हस-टा; सॅन्वि.
गोळा आहे असे वाटते :— आरम-मे; एकिने; गेल्से; पल्स; फास्फ; बर्सा; सिलि; सिंको.
कुजते :— कोनि.
खोकताना जा हो :— कलि-बाय; **कास्टि; ब्रायो.**
गार :— कॅम्फ; **रॅनन-ब.**
चामखिळी :— नाय-ॲसि
जड :— आरम-मे
ठणका :— मॅन्सि
ठुसठुसते :— लॅके; सिलि.
ते, उदरापर्यंत :— स्टिक्टा.
पिळल्यासारखे वाटते :— फास्फ-ॲसि.
मागे, अन्न अडकल्यासारखे वाटते :— लेडम.
दाबल्यासारखे वाटते :— फास्फ-ॲसि.
मुंग्या :— रॅनन-स्क्लि.
व्रण होत आहे असे वाटते :— सोरि.
हुळहुळे, आग होऊन :— रॅनन-स्क्लि.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

उचलताना जा हो :— सल्फ; सोरि.
उतरताना जा हो :— सल्फ; सोरि.
उपाशी राहिल्याने जा हो :— आयो.
ओकारी हिरवी झाल्याने ब वा :— कोक्यु.
कपड्याने जा हो :— आर्से; **कास्टि;** केलि; लॅके.
खाकरताना जा हो :— कॅल्क-का; रुमे; स्पायजे.

अनुक्रमणिका

खांदे मागे नेल्याने ब वा :– कॅल्क-का.
खोकताना जा हो :– कास्टि; **फास्फ;** बोरा; ***ब्रायो;*** लायको; सल्फ; सिक्ला; सेनेगा; स्टॅनम; स्पांजि.
गाताना जा हो :– अमो-का.
गार, पेयाने **जा हो :–** फास्फ.
पाण्याने धुतल्याने ब वा :– बोरा.
हवा लागल्याने **जा हो :–** अक्टि-स्पा; **कल्क-फा;** पेट्रो; फास्फ; रॅनन-ब.
ब वा :– फेरम.
जांभया येताना जा हो :– नेट्र-स; बोरा; सल्फ.
ढेकर आल्याने, ब वा :– अमि-ना; कॅन्था; फास्फ; बॅरि-का; लॅके; सेपि.
दाबल्याने ब वा :– आर्नि; कास्टि; ड्रोसे; नेट्र-स; फास्फ; बोरा; **ब्रायो;** युपे-पर.
कणा **जा हो :–** टरेन्टु; सिकेल.
दारू प्याल्याने जा हो :– बोरा.
नाक शिंकरण्याने जा हो :– केलि; संबुल.
नाकातून रक्त गेल्याने ब वा :– कार्बो-व्हेजि; ब्रोमि.
नाचण्याने ब वा :– कास्टि,
निजल्याने, छाती जवळ हात ठेवून **ब वा :–** लॅक्टि-ॲसि.
दुखत असलेल्या कुशीवर **ब वा :–** ॲम्ब्रा; नक्स-व्हा; ब्रायो.
पाठीवर **ब वा :– कॅक्ट;** फास्फ; सल्फ.
पोटावर ब वा :– ब्रायो.
पाय लोंबकळत ठेवल्याने ब वा :– सल्फु-ॲसि.
मागे वाकल्याने ब वा :– फ्लुओ-असि.
लघवीला लागली असताना गेले नाही तर जा हो :– लिलि-टि.
शिंकताना जा हो :– ड्रोसे; ब्रायो; मर्क्यु; सेनेगा.
शेकल्याने ब वा :– फास्फ.
सकाळी जा हो :– कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; सेपि.
हसताना जा हो :– ब्रायो.
हात वर केल्याने जा हो :– टरेन्टु; टेल्यु.
हालचाल केल्याने ब वा :– सेनेगा.

―――――

अनुक्रमणिका

कंठ व श्वासनलिका

सर्वसाधारण :– अको; **आयो;** कलि-बाय; **कास्टि;** ड्रोसे; नक्स-व्हा; **पल्स;** ***फास्फ;*** **बेला;** ब्रोमि; मॅन्गॅनं; रुमे; **लॅके;** सल्फ; सेपा; सेले; स्टॅनम; **स्पांजि;** हेपार.

उजवी बाजू :– अगारि; कलि-ना; **पल्स;** स्टॅनम; स्टिक्टा.

डावी बाजू :– कास्टि; क्रोटे-हा; **थूजा;** व्हस-टा; **लॅके; सल्फु-ॲसि; हेपार.**

कानापर्यंत, डाव्या :– झिंक-क्रो.

वरून खाली :– इपि,कामो; ग्लोनो; व्हेरा-आ.

अशक्त :– अल्युमि; **कास्टि;** गेल्से; प्लंबं; बॅरि-का; सल्फ.

आग :– आर्से; आयो; नाय-ॲसि; रुमे; **सॅन्गि;** सेनेगा; स्पांजि.

खोकताना :– स्पांजि.

आवाज, अशक्त (मंद) :– ॲन्टी-टा; अल्युमि; कॅन्था; कार्बो-ॲनि; कोक्यु; व्हेरा-आ; **स्टॅनम;** स्पांजि; हेपार.

विटाळसेपणी :– प्लंबं.

अस्पष्ट :– कास्टि; ब्रोमि; लायको.

उमटत नाही :– ॲन्टी-क्रू; अमो-कास्टि; अल्युमि; आर्जे-ना; आर्जे-मे; कलि-बाय; ***कार्बो-व्हेजि;*** कास्टि; फास्फ; ब्रोमि; मॅन्गॅनं; स्ट्रमो.

आचके फेफरे येण्याचे अगोदर :– कॅल्क-आर्से.

एकाएकी :– **कास्टि;** बेला.

गाणाऱ्यांचा :– **आर्जे-ना; कास्टि;** सेले.

श्रमामुळे :– **कार्बो-व्हेजि.**

विटाळसेपणी :– गेल्से.

कावळ्याच्या ओरडण्याप्रमाणे :– स्ट्रमो; **स्पांजि.**

कर्कश :– कलि-बाय; कार्बो-व्हेजि; पल्स; **फास्फ;** बेला; सॅम्बुक; **स्ट्रमो;** स्पांजि.

खर्जातला :– कॅन्था; व्हेरा-आ; हेपार.

खोल :– कार्बो-व्हेजि; ड्रोसे.

घोगरा (बसलेला) :– **अको;** ***आयो;*** आरम-ट्रा; **आर्जे-ना;** आर्जे-मे; **कलि-बाय;** कलि-मू; कॅप्सि; **कॅल्क-का;** कामो; ***कार्बो-व्हेजि;*** **कास्टि;** टेल्यु; ***ड्रोसे;*** नेट्र-मू; ***फास्फ; बेला;*** ब्रायो; **ब्रोमि;** मर्क्यु; ***मॅन्गॅनं;*** लॅके; व्हर्ब; सल्फ; सेपा; ***सेले;*** स्टॅनम; स्ट्रमो; ***स्पांजि;*** **हेपार.**

खोकताना ब वा :– स्टॅनम.

तापात :– पल्स; हेपार.

तंबाखु ओढल्याने ब वा :– मॅन्गॅनं.

धुपणी जात असताना :– नेट्र-स.

बोलताना ब वा :– कास्टि; ग्रफाय; ट्युब.

मधुन मधुन वेदनारहित :– पॅरि.

वाचताना, मोठ्याने :– कॅल्क-फ्लु.

अनुक्रमणिका

वाऱ्याच्या विरुद्ध दिशेने चालताना :— **नक्स-मो;** युफ्रे.
विटाळसेपणी :— **गेल्से;** ग्रफाय; लॅक-कॅ; सिफि; स्पांजि.
वीर्यपातानंतर :— सेनेगा.
शिंकल्याने ब वा :— क्रिआसो.
सकाळी :— **कॅल्क-का; कॅल्क-फा;** ***कास्टि;*** फास्फ; ***मॅन्गॅनं;*** **सल्फ.**
व संध्याकाळी :— कास्टि.
सर्दी, नंतर :— इपि; सेले.
होऊन :— कार्बो-व्हेजि; कास्टि; मर्क्यु; मॅन्गॅनं; फास्फ; सेले.
संध्याकाळी :— **कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; फास्फ; रुमे.
हसताना :— कॅल्क-फ्लु.
हिस्टेरिआत :— इग्ने; गेल्से.
हृदयाच्या विकारात :— आक्झॅ-ॲसि; नक्स-मो; हैड्रोसा-ॲसि.
चिरचिरा :— सिकेल.
तोंड भरले असताना बोलण्याप्रमाणे :— नक्स-व्हा.
नादरहित :— ड्रोसे; स्ट्रमो.
पोकळ :— ड्रोसे; बेला; **व्हेरा-आ; स्पांजि.**
फुटतो :— ॲन्टी-क्रू; आरम-ट्रा; कोनि; ग्रफाय; बेला; सेपि; स्ट्रमो; स्पांजि.
एकदम, तार स्वरात :— स्ट्रमो.
फुसकारल्याप्रमाणे :— नक्स-व्हा; फास्फ.
बदलणारा :— आरम-ट्रा; आर्जे-मे; आर्से; फेरम; मॅन्गॅनं; सेनेगा.
बेडकाच्या ओरडण्याप्रमाणे :— अको; स्ट्रमो; **स्पांजि.**
बोलणे, गाणे वगैरे जास्त ताण पडल्यामुळे **जा हो :**— आर्जे-ना; आर्जे-मे; आरम-ट्रा; कॅप्सि; कास्टि; **ग्रफाय; फेरम-फा;** मर्क्यु; ***ऱ्हस-टा;*** सेनेगा; सेले; स्टॅनम.
भुंकल्याप्रमाणे :— कॅन्था; बेला; लायको; स्ट्रमो; स्पांजि.
मंद हळु :— आर्से; थूजा; फास्फ.
मोठा :— नक्स-मो; हायासा.
श्रमाने जा हो :— आर्नि.
सकंप :— मर्क्यु.

आवळल्यासारखा वाटतो :— आयो; इग्ने; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; **कुप्रम;** गेल्से; फास्फ; ***बेला;*** मॅन्गॅनं; मेफि; **मोस्क;** लॅके; **व्हेरा-आ;** सॅम्बुक.
कानात खाजविताना :— टरेन्टु; सल्फ; सिलि.
गाताना :— अगारि.
गिळताना :— डिजि.
चालण्याने ब वा :— ड्रोसे.
झोप लागताना :— कलि-का; लॅके.
झोपेत :— नक्स-व्हा; लॅके; स्पांजि.
बोलताना :— ड्रोसे; मॅन्गॅनं.

अनुक्रमणिका

आत, अन्नाचे कण आहेत असे वाटते :– लॅके.
कफ :– फास्फ; लायको; सेनेगा.
काही तरी आहे असे वाटते :– कलि-का; बेला; सॅन्वि.
त्यामुळे श्वासनलिका बंद झाल्यासारखी वाटते :– मॅगॅन.
लोंबत (पडदा, गोळा) आहे असे वाटते :– फास्फ; लॅके; स्पांजि.
गेलेला :– एपि.
गिळताना, बोलताना पदार्थ जातात :– कलि-का; नेट्र-मू; मेफि; लॅके.
फडफडत आहे असे वाटते :– लॅके.
बाह्य पदार्थ गेलेतर :– ॲन्टी-टा; इपि; सिलि.

कापल्यासारखा वाटतो :– आर्जे-मे; नाय-ॲसि; मॅन्सि; मर्क्यु-को; मर्क्यु-सा; व्हिन्का.
खोकताना :– सेपा; स्टॅफि.

गार, श्वासोच्छ्वास करताना :– ब्रोमि; ऱ्हस-टा; सिस्ट.
दाढी केल्याने ब वा :– ब्रोमि.

केस अडकला आहे असे वाटते :– नाजा; सिलि.

कोरडा :– कोनि; थायरा; बेला; लॅके; सल्फ; सेनेगा; स्पांजि.
गाणाऱ्यांचा :– सॅन्वि.

खरखरीत :– कार्बो-व्हेजि; कास्टि; **नक्स-व्हा;** पल्स; **फास्फ;** मॅन्गॅनं; ऱ्हस-टा; सल्फ; स्टॅनम; स्पांजि.
बोलताना जा हो :– आर्जे-मे; टेरेन्टु.

गुदगुल्या :– अको; इग्ने; एपि; ओपि; कलि-बाय; कॅप्सि; कामो; **कोनि;** नक्स-व्हा; नेट्र-मू; **पल्स;** फास्फ; ब्रोमि; ***रुमे;*** ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; **सॅन्वि;** सिलि; सेपि; सोरि; स्टॅनम.

घुरघुर :– ॲन्टी-टा; इपि; ब्रोमि; हेपार.

धरून ठेवावासा वाटतो :– अको; आयो; आरम-ट्रा; ड्रोसे; नाजा; फास्फ; सेपा; स्पांजि.

बधिर :– कलि-ब्रो.

बंद, झाल्यासारखा वाटतो :– कॅल्क-फ्लुओ.
लाळ गळून :– टॅरॅक्स.

फाडल्यासारखा वाटतो :– कप्सि.
खोकताना :– सेपी.
गिळताना :– इग्ने.

अनुक्रमणिका

भेगा :– बुफो.

मुंग्या :– कलि-का; कोनि; नेट्र-मू.

रेघ मारल्याप्रमाणे :– ओलि-ॲनि; कास्टि.

वरखाली होतो :– ओपि, लायको; **सल्फु-ॲसि.**

श्वास गार, उच्छ्वास कढत :– सल्फ.

क्षय (टि-बि.) :– **कार्बो-व्हेजि; ड्रोसे;** मॅन्गॅनं; स्टॅनम; **स्पांजि.**
आवाज बसलेला व ठसका :– स्टॅनम.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

उचलताना जा हो :– सिलि.
खोकताना जा हो :– अको; आरम-ट्रा; आर्जे-मे; कास्टि; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; बेला; ब्रोमि; सेपा.
गाणे, बोलणे जा हो (आवाज) :– आर्जेना; कॅल्क-फ्लुओ; फास्फ; सेले; स्पांजि.
ब वा :– ऱ्हस-टा; सेले.
गिळताना जा हो :– डिजि.
डोके मागे वाकविल्याने जा हो :– बेला; रुमे; लॅके.
ब वा :– हेपार.
नाक शिंकरताना जा हो :– कास्टि.
मान वळविल्याने जा हो :– लॅके; स्पांजि.
श्रमाने जा हो :– आर्नि.
स्पर्श केल्याने जा हो :– अको; फास्फ; बेला; लॅके; स्पांजि.

―――――

अनुक्रमणिका

रुधिराभिसरण

(हृदय-नाडी-रक्तवाहिन्या)

हृदय

सर्वसाधारण :— ***अको;*** आयो; **आरम-मे;** आर्से; **कलि-का;** ***कॅक्ट;*** **कॅल्क-का; कामि; कार्बो-व्हेजि;** ग्लोनो; झिंक-आयो; टॅबॅकं; ***डिजि;*** **थायरा; नाजा; नेट्र-मू;** ***पल्स;*** प्रून-स्पा; ***फास्फ;*** **फेरम-फा;** बुफो; बेला; ब्रायो; **लॅके;** ***लायकोप;*** लिथि-का; ***लिलि-टि;*** लोबे; व्हेरा-आ; व्हेरा-व्हि; ***सल्फ;*** सिल्ला; सिंको; सेपि; स्ट्रोफॅन्थ; ***स्पायजे;*** **स्पांजि.**

ते कानापर्यंत :— थायरा.

ते खाकेपर्यंत :— कलि-ना; थायरा; लॅट्रो.

ते खांद्यापर्यंत :— स्कोपे.

ते डोक्याच्या मागील भागापर्यंत :— सिमि; सेपि.

ते डोक्यापर्यंत :— ग्लोनो; नक्स-मो; फास्फ; मेडो; सेपि; स्पायजे; स्पांजि; स्ट्रोफॅन्थ.

ते पाठीमागे तिकोनी हाडापर्यंत, डाव्या :— **अगारी;** एलो; **कलि-का; कामि;** टॅबॅकं; थूजा; पेरी; **नाजा; मेझे;** रुमे; ऱ्हस-टा; लॅके; लारो; **लिलि-टि;** सल्फ; सिलि; ***स्पायजे.***

ते मान, घसा, गळा :— आर्से; ग्लोनो; नाजा; फास्फ; बेला; स्पायजे; स्पांजि.

विजेचा धक्का बसल्याप्रमाणे :— ग्रफाय.

ते सगळीकडे :— अको; **कामि;** ग्लोनो; **स्पायजे.**

ते हातापर्यंत :— अल्युमि; कलि-ना; **कॅक्ट; कार्बो-व्हेजि;** ग्लोनो; डायास्को; फास्फ; बॅरिका; लॅट्रो; लायको; स्टिक्टा; स्पायजे.

उजव्या :— ऑक्स-ॲसि; क्रिआसो; प्लंबं; फायटो; फास्फ; बोरा.

डाव्या :— अको; आर्से; कॅक्ट; **कामि; टरेन्टु;** टॅबॅकं; **डिजि;** थायरा; पल्स; फास्फ; ***ऱ्हस-टा;*** लॅके; लॅट्रो; लिलि-टि; सिमि; स्ट्रोफॅन्थ; ***स्पायजे.***

खांद्यासह :— फेगोपा; स्कोपे.

बुंध्यापासून शेंड्यापर्यंत :— सिफि.

दुखतो :— लोबे.

मागून पुढे :— कलि-का; थेरि; सिमि; स्पायजे.

शेंड्याजवळचा भाग :— एपि; लिलि-टि; सल्फ.

दुखतो :— लिलि-टि.

कापल्याप्रमाणे :— झिंक-क्रो.

शेंडा ते बुंध्यापर्यंत :— मेडो.

अशक्त :— थकल्यासारखे वाटते पहा.

अस्थिर :— टॅबॅकं.

अस्वस्थ :— आर्से.

आग :— अको; आरम-मे; **आर्से;** ओपि; कॅल्क-का; कुप्रम; ग्लोनो; पल्स; **फास्फ;** ब्रायो; ऱ्हस-टा; व्हेरा-व्हि; सल्फ; सिफि; हायासा.

भाजल्याप्रमाणे :— ओपि; कलि-का; टरेन्टु.

आलटुन पालटुन इतर विकाराबरोबर :— कामि; नेट्र-फा; नेट्र-मू; बेन्झा-ॲसि; व्हिस्कं; स्ट्रोफॅन्थ.

उदराच्या :— मर्क्यु-आ-फ्ले.

आवळल्यासारखे वाटते :— अमो-का; **आयो;** आर्नि; आर्से; आर्से-आयो; **कॅक्ट;** काल्चि; लॅके; लिलि-टि.

छाती पुढे वाकविल्याने ब वा :— लिलि-टि.

टोपीत घालून :— झिंक.

पाणी प्याल्याने ब वा :— फास्फ.

उजव्या बाजूस आहे असे वाटते :— आक्झॅ-ॲसि; फायटो; बोरा.

उड्या मारीत आहे असे वाटते :— आरम-मे; टरेन्टु; थायरा; मर्क्यु-आ-फ्ले.

कलते, वळते आहे असे वाटते :— पीळ पडत आहे पहा.

कंप (फडफडल्यासारखे वाटते) :— **कॅल्क-का;** ***डिजि;*** नक्स-मो; नक्स-व्हा; नाजा; नेट्र-मू; ऱ्हस-टा; **लिलि-टि;** सिकु; सिमि; स्ट्रोफॅन्थ; ***स्पायजे.***

कापल्यासारखे वाटते :— आर्से; **काल्चि;** व्हेरा-आ; सल्फ.

काळजी, चिंता वाढत :— ***अको;*** **आरम-मे; आर्नि; आर्से; इग्ने; इपि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; डिजि; येरि;** ***पल्स;*** **प्लॅटि;** ***फास्फ;*** **व्हेरा-आ; सल्फ; स्ट्रोफॅन्थ; स्पायजे.**

कोंडल्यासारखे वाटते :— आरम-मे; आर्से; इपि; कॅक्ट; पल्स; स्पायजे.

खाली, ओढल्यासारखे वाटते :— थूजा.

पडल्यासारखे वाटते :— हैपरि.

गरगर, फिरत आहे असे वाटते :— ॲन्टी-टा.

हृदयाभोवती :— आयो; कॅक्ट.

गलगंडासहित :— आर्से; **क्रोटे-हा;** थायरा; फास्फ; बुफो; लॅके; लॅट्रो; लायकोप; **स्पांजि.**

गार :— ***अको;*** आर्से; कलि-मू; ग्रफाय; नट्र-मू; पेट्रो; बोव्हि; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; सल्फ-आयो; **हेलोड.**

पाण्याचे थेंब वरून पडत आहेत असे वाटते :— कॅनॅबि.

बर्फासारखे, थंडी (तापाची) वाजताना :— नेट्र-मू.

अनुक्रमणिका

गुडगुड आवाज :— सोरि.

गुदमरल्यासारखे वाटते :— थायरा; स्ट्रांशि.

गुरगुरल्या (मांजर) सारखा आवाज :— आयो; ग्लोनो; पायरो; **स्पायजे.**

चंचल :— अस्थिर पहा.

चेंडू, गोळा झाला आहे असे वाटते :— लिलि-टि.

जड :— आरम-मे; ट्युब; पल्स; लिलि-टि; स्पायजे.

टणक झाले आहे असे वाटते :— नेट्र-का.

डुलत आहे असे वाटते :— बेन्झा-ॲसि; स्पायजे.

डोक्याच्या विकाराबरोबर आलटुन पालटुन :— **अमिल-ना;** ग्लोनो; टॅबॅकं; नक्स-मो; स्ट्रोफॅन्थ.

डोळ्याच्या लक्षणाबरोबर :— लिथि-का; स्पायजे.

ठोके, ऐकू येतात :— आर्से-आयो; **पल्स;** बिस्म; **सल्फ; साबा; स्पायजे.**

कानात :— ग्लोनो; थायरा; पायरो.

गळ्यापर्यंत :— बडिआ.

घशात :— फिजास.

डोक्यात :— फिजास.

थांबताहेत असे वाटते :— **आरम-मे; कॉन्व्हॅले;** गेल्से; ***डिजि;*** **रुमे; लोबे;** व्हिबु; सिकु; सिमि.

नंतर एकदम सुरू होतात :— आरम-मे; कॉन्व्हॅले.

थांबले आहेत असे वाटते :— डिजि; सिकु.

दिसतात :— आर्से; कामि; लॅके; व्हेरा-आ; सल्फ; **स्पायजे.**

धडक मारल्याप्रमाणे :— आयो; आरम-मे; झिंक; ऱ्होडो; स्पांजि

भयंकर जोरदार :— अको; अमिल-ना; लायकोप.

शरीर हादरणारे :— आर्नि; एपि; नेट्र-मू; म्यूरि-ॲसि; ऱ्हस-टा.

जोराने :— गेल्से; व्हेरा-व्हि.

सर्व शरीरात :— **कलि-का; ग्लोनो;** नेट्र-मू; फेरम; बेला; लॅके.

तडतडल्यासारखे वाटते :— स्पायजे; स्पांजि.

ताणल्यासारखे वाटते :— रेडि.

अनुक्रमणिका

तुंबल्यासारखे वाटते :— झिंक; लायको; साबा.

थकल्यासारखे वाटते (अशक्त) :— ओपि; झिंक-आयो; नक्स-व्हा; नाजा; पायरो; फास्फ; ऱ्हस-टा; स्ट्रोफॅन्थ.

उन्हातून थंड खोलीत आल्यानंतर :— ऱ्हस-टा.

फुप्फुसाच्या जीर्ण विकारामुळे :— आर्से-आयो.

थांबत आहे, थांबले आहे असे वाटते :— ठोके पहा.

थांबेल, सारखे चालले नाहीतर अशी भीती वाटते :— गेल्से.

दाबल्यासारखे, वाटते :— अमो-का; आर्से; काल्चि; झिंक; थायरा; स्पायजे.

टोपीत घालून :— झिंक.

दुखते :— टॅबॅकं; लिथि-का; **व्हेरा-व्हि;** स्पांजि; स्ट्रोफॅन्थ.

बुडाजवळ :— लोबे.

शेंड्याजवळ :— लिलि-टि.

दुष्परिणाम, दुसऱ्या विकारामुळे :— अब्रो; आयो; आरम-मे; कॅक्ट; कामि; काल्चि; डिजि; नाजा; **फास्फ; लॅके;** स्पायजे; स्पांजि.

संधिवातामुळे :— गेल्से; बेन्झा-ॲसि; **लॅके;** लायको; स्पायजे.

धक्के बसल्यासारखे वाटते :— कॅल्क-का; कोनि; नक्स-व्हा; लिथि-का.

विजेचे :— सेपि.

धडपड :— अको; अगारि; अमिल-नाय; ***आयो;* आरम-मे;** आर्जे-ना; **आर्से;** आर्से-आयो; **कलि-का;** कलि-बाय; **कॅक्ट;** ***कल्क-का;*** **कामि; कामो;** काल्चि; कोनि; ***क्रटिग;*** ग्लोनो; झिंक-आयो; **टॅबॅकं;** डिजि; थायरा; **थूजा;** ***नक्स-व्हा;*** नाजा; नाय-ॲसि; नेट्र-का; नेट्र-फा; ***नेट्र-मू; पल्स; फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; ***मर्क्यु;*** ऱ्हस-टा; लॅके; ***लायको; व्हेरा-आ;*** **सल्फ; सिंको;** ***सेपि;*** स्ट्रोफॅन्थ; ***स्पायजे;*** **स्पांजि.**

आवाजाने, विचित्र जा हो :— नेट्र-का; **नेट्र-मू.**

उन्हात जा हो :— काफि.

आवाज बसणे, व आलटुन पालटुन :— ऑक्झ-ॲसि.

उसासे टाकल्याने ब वा :— आर्जे-मे.

एकदम जागे केले तर :— किनि-स.

एकदम सुरू होते :— ओलिअ; कॅनॅबि; फास्फ; बॅरि-का; मॅन्गॅनं.

एकसारखी :— कल्क-का; कार्बो-व्हेजि; क्रॅटिग; सल्फ.

एखाद्या गोष्टीकडे लक्ष वेधविल्याने :— नेट्र-का.

काळजीयुक्त :— भावना पहा.
खाली वाकल्याने :— थायरा; नेट्र-का; स्पायजे.
खोकताना :— आयबे; ओलि-जे; नेट्र-मू; पल्स; सल्फ.
गरोदरपणी :— लिलि-टि.
गर्भाची प्रथम हालचाल सुरू झाल्याने :— सल्फ.
गर्भाशय, हुळहुळे होऊन :— कान्व्हॅले.
गलगंडात :— फास्फ.
गाणे ऐकताना :— ॲम्ब्रा; स्टॅफि.
गार पाण्याच्या अंघोळीने ब वा :— आयो.
पाण्यात हात धुतल्याने :— टरेन्टु.
घण मारल्याप्रमाणे :— थायरा.
घसा आवळला जाऊन :— आयबे.
घशापर्यंत :— नेट्र-मू; स्पांजि.
घाम येऊन :— टॅबॅकं; व्हेरा-आ; स्पांजि.
घेरी आली असताना :— ॲडोनि; इथू; कोक्यु; कॅक्ट; स्पायजे.
चालताना (हालचालीने पहा.) :— अमो-मू; नाजा.
चिंतायुक्त :— भावनामुळे पहा.
चेहरा फिकट होतो :— ॲम्ब्रा.
चेहऱ्यात जाणवते :— म्युरि-ॲसि.
छाती फुगविताना :— लॅके.
जागे, झाल्यानंतर :— नाजा; फास्फ; लॅके.
सकाळी :— कलि-का; नक्स-व्हा.
जोराची :— आयो; आर्जे-ना; कलि-का; कॅल्क-का; **क्रटिग;** ग्लोनो; डिजि; नेट्र-मू; **पल्स;** म्युरि-ॲसि; **लायकोप;** सेपि.
झोप येत नाही :— इग्ने; सिमि; स्पायजे.
डावा हात धरून ठेवावा लागतो :— आरम-मे.
डोक्याच्या मागील भागापर्यंत :— सिमि; सेपि.
डोळे मिटल्याने ब वा :— कार्बो-ॲनि.
डोळ्यातून पाणी येते :— अमो-का.
ढेकर आल्याने ब वा :— आरम-मे; **कार्बो-व्हेजि; बॅरि-का.**
तापात :— आर्से; कल्क-का; नाय-ॲसि; पल्स.
तोंडाला घाण येऊन :— स्पायजे.
थंडी, (तापाची) वाजण्याचे अगोदर :— सिंको.
वाजताना :— नेट्र-मू; मर्क्यु.
थांबून पुन्हा सुरू होते :— ओलि-ॲनि; कॅनॅबि; फास्फ.
थुंकीतून रक्त येऊन :— मिलि.
दमा लागून :— मर्क्यु-आ-फ्ले.
दीर्घ श्वास घेतल्याने **जा हो :—** टॅबॅकं; स्पायजे.
ब वा :— कार्बो-व्हेजि.

अनुक्रमणिका

दिसते :— कामि; **कार्बो-व्हेजि;** ग्लोनो; नाजा; **सेपि; स्पायजे.**
नाकातून रक्त येऊन :— गफ्राय.
हिस्टेरिआत :— अग्नस.
निजल्याने, जा हो :— आक्झॅ-ॲसि; थायरा; **नक्स-व्हा; पल्स; मर्क्यु; सल्फ.**
ब वा :— काल्चि; फास्फ; लॅके; लारो; सोरि.
कुशीवर जा हो :— नेट्र-का; फास्फ; लिलि-टि.
उजव्या जा हो :— अल्युमे; आर्जे-ना; कलि-ना; कामि; प्लॅटि; बडिआ; लिलि-टि.
ब वा :— टॅबॅकं**; फास्फ; लॅके; सोरि.**
डाव्या जा हो :— कॅक्ट; झिंक-आयो; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ; सोरि.
ब वा :— इग्ने.
पाठीवर जा हो :— आर्जे-मे; आर्से; कलि-ना; कॅक्ट; मर्क्यु-आ-फ्ले; लॅके.
ब वा :— कामि; लिलि-टि.
पाठीत दुखून :— ट्युब.
पिण्याने, जा हो :— कोनि
गरम पेये **ब वा :—** नक्स-मो.
गार पाणी **जा हो :—** थूजा.
पोकळ जागेत चालली आहे असे वाटते :— नक्स-मो.
पोटाच्या खळीत :— मेडो.
प्रेमभंगामुळे :— इग्ने; कॅक्ट; **नेट्र-मू;** फास्फ-ॲसि.
बसले असताना जा हो :— असाफि; फास्फ; मॅग-मू; ऱ्हस-टा; **स्पायजे.**
ब वा :— कॅक्ट; लॅके.
बोलताना :— नाजा; पल्स.
बोलवत नाही :— नाजा.
भावनामुळे (काळजीयुक्त) :— ***अको;*** **आरम-मे;** ***आर्से;*** ओलि-ॲनि; कॅल्क-का; **काफि;** ***कटिग;*** ग्रफाय; **डिजि; नेट्र-मू;** ***पल्स; फास्फ;*** **फास्फ-ॲसि; लॅके; व्हॅले; व्हेरा-आ;** सल्फ; संबुल; सिंको; स्ट्रोफॅन्थ; ***स्पायजे.***
आल्हाददायक :— काफि; बडि.
भीतीमुळे :— डिजि.
भूक लागलेली असताना :— कलि-का.
मळमळून :— ब्रोमि.
मूर्च्छा येते :— क्रोटे-हा; नक्स-मो; पल्स; लॅके; लारो; लिलि-टि; व्हेरा-आ; हैड्रोसा-ॲसि.
लघवीला भरपूर होऊन :— काफि.
लिहिताना :— नेट्र-का; फेरम-फा.
वयात येण्याच्या काळात :— आरम-मे.
विटाळशी, होण्याच्या अगोदर :— क्रॅटिग; स्पांजि.
होताना :— असाफि.
वीर्यपातानंतर :— असाफि.
वेदनायुक्त :— स्पांजि.
शौचानंतर :— अगारि; **आर्से; कोनि;** क्रॅटिग; ग्रॅटि.

अनुक्रमणिका

श्रमाने थोड्या जा हो :— आर्से; कॅक्ट; कॅल्क-आर्से; कोनि; डिजि; ऱ्हस-टा; लिलि-टि; स्पायजे.
ब वा :— मग-मू.
मानसिक **जा हो :**— कॅल्क-आर्से.
श्वास कोंडून धरल्याने जा हो :— स्पायजे.
सकाळी उठल्यानंतर :— कलि-का; नक्स-व्हा.
सर्दी झाली असताना :— अनाका.
सर्वांगांत ठुसठुस होऊन :— साबा.
संभोग, करताना :— अगारि; कल्क-का; फास्फ; फास्फ-ॲसि; लायको; व्हिस्कं.
नंतर :— डिजि; सेपि.
स्त्रीकडे पाहिल्याने :— पल्स.
हसताना :— आयबे.
हाताने दाबून धरल्याने ब वा :— आर्जे-ना.
हालचालीने (चालण्याने) **जा हो :**— आरम-म्युरि; डिजि; नाजा; फास्फ; सोरि; स्पायजे.
ब वा :— आर्जे-ना; गेल्से; नक्स-मो; **फेरम; मॅग-मू;** लोबे.

धरल्यासारखे, मुठीत, व सोडल्यासारखे, वाटते :— आयो; कॅक्ट; लिलि-टि.

धाप लागते :— थायरा; स्ट्रांशि.

पडते आहे गळून असे वाटते :— हैपरि.

पाण्यात तरंगत आहे असे वाटते :— कलि-आयो; **क्रोटे-कॅ; बुफो; बोव्हि;** संबुल.

पीळ पडत आहे असे वाटते :— आर्नि; एपि; कॅक्ट; कास्टि; टरेन्टु; टॅबॅकं; ऱ्हस-टा; **लॅके; सेपि.**

पोकळ आहे वाटते :— कोक्यु; ग्रफाय; मेडो; सल्फ.

फडफडल्यासारखे वाटते :— कंप पहा.

फुटल्यासारखे वाटते :— ग्लोनो; झिंक; फास्फ.

बुडबुडे, भोवती :— बेला; लॅके; लॅक्नॅन; लायको.

भरल्यासारखे वाटते :— असाफि; आरमे-मे; ग्लोनो; पायरो; बोव्हि; मेडि; **लॅके;** व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सेपि.

भोवती पाणी, साचते :— आर्से; काल्चि; डिजि; लायको.
उकळते आहे असे वाटते :— लॅकनं.

मजेदार हालचाल :— स्ट्रोफॅन्थ.

अनुक्रमणिका

मुंग्या आल्यासारखे वाटते :— कॅन्था; नक्स-व्हा.

मोठे झाल्यासारखे वाटते :— भरल्यासारखे पहा.

यकृताच्या विकाराबरोबर :— अगारि; आरम-मे; कॅक्ट; कॅल्क-का; डिजि; मॅग-मू; मिरि.

रजःपिंड व हृदय एके ठिकाणी ओढले आहे असे वाटते :— नाजा.

रुंदावते :— अडोनि; कॅक्ट; क्रटि; डिजि; नाजा; स्पायजे.

लाटा येत आहेत असे वाटते :— बेन्झा—ॲसि; स्पायजे.
गरम :— ऱ्होडो.

लोंबकळत आहे, दोऱ्याला असे वाटते :— आरम-मे; कलि-का; नक्स-मो; लॅके; लिलि-टि.
व हालत आहे असे वाटते :— ट्यूब.

वर उचलले जात आहे असे वाटते :— पोडो; व्हॅले; स्पांजि.
घशापर्यंत :— कास्टि; ग्लोनो; पोडो.

वळते आहे असे वाटते :— पीळ पडत आहे पहा.

वाढ, अवास्तव :— अको; आरम-मे; कलि-का; कॅक्ट; कामि; थायरा; ब्रोमि; लिथि-का; स्पांजि.
तालीम, किंवा शारीरिक श्रमाने :— थायरा; ब्रोमि; ऱ्हस-टा.

विस्तृत होते :— अडोनि; कॅक्ट; क्रॅटिग; डिजि; स्पायजे.
आघात धक्क्यामुळे :— टॅबॅकं.

संधिवात, व आलटुन पालटुन :— नेट्र-फा.

संधिवातानंतर :— आरम-मे; कामि; गेल्से; बेन्झा-ॲसि; **लॅके;** स्पायजे.

सांसर्गिक रोगाचे दुष्परिणाम :— नाजा, स्कोपे.

सुया बोचल्यासारखे वाटते :— मॅन्सि; लायसि; सिमि.

सैल (सुटल्या, झाल्यासारखे वाटते) :— आरम-मे; क्रोटे-हा.
व, लोंबकळत आहे असे वाटते :— डिजि.

अनुक्रमणिका

हाताने धरावे लागते :— कुप्रम; टरेन्टु; नाजा; नेट्र-मू; पल्स; बुफो; लारो; हैड्रोसा-ॲसि.
दाबल्याने ब वा :— आर्जे-ना.

हालत आहे मागेपुढे, दोऱ्याला लोंबकळत, असे वाटते :— ट्युब.
मोकळे सुटून :— डिजि.

हुळहुळे :— ***आर्नि; एपि;*** कॅक्ट; **नेट्र-मू;** फ्लुओ-ॲसि; बॅप्टि; ***बॅरि-का;*** लॅके; लायकोप; **लिथि-का; सिमि;** स्पायजे.

हृद्रोग (अन्जायना) :— आरम-मे; **आक्झॅ-ॲसि;** आर्नि; आर्से; एपि; कॅक्ट; कामि; किनि-आर्से; **कुप्रम; टॅबॅकं;** नाजा; फास्फ; लॅके; ***लॅट्रो;*** **स्पायजे;** स्पांजि.
गरम पेयाने ब वा :— स्पायजे.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

खोकताना जा हो :— आरम-मे; फास्फ.
चढताना जा हो :— आरम-मे; आर्से; कॅल्क-का; नाय-ॲसि.
चालताना ब वा :— काल्चि.
तंबाखूने जा हो :— कॅक्ट.
निजल्याने जा हो :— आरम-मे; स्पाजि.
उजव्या कुशीवर **जा हो :—** अल्युमि; आर्जे-ना; कलि-ना; बडि; लॅके; सिमि.
पाठीवर ब वा :— कॅक्ट; सोरि.
ब वा :— नाजा; लारो; सोरि; **स्पायजे.**
पिताना पेये जा हो :— कुप्रम; कोनि.
बसण्याने जा हो :— मॅग-मू.
मणक्याना स्पर्श केल्याने जा हो :— टरेन्टु.
रागामुळे जा हो :— कुप्रम
लघवीनंतर ब वा :— नेट्र-मू; लिथि-का.
वाकल्याने जा हो :— लिथि-का; लिलि-टि.
शिंकल्याने जा हो :— ड्रोसे; बोरा; मर्क्यु.
शौचानंतर जा हो :— कोनि.
श्रमाने जा हो :— कॅक्ट; डिजि; नाय-ॲसि; लिलि-टि; स्ट्रोफॅन्थ.
संभोगानंतर जा हो :— डिजि.
हाताने दाबल्याने ब वा :— नेट्र-मू; पल्स.
हालचाली (चालणे) **जा हो :—** कोनि, डिजि; मॅग-मू; स्पायजे.
ब वा :— आरम-मे; कास्टि; गेल्से; ग्लोनो; मॅग-मू; **ऱ्हस-टा.**

————

अनुक्रमणिका

नाडी

अनियमित :— अको; **ॲन्टि-क्रू;** आर्से; ओपि; कलि-का; कॅक्ट; कॅनॅबि; ग्लोनो; ***डिजि; नेट्र-मू;*** फास्फ-ॲसि; फेरम; लॅके; व्हेरा-व्हि; सिकेल; सिंको; **स्ट्रमो; *स्पायजे.***

अशक्त :— अको; ***ॲन्टी-टा;*** आरम-मे; **आर्से; कलि-का;** कॅम्फ; ***कार्बो-व्हेजि;*** **काल्चि;** क्रोटे-हा; गेल्से; **नाजा; *फास्फ-ॲसि;*** बर्बे; **मर्क्यु; *म्युरी-ॲसि; ऱ्हस-टा;*** लॅके; लारो; ***व्हेरा-आ.***

असमान :— अगारि; इग्ने; ओपि; कलि-क्लो.

कठिण (टणक) :— अको; अमो-का; आयो; इग्ने; कॅन्था; काल्चि; केली; कोलो; ग्रफाय; **नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; प्लंब; फास्फ;** फेरम; बर्बे; **बेला; ब्रायो;** मेझे; सल्फ; सिलि; सिंको; **स्ट्रमो; हायासा;** हेपार.
एखादा किंवा काही ठोके :— आरम-मे; कॅक्ट; झिंक; लॅके; लिलि-टि.

कंपयुक्त :— ॲन्टि-टा; कॅल्क-का; **स्पायजे.**

जलद :— ***अको; ॲन्टी-टा;*** आयो; आरम-मे; आर्नि; ***आर्से;*** आर्से-आयो; एपि; ओपि; कुप्रम; कोनि; गेल्से; **ग्लोनो;** झिंक; डिजि; **थायरा; *नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; पायरो; ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; फेरम-फा; बर्बे; ***बेला;*** ब्रायो; मर्क्यु; ***ऱ्हस-टा;*** लॅके; ***व्हेरा-व्हि; सल्फ;*** सिलि; स्टॅनम; स्ट्रमो; स्पायजे; **स्पांजि.**
अतिशय (भयंकर) :— अको; अमिल-ना; लायकोप.
तापाच्या मानाने :— पायरो; लिलि-टि.
सकाळी :— आर्से; सल्फ.
हृदयाच्या ठोक्यापेक्षा :— ऱ्हस-टा; स्पायजे.

तापाच्या चढउताराशी विसंगत :— पायरो.

फडफडते :— नक्स-व्हा.

बदलणारी :— डिजि; नाजा; लारो; सिना.

बारीक दोऱ्याप्रमाणे :— आर्से; टॅबॅकं; व्हेरा-आ.

भरलेली :— अको; **ॲन्टी-टा;** कॅन्था; कॅल्क-का; केलि; कोलो; **गेल्से;** ग्रफाय; **ग्लोनो;** डिजि; **नक्स-व्हा;** फास्फ; फेरम; ***फेरम-फा;*** बर्बे; **बेला; ब्रायो;** मर्क्यु; मेझे; **रॅनन-स्क्लि; *व्हेरा-व्हि;* सल्फ; स्ट्रमो; स्पांजि; हायासा;** हेपार.
पण अशक्त :— गेल्से; **फेरम-फा;** व्हेरा-आ.
व जोरदार :— अको; बेला; **ब्रायो.**

अनुक्रमणिका

मऊ (दाबली जाते) :— ॲन्टी-टा; ओपि; कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; **गेल्से;** टॅरॅबिं; डिजि; **फेरम-फा;** म्युरि-ॲसि; लॅके; व्हेरा-आ; **व्हेरा-व्हि;** सिफि; स्ट्रमो.

मधुन मधुन थांबते :— आर्से; कलि-का; कॅक्ट; **कार्बो-व्हेजि;** क्रटिग; टॅबॅकं; ***डिजि; नेट्र-मू;*** **फास्फ-ॲसि;** मर्क्यु; **म्युरि-ॲसि;** लायकोप; व्हेरा-आ; सिकेल; सेपि; सिंको; स्पायजे.

तिसऱ्या ते सातव्या ठोक्याला :— डिजि; **म्युरि-ॲसि.**

प्रत्येक, तिसऱ्या ठोक्याला :— नाय-ॲसि; नेट्र-मू; म्युरि-ॲसि.

चौथ्या ठोक्याला :— कल्क-आर्से; नाय-ॲसि.

फार वेळपर्यंत त्यामुळे मरण आले की काय असे वाटते :— नक्स-मो.

मंद :— ओपि; ओलि-ॲनि; कॅनॅबि; ***कामि;*** गेल्से; ***डिजि;*** बर्बे; मिरि; ***व्हेरा-व्हि;*** सिकु; **सेपि; स्ट्रमो.**

मिनिटाला ४० पर्यंत :— कॅनॅबि; प्लंबं.

घेरी येताना :— थेरि.

व जलद, आलटुन पालटुन :— आयो; **गेल्से;** डिजि; सिंको; स्ट्रोफॅन्थ.

वेदना होताना :— कामि.

मोठी :— अको; फास्फ; **फेरम-फा;** मॅन्सि; **व्हेरा-व्हि;** लायकोप; सिफि.

लहान :— ***अको; आर्से;*** **कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि;** ***कुप्रम;*** ग्वाई; डिजि; ***ऱ्हस-टा;*** लारो; ***व्हेरा-आ;*** सिकेल; सिलि; स्ट्रमो; स्ट्रोफॅन्थ; हेलेबो.

हाताला लागते न लागते :— अको; कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; काल्चि; कुप्रम; **गेल्से;** व्हेरा-आ; सिलि.

जवळ जवळ लागत नाही :— अको; कॅम्फ; गेल्से.

——————

अनुक्रमणिका

रक्तवाहिन्या

सर्वसाधारण :– अको; अमिल-ना; ***आर्नि;*** एपि; ***कार्बो-व्हेजि;*** गेल्से; ग्लोनो; झिंक; थूजा; नेट्र-मू; ***पल्स;*** **फास्फ;** फेरम; **फ्लुओ-ॲसि; बेला; लॅके;** लायको; व्हायपे; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सॅन्वि; **सिकेल;** सेपि; **हॅमॅमे; हायासा.**

आत, आग :– आर्से; कॅल्क-का; ब्रायो; मेडो; ऱ्हस-टा; सिफि.
गार :– अको; आर्से; पायरो; **ऱ्हस-टा;** व्हेरा-आ.
रक्त गोठते :– आर्नि; आर्से; एपि; बोथ्रा; लॅके; हॅमॅमे.
वळवळत आहे असे वाटते :– बेला; हैड्रासा-ॲसि.

गोळी धमनीतून फिरत आहे असे वाटते :– नेट्र-फा.

धमनी-टणक, कठीण त्यामुळे रक्तदाब वाढतो :– खडे होण्याची प्रवृत्ति पहा.
रुंद होते (अन्युरिझम) :– आरम-मे; कार्बो-व्हेजि; थूजा; पल्स; **बॅरि-का;** लॅके; **लायको;** सल्फ.

फुगलेल्या :– एपि; **पल्स;** पिओनि.

रक्तात खळबळ :– आयो.

वेदनायुक्त :– झिंक; थूजा; **पल्स; हॅमॅमे.**

शिरा, दुखतात :– पल्स; **हॅमॅमे.**
रक्त गोठून टणक होतात :– कार्डु-मे.
चाबुकाच्या दोरीप्रमाणे :– कॅल्क-हैपो.

शिरा, फुगून वेड्यावाकड्या होतात :– आर्नि; आर्से; कॅल्क-का; कल्क-फ्लुओ; **कार्बो-व्हेजि;** झिंक; ***पल्स;*** प्लॅटि; ***फ्लुओ-ॲसि;*** बेला; **लॅके;** लायकोप; सल्फ; सॅन्वि; सिकेल; सेपि; ***हॅमॅमे.***
गरोदरपणी :– झिंक; ट्रिलि; पल्स; फेरम; मिलि.
विकार (कोणताही) **झाल्यानंतर :–** अनाका; ॲन्टी-क्रू; आर्नि; आर्से; इग्ने; कास्टि; कुप्रम; नक्स-व्हा; फास्फ; बेला; लायको; व्हेरा-आ; सल्फ; सेपि; हायासा.
विटाळसेपणी :– ॲम्ब्रा.
वेड लागले असताना :– आर्नि; आर्से; झिंक; फ्लुओ-ॲसि; लॅके; लायको; सल्फ.

शिरातून कढत पाणी वाहते आहे असे वाटते :– सिफि.

शोथ (शिरांचा) :– अको; **आर्से;** कलि-का; ***पल्स;*** पिओनि; **लॅके;** व्हायपे; **सल्फ;** सिंको; **स्पायजे;** हॅमॅमे.

——————

अनुक्रमणिका

गळा

सर्वसाधारण :— बेला; लायको.

उजवी बाजू :— कास्टि; नाय-ॲसि; नेट्र-का; नेट्र-मू; फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; लायको; सिलि.

डावी बाजू :— असाफि; कॅल्क-का; कोनि; सल्फ.

आलटून पालटून :— अमो-मू; कॅल्क-फा.

खळगा (गळ्याखालचा) :— आर्जे-मे; एपि; कलि-बाय; **कामो;** क्लोरि; झिंक-क्रो; फास्फ; **रुमे;** सॅन्वि; **सेपि;** हेपार.

आवळल्यासारखा :— ब्रोमि.

गोळा आहे असे वाटते :— लोबे.

टोचते :— स्पांजि.

दाबल्यासारखा वाटतो :— कॅल्क-का; ब्रोमि; लॅके.

दुखतो :— कास्टि; लॅके.

खाकरताना :— कास्टि.

भरल्यासारखा वाटतो :— लॅके.

मुंग्या :— सॅन्वि.

सुजलेला :— लॅके.

हुळहुळा :— आर्जे-ना; एपि.

हाडे गळ्याखालची —

खाली :— कॅल्क-फा; रुमे.

टोचते :— पल्स.

ताणल्यासारखी वाटतात :— झिंक; लायको.

ते पायाच्या बोटापर्यंत एका रेघेत गारपाणी वाहात आहे असे वाटते :— कास्टि.

भोवती, वाळणे :— नेट्र-मू; लायको.

वारे जात आहे, वरून असे वाटते :— क्लोरि; रुमे.

आवळल्यासारखा वाटतो :— लॅके; स्ट्रमो.

कॉलर घट्ट आहे असे वाटते :— अमिल-ना; सेपि.

उघडा ठेविल्याने जा हो :— कलि-का; झिंक; नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; सिलि; सिल्ला; हेपार.

कंड :— अल्युमि.

गलगंड (गांठीवगैरे) :— अमो-मू; ***आयो; इग्ने;*** कॅल्क-आयो; **कॅल्क-का;** कल्क-फा; कल्क-फ्लुओ; कामो; ग्रफाय; झिंक-आयो; नेट्र-मू; ***बॅरि-का;*** बेला; ब्रोमि; ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; व्हायपे; सल्फ; स्टॅफि; ***स्पांजि;*** हेपार.

उजवीकडे :— आर्से; कलि-का; झिंक-आयो; नाय-ॲसि; **मर्क्यु;** सिलि.

अनुक्रमणिका

डावीकडे :— केलि.
गरोदरपणात :— कॅल्क-आयो; हैड्रास्टि.
गाठ्याळ :— ग्रफाय; फायटो.
गुदमरल्यासारखे वाटते :— मर्क्यु-आ·प्ले.
घशात दाब पडतो :— झिंक-आयो.
टणक :— आयो; बुफो; स्पांजि.
डोक्यात दुखते :— हेपार.
डोळे पुढे येतात :— **आयो;** जॅबो; **नेट्र-मू;** फेरम-फा; बेला; लायकोप.
अंगाला कंप व आंचके येतात :— मेफि.
दुःख, शोकामुळे :— अमिल-ना.
दुष्ट (सेप्टिक) :— क्रोटे-हा; बेला; लायकोप.
बोटानी चिमटल्यासारखे वाटते :— नेट्र-मू.
लहान, पण त्रासदायक :— कास्टि, क्रोटे-हा; ग्रफाय; फास्फ; बॅरि-का; ब्रोमि; लॅके.
विटाळसेपणी जा हो :— आयो; सिमि.
बंद झाल्यामुळे :— फेरम-आयो; **फेरम-मे.**
स्पर्शाने जा हो :— कलि-आयो.
हृदयाची धडधड होऊन :— फास्फ.

गार :— स्पांजि.

गुल्मे :— बॅरि-का; ब्रोमि.

गुंडाळल्याने ब वा :— कलि-का; झिंक; नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; सिलि; सिल्ला; हेपार.

घाम :— मॅन्गॅनं; ऱ्हस-टा; स्टॅनम.

ताणल्याप्रमाणे :— नक्स मो.

थरथर, कंप :— अगारि.

धमन्या उडतात :— कॅक्ट; ग्लोनो; बेला; व्हेरा-व्हि.

बधिर :— स्पांजि.

लाल :— ग्रफाय; बेला; व्हेरा-आ; सल्फ.

सुजलेला :— टरेन्टु; ऱ्हस-टा; लायको.
बोलताना, मोठ्याने :— आयो.

अनुक्रमणिका

स्पर्श (कपडा, दाब) **सहन होत नाही :**— ॲन्टी-टा; एपि; क्रोटे-हा; नक्स-व्हा; मर्क्यु-को; लॅक-कॅ; **लॅके.**

हनुवटी आखडून छातीला चिकटते :— कॅनॅवि.

———

अनुक्रमणिका

मान

सर्वसाधारण :– अको; **कॅल्क-का;** गेल्से; ट्युब; **नक्स-व्हा;** पल्स; फायटो; बॅरि-का; ऱ्हस-टा; सॅनिकु; सिमि; सिलि; सेपि; स्टॅफि.

खळग्यातून, वर :– मेनि; सल्फ.

ते डोक्याची डावीबाजू, किंवा खांदा :– स्पायजे.

ते वर :– मेनि; सल्फ.

व खांदे :– ग्वाई; लॅक्नॅन; व्हेरा-व्हि; सल्फ; स्टिक्टा.

उजवा :– झिंक; नक्स-व्हा.

बाजू, डावी :– स्पायजे.

आलटून पालटून :– **कॅल्क-का; पल्स.**

अशक्त :– अब्रो; ॲन्टी-टा; इथू; कॅल्क-फा; कालो; **कोक्यु;** झिंक; नेट्र-मू; ***प्लॅटि; व्हेरा-आ;*** व्हेरा-व्हि; सल्फ; सेपि.

झाल्यासारखी वाटते, नंतर गुंगी येते :– झिंक; हायासा.

लिहिताना :– झिंक.

आग :– फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; लॅके.

गिळताना :– **पेट्रो.**

आघात, मार लागणे :– मेझे.

आवळल्यासारखी वाटते (पट्टा, दोरीने) :– **ग्लोनो; नक्स-मो; बेला; लॅके;** सेपि; स्पांजि.

ओढल्यासारखी :– केलि; थूजा; सिमि.

कटकट वाजते :– केलि; कोक्यु; नेट्र-का; पेट्रो; सल्फ.

कंड :– अल्युमि; नेट्र-मू; सल्फ.

काळी पुळी :– लॅके; सिलि.

गळू :– कलि-आयो; सल्फ; सल्फ-आयो; सिलि.

खळगीत :– पिक्रि-ॲसि; सल्फ.

गार :– सिलि; स्पांजि.

खळगी, बर्फासारखी :– केलि.

अनुक्रमणिका

गुल्मे :— बॅरि-का; थूजा.
दुष्ट कॅन्सरसारखी :— कॅल्क-फा.

घाम :— कॅल्क-का; फास्फ-ॲसि; मॅन्गान; लॅके; **सल्फ;** सॅनिकु; सिंको; ***स्टॅनम.***

चुणचुण :— कार्बो-ॲनि.

जड :— नक्स-व्हा; पॅरि; मेनि; **ऱ्हस-टा.**

ठुसठुस :— एपि; पायरो; **बेला;** व्हेरा-व्हि; स्पायजे.
विटाळशी, होण्याच्या अगोदर :— नाय-ॲसि.
होताना :— नाय-ॲसि; व्हेरा-व्हि.

ताठते :— अगारि; अनाका; आर्जे-मे; **इग्ने; *कलि-का;* कॅल्क-का; *कास्टि;*** केलि; **नक्स-व्हा; *नाय-ॲसि;* फास्फ; बॅरि-का;** बेला; ब्रायो; मर्क्यु-आ-रु; **मॅग-का; ऱ्हस-टा; लॅके;** लॅक्नॅन; **लायको; सल्फ;** सिकु; **सिमि; सिलि; सेपि; स्टिक्टा;** हेलेबो.
एक बाजू :— कोलो; स्टिक्टा.
उजवी बाजू :— अगारि; कास्टि; नेट्र-मू.
डावी बाजू :— कार्बो-ॲनि; केलि; कोलो; क्रिआसो; ग्लोनो; ग्वाई; बेला; लायको.
जांभया देताना :— नेट्र-मू.

ताणल्यासारखी वाटते :— कोनि; ट्युब; सल्फ; सेपि.
बधिर होऊन :— प्लॅटि.

त्वग्रोग :— आर्नि; सल्फ-आयो; **सिलि.**

दाबल्यासारखी वाटते :— पारि; फास्फ; बेला.

निळी, खळगी :— ऱ्हस-टा; लॅके.

पिंगट, डाग :— कालो; सॅनिकु.
व तेलकट :— पेट्रो; लायको.

फुगते :— आयो; कोनि; **फास्फ.**
बोलताना :— आयो.

बधिर :— केलि; प्लॅटि.

बाक आलेली :— कॅल्क-का; सिफि.

अनुक्रमणिका

भरलेली :– ग्लोनो.

मणके कटकट वाजतात :– केलि.

मार लागल्यानंतर :– मेझे.

मन्यारस्तंभ (मान वाकडी होते) :– ग्लोनो; डल्का; ***फास्फ; बेला;*** ऱ्हस-टा; लॅक्नॅन; **लायको;** हायसा.
आघातामुळे :– (मानसिक) नक्स–व्हा.
उजवीकडे :– कुप्रम; लायको.
डावीकडे :– नक्स-व्हा; **फास्फ;** बेला; **लायको.**

मुंग्या :– नक्स–व्हा; सिकेल.

लटकी पडल्यासारखी :– झिंक.

लहान (आखूड) **झाली आहे** असे वाटते :– अल्युमि; बेला; सिकु; सिफि; सिमि.

लाल :– क्रोटे-हा; **ग्रफाय;** फास्फ; बेला; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ.

वाळते :– कल्क-का; नेट्र-मू; मॅग-का; लायको; **सार्सा.**

वेदना, कुरतडल्याप्रमाणे :– थूजा; नेट्र-स.
कापल्याप्रमाणे :– कलि-बाय.
ठणका, दुखते :– ओनास्मा; कलि-फा; कामि; **गेल्से;** पॅरि; **फायटो; ब्रायो; लॅके;** लॅक्नॅन; लायको; लिलि-टि; व्हेरा-व्हि; सिमि; सिंको; स्ट्राशि; हैड्रास्टि.
तीव्र कळा :– नेट्र-मू; सल्फु-ॲसि.
पेटके मुरडा :– कॅल्क-फा; प्लॅटि; फायटो; व्हेरा-व्हि; सिकु; सिमि; स्पांजि.
खळगीत :– नक्स-व्हा; हैड्रोसा-ॲसि.

सुजलेली :– बॅरि-का.

स्नायू, उडतात :– इथू; कोलो; सेपि.
आचके येण्याचे अगोदर :– बुफो.

हुळहुळी :– नेट्र-स; फास्फ-ॲसि; सिलि; स्टिक्टा.

अनुक्रमणिका

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

उघडी केल्याने ब वा :– सार्सा.
उभे राहिल्याने ब वा :– रेडि.
कपड्याच्या दाबाने जा हो :– कास्टि.
गिळताना जा हो :– कॅल्क-फा; झिंक.
  ब वा :– स्पांजि.
चावताना जा हो :– फार्मि.
जांभया देताना जा हो :– नेट्र-स.
डोके पुढे वाकविल्याने जा हो :– रेडि; लायसि; सिमिसि.
नाक शिंकरल्याने जा हो :– कलि-बाय.
बसल्याने, ताठ ब वा :– रेडि;
लिहिताना जा हो :– कार्बो-ॲनि; ***झिंक;*** लायको.
वर पाहिल्याने जा हो :– ग्रफाय.
वळविताना जा हो :– **बेला;** ब्रायो.
वारे लागल्याने जा हो :– कॅल्क-फा; मर्क्यु; लॅके; सॅनिकु; सिलि; सोरि; स्ट्रांशि; हेपार.
शिंकताना जा हो :– आर्नि.
  ब वा :– कॅल्क-का.
श्रमाने जा हो :– आर्जे-ना; **कॅल्क-का;** लिलि-टि; **सेपि.**
  मानसिक **जा हो :–** झिंक; पॅरि.
श्वास घेतल्याने, दीर्घ जा हो :– केलि.
स्पर्शाने जा हो :– लॅके.

अनुक्रमणिका

पाठ

सर्वसाधारण :— ***अगारि;*** आरम-मे; आर्से; कलि-का; ***कॅल्क-का;*** किनि-स; कोक्यु; गेल्से; **झिंक;** थेरि; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; नेट्र-स; पिक्रि-ॲसि; ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; **बेला; ऱ्हस-टा; लॅके;** व्हॅले; व्हेरिओ; **सल्फ;** सिकेल; **सिमि;** ***सिली;*** हैपरि.

उजवी बाजू :— कॅल्क-का; झिंक; फ्लूओ-ॲसि; **सल्फ;** सिकु.

ते डावी :— कलि-फा; कॅल्क-का; टेल्यु; सल्फ.

डावी बाजू :— ग्लोनो; ड्रोसे; सिलि.

ते उजवी :— आक्झॅ-ॲसि; नेट्र-का; बेला.

आलटून पालटून, बाजू :— अगारि; कलि-बाय; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कामि; बर्बे; बेला.

डोकेदुखीबरोबर :— अल्युमि; इग्ने; एलो; ब्रोमि; मेलि; सेपि.

कधी इकडे कधी तिकडे :— कलि-बाय; बर्बे; सिमि.

खालून वर :— आर्से; गेल्से; झिंक-व्हॅले; नाय-ॲसि; फास्फ; रेडि; लॅके; लिल-टि; सल्फ.

ते गर्भाशयापर्यंत :— सेपि; व्हिबु.

ते जठरापर्यंत :— क्रिआसो; सल्फ.

ते जननेंद्रियापर्यंत :— क्रिआसो; सल्फ.

ते मांड्यापर्यंत :— कलि-का; बर्बे; सिमि; व्हिबुर; हेपार.

मागून पुढे छातीत :— आर्नि; कलि-ना; कॅम्फ; पेट्रो; बर्बे; लारो; सॅम्बुक; सार्सा.

उजवीकडे :— अको; कलि-का; कॅल्क-फा; मर्क्यु; लायको; सेपि.

डावीकडे :— झिंक; प्लॅटि; बॅरि-का; ब्रायो; मेझे.

कंबरेभोवती :— **कलि-का;** कामो; क्रिआसो; **बर्बे;** ***साबि.***

वरून खाली :— अगारि; पल्स; स्ट्रमो.

—x—

अशक्त :— कणा पहा.

खोकल्यात डांग्या :— व्हेरा-आ.

धुपणी जाताना :— कोनि; ग्रफाय.

संभोगानंतर :— नेट्र-फा.

आग :— अगारि; अल्युमि; आर्से; कार्बो-ॲनि; फास्फ; बॅप्टि; सल्फ; सिकेल; सिलि.

खालून वर :— फास्फ; बॅप्टि.

बाजू :— कलि-बाय; **फास्फ; लायको.**

वरून खाली :— कॅल्क-फा.

संभोगानंतर :— मर्क्यु; मॅग्ने-मू.

आखडल्यासारखी :— ऱ्हस-टा; हैड्रोसा-ॲसि.

आखडून लहान झाल्यासारखी वाटते :— लहान झाल्यासारखी पहा.

अनुक्रमणिका

आचके :— सिकेल.

ओढ लागल्याप्रमाणे :— कार्डु-मे; नक्स-व्हा; सिमि.

उंदीर वर पळत आहे असे वाटते :— सल्फ.

कमान :— धनुर्वात पहा.

कंड :— ॲन्टी-क्रू; कास्टि; नाय-ॲसि; मेझे; सल्फ.

काही झालेतरी, पाठ धरते :— कलि-का; लॅके; सेपि.

गारवा, थंडी; शहारे येणे :— कॅक्ट; कॅप्सि; गेल्से; नक्स-व्हा; नेट्र-म; नेट्र-स; **पल्स;** मर्क्यु; **युपे-पर;** लॅके; **व्हेरा-आ; सल्फ; सिलि.**

एकदम, एकाएकी :— क्रोक.
खालून वर :— आक्झॅ-ॲसि; ओलि-जे; कॅल्क-फा; लॅके; **सल्फ.**
नंतर कंड येते :— अमो-मू.
पाणी शिंपडल्याप्रमाणे किंवा थेंब थेंब पडत आहे असे वाटते :— कप्सि; **पल्स;** लायको; व्हेरिओ.
लघवीनंतर :— सार्सा.
वर, खाली :— इपि; गेल्से; पल्स; युपे-पर; सल्फ.
वरून खाली :— अगारि; कॅन्था; युपे-पर; लॅके-कॅ; व्हॅले; स्ट्रमो.

गुडदी गोळा आहे असे वाटते :— अनाका; **आर्नि; कार्बो-व्हेजि;** फास्फ; बर्बे; सिनाबा.

गुल्मे पोकळ :— फास्फ.

जड :— बॅरि-का; सिमि.

जोराचा धक्का बसल्यासारखे वाटते :— बेला; सिकु; सेपि; स्टॅनम.

ठुसठुस :— थूजा; नेट्र-मू; फास्फ; बॅरि-का; बेला; लायको; सिलि; सेपि.

ताठलेली :— कलि-का; ***कास्टि;*** डल्का; **नक्स-व्हा;** पल्स; ***बर्बे;* ऱ्हस-टा; लेडम;** सल्फ; सिमि; **सिलि;** ***सेपि.***

एक बाजू :— ग्वाईका.
खालून वर :— आर्से.
वेदनायुक्त :— कास्टि; ऱ्हस-टा.

त्वचा हुळहुळी (स्पर्श सहन होत नाही) :— पेट्रो; प्लॅटि; मर्क्यु.

अनुक्रमणिका

दोरे हातापायापर्यंत पसरले आहेत असे वाटते :— लॅके.

बधिर :— अका; अगारि; **आक्झॅ-ॲसि;** कलि-बाय; प्लॅटि; **बर्बे; ब्रायो; सेपि.**
चुणचुण होऊन :— आक्झॅ-ॲसि.

बुडबुडे, आल्यासारखे वाटते :— टॅरॅक्स; पेट्रोसि.

मागे वाकलेली :— धनुर्वात पहा.

मूत्रपिंडाच्या विकारात :— कॅडमि; सालिडे; सेनेसि.

मुंग्या :— फास्फ; लॅक-कॅ; सिकेल.
गार :— लॅक-कॅ.

रक्ती गळवे :— कार्बो-ॲनि; कास्टि; ग्रफाय; थूजा.

लचकते सहज :— कल्क-का; ग्रफाय; ऱ्हस-टा; लायको.

लहान झाली आहे असे वाटते :— अगारि; आरम-मे; लायको; सल्फ; हायासा.

वाळते :— थूजा; नक्स-व्हा; प्लंबं.

वेदना, ठणका, दुखते :— झिंक; फायटो; युपे—पर; व्हेरिओ; सॅनिकु; स्टॅफि.
छातीत धडधड होऊन :— ट्युब.
तीव्र कळा :— आक्स-ॲसि; कलि-का; नेट्र-मू.
धुपणी गेल्याने ब वा :— युपि.
पंख्यासारखा वर पसरतात :— नेट्र-स; लॅके.
पेटके :— आर्जे-ना; कास्टि; मॅग-फा; सिको.
पोटात (उदरात) कळा येऊन :— सार्सा.
फुटल्या, फोडल्याप्रमाणे :— आर्नि; कलि-का; नेट्र-मू; फास्फ; बेला; लायको; सेनेसि; हॅमॅमे.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— असार.
शौचास घट्ट झाल्यानंतर :— फेरम.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

अंगावर दूध पाजताना जा हो :— कामो, क्रोट-टि; पल्स; सिलि.
अंथरुणात, वळताना उठून बसावे लागते :— **नक्स-व्हा; ब्रायो.**
सकाळी जा हो :— स्टॅफि.
उचलताना जा हो :— अन्टि-टा; **ग्रफाय; लायका.**

अनुक्रमणिका

उठताना, बसल्या जागेवरून जा हो :— लेडम.
उभे राहिल्याने ब वा :— आर्जे-ना; कास्टि; म्युरि-ॲसि; सल्फ.
ओढण्याने, जड ओझे जा हो :— डायास्को.
खाण्याने जा हो :— कलि-का.
ब वा :— कलि-ना.
खांदे मागे केल्याने ब वा :— सिक्ला.
खोकताना जा हो :— कलि-बाय; नेट्र-मू; **बेला; ब्रायो; सेपि.**
गाडीत बसल्याने जा हो :— नक्स—मो; पेट्रो.
गिळताना जा हो :— कलि-का; कास्टि; **ऱ्हस-टा.**
चालणे भाग पडते, पण त्याने बरे वाटत नाही :— पल्स; लॅके.
चालताना जा हो :— अगारि; इस्कू; कलि-का; रॅनन-ब; रुटा; **सोरि.**
ब वा :— आर्जे-ना; टॅबॅकं; डल्का; **फास्फ-ॲसि.**
जांभया देताना जा हो :— कॅल्क-फा; प्लॅटि.
ठेच लागल्याने जा हो :— सेपि.
ढेकर आल्याने ब वा :— झिंक, सेपि.
दाबल्याने, जा हो :— अगारि; किनि-स; फास्फ; बेला; सिमि.
काठीच्या टोकाने **ब वा :**— सेपि.
ब वा :— ***कलि-का;* डल्का; नेट्र-मू;** ब्रायो; रुटा; ऱ्हस-टा; **सेपि.**
धक्का लागल्याने जा हो :— **ग्रफाय;** थूजा.
निजल्याने जा हो :— अन्टी-टा; ग्रफाय; लायको.
टणक जागेवर ब वा :— कलि-का; नेट्र-मू; **ऱ्हस-टा;** सेपि.
पाठीखाली उशी घेऊन **ब वा :— कार्बो-व्हेजि;** सेपि.
पाठीवर **जा हो :**— कोलो.
ब वा :— कलि-का; नेट्र-मू; फास्फ; रुटा.
पोटावर ब वा :— असेटि-ॲसि; नाय- ॲसि.
पाठ टेकल्याने; खुर्चीला **जा हो :— अगारि; थेरि;** प्लंबं.
ब वा :— युपि.
बसल्याने जा हो :— अगारि; आर्जे-ना; आर्जे-मे; **झिंक;** ऱ्हस-टा; व्हॅले; सल्फ; सेपि.
ताठ जा हो :— कलि-का; लायको; सल्फ.
मानसिक श्रमाने जा हो :— कामो; कोनि; नेट्र-का; पिक्रि-ॲसि.
लघवी, झाल्यानंतर जा हो :— कास्टि; **सिफि.**
ब वा :— मेडो; ***लायको.***
होण्याचे अगोदर जा हो :— ग्रफाय; लायको.
होताना जा हो :— ॲन्टी-क्रू; इपि; कलि-बाय; सल्फ.
लघवी तुंबविल्याने जा हो :— ग्रफाय; नेट्र-स.
लहान सहान जागी जा हो :— अगारि; **अल्युमि;** आक्झॅ-ॲसि; कलि-बाय; कास्टि; केलि; झिंक; थूजा; नाय-ॲसि; प्लंबं; फास्फ; फास्फ-ॲसि; ऱ्हस-टा; **लॅके;** सिंको.
लिहीत बसल्याने, फार वेळ जा हो :— म्युरि-ॲसि; लायको; सेपि.
वाकल्याने जा हो :— अगारि; सेपि.

अनुक्रमणिका

पुढे जा हो :– पिक्रि-ॲसि.
फार वेळ जा हो :– नेट्र-मू.
नंतर ताठ करताना जा हो :– नेट्र-मू.
मागे वाकल्याने जा हो :– कॅल्क-फा; केलि; **प्लॅटि;** सिमि.
ब वा :– इग्ने; पेट्रो; ऱ्हस-टा.
वात सरल्याने ब वा :– पिक्रि-ॲसि; बर्बे; रुटा.
वारे लागल्याने जा हो :– संबुल.
विटाळशी झाल्याने ब वा :– सेनेसि.
विटाळशेपणी जा हो :– कास्टि; ब्रायो; सल्फ.
श्वासोच्छ्वास करताना जा हो :– कोलो.
संभोगानंतर (वीर्यपातानंतर) **जा हो :–** कोबा; **नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; फेरम; मॅग-मू; साबाल.
ब वा :– झिंक.
हसताना जा हो :– कॅम्फ; कोनि; फास्फ.
हात मागे नेल्याने जा हो :– सॅनिकु.
हात वर केल्याने जा हो :– ग्रफाम; नेट्रमू; ऱ्हस-टा; सॅनिकु.
हालचाल करणे भाग पडते :– पल्स; लॅके.

——————

अनुक्रमणिका

कणा

सर्वसाधारण :– थेरि, पॅरि; व्हॅले; व्हेरिओ.

वर, खाली :– गेल्से; फायटो.

वरून खाली :– टॅबॅकं; टेल्यु; पिक्रि-ॲसि.
फेफरे येण्याच्या अगोदर भावना :– लॅके.

अशक्त (थकल्यासारखा वाटतो) :– आर्से; कलि-का; **कॅल्क-का;** ***कोक्यु;*** **ग्रफाय; झिंक; नक्स-व्हा; नेट्र-मू;** पिक्रि-ॲसि; फास्फ; **फास्फ-ॲसि;** बॅरि-का; सल्फ; **सिलि; सेपि; सेले.**
उभे राहणे अशक्य :– सल्फु-ॲसि.
चालताना :– ग्रफाय; **सल्फ.**
ब वा :– हैड्रास्टि.
तापानंतर (टायफाईडवगैरे) :– **सेले.**
बसलेले असताना :– कॅल्क-का; झिंक; सल्फ.
शरीर पेलत नाही :– ऑक्झॅ-ॲसि.

आग :– अल्युमि; आर्से; कलि-बाय; कोक्यु; टॅबॅकं; लॅके; **लायको; फास्फ;** सिकेल.
तप्त लोखंड ठेवल्याप्रमाणे :– अल्युमि; कॅम्फ; बुफो.
तिकोनी हाडांच्या मधे :– कलि-बाय; **लायको; फास्फ.**
बसल्याने **जा हो** चालण्याने **ब वा :–** झिंक.
लाट आल्याप्रमाणे किंवा **कढत पाणी वाहत असल्याप्रमाणे :–** संबुल.

आखूड झाला आहे असे वाटते :– अगारि; सल्फ.

आघात :– आर्नि; कोनि; झिंक; टेल्यु; नाय-ॲसि; **नेट्र-स;** बलिस; सिलि; **हैपरि.**
उचलल्यामुळे ओझे :– कल्क-का; ऱ्हस-टा.
जुनाट :– इग्ने.
पाठीवर निजून डोके मागे झटकणे :– हैपरि.

कटकट वाजतो :– अगारि; सिकेल.

कढत वाफ वर डोक्यापर्यंत जात आहे असे वाटते :– आर्से; संबुल.

कापल्यासारखा वाटतो खालून वर :– इलाप्स; नेट्र-स; पालिगो.

अनुक्रमणिका

कुबड :— आरम-मे; कॅल्क-का; कॅल्क-फ्लु; कॅल्क-स; पल्स; फास्फ-ॲसि; **मर्क्यु; मर्क्यु-को; लायको; सल्फ;** सिलि.

पाय जवळ घेऊन पाठीवर निजावे लागते :— **मर्क्यु-को.**

वेदनायुक्त :— इस्कू; **लायको; सिलि.**

खालचा भाग मागे वाकला आहे असे वाटते :— आरम-मे.

गार तिकोनि हाडांच्या मध्ये :— अगारि; **अमो-मू;** आर्जे-ना; कॅप्सि; पेट्रो; मेडो; ऱ्हस—टा; लॅक्नॅन; सिकेल; हायासा; हेलोनि.

खालून वर जातो :— ऑझॅ—ॲसि.

बर्फाच्या सुया टोचल्याप्रमाणे :— अगारि; कोक्यु.

गुदगुल्या :— संबुल.

जखमा :— रुटा; सिफाय.

ठणका :— अगारि; टेल्यु,

ठुसठुस :— लॅके.

दाब, धक्का सहन होत नाही :— ***अगारि;*** **इग्ने;** कलि—फा; ***किनि-स;*** ग्रफाय; टरेन्टु; टेल्यु; **झिंक; थेरि;** नक्स-व्हा; नेट्र-फा; **नेट्र-मू; फास्फ;** बेला; रुटा; **लॅके;** लायसिं; **सिमिसि;** सिलि; स्ट्रमो; हैपरि.

खुर्चीला पाठ टेकल्याने जा हो :— अगारि; थेरि.

ताणल्याने जा हो :— मेडो.

तापात :— किनि-स; कोक्यु.

मध्यभागी :— ***अगारि;*** इग्ने; **किनि-स;** टेल्यु; झिंक; थेरि; नक्स-व्हा; **फास्फ;** बेला; सिमिसि; हैपरि.

दुखावयास लागला म्हणजे डोके दुखण्याचे थांबते :— कलि-फा.

बधिरपणा वरूनखाली :— फिजास.

मणके, कटकट वाजतात :— ओलि-ॲनि.

कुजतात (क्षय, टीबी. हाडे पहा) :— आरम-मे; आयो; कॅल्क-फा; ट्युब; फास्क; फास्क-ॲसि; सिफि; सिलि; स्टॅनम.

एकमेकावर घसरत आहेत असे वाटते :— ॲटि—टा; सल्फ.

अनुक्रमणिका

एखाद्यालाच उष्णता सहन होत नाही :– अगारि.
गुल्मे :– टरेन्टु; लॅके.
नाहीत असे वाटते :– मॅग–फा; सोरि.
निखळतात :– सल्फ; सॅनिकु.

मुंग्या :– अको; अगारि; आर्से; फास्फ–ॲसि; लॅके.

लटका पडतो :– इस्कू.

लहान झाला आहे असे वाटते :– अगारि; सल्फ.

वारे, लागलेले सहन होत नाही :– संबुल
कढत, खालून डोक्यापर्यंत जाते आहे असे वाटते :– आर्से; संबुल.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

उभे राहिल्याने जा हो :– झिंक; नाय-ॲसि; **फास्फ-ॲसि.**
ब वा :– म्युरि-ॲसि;
गिळताना जा हो :– कास्टि.
चालताना (हालचालीने) **जा हो :–** म्युरि-ॲसि; रुटा.
ब वा :– फास्फ-ॲसि.
ढेकर आल्याने ब वा :– झिंक
दाबल्याने जा हो :– टरेन्टु; बेला.
ब वा :– व्हेरा-आ.
दीर्घ श्वास घेतल्याने जा हो :– केलि; रुटा.
धक्का बसल्याने जा हो :– ग्रफाय; थूजा; **थेरी; बेला.**
बसल्याने जा हो :– झिंक; फास्फ-ॲसि; रुटा.
ब वा :– म्युरि-ॲसि.
वाकल्याने जा हो :– अगारि.
संभोगानंतर जा हो :– कॅल्क-का; क्रोक; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; **फास्फ-ॲसि;** सेले.

———––

अनुक्रमणिका

तिकोनी हाडांचा भाग

सर्वसाधारण :— कलि-का; केलि; क्रिआसो; टेल्यु; डल्का; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सिंको; **सेपि.**

खाली :— कल्क-का; **गेल्से; मर्क्यु.**

उजव्या :— केलि; कोलो; पोडो.

कढत होऊन दुखते :— लायकोप.

डाव्या :— गेल्से.

आग :— एकिने.

फडफडणे :— कलि-मू.

गार :— कॅम्फ.

मध्ये :— अमो-मू; आर्से; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; नाय-ॲसि; फास्फ; सेपि; हेलोनि.

ते हृदयापर्यंत :— ब्रायो; सल्फ.

अशक्तपणा :— अगारि; अल्युमि; **एपि;** कलि-आयो; **कोक्यु; नेट्र-मू; बर्सा;** रॅफे; रेडि; सल्फु-ॲसि; सार्सा.

आग :— **आर्से; फास्फ;** मेडो; रोबि; लायको; सल्फ.

गार :— आर्से; **कॅप्सि;** पायरो; **सेपि.**

गिळताना जा हो :— कलि-का; हऱ्स-टा.

गोळा आहे असे वाटते :— नक्स-व्हा; मॅग-का; ऱ्हस-टा; लायको; सिंको.

जड :— कॅल्क-का; **नक्स-व्हा;** ऱ्हस-टा; लॅके; सिंको.

ठुसठुस :— प्लॅन्ट; सल्फ.

ढेकर आल्याने ब वा :— झिंक.

फडफडल्यासारखे वाटते :— कुप्रम.

वारे लागत आहे असे वाटते :— कास्टि; हेपार.

वेदना, कापल्याप्रमाणे :— कॅन्था; झिंक; नेट्र-स.

टोचल्याप्रमाणे :— नाय-ॲसि; पेट्रो; लॅक-कॅनि.

ठणका, दुखते :— कार्बो-ॲसि; सल्फ; सेपि; हेलोनि.

पेटके :— फास्फ; व्हेरा-आ.

फुटल्या फोडल्याप्रमाणे :— क्रोटे-कॅ; नेट्र-मू; प्लॅटि; **मॅग-का;** लिलि-टि; व्हेरा-आ.

हुळहुळे :— **फास्फ;** सिमि; **सिंको;** सेपि; हैपरि.

———

अनुक्रमणिका

तिकोनी हाडे

उजवे :— ओलि-ॲनि; **केलि;** ब्रायो; रुमे.

डावे :— झिंक-क्रो.

ते पुढे छातीपर्यंत :— फास्फ; बॅरि-का; सल्फ.
उजव्या बाजूस :— मर्क्यु.
डाव्या बाजूस :— फास्फ; मेझे; रॅनन-ब.

आग :— एकिने; बॅरि-का; मर्क्यु; मेडो.
उजवे :— लायकोप.
डावे :— मेडो.

कंड (डावे) :— कॉस्टि.
गोळा आहे असे वाटते (डावे) :— प्रून-स्पा.

ठुसठुस (डावे) :— मॅग-मू.

बोटांच्या हालचालीने जा हो :— रॅनन-ब.

मुंग्या (डावे) :— मेडो.

वेदना उकरल्याप्रमाणे (डाव्या) :— **आरम-मे;** डिजि; नेट्र-का; **फास्फ-ॲसि;** मेझे; मेनि; रुटा; स्पायजे; हैपरि.
ठणका (उजवे) :— ओलि-ॲनि.
कढत :— लायकोप.
कापल्याप्रमाणे :— मेडो; लॅक-कॅ; स्पायजे.
कडा :— रॅनन-ब.

हुळहुळे (उजवे) :— कलि-का; कॅलेन्डु; क्रोटे-कॅ.

———

अनुक्रमणिका

कंबर

सर्वसाधारण :– अल्युमि; *अन्टी-टा;* आर्जे-मे; **आर्से; इस्कू; कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि;** ग्रफाय; झिंक-आर्से; डल्का; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;* पल्स;** फास्फ; बॅरि-का; **बर्बे;** ब्रायो; युपे-पर; **ऱ्हस-टा;** लेडम; **व्हेरिओ; सल्फ;** सॅनिकु; सालिडे; सिमि; सिंको; **सेपि.**

ते गर्भाशयापर्यंत :– नेट्र-मू.

ते छातीपर्यंत :– बर्बे; सल्फ.

ते जांघापर्यंत :– फास्फ; व्हिबु; साबि.

ते पायात :– कलि-का.

ते पोटापर्यंत :– सल्फ.

ते सगळीकडे :– बर्बे; बॅप्टि; लारो; सेपि.

मागून पुढे :– कलि-का; कामो; क्रिआसो; **बर्बे; *साबि.***
ओटीपोटाभोवती :– व्हिबु; साबि; सेपि.

—X—

अशक्त :– आर्से; कल्क-का, कॅल्क-स, कोक्यु; झिंक; नेट्र-मू; पल्स; पिक्रि-ॲसि; ऱ्हस-टा; सल्फ; सेपि; सेले.

अस्वस्थता :– कल्क-फ्युओ; बॅरि-का.
वात सरल्याने व वा :– बॅरि-का.

आग :– इथू; टॅरॅबि; पोडो.
कपडे पेटल्याप्रमाणे :– आर्से-आयो.
तापलेले लोखंड ठेवल्याप्रमाणे :– ॲक्टि-स्पा; अल्युमि; कॅनॅवि; ग्रफाय.

आखडल्यासारखी वाटते :– अमो-मू; बर्बे.

आवळल्यासारखी वाटते :– इथू; कास्टि; थूजा.
घट्ट पट्ट्याने :– पल्स.
कटकट वाजते :– सल्फ; सिकेल.
चालताना :– झिंक.

अनुक्रमणिका

कटिशूळ (लॅम्बॅगो, वेदना पहा) :– अॅन्टो-टा; आक्झॅ-अॅसि; इस्कू; कलि-बाय; कास्टि; **डल्का; ग्रफाय; *नक्स-व्हा;*** बेला; ब्रायो; म्युरि-अॅसि; ऱ्हस-टा; लेडम; सल्फ; सिकेल; **सेपि;** सेले.

प्रयत्न करून उठावे लागते :– इस्कू.

सकाळी उठल्यानंतर ब वा :– फेरम-मे.

हगवणीत :– बॅरि-का.

हाताच्या आधाराने उठावे लागते :– हैड्रास्टि.

गार :– कॅन्था; गेल्से; ब्रायो; मर्क्यु-को; **युपे-पर;** ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फ; सॅनिकु.

खोकताना :– कार्बो-अॅनि.

घाम :– नाजा; सिलि.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :– नाय-अॅसि.

जड :– पिक्रि-अॅसि; ऱ्हस-टा; **सिमि.**

ठुसठुस :– बॅरि-का; लॅक-कॅ; सिलि; सेपि.

ताठलेली :– कास्टि; बॅरि-का; **ऱ्हस-टा;** लॅके.

थंडी, शहारे सुरू होतात :– गेल्से; नेट्र-मू; लॅके; सल्फ; स्ट्रांशि; हायासा.

धरते, इतर कोणत्याही विकारात :– कलि-का; सेपि.

बधिर :– अको; एपि; ग्रफाय; **प्लॅटि;** बर्बे; लाप्पा; सिलि.

भोवती त्वचेखाली किडा चावत आहे असे वाटते, वस्त्राच्या स्पर्शाने जा हो :– इनॅन्थ.

मणके :– क्रिआसो; झिंक; स्टॅनम.

शेवटला निखळला आहे असे वाटते :– सॅनिकु.

मूत्रपिंडाच्या विकारात :– कॅल्क-आर्से; व्हिस्कं; सालिडे; सेनेसि.

लटपटते :– आक्झॅ-अॅसि; कलि-आयो; गेल्से; **फास्फ-अॅसि;** बर्बे; **ऱ्हस-टा; लॅके;** सल्फ.

लुली पडते :– कलि-का; कोक्यु; सेपि.

कष्टदायक बाळंतपणानंतर :– नक्स-व्हा.

वारे लागत आहे असे वाटते :– सल्फ; संबुल.

वाळलेली :– प्लंबं; सेले.

अनुक्रमणिका

वेदना, चेचल्याप्रमाणे :— बर्बे; सिंको.
टोचल्याप्रमाणे :— अगारि; ***कलि-का;*** कोलो; पल्स; **बर्बे;** ***ब्रायो;*** लायको; सल्फ.
ठणका :— कटिशूळ पहा.
दाबल्याप्रमाणे :— इथू; कास्टि; साबि; सोरि.
पेटके :— ॲन्टी-टा; **कास्टि; सिंको.**
फुटल्याप्रमाणे :— इस्कू; कलि-आयो; नेट्र-मू; फास्फ; **बेला;** युपे-पर; रुटा; लायको; सेनेसि.
हाडे निखळल्याप्रमाणे :— युपे-पर; लॅके.

शेक सहन होत नाही :— अगारि.

सोलवटल्यासारखी वाटते :— नेट्र-का.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

उचलताना जा हो :— ॲन्टी-टा.
उभे राहिल्याने जा हो :— झिंक; झिंक-आर्से; **व्हॅले;** सोरि.
काठी आडवी घेऊन पाठीवर दाबून चालल्याने ब वा :— व्हिबु.
खोकताना जा हो :— कलि-बाय; नाय-ॲसि.
चालण्याने जा हो :— इस्कू; सेपि; सोरि.
काठी कमरेवर दाबून ब वा :— व्हिबु.
ब वा :— आर्जे-मे; कोबा; **सेपि.**
झोपेत ब वा :— अमो-मू.
दाबल्याने ब वा :— कलि-का; डल्फा; नेट्र-मू; रुटा; ऱ्हस-टा; सेपि.
दुखापत झाल्यामुळे जा हो :— कलि-का.
धक्का लावल्याने जा हो :— झिंक-आर्से; थूजा.
धुपणी गेल्याने ब वा :— क्रिआसो.
नाक शिंकरताना जा हो :— कॅल्क-फा; डिजि.
पाय लांब केल्याने ब वा :— आर्जे-मे.
बसल्याने, जा हो :— अगारि; आर्जे-मे; कोबा; झिंक-आर्से; बर्बे; ऱ्हस-टा; व्हॅले.
वाकून ब वा :— रॅनन-ब.
मांड्या वर केल्याने जा हो :— आरम-मे.
वारा सरकल्याने ब वा :— पिक्रि-ॲसि; रुटा; **लायको.**
विटाळसेपणी जा हो :— अमो-का; नक्स-मो; पल्स; लॅके; सल्फ; सिमि.
शस्त्रक्रियेनंतर जा हो :— बर्बे.
शिंका आल्याने जा हो :— कोनि; सल्फ.
शौचास झाल्यानंतर जा हो :— बॅरि-का.
श्रमाने जा हो :— अगारि; कॅल्क-फा; झिंक-आर्से.
स्पर्शाने जा हो :— लिलि-टि; सिमि.

—————

अनुक्रमणिका

माकडहाडाचा भाग

सर्वसाधारण :– अगारि; इस्कू; गेल्से; ग्रफाय; पल्स; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; सेपि; हेपार; हैपरि.
ते मांडी उजवी :– काल्वि; टेल्यु.
डावी :– कलि-का.
ते पाऊलापर्यंत :– कोबा.

अशक्त :– फास्फ; सेपि.

कपड्याचा स्पर्श सहन होत नाही :– लोबे.

खोकताना जा हो :– टेल्यु.

घट्ट झाल्यासारखा :– सेपि.

घाम गार :– प्लॅन्टॅगो.

चुणचुण :– मेझे.

जड :– आर्जे-ना; **सिंको.**
बसले असताना :– ऱ्हस-टा.
धुपणी गेल्याने ब वा :– म्युरे.

ठुसठुसतो :– नेट्र-मू.

निजल्याने जा हो :– बर्बे.
ब वा :– अगारि.

बधिर :– कॅल्क-फा; ग्रफाय.
व, पाय :– कल्क-फा; ग्रफाय.

बसल्याने ताठ जा हो :– लायको.

बाळंतपणानंतर :– फास्फ.

मार लागल्याप्रमाणे :– इस्कू.

मूल चिमट्याने (बाळंतपणात) **काढल्यानंतर :–** हैपरि.

अनुक्रमणिका

मुंग्या :— ग्रफाय.

लघवी करताना जा हो :— ग्रफाय; सल्फ.

लटका पडला आहे असे वाटते :— फास्फ.

वाकताना जा हो :— कलि-बाय.

शौचास कुंथताना जा हो :— टेल्यु.

श्वासोच्छ्वास करताना जा हो :— मर्क्यु.

हसताना जा हो :— टेल्यु.

हाडावर हाड वाढते :— ऱ्हस-टा.

——————

[अनुक्रमणिका]

गुदास्थि

सर्वसाधारण :— आर्नि; एपि; कास्टि; **क्रियासो;** झिंक; बेलिस; रुटा; सिलि हैपरि.
ते मांड्या :— व्हस-टा.

आघात झाल्यामुळे :— कार्बो-ॲनि; बेलिस; मेझे; सिलि; हैपरि.

आग :— फास्फ.
स्पर्श केला तर :— कार्बो-ॲनि.

ओढ लागते :— कास्टि.

उठताना (बसल्या जागेवरून) **जा हो :—** युफोर; **लॅके;** सल्फ; सिलि.
ब वा :— क्रिआसो.

उदरावर दाबल्याने ब वा :— मर्क्यु.

उभे असताना ब वा :— आर्जे-ना; टरेन्टु.

कंड :— ग्रफाय; बोव्हि.

जड :— ॲन्टी-टा; आर्जे-ना.

झोपेत जा हो :— अमो-मू.

तीक्ष्ण वस्तूवर बसल्यासारखे वाटते :— लॅके.

दुखते :— कार्बो-ॲनि; कास्टि; ग्रॅटिओ; पेट्रो; सिलि.

धक्के बसतात, विटाळसेपणी :— सिकु.

बधिर :— प्लॅटि.

बसल्याने जा हो :— एपि; कलि-बाय; पेट्रो.

लघवी करताना जा हो :— ग्रफाय; कलि-बाय.

वर ओढल्यासारखे वाटते :— लिलि-टि.

अनुक्रमणिका

व्रण :– पिओनि.

शौचास होताना जा हो :– सल्फ.

संभोग करताना जा हो :– कलि-बाय.

हुळहुळे, त्यामुळे बसता येत नाही :– सिस्ट.

–––––

अनुक्रमणिका

हात

सर्वसाधारण :– अमो-मू; आर्से; कलि-का; **कॅल्क-का; कास्टि;** कोक्यु; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; फेरम; बेला; मर्क्यु; ***ऱ्हस-टा;*** लायको; ***सल्फ;* सिलि;** सेपि.

उजवा :– **कॅल्क-का;** कास्टि; कोलो; ग्रफाय; नेट्र-का; बिस्म; बेला; ब्रायो; रॅनन-स्क्लि; सार्सा; सिकेल; सिलि; स्ट्रांशि.

निर्जीव :– स्कोपे.

लांब झाला आहे असे वाटते :– कुप्रं.

हृदयाच्या विकारात :– आर्से; कामि; मर्क्यु-आ-फ्ले; मर्क्यु-आ-रु.

डावा :– अनाका; असाफि; आर्नि; कलि-का; कॅक्ट; नाय-ॲसि; ऱ्हस-टा; सल्फ; साबि; सिमि; सिल्ला; स्टॅनम; स्ट्रमो.

आलटून पालटून :– अको; अल्युमि; **कॅल्क-का;** कामो; काल्चि; कास्टि; ***कोक्यु;* झिंक;** प्लॅटि; मॅन्गॅनं; मॅग-मू; **लॅक-कॅ;** लायको; सिंको; सेपि.

हात व पाय :– कलि-बाय; कलि-मू; कामि; कोक्यु; नेट्र-का; **व्हॅले;** व्हिस्कं; **सिलि.**

अनेक आहेत असे वाटते :– पायरो.

अशक्त, शक्तिहीन :– अनाका; इस्कू; **कलि-का;** कॅल्क-का; कोनि; डिजि; **बेला;** सल्फ; **सिकु;** सिलि; स्टॅनम.

उजवा :– फेरम-मे; सॅन्वि.

वस्तु धरताना :– आर्से.

अस्वस्थ :– अगारि; **कलि-ब्रो;** कास्टि; टरेन्टु; म्युरि-ॲसि; सॅम्बु.

झोपेत :– कास्टि.

आग, कढत :– व्हेरा-आ.

खालून वर :– थेरि.

उडतात, वर :– सल्फ; साबा; सिकु; सिना; स्ट्रमो.

एकमेकाकडे :– इपि.

उंदीर वर पळत आहे असे वाटते :– कल्क-का; बेला; सल्फ.

कढत पाणी वरून वाहत आहे असे वाटते :– ऱ्हस-टा.

कंड :– कास्टि; टेल्यु; बोव्हि; सल्फ.

कंप :– ओपि; नाय-ॲसि; प्लंबं; मर्क्यु.

कशावर तरी ठेवल्याने :– कॅम्फ.

अनुक्रमणिका

लिहिताना :— मर्क्यु.
हातात वस्तु धरताना :— व्हेरा-आ.

कुरतडल्यासारखे वाटते :— लॅके.

काहीतरी धरले आहे अशा तऱ्हेने लांब झालेला :— डल्का; फास्फ.

कुशीला चिकटला आहे असे वाटते (डावा) :— सिमि.

केसाळ :— भेडो.

गळवे :— पेट्रो.

गळून गेल्याप्रमाणे वाटतात :— नेट्र-मू.

गार :— पल्स; फास्फ; सिलि.
खोकताना :— डिजि.

गुदगुल्या :— ग्रफाय; फास्फ; सिलि.

गुरगुरल्यासारखे वाटते :— सेपि.

चिकट :— कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; पिक-ॲसि.

जड :— आर्जे-ना; कलि-फा; कास्टि; कोनि; गेल्से; नेट्र-मू; पल्स; प्लंब; स्ट्रोफॅन्थ.

टेबलावर ठेवला असताना फडफडल्यासारखा वाटतो :— फायटो.

तरंगत आहेत असे वाटते :— फास्फ-ॲसि.

ताणल्यासारखे वाटतात :— डिजि.
लिहिताना :— मॅग-फा.

थरथरतात :— थूजा; सिकु.

दुमडतात व लांब होतात. आलटून पालटून :— कुप्रं; टॅबॅकं; **लायको.**

धक्के बसतात :— सिकु.

[अनुक्रमणिका](#)

धडापासून वेगळे झाले आहेत असे वाटते :– डाफ्ने; बॅप्टि; सोरि.

पिरगळल्यासारखे वाटते :– बेला.

पेटके :– अमो-का; ओलिअं; कल्क-का; कोलो.

बधिर :– ऑक्झॅ-ॲसि; एकिने; एपि; कलि-ना; कोक्यु; ग्रफाय; झिंक; प्लंबं; ऱ्हस-टा; लायको.
उजवा :– फायटो.
नंतर डावा :– झिंक-आर्से.
डावा :– अको; कॅक्ट; ऱ्हस-टा.
भार पडल्यावर :– पल्स; ऱ्हस-टा; कलि-का; कार्बो-व्हे; नेट्र-मू.
भार पडलेला नसताना :– फ्लुओ-ॲसि; मॅग-मू.
वर उंच केल्याने ब वा :– आर्से; पल्स.
हातात वस्तु धट्ट धरल्याने :– **कामो**
हातात वस्तु धरलेली असताना :– एपि.
हातातून वस्तु नेताना :– ॲम्ब्रा.

मुंग्या :– अको; सिकेल.

लांब झाला आहे शरीरापेक्षा असे वाटते (उजवा) :– कुप्रम.

लुला पडतो, उजवा :– अमो-का; कुप्रम; झिंक; ***लायको;*** सल्फ.
व जीभ :– कास्टि.
डावा :– कॅल्क-का; डिजि.

वाकवावेसे वाटतात :– **फेरम-मे.**

वारे वाहात आहे खांद्यापासून बोटापर्यंत असे वाटते :– फ्लुओ; -ॲसि.
गार :– आस्टेरि.

वाळतात :– आयो; **प्लंबं;** लायको.

शिरा :– थायरा; नक्स-व्हा; **पल्स;** प्लंबं.

हलके झाल्यासारखे वाटतात :– फास्फ-ॲसि.

हेलकावे देणे :– सिना.

अनुक्रमणिका

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

उचलताना वजन ब वा :— स्पायजे.
खोकताना जा हो :— डिजि.
घाम आल्यानंतर ब वा :— थूजा.
छातीवर ठेवल्याने जा हो :— सोरि.
दीर्घ श्वास घेतल्याने जा हो :— कॅनॅबि.
फिरविल्याने, वळविल्याने जा हो :— सॅन्वि.
ब वा :— स्पायजे.
लिहिताना ब वा :— झिंक-को.
वर केल्या ने जा हो (लोंबकळत ठेवल्याने ब वा) :— अको; आर्नि; ***कोनि;*** टेल्यु; फास्फ; **फेरम;** बॅरि-का; मॅग-मू; ऱ्हस-टा; लायको; लेडम; सल्फ; सॅनिकु; **सॅन्वि;** सिलि.
हसताना जा हो :— कार्बो-व्हेजि.
हातात काही तरी धरल्याने ब वा :— लिथि-का.
हात उताणा करताना जा हो :— सिनाबा.
पाताणा करताना जा हो :— पेट्रो.

——————

खाक

सर्वसाधारण :– कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; फास्फ; सल्फ; सिलि; **सेपि; हेपार.**
  आलटूप पालटून :– काल्वि.

करवडलेली :– कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; मेझे; सल्फ; सेपि.

कंड :– फास्फ; **सल्फ;** सॅन्वि.

गळू :– नाय-ॲसि; **फास्फ;** मर्क्यु; ऱ्हस-टा; **लायको;** सिलि; हेपार.

गाठी, टणक :– आयो; कार्बो-ॲनि; सिलि.
  दुखतात :– बॅरि-का; सल्फ.
  सुजलेल्या :– नाय-ॲसि; फास्फ; बॅरि-का; लॅके; ***लायको;*** सल्फ; **सिलि;** हेपार.

गुल्मे :– आर्से-आयो; बॅरि-का.

घाम :– कलि-का; डल्का; नेट्र-स; ब्रायो; ऱ्होडो; **सल्फ; *सिलि;* सेपि; सेले.**
  गार :– लाप्पा.
  दुर्गंधी :– नाय-ॲसि; पेट्रो; सल्फ; सिलि; हेपार.
  पिंगट :– लॅक-कॅ.
  लसणीच्या वासाचा :– लॅके.
  लाल **:–** नक्स-मो; लॅके.

टोचते :– कास्टि; ड्रोसे; लायको; सल्फ.

ठणका :– लॅट्रो.

त्वग्रोग :– इलाप्स; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; नेट्र-मू; लायको; सेपि; सोरि.

बुडबुडे :– काल्वि.

विटाळशी होण्याचे आगोदर जा हो :– सॅन्वि.

व्रण :– बोरा.

——————

अनुक्रमणिका

खांदा व भाग

सर्वसाधारण :– अको; कलि-का; कामि; पल्स; फेरम; फेरम-फा; ब्रायो; मॅग-का; ऱ्हस-टा; सॅन्वि.
    उजवा :– कामि; सॅन्वि; स्ट्राशि; स्टिक्टा.
    डावा :– नक्स-मो; **फेरम;** फेरम-फा; मॅग-का; रुमे; लेडम.
    आलटून पालटून :– लायको.

आखडलेला :– मॅग-का.

आवळल्यासारखा :– कॅक्ट.

उंच आहे जास्त असे वाटते (डावा) :– मर्क्यु; हेलेबो.

खांदे उडविल्याने जा हो :– कॅल्क-का.

खोकताना जा हो :– डिजि; फेरम-मे; लॅके.
    डावा :– रुमे.

गाताना जा हो :– स्टॅनम.

गार :– कलि-बाय; कास्टि; क्रिआसो; व्हाओ-ओ.

जड :– अनाका; पल्स; **फास्फ; *ऱ्हस-टा;* लॅके;** सल्फ; सिंको; स्टॅफि.

ठुसठुस :– लेडम.

बधिर, बोटापर्यंत :– आक्झॅ-ॲसि.

फडफडल्यासारखे वाटते मध्यभागी :– कुप्रं.

रात्री जा हो :– ॲस्टि; फ्लुओ-ॲसि; सॅन्वि.

लचकल्यासारखा वाटतो :– अल्युमि; ऱ्हस-टा.

वारे लागत आहे असे वाटते :– लायको.

वाळलेला :– प्लंब.

विटाळसेपणी जा हो :– मॅग-का.

अनुक्रमणिका

शहारे येतात :– लेष्टांड्रा.

सुजलेला :– कोलो.

हात, दूर केल्याने जा हो :– केलि.
मागे नेल्याने जा हो :– फेरम; ऱ्हस-टा; सॅनिकु.
लोंबकळत ठेवल्याने ब वा :– फास्फ.
वर केल्याने ब वा :– फास्फ-ॲसि.

––––––

वरचा हात

सर्वसाधारण :– कोक्यु; नेट्र-मू; फेरम-मे.

आखडलेला :– नेट्र-मू.

आग :– थेरि.

ओढ लागते :– लायको.

गाताना जा हो :– स्टॅनम.

गार :– इग्ने.

जड :– अल्युमि; लॅट्रो.

पेटके येतात, लिहिताना :– व्हॅले.

बधिर :– कॅक्ट; मॅग-मू; लॅट्रो.

बुक्क्या मारल्यासारखे, वाटते मध्यभागी :– अनाका.

वर करता येत नाही :– सॅन्वि.

वाळलेला :– नाय-ॲसि.

विजेचे धक्के बसल्यासारखे वाटते :– अगारि; व्हॅले.

––––––

अनुक्रमणिका

पुढला हात

सर्वसाधारण :— कॅल्क-का; कास्टि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; स्टॅफि.

ओढ लागते :— कॅल्क-का; कार्डु-मे; कास्टि; ऱ्हस-टा.

कंप लिहिताना :— कास्टि; **मर्क्यु.**
संभोगानंतर :— नेट्र-फा.

गार :— ग्रफाय; फास्क; मेडो.
बर्फासारखा :— ब्रोमि.
विटाळसेपणी :— आर्जे-ना.

जड :— आर्जे-ना; फास्फ-ॲसि; स्ट्रोफॅन्थ.

पाताणा झालेला :— कुप्रं; प्लंबं.

बधिर :— ग्रफाय.

बोटे हलविताना जा हो :— असाफि.
लिहिताना जा हो :— मर्क्यु-आ-रु.

वळविता, फिरविता येत नाही :— कुप्रं; प्लंबं.

अनुक्रमणिका

पंजे

एकात एक अडकवून पिळवटावेसे वाटतात :— आर्से; कलि-ब्रो; थेरि; सल्फ.

कढत :— आग पहा.
एक :— मेझे.
थंडी (तापाची) **वाजताना :—** कलि-का.
व, गार आलटुन पालटुन :— कोक्यु.

कंड :— अगारि; अनाका; सल्फ.

कंप :— आक्झ-ॲसि; टरेन्टु; लोलि-टे.
तोंडापर्यंत वस्तु नेताना :— प्लंबं; मर्क्यु.
वर, उंच करताना :— कोक्यु; मर्क्यु.
वस्तु धरताना :— प्लंबं; मर्क्यु; लेडम.
लिहिताना :— प्लंबं; मर्क्यु; सल्फ.
जलद ब वा :— फेरम-मे.
हृदयाची धडपड होताना :— बोव्हि.

कोरडे :— अनाका; बॅरि-का; **लायको; सल्फ.**

कोळिष्टके चिकटली आहेत असे वाटते :— बोरा.

गार :— इपि; ओलिअं; कलि-मू; कॅम्फ; कुप्रम; डिजि; लॅके; लायको; म्युरि-ॲसि; सिंको.
एक :— इपि; डिजि; **पल्स;** ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सिंको.
उजवा :— गेल्से.
नंतर डावा :— मेडो.
डावा :— थायरा.
उन्हाळ्यात :— असार.
खोकताना :— रुमे.
घाम येताना :— थूजा.
पाण्यात ठेवल्याने जा हो :— टरेन्टु; फास्फ; मॅग-फा; लॅक-डि.
ब वा :— गेल्से; जट्रो; फ्लुओ-ॲसि.
बर्फासारखे :— थायरा; नक्स-मो; व्हेरा-आ.
तापात :— थूजा.
वीर्यपातानंतर :— मर्क्यु.
व, पाऊले कढत :— कॅल्क-का; सेपि.
हगवणीत :— फास्फ.

घट्टे :— ग्रफाय; सल्फ.

घाम :— अग्नस; आर्से; ***कॅल्क-का;*** ट्युब; थायरा; **थूजा;** नाय-ॲसि; फास्फ; **सल्फ;** सिलि; सेपि.
गार :— कॅन्था; नाय-ॲसि; सेपि.
व, पाऊले :— इपि; कलि-बाय; सिमि.
डोळे आलेले असताना :— फ्लुओ-ॲसि; सल्फ.
तळहात एकमेकाशी जुळविल्याने :— सॅनिकु.
तापात :— अमो-का; नाय-ॲसि; फेरम-का.
पाऊले, व :— नाजा.
पाठीच्या कण्याच्या दुखापतीत :— नाय-ॲसि.

चाळा :— कलि-ब्रो; टरेन्टु; थायरा; थेरि; सल्फ.
पावलासहित :— स्टिक्टा.

चिकट :— टरेंटु; थायरा; सॅनिकु.

चोळणे, एकसारखे :— बॅप्टि.

जड :— फास्फ; बेला.

जांभळे :— सेपि.

झाकावेसे वाटतात :— इग्ने.

तळहात :— अनाका; ग्रफाय; पेट्रो; रॅनन-ब; सेले; स्पायजे.
आग (कढत) :— इपि; ओलि-जे; क्रोटे-हा; डिफ्थे; फास्फ; लॅके; सल्फ; सॅन्वि; स्टॅनम.
व, तळपाय :— पेट्रो; फास्फ; बिस्म; लायको; लिलि-टि; सल्फ; सॅन्वि; स्टॅनम.
आत, आखडलेले :— कास्टि; ग्रफाय; ग्वाई; नेट्र-मू; व्हेरा-आ.
इसब :— व्हेरिओ; सल्फ.
कंड :— अनाका; क्रिआसो; ट्युब; रॅनन-ब; **सल्फ.**
कुरतडल्यासारखा वाटतो (डावा) :— रॅनन-स्क्लि
कोरडे :— आर्से; कामो; **नक्स-मो; बिस्म;** सल्फ.
गळू :— आर्से; कुप्रं; टरेन्टु-कु; फ्लुओ-ॲसि; सल्फ.
गाठी, टणक :— कास्टि; रुटा.
घाम :— इग्ने; डल्का; नक्स-व्हा; नाजा; व्हाओ-ओ; सल्फ; सिलि; सेपि.
खोकताना :— नाजा.
चामखीळ :— अनाका; डल्का; रुटा; सल्फ.
धुण्याने जा हो :— ऱ्हस-टा.
पापुद्रे जातात :— इलाप्स; ग्रफाय; ऱ्हस-टा; सल्फ.

अनुक्रमणिका

पिवळा :— केलि; सेपि.
पेटके :— नाजा; साबि.
फोड, भाजल्यासारखे :— कलि-का; क्रिआसो; बुफो; मर्क्यु.
भेगा :— क्रिआसो; कॅल्क-फ्लु; मर्क्यु-को; मर्क्यु-आ-रू; रॅनन-ब; सल्फ.
सुरकुतलेले :— डिफ्थे; सॅन्वि.
हुळहुळे :— ऱ्हस-टा.

ताठतो लिहिताना :— कलि-मू.

दुर्गंधी :— फिजास.

धुवावेसे वाटतात सारखे :— कोका; लॅक-कॅ; सिफि; सोरि.
कोरडे झाल्यावर :— फास्फ.

निळे :— सेपि.

पंख्याने वारे घ्यावेसे वाटते :— **मेडो.**

पाण्यात घातल्याने जा हो :— इग्ने; नेट्र-मू; फास्फ.

पिळवटणे :— आर्से; कलि-ब्रो; थेरि; सल्फ.

पेटके :— ॲन्थ्रॅ; **कॅल्क-का;** पायरो; **बेला.**
केरसुणी हातातून सोडता येत नाही :— ड्रोसे; स्टॅनम.
गार वस्तु धरल्याने :— नेट्र-मू.
बोटे मिटताना :— सिंको.
व, पाऊले :— लायसि.

बधिर :— कलि-ना; कार्बो-ॲनि; कोक्यु; फार्मि; स्ट्रांशि.
आलटुन पालटुन :— एकिने.
उष्णता कळत नाही :— प्लंबं.
खिशात ठेवल्याने :— नेट्र-मू.
डावा, मुंग्या येऊन वर जातात :— ग्रफाय.
व, गार :— ऑक्झॅ-ॲसि; लॅके.
विजेचा धक्का बसून झाला आहे असे वाटते :— फ्लुओ-ॲसि.
हातात वस्तु धरून ठेवल्याने :— कॅल्क-का; कामो; कोक्यु.

फोड भाजल्यासारखे :— क्रियासो; व्हेरा-व्हि.

अनुक्रमणिका

भेगा :— अल्युमि; **कॅल्क-का; ग्रफाय;** झिंक; नाय-ॲसि; पेट्रो; ऱ्हस-टा; सल्फ; **सार्सा;** सिलि; सेपि; हेपार.

मागील भाग :— क्रियासो; नेट्र-का; ऱ्हस-टा; सेपि.
कोळी फिरत आहे असे वाटते :— व्हिस्कं.
घाम गार :— चिओ; झिंक-स; बोथ्रा.
पेटके :— मॅग-का; व्हेरा-आ.
त्वग्रोग :— नेट्र-का; पल्स; पेट्रो; मेझे; म्युरि-असि.
सुरकुतलेला :— फास्फ-ॲसि.

लाकडासारखा वाटतो :— कलि-ना.

लुला, लटका पडतो :— प्लंबं.

वळवळत आहे काही तरी असे वाटते :— हैपरि.

शिरा फुगलेल्या :— अमो-का; आर्नि; ओपि; केलि; थायरा; नक्स-व्हा; ***पल्स;* फास्फ;** लारो; व्हायपे; हॅमॅमे.
थंडी (तापाची) **वाजताना :—** केलि.

सुजला आहे, असे वाटते :— कलि-ना; कालिंसो; टॅरॅबिं; स्ट्रांशि.
डावा, हृदयविकारात :— कॅक्ट.

सुरकुतलेला :— लायको.

———

अनुक्रमणिका

बोटे

सर्वसाधारण :— अमो-मू; थूजा; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सिलि.
    जठराच्या विकाराबरोबर आलटून पालटून :— कलि-बाय.

अशक्त शक्तिहीन :— कलि-मू; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; सेपि.
    आंगठा :— कॅल्क-स.

आग :— मॅग-का; म्युरि-ॲसि.
    मध्ये, पाण्याला स्पर्श केल्याने :— लारो.

आंगठे, आवळलेले :— कुप्रम; मर्क्यु; हायासा.
    आहेत असे वाटते :— **फास्फ.**
    चोखण्याची प्रवृत्ति :— कॅल्फ-का; नेट्र-मू; सिलि.
    दुखतात :— अनाका; क्रियासो; मॅन्सि.
    पेटके, लिहिताना :— म्युरि-ॲसि.
    वर हातापर्यंत :— नाजा; सेड्र.

आचके, आकडी :— अगारि; कुप्रम; केलि; सिकेल.

इसब नखे गळून :— बोरा.

उचलता, वर करता येत नाहीत :— कुरारी.

उडतात :— कास्टि; व्हिअम; सल्फ; **सिकु;** सिक्ला; **सिना;** स्टॅनम.

एकामेकांचा, स्पर्श सहन होत नाही :— **लॅक-कॅ; लॅके;** सिकेल.
    आडवी झालेली :— कार्बो; व्हेजि; ग्रफाय.
    चिकटलेली :— फास्फ.

कडा :— सार्सा.

कंड :— अनाका; अर्टि; सल्फ; सोरि.

कातडे घट्ट वाटते :— मॅग-फा.

केस येतात, वर :— फ्लुओ-ॲसि.

गरम पाण्यात घातल्याने जा हो :— कास्टि; फास्फ.

अनुक्रमणिका

गार :– अगारि; अब्रो; कलि-का; केलि; ग्रफाय; ट्रॅरॅक्स; थूजा.

गुदगुल्या :– अको; नेट्र-मू; सिलि.
    आंगठ्यात :– साबा.

खेळ, चाळा :– आरम-ट्रा; कलि-ब्रो; कॅल्क-का; कोनि; क्रोटे-कॅ; टरेन्टु; थेरि; लॅके.

घाम :– लायको.

चावणे :– प्लंबं; मेडो.

चेचल्यानंतर :– हैपरि.

जड :– प्लंबं; स्ट्रोफॅन्थ.

टणक गाठी :– अब्रो; कलि-मू; कॅल्क-का; कालो; बर्बे; बेन्झा-ॲसि; लेडम.

टोके :– अमो-मू; कलि-का; **कॅल्क-फा;** थूजा; फास्फ; मेरम; **लॅके;** सिकेल.
    आग :– कॅन्था; नेट्र-मू; मेडो.
    गार :– केलि; टरॅक्स; लॅक-डि.
      कोरडी :– ॲन्टी-टा.
    गुदगुल्या :– अमो-मू; कलि-का.
    घाम :– कार्बो-अनि; कार्बो-व्हेजि; फास्फ; सल्फ; सेपि.
    जड :– प्लंबं; स्ट्रोफन्थ.
    दुखतात :– कॅल्क-का; लॅके-कॅ; सल्फ; सिस्ट; सिलि.
      फुटल्याप्रमाणे :– कास्टि.
    पिंगट :– ट्युब.
    बटणाप्रमाणे :– लारो.
    बधिर :– कलि-फा; नेट्र-मू; **फास्फ; लॅके;** सल्फ; स्टॅफि; स्पांजि.
    भेगा :– अमो-मू; **ग्रफाय;** नेंट्र-मू; **पेट्रो;** मेडो; रॅनन-ब; **सार्सा;** सिलि.
    मुंग्या :– अमो-मू; नेट्र-मू; सिकेल.
    लाल :– अको.
    व्रण :– आर्से; फास्फ; सोरि.
    हुळहुळी :– कॅल्क-फा; टरेन्टु; नेट्र-का; बर्बे; लॅक-कॅनि; **सल्फ;** सार्सा; सिस्ट.

ताठ करता येत नाहीत :– आर्से; कॅम्फ; कुप्रम-आर्से; कोलो.

अनुक्रमणिका

ताठतात :— कलि-का; ऱ्हस-टा; लायको; लेडम.

आंगठा :— क्रिआसो.

लिहिताना :— कलि-का.

कात्रीने कापताना :— कोनि.

धरल्याने, काहीतरी वस्तु :— कार्बो-ॲनि; ड्रोसे.

पुस्तक :— लायको.

ताणल्यासारखी :— क्रोटे-हा; मॅग-फा; पल्स; फास्फ.

दूर झालेली, एकमेकापासून :— पसरलेली पहा.

नखुरडे :— अमो-का; ॲन्थ्रा; आर्से; **एपि; टरेन्टु-कु;** डायास्को; ***थूजा;*** नाय-ॲसि; **नेट्र-स; फ्लुओ-असि; मर्क्यु; लॅके;** सल्फ; सिफि; **सिलि;** हेपार.

खोल :— कॅल्क-का; मर्क्यु-को; सल्फ; **सिलि.**

गार पाण्याने ब वा :— एपि; **नेट्र-स; पल्स;** फ्लुओ-ॲसि; लेडम.

दुखापत झाल्यानंतर :— लेडम.

वारंवार होण्याची प्रवृत्ति :— डायास्को; सिलि; हेपार.

नखे :— अस्टि; ॲन्टी; -क्रू; ग्रफाय; थूजा; मर्क्यु; **सल्फ; सिलि.**

आग :— सार्सा

आत (मांसात) रुतलेली :— ग्रफाय; फ्लुओ-ॲसि; *मॅग्ने-पो-आस्ट्रे;* मेरम; सल्फ; सल्फ-आयो; सिलि; हेपार.

कडा :— कॅल्क-फा; रेडि.

कातड्यापासून निखळलेली :— कॅल्क-का; नेट्र-मू; नेट्र-स; ऱ्हस-टा; **सल्फ.**

कोपरे :— लॅके.

खडबडित, जाड, वेडीवाकडी :— ॲन्टी-क्रू; **ग्रफाय;** थूजा; फ्लुओ-ॲसि; सल्फ; सिफि; **सिलि.**

खवले असलेली :— अल्युमि.

खाण्याची प्रवृत्ति :— अको; आरम-ट्रा; **आर्से; मेडो;** लायको; सिना; सेनेसि; स्ट्रमो.

खाली :— अल्युमि, सार्सा; बर्बे; सेपि.

काहीतरी होत आहे असे वाटते :— अमो-ब्रो.

काटा, सुई वगैरे :— कॅल्क-फा; कोक-कॅ; फ्लुओ-ॲसि.

गळून पडतात :— अस्टि; ग्रफाय; सिलि; सिल्ला.

गुदगुल्या :— काल्चि.

जाड :— खडबडित पहा.

ठिपके, पडलेली :— नाय-ॲसि; सिलि.

पांढरे :— अल्युमि; नाय-ॲसि; सिलि.

ढिली झाली आहेत असे वाटते :— अस्टि; एपि; पायरो.

ढिसूळ :— क्लिमॅटि; **ग्रफाय;** फ्लुओ-ॲसि; मर्क्यु; लेप्टांड्रा; सल्फ; सिलि; सेनेसि; **सोरि.**

दुखतात :— कास्टि; ग्रफाय; नाय-ॲसि; मर्क्यु; सल्फ; सिलि.

कापल्याप्रमाणे :— पेट्रो; सार्सा.
कुरतडल्याप्रमाणे :— अल्युमि; बर्बे; लॅके; लाप्पा.
निळी :— आक्झॅ-ॲसि; डिजि; **नक्स-व्हा; व्हेरा-आ;** सिलि.
पातळ :— लेप्टांड्रा.
पिवळी :— कोनि; सिंलि; सेपि.
फुटतात :— ॲन्टी-क्रू; थूजा; फ्लुओ-ॲसि; रुटा; लेप्टांड्रा; **सिलि.**
बाक आलेली :— नाय-ॲसि.
क्षयरोगात :— ट्युब; मेडो.
बुडाशी :— कॅल्क-फा; सेपा.
मऊ :— थूजा; प्लंबं.
रंगीबेरंगी :— ग्रफाय; थूजा; नाय-ॲसि.
लवकर, वाढत नाहीत :— ॲन्टी-क्रू; रेडि.
वाढतात :— फ्लुओ-ॲसि.
व्रण :— सिलि.
सैल झाल्यासारखी वाटतात :— ढिली पहा.

निळी :— अगारि; **कार्बो-व्हेजि;** सिकेल.

पसरलेली :— ग्लोनो; मेडो; लॅक-कॅ; लायको; **सिकेल.**

पापुद्रे जातात :— अमो-मू; इलाप्स.

पांढरी फिकट :— क्रिआसो.

पेटके :— केलि; मर्क्यु; सिकेल.
एखाद्याच :— टॅबॅक.
कात्रीने कापताना :— कोनि.
मधुनमधुन येतात :— फास्फ.
लहान वस्तु उचलताना :— स्टॅनम.
लिहिताना :— आर्जे-मे; आर्नि; गेल्से; ड्रोसे; पिक्रि-ॲसि; मॅग-फा; सल्फ-ॲसि; स्टॅनम.

बधिर :— अरानि; **कॅल्क-का;** ग्रफाय; डिजि; थायरा; थूजा; प्लॅटि; ***फास्फ;*** मर्क्यु; **ऱ्हस-टा;** ***लायको;***
सल्फ; सिकेल.
रात्री जागे झाल्यानंतर :— थूजा.

बेचका :— ग्रफाय; सेले.

बोटानी काम करताना जा हो :— बोव्हि; मॅग-फा.

अनुक्रमणिका

भेगा :– कॅल्क-का; नेट्र-मू; पेट्रो; सार्सा.
नखाभोवती – नेट्र-मू.

भोवती :– कलि-बाय; कॅल्क-फा; लिथि-का.
व्रण :– ग्रफाय; पल्स; सिलि.

मधले :– नेट्र-मू; सिफि.

मध्ये :– ग्रफाय; सेले.

मागे, वाकलेली :– सिकेल.
आंगठा :– कॅम्फ.

मिटलेली :– कुप्रं; प्लंबं; मर्क्यु.

मुंग्या :– लायको; सिकेल.

लिहिताना जा हो :– कलि-का; कास्टि; मॅग-फा; सल्फु-ॲसि; सिक्ला; स्टॅनम.
ब वा :– झिंक-आर्से; नेट्र-का; फेरम.

लुली, लकवा :– मेझे.

वस्तु खरखरीत लागतात :– पॅरि.

वस्तूला स्पर्श केला तर विजेचा प्रवाह चालला आहे असे वाटते :– ॲल्युमि.

विणताना ब वा :– लायफो.

वेडीवाकडी :– कलि-का; लायको.

हालतात (चाळा पहा) :– कलि-ब्रो; मोस्क.

हुळहुळी :– बर्बे; लॅक-कॅ.

―――――

अनुक्रमणिका

सांधे

सर्वसाधारण :– कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; लेडम; सल्फ; सेपि.

खांदा :– इग्ने; कलि-का; कॅल्क-का; नेट्र-मू; पल्स; फेरम; फेरम-फा; ऱ्हस-टा; सल्फ; ***सॅन्वि;*** सेपि; स्टॅफि.
आखडलेला :– मॅग-का.
कटकट आवाज :– कलि-का; कॅल्क-का; क्रोक; सिकु.
ताठलेला :– कॅल्क-स; ऱ्हस-टा.

कोपर :– कलि-का; कास्टि; ऱ्हस-टा; सल्फ; सेपि.
ओढ लागते :– आर्से.
कटकट आवाज :– कामि.
कंड :– नेट्र-का.
खळगा :– कलि-का.
हात लांब केल्याने जा हो :– **कास्टि;** पल्स; हेपार.
खपल्या, जाड :– सेपि.
चकचकीत :– ॲन्टि-क्रू.
टोक, हाडाचे :– हेपार; स्टनम.
ताठलेला :– ब्रायो; लायको.
ते, खांद्यापर्यंत :– थेरि.
त्वग्रोग :– सिफि.
पुटकुळ्या वेदनायुक्त :– थूजा; फास्फ; सेपि; स्टॅफि.
बधिर :– नेट्र-स; पल्स.
बांधल्यासारखा वाटतो (पट्ट्याने) :– कास्टि.
बुडबुडे आल्यासारखे वाटते :– ऱ्हिअम.
विणत असताना जा हो :– मॅग-का.
लचक :– फेरम-फा.
लुले, लटके :– ऱ्हस-टा.
सूज :– ब्रायो; मर्क्यु.
हालचाल बंद :– सिलि.

मनगट :– कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि; बोव्हि; रुटा; ऱ्हस-टा; सल्फ; साबि; सेपि.
आग :– नेट्र-का.
उजवे :– व्हाओ-ओ.
कटकट आवाज :– आर्नि; कोनि.
गार :– कॅल्क-फ्लु; गेल्से.
बाळंतज्वरात :– पल्स.
धरल्याने, हातात जा हो :– फेरम-फा.

अनुक्रमणिका

बधिर :— झिंक.
लुले, लटके :— प्लंबं.
वळविताना जा हो :— **मर्क्यु-आ-फ्ले.**
विटाळसेपणी जा हो :— नेट्र-फा.
विणताना जा हो :— कलि-का.
हुळहुळे :— ऱ्होडो.

बोटाचे :— ॲन्टी-क्रू; **कॅल्क-का; कॅल्क-फ्लु; कालो;** कास्टि; नेट्र-मू; लायको; सल्फ; सेपि; स्पायजे.
काळसर :— पिक्रि-ॲसि.
टणक गाठी, वर :— स्टॅफि.
मिटल्याने बोटे जा हो :— कालो.
वर, व्रण :— बोरा; मेझे; सेपि.

——————

अनुक्रमणिका

हाडे

सर्वसाधारण :– असाफि; कोक्यु; ऱ्हस-टा; सिलि; सिंको; स्टॅफि.

वरच्या हाताची, ठेचल्यासारखे वाटते :– स्टॅनम.

दुखते (उजव्या) :– गेल्से; ब्रायो.

पेटके (डाव्या) :– व्हॅले.

मोडल्यासारखे वाटते :– कोक्यु, पल्स; बोव्हि.

लिहिताना जा हो :– आर्से-आयो.

विजेचे धक्के :– व्हॅले.

पुढच्या हाताच्या हाडावर हाड वाढते :– डल्का.

——————

अनुक्रमणिका

पाय

सर्वसाधारण :— अल्युमि; **आर्से;** कलि-का; कॅल्क-का; ***कास्टि;*** ग्रफाय; झिंक; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; ***पल्स;*** बेला; मर्क्यु; ***ऱ्हस-टा;*** लॅके; ***लायको; लेडम; व्हॅले; सल्फ; सिलि;*** सेपि.

उजवा :— आर्से, कोलो; ग्रफाय; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; बेला; **ब्रायो; ऱ्होडो;** लॅके; सार्सा; सिकेल; सेपि.

डावा :— ॲम्ब्रा; असाफि; कॅल्क-का; कोनि; नाय-ॲसि; फेरम; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सिना; सिलि; स्ट्रमो; हेपार.

नंतर उजवा :— मॅग-का.

आलटुन पालटुन :— अको; एलो; कलि-का; कलि-ना; **कलि-बाय;** कॅल्क-फा; कामो; कुप्रम; कोलो; ग्रफाय; डायास्को; नेट्र-मू; नेट्र-स; **पल्स;** ***ब्रायो;*** मॅग-फा; **ऱ्हस-टा;** लॅके; लिलि-टि; **सल्फ;** सिकु; सिलि; सेपि.

अशक्त :— आर्से, **कोक्यु; कोनि;** ***गेल्से;*** **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; प्लंबं; फास्फ-ॲसि; मॅन्गॅनं; **ऱ्हस-टा;** सल्फ; सेपि.

उतरताना :— आर्जे-मे.

एकच, सुनबहिरीनंतर :— कॅडमि.

गरोदरपणी :— अगारि; प्लंबं.

गृध्रसी वातामुळे :— ग्रॅटि.

चालताना :— **नक्स-मो.**

तंबाखु ओढल्यामुळे :— क्लिमॅटि.

बाळंतपणानंतर :— कास्टि; ऱ्हस-टा.

लटके पडल्याप्रमाणे :— कोक्यु.

आग :— आर्से; क्रोटे-हा; नेट्र-स; फास्फ-ॲसि.

मागील भाग :— **पिक्रि-ॲसि;** हेलोनि.

आखूड झाले आहेत असे वाटते :— ॲम्ब्रा; ओलिअं; कोलो; मेझे; **फास्फ;** सेपि.

एकच, दुसऱ्यापेक्षा, चालताना :— सिनाबा.

आचके :— उडतात पहा.

आत वळलेले :— नक्स-व्हा; पेट्रो; मर्क्यु; सिकु; सिकेल; ***सोरि.***

उडतात :— मायगे; लॅके; **लायको.**

उंदीर, खालून वर पळत आहे असे वाटते :— कल्क-का; **सल्फ; सेपि.**

वरून खाली पळत आहे असे वाटते :— लायसि.

अनुक्रमणिका

कढत, लाटा येतात :— कोबा.
वारे वाहत आहे असे वाटते :— डिजि.

काचेसारखे वाटतात, चालताना :— कलि-ना; थूजा.

गार :— कलाडि; कार्बो-व्हेजि; डिजि; लॅक-कॅ.
वारे वाहत आहे असे वाटते :— लिलि-टि.

जड, शिशासारखे चालताना :— मेडो.

तरंगत आहेत असे वाटते :— अको; झिंक-आयो; फास्फ-ॲसि; स्पायजे.

पुष्कळ आहेत असे वाटते :— पायरो.

पेटके :— कामो; ***कुप्रं; कोलो;*** सल्फ; स्ट्राशि.
ताणल्याने जा हो :— कॅल्क-का.
पावले जमिनीवर दाबल्याने ब वा :— कुप्रं-आर्से; झिंक-आयो.

बधिर :— कलि-का; कॅल्क-का; ग्रफाय; टरेन्टु; थायरा; पल्स; प्लंबं; प्लॅन्ट.
उजवा, व हात डावा :— टरेन्टु.

बांधले आहेत, एकमेकाशी असे वाटते :— सिफि.

लाकडासारखे वाटतात :— आर्जे-ना; आर्से.
चालताना :— कलि-ना; थूजा.

लाल ठिपके पडलेले :— एपि; लेडम; सालिडे.

लांब झाले आहेत असे वाटते :— कलि-का; कोलो; क्रिआसो; **ऱ्हस-टा; सल्फ.**
उभे राहिले असताना :— क्रिआसो.

वेदना, वरून पावलापर्यंत :— अल्युमि; कॅप्सि; ऱ्हस-टा; लायको.
खालून वर :— ग्वाई; नक्स-व्हा.

सूज जलयुक्त :— ॲन्टी-टा; सॅम्बुक.

सूज, शोथ बाळंतपणानंतर आलेली :— आर्से; एपि; ***कॅल्क-का;*** पल्स; ***बेला;*** ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; व्हायपे; सल्फ.
मूल चिमट्याने काढल्यानंतर :— सेपा.

अनुक्रमणिका

स्वतःचे नाहीत असे वाटते :– अगारि; बॅप्टि.

हलके झाले आहेत असे वाटते :– फास्फ-ॲसि.

हुळहुळे :– कास्टि; गेल्से; **युपे-पर;** रुटा; ऱ्हस-टा.

लक्षणांचे वैशिष्ट्य

अढी घातल्याने जा हो :– ऱ्हस-टा.
ब वा :– ॲन्टी-टा; थूजा; म्युरे; ऱ्होडो; **लिलि-टि; सेपि.**
उघडे केल्याने जा हो :– थूजा; ऱ्हस-टा; सिलि; हेपार.
उतरताना जा हो :– आर्जे-मे.
उबेने, अंथरुणाच्या जा हो :– मर्क्यु; व्हेरा-आ; सिफि.
उंचावर ठेवल्याने ब वा :– कॅल्क-का; ***कार्बो-व्हेजि;*** ग्रफाय; पल्स; बॅरि-का; रॅनन-स्क्लि; **व्हायपे;** सेपि; हॅममे.
गार पाण्याने ब वा :– आरम-मे; लेडम; **सिफि.**
जवळ घेतल्याने जा हो :– कार्बो-व्हेजि; पल्स; ऱ्हस-टा; सिकेल.
ब वा :– कॅल्क-का; थूजा; मर्क्यु-को; रॅनन-ब; सल्फ; सेपि.
ढेकर आल्याने ब वा :– पल्स.
तापात जा हो :– ट्युब; पायरो; ऱ्हस-टा.
निजल्याने जा हो :– मेनि.
शौचानंतर जा हो :– एपि; व्हेरा-आ; सिकेल.
संभोगानंतर जा हो :– कॅल्क-का; नेट्र-मू.
हवेच्या फरकाने जा हो :– फायटो.

——————

अनुक्रमणिका

कमरेचा सांध्याचा भाग

सर्वसाधारण :– आर्नि; कास्टि; फायटो; युफोर; रुटा; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सेपि.
आलटून पालटून :– युआनि.
एका बाजूकडून दुसऱ्या :– अस्टि; आर्नि; ओनास्मा; कोलो; थूजा; लॅक-कॅ; लिलि-टि; सिमि.

अशक्त :– कॅल्क-फा; ट्रिलि; रुटा.
चालताना जा हो :– कोबा.
संभोग करता येत नाही :– सेपा.

आखडल्यासारखा :– कोलो; पालिगो.

उठताना जा हो :– नेट्र-स; सेपि.

खाली ओढ लागते :– व्हिस्कं.

खोकताना जा हो :– कास्टि; व्हॅले.

गरोदरपणी जा हो :– कॅल्क-फा.
नंतर :– **हैपरि.**

दूर केल्याप्रमाणे (एकमेकापासून जोराने) वाटतात :– अगारि; कॅल्क-फा; कोनि; ट्रिलि; सल्फ; सेपि.

बसताना जा हो :– नेट्र-स.

पेटके :– कोलो; लेडम.

पिरगळल्यासारखा :– आयरि.

बुडबुडे :– लेडम.

मार लागल्याप्रमाणे :– रुटा.

हवेच्या फरकाने जा हो :– फायटो.

हालचालीने जा हो :– ॲन्टी-टा.
ब वा :– अमो-मू; आयरि; कॅल्क-फ्लु.

हुळहुळे :– व्हिस्कॅ.

अनुक्रमणिका

कुल्ले

सर्वसाधारण :— ग्रफाय; फास्फ; सल्फ; स्टॅफि.
ते वर कमरेपर्यंत :— स्टॅफि.

आग :— मर्क्यु.

उडतात, वर :— कुप्रम.

कढत :— काल्वि.

गळू :— सल्फ.

गार :— अगारि; डाफ्ने.
व बधिर :— कॅल्क-फा.

टोचते :— कॅल्क-फा; ग्वाई.

पेटके :— ग्रफाय.

लाल :— कामो; कार्बो-व्हेजि; सल्फ.
डाग :— मॅग-का.

वाळलेले :— लॅथिर.

सुजलेले :— फास्फ-ॲसि.

———————

अनुक्रमणिका

जांघा

सर्वसाधारण :— अमो-मू; एलो; कोक्यु; ग्वाई.

उजवी :— कलि-का; कॅल्क-का; कामो; थूजा; नक्स-व्हा; पल्स; ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; लॅके; **लायको;** सल्फु-ॲसि.

डावी :— **झिंक;** मॅग-का; युफोर.

आलटून पालटून :— कोलो; फिजास;

गाठी :— कॅल्क-का; **थूजा;** नाय-ॲसि; **मर्क्यु; हेपार.**

सुजलेल्या :— कल्क-का; क्लिमॅटि; नाय-ॲसि; **मर्क्यु;** लॅके; **सल्फ; हेपार.**

खोकताना जा हो :— बोरा.

ताणल्या, लचकल्याप्रमाणे :— अमो-मू; नेट्र-मू.

पुटकुळ्या, ओल्या, विटाळशी होण्याचे अगोदर :— सार्सा.

पोकळ आहेत असे वाटते :— कोनि; नक्स-व्हा; पलाडि.

बाह्य पदार्थ गोळा आहे असे वाटते :— कार्बो-ॲनि; प्लॅन्टॅ.

लाल उगवण, विटाळशी होण्याचे अगोदर :— आर्से; **एपि.**

वायगोळ्याच्या वेदना जाणवतात :— कालो; सिमि.

शस्त्रक्रियेनंतर :— नाजा.

संभोगानंतर जा हो :— थेरि.

हुळहुळी, विटाळशी होण्याचे अगोदर :— ॲन्टि-टा; ब्रायो.

———————

अनुक्रमणिका

मांड्या

सर्वसाधारण :– आर्से; क्लिमॅटि; ग्वाई; नेट्र-मू; पायरो; प्लंबं; फायटो; मर्क्यु; सिंको; सेपि.
आतील भाग :– पेट्रो; ऱ्होडो; सल्फ; स्टॅनम.
लाल व सुजलेला :– स्ट्रमो.
पुढील भाग :– अनाका; झॅन्थो; स्पांजि.
पेटके, विटाळशी होण्याच्या अगोदर :– डिक्टा.
बाहेरचा भाग :– कास्टि; फायटो; **फास्फ-ॲसि;** हेलोनि.
मागील भाग :– कोलो; झिंक; नॅफेलि; **ऱ्हस-टा;** सल्फ.

अशक्त :– अर्टि; कोक्यु; कोनि; **गेल्से;** नेट्र-स; **म्युरि-असि;** युपे-पर; लाप्पा.

आखडते :– ऱ्हस-टा.
चालताना :– नक्स-व्हा.

करवडतात, चालताना, सहज :– इथू.

कंड :– कॅल्क-का; बॅरि-का; सल्फ.

कंप (कापतात) :– कलि-का; कलि-मू.

गळू :– इग्ने; हायासा.

गार :– बर्बे; स्पांजि.
उदरात वेदना होताना :– कॅल्क-का.
विटाळसेपणानंतर :– कालिसो.

गुदगुल्या :– मर्क्यु.

गृध्रसीघ्रात (सायाटिका) :– आर्से; आयरी; इग्ने; कलि-आयो; कलि-बाय; ***कोलो;*** झिंक; **टेल्यु;** डायास्को; **नक्स-व्हा;** नॅफेलि; वुफो; ब्रायो; मॅग-फा; रुटा; ***ऱ्हस-टा;*** सल्फ; सेपि; सेले.
आग होऊन :– फास्फ; ऱ्हस-टा.
उभे राहिल्याने ब वा :– टेल्यु; बेला; मॅग-फा; स्टफि.
उन्हाळ्यात जा हो :– झॅन्थो.

कणा दुखून :– पेट्रो.

कानातून स्त्राव येऊन :– व्हिस्कं.

अनुक्रमणिका

खालून वर :— नक्स-व्हा, रुटा; **लेडम.**

गर्भाशयाच्या विकारामुळे :— नॅफॅलि; **पल्स;** फेरम; बेलिस; मर्क्यु; सल्फ; सेपि.

खोकताना जा हो :— कॅप्सि; कास्टि; **टेल्यु;** सेपि.

चालणे भाग पडते :— आर्से; कास्टि; झिंक-व्हले; ब्रायो; मॅग-का, **ऱ्हस-टा;** लायको; व्हॅले; सल्फ; सेपि.

चालण्याने जा हो :— किनि-स; कोलो; लेडम; सल्फ.

जांभई येताना जा हो :— झिंक.

दाबल्याने जा हो :— कलि-आयो; कलि-का; **कलि-बाय; ऱ्हस-टा; लायको.**

दुखापत, मार लागल्यामुळे :— आर्नि, हैपरि.

धक्का लागल्याने जा हो :— टेल्यु; नक्स-मो; **बेला.**

नाक शिंकरताना जा हो :— ग्रफाय.

निजल्याने जा हो :— कलि-आयो; टेल्यु; नेट्र-मू.
ब वा :— अमो-मू; डायास्को; ब्रायो.
कुशीवर उजव्या ब वा :— फास्फ.
पाठीवर ब वा :— फास्फ.

पाय, जवळ केल्याने ब वा :— आर्से; कलि-आयो; कलि-बाय; नॅफॅलि; व्हॅलेरि.
उदरावर वाकविल्याने ब वा :— कोलो; ग्लोनो.
लोंबकळत ठेवल्याने जा हो :— व्हॅलेरि.
पलंगावरून, खाली जा हो :— व्हेरा-आ.

बधिरपणा :— कामो; कास्टि; कोलो; नॅफॅलि; फायटो; ऱ्हस-टा.

बसण्याने जा हो :— अमो-मू; बेला; लायको; लेप्टांड्रा; हैपरि; व्हॅलेरी.

खुर्चीत ब वा :— नॅफॅलि.

भिजल्यानंतर :— डल्का; **ऱ्हस-टा.**

लघवी झाल्याने ब वा :— टेल्यु.

अनुक्रमणिका

लचकण्याने जा हो :— टेल्यु.

वरून खाली :— अमो-मू; रुटा.

वळताना, अंथरुणात जा हो :— नेट्र-स.

वाकल्याने जा हो :— टेल्यु.
फार वेळ जा हो :— हैपरि.

वाळतो, भाग :— कॅल्क-का; कास्टि; **प्लंबं.**

वेदना, उकरल्याप्रमाणे :— लॅके.
एकदम सुरू व बंद होतात :— **कलि-ब्रो; बेला;** मॅग-फा.
खाली येतात :— अमो-मू; रुटा.
खोल :— कलि-बाय; रुटा.
तीव्र कळा :— अको; आयरि; **कोलो;** मॅग-का.
वर जातात :— नक्स-व्हा; **लेडम.**

शिंकताना जा हो :— टेल्यु; फेरम; सेपि.

शेकाने जा हो :— ग्वाई; फेरम; मर्क्यु; **लेडम;** व्हिस्कं.
ब वा :— ***आर्से;*** **मॅग-फा;** ऱ्हस-टा; लायको.

शौचास होताना जा हो :— ऱ्हस-टा.

सर्वांगात वेदना होतात :— पेट्रो.

स्पर्शाने जा हो :— काफि; किनि-स; प्लंबं; लॅके; व्हिस्कं; **सिंको.**

हसताना जा हो :— टेल्यु.

हालचाल जरा केली तरी जा हो :— कोलो; लॅके.

हिवाळ्यात जा हो :— इग्ने.

हुळहुळेपणा एकदम येऊन :— सेले.

घाम :— ॲम्ब्रा; आर्से; थूजा.
गार :— कॅप्सि; मर्क्यु; सेपि; स्पांजि.

अनुक्रमणिका

ठुसठुस उजवी :— व्हेरा-व्हि.

ताणल्याप्रमाणे :— अमो-मू; कास्टि; पल्स; मॅग-मू.

दुखतात :— अनाका; पायरो; प्लंबं; ऱ्हस-टा.
विटाळशेपणी :— झॅन्थो.
हाडे :— ग्वाई; युफोर; रुटा.

धक्के :— अगारिं.

निखळताहेत असे वाटते बसले असताना :— इपि.

पाणी कढत वाहत आहे असे वाटते :— बेला.

पायांची अढी घातल्याने जा हो :— अगारि.

पेटके :— ॲन्टी-टा; ***कुप्रम;*** केलि; कोलो; मेनि; **सल्फ.**
बसले असताना :— मॅग-मू; मेनि.

फुटल्याप्रमाणे :— रुटा.

बसल्याने जा हो :— पायरो; लायको.

बांधल्यासारख्या वाटतात पट्ट्याने :— प्लॅटि.

मुंग्या :— ग्वाई; नेट्र-का; पलाडि; **सिकेल.**

मोडल्यासारख्या वाटतात :— ट्युब; रुटा; सल्फ.

लहान झाली आहे असे वाटते :— क्रिआसो.

वाळतात :— कॅल्क-का; नाय-ॲसि; सेले.

वेदना, वरून मांड्यात येतात :— कामो; झॅन्थो; स्टॅफि.

हाडे दुखतात :— ग्वाईका; युफोर; रुटा.

—————

अनुक्रमणिका

तंगड्या

सर्वसाधारण :– अमो-का; कॅल्क-का; लायको; सिलि : स्टॅफि.

अशक्त :– कोक्यु; कोनि; **गेल्से झिंक;** नक्स-मो; नक्स-व्हा; नेट्र-स; प्लंबं; फास्फ-ॲसि; **मॅन्गॅनं; ऱ्हस-टा.**

अस्वस्थ :– अगारि; आर्से; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; झिंक; टरेन्टु; ट्युब; ना.ॲसि; मेडो; ऱ्हस-टा; सल्फ.

रात्री :– आर्से; कास्टि; टरेन्टु.

विटाळशेपणी :– लॅक-कॅ.

अढी घालता येत नाही :– लॅथिर.

घालाविशी वाटते :– गेल्से; थूजा; म्युरे; ऱ्होडो; लिलि-टि; **सेपि.**

आग :– आर्से; नेट्र-स.

आत वळलेल्या :– नक्स-व्हा; पेट्रो; मर्क्यु; सिकुटा; सिकेल; सोरि.

कंड :– अगारि; कॅल्क-का; कास्टि; मेझे; सल्फ; सिलि.

कंप :– अनाका; टरेन्टु; प्लॅन्ट; फिजास.

गार :– कार्बो-व्हेजि; डिजि; लॅके; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; **स्ट्रमो.**

बर्फासारख्या :– कॅल्क-का; जट्रो.

रात्री, अंथरुणात :– लिलि-टि.

द चिकट :– लारो.

गुदगुल्या :– कलि-का; ग्रफय; पेट्रो; लायको.

घाम :– पेट्रो; पोडो; मॅन्गॅनं; युफोर.

गार :– टॅरॅबि; पल्स.

चिकट :– लिलि-टि.

जड :– अल्युमि; कॅल्क-का; गेस्से; नक्स-मो; नेट्र-का पिक्रि-ॲसि; **ऱ्हस-टा;** सल्फ.

चढताना :– नेट्र-मू; फास्फ; मेडो.

बसले असताना :– अल्युमि.

श्रमानंतर :– गेल्से; पिक्रि-ॲसि.

अनुक्रमणिका

ताठ ठेवणेच भाग पडते :— सल्फु-ॲसि; सिना.

ताणल्याने ब वा :— मेडो.

तापात जा हो :— ट्युब; पायरो; **व्हस-टा.**

थरथर कापतात :— आर्जे-ना; ओपि; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; प्लँन्ट; लॅके.

संभोगानंतर :— नेट्र-फा.

दुखतात :— आर्से-आयो; नाय-ॲसि; पालिगो; पिक्रि-ॲसि; **फायटो; युपे-पर;** व्हस-टा; व्हेरिओ; सल्फ-आयो; स्टिलि; हेलोनि.

फुटल्याप्रमाणे :— व्हायपे; हॅमॅमे.

मार लागल्याप्रमाणे :— कलि-का; **कास्टि; गेल्से; युपे-पर;** रुटा.

निळ्या :— नक्स-व्हा; व्हायपे.

पोटऱ्या :— अल्युमि; आर्जे-ना; इग्ने; एपि; **कॅल्क-का; कुप्रं;** ग्रफाय; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; पल्स; व्हॅले; **लायको; व्हेरा-आ;** युपे-पर; **सल्फ;** सेपि; स्टॅनम; स्टॅफि.

उडतात :— ओपि.

ओढ लागते, चालताना :— कार्बो-ॲनि.

कंड :— कास्टि.

गळवे :— सिलि.

गोळे लागतात :— नाय-ॲसि; मर्क्यु.

ताठलेल्या :— आर्जे-ना; मॅग-मू.

पेटके :— आर्जे-ना; **इग्ने; कॅल्क-का; कामो; कुप्रं; नक्स-व्हा; प्लॅटि;** प्लंब; लायको; **सल्फ; सिकेल;** सिलि; **सेपि;** व्हायपे; व्हिबु; **व्हेरा-आ;** हेपार.

अढी घातल्याने, पायाची :— व्हॅले.

उदरात वेदना होताना :— कालो.

उभे राहिल्याने ब वा :— कुप्रं-आर्से.

चालताना :— अनाका; कॅल्क-फा; सल्फ; सिनाबा.

नंतर :— सिनाबा.

दोरीने बांधल्याप्रमाणे :— लोलि-टे.

पाय, लांब करताना (अंथरुणात) :— **कँल्क-का;** सल्फ.

केल्याने ब वा :— कुप्रं-आर्से.

जमिनीवर दाबल्याने ब वा :— झिंक-आयो.

भीती, धास्तीमुळे :— लॅके.

विटाळशेपणी :— व्हिबु.

शिंप्यांचे (पायाने मशीन चालवताना) :— अनाका, मॅग-फा.

संभोग करताना :— कुप्रं; ग्रफाय.

अनुक्रमणिका

शौचास होताना :— एपि; सिकेल; व्हेरा-आ.
स्नायू सपाट होतात :— जट्रो.
बधिर, ठणका लागून :— लाप्पा.
मार लागल्याप्रमाणे :— युपे-पर; स्टॅफि.
लवलव :— ग्रॅफाय.
लहान झाल्या आहेत असे वाटते :— सिलि.
वारे गार वरपर्यंत लागत आहे असे वाटते :— हेलोनि.

फिरवल्याने जा हो :— कलि-का; कोक्यु; कोलो; ब्रायो.

बधिर :— कोनि; थायरा; नक्स-व्हा; प्लॅटि; प्लॅन्ट; ऱ्हस-टा; लायको; सिली.
अढी घातल्याने :— अगारि; कलि-का.
उजवी :— कलि-का; झिंक; नक्स-मो; युरे-पर; सेड्र.
चालताना :— कलि-ना; ऱ्हस-टा; सेपि.
मांडी घालून बसल्याने :— अल्युमि.
विटाळसेपणी :— पल्स.

मार लागल्याप्रमाणे वाटते, तापात :— किनि-स.

मुंग्या :— कॅल्क-का; नक्स-व्हा; सिकेल; सेपि.

रक्त उतरते :— आरम-मे; आर्जे-मे; थायरा; फेलांड्रि; मेफि; सल्फ; स्पांजि.

लस झिरपते सुजेतून :— **ग्रफाय;** टरेन्टु-कु; **लायको.**

लोंबकळत ठेवल्याने ब वा :— व्हेरा-आ.

वाळतात :— नक्स-व्हा; ऱ्हस-व्हे.

व्रण :— प्लुओ-ॲसि; लॅके; सल्फ-आयो.

शिरा फुगून वेड्याबाकड्या होतात :— कार्बो-व्हेजि; कास्टि; झिंक; पल्स; लायको; हॅमॅमे.

हलविणे मागे पुढे, उभे असताना :— सिक्ला.

—————

अनुक्रमणिका

पाऊले

सर्वसाधारण :— आर्नि; आर्से; कलि;-का; कास्टि**; पल्स;** बेला; ब्रायो; लायको; सिलि; सेपि.

अशक्त :— ऑक्स-ॲसि; आर्से.

अस्वस्थ :— आर्से**; झिंक;** ऱ्हस-टा.

आग (कढत) :— कामो**; पल्स;** फास्फ-ॲसि; मेडो**; सल्फ;** सिकेल.

आचके :— बिस्म; व्हेरा-आ.
आत वळलेली :— नक्स-व्हा; सिकु; सिकेल.

उघडी ठेवावीशी वाटतात :— कामो; पल्स; फ्लुओ-ॲसि; मेडो; सल्फ.

ओझे लोंबकळत आहे असे वाटते :— रुटा; ऱ्होडो.

ओली :— कॅल्क-का.

कडा :— कलि-बाय; ग्रफाय; झिंक; लिथि-का; लेडम.

कढत (आग पहा) **व गार** आलटून पालटून :— गेल्से.
पाण्यात धुतल्याने ब वा :— बुफो.

कड :— पिक्रि-असि; लेडम; सल्फ; सेपि; स्ट्रोफॅन्थ.
गुडग्यापर्यंत :— सेड्र.

कंप :— आक्झॅ-ॲसि; पल्स; मर्क्यु.

कोरडे :— सल्फ.

गार, एक :— केलि, कोनि.

उजवे :— पल्स; बॅरि-का**; लायको;** साबि.

डावे :— कार्बो-व्हेजि; ट्युब; ऱ्हस-टा; सल्फ; सोरि.

दुसरे कढत :— पल्स**; लायको.**

अनुक्रमणिका

अंथरुणात :— कॅल्क-का; ग्रफाय; **सिलि;** सेनेसि; **सेपि;** सोरी.
उजवे :— रॅफे; लायको.
डावे :— आर्से; टयुब.
बर्फासारखे :— बेला.
आहे असे वाटते, कढत असून :— सल्फ.
उन्हाळ्यात :— असार.
कंपवातात :— लारो.
गरोदरपणी :— लायको; व्हेरा-आ.
चालताना, फक्त :— अनाका; प्लंबं; सिको.
डोके दुखत असताना :— गेल्से; मेलि; **सेपि.**
तळपायाची आग :— कुप्रम.
तापात :— आर्नि; लॅके; सल्फ; स्ट्रमो.
पाण्यात आहेत असे वाटते :— गेल्से; सॅनिकु; **सेपि.**
बर्फासारखी :— इलाप्स; कॅम्फ; कार्बो-व्हेजि; फास्फ; लॅके; व्हेरा-आ-; सिली; सेपि.
दिवसा, रात्री आग होते :— नेट्र-फा.
लघवी करताना; डिजि.

गुदगुल्या :— कोक्यु.

गुल्मे, पोकळ :— ग्रफाय; पिओनि; लायको; **सिलि.**

घाम :— **आयो; कॅल्क-का;** कॅल्क-स; **कार्बो-व्हेजि;** कोक्यु; कोलो; ग्रफाय; **झिंक; थूजा; पल्स; बॅरि-का;** मर्क्यु; **लायको, सल्फ; सिलि; सेपि.**
आग होऊन :— कॅल्क-का; लायको; सल्फ.

आंबट, बोटामधे :— कोबा.
कण्याला दुखापत झाल्यामुळे :— नाय ॲसि.

करवडणारा :— थूजा; फुओ-ॲसि; मॅन्सि; सिलि.

गरम :— लेडम.

गार :— कलि-मू **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; टरेन्टु; पल्स; **बॅरी-का;** म्युरि-ॲसि; व्हेरा-आ; स्टॅफि.

चिकट, पायमोजे कडक होतात :— अमो-का; कलि-का; कॅल्क-का; मॅन्सि; लायको; सॅनिकु.

जोडे, बूट खराब होतात :— ग्रफाय; नाजा; सॅनिकु; सिकेल; सिलि; हेपार.

अनुक्रमणिका

दुर्गंधी :— ओलि-ॲनि : **कलि-का** ग्रफाय; टेल्यु; **थूजा; नाय-ॲसि: पल्स; बॅरि-का; लॅके** लायको; **सिलि.**

हट्टी :— सोरि.

येणारा बंद होतो :— **झिंक; बॅरि का; सिलि;** सेपि.

सूज येऊन :— लायको.

चाळवाचाळव :— झिंक; टरेन्टु.

चोळवटलेली :— सेपा.

जड :— ॲल्युमि आर्से :; **नेट्र-मू; पल्स;** पिक्रि-ॲसि; फास्फ; मॅग-का; **सल्फ;** सिवला; रूटा; **ऱ्होडो;** सेपि.

चालताना ब वा :— नेट्र-मू; **मॅग-का;** सल्फ.

जमिनीवर आपटणे :— ॲन्टी-क्रू; व्हेरा-आ; स्ट्रमो.

जोराने दाबावीशी वाटतात :— इग्ने; कुप्रं-आर्से; झिंक-आयो; मेडो.

टणक जा हो :— रुटा.

जमिनीला चिकटली आहेत असे वाटते :— लेडम.

टाचा :— अमो; इग्ने; कॅल्क-का; कास्टि; कोनि; ग्रफाय: नेट्र-का; पल्स; फेरम; मॅन्गॅनं; लेडम. साबि; सेपि.

आग :— इग्ने; ग्रफाय; सिक्ला.

जवळ ठेवल्याने :— इग्ने.

तप्त कोळसा ठेवल्याप्रमाणे :— व्हिस्कं.

आखडल्यासारख्या :— काल्चि.

आतील हाड दुखते :— अरानि.

उभे राहिल्याने फार वेळ जा हो :— झिंजि.

उंचावर ठेवल्याने ब वा :— फायटो.

कंड :— कास्टि; फास्फ; फास्फ-असि.

कापल्याप्रमाणे :— मॅग-मू.

खाली दगड आहेत असे वाटते चालताना :— आराम-में; **कॅनॅबि;** बर्बे; ब्रोमि; **ऱ्हस-टा लायको;** हेपार.

गार :— मर्क्यु; सॅन्वि; सेपि.

गुदगुल्या :— नक्स-मो.

धट्टे :— फास्फ.

घाम, माशाच्या वासाचा :— ओलि-ॲनि.

अनुक्रमणिका

चालताना ब वा :— व्हॅलेरी; सिक्ला.
चिमटल्याप्रमाणे, बुटात :— केलि.
टोचते :— पेट्रो; व्हॅलेरी.
ठुसठुस :— नेट्र-स.
ठेचल्याप्रमाणे :— पालिगो; लॅक-क; लेडम; सिमिसि; **सेपा.**
आग होऊन :— सिक्ला.
ताणल्यासारख्या :— कास्टि.
तिडका :— कोनि; साबि.
दुखतात :— अमो-मू; **पल्स; मॅन्गॅ; ऱ्होडो;** व्हॅलेरि.
निजल्याने, पाठीवर जा हो :— फेरम.
निळ्या :— पल्स.
लाल :— पेट्रो.
फाडल्याप्रमाणे :— अमो-मू.
बधिर :— अल्युमि; इग्ने; स्ट्रमो.
बसले असताना :— कोनि.
बसले असताना जा हो (चालनाना ब वा) :— व्हॅलेरि; सिक्ला.
भोसकल्याप्रमाणे :— नेट्र-स.
मुंग्या :— ग्रफाय; सल्फ.
लाथा मारणे :— स्टिक्टा.
व्रण :— अमो-मू; आर्से; सेपा.
हाड बाहेर येईल असे वाटते :— कोनि.
हुळहुळ्या :— ठेचल्याप्रमाणे पहा.

टाचेचा स्नायुबंध :— अनाका; कलि-बाय; **झिंक; म्युरि-ॲसि;** व्हॅलेरि; सेपि.

लहान, ताणल्याप्रमाणे, वाटतो :— डायास्को; नेट्र-मू; ब्रायो.
डावा :— सल्फ.

ठोकळ्याप्रमाणे :— नक्स-व्हा.

डोक्यापेक्षा उंचावर आहेत असे वाटते :— **स्पायजे.**

तरंगत आहेत असे वाटते :— स्पायजे.

तळपाय :— कुप्रम; टॅरॅक्स; पल्स; फास्फ-ॲसि.
आग :— कॅल्क-का; लॅके; लायको; **सल्फ;** सॅनिकु सॅन्गिव; सोरि.
अंथरुणात :— कामो; सल्फ.
ब वा :— नेट्र-का.
द तळहात :— तळहात पहा.

कमान :– रुटा; सिलि.
कंड :– टरेन्टु; सिमि.
कंप थरथर :– ओलिअं.
कातडे जाड :– आर्से.
गार बर्फाप्रमाणे :– नाय-ॲसि.
चोळण्याने ब वा :– केलि.
घट्टे :– अन्टी-क्रू; आर्से; ग्रफाय; **बॅरि-का; सल्फ; सिलि; सेपि.**
दाबल्याने बा वा :– झिंक आर्से.
दुखतात :– कलि-का; कलि फा; कास्टि; झिंक-आर्से; **पल्स; मेडो लायको.**
उभे राहिल्याने :– सल्फ-आयो.
चालताना :– व्हस-टा.
पेटके :– कॅल्क-का; कार्बो व्हेजि; कास्टि; कुप्रम; व्हेरा-व्हि; **सल्फ;** सिलि.
फोड :– नेट्र-का; नेट्र-स; मर्क्यु; मॅन्सि.
बधिर :– कोक्यु; रॅफे; सेपि.
भेगा :– आर्से; मर्क्यु-को.
मऊ (मखमल चिकटल्याप्रमाणे) **:– अल्युमि;** आर्से; कॅनिबि; **कोक्यु; झॅन्थो;** झिंक; हेलोनि.
मुंग्या :– कास्टि.
लाकडाप्रमाणे :– आर्से.
सुजलेले :– पल्स; फेरम; **लायको.**
हुळहुळे :– ॲन्टी-क्रू; अल्यु मि; **कलि-का;** कॅल्क-का; झिंक; थूजा; नेट्र-का; मेडो; लायको; लेडम.

ताणावेसे वाटतात :– इग्ने; मेडो.

थंडी, गारठ्याने जा हो :– कोनि; **नक्स-व्हा; पल्स;** बॅरि-का; लॅके; सिलि.

दमट :– ओली पहा.

दुकानात काम करण्याऱ्या मुलींची :– सिल्ला.

दुखतात, विटाळसेपणी :– अमो-मू; आर्से; मॅग-मू.

दुर्गंधी, घामाशिवाय :– ग्रफाय; सिलि.

पंख्याचे वारे घ्यावेसे वाटते :– मेडो.

पाण्याने, थंड जा हो :– पल्स.

पासून डोक्यापर्यंत कढत वाटते :– व्हिस्कं.

अनुक्रमणिका

पापुद्रे जातात :— मन्सि.

पांघुरणाबाहेर ठेवावीशी वाटते :— आर्से; कामो; **सल्फ;** सॅन्वि; सिकेल.

पेटके :— कास्टि; कुप्रम; फ्रॉक्सि; बेला; रूमे; व्हेरा-व्हि; सॅनिकु.
गरोदरपणी :— कॅल्क-का; फ्रॅक्सि.

फरसबंदीवर चालताना **जा हो** :— रूटा.

फुटल्याप्रमाणे वाटतात :— झिंक; हेपार.

फोड :— गेट्र-का.

बधिर :— आर्जे-ना; **आर्से; कोक्यु;** कोनि; ग्रफाय; **नक्स-व्हा,** पिक्रि-ॲसि; प्लेटि; फास्फ; फास्फ-ॲसि; लायकी; **सेपि.**
उजवे :— लॅन्टी-क्रू; अभो-का; अल्युमि; आर्से, कलि-बाय; कॅम्फ; मॅन्गॅनं; ऱ्हस-टा; सेपि.
डावे :— कलि-का; ग्रफाय; थूजा; नेट्र-मू; **फास्फ; मेडी; सोरि.**
पायाची अढी घातल्याने :— लारो.
बसल्यानंतर :— हेलोनि.

मखमलीसारखे :— हैपरि.

मुंग्या :— अगारि; सिकेल; हैपरि.

मोठी झाली आहेत असे वाटते :— **एपि; कोलो.**

लटकी पडतात :— कास्टि; प्लंबं; व्हायपे.

लाकडासारखी आहेत असे वाटते :— प्लंबं.

वरचा भाग :— कॅल्क-का; **कास्टि;** टॅरॅक्स; **पल्स;** लेडम; स्पायजे; हेपार
कंड :— कास्टि; लेडम.
घाम :— आयो.
पेटके :— अनाका; लॅके; व्हेरा-व्हि.
सुजलेला :— थुजा; पल्स; ब्रायो.

वाळतात :— कास्टि.

अनुक्रमणिका

सुजलेली :— **आर्से; एपि;** कास्टि; केली; ग्रफाय; पल्स; प्रून-स्पा; मर्क्यु-को; **मेडो; लायको;** लेडम; **सॅम्बुक;** सिलि.

उजवे :— बोव्हि; लॅक-कॅ; लॅके; लायको; सल्फ; सार्सा; सिकेल; स्ट्रांशि; स्पांजि.

डावे :— एपि; कलि-का; कोलो; क्रिआसो; **टेल्यु;** सॅन्गिव; सिलि.

आहेत असे वाटते :— एपि.

एकच :— कलि-का.

कढत :— आर्से; **ब्रायो;** लायको.

गार :— एपि; कॅल्क-का.

विटाळसेपणी :— एपि; ग्रफाय; पल्स; लायको.

स्पर्श केल्याने जा हो :— आर्से; कलि-का; कॅल्क-का; सल्फ; सिंको; सेपि.

हलविल्याने ब वा :— आर्से; झिंक; व्हस-टा.

हालते, डावे आपोआप :— सिना.

हिवाळ्यात जा हो :— कास्टि

—————

अनुक्रमणिका

बोटे (पायाची)

सर्वसाधारण :– आर्नि; कास्टि; ग्रफाय; पूजा; पल्स; प्लॅटि; रॅनन-स्किल; सल्फ; साबि.
ते कमरेपर्यंत :– पलाडि.
ते मांड्यापर्यंत :– नक्स-व्हा.

आग :– एपि; टॅरॅक्स.

आंगठा :– असाफि; आर्नि; कलि-का; कास्टि; झिंक; नेट्र-स; प्लॅटि; साबि, सिलि.
बधिर :– आर्से; कॅल्क-का; कामो; नेट्र-स.
सूज :– लेड्रम; साबि.

आचके, आकडी :– कुप्रम; केलि; झिंक; सिकेल.
चालताना :– हायासा.

उडतात :– अगारि! कॅल्क-का; मर्क्यु.

कापल्याप्रमाणे :– सिफि.

कंप :– आर्नि; मॅग-का.

खालचे उंचवटे :– पल्स; पेट्रो; बर्बे; लेडम; स्पायजे.

घट्टे :– अँन्टी-क्रू; इग्ने; कॅल्क-का; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सिलि; सेपि;
आग :– इग्ने; सेपि.
हुळहुळे :– इग्ने; कार्बो-ॲनि; लायको; सिलि.

चकाकतात :– सावि.

चिखली (बेचकातील क्षते) :– ग्रफाय; नेट्र-का; फ्लुओ; **ॲसि; सार्सा; सिलि; सेपि.**
अतिशय कंड :– नेट्र-मू.
खोल :– हैड्रास्टि.

टोके :– कलि-का.

तून, वारे वाहत आहे असे वाटते :– कुप्रम.
दुखतात :– झिंक,
फोड :– नेट्र-का.

अनुक्रमणिका

ठेच लागल्याने जा हो—काल्चि.

दुखतात :— फायटो; ऱ्होडो.

दूर झालेली (एकमेकापासून) :— ग्लोनो.

नखे (हाताच्या बोटाची पहा) :— ग्रफाय; साबा.

खालील लक्षणे :— ॲन्टि-क्र; ग्रफाय; फ्लुओ-ॲसी; मेरम.

चुणचुण :— इलाप्स.

ढिसूळ :— थूजा; सिलि.

पेटके :— कॅल्क-का; कास्टि; कुप्रम-असे; झिंक-को.

फुटल्यासारखी वाटतात :— कोक्यु; लॅके.

फोड :— सिकेल.

बधिर :— ग्रफाय; फास्फ; सिकेल.

भेगा :— साबा; सार्सा.

बेचकेत :— साबा; सिलि.

मोठी झाली आहेत असे वाटते :— एपि; लारो.

लाल :— साबि.

वाळतात, खाली :— आर्से; काल्चि; कुप्रम; हायासा.

वर :— कॅम्फ; लॅके; सिकु; सिकेल.

वाकतात, चालताना :— बडि.

वात रक्त (गाऊट) :— **अर्टि;** कालि-आ; **काल्चि;** कोलो रॅनन-स्किल; रेडि; ऱ्होडो; लायको; लेडम; सल्फ; साबि.

नवीन :— अर्टि :— कल्चि; साबि.

हगवणीनंतर :— ॲन्टी-क्रु; काल्चि; नेट्र-स; बेन्झा-ॲसि; मर्क्यु-ड.

शोथ :— सिलि.

सुजलेली :— ग्रफाय.

आहेत असे वाटते :— झिंक.

अनुक्रमणिका

सांधे

सर्वसाधारण :— कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि; नेट्र-मू; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लायको; लेडम; सल्फ; सिलि; सेपि; स्ट्रांशि.

कमरेचा :— कास्टि; थूजा; फास्फ-ॲसि; ब्रायो; मर्क्यू; ऱ्हस-टा; लेडम; स्ट्रमो.
आपोआप निखळतो :— कोलो; थूजा; ऱ्हस-टा;
उठताना जा हो :— नेट्र-स.
कटकट आवाज :— कॅम्फ; कोक्यु; क्रोक.
हालचालिने जा हो :— ॲन्टी-टा.
ब वा :— अमो-मू; आयरि; कॅल्क-फ्लु.
क्षयरोग (टि बि) :— कलि-का; कलि-स; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कार्डु-मे; कोलो; ट्युब; पल्स; फास्फ-ॲसि; ऱ्हस-टा; लेडम; सिलि; सिंको; हेपार
उजवा :— लेडम.
डावा :— स्ट्रमो.

गुडघा :— आरम; एपि; कलि-का; कास्टि; केलि; गेल्से; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; पेट्रो; बेन्झा-ॲसि; ऱ्हस-टा; लेडम; सल्फ; सिंको सेपि.
अशक्त :— कोक्यू; कोनि; **गेल्से;** नेट्र-मू; नेट्र-स; प्लंबं; **सेपि.**
एकमेकावर आपटतील असे वाटते :— अगारि; काल्चि; कोक्यु; **नक्स-व्हा.**
चालताना :— कोक्यु; कोलो.
जिना, उतरताना :— कलि-का.
चढताना :— **कोनि.**
आखडलेला :— कास्टि; ग्वाई; नेट्र-मू.
आग, आत :— **केलि.**
खाली पाऊलापर्यंत :— नेट्र-स.
आत, धक्के बसतात :— पल्स; व्हॅलेरि.
झोपेत :— अगारि; आर्जे-मे.
पाणी साचते :— आयो; एपि; ऱ्हस-टा; **सल्फ.**
उतरताना जा हो :— आर्जे-मे; व्होरा-आ.
कटकट आवाज :— कास्टि; सल्फ.
कंड :— सल्फ.
कंप :— झिंक; सिंको; स्टॅनम.
गार :— अग्नस; कार्बो-**व्हेजि;** फास्फ; लॅके; सिलि; सेपि.
गुडघी (क्षयरोग) :— आयो; कॅल्क-का; लायका; सल्फ.
गुडघे टेकल्याने जा हो :— बॅरि-का.
वर उठताना जा हो :— स्पायजे.
गुडघ्यावर गुडघे, आपटतात :— आर्जे-ना; काल्चि; कास्टि; कोनि; ग्लोनो; लॅथिर.
चढताना जा हो :— अल्युमि; कार्बो-व्हेजि; प्लंबं; बडि.

अनुक्रमणिका

आणि, उतरताना जा हो :— कलि-का; बडि; व्हेरा-आ.

चालताना जा हो :— केलि; लेंडम.

वर उचलला जातो, आपोआप :— इग्ने.

जड :— नक्स-व्हा.

ठुसठुस :— कलि-का.

ताणल्यासारखे :— नेट्र-मू.

त्वग्रोगी :— लेडम.

दुखतो, दाबल्याने ब वा :— टॅरॅक्स.

दूर पसरलेले, झोपेत :— प्लॅटि; लायको.

पेटके :— कॅल्क-का; कोलो; झिंक; टॅरेबि.

बधिर :— कोलो; नेट्र-फा; प्लॅटि; मर्क्यु-आ-फ्ले.

बसल्यानंतर, वृषणापर्यंत :— बॅरि-का.

बांधल्यासारखे वाटतात :— आरम-मे; सिलि.

अंथरुणात :— फास्फ.

मागील खळी :— ओनास्मा; कोनि; नेट्र-का; नेट्र-मू; फास्फ; बेला; मेझे.

आखडलेली, ताणलेली :— टेल्यु; डायस्को; नेट्र-मू; ब्रायो.

उभे राहिल्याने जा हो :— ग्रफाय; पॅरी; रुमे.

करवडलेली :— अंब्रा; **सेपि.**

कंड :— लायको; सेपि.

गुडघा वाकविल्याने जा हो :— कॅल्क-फाः; ऱ्हस-टा; सिको.

घाम :— कार्बो-ॲनि; कोनि; डोसे; ब्रायो; सेपि.

दुखते :— कास्टि; नेट्र-का; रेडी; लायको.

उजवी :— फिजास.

पासून टाचेपर्यंत :— अल्युमि

पाय लांब केल्याने जा हो :— कांर्बो-ॲनि; ऱ्हस-टा.

बसल्याने जा हो :— बर्बे.

हालचाली जा हो :— नेट्र-का; प्लंबं.

वाटी (वरचे वाटोळे हाड) :— कोनि; बेला.

खाली पाचर आहे असे वाटते :— कामो.

गुडगुड आवाज :— असार.

ठुसठुसते :— स्पायजे.

वेदना, त्यामुळे चालताना अडथळा येतो :— नाय-ॲसि.

घोटा :— कास्टि; नेट्र-मू; रूमे; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सेपि.

ते **पोटऱ्यापर्यंत :**— मॅन्गॅ.

ते वर :— ग्वाई.

अशक्त :— कार्बो-ॲनि; नाय-ॲसि; नेट्र-का; नेट्र-फा; नेट्र-स; **फास्फ-ॲसि;** रूटा; लेडम; **सिकेल-सिलि;** स्ट्रांशि.

चालताना जा हो :— नाय-ॲसि.

अनुक्रमणिका

ब वा :— कास्ट.

मुले चालावयास शिकत असताना :— **कार्बो-ॲनि;** नेट्र-फा.

अस्वस्थ :— मॅग-मू.

उडते आत :— कॅल्क-का.

कटकट आवाज :— कन्था.

कढत :— कलि-बाय; नेट्र-का.

कंड :— लेडम.

गार :— इग्ने; कल्क-फ्लु; मॅग-मू; **मेडो.**

गुल्मे :— कुप्रं-आर्से.

चालताना जा हो :— लिथि-का,

जड :— ॲन्टी-क्रू; क्रोट-टि; नाय-असि; लेडम; सल्फ; सिकेल.

घाम :— क्रोटे-हा; नाजा.

ताठलेले :— कास्टि; केलि; सल्फ; सिलि.

ताणल्याप्रमाणे :— कास्टि; मर्क्यु; फास्फ.

त्वग्रोग :— कॅल्क-का; केलि; नेट्र-फा; सोरि.

नाडी व्रण :— कॅल्क-फा.

पेटके :— झिंक-आयो; प्लॅटि; मेनि; रुमे.

पाऊले जमिनीवर दाबल्याने ब वा :— झिंक-आयो.

बोटापर्यंत :— नेट्र-का.

फुटल्यासारखा :— फास्फ.

बधिर :— लॅक-कॅ.

लचक :— अनाका; रुटा; **लेडम.**

भरल्यासारखे वाटते :— प्रून-स्पा.

बसल्यानंतर, फार वेळ :— ऱ्हस-टा.

लटकेपणा :— रुटा.

लुला पडणे :— अब्रो

पडल्यासारखे वाटणे :— ड्रोसे.

व्रण :— कॅल्क-का; सिफि; हैड्रास्टि.

शोध :— मॅन्गॅ.

सूज, वेदनायुक्त :— लेडम.

वेदनारहित :— आर्जे-ना; आर्जे-मे; एपि; मेडो; स्टॅनम; स्ट्रांशि

सांधे बोटांचे :— आरम-मे; कलि-का; कास्टि; **झिंक;** मेरम; लेडम; सल्फ; साबि; **सेपि.**

———

अनुक्रमणिका

हाडे

सर्वसाधारण :— पल्स; फार्स्फ; मर्क्यु; रुटा; सिलि; स्टॅफि.

तंगडीची :— अगारि; **असाफि;** कल्क-का; कार्बो-व्हेजि; पल्स; फायटो; **फास्फ;** मर्क्यु; मेझे; लॅके; सल्फ; सिनाबा; स्टिलिं.

आवाळू :— कल्क-फ्लु; सल्फ-आयो.
उपदंश (गरमीचे) **उपद्रव :—** फायटो; मर्क्यु; सल्फ-आयो; स्टिलिं.
कुजतात :— सिलि;
घशाच्या उपद्रवाबरोबर :— लॅके.
दुखतात :— फायटो; लॅके; सल्फ-आयो; स्टिलिं.
खुपल्याप्रमाणे :— पल्स.
पाय लांब केल्याने :— आरम-मे.
लहान जागी :— ॲम्ब्रा.
स्पंजाप्रमाणे :— ग्वाईका.
हाडावर हाड वाढते :— नाय-ॲसि.

पाऊलाची :— कुप्रम; मेझे; रुटा; लेडम; सिंको; स्टॅफि; हैपरि.

―――――

अनुक्रमणिका

झोप

जागे होणे– आवाजाने अगदी बारीक :– असार; कलाडि; नक्स-व्हा; सेले.

कंप सुटून :– व्हेरा-आ.

किंचाळत :– सल्फ; स्ट्रॅमो.

गाणे गात :– सल्फ.

गोंधळल्याप्रमाणे :– गेल्से; पल्स; पेट्रो; फास्फ; बोव्हि; सिंको.

घाबरटपणामुळे :– न्हस-टा.

घाम येऊन :– आर्से; **कोनि.**

चिंतायुक्त :– स्पांजि.

छातीत धडधडल्यामुळे :– कॅल्क-का; नेट्र-का; मर्क्यु; मर्क्यु-को; रेडि; सेपि.

ठराविक तासाला :– सेले.

तापामुळे :– नाय-ॲसि; फास्फ; बॅरि-का.

धक्के बसून :– बेला; मॅग-मू.

धाप लागून :– रेडि.

नंतर, झोप येत नाही :– नक्स-व्हा.

बेशुद्धि :– हायासा.

फार, उशिरा :– **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; ग्रफाय; **नक्स-व्हा;** सल्फ; **सेपि.**

लवकर :– **कलि-का; नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; नेट्र-का; पिक्रि-ॲसि; **रॅनन-ब;** सल्फ.

भीती, भयंकर स्वप्नामुळे :– इग्ने; झिंक; ट्युब; थूजा; नेट्र-मू; पिओनि; बेला; बोरा; **लॅके;** लायको; **सल्फ;** सिना; सिलि; सेपि; स्ट्रमो; हायासा.

भुकेमुळे :– फास्फ-ॲसि; **लायको;** सोरि.

रागामुळे :– कामो; **लायको.**

वारंवार :– अल्युमि; ओपि; **कॅल्क-का; पल्स; फास्फ;** बॅरि-का; म्युरि-ॲसि; **सल्फ; सेपि; हेपार.**

स्वप्नामुळे :– बेला; लॅके; सल्फ; सिलि.

हातपाय गार झाल्यामुळे :– कार्बो-व्हेजि.

जांभया :– ॲन्टी-टा; आर्से; ***इग्ने;* ओपि; *कास्टि;*** केलि; क्रिआसो; क्रोक; ग्रफाय; झिंक-व्हॅले; ***नक्स-व्हा;*** **पल्स; प्लॅटि; फास्फ; मॅन्गॅनं; न्हस-टा; लायको;** सल्फ; **सिना;** हेपार.

अर्धवट, आल्यासारख्या वाटतात पण येत नाहीत :– लॅके; लायको.

अंग गार होऊन :– नेट्र-का.

आचके, येण्याच्या अगोदर :– अगारि; टरेन्टु; मर्क्यु.

येत असताना :– ग्रफाय.

आळोखेपिळोखे दिल्याने ब वा :– ग्वाईका.

इतर उपद्रवाबरोबर :– अगारि; ॲन्टी-टा; **कॅस्टो; क्रिआसो;** सार्सा; **सिना.**

खाण्यानंतर :– नेट्र-स; सल्फ; सिल्ला.

खोकताना :– बेला.

नंतर :– अनाका; **अन्टी-टा;** इपि; **क्रिआसो.**

चालताना, मोकळ्या हवेत :– युफोर.

अनुक्रमणिका

जबडा खालचा कापतो :— ओलिअं.
जोराच्या :— इग्ने; प्लॅटि; ऱ्हस-टा; स्टॅफि; हेपार.
बेशुद्धीत, वारंवार :— अमिल-ना; कलि-का.
झोप नसताना :— प्लॅटि; ऱ्हस-टा.
झोपेत :— अलि-सॅटि; कॅस्टो.
डोके दुखत असताना :— फार्मि; स्टॅफि.
डोळ्यातून पाणी येते :— मॅग-फा; स्टॅफि.
ढेकरा येताना :— टेल्यु.
तापात :— किनि-स; ऱ्हस-टा.
थंडी, (तापाची) **वाजण्याचे अगोदर :**— युपे-पर.
वाजत असताना :— थूजा; नेट्र-मू; युपे-पर.
दम्यासारख्या विकारात :— ब्रोमि.
नंतर हसू लोटते :— अगारि.
व, आळोखेपिळोखे :— कामो; नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; स्टॅफि.
झोप :— कलि-ना; क्रिआसो.
वारंवार :— केलि; ग्रफाय; सल्फ.
विटाळशी, होण्याचे अगोदर :— पल्स.
पणी :— अमो-का; कार्बो-ॲनि.
वेदना, सुरू होण्याच्या अगोदर :— अगारि.
सुरू असताना :— फास्फ.
सभोवती शरिराच्या पट्टा बांधला आहे असे वाटून :— स्टॅनम.
संध्याकाळी :— आर्नि.
हिस्टेरिआत :— कलि-फा; टरेन्टु.

झोप — अर्धवट बेशुद्धीत :— गेल्से; **बेला.**
अस्वस्थ :— ***अको; आस;*** ओपि; कुप्रम; कोक्यु; ग्रफाय; पल्स; बॅरि-का; ***बेला; ऱ्हस-टा;*** लायको; **सल्फ;** सिना; ***सिली;*** **सिंको.**
अंग गरम झाले आहे असे वाटून :— बॅरि-का.
वैषयिक विचाराने :— कलि-ब्रो; कॅन्था; रॅफे.
गाढ :— ॲन्टी-टा; आर्जे-ना; **इथू; *ओपि;*** कार्बो-व्हेजि; **कोनि;** क्रिआसो; क्रोक; ग्रफाय; **नक्स-मो;** नक्स-व्हा; पल्स; **बॅप्टि; बेला; लेडम; व्हेरा-आ;** स्ट्रमो.
पण डोळे उघडे (बेशुद्धि पहा) :— अको; ओपि; फास्फ; म्युरि-ॲसि; लारो; हायासा.
बेशुद्धीप्रमाणे :— ॲन्टी-टा; आर्जे-ना; **ओपि; क्रोक; नक्स-मो;** नक्स-व्हा; **पल्स;** बॅप्टि; बेला; **व्हेरा-आ.**
विटाळसेपणी :— **नक्स-मो;** फास्फ.
गुंगी येते (दिवसा) :— अल्युमि; **ॲन्टी-क्रू; *ॲन्टी-टा;*** आर्से; इथू; एपि; ***ओपि;*** कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; ***केलि;*** क्लिमॅटि; **क्रोक; गेल्से;** ग्रफाय; थूजा; ***नक्स-मो; नक्स-व्हा;*** **पल्स;** पिक्रि-ॲसि; पोडो; **फास्फ; *फास्फ-ॲसि;*** **फेरम-फा; बॅप्टि;** बेला; मर्क्यु-को; लॅके; **सल्फ;** सिंको.

[अनुक्रमणिका](#)

आवरत नाही :— ओपि; नक्स-मो.

इतर उपद्रवाबरोबर :— ॲन्टी-टा; ओपि; नक्स-मो; पल्स; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ.

उभे राहिले असताना काम करीत :— फेलांड्रि.

एकाएकी :— रुमे.

ओकारीनंतर :— इथू; **इपि;** सॅनिकु.

खाण्यानंतर :— अगारि; कॅल्क-का; **नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा;** लायको; **सल्फ; सिंको.**

खाता खाता :— **कलि-का;** फास्फ.

खोकताना :— **ॲन्टी-टा;** इपि; क्रिआसो.

नंतर :— अनाका; इग्ने.

गरोदरपणी :— नक्स-मो; हेलोनि.

तापात :— अन्टी-टा; ओपि; कलाडि; गेल्से; **नेट्र-मू; पोडो;** फास्फ; फास्फ-ॲसि; मेझे; **युपे-पर; लॅके;** लायको; **सॅम्बुक.**

तारवटल्यासारखी :— **नक्स-मो;** लेडम.

दुपारच्या आधी :— ॲन्टी-क्रू; साबा.

दुपारानंतर :— नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; सल्फ; सिंको.

निजल्याने, डाव्या कुशीवर :— थूजा.

न्युमोनिआत :— **ॲन्टी-टा; ओपि;** केलि; फास्फ.

बसले असताना :— **नक्स-व्हा.**

पण निजले तर येत नाही :— कामो.

बाळंतपणानंतर :— फेलान्ड्रि.

बोलताना :— केलि; मॅग-का.

मानसिक श्रमाने, अगदी थोड्या :— **आर्से;** कलि-का; गेल्से; नक्स-मो; फास्फ-ॲसि; साबा; **हायासा.**

रात्री येत नाही :— ओपि; फास्फ-ॲसि; फेरम; मोस्क; ऱ्हस-टा; **सल्फ.**

अंग दुखून :— स्टॅफि.

लिहिताना :— फास्फ-ॲसि.

विटाळ बंद झालेला असताना :— सेनेसि.

विटाळसेपणी :— कलि-का; **नक्स-मो;** मॅग-का; फास्फ; सल्फ.

विद्यार्थ्यांना :— **गेल्से;** मॅग-फा.

वेदना, होताना :— आरम-मे; **आर्से;** कामो; कार्बो-ॲनि; ग्रफाय; टिलि; नक्स-मो; **नाय-ॲसि;** बेला; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सल्फु-ॲसि.

उदरात :— ॲन्टि-टा

नंतर :— फायटो.

शौचानंतर :— इथू; नक्स-मो; सल्फ.

श्रमामुळे :— आर्से; **नक्स-मो;** सेले.

सकाळी :— **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; **कोनि; ग्रफाय; नक्स-व्हा;** सल्फ; **सेपि.**

संध्याकाळी :— अमो-मू; ॲम्ब्रा; आर्से; कलि-का; कॅल्क-का; कॅल्क-स; ***नक्स-व्हा;*** पल्स.

संध्याप्रकाशात :— अमो-मू.

संभोग करताना :— बॅरि-का; **लायको.**

अनुक्रमणिका

हसण्यानंतर :— फास्फ.

चिंतायुक्त :— अको; आर्से.

नंतर, डोके दुखावयास लागते :— सल्फ.

पण हुशारी वाटत नाही :— ओपि; **कोनि;** झिंक; नाय-ॲसि; फास्फ; ब्रायो; ***मॅग-का;*** मॅग-मू; **ऱ्हस-टा;** ***लॅके; सल्फ;*** **सिंको; हेपार.**

लागत असताना दचकणे :— अको; आर्से; इग्ने; ओपि; कॅल्क-का; कामो; झिंक; नाय-ॲसि; पल्स; बेला; लायको; सिना; सिली; सेपि.

लागत नाही :— लॉरो; **फास्फ.**

हलकी (प्रत्येक आवाज ऐकू येतो) :— अको; अमो-का; अल्युमि; आर्से; इग्ने; ओपि; काफि; फास्फ; मर्क्यु; लॅके; सल्फ; सेले.

झोप येत नाही (निद्रानाश) :— अको; आक्झॅ-ॲसि; आर्जे-ना; ***आर्से;*** ओपि; **कलि-का;** कॅक्ट; **कॅल्क-का;** ***काफि;*** **कामो;** कोक्यु; झिंक-व्हॅले; थूजा; ***नक्स-व्हा; पल्स;*** प्लॅबं; **फास्फ; बेला;** ब्रायो; **मर्क्यु;** मर्क्यु-को; **ऱ्हस-टा; लॅके;** लारो; **सल्फ;** सिपि; **सिलि;** सिंको; सेपि; स्टॅनम; स्टॅफि; ***हायासा;*** हेपार.

अंगावरचे मूल तोडल्यानंतर :— बेला.

एक रात्रीआड :— अनाका; लॅके.

औषधे व दारू यांच्या अतिरेकामुळे :— सिकेल.

काहीतरी कारणामुळे :— आर्से; कॅल्क-का; काफि; **कामो;** पल्स; फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सिंको; सेपि.

एकदा जागे झाल्यानंतर :— आर्से; ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-मू;** लॅके; **सिलि.**

एखाद्या ठाम कल्पनेमुळे :— कॅल्क-का; ग्रफाय; पल्स.

कल्पना विचार मनात एकसारखे आल्यामुळे :— आर्से; इग्ने; ओपि; कॅल्क-का; काफि; गेल्से; नक्स-व्हा; पल्स; हायासा; हेपार.

बेचैनपणामुळे :— अको; आयो; आर्से; कामो.

भावना, घाबरटपणामुळे :— अको; कॅल्क-का; ***काफि;*** गेल्से; **नक्स-व्हा; प्लॅटि;** मेरम; मोस्क; लॅके; लायको; सिंको; हायासा.

शरीर लवलवल्यामुळे :— **आर्से;** इग्ने; **पल्स;** बेला; सल्फ.

काळजीमुळे — (सांसारिकवगैरे) :— आर्से; कॅल्क-का; कोक्यु.

घरी (गांव, देश) **जाण्याच्या ओढीमुळे :— कॅप्सि.**

गर्भाशयाच्या विकारामुळे :— सेनेसि.

डाव्या कुशीवर निजल्याने :— कार्डु-मे; थूजा.

डोळ्यावर असून :— एपि; ओपि; कामो; केलि; पल्स; फास्फ; **बेला;** सेपि; हेपार.

थकव्यामुळे :— अव्हेना; **काफि;** कोका; कोक्यु.

दारुड्यांना :— ओपि; नक्स-व्हा; लॅके.

दुःखःशोकामुळे :— ओपि; कॅलि-ब्रो; नेट्र-मू.

दोषीज्वरात :— स्ट्रमो.

निजल्यानंतर अंथरुणावर, पण अगोदर येते :— **ॲम्ब्रा.**

अनुक्रमणिका

मध्यरात्रीपूर्वी (नंतर येते) :— ॲम्ब्रा; आर्से; कलि-का; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; काफि; कार्बो-व्हेजि; कोनि; ग्रफाय; नक्स-व्हा; नेट्र-का; पल्स; पिक्रि-ॲसि; फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु; मॅग-मू; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सिलि; सिंको; सेपि.

मध्यरात्रीनंतर :— आर्से; **कलि-का; कॅप्सि; काफि; *नक्स-व्हा;*** फास्फ-ॲसि; ***सिलि;*** हेपार.

पहाटे ३ नंतर :— **नक्स-व्हा;** मॅग-का; सल्फ; सेपिः

म्हातारपणी :— बॅरि-का.

विटाळसेपणी :— अगारि; सेनेसि.

शस्त्रक्रियाकेल्यानंतर :— स्टिक्टा.

संभाषणानंतर :— ॲम्ब्रा.

हृद्रोगात :— क्रॅटि.

झोपेत— घोरणे :— ओपि.

चालणे :— अको; **ओपि;** कलि-फा; कलि-ब्रो; डिक्टा; **नेट्र-मू; *फास्फ;*** सिलि.

भावनांचा कोंडमारा झाल्यामुळे :— झिंक.

दचकणे :— ओपि; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; डिजि; व्हिअम; हायासा.

निजण्याची, तऱ्हा, कुशीवर :— काल्वि; फास्फ; **बॅरि-का.**

गुडघ्यावर व पोटावर :— **मेडो.**

पाठीवर :— **पल्स; ब्रायो;** मर्क्यु-को; **ऱ्हस-टा;** स्ट्रमो.

गुडघे वर करून :— ब्रायो; मर्क्यु-को; लॅके; हेलेबो.

पाय एक लांब व दुसरा वर करून :— लॅक-कॅ; स्टॅनम.

पायाची अढी घालून :— ऱ्होडो.

पोटावर :— कोलो; बेला; मेडो; स्ट्रमो.

वेड्यावाकड्या अवस्थेत :— प्लंबं; सिना.

हात डोक्याखाली घेऊन :— आर्से; प्लॅटि; बेला.

हात डोक्यावर लांब करून :— आर्से; नक्स-व्हा; **पल्स;** लॅक-कॅ.

हात पाय एकमेकापासून दूर करून :— **कामो;** प्लॅटि; सोरि.

हात, पाय, डोके, पोटाशी घेऊन :— आर्से; बॅप्टि; ब्रायो.

हात पोटावर ठेवून :— कोक्यु; ***पल्स.***

स्वप्ने :— अमो-मू; आर्नि; आर्से; कॅल्क-का; **ग्रफाय;** थूजा; ***नक्स-व्हा;* नेट्र-मू; *पल्स; फास्फ;* ब्रायो; मॅग-का; ऱ्हस-टा;** लॅके; लायको; **सल्फ; सिलि; सिंको.**

अनेक :— आर्से; सेनेसि.

अपघात :— आर्से; ग्रफाय.

आग, ठळक, स्पष्ट वगैरे :— अनाया; कॅनॅबि; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; **ट्युब; फास्फ;** रेडि; लायको; लारो; **ऱ्हस-टा;** सल्फ; **सिलि;** हायासा; हेपार.

आदल्यादिवशी घडलेल्या गोष्टी :— ब्रायो.

उडतो आहोत :— एपि; लॅट्रो; स्टिक्टा.

उदास :— प्लॅन्ट.

कष्टदायक कामे :– आर्नि; एकिने; पल्स; ब्रायो; ऱ्हस-टा.
किळसवाणी :– लॅके.
खरी वाटतात :– आर्जे-मे; रेडि.
चमत्कारिक :– ओपि; कल्क-आयो; कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि; नेट्र-मू; लॅके.
चोर, दरोडेखोर :– अल्युमि; नेट्र-मू; मॅग-का.
जनावरे, किडे वगैरे :– आर्नि; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; मर्क्यु.
साप :– आर्जे-ना; लॅक-कॅ; रॅनन-क्लि.
डाव्या कुशीवर निजल्याने :– सेपि.
दररोजची कामे किंवा अडचणी :– नक्स-व्हा; पल्स; **ब्रायो; ऱ्हस-टा.**
पडण्याची :– डिजि; **थूजा;** बेला; संबुल.
जाग येते, झोप लागताना :– बेला; लॅके; सल्फ; सिलि.
पहिल्या झोपेत :– सिलि.
पाण्यावर आहोत :– व्हेरा-व्हि.
प्रवास :– कलि-ना.
प्रेत :– अनाका.
फार पूर्वी घडलेल्या गोष्टी :– सिलि.
बुडण्याची :– व्हेरा-व्हि.
भयंकर :– अमो-मू; कलि-का; कलि-मू; कॅल्क-का; कोक्यु; क्रोटे-हा; ग्रफाय; ट्युब; नेट्र-मू; पल्स; लायको.
तीच तीच पुनः पुन्हा :– इग्ने.
मरण स्वतःचे :– लॅके.
मुलाचेच, स्वतःचा, तुकडे जोडीत आहोत :– डिक्टा; फास्फ.
मेलेली माणसे :– आर्से; थूजा; फास्फ; मॅग-का.
रडणे स्वतः :– क्रिआसो; ग्लोनो; प्लॅन्ट; सिलि; स्ट्रमो.
लघवीला होत आहे :– क्रिआसो; लॅक-कॅ; सेनेगा; सेपि.
लज्जास्पद :– कोनि; ट्यूब.
वैषयिक :– अमो-मू; ओपि; नक्स-व्हा; नेट्र-का; फास्फ-ॲसि; व्हाओ-ट्रा; लॅके; सेनेसि; स्ट्रॅफि.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :– कलि-का; कॅल्क-का.
संभोग करण्याची :– बोरा; संबुल.
साप :– आर्जे-ना; लॅक-कॅ; लॅके; रॅनन-स्क्लि.
सुखकारक :– ***ओपि;* कल्क-का;** नक्स-व्हा; **नेट्र-का; पल्स;** व्हाओ-ट्रा; सेपि; स्टॅफि.

———–

अनुक्रमणिका

थंडी वाजणे- शहारे- गारपणा

सर्वसाधारण :— अ‍ॅन्टी-क्रू; अ‍ॅन्टी-टा; **अरानि;** आरम-मे; **आर्नि; आर्से;** इग्ने; इपि; कॅन्था; **कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; **किनि-स;** केलि; गेल्से; ग्रफाय; थायरा; **नक्स-मो;** नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; ***नेट्र-मू; पल्स;*** **मेनि;** ***मोस्क;*** **युपे-पर;** ऱ्हस-टा; लॅक-डि; ***लायको; व्हेरा-आ;*** **साबा; सिलि; सिंको;** सिंफा; सेपि; **स्टॅफि;** हेपार.

अनियमित :— आर्से; नक्स-व्हा; पल्स; **सेपि; सोरि.**

अंतर्गत :— अनाका; **आर्से;** एपि; **कॅल्क-का;** कास्टि; कोक्यु; डिजि; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; मर्क्यु; **लारो; सल्फ;** हेपार.

अंथरुणाच्या बाहेर हात काढले तर :— टरेन्टु; **ट्युब; नक्स-व्हा; बॅरि-का;** ऱ्हस-टा; हेपार.

अंथरुणात वळताना :— नक्स-व्हा; पल्स.

आचके आल्यानंतर :— कुप्रं.

उदरात :— ॲम्ब्रा; आर्से; इग्ने; एपि; फास्फ; **व्हेरा-आ;** सेपि.
आग होऊन :— फास्फ.

उन्हाळ्यात :— सोरि.

उन्हात जा हो :— नेट्र-मू.
ब वा :— अनाका; कोनि.

एका बाजूस :— कार्बो-व्हेजि; **कास्टि;** कोनि; **ड्रोसे;** थूजा; नक्स-व्हा; **पल्स;** पॅरि; **ब्रायो; मोस्क;** लायको; सिलि.
आचके येताना :— सिलि.
उजव्या :— केलि; बॅरि-का; ब्रायो; ऱ्हस-टा; साबि.
डावी कढत आहे असे वाटते :— पॅरिस.
डाव्या :— कार्बो-व्हेजि; कास्टि; ड्रोसे; थूजा; लायको; सल्फ.

एखाद्या अवयवात किंवा जागी :— आर्से; इग्ने; कलि-का; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; केलि; **डल्का;** नेट्र-मू; ***पल्स;*** प्लॅटि; फास्फ-ॲसि; बर्बे; मेनि; **ऱ्हस-टा;** लायको; ***व्हेरा-आ;*** सल्फ; सिकेल; सिलि; सिस्ट; सिंको; **सेपि; स्पायजे.**
डोक्याला :— ग्लोनो.
दुसरी जागा कढत :— एपि; कामो; ब्रायो.

[अनुक्रमणिका](#)

ओठात सुरू होते :— **ब्रायो.**

कंड सुटून :— मेझे.

कंपयुक्त :— अनाका; अ‍ॅन्टी-टा; प्लॅटि; सिलि.

काळजी (चिंता) **मुळे :**— ट्युब.

खाजविताना :— अगारि; पेट्रो; मेझे.

खाताना :— असार; आर्से; कलि-का; कार्बो-अ‍ॅनि; टॅरॅक्स; बेला; रॅनन-ब.

खाल्यानंतर ब वा :— अ‍ॅम्ब्रा; आयो.

खोकताना :— एपि; थूजा; पल्स; युपे-पर.

गार पाणी, अंगावर ओतल्याप्रमाणे :— **मर्क्यु;** लेडम.
टाकल्याप्रमाणे :— आर्नि; व्हस-टा.

गुंगी येऊन :— अ‍ॅन्टी-टा; ***ओपि;*** कॅम्फ; केलि; गेल्से; नक्स-मो; व्हेरा-आ.

गुदमरल्यासारखे वाटून :— आर्जे-ना; मॅग-फा.

घाम येत असताना :— कामो; ट्युब; नक्स-व्हा; पल्स; युपे-पर; लॅके.

चालताना :— सिंको.

जागे झाल्यानंतर :— अल्युमि; आर्नि.
प्रत्येकवेळी :— अमो-मू.

जांभया येताना :— कार्बो-अ‍ॅनि; क्रिआसो; थूजा; मेनि.

झोपेत :— बोरा.

तापल्यामुळे (उन्हाने, शेकाने वगैरे) :— **कार्बो-व्हेजि; पल्स;** सॅम्बुक; **सिलि;** व्हेरा-आ.

तापात :— आर्से; इग्ने; **गेल्से;** नक्स-व्हा; व्हस-टा; सल्फ.
बराच वेळ :— पायरो; पोडो.

दाबल्याने ब वा :— फास्फ; **ब्रायो.**

दुःखा (शोक) **मुळे :**— इग्ने; गेल्से.

धरून ठेवावे, दुसऱ्याने असे वाटते :— गेल्से; लॅके.

नसानसातून :— अमो-का; अरानि; इलाप्स; कलि-बाय; कॅल्क-का; मोस्क; सिनाबा.

नंतर ताप, पुन्हा थंडी :— थायरा.

नाकातून रक्त येताना :— थूजा.

नाळगुद, जलोदरात :— आर्से; एपि; हेलेबो.

निजल्याने :— पल्स.
  पाठीवर :— टेल्यु.

पाठीत सुरू होते :— **कॅप्सि;** कास्टि; कोक्यु; **गेल्से;** डल्का; **नेट्र-म;** पल्स; बेला; **युपे-पर; ऱ्हस-टा; लॅके;** लायको; सल्फ; सिकेल; सेपि; स्टॅफि; स्ट्रांशि; हायासा.

पांघरूण, नकोसे वाटते किंवा (उष्णतेने) **जा हो :**— **इपि; एपि;** कॅम्फ; कॅल्क-स; **पल्स;** लेडम; सिकेल; सेपि.
  जरा हलले तर :— आर्नि; नक्स-व्हा.
  दूर केले तर :— नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; सिलि; हेपार.
  बरे वाटत नाही :— लायको.

पिण्याने जा हो :— असार; आर्से; **कप्सि; केलि; नक्स-व्हा; युपे-पर;** लॅके; व्हेरा-आ; सिंको.
  गरम पेय जा हो :— अल्युमि; पल्स; बेला.
  ब वा :— **कास्टि;** कुप्रं; मॅन्सि.

बडबड करावीशी वाटते :— पोडो.

बसण्याने ब वा :— इग्ने; नक्स-व्हा.

बाह्यांगात :— अमो-मू; आर्से; ***इग्ने;*** ओलिअं; कॅम्फ; **झिंक; नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; ***व्हेरा-आ.***

बोटाची टोके बधिर होतात :— स्टॅनम.

भिजल्यामुळे :— थूजा; **ऱ्हस-टा;** लाप्पा; **लेडम.**

अनुक्रमणिका

भीतीमुळे :— गेल्से; झिंक-व्हॅले.

मानसिक श्रमानंतर :— झिंक-व्हले; नक्स-व्हा.

मुंग्या आल्याप्रमाणे :— मर्क्यु.

मूत्राशयात सुरू होते :— सार्सा.

रात्री :— पायरो.

लघवी, करताना :— थूजा; नाय-ॲसि; प्लॅटि.
  तुंबल्याने :— मोडो.

लाटावर लाटा येऊन :— कार्बो-ॲनि.

लिहिताना :— अगारि.

व ताप आलटून पालटून :— **अमो-मू; आर्से;** ओलि-ॲनि; **कॅल्क-का;** कामो; कोक्यु; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;* बेला;** ब्रायो; मर्क्यु; युरे-पर; **ऱ्हस-टा;** लॅके; सॅम्बुक; **सिंको; हेपार;** हैड्रास्टि.
  भीती, भिण्यामुळे :— लायको.

वाऱ्यात :— सॅनिकु.

विकार झालेल्या भागात :— आर्से; काल्चि; कोक्यु; ब्रायो; मेझे; **ऱ्हस-टा;** लॅके; **लेडम; सिकेल;** सिलि.

विटाळ जाताना :— पल्स; सल्फ; सिलि; सेपि.

विटाळशी होण्याचे अगोदर :— पल्स; लायको; सिलि.

वेगळ्या तऱ्हेने प्रत्येक वेळी :— इग्ने; पल्स.

वेदना होत असताना :— अगारि; आर्से; **कॅप्सि;** कॅल्क-का; कास्टि; **कोलो;** डल्का; पल्स; बोव्हि; **मेझे; *सेपि.***

वेळ बदलून, पूर्वीपेक्षा अगोदर :— *आर्से;* एपि; किनि-स; ***नक्स-व्हा;* नेट्र-मू; ब्रायो; सिंको.**
  किंवा उशिरा :— इग्ने; ब्रायो.
  उशिरा :— इग्ने; **इपि; *गॅम्बो;*** सिंको.

शौचानंतर :— कॅन्था; प्लॅटि; व्हिअम.

अनुक्रमणिका

श्रमानंतर :– आर्से; झिंक-व्हॅले; प्लंबं.

संभोगानंतर :– नेट्र-मू.

सूर्यास्त झाल्यावर :– आर्से; इग्ने; पल्स.

स्पर्शाने जा हो :– अको; नक्स-व्हा; लायको; **सिंको;** स्पायजे.

हातापायाना :– अम्ब्रा; **कार्बो-व्हेजि;** कास्टि; पल्स; बेला; सिकेल; सिलि.

हात (पंजा) **व पाऊल यातून सुरू होते :–** डिजि.

हातात गार पदार्थ धरल्याने :– झिंक.

हातांच्या हालचालीने :– ऱ्हस-टा.

हालचाल, जरा केली तर :– आर्से; **नक्स-व्हा; स्पायजे.**

हिस्टेरिआत :– थेरि.

हुडहुडी :– आर्से; किनी-स; गेल्से; नक्स-व्हा; **नेट्र-मू;** नेट्र-स; **पल्स;** पायरो; फास्फ; **युपे-पर;** सिंको; हेपार.

भीतीमुळे :– मर्क्यु.

श्वास आत घेताना :– ब्रोमि.

—————

अनुक्रमणिका

ज्वर -(ताप) आग- उष्णता

सर्वसाधारण :— ***अको;*** ॲन्टी-टा; आर्नि; ***आर्से;*** इग्ने; इपि; **एपि;** ओपि; कलि-स; **कॅन्था;** कॅप्सि; कामो; **कार्बो-व्हेजि; कास्टि;** किनि-स; कोनि; **गेल्से;** टॅरॅक्स; ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-मू; पल्स;** पिक्रि-ॲसि; ***फास्फ;*** फेरम-फा; ***बेला; ब्रायो;*** **मर्क्यु;** मर्क्यु-को; मेडो; मेझे; ***ऱ्हस-टा;*** लॅके; ***लायको;*** व्हेरा-आ; **सल्फ;** सॅन्वि; सिंको.

अतिज्वर (१०२° च्या वर) :— आयो; किनि-आर्से; **पायरो;** फास्फ; **बॅप्टि; सल्फ;** व्हेरा-व्हि.

अंतर्गत :— अको; आर्नि; **आर्से;** टॅबॅकं; **नक्स-व्हा;** फास्फ; फास्फ-ॲसि; **बेला;** ब्रायो; मॅग-का; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लारो; **व्हेरा-आ;** सल्फ; सल्फ-आयो.

बाहेरचे भाग गार :— अको; ॲन्टी-टा; आयो; आर्नि; **आर्से;** इग्ने; इपि; एपि; कलि-का; कॅल्क-का; **कॅम्फ;** काफि; कामो; कार्बो-व्हेजि; डिजि; ड्रोसे; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; प्लॅटि; फास्फ-ॲसि; बेला; मेझे; मोस्क; ऱ्हस-टा; **व्हेरा-आ;** सल्फ; सिना; हायासा.

आग, कोरडी :— ***अको;*** **आर्से; एपि; ओपि; कार्बो-व्हेजि; डल्का; ट्यूब; गेल्से; नक्स-व्हा;** पल्स; फास्फ; बेला; ब्रायो; म्युरि-ॲसि; सिकेल.

सहन होत नाही :— साबि.

आल्यासारखा वाटतो पण नसतो :— अरानि; पायरो; सल्फ; स्टॅफि.

आव झाली असताना :— नक्स-व्हा; बॅप्टि; फेरम-फा.

आवाजामुळे :— ब्रायो.

इन्फ्लुएंझा :— कास्टि; कुप्रम; गेल्से; फेरम-फा; बॅप्टि; ब्रायो; मर्क्यु; **युपे-पर; ऱ्हस-टा.**

उघडे रहावेसे वाटते :— पांघरूण नको वाटते पहा.

एका बाजूस (जास्त असतो) :— अल्युमि; कामो; डिजि; नक्स-व्हा; पल्स; पॅरि; ब्रायो; मोस्क; लायको.

उजव्या :— अल्युमि; फास्फ.

डाव्या :— ऱ्हस-टा; लायको; स्टॅनम.

निजलेल्या :— मॅग-मू.

एखाद्या भागात :— अको; अल्युमि; ***आर्से;*** **एपि; कॅन्था;** कॅल्क-का; कॅप्सि; कार्बो-व्हेजि; कामो; कास्टि; डिजि; **नक्स-व्हा; पल्स;** ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; **बेला;** बोरा; ब्रायो; **मर्क्यु;** मोस्क; **ऱ्हस-टा;** लायको; व्हेरा-व्हि; ***सल्फ;*** सेपि.

अंतर्गत :— अको; कॅन्था; टॅबॅकं; फास्फ; बेला; ब्रायो; लारो; सल्फ; सल्फ-आयो.

बाह्यांगात :— आर्से; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बेला; मर्क्यु; सल्फ.

अनुक्रमणिका

खाण्यानंतर जा हो :— ट्युब; फास्फ.

ब वा :— अनाका; सिंको.

खालून वर :— फास्फ; सल्फ; सेपि.

खोकताना जा हो :— आर्नि; आर्से; इग्ने; नेट्र-मू; म्युरि-ॲसि; सिंको.

गरम पेयाने जा हो :— संबुल.

घाम, आल्याने ब वा :— आर्से; ऱ्हस-टा; लायको.

येत नाही :— आर्से; कॅक्ट; गेल्से; नक्स-मो; बेला; ब्रायो.

येतो, पण ताप कमी होत नाही :— अल्युमि; ओपि; कॅप्सि; कोनि; ट्युब; नेट्र-का; पल्स; पायरो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; मेडो; मेझे; व्हेरा-व्हि; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सोरि; स्टॅनम; स्ट्रमो; हेलेबो.

नंतर थंडी वाजते :— कलाडि; कलि-बाय.

मांड्याना :— स्पांजि.

गार :— कॅप्सि.

घेऱ्या येतात :— अर्टि.

चढ, उतार सारखी :— एकिने; किन-आर्से; **झिंक; पायरो;** व्हेरा-व्हि.

चमत्कारिक, त्रासदायक :— व्हॅले.

चोरटा :— आर्से; ट्युब; सल्फ; सिंको.

झोपेत जा हो :— ओपि; **कलाडि;** मेझे; **सॅम्बुक.**

ब वा :— **कलाडि;** फास्फ; सेपि.

तहानेऐवजी पंख्याने वारे घ्यावेसे वाटते :— कार्बो-व्हेजि.

थंड वारे व पांघरूण दोन्ही सोसत नाही :— कोक्यु; कोरा-रु.

थंडी न वाजता :— आर्से; एपि; कामो; गेल्से; बेला; ब्रायो; ऱ्हस-टा.

थंडी व ज्वर आलटून पालटून :— थंडी पहा.

दुग्धज्वर (स्तनात दूध येताना येणारा) :— अको; **कॅल्क-का;** कामो; **ब्रायो.**

अनुक्रमणिका

दोषी (सेप्टिक, टायफाईड, सतत बाळंत वगैरे) :— ॲन्थ्रा; अमो-का; आर्नि; ***आर्से;*** इलाप्स; एकिने; ऐलान्थ; कलि-का; कलि-फा; कल्क-का; कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो; क्रोटे-हा; झिंक; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पल्स; पायरो; फास्फ; फेरम; बॅप्टि; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सिकेल; सिंको; स्ट्रमो; हायासा.

अर्धवट बेशुद्ध, धुंदी :— ओपि; कार्बो-व्हेजि; झिंक; फास्फ-ॲसि; बॅप्टि; म्युरि-ॲसि; हायासा; हेलेबो.

आतड्यात रक्तस्त्राव, दुर्गंधी शौच व शक्तिपात :— म्युरि-ॲसि.

पूर्ण बेशुद्ध :— ओपि; हायासा; हेलेबो.

धास्ती, भीतीमुळे :— चिनोपो.

पंजे गार :— थूजा.

पाऊले गार :— टरेन्टु.

पाळ्या अनियमित :— आर्से; नक्स-व्हा; पल्स; सेपि; सोरि.

पांघरूण, घ्यावेसे वाटते :— इग्ने; कलि-आयो; ट्युब; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-स; पल्स; पायरो; **मॅग-का;** ऱ्हस-टा; सॅम्बुक; सिल्ला; सोरि; स्ट्रमो; हेपार.

नको वाटते (उघडे रहावेसे वाटते) :— **इग्ने; एपि;** ओपि; नेट्र-मू; **पल्स;** म्यूरि-ॲसि; सिंको.

पीतज्वर (येलो फिव्हर) :— आर्से; कॅन्था; कार्बो-व्हेजि; क्रोटे-हा; नक्स-व्हा.

पुनःपुनः उलटणारा :— **कॅल्क-का; ट्युब; फेरम; सल्फ; सोरि.**

प्लेग :— आर्से; इग्ने; क्रोटे-हा; टरेन्टु-कु; पायरो; फास्फ; लॅके.

मलेरिआ :— विषम पहा.

बाळंतज्वर — (दोषी पहा) :— आर्नि; आर्से; एकिने; **ओपि;** पल्स; **पायरो;** फास्फ; **बेला;** ***ऱ्हस-टा;*** **लॅके; लायको;** ***सल्फ.***

विटाळ (बाळंतपणानंतरचा) **बंद झाल्यामुळे** :— **लायको; सल्फ.**

बाह्यांगात :— **अको;** आर्से; **इग्ने; कॅन्था;** कामो; पल्स; **बेला;** ब्रायो; ऱ्हस-टा; सिलि; स्ट्रमो.

मानसिक श्रमाने :— स्पांजि.

अनुक्रमणिका

रात्री, जा हो :– अर्टि; आयो; **आर्से;** कॅल्क-का; कामो; ग्रफाय; ***पल्स;*** पेट्रो; फास्फ; बॅप्टि; बेला; मर्क्यु; लॅके; सल्फ; **सिलि; हेपार.**

मधुन मधुन येणारा :– फ्लुओ-ॲसि.

विटाळसेपणी :– ग्रफाय; **पायरो;** फास्फ; ऱ्होडो; **सेपि.**

विषम (मलेरिआ, हिवताप, नियमित वेळी होणारे विकार पहा) :– आर्से; कलि-स; कॅल्क-का; टरेन्टु; ट्यूब; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; नेट्र-मूर; नेट्र-स; पायरो; सल्फ; सोरि.

विस्फोटक (देवी, गोवर, कांजिण्या) :– **अको;** एपि; काफि; पल्स; फास्फ; बेला; ब्रायो; मर्क्यु; युफ्रे; ऱ्हस-टा; सल्फ.

कांजिण्या :– ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा; पल्स; बेला; **ऱ्हस-टा; लेडम.**

गोवर :– ***अको;*** आर्से; कलि-बाय; कलि-मू; कॅम्फ; काफि; ड्रोसे; ***पल्स;*** फास्फ; फेरम-फा; **ब्रायो;** युफ्रे; स्टिक्टा.

पोटी पडला तर (चांगला उगवला नाहीतर) :– **इपि; झिंक;** कुप्रम; पल्स; फास्फ; **ब्रायो;** ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; **स्ट्रमो.**

देवी :– ॲन्टी-टा; आर्से; **थूजा;** पल्स; **मर्क्यु;** बॅप्टि; **ऱ्हस-टा; व्हेरिओ;** सल्फ.

वरून खाली :– अल्युमि; कास्टि; बेला.

वेदनामुळे :– कामो; कार्बो-व्हेजि.

पोटातील :– सिकेल.

वेदनायुक्त :– कॅन्था; ब्रायो; ऱ्हस-टा.

वेदनारहित :– फास्फ; फास्फ-ॲसि.

वेळा बदलून, प्रत्येक वेळी अगोदर :– नक्स-व्हा.

सतत ज्वर (दोषी पहा) :– आरम-ट्रा; काल्चि; गेल्से.

संतत ज्वर (केव्हा तरी कमी होतो पण अजीबात उतरत नाही) :– आर्से; कामो; गेल्से; बेला; ब्रायो; मर्क्यु.

दुपारानंतर :– आर्से; गेल्से; बेला; लॅके.

संध्याकाळी :– बेला; ऱ्हस-टा; लायको.

रात्री :– आर्से; मर्क्यु; ऱ्हस-टा.

लहान मुलांचा :– अको; कामो; **गेल्से; बेला.**

संभाषणाने जा हो :– सेपि.

अनुक्रमणिका

संभोगानंतर :– ग्रफाय; नक्स-व्हा.

हालचाल केल्याने जा हो :– कॅम्फ; नक्स-व्हा; **सिंको; सेपि.**
ब वा :– कॅप्सि; पल्स; फास्फ; लायको.

हुडहुडी भरून :– आर्नि; कास्टि; गेल्से; नक्स-व्हा; सल्फ.

क्षयी :– आयो; आर्से; आर्से-आयो; कॅप्सि; किनि-आर्से; ट्युब; फास्फ; फेरम-फा; बॅप्टि; सॅन्वि; सिलि; सेपि.

―――――

अनुक्रमणिका

घाम

साधारणपणे जास्त किंवा लवकर येण्याची प्रवृत्ति :— अगारि; अॅन्टी-टा; इपि; ओपि; कलि-का; ***कॅल्क-का;*** **ग्रफाय;** ट्युब; ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-का;** नेट्र-मू; ***फास्फ;*** **फास्फ-अॅसि; फेरम;** मर्क्यु; मर्क्यु-सा; मेडो; लॅके; ***लायको;*** **व्हेरा-आ; सल्फ; सॅम्बुक;** सिलि; ***सिंको; सेपि;*** सोरि; स्टॅनम; स्टॅफि; **हेपार.**

अनोळखी इसमांच्या देखत :— बॅरि-का; सेपि.

आग होऊन :— नेट्र-का; मेझे.

आंघोळीने ब वा :— थूजा.

आचके येताना :— बुफो; बेला.

उघडे राहिल्याने ब वा :— कामो; लायको; लेडम; सिकेल.

उघड्या भागावर :— थूजा; पल्स.

उजव्या कुशीवर निजल्याने :— लॅके.

एकाएकी सुरू होतो :— इपि; कार्बो-व्हेजि; क्रोटे-हा.
व एकदम बंद होतो :— बेला.

एका बाजूस :— थूजा; **नक्स-व्हा;** पल्स; पेट्रो; सल्फ.
उजव्या :— पल्स; फास्फ.
डाव्या :— पल्स; **बॅरि-का;** सिंको.
न निजलेल्या :— थूजा; बेन्झा-अॅसि.
निजलेल्या :— नाय-अॅसि; सिंको.

एखाद्या भागाला :— इग्ने; एपि; ***कॅल्क-का;*** कार्बो-व्हेजि; कास्टि; थूजा; नक्स-व्हा; पल्स; फास्फ; बॅरि-का; मर्क्यु-को; मेझे; व्हेरा-आ; **सल्फ; लिलि;** ***सेपि;*** सेले.
शरीराच्या, वरच्या :— असार; ओपि; कलि-का; **कॅल्क-का; ट्युब;** पॅरि; सिलि.
खालच्या :— क्रोक.
पुढील भागाला :— आर्जे-मे; कोक्यु; फास्फ; सेले.

कढत :— इग्ने; इपि; ***ओपि; कामो;*** कोनि; नक्स-व्हा; नेट्र-का; ***बेला;*** **व्हाओ-ट्रा;** सॅन्वि; **साबा; सेपि;** सोरि; **स्टॅनम; स्ट्रमो.**
त्यामुळे चैन पडत नाही :— कॅल्क-का; सेपि.

अनुक्रमणिका

कपडे कडक होतात :– नेट्र-मू; मर्क्यु; सेले.

करवडणारा :– कामो; टरेन्टु; फ्लुओ-ॲसि.

कंड सुटते :– ओपि; कामो; ऱ्हस-टा.

कामात असताना :– बर्बे.

केस कडक होतात :– सेले.

खाताना :– कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; नेट्र-मू.
  गरम :– फास्फ; सल्फु-ॲसि.
  ब वा :– लॅके.

खोकताना :– आर्से; **कार्बो-व्हेजि; ट्युब;** फास्फ; सॅम्बुक; सेपि; ***हेपार.***

खोलीत :– इपि; पल्स.

गार :– अमो-का; **ॲन्टी-टा; आर्से;** इपि; **कम्फ;** कॅस्टो; ***कार्बो-व्हेजि;*** कोक्यु; ड्रोसे; फेरम; मर्क्यु; मर्क्यु-को; लायको; ***व्हेरा-आ;*** व्हेरा-व्हि; **सिकेल; सिंको;** सेपि; हेपार.
  एकदम सुरू होतो :– क्रोटे-हा.
  कपाळावर :– कपाळ पहा.
  गरम पेयाने :– सल्फु-ॲसि.
  खोकताना :– ॲन्टी-टा; व्हेरा-आ.
  लघवीनंतर :– बेला.
  शौचास होताना :– प्लंबं.
  श्रमाने, अगदी थोड्या, मानसिक किवा शारीरिक :– सेपि; हेपार.
  हृदयाची धडधड होत असताना :– अमो-का.

चालताना ब वा :– थूजा; पल्स.

चिकट :– आर्से; कलि-बाय; कॅम्फ; कामो; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; फेरम-फा; **मर्क्यु; लायको;** व्हेरा-आ; **व्हेरा-व्हि.**
  गार, रक्तस्त्राव होत असताना :– सिंको.

चेहऱ्याशिवाय सर्व शरीराला :– ऱ्हस-टा; सिकेल.

जागे झाल्यानंतर :– ड्रोसे; पॅरि; **सल्फ; *सॅम्बुक;* सेपि.**

अनुक्रमणिका

जागे असतानाच फक्त :— *सॅम्बुक;* सेपि.

डोक्याशिवाय सर्व शरीराला :— थूजा; ऱ्हस-टा; सॅम्बुक.

डोळे मिटल्यानंतर :— कोनि; ब्रायो; लॅके.

झोप लागताना :— आर्से; टॅरॅक्स; थूजा; मर्क्यु; म्युरि-ॲसि; सल्फ.

झोपेत :— कामो; केलि; कोनि; थूजा; पल्स; प्लॅटि; बेला; मेझे; ऱ्हस-टा; सिलि; सिंको; सेले; हायासा.

गाढ :— पल्स.

येत नाही, फक्त जागेपणी :— *सॅम्बुक.*

ठिकठिकाणी (लहान लहान जागी) :— टेल्यु; पेट्रो; मर्क्यु.

तेलकट (तेलकटपणा पहा) :— थायरा; थूजा; ब्रायो; **मर्क्यु;** मॅग-का; सिंको; स्ट्रमो.

थकवा आणणारा :— आयो; कम्फ; कॅल्क-फा; किनि-स; ट्युब; फास्फ; फेरम-मे; ब्रायो; मर्क्यु; सॅम्बुक; सिंको; सेपि; सोरि.

बाळंतपणानंतर :— सॅम्बुक.

थर जमतो, खारट :— नेट्र-मू; सेले.

थंडी व घाम आलटून पालटून :— आर्से; नक्स-व्हा; मेझे; सिंको; स्पायजे.

थंडी वाजत असताना :— टॅबॅकं.

थंडी बंद झाल्यानंतर :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; हेपार.

थोडा :— अल्युमि; ग्रफाय.

दम लागलेला असताना :— आर्से; कार्बो-व्हेजि.

दुःखदायक बातमी ऐकल्यामुळे :— कॅल्क-फा.

दुर्गंधी :— आर्नि; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; पल्स; पेट्रो; बॅप्टि; बॅरि-का; मर्क्यु; व्हेरिओ; सल्फ; सेपि; सिलि; स्टॅफि.

कुजलेल्या अंड्याचा वास :— स्टॅफि.

खोकल्यानंतर :— हेपार.

अनुक्रमणिका

धारा लागतात :— अमिल-ना; इपि; एपि; **काल्चि;** क्रोटे-हा; जॅबो; टॅबॅकं; थूजा; नेट्र-का; फास्फ; **बेला;** मर्क्यु-सा; लॅके; व्हॅले; सॅम्बुक.
मंडळीत बसल्याने :— थूजा.

धुतला जात नाही :— मर्क्यु; मॅग-का.

नंतर थंडी वाजते :— कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; हेपार.

परक्या इसमाजवळ :— अनोळखी इसमादेखत पहा.

पांघरुणाने (उष्णतेने) **ब वा :**— **क्लिमॅटि;** ग्रफाय; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-का; ऱ्हस-टा; **सॅम्बुक;** स्ट्रांशि; हेपार.
काढल्याने ब वा :— कामो; लायको; लेडम; सिकेल.

पांढरा डाग पडतो :— सेले.

पिवळा डाग पडतो :— कार्बो-ॲनि; ग्रफाय; थूजा; मर्क्यु; लॅके; सेले.

बसलेले असताना :— आर्से.

बराच वेळ येत राहतो :— कास्टि; फेरम; **मर्क्यु;** सॅम्बुक; हेपार.

बेशुद्धीत :— बेन्झा-ॲसि.

भरपूर येतो :— कॅल्क-हैपो; **कार्बो-ॲनि;** टरेन्टु; टिलि; ट्युब; थायरा; **बेला; फास्फ-ॲसि;** सल्फु-ॲसि; **सिलि; सिंको;** सोरि.
जुनाट हगवणीत :— ट्युब.
थोडे शहारे येऊन :— बोथ्रा.

भावनामुळे :— ऱ्हस-टा; सेपि.
भीती (भिणे) :— अनाका; **ओपि.**

मंडळीत बसल्याने :— थूजा.

माशा अंगावर बसतात :— कलाडि.

येऊन ब वा नाही :— लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

येण्याचे बंद होते :— कॅल्क-का; ***कामो;*** काल्चि; कोलो; **डल्का; बेला; ब्रायो;** ***ऱ्हस-टा;*** **लॅके; सल्फ; सिलि;** ***सिंको;*** सेपि; सोरि; स्ट्रमो.

अनुक्रमणिका

येत नाही तापात :— ज्वर पहा.

येतो आहे असे वाटते पण येत नाही :— इग्ने; स्टॅनम.

रक्ताचा :— क्रोटे-हा; नक्स-मो; लॅके.

रागामुळे :— सेपि.

रात्री :— आर्से; **कलि-का;** कलि-स; कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोनि; टॅरॅक्स; थूजा; **पल्स;** पेट्रो; प्रून-स्पा; **मर्क्यु;** लॅके; सल्फ; सॅम्बुक; **सिलि;** सेपि; स्ट्रांशि; **हेपार.**
जागे झाल्यानंतर :— सॅम्बुक.
पहिल्या झोपेत :— आर्से.
नंतर :— लॅके.
सर्व :— फास्फ.
क्षयरोगात :— आर्से; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; फास्फ; फास्फ-ॲसि; फेरम-मे; ब्रायो; सॅम्बुक; सल्फ; सिलि; सिंको; स्टॅनम.

लहान जागी :— ठिकठिकाणी पहा.

लाल व डाग पडतो :— नक्स-मो; लॅके.

लिहिताना :— कलि-का; ट्युब; सल्फ; **सेपि;** सोरि; हेपार.

वात सरताना :— कलि-बाय.

वाफा निघतात :— सोरि.

वास, कस्तुरीप्रमाणे :— एपि; सल्फ.
कांदा लसणीसारखा :— आर्टेम; कलि-फा; बोव्हि; लायको.
कुबट :— थायरा; थूजा; पल्स; स्टॅनम; सोरि.
गोड :— कलाडि.
दुर्गंधी :— दुर्गंधी पहा.
लघवीसारखा :— कन्था; नाय-ॲसि.

विकार झालेल्या भागात :— ॲम्ब्रा; ॲन्टी-टा; कलि-का; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सिलि.

विटाळसेपणी :— ग्रफाय; नक्स-व्हा; व्हेरा-आ.

वीर्यपातानंतर :— कॅल्क-का; सेपि.

अनुक्रमणिका

वेदना, होताना :— कामो; नेट्र-का; पल्स; **मर्क्यु; ऱ्हस-टा;** लॅके; सेपि.
होत असलेल्या भागात :— कलि-का.
जास्त, घाम जास्त :— कामो; टिलि.
संपल्यानंतर :— केलि.

शक्तिपात होत असताना :— अगारि; ॲन्टि-टा; एस्केलि; सिंको.

शहारे येऊन :— नक्स-व्हा.

शौचास, होण्याचे अगोदर :— ट्रांबि; मर्क्यु.
नंतर :— कास्टि; नेट्र-का; प्लंबं; व्हेरा-आ.
होताना :— मर्क्यु; व्हेरा-आ.

सर्दी झाली असताना :— नाय-ॲसि.

संभाषणानंतर :— ॲम्ब्रा.

संभोगानंतर :— ग्रफाय; सेपि.

सुगंधी :— बेन्झा-ॲसि.

हगवणीत :— अको; व्हेरा-आ.

हालचालीने जा हो :— मर्क्यु; मर्क्यु-को; व्हेरा-आ; सेपि; सोरि; स्टॅनम; हेपार.

हिरवा डाग पडतो :— कुप्रम.

हुडहुडी भरून :— नक्स-व्हा.

हृद्‍रोगात :— स्पांजि.

क्षयरोगात रात्री :— रात्री पहा.

———————

अनुक्रमणिका

त्वचा—कातडे

सर्वसाधारण — अस्टि; ॲम्ब्रा; ***आर्से;*** एपि; कॅल्क-का; कास्टि; ग्रफाय; थायरा; थूजा; नाय-ॲसि; पल्स; पेट्रो; फास्फ; बेला; ब्रायो; ***मर्क्यु;*** रॅनन-ब; रॅनन-स्क्लि; ***ऱ्हस-टा;*** **लॅके; लायको;** व्हाओ-ओ; व्हाओ-ट्रा; ***सल्फ;*** साबा; सार्सा; सिलि; सेपि; हेपार.

खाली :— अको; अगारि; अल्युमि; इस्कू; कोकेन; **झिंक;** थूजा; फास्फ; बेला; **ब्रोमि;** युफोर; लॅके; सिकु; **सिकेल.**

अळ्या वळवळत आहेत असे वाटते :— इनान्थ; कॅल्क-का; कोकेन; व्हेरिओ; स्ट्रमो.

बारीक गाठी :— कलि-आर्से.

दोरा आहे असे वाटते :— युफोर.

अचेतन :— (निर्जीव) :— अनाका; कलि-का; कलि-फा; **कोनि; फास्फ-ॲसि;** लायको.

आग :— **अको;** अस्टि; ***आर्से;*** एपि; कलि-बाय; टॅरॅबिं; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; ***बेला;*** ब्रायो; रेडि; ऱ्हस-टा; **लॅके;** लायको; **सल्फ;** सिलि.

ठिणग्या पडल्याप्रमाणे :— कॅल्क-फा; **सिकेल.**

तापाशिवाय :— ग्रफाय; लॅके.

पण गार :— व्हेरा-व्हि.

भाजल्याप्रमाणे :— **आर्से; कॅन्था;** रॅनन-ब.

लहान सहान जागी :— फास्फ-ॲसि; सल्फ.

स्पर्श केल्याने :— कॅन्था; फेरम.

आखडते :— ऱ्हस-टा.

अळ्या पडतात :— आर्से; कोका; नाय-ॲसि; नेट्र-का; मर्क्यु; सल्फ; सिलि; सेले.

आंघोळीने, जा हो :— आर्से; **सल्फ.**

गार पाण्याच्या जा हो :— **ॲन्टी-क्रू;** थूजा.

उड्या मारीत आहे असे वाटते :— थूजा.

उन्हाने, आलेले पुरळ :— फास्फ; लायको; सल्फ; सेपि.

काळवंडलेले :— ट्युब.

उवा होतात :— **ओलिअं; मर्क्यु;** लायको; **सल्फ;** साबा; सोरि.

ओली :— कार्बो-व्हेजि; **ग्रफाय;** लॅके; **लायको; ऱ्हस-टा.**

कडक :— **ऱ्हस-टा;** व्हेरा-आ.

अनुक्रमणिका

कडा :— ग्रफाय; नाय-ॲसि; नेट्र-फा; पेट्रो; **सल्फ;** सोरि; हेपार.

कंड :— ॲम्ब्रा; कास्टि; पेट्रो.

कढत, तापाशिवाय :— अस्टि; ग्रफाय; लॅके.

कोरडी :— कास्टि.

कमावलेल्या कातड्याप्रमाणे :— आर्से; कॅल्क-फ्लु; लायको; पेट्रो; सिलि.

कोरडी :— साबा.

करवडलेली :— आरम-ट्रा; आरम-मे; आर्नि; **इग्ने;** कॅल्क-का; कॅल्क-स; **कामो;** कार्ब-व्हेजि; ***ग्रफाय;*** नाय-ॲसि; **पल्स;** पेट्रो; बॅरि-का; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; ***लायको; सल्फ;*** सिंको; **सेपि;** सोरि; हेपार.

खाजविण्यानंतर :— ग्रफाय; पेट्रो.

कन्सर :— आर्से; कोनि; **थूजा;** रॅनन-क्लि; लायको; सेपि.

कंड :— अगारि; ॲम्ब्रा; अर्टि; ॲन्टी-क्रू; आर्से; एपि; ओपि; ओलि-ॲनि; कॅल्क-का; ***कास्टि;*** **कार्बो-व्हेजि;** कोनि; केलि; टरेन्टु; **ग्रफाय;** थूजा; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि; नेट्र-मू;** ***पल्स;*** **फास्फ;** बोव्हि; ब्रायो; ***मर्क्यु;*** मॅक-का; मेझे; ***ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ;*** सल्फ-आयो; साबि; ***सिलि;*** **सेपि;** सोरि; ***स्टॅफि;*** स्पांजि.

अंग तापले म्हणजे :— अर्टि; मर्क्यु; लायको; सल्फ; सोरि.

अंगातील कपडे काढल्याने जा हो :— कपडे काढल्यानंतर पहा.

अंथरुणात जा हो :— कलि-आर्से; पिक्रि-ॲसि; लेडम; **सल्फ;** सिली; सोरि.

आग होऊन :— ***अगारि;*** आर्से; ***एपि;*** कास्टि; ग्रफाय; पल्स; **पेट्रो;** ब्रायो; **ऱ्हस-टा; लॅके;** लायको; **सल्फ;** सिलि.

वेदना होत असलेल्या जागी :— अल्युमि.

आंघोळीनंतर :— कॅल्क-का; क्लिमॅटि; बोव्हि; मॅग-का.

ब वा :— क्लिमॅटि.

कढत पाण्याने ब वा :— सिफि.

ओकारी येईतोपर्यंत, नंतर ब वा :— इपि.

कपडे काढल्यानंतर :— ओलिअं; कोक्यु; ट्युब; नाय-ॲसि; नेट्र-स; रुमे; स्टॅफि.

ब वा :— स्ट्रांशि.

कावीळ झाली असताना :— थायरा; मिरि; हेपार.

केसाळ भागात :— ऱ्हस-टा.

अनुक्रमणिका

खाजविणे भाग पडते :— अगारि; आर्जे-मे; काफि; सोरि; स्टॅफि.
रक्त येईपर्यंत :— अल्युमि; आर्जे-मे; आर्स; सोरि.
हुळहुळे होईतोपर्यंत :— ग्रफाय; पेट्रो.

खाजविण्यानंतर, गांधी येतात :— डल्का; मेझे; ऱ्हस-टा; व्हेरा-रा.
पुरुळ येते :— अमो-का; ओलिअं.
रक्त येते :— आरम-ट्रा; लायको; सोरि.
लस येते :— ओलिअं; ग्रफाय; ऱ्हस-टा.

खाजविण्याने जा हो, ब वा :— लक्षणांचे वैशिष्ट्य पहा.

खाण्याने ब वा :— केलि.

गार पाण्यानी जा हो :— क्लिमॅटि; ट्युब.
ब वा :— कलाडि; ग्रफाय; बर्बे; मेझे.

घाम आल्याने जा हो :— मर्क्यु; ***मॅन्गॅ;*** ऱ्होडो.

चावल्याप्रमाणे :— अगारि; अर्टि; ओलि-ॲनि; **ओलिअं;** पल्स; लेडम; स्टॅफि.

चोळण्याने हळुहळु ब वा :— क्रोट-टि.

त्वचेच्या कडाना :— कडा पहा.

पुरुळ, त्वग्रोग नसताना :— अल्युमि; आर्स; मेझे.

भावनामुळे :— आर्जेना-ना;

मधुमेहात :— मॅग.

मुंग्या आल्याप्रमाणे :— अगारि; काल्चि; टरेन्टु; टेल्यु; पल्स; प्लॅटि; प्लंबं; ऱ्हस-टा; सल्फ; सेफि; स्टॅफि; स्पायजे.

म्हातारपणी :— अर्टि; अल्युमि; ओलिअं; डल्का; मर्क्यु; मेझे; सल्फ.
लहानसहान जागी :— कोनि; झिंक; **लेडम; सल्फु-ॲसि; सिलि; सेपि.**
विकार झालेल्या जागी :— अगारि.
विटाळशेपणी :— कलि-का.
वेदनायुक्त :— बॅरि-का; सल्फ; सिलि.
व, आलटुन पालटुन :— स्ट्रांशि.

अनुक्रमणिका

शेकाने ब वा :– क्लिमॅटि; **ट्युब;** रुमे.
सुखकारक :– सल्फ.
हवेने मोकळ्या जा हो :– आर्से; ओलीअं; पेट्रो; **रुमे;** हेपार.
व बा :– स्ट्रांशि.

कापल्यासारखे वाटते :– नेट्र-का; **बेला;** व्हाओ-ट्रा.

काळवंडलेली :– ट्युब.

काळे निळे चट्टे (काळेनिळे पहा) :– काल्वि; लेडम; सिकेल.

कांजिण्या :– ज्वर पहा.

कुष्ठ (महारोग) :– आर्से; क्रोटे-हा; सल्फ; सिकेल; सिलि; सेपि; हैड्रोको.
श्वेत :– अल्युमि; आर्से; आर्से-स-फ्ले; कॅल्क-फ्लु; नेट्र-का; नेट्र-मू; मर्क्यु; **सल्फ; सिलि;** सेपि.

केस उभे राहातात :– **नक्स-व्हा;** पॅरि; बुफो; व्हेरा-आ; हेलेबो.

केसाळ :– थूजा; मेडो.

कोरडी :– घाम येण्याचे बंद होते पहा.

कोंडा (खवले) **जातो :**– **आर्से;** कलि-मू; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; क्रिआसो; थायरा; नाय-ॲसि; नेट्र-का; फास्फ; मॅन्सि; मेडो; ऱ्हस-टा; लायको; **सल्फ; सिलि; सेपि.**

खपल्या :– ॲन्टि-क्रू; आर्से; ओलिअं; ***कॅल्क-का;*** **ग्रफाय; डल्का;** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पेट्रो; मॅग-मू; **मर्क्यु; मेझे;** रॅनन-ब; **ऱ्हस-टा;** लायको; ***सल्फ;*** सिलि; सोरि.
उभ्या, निमुळत्या :– सिफि; सिलि.
आग होते :– ॲन्टी-क्रू.
ओलसर :– नाय-ॲसि; व्हाओ-ट्रा; व्हिन्का; **स्टॅफि.**
खाली, चिकट लस :– व्हाओ-ट्रा.
पू :– थूजा; बोव्हि; मेझे; लायको.
चकाकणाऱ्या :– ओलिअं.
जाड :– **कलि-बाय; कॅल्क-का; पेट्रो; बोव्हि.**
टणक :– **रॅनन-ब.**
पडतात :– नाय-ॲसि.
पांढऱ्या :– आर्से.
पिंगट :– ओलिअं.
पिवळ्या :– ग्रफाय.

अनुक्रमणिका

भेगा पडलेल्या :— व्हाओ-ट्रा.
मळकट :— सोरि.
सर्व शरीरभर :— डल्का; सोरि.

खरखरीत :— आयो; आर्से; कॅलंडु; **कॅल्क-का;** ट्युब; नाय-ॲसि; **पेट्रो;** फायटो; फ्लुओ-ॲसि; बेला; **सल्फ;** साबा; **सेपि;** सोरि.

खाजविल्यानंतर रक्त येते :— आरम-ट्रा; लायको; सोरि.

गार (अंग थंड पहा) :— कलि-ना; कॅफ; कार्बो-व्हेजि; मेडो; व्हेरा-आ.
कोरडी :— कॅम्फ; नक्स-मो.

गारव्याने जा हो :— अगारि; पेट्रो; **ऱ्हस-टा;** लॅक-डि; **सोरि.**

गाठी (ठिकठिकाणी) :— ॲन्टी-क्रू; आर्जे-मे; आर्से; ग्रफाय; थूजा; बॅरि-का.
टणक :— कलि-आयो; **नेट्र-स;** सिली.
त्वचेखाली :— अल्युमि; मॅग-का.
वर :— कोनि; फास्फ; सेपि.

गुदगुल्या :— एपि; कलि-का; प्लॅटि; ऱ्हस-टा; लायको; लोबे; सल्फ; हॅमॅमे.

गोंवर — ज्वर पहा.

घट्टे :— ॲन्टी-क्रू; इग्ने; **कॅल्क-का;** ग्रफाय; फास्फ; ब्रायो; रेडि; ऱ्हस-टा; सल्फ; ***सिलि;*** सिंफाय; ***सेपि***
आग होते :— इग्ने; रॅनन-स्क्लि.
मऊ :— सिलि.
मुळे दाबल्यासारखे वाटते :— लायको; सल्फ.
वेदनायुक्त :— सल्फ.
कळा :— नेट्रमू.
नांगी मारल्याप्रमाणे :— अल्यु; कॅल्क-का; कॅल्क-स; नेट्र-का; नेट्र-मू; ऱ्हस-टा; सल्फ.
फाडल्याप्रमाणे :— लायको; सल्फ; सिलि.
हुळहुळे :— इग्ने; कार्बो-ॲनि; लायको; सिलि.

घाणेरडी :— सल्फ; सोरि.

चकचकीत :— एपि; बेला.

चट्टे पडलेली :— ऐलान्थ; पल्स; लॅके; सल्फ.
रंगीत :— आयो; लायको; सेफि.

अनुक्रमणिका

चावल्यासारखे वाटते :– पल्स; युफ्रे; लेडम; सिफि.
खाजविल्यानंतर :– ओलिअं; लॅके.

चिकट :– इथू; फास्फ.

चुणचुण (वेदना चावल्याप्रमाणे पहा) :– कलि-का; लोबे; हॅमॅमे

जन्मखूण :– आर्से; कार्बो-व्हेजि; थूजा; प्लॅटि; फास्फ; फ्लुओ-ॲसि; लायको; सल्फ; सेपि.
कोळ्याच्या जाळ्याप्रमाणे :– कार्बो-व्हेजि; थूजा; प्लॅटि; लॅके; सेपि.
गुळगुळीत :– कोनि; फास्फ; सल्फ; सेपि.

जाड :– ॲटि-क्रू; क्लिमॅटि; ग्रफाय; डल्का; पेट्रो; रेडि; ऱ्हस-टा; सल्फ; सिलि; **सेपि.**
खाजविण्यानंतर होते :– ऱ्हस-टा.

टणक :– **ॲन्टि-क्रू;** क्लिमॅटि; ग्रफाय; डल्का; पेट्रो; फास्फ; ऱ्हस-टा; सार्सा; सिलि; **सेपि.**

ठसे पडतात :– आर्से; एपि; कॅप्सि; फास्फ; **बोव्हि;** व्हेरा-आ.

डाग तांब्याच्या रंगाचे :– लॅके.
दात येताना :– कामो; बोरा; मर्क्यु; सल्फ.
निळे :– अगारि; फास्फ; व्हायपे; सेपि.
पांढरे :– कुष्ठ, श्वेत पहा.
पिंगट :– मर्क्यु; लॅके.
रक्त साखळून (त्वचेखाली) :– आर्नि; आर्से; क्रिआसो; क्रोटे-हा; टरेन्टु; पायरो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फु-ॲसि; सालिडे; सिकेल; हॅमॅमे.
थोडा, अगदी, मार लागला तरी :– अगारि.
पसरतात :– टॅरेबिं.
वृद्धपणी :– सार्सा.
रंगीबेरंगी :– आयो; लायको; सेपि.
लाल :– पिक्रि-ॲसि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सेपि.
रक्तासारखे :– कोरा-रू.

ताठलेली :– ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ.

ताणल्यासारखी :– कॅक्ट; कास्टि; नाय-ॲसि; **फास्फ;** स्ट्रांशि.

तेलकट :– स. सा. भा. पहा.

अनुक्रमणिका

त्वग्रोग (होण्याची प्रवृत्ति) :— ***आर्से;*** आर्से-आयो; कलि-का; कलि-स; ***कॅल्क-का;*** कॅल्क-स; **कास्टि; क्लिमॅटि; ग्रफाय; डल्का; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पल्स;** पेट्रो; **फास्फ;** बॅरि-का; बेला; ***मर्क्यु;*** **मेझे;** ***व्हस-टा; लॅके; लायको; सल्फ; सिलि; सेपि;*** सोरि.

इतर विकारांबरोबर आलटून पालटून :— ॲन्टी-क्रू; आर्से; कलाडि; क्रोट-टि; ग्रफाय; व्हस-टा; सल्फ; स्टॅफि; हेपार.

आव, व :— व्हस-टा.

सांधे, व :— स्टॅफि.

इसब :— अल्युमि; **आर्से;** ओलिअं; कॅल्क-का; कॅल्क-स; **कार्बो-व्हेजि; क्रिआसो;** क्रोट-टि; **क्लिमॅटि;** ***ग्रफाय; डल्का;*** **पेट्रो; फास्फ;** बेला; ***बोव्हि;*** **मर्क्यु; मेझे; रेडि; व्हस-टा; लायको; सल्फ;** सल्फ-आयो; सालिडे; सिकु; सोरि; **हेपार.**

ओलसर :— सल्फ-आयो.

कंड नसते :— सिकुटा.

कोरडा, मुलांचा :— कॅल्क-स; फ्रॅक्सि; व्हाओ-ट्रा.

दुर्गंधी :— लाप्पा; व्हिन्का.

धुण्याने जा हो :— आर्से-आयो.

भावनामुळे झालेला :— अनाका; झिंक.

लघवी बंद झाल्यामुळे :— सालिडे.

वारंवार होणारा :— कोमो.

विटाळाच्या उपद्रवाबरोबर :— मॅन्गॅन.

उगवलेले नाहीसे होतात :— आर्से; ऐलान्थ; कुप्रम; झिंक; **सल्फ;** स्ट्रमो.

उन्हाळ्यात जा हो :— कलि-बाय.

ओले, लस वाहणारे :— कॅल्क-का; कास्टि; क्रिआसो; **क्लिमॅटि; ग्रफाय;** डल्का; फास्फ-ॲसि; ***मर्क्यु;*** **व्हस-टा; लायको; सल्फ; सिकु;** सेपि.

कंड नसते :— कुप्रं-आर्से; सिकु.

केसतुड :— कलि-बाय.

केसाच्या कडेला :— कलि-फा; नेट्र-मू; पेट्रो; मेडो; सेपि; हैड्रास्टि.

कोरडे :— आरम-मे; आर्से-आयो; **कॅल्क-का;** कॅल्क-स; कार्बो-व्हेजि; फास्फ; **बॅरि-का;** ***मर्क्यु;*** मेझे; लेडम; **व्हेरा-आ; सल्फ; सिलि; सेपि; हेपार.**

खपल्या बसून :— कॅल्क-का; कोनि; ग्रफाय; मर्क्यु; व्हस-टा; लायको; सल्फ; सार्सा; सिलि; सोरि; हेपार.

एकावर एक थर :— **आर्से;** कामो; ग्रफाय; **पेट्रो; मर्क्यु; सल्फ; सेपि.**

रक्ताच्या :— मर्क्यु; **सल्फ.**

खरूज :— आर्से; कलि-स; **कार्बो-व्हेजि; कास्टि;** ***मर्क्यु;*** लायको; ***सल्फ;*** **सेपि;** सेले; सोरि; हेपार.

गजकर्ण :— आर्से; ओलि-जे; **कॅल्क-का;** कॅल्क-स; ग्रफाय; डल्का; कोनि; **क्लिमॅटि; ट्युब;** टेल्यु; नेट्र-का; **नेट्र-मू;** पेट्रो; फायटो; बेला; बोव्हि; मॅन्सि; मर्क्यु; रॅनन-ब; व्हस-टा; लायको; **सल्फ;** ***सेपि;*** हेपार.

सर्व शरीरभर :— रॅनन-ब; सोरि.

गरमी, उपदंशामुळे :— आर्से-आयो; **कलि-आयो; नाय-ॲसि; मर्क्यु; मर्क्यु**-आ-फ्ले; मर्क्यु-आ-रु; मर्क्यु-को; सिफि.

अनुक्रमणिका

चीज खाण्यामुळे :— नक्स-व्हा.
टणक शिंगाप्रमाणे :— ॲन्टी-क्रू; आर्से; ग्रफाय; बोरा; रॅनन-ब; सल्फ; **सिलि.**
तापल्यामुळे, शरीरं :— कार्बो-व्हेजि; कोनि; **नेट्र-मू;** पल्स; बोव्हि; सोरि.
तांब्याच्या रंगाचे :— आर्से; **कार्बो-ॲनि;** क्रिआसो; ऱ्हस-टा.
नागीण :— आर्से; ग्रफाय; मर्क्यु; मेझे; **रॅनन-ब; ऱ्हस-टा;** लॅके; **व्हेरिओ.**
नंतर, पिंगट डाग :— बर्बे.
निळसर डाग :— अब्रो; ॲन्टि-टा.
लाल डाग :— आरम-ट्रा.
वण :— कलि-ब्रो; कार्बो-ॲनि.
नुकत्याच उपजलेल्या मुलांचे :— डल्का.
पित्ताच्या गांधी :— अर्टि; **ॲन्टी-क्रू;** आर्से; ***एपि; कॅल्क-का;* कल्क-स; कास्टि; ग्रफाय; डल्का;** नेट्र-मू; पालिगो; **फास्फ; *ऱ्हस-टा;*** लेडम; सल्फ; **सिलि; सेपि; हेपार.**
खाजविल्याने जाहो :— डल्का; मेझे; ऱ्हस-टा; लॅके.
गार, पाणी पिण्याने जा हो :— बेला.
हवेने **जा हो :**— नाय-ॲसि; **ऱ्हस-टा;** सेपि.
ब वा :— कॅल्क-का; डल्का.
छातीत धडधड होऊन :— बोव्हि.
जुलाब होत असताना :— पल्स; बोव्हि.
जंतामुळे :— अर्टि.
तापात :— इग्ने; एपि; कोपे; ऱ्हस-टा.
तोंडे पांढरी :— **अन्ट्री-क्रू;** पल्स.
थंडी वाजताना (तापाची) :— आर्से; **नेट्र-मू; ऱ्हस-टा.**
दम्यासारख्या विकारात :— एपि.
यकृताच्या विकारात :— कॅल्क-फ्लु; टेलि; मिरि.
येण्याचे बंद केल्यानंतर :— अर्टि.
रक्तप्रदरात :— बोव्हि.
मांस खाल्ल्यानंतर :— ॲन्टी-क्रू.
मासे खाल्याने :— आर्से.
शिंपातले किंवा कवच असलेले :— ॲर्टि; टॅरॅबिं.
मुलांच्या, दीर्घकाळ राहिलेल्या :— कोपे.
वारंवार येणाऱ्या :— हेपार.
मोठमोठाल्या :— कलि-आयो.
व दमा आलटुन पालटुन :— कलाडि.
संधिवात :— अर्टि.
विटाळ गेला नाही तर :— डल्का.
विटाळ भरपूर जाताना :— रक्तप्रदर पहा.
विटाळशेपणानंतर :— क्रिआसो.
विटाळशेपणी :— कलि-का; डल्का.
सपाट :— फार्मि.

सर्दी झाली म्हणजे :— **डल्का.**
संध्याकाळी जाहो :— क्रिआसो; नक्स-व्हा.
श्रमानंतर :— अर्टि; कोनि; नेट्र-मू; **सोरि.**
ब वा :— सेपि; हेपार.
हवेत फरक पडल्याने **जा हो :**— एपि.

पुटकुळ्या :— अन्टी-क्रू; आर्से; **कास्टि; झिंक; नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; पल्स; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सल्फ; **सेपि.**
वेदनायुक्त :— आर्से; ग्रफाय; मर्क्यु; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; लॅके.

पुरुळ, दाणेदार :— अगारि; आर्से; कार्बो-व्हेजि; हेपार.
बारीक, सुंदर :— कार्बो-व्हेजि; नेट्र-मू; ऱ्हस-टा.

पुंजक्यापुंजक्यांनी :— अगारि; **कॅल्क-का;** क्रोट-टि; नेट्र-मू; ऱ्हस-टा.

प्रसाधनाच्या वस्तु वापरल्यामुळे :— बोव्हि.

फोड, काळ्या तोंडाचे :— कार्बो-व्हेजि.
खोलगट तोंडाचे :— थूजा; बोव्हि; व्हेरिओ.
निमुळते टोक असलेले :— ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा; **आर्से;** पल्स; **सिलि;** हैड्रास्टि.
पुवळलेले :— **ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा; आर्से;** कामो; ग्रफाय; **डल्का; थूजा;** नाय-ॲसि; **पल्स;** पेट्रो; **मर्क्यु; ऱ्हस-टा;** लायको; **सल्फ; सिकु;** सिलि; सेपि; स्टॅफि.
काळ्या तोंडाचे :— ॲन्था; कलि-बाय; लॅके.
पिंगट तोंडाचे :— व्हेरा-आ.
भाजल्यासारखे (लसयुक्त) :— ***आरम-ट्रा; आर्से; कॅन्था;* कास्टि; क्रोट-टि;** क्लिमॅटि; **ग्रफाय; डल्का;** नाय-ॲसि; नेट्र-का; ***नेट्र-मू;* फास्फ; मर्क्यु;** युफ्रे; ***रॅनन-ब; ऱ्हस-टा;*** लॅके; सल्फ; सेपि.
काळसर :— अन्थ्रा; ऐलान्थ.
निळे :— रॅनन-ब.
पिवळे :— अनाका; युफ्रे; रॅनन-ब.
फार मोठे :— रॅनन-स्क्लि; सिफि.
रक्ताचे :— सिकेल.
हवा असलेले :— असाफि.

भोसकून झालेल्या जखमेजागी :— सेपि.

मुरुम (यौवनपीटिका) :— कलि-ब्रो; कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा; बेला; मर्क्यु; सल्फ; सेपि; हेपार.
मुष्टिमैथुनामुळे :— फास्फ-ॲसि.
विटाळ कमी गेल्यामुळे :— सॅन्वि.
विटाळशी होण्याचे अगोदर :— ग्रफाय; सेपि; सोरि.
नंतर :— मेडो.
शरीर वाळून :— अब्रो.

मासे खाण्यानंतर :— आर्से; सेपि.

रक्त वाहते :— मर्क्यु; सल्फ.

वसंतऋतूत जा हो :— नेट्रस; सॅन्वि; **सार्सा;** सोरि.

वस्तरा लागून झालेले :— ॲन्टि-टा; ग्रफाय; टेल्यु; ऱ्हस-टा; लिथि-का; सल्फ-आयो; सिकु.

अनुक्रमणिका

वेदनायुक्त :– आर्नि; नक्स-व्हा; फास्फ; फास्फ-ॲसि; **बेला;** मर्क्यु; लॅके; लायको; सल्फ; सिलि; हेपार.
वेदनारहित :– ॲम्ब्रा; ओलिअं; कोक्यु; कोनि; **लायको;** सल्फ; सिकेल.
सपाट :– फास्फ-ॲसि; लॅके; सेपि.
सांध्यावर :– आर्से-आयो; क्लिमॅटि; ग्रफाय; डल्का; थायरा; **फास्फ;** बोरा; मर्क्यु; रॅनन-ब; सल्फ; ***सेपि;***
सोरि.
स्पर्शाने जा हो :– एपि; काफि; कोक-कॅ; थूजा; प्लंबं; मॅन्गॅ; लॅके; सिंको; हेपार.

थरथरते :– लवलवते पहा.

थंडीने जा हो :– अगारि; पेट्रो; लॅक-डि; **ऱ्हस-टा; सोरि; हेपार.**

दुर्गंधी वास येतो (दुर्गंधी पहा) :– स्ट्रमो.

देवी :– ज्वर पहा.

धावरे :– स. सा. भा. वि. पहा.

नाजुक :– पेट्रो.

नांगी मारल्याप्रमाणे वाटते (वेदना पहा) :– अर्टि; असाफि; थूजा; थेरि; स्टॅफि; हॅमॅमे.

निष्क्रिय :– अनाका; कलि-का; कलि-फा; ***कोनि;* फास्फ-ॲसि;** लायको.

निळी, दुखापतीमुळे :– आर्नि; कोनि; पल्स; बेला; लॅके; सल्फु-ॲसि.
विकार झालेल्या भागी :– लॅके.

पापुद्रे जातात (स. सा. भा. वि. पहा) :– इलाप्स; थायरा व्हायपे.
जात आहेत असे वाटते :– अगारि; फायटो; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बॅरि-का; ऱ्हस-टा; लॅके; **सल्फ.**

फुगीर (फुगलेले) :– अन्टी-क्रू; एपि; कॅप्सि; कॅल्क-का; कुप्रम; फेरम; सिफि.

बधिर :– अनाका; आर्जे-ना; **ओलिअं; नक्स-व्हा; सिकेल.**
खाजविण्यानंतर :– ओलिअं.

बुडबुडे :– कॅल्क-का.

अनुक्रमणिका

भाजल्यासारखे वाटते :— आग पहा.

भेगा :— स. सा. भा. वि. पहा.
कंड :— पेट्रो.
खोल व रक्त येते :— नाय-ॲसि; पेट्रो.
थंडीत (हिवाळ्यात) पडतात :— कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; पेट्रो; सल्फ; सेपि.
धुण्याने पडतात :— कॅल्क-का; सल्फ; सेपि.
नवीन आलेली त्वचा फुटते व आग होते :— सार्सा.
पिवळ्या :— मर्क्यु.
वेदनायुक्त :— ग्रफाय.

मऊ, लिबलिबित :— आर्से; कलि-का; कॅप्सि; थूजा; लॅके; सिलि.

महारोग :— कुष्ठ पहा.

मळकट :— आर्से; पेट्रो; फास्फ; फेरम; मर्क्यु; सल्फ; सिकेल; सोरि.

रेघा पडलेली :— कार्बो-व्हेजि; फास्फ; बुफो; **बेला;** मर्क्यु; साबि; **सिलि; हेपार.**

लवकर बरी होत नाही :— आर्नि; आर्से; कलि-बाय; कल्क-का; **कामो;** कास्टि. कोनि; ग्रफाय; पेट्रो; बोरा; मर्क्यु; मेझे; लॅके; लायको; सल्फ; सिलि; सोरि; हेपार.
सांध्याभोवती :— मॅन्गॅ.

लवचिकपणा नष्ट :— कुप्रं; बोव्हि; ऱ्हस-टा.

लवलवते :— टॅबॅकं; फास्फ; मॅन्गॅ; सिकेल.

लस वाहते :— कॅल्क-का; ग्रफाय; पेट्रो; मर्क्यु; लायको; सल्फ.

लिबलिबित :— मऊ पहा.

लोंबकळत आहे असे वाटते :— कार्बो-ॲनि; फास्फ.

वण :— स. सा. भा. वि. जखमा पहा.

वाळून सुरकुतलेली :— अब्रो; **आयो;** आर्से; **कॅल्क-का;** कुप्रं; कोक्यु; रुमे; लायको; **व्हेरा-आ; सिकेल;** सिलि.

अनुक्रमणिका

विटाळशी होण्याचे अगोदर जा हो :— कलि-का; कॅल्क-फा; कार्बो-व्हेजि; **ग्रफाय; डल्का; नेट्र-मू;** बोरा; मॅग-मू; व्हेरा-आ; सॅन्वि; सार्सा; सेपि; स्ट्रमो.

विसविशित (शिथिल) :— **कॅल्क-का;** व्हेरा-आ.

वेदनायुक्त :— आर्से; इपि; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; कुप्रम; **नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; फास्फ-ॲसि; मर्क्यु;** लॅके; **व्हेरा-आ;** सल्फ; सिलि; हेपार.

खाजविल्यानंतर :— बॅरि-का; सल्फ; सिलि.

थंडी, गारठ्यामुळे :— अगारि; आरम-मे; प्लंबं; ऱ्हस-टा.

व्रण :— स. सा. भा. वि. पहा.

सांध्याच्या बेचका किंवा त्वचेवर त्वचा दुमडली जाते अशा जागा :— आर्से; ओलि-ॲनि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; ***ग्रफाय;* नेट्र-मू;** पल्स; **पेट्रो;** मर्क्यु; लायको; सल्फ; सिलि; सेपि; सेले; ***सोरि;*** हेपार.

फोड :— कुप्रं.

भेगा :— मॅन्गॅनं.

सुजली आहे असे वाटते :— पल्स; बेला; ऱ्हस-टा.

सुरकुतलेली भिजल्याप्रमाणे :— रुमे; सिलि.

सुकून, वाळून :— अब्रो; आयो.

सुरकुत्या पडलेली :— कॅम्फ; **कॅल्क-का;** फास्फ-ॲसि; व्हेरा-आ; सार्सा; **सिकेल;** सेपि.

सूज (शोध) :— कामो; पल्स; पेट्रो; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सल्फ; सिलि; हेपार.

सैल झाल्यासारखी वाटते :— लोंबकळत पहा.

हिवाळ्यात जा हो :— अल्युमि; आर्से; ट्युब; **पेट्रो;** साबा; **सोरि.**

ब वा :— कलि-बाय; सार्सा.

हुळहुळी :— असाफि; आर्से; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; कोक-कॅ; ट्युब; नेट्र-मू; प्लॅन्ट; बेला; मॅन्गॅ; **लॅके;** व्हेरा-आ; सिलि; सिंको.

आहे असे वाटते :— झिंक; युपे-पर; सिमिसि; सेपि; हेपार.

लहानसहान जागी :— फेरम; हेपार.

—————

अनुक्रमणिका

लक्षणांचे वैशिष्ट्य
(सर्वसामान्य)

अडखळण्याने जा हो :— ठेच लागल्याने पहा.

अत्यंत थंडी किंवा उष्णता जा हो :— ॲन्टी-क्रू; इपि; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; लॅके; सल्फु-ॲसि; सिफि.

अन्न व पेय, अंडी जा हो :— कॅल्क-का; काल्चि; **पल्स;** फेरम; लेडम; सल्फ.

आंबट पदार्थ जा हो :— ॲन्टी-क्रू; आर्जे-ना; आर्से; कार्बो-व्हेजि; नेट्र-मू; नेट्र-फा; **पल्स;** फास्फ-ॲसि; फ्लुओ-ॲसि; सल्फ; सेपि.

ब वा :— आर्जे-ना; टेलि; पल्स; लॅके; सॅन्वि.

वासाने **जा हो :—** ड्रोसे.

उसाचा रस जा हो :— आर्से.

कच्चे जा हो :— पल्स; रुटा; व्हेरा-आ.

कडधान्ये जा हो :— कॅल्क-का; पेट्रो; **ब्रायो; लायको.**

कढत, जा हो :— नेट्र-स; **पल्स;** ब्रायो; **सेपि.**

पेयाने **ब वा :—** कोंबट पेयाने पहा.

कल्पनेने जा हो :— कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय; नेट्र-मू; **पल्स; सेपि.**

काकडी जा हो :— आर्जे; पल्स; व्हेरा-आ; सेपा.

काफी जा हो :— आर्से; ***इग्ने;*** कॅन्था; **कामो;** कास्टि; कोलो; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; मर्क्यु.

ब वा :— आर्जे-मे; आर्से; इग्ने; कामो; कोलो; फॅगोपा.

वासाने **जा हो :—** आस्मि; ट्युब; नेट्र-मू; फ्लुओ-ॲसि; लॅके; सल्फु-ॲसि.

कांदे जा हो :— थूजा :— नक्स-व्हा; **पल्स;** ब्रोमि; ***लायको.***

केक्स जा हो :— ॲन्टी-क्रू; इपि; पल्स.

कढत **जा हो :—** कलि-का; पल्स.

कोणत्याही प्रकारचे जा हो :— कार्बो-व्हेजि; नेट्र-का; मोस्क; लॅके.

कोरडे जा हो :— कॅल्क-का; नेट्र-का; पल्स; लायको.

कोबी जा हो :— कलि-का; कार्बो-व्हेजि; **पेट्रो; ब्रायो;** मॅग-का; **लायको.**

कोंबट जा हो :— पल्स; फायटो; **फास्फ; ब्रायो; लॅके.**

पेयाने **ब वा :—** आर्से; ऐलान्थ; नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; **लायको;** सल्फु-ॲसि.

खरबुज (टरबुज) **जा हो :—** आर्से; झिंजि; **फ्लुओ-ॲसि.**

खारट पदार्थाने जा हो :— मिठाने जा हो पहा.

गाजर जा हो :— कॅल्क-का; **लायको.**

गार जा हो :— *आर्से;* कलि-आयो; **कॅन्था;** कॅप्सि; कॅल्क-का; कामो; केलि; डल्का; ***नक्स-व्हा;*** फेरम; बेला; मर्क्यु-आ-रु; युपे-पर; **ऱ्हस-टा;** लॅके; **लायको;** व्हेरा-आ; साबा; **सिलि;** सिंको; सेपि; स्टॅफि; हेपार.

पेयाने **जा हो :— *लायको.***

पेये उन्हाळ्यात घेतली तर **जा हो :—** कलि-का; नेट्र-का; ब्रायो.

अनुक्रमणिका

ब वा :— आर्जे-ना; इग्ने; **एपि;** कॅनॅबि; ***कास्टि;*** कुप्रम; **पल्स;** फायटो; **फास्फ;** बिस्म; **बेला; ब्रायो;** मक्यु-आ-फ्ले; **लॅके;** सॅन्वि; सेपि.

गळ जा हो :— आर्से.

गोड पदार्थाने जा हो :— ॲन्टी-क्रू; **आर्जे-ना;** आर्से; इग्ने; इपि; कामो; ग्रफाय; झिंक; नेट्र-फा; मर्क्यु; मेडो; लायको; सल्फ; सॅन्वि; सिना; सेले.

ब वा :— बेला.

चरबीमय जा हो :— तेलाने जा हो पहा.

चहाने जा हो :— आर्से; डायास्को; **थूजा; फेरम;** सिंको; **सेले.**

ब वा :— कलि-बाय; ग्लोनो; डिजि; फेरम.

चाकोलेटने जा हो :— आक्झॅ-ॲसि; कलि-बाय; पल्स; ब्रायो; लायको.

चिंचेचे खार जा हो :— सेले.

चीज नासलेले जा हो :— आर्से; टेलि; ब्रायो; ऱ्हस-टा.

टोमॅटोने जा हो :— फास्फ; लिथि-का.

डाळीने जा हो :— कडधान्ये पहा.

तयार केलेल्या, कृत्रिम :— अल्युमि; कॅल्क-का; मॅग-का; सल्फ.

ताकाने जा हो :— पल्स; ब्रायो.

तृणधान्ये (तांदुळ, गहु, मका वगैरे) **जा हो :**— कास्टि; नेट्र-का; ***नेट्र-मू; नेट्र-स;*** पल्स; ब्रायो; लायको.

तेल (तूप, चरबी वगैरे) **जा हो :**— ॲन्टी-क्रू; आर्से; कॅल्क-का; कलि-मू; ***कार्बो-व्हेजि;*** **ग्रफाय;** टॅरॅक्स; ***पल्स;*** फेरम; लायको; ***सिक्ला; सिंको.***

ब वा :— नक्स-व्हा.

दारू (व तत्सम पेये) **जा हो :**— असार; **आर्से; ओपि; कलि-बाय;** कॅल्क-का; काफि; **कार्बो-व्हेजि;** झिंक; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; **फास्फ;** बॅरि-का; **रॅनन-ब;** लके; सल्फ; **सल्फु-ॲसि;** सिमि; सिलि; सेले; स्ट्रमो; हायासा.

ब वा :— अको; अगारि; **ओपि;** कॅन्था; **कोनि; गेल्से; लॅके;** सल्फु-ॲसि; सेले.

बीर **जा हो :— कलि-बाय;** नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; लेडम.

ब वा :— व्हेरा-आ.

ब्रँडी जा हो :— ओपि; नक्स-व्हा; सल्फ.

ब वा :— ओलिअं.

दुधाने जा हो :— ***इथू; कॅल्क-का;*** कॅल्क-स; कोनि; ***नाय-ॲसि;*** **पल्स;** फास्फ; ब्रायो; **मॅग-मू;** लॅक-डि; **सल्फ; सिंको; सेपि.**

ब वा :— आयो; आर्से; एपि; केलि; नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; फेरम; मर्क्यु; मेझे; रुटा; व्हेरा-आ; सिना; सिल्ला; स्टॅफि.

आंबलेले जा हो :— पोडो.

उकळलेले जा हो :— सेपि.

कोंबट जा हो :— ॲम्ब्रा.

ब वा :— केलि; क्रोट-टि; ग्रफाय.

गार जा हो :— कलि-आयो.

ब वा :— आयो.

अनुक्रमणिका

गोड ब वा :– आर्से.
न पचणारे जा हो :– आयो; इपि.
ब वा :– इग्ने.
पाण्याने जा हो :– आर्से; किनि-आर्से.
फार प्याल्यान जा हो :– ग्रटि.
पातळ पदार्थ (पेय) **जा हो :–** ***आर्से;*** इग्ने; **कोक्यु;** कोलो; क्रोट-टि; नेट्र-मू; ***फास्फ;*** फेरम; **ऱ्हस-टा; लॅके; व्हेरा-आ; सिलि; सिंको.**
पाव जा हो :– नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; ब्रायो; सल्फ.
ब वा :– कास्टि; नेट्र-का.
व लोणी जा **हो :–** नाय-ॲसि; **पल्स;** सिंको; **सेपि.**
पाहिल्याने जा हो :– काल्चि; नक्स-व्हा; फास्फ; सल्फ.
पौष्टिक जा हो :– आर्से; इपि; कलि-मू; **कार्बो-व्हेजि;** नाय-ॲसि; नेट्र-स; **पल्स;** ब्रायो; सेपि.
फळाने जा हो :– आर्से; इपि; कास्टि; कोलो; ग्लोनो; नेट्र-स; **पल्स; ब्रायो;** रुमे; ***व्हेरा-आ;*** सिंको; सेपि.
आंबट **जा हो :–** ॲन्टी-क्रू; आक्झॅ-ॲसि; इपि; पोडो; फास्फ-ॲसि; लॅके; सोरि.
ब वा :– नाजा; लॅके.
कच्ची जा हो :– इपि; व्हिअम; सल्फु-ॲसि.
नारिंग **जा हो :–** फास्फ-ॲसि.
पीच **जा हो :–** ग्लोनो; **फ्लुओ-ॲसि;** सेपि; सोरि.
बोरे :– मर्क्यु-को.
रसाळ **जा हो :–** ॲन्टी-क्रू; आयो; कस्क-का; पल्स; सल्फ;
सफरचंद जा हो :– आर्से-आयो; बेलिंस; बोरा.
ब वा :– ग्वाई.
बटाटे जा हो :– अल्युमि; कोलो; नेट्र-स; पल्स; व्हेरा-आ; सेपि.
ब वा :– असेटि-ॲसि.
बर्फ (व त्यापासून केलेले पदार्थ) **जा हो :–** आर्जे-ना; आर्से; इपि; कलि-बाय; कॅल्क-फा; कार्बो-व्हेजि; **पल्स.**
पाणी जा हो :– डिजि.
बेदाणे, मनुका वगैरे जा हो :– इपि.
भाजलेले जा हो :– कार्बो-व्हेजि; पल्स.
भाज्या हिरव्या जा हो :– अल्युमि; आर्से; नेट्र-का; नेट्र-स; ब्रायो; हेलेबो.
मधाने जा हो :– नेट्र-का; फास्फ.
मसाला जा हो :– नक्स-व्हा; फास्फ; सेले.
ब वा :– नक्स-मो; हेपार.
मासे जा हो :– अर्टि; आर्से; कलि-का; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; नेट्र-स; **पल्स; प्लंबं.**
कवच असलेले **जा हो :–** अर्टि; कार्बो-व्हेजि; लायको.
तळलेले **जा हो :–** कलि-का.
नासके **जा हो :–** आर्से; कार्बो-व्हेजि; पल्स.
शिंपातील **जा हो :–** एलो; कार्बो-व्हेजि; पल्स; ब्रोमि; **लायको;** सल्फु-ॲसि.

अनुक्रमणिका

ब वा :— लॅके.

मांस जा हो :— आर्जे-ना; **आर्से;** कलि-बाय; कार्बो-व्हेजि; **काल्चि;** कास्टि; टेलि; **पल्स; फेरम;** ब्रायो; मर्क्यु; लायसि; सिंको.

कोंबडी, पक्षी वगैरे :— कार्बो-व्हेजि.

डुकराचे **जा हो :**— ॲन्टी-क्रू; इपि; ***कार्बो-व्हेजि;*** **ग्रफाय;** ***पल्स;*** **सिक्ला;** सेपि.

ब वा :— रॅनन-ब; रॅनन-स्क्लि.

ताजे **जा हो :**— **कास्टि;** सिंको.

व शाकाहारी **जा हो :**— ॲन्टि-क्रू; इपि**; पल्स.**

वासराचे **जा हो :**— **इपि; कलि-ना.**

मिरची (लाल, हिरवी) :— फास्फ.

मिरपूड जा हो :— आर्से; नेट्र-का; **सिना;** सिलि. सेपि.

मिठाने जा हो :— अल्युमि; आर्से; कार्बो-व्हेजि; ड्रोसे; **नेट्र-मू;** ***फास्फ;*** मॅग-मू; सेले.

ब वा :— नेट्र-मू; मॅग-का.

रताळी जा हो :— कॅल्क-आर्से.

रुक्ष ब वा :— इग्ने.

लसणीचा वास जा हो :— साबा.

लिंबाने ब वा :— बेला.

लेमोनेड जा हो :— फायटो; सेले.

ब वा :— फायटो; बेला; सिक्ला.

लोणी जा हो :— कार्बो-ॲनि; **कार्बो-व्हेजि;** नेट्र-मू; **पल्स.**

वातूळ जा हो :— **पेट्रो; ब्रायो; लायको;** सिंको.

वासाने जा हो :— आर्से; इपि; ***काल्चि;*** कोक्यु; डिजि; मर्क्यु-आ-फ्ले; सेपि; स्टॅनम.

व्हिनिगर जा हो :— **ॲन्टी-क्रू;** आर्से; सल्फ.

ब वा :— असार; पल्स.

शिंपातील मासे जा हो, ब वा :— मासे पहा.

सफरचंद :— फळे पहा.

सलगम जा हो :— कॅल्क-आर्से; **पल्स;** ब्रायो; लायको.

साखर जा हो :— गोड पदार्थ पहा.

सालड जा हो :— आर्से; इपि; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; ब्रायो; लॅके; लायको.

सूप जा हो :— अल्युमि; कलि-का.

स्ट्राबेरी जा हो :— ॲन्टी-क्रू; आक्झॅ-ॲनि; बर्सा; **सेपि.**

अमावस्या जा हो :— अल्युमि; कास्टि; कुप्रम; क्लिमॅटि; नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; सिलि; सेपि.

अवस्थेत, कोणत्याही ब वा नाही :— झॅन्थो; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; **लायको;** सल्फ; सॅनिकु; सिफि.

झोपेत :— कास्टि.

अंग उष्ण असताना थंड हवा लागली तर जा हो :— घाम येताना थंड हवा लागली तर पहा.

अनुक्रमणिका

अंग ताठ, लांब केल्याने (हात, पाय, पाठ वगैरे) **जा हो** :— आयो; कॅल्क-का; ***कामो; काल्चि;*** केलि; **थूजा;** ***पल्स; प्लॅटि;*** मर्क्यु—को; रॅनन-ब; रेडि; ***ऱ्हस-टा; ऱ्हिअम;*** **सल्फ; सेपि;** ***स्टॅफि.***
ब वा :— अलेट्रि; अल्युमि; ***ॲन्टि-टा;*** आर्नि; इग्ने; **कॅल्क-का;** केलि; कोक्यु; ग्वाई; **डायास्को; नक्स-व्हा; पल्स;** बेला; मेडो; ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; साबि; **सिकेल;** सेनेगा; हेपार.

अंग शिथिल ठेवल्याने ब वा :— टरेन्टु.

अंग हलल्याने, हलविल्याने जा हो :— धक्का लागल्याने जा हो पहा.

अंगावरचे वस्त्र काढल्याने जा हो :— उष्णतेने ब वा पहा.

अंगावरून हात फिरविल्याने किंवा विकार झालेल्या जागी हात ठेवल्याने ब वा :— कार्बो-ॲनि; **कुप्रम; क्रोक; फास्फ;** बेला; मेनि.

अंथरुणाच्या उबेने जा हो :— ओपि; ड्रोसे; पल्स; **मर्क्यु; सल्फ;** साबि; सिकेल; सोरि.

अंथरुणात बसल्याने ब वा :— **कलि-का;** सॅम्बुक.
वळताना जा हो :— वळताना पहा.

अंथरुणातून उठल्यावर ब वा :— पल्स; फास्फ-ॲसि.

अंथरुणातून बाहेर आल्यावर जा हो :— अमो-मू; इग्ने; कॅल्क-का; ***कार्बो-व्हेजि;*** **कोक्यु; कोनि; पल्स; फास्फ; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लॅके;** सल्फ; सिमि.
ब वा :— **आरम-मे;** इग्ने; डल्का; **पल्स;** सेपि.

अंधारात जा हो :— उजेडाने ब वा पहा.
ब वा :— कोनि; ग्रफाय; फास्फ; **युफ्रे; सॅन्वि.**

आगगाडी, मोटार, जहाज, नावेत जा हो :— आर्से; काल्चि; ***कोक्यु;*** कोनि; क्रिआसो; ग्लोनो; टॅबकं; थेरि; ***पेट्रो;*** बोरा; सॅनिकु; सेपि; सेले.
खाली उतरताना (टेकडीवरून वगैरे) **जा हो** :— बोरा; सोरि.
ब वा (झोके घेताना ब वा पहा) :— आर्से; **ग्रफाय; नाय-ॲसि.**
मोकळ्या हवेत ब वा :— नाजा

आठवड्याने जा हो :— नियमित वेळी पहा.

आभाळ आलेले असताना जा हो :— हवा पहा.

आरामखुर्चीवर ब वा :— गेल्से; सॅन्वि.

आवाजामुळे जा हो :— अको; असार; ओपि; कलि-का; **काफि;** किनि-आर्से; कोनि; झिंक; टरेन्टु; ट्युब; **थेरि; *नक्स-व्हा;* नाय-ॲसि;** बेला; बोरा; सिलि; ***सिंको;* सेपि.**

ब वा :— ग्रफाय.

अगदी बारीक जा हो :— असार; ओपि; काफि; थेरि; नक्स-व्हा; सिलि.

एकदम झालेल्या जा हो :— कलाडि; ***बोरा.***

कर्कश जा हो :— कल्क-का; नाय-ॲसि.

घंटेच्या जा हो :— ॲन्टी-क्रू.

पाण्याच्या जा हो :— नाय-ॲसि; ब्रोमि; लायसि; स्ट्रमो.

भेदक जा हो :— असार; आयो; कोक्यु; कोनि; थेरि; बॅरि-का; फेरम; म्युरि-असि; लायको; लिलि-टि; लेप्टांड्रा; साबि; सिंको.

विटाळशेपणी जा हो :— कलि-फा.

आंघोळ केल्याने (भिजल्याने पहा) **जा हो :— अमो-का; *ॲन्टी-क्रू;* कॅल्क-का;** कॅल्क-स; क्लिमॅटि; ***ऱ्हस-टा; सल्फ;*** सेपि; सोरि; स्पायजे.

कढत पाण्याने जा हो :— एपि; ओपि.

ब वा :— केलि; पायरो; मॅग-फा; मेझे; रॅटॅनि; रेडि; स्ट्रांशि.

गार पाण्याने (थंडीने जा हो पहा) **जा हो :**— अर्टि; **अन्टी-क्रू;** क्लिमॅटि; डल्का; ट्यूब; नक्स-मो; मॅग-फा; **ऱ्हस-टा;** सिलि.

ब वा (थंडीने ब वा पहा) :— असार; आयो; आरम-मे; एपि; कोक-कॅ; नेट्र-मू; पल्स; फायटो; फ्लुओ-ॲसि; बेलि; ब्रायो; मेफिटि; रॅटॅनि; लेडम; सल्फ; हैपरि.

नदीत, उन्हाळ्यात जा हो :— कास्टि.

पावलाना ब वा :— बुफो.

ब वा :— असार; आर्से; एपि; **कास्टि; पल्स;** युफ्रे; स्पायजे.

समुद्रात (समुद्रकाठी जा हो पहा) :— आर्से; ब्रोमि; मॅग-मू; ऱ्हस-टा; सेपि.

इच्छाशक्ति वापरल्याने ब वा :— फिजास.

उकिडवे बसल्याने जा हो :— कॅल्क-का; कोलो; ग्रफाय; सिफि.

उघडे झाल्याने जा हो :— उष्णतेने ब वा पहा. वारे लागल्याने जा हो पहा.

ब वा :— पांघरूण घेतल्याने जा हो पहा.

जरासे जा हो :— नक्स-व्हा; ऱ्हस-टा; **सिलि;** हेपार.

उचलताना जा हो :— ***आर्नि;*** ओनास्मा; **कॅल्क-का;** कार्बो-ॲनि; कास्टि; कोनि; ग्रफाय; नेट्र-का; **पल्स; ब्रायो; *ऱ्हस-टा;*** लेडम; **व्हॅले; सल्फ; सिलि;** सेपि; सोरि; स्ट्रांशि.

ब वा :— स्पायजे.

शक्तीच्या बाहेर जा हो :— अग्नस; ॲम्ब्रा; कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय.

उचकीमुळे जा हो :— अमो-मू; इग्ने; नक्स-व्हा; ब्रायो; मेरम; सिक्ला; हायासा.

उजेडाने जा हो :– अको; आर्जे-ना; **आर्से;** ओपि; **कॅल्क-का; कोनि; ग्रफाय; ग्लोनो;** ड्रोसे; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; **नेट्र-स;** पल्स; **फास्फ;** फास्फ-ॲसि; बॅरि-का; ***बेला;*** **मर्क्यु; मर्क्यु-को; युफ्रे; ऱ्हस-टा;** लॅक-कॅ; **लायको; सल्फ; सिलि;** सिंको; ***सेपि;*** सॅन्वि; **स्ट्रमो;** हेपार.

कृत्रिम (दिव्याच्या विस्तवाच्या वगैरे) **जा हो :–** कॅल्क-का; कास्टि; कोनि; ग्लोनो; ड्रोसे; नेट्र-मू; फास्फ; बेला; ***मर्क्यु; युफ्रे;*** रूटा; लायको; सेपि; स्ट्रमो.

गॅसच्या जा हो :– कास्टि; ग्लोनो; नेट्र-का; नेट्र-फा; **मर्क्यु.**

निळ्या जा हो :– टॅबॅकं.

परावर्तित जा हो :– सेपि.

प्रखर (चकाकणाऱ्या वस्तु पाहण्याने जा हो पहा) **जा हो :–** कॅन्था; बेला; स्ट्रमो.

ब वा (अंधारात जा हो) :– अमो-मू; **कॅनॅबि;** कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; **गेल्से;** प्लॅटि; **बेला;** लायको; व्हॅले; ***स्ट्रमो;*** **स्ट्रांशि.**

मंद जा हो :– नेट्र-स.

रंगीत काचेतून आलेल्या **जा हो :– ॲन्टी-क्रू.**

सूर्याच्या जा हो :– ***ॲन्टी-क्रू;*** ग्रफाय; ग्लोनो; **नेट्र-का;** बेला; युफ्रे; सेले.

ब वा :– थूजा; प्लॅटि; ऱ्होडो; ***स्ट्रांशि.***

उड्या मारताना जा हो :– स्पायजे.

उठताना (बसलेल्या जागेवरून) **जा हो :–** अगारि; इस्कू; कलि-बाय; **कॅप्सि;** कॅल्क-का; **कास्टि; कोनि; नेट्र-स; पल्स;** पेट्रो; ***फास्फ;*** बर्बे; ***ब्रायो;*** रुटा; **ऱ्हस-टा; लायको;** लेडम; **सल्फ;** सेपि; स्टॅफि; **स्पायजे.**

प्रयत्न करून उठावे लागते :– अगारि; इस्कू; पेट्रो; रुटा; सल्फ.

ब वा :– कोबा; रूटा.

हाताचा आधार घ्यावा लागतो :– हैड्रास्टि.

उतरताना जा हो :– कोनि; **गेल्से;** फेरम; **बोरा; रुटा;** ऱ्होडो; व्हेरा-आ; ***स्टॅनम.***

ब वा :– स्पांजि.

उन्हात जा हो :– अको; ***ॲन्टी-क्रू;*** आयो; ओपि; **कलि-का;** कलि-स; कार्बो-व्हेजि; गेल्से; ***ग्लोनो;*** थेरि; ***नेट्र-का;*** नेट्र-मू; **पल्स;** बेला; बोरा; **ब्रायो;** मर्क्यु; **लॅके;** लायसि; व्हेरा-व्हि; सिलि; सेले.

ब वा :– अनाका; आयो; **आर्से; इग्ने;** कलि-मू; कोनि; क्रोटे-हा; टरेन्टु; पिक्रि-ॲसि; प्लॅटि; ऱ्होडो; **स्ट्रांशि.**

उन्हाळ्यात जा हो :– ॲन्टी-क्रू; आयरि; इथू; **कलि-बाय;** कार्बो-व्हेजि; कुप्रं; गेल्से; डल्का; नेट्र-का; नेट्र-मू; ***पोडो;*** **फ्लुओ-ॲसि;** बेला; ब्रायो; लॅके; व्हेरा-व्हि; **सेले.**

ब वा :– अल्युमि; आरम-मू; कॅल्क-फा; फेरम; सिलि.

उपाशी राहिल्याने जा हो :– ***आयो;*** **कॅल्क-का;** क्रोक; टॅबॅकं; नेट्र-का; प्लॅटि; प्लंबं; **फास्फ; फ्लुओ-ॲसि;** रॅनन-ब; लॅके; **लारो;** व्हेरा-आ; ***सल्फ;*** सेपि; स्टॅफि.

ब वा :— कलि-स; **कामो; कोनि; नेट्र-मू.**

उभे करताना, (हात, पाय, डोके, वगैरे) **होताना जा हो :—** अको; इग्ने; ओपि; कॅडमि-स; कामो; कोक्यु; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; फायटो; फास्फ; फेरम; बेला; ***ब्रायो;* मर्क्यु-आ-फ्ले;** ऱ्हस-टा; व्हिबु; व्हेरा-व्हि; सल्फ; सिलि.

वाकले असताना जा हो :— पल्स; फास्फ; लायको.

ब वा :— अमो-का; अरेलि; ॲन्टी-टा; ***आर्से;*** कलि-का; **कॅल्क-का;** ग्लोनो; डिजि; **सॅम्बुक; सेपि.**

उभे राहिल्याने जा हो :— इग्ने; एलो; कोक्यु; कोनि; नेट्र-मू; नेट्र-स; पल्स; प्लॅटि; बर्बे; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लिलि-टि; ***व्हॅले;* *सल्फ;*** सिक्ला; **सेपि.**

डोळे मिटून जा हो :— आर्जे-ना; कलाडि; लॅथि.

ताठ ब वा :— आर्से; कलि-फा; **डायास्को;** बेला; सेड्र.

पाय लांब ठेवून, बाजूला ब वा :— टॅरॅबिं; पिक्रि-ॲसि.

ब वा :— आर्से; काल्वि; ***बेला;*** रॅनन-ब; लेडम; फास्फ; सल्फ-आयो; सार्सा; सिल्ला.

बोटावर (पायाच्या) जा हो :— कोक्यु.

उष्णता व थंडी जा हो :— ॲन्टी-क्रू; कलि-का; कॅल्क-का; **कास्टि;** ग्रफाय; नेट्र-मू; **फास्फ-ॲसि;** फेरम; **फ्लुओ-ॲसि; *मर्क्यु;*** मॅग-का; लॅके; सल्फ; सल्फु-ॲसि; सिफि; सिलि; सेपि; हेलेबो.

उष्णतेने जा हो :— अको; **ॲन्टी-टा; *आयो;* आर्जे-ना; *एपि;*** एलो; ओपि; कलि-आयो; कलि-मू; **कार्बो-व्हेजि;** कामो; कोक-कॅ; कुप्रम; ***गेल्से;* ग्लोनो;** ग्वाई; ड्रोसे; नेट्र-का; ***नेट्र-मू;* नेट्र-स; पल्स; फ्लुओ-ॲसि; बेला; ब्रायो;** मर्क्यु; मेडो; युफोर; रॅटॅनि; **लॅके;** लायको; **लिलि-टि;** लेडम; **सल्फ; सॅन्वि;** साबि; **सिकेल;** सिक्ला.

ब वा (शेकाने, गरम पांघरुणाने वगैरे) **:—** **आर्से; *कलि-का;*** कलि-बाय; कामो; कास्टि; क्रोक्यु; क्लिमॅटि; ***ग्रफाय;*** झिंक; ट्युब; ड्रोसे; **नक्स-मो; *नक्स-व्हा;*** नेट्र-का; **बेला; *ब्रायो; मर्क्यु;*** मॅग-का; **मॅग-फा;** रुमे; ***ऱ्हस-टा;*** व्हिअम; ऱ्होडो; **लायको;** लेडम; ***सल्फ;* सॅम्बुक; *सिलि;* सिल्ला;** सिंको; सेपि; ***स्ट्रांशि;*** हायासा; **हेपार.**

वाफेच्या जा हो :— कलि-बाय.

विस्तवाच्या जा हो :— उन्हात पहा.

शेगडीच्या ब वा :— आर्से; इग्ने; ट्युब; बोव्हि; रुमे; लॅके; हेपार.

उंच, जागी गेल्याने जा हो :— आरम-मे; आर्जे-ना; गेल्से; पल्स; **सल्फ;** स्टॅफि.

वर जाताना जा हो :— चढताना जा हो पहा.

एकटे असताना जा हो :— मंडळीत गर्दीत ब वा पहा.

एक दिवसाआड जा हो :— नियमित वेळी पहा.

अनुक्रमणिका

एखादा भाग (डोके, हात, पाय) **उघडा *राहिल्याने किंवा भिजून थंड झाल्याने* जा हो** :– अगारि; अमो-का; कॅल्क-का; झिंक; टरेन्टु; थूजा; **नक्स-व्हा; फास्फ;** बॅरि-का; बेला; ***र्‍हस-टा; सिलि;*** सेपि; सोरि; ***हेपार.***

ऋतु बदलल्यामुळे (उष्णता, थंडी याच्या फरकामुळे) जा हो :– अगारि; आर्से; कॅल्क-फा; कार्बो-व्हेजि; गेल्से; ट्युब; **डल्का;** नक्स-मो; नेट्र-का; पल्स; पेट्रो; **फास्फ;** मेझे; **रॅनन-ब;** रूमे; ***र्‍हस-टा; र्‍होडो;*** लॅके; व्हर्ब; सल्फ-आयो; साबि; **सिलि;** सेपि; सोरि; हैपरि.

ब वा :– ट्युब; सेपि.

ओकारीने जा हो :– **आर्से;** इथू; **इपि;** ओलिअं; ***कुप्रम;*** ड्रोसे; **पल्स; सल्फ;** सिलि.

ब वा :– ॲन्टी-टा; कलि-बाय; कोक-कॅ; झॅन्थो; टॅबॅकं; डिजि; नक्स-व्हा; युपे-पर; सॅन्वि; सिकेल.

पित्ताच्या ब वा :– कार्डु-मे; युपे-पर; सॅन्वि.

ओझे नेल्याने जा हो :– कॅडमि-स; रुटा.

डोक्यावर जा हो :– कॅल्क-का; टरेन्टु.

पाठीवर जा हो :– अल्युमि.

फार उचलल्याने जा हो :– कार्बो-व्हेजि; ग्रफाय.

ओणवे, झाल्याने जा हो :– वाकल्याने जा हो पहा.

राहिल्याने ब वा :– पल्स; र्‍हस-टा; सिल्ला.

ओल्या जागेत बसल्याने, झोपल्याने **जा हो** :– आर्से; कॅल्क-का; कास्टि; डल्का; **नक्स-व्हा;** र्‍होडो; सिलि.

ओठ चाटताना जा हो :– व्हॅले.

औषध, घेण्याचा विचार केला तर जा हो :– असाफि.

उच्च शक्तीचे घेतल्याने जा हो :– नाय-ॲसि.

कफ बाहेर टाकताना जा हो :– कोक-कॅ; डिजि; **नक्स-व्हा; लेडम.**

ब वा :– **ॲन्टि-टा;** अरालि; **एपि;** कलि-बाय; कोक-कॅ; ग्रिन्डे; **झिंक;** सल्फ-आयो; **स्टॅनम;** सेपि.

कामात गुंतल्याने ब वा (मन गुंतल्याने ब वा पहा) :– इग्ने; कोनि; नक्स-व्हा; नेट्र-का; लिलि-टि; सिक्ला; **सेपि;** हेलोनि.

कुरवाळण्याने जा हो :– इग्ने; कॅल्क-का; प्लॅटि; बेला; सिंको.

अनुक्रमणिका

केस, कापल्यानंतर जा हो :— ग्लोनो; फास्फ; **बेला;** सेपि.

मागे विंचरले तर जा हो :— पल्स; ऱ्हस-टा.

मोकळे सोडले तर ब वा :— कलि-फा; कलि-मू; फास्फ; फेरम-मे; बेला; सिना.

विंचरताना जा हो :— इग्ने; ग्लोनो; टरेन्टु; फार्मि; ब्रायो; मेझे; सिलि; सिंको; सेले.

ब वा :— टरेन्टु; फार्मि.

तडतड आवाज होतो :— सॅनिकु.

स्पर्श केला तर जा हो :— आर्से; एपि; झिंक; नक्स-व्हा; पल्स; फेरम; बेला; लॅके; व्हेरा-आ; **सिंको;** सेपि; **सेले.**

कृष्ण पक्षात जा हो :— लायको; सेपि.

कोंदट जागेत जा हो :— तळघरात पहा.

खाकरताना जा हो :— अमो-मू; आर्जे-ना; कोक-कॅ; **नक्स-व्हा;** सिलि.

ब वा :— कोबा; लॅके.

खाजविण्याने जा हो :— अनाका; असार; **आर्से;** ओलिअं; कलि-का; **कॅप्सि;** ***पल्स; ऱ्हस-टा;*** लॅके; ***सल्फ.***

ब वा :— असाफि; कॅल्क-का; नेट्र-का; **फास्फ; म्युरि-ॲसि;** रुटा; **सल्फ;** सिक्ला.

खाण्याने (जेवल्याने) **जा हो :—** अनाका; अमो-का; ***आर्से;*** **एलो;** ***कलि-का; कलि-बाय; कॅल्क-का;*** कॅल्क-फा; ***कार्बो-ॲनि; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोनि;*** **कोलो;** झिंक; ***नक्स-व्हा; नाय-ॲसि;*** नेट्र-का; ***नेट्र-मू;*** पल्स; पेट्रो; **फास्फ; फेरम;** बेला; ***ब्रायो;*** मर्क्यु; रुमे; लॅके; **लायको;** व्हाओ-ट्रा; व्हेरा-आ; ***सल्फ; सिलि;*** **सिंको;** ***सेपि;*** हेपार.

अगदी थोडे जा हो :— कलि-का; कार्बो-ॲनि; कोनि; **नक्स-व्हा;** पल्स; पेट्रो; **फास्फ;** ब्रायो; ***लायको;*** सल्फ; **सिंको.**

अधाशीपणाने जा हो :— ***ॲन्टी-क्रू;*** ॲन्टी-टा; इथु; कॅल्क-का; **कार्बो-व्हेजि;** ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-फा; **पल्स; लायको;** सल्फ.

अविचारीपणाने जा हो :— कॅल्क-आर्से; ग्रफाय; डायास्को; नेट्र-का; फ्लुओ-ॲसि; सेपा.

नंतर, फार वेळाने जा हो :— अनाका; इथू; **कलि-बाय;** कार्बो-व्हेजि; **क्रिआसो;** झिंक; नेट्र-मू; ***पल्स; फास्फ;*** फेरम; सल्फ.

ब वा :— अनाका; ***आयो; इग्ने;*** कलि-बा; कामो; केलि; कोनि; ग्रफाय; झिंक; ***नेट्र-का;*** नेट्र-मू; प्लंबं; ***फास्फ;*** फ्लुओ-ॲसि; बोव्हि; ऱ्होडो; लॅके; सेपि; स्पांजि.

रात्री जा हो :— एलो; ग्रॅटि; **झिंक; ब्रायो; मॅग-मू;** सल्फु-ॲसि.

ब वा :— केलि; सिनाबा.

श्रमाने जा हो :— आर्से; कलि-का; झिंक; **नेट्र-मू;** फास्फ-ॲसि; बॅरि-का; लायको.

सकाळी (न्याहारी) **जा हो :— कामो;** कार्बो-व्हेजि; थूजा; **झिंक; नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; नेट्र-स; ***फास्फ;*** सेपि.

ब वा :— आयो; कॅल्क-का; क्रोक; स्टॅफि.

अनुक्रमणिका

समाधान होईतो व बा :— आयो; आर्से; फास्फ.

खाली येताना (विमानातून; लिफ्टमधून वगैरे) **जा हो :—** उतरताना जा हो पहा.

खाली वाकल्याने जा हो :— वाकल्याने जा हो पहा.

खाली वाकून चालण्याने ब वा :— वाकून चालण्याने ब वा पहा.

खांदे उडविल्याने जा हो :— कॅल्क-का.

खोकताना जा हो :— अको; आर्से; **इपि;** कॅप्सि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; टेल्यु; **ड्रोसे;** ***नक्स-व्हा;*** **पल्स; फास्फ;** बेला; ***ब्रायो;*** मर्क्यु; **ऱ्हस-टा;** सल्फ; सिना; **सेपि;** स्टॅनम; स्पांजि.
ब वा :— एपि; स्टॅनम.

खोलीत (घरात) जा हो :— हवा मोकळी ब वा पहा.
दार लाविल्याने जा हो :— आर्जे-ना; लॅक-डि.
पुष्कळ दिवे असलेल्या जा हो :— नक्स-व्हा.
बंद जा हो :— अमिल-ना; मेडो.
ब वा :— कोक्यु; टरेन्टु; सिंको.
माणसाची गर्दी झाल्याने जा हो :— आर्जे-ना; प्लंबं; फास्फ; लायको; लिलि-टि; सेपि.

गर्दीत (माणसात, मंडळीत बसल्याने) **जा हो :—** अको; अनाका; ॲन्टी-क्रू; **ॲम्ब्रा;** आरम-मे; ***इग्ने;*** **कामो; कार्बो-ॲनि; गेल्से;** थूजा; **नक्स-व्हा; नेट्र-का; नेट्र-मू.** ***बॅरिका;*** बेला; लायको; **सिकु;** ***सेपि.***
ब वा :— आर्जे-ना; **आर्से;** कलि-का; ड्रोसे; **फास्फ;** बिस्म; लॅक-कॅ; लायको; **स्ट्रमो;** हायासा; हेपार.

गाडीत जा हो :— आगगाडी पहा.

गाणे ऐकल्याने जा हो :— संगीत पहा.

गाताना (गाण्यामुळे) **जा हो :—** आरम-ट्रा; आर्जे-मे; **कार्बो-व्हेजि; नक्स-व्हा;** ***फास्फ;*** फेरम-फा; सॅग्वि; सेले; स्टॅनम; हेपार.

गारवा गारठ्यामुळे जा हो :— थंडीमुळे पहा.

गिळताना जा हो :— अमो-का; एपि; **कलि-का;** कॅन्था; कास्टि; गेल्से; नक्स-व्हा; ***नाय-ॲसि;*** पल्स; **फायटो;** फास्फ; **बॅरि-का;** ***बेला;*** **ब्रायो;** ब्रोमि; मर्क्यु; मर्क्यु-आ-फ्ले; मेफि; **ऱ्हस-टा;** लॅक-कॅ; **लॅके;** लारो; लायसि; सल्फ; सल्फ-आयो; सिना; सिंको; ***स्ट्रमो;*** **हायासा; हेपार;** हैड्रोसा-ॲसि.

अनुक्रमणिका

ब वा :— ॲब्रा; अल्युमि; आर्नि; ***इग्ने; कॅप्सि; झिंक;*** नक्स-व्हा; पल्स; मॅन्गॅ; मेझे; **ऱ्हस-टा;** लॅके; लेडम; स्पांजि.

आवंढा जा हो :— कलि-का; कोक्यु; ग्रफाय; नक्स-व्हा; पल्स; **बॅरि-का;** बेला; ब्रायो; मर्क्यु; **मर्क्यु-आ-रु;** मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; ***लॅके;*** सल्फ; साबा; हेपार.

ब वा :— इपि.

पण अन्न व पेये सहज जातात :— ओलि-ॲनि.

एकसारखे ब वा :— इग्ने.

कढत पेये जा हो :— फायटो.

गार पदार्थ जा हो :— कलि-का.

गोड पदार्थ जा हो :— बडि; **लॅके;** सॅन्वि; **स्पांजि.**

ब वा :— आर्से.

घट्ट पदार्थ जा हो :— कलि-का; क्रोटे-हा; प्लंब; **बॅरि-का; बॅप्टि;** सिलि.

ब वा :— इग्ने; फेरम; ब्रोमि; मर्क्यु-साया; ऱ्हस-टा; लॅके; **हायासा.**

झणझणीत पदार्थ जा हो :— लॅके.

जलद जा हो :— आर्से; नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि; सिलि.**

पाणी (पातळ पदार्थ) **जा हो :**— आर्जे-ना; आर्से; इग्ने; **कॅन्था; क्रोट-टि;** नक्स-व्हा; **फास्फ;** बेला; ब्रोमि; मर्क्यु; **मर्क्यु-को; लॅके;** लायसि; व्हेरा-आ; स्ट्रमो.

ब वा :— अल्युमि; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि.

कोंबट ब वा :— अल्युमि; कलि-का; नक्स-व्हा.

नंतर जा हो :— कॅड-स; व्हिन्का.

गुडघे टेकून बसल्याने जा हो :— कोक्यु; मॅग-का; सेपि.

ब वा :— इस्कू; युफोर.

गुडघ्यावर गुडघा ठेवल्याने जा हो :— असाफि; डिजि.

गुदगुल्या केल्याने ब वा :— सेपि.

गुळण्या करताना जा हो :— कार्बो-व्हेजि.

घरात जा हो (हवा मोकळी ब वा पहा.) :— टिलि; पल्स; ब्राओ; मॅग-मू; **ऱ्हस-टा;** लायको.

ब वा :— अगारि; इग्ने; सिक्ला.

घाम, येत असताना (घामाने बरे वाटत नाही) **जा हो :— आर्से; *ओपि;*** कामो; ***कास्टि;*** केलि; टरेन्टु-कु; टिलि; ट्युब; डिजि; **नक्स-व्हा;** पायरो; फार्मि; फास्फ; **फास्फ-ॲसि;** बेन्झॉ-ॲसि; ***बेला;*** ब्रायो; ***मर्क्यु; ऱ्हस-टा; व्हेरा-आ; सल्फ;*** **सिंको;** ***सेपि; स्ट्रमो;*** हेपार.

गार, आल्याने ब वा :— नक्स-व्हा.

नंतर, जा हो :— फास्फ-ॲसि; सिंको; सेपि.

ब वा :— आयो; कॅन्था; कामो; **कुप्रम; गेल्से;** टरेन्टु; **नेट्र-मू;** बॅप्टि; **ब्रायो; ऱ्हस-टा;** सोरि.

अनुक्रमणिका

घाम येताना अंगाला थंड वारे लागले तर जा हो :— **अको;** आर्से; **कलि-स;** झिंक; डल्का; **नक्स-व्हा;** पल्स; फास्फ; फेरम-फा; **बेला;** बेलि; ब्रायो; मर्क्यु-आ-फ्ले; ***ऱ्हस-टा;*** ऱ्होडो; ***सिलि;*** सेपि; सोरि; **हेपार.**

घेऊन हिंडविण्याने ब वा :— ॲन्टी-टा; आर्से; कलि-का; ***कामो;*** बेन्झा-ॲसि; ऱ्हस-टा; लायको; व्हेरा-आ; सिना.

आणि थोपटल्याने ब वा :— क्रिआसो; पल्स.

खाली ठेवले तर मूल रडावयास लागते :— बेन्झा-ॲसि.

खांद्यावरून ब वा :— पोडो; सिना; स्टॅनम.

जलद ब वा :— अको; **आर्से; ब्रोमि;** व्हेरा-आ.

बसते, उभे **ब वा :—** ॲन्टि-टा.

हळूहळू ब वा :— पल्स.

घेरी आली म्हणजे जा हो :— अको; कॅल्क-का; ***गेल्से; नक्स-व्हा;*** **पल्स; फास्फ;** फेरम; सिक्ला; **स्ट्रमो.**

घोड्यावर बसून जाताना जा हो :— आर्से; ग्रफाय टॅबॅकं; नेट्र-का; बेला; बोरा; ब्रायो; मॅग-मू; रूटा; लिलि-टि; व्हॅले; **सल्फु-ॲसि;** सिलि; ***सेपि;*** स्पायजे.

ब वा :— कल्क-का; ब्रोमि; लायको.

चघळताना (चावताना) **जा हो :—** ***अमो-का;*** अमो-मू; इग्ने; झिंक; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पल्स; पोडो; फास्फ; ब्रायो; **मर्क्यु; मेझे;** मेनि; युफ्रे; **ऱ्हस-टा; व्हर्ब;** सिंको; **सेपि; स्टॉफि; हेपार**

ब वा :— कुप्रं-असे; कोक्यु; ब्रायो; सेनेगा; स्टॅफि.

चढताना (जिना वगैरे) **जा हो :—** आरम-मे; आर्नि; **आर्से;** ***कॅल्क-का;*** कुप्रम; झिंक; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ; ब्रायो; मर्क्यु; सल्फ; **सेपि; स्पांजि;** स्पायजे.

डोंगर जा हो :— आर्नि; आर्से; कोका.

फार उंच जा हो :— ओलिअं; कल्क-का; कॉन्व्हलॅ; स्पायजे.

ब वा :— कोनि; फेरम; ऱ्होडो; व्हॅले.

चंद्रप्रकाशात जा हो :— ॲन्टी-क्रू; थूजा; **सल्फ;** सेपि.

ब वा :— आरम-मे.

चाकू, सुरीकडे पाहिल्याने जा हो :— अल्युमि; प्लॅटि.

चालताना जा हो :— हालचाल पहा.

चांगले बरे आहोत असे वाटते नंतर जा हो :— नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो; सेपि; सोरि.

चावताना जा हो :— चघळताना पहा.

अनुक्रमणिका

चिमटे घेतल्याने ब वा :– आर्से; एपि.

चेपल्याने जा हो, ब वा :– दाबावे पहा.

चोळण्याने जा हो :– अनाका; ओलिअं; **कोनि; पल्स; सल्फ; सेपि; स्ट्रांशि.**

ब वा :– ओलि-ॲनि; **कॅन्था; कॅल्क-का; कुप्रम;** झिंक; झिंक-व्हॅले; टरेन्टु; डायास्को; **ड्रोसे;** थूजा; ***नेट्र-का;*** पलाडि; पोडो; ***प्लंबं; फास्फ;*** मर्क्यु; मॅग-फा; रुटा; ऱ्हस-टा; व्हॅलेरि; सिना; सिलि; सेपि.

जोराने ब वा :– मेडो; रेडि.

तळपाय ब वा :– केलि.

पोट (उदर) **ब वा :–** नेट्र-स; पलाडि; पोडो.

हळुहळु जा हो :– मेरम.

ब वा :– क्रोट-टि; लायसि; लिलि-टि.

चौदा दिवसानी जा हो :– नियमित वेळी पहा.

चौथ्या दिवशी जा हो :– नियमित वेळी पहा.

जळवा लावल्यानंतर जा हो :– सिकेल.

जागे झाल्यानंतर, मानसिक लक्षणे जा हो :– कॅल्क-का; झिंक; **लॅके; लायको; स्ट्रमो.**

शारीरिक लक्षणे जा हो :– अमो-मू; ॲम्ब्रा; **आर्से;** एपि; ओनास्मा; ओपि; कलि-बाय; कल्क-का; कास्टि; झिंक; टरेन्टु; ट्युब; ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; नेट्र-मू; **पल्स; फास्फ;** बेला; **लॅके; लायको;** लायकोप; व्हॅले; **सल्फ;** सिंको; सेपि; **सेले; स्पांजि; स्ट्रमो;** हायासा; हेपार.

ब वा :– फास्फ; सल्फु-ॲसि; सेपि.

व, झोप लागताना जा हो :– स्टॅनम.

जाग्रणामुळे जास्त होते (झोप ब वा पहा) :– कास्टि; कुप्रं; कोक्यु; नाय-ॲसि; सेले.

जांभई आल्याने जा हो :– अमो-मू; कास्टि; **इग्ने; क्रिआसो;** ***नक्स-व्हा;*** **ऱ्हस-टा; सार्सा; सिना.**

ब वा :– किनि-स; क्रोक; बर्बे; स्टॅफि.

जीभ बाहेर काढल्याने जा हो :– कलि-बाय; कोक्यु; **फायटो;** सिफि; सिस्ट.

ब वा :– मेडो.

जिभेने चाटल्याने ब वा :– मॅन्गॅनं.

जुलाब झाल्याने ब वा :– अब्रो; **झिंक;** नेट्र-स.

अनुक्रमणिका

जेवल्याने जा हो :– खाण्याने पहा.

ज्या बाजूवर भार पडला असेल (निजल्याने) किंवा जो टेकलेला असेल त्या जागी **जा हो :–** ग्रफाय; टेल्यु; नेट्र-मू; फिजास; मोस्क; सिमि.

झोके घेताना (आगगाडी पहा) **जा हो :–** कार्बो-व्हेजि; कोक्यु; थूजा; **बोरा.**
ब वा :– कलि-का; कार्बो-ॲनि; कामो; पल्स; पायरो; मर्क्यु-को; ऱ्हस-टा; सिकेल; सिना.

झोप अर्धवट असताना जा हो :– कॅम्फ; नाय-ॲसि; व्हॅले; साबा.
ब वा :– सेले.
उडाली म्हणजे जा हो :– जागे झाल्यानंतर जा हो पहा.
दुपारची जा हो :– पल्स; ब्रायो; लॅके; सल्फ; स्टॅफि.
येण्याचे अगोदर जा हो :– आर्से; ***कॅल्क-का;*** **कार्बो-व्हेजि; पल्स; फास्फ;** ***ब्रायो;*** **मर्क्यु; ऱ्हस-टा; लायको;** सल्फ; सेपि.
लागत असताना (पहिल्या झोपेत) **जा हो :–** अरेलि; **आर्से;** ओपि; कलि-का; कार्बो-व्हेजि; क्रोटे-हा; **ग्रिंडे; पल्स; बेला; ब्रायो; लॅके;** सल्फ; सॅम्बुक; **सेपि.**
ब वा :– मर्क्यु.
व उडाली म्हणजे दोन्ही वेळा जा हो :– स्टॅनम.
लागली म्हणजे (झोपेत) **जा हो :– अको;** आर्नि; आर्से; ***ओपि;*** कामो; कोनि; झिंक; पल्स; बेला; बोरा; ब्रायो; मर्क्यु; लॅके; सल्फ; सिना; सिलि; स्ट्रमो; हायासा; हेपार.
थोडीशी जा हो :– अरेलि.
ब वा :– कलाडि; कलि-बाय; नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; फ्लुओ-ॲसि.
ब वा :– आर्से; कलाडि; काफि; कार्बो-व्हेजि; काल्चि; कुप्रं; **कोक्यु;** झिंक; **नक्स-व्हा;** पल्स; पलाडि ***फास्फ;*** मर्क्यु; मायगे; मेडो; सॅन्वि; सिमिसि; **सेपि.**

झोपेतून जागे केल्याने जा हो :– स्पांजि.

टेकल्याने (आधारावर) **जा हो :–** थेरि; नाय-ॲसि; **सॅम्बुक;** सिमि; हेलेबो.
ब वा :– कलि-का; कार्बो-व्हेजि; नेट्र-का; नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; फेरम; सेपि.

ठेच लागल्याने जा हो (धक्का लागल्याने पहा) :– कास्टि; ब्रायो.
पायाच्या आंगठ्याला जा हो :– काल्चि.

डोके वळविल्याने जा हो :– कलि-का; **कॅल्क-का;** पल्स; **सिकु;** स्पायजे; **स्पांजि.**
हलविल्याने ब वा :– लॅके; सिना.

डोळे, उघडल्याने ब वा (मिटल्याने जा हो पहा) :– **थेरि; ब्रायो.**
पुसण्याने :– पुसण्याने पहा.
मिचकावल्याने ब वा :– ओलि-ॲनि; क्रोक; **युफ्रे.**

अनुक्रमणिका

मिटल्याने जा हो :— आर्नि; कार्बो-ॲनि; केलि; कोनि; ***थेरि;*** ब्रायो; **लॅके; सेपि;** स्ट्रांशि.
ब वा :— कलि-का; कोनि; गेल्से; झिंक; टॅबॅकं; सिलि.
वळविल्याने (फिरविल्याने) **जा हो :**— सॅन्वि; सिलि; स्पायजे.

डोंगरसपाटीवर ब वा :— सिफि.

ढेकर आल्याने जा हो :— ***कामो;*** **कार्बो-ॲनि;** कार्बो-व्हेजि; कोक्यु; **नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो;** ऱ्हस-टा; लॅके; सल्फ; ***सिंको.***
ब वा :— ॲन्टी-टा; **आर्जे-ना; इग्ने;** ***कलि-का;*** कलि-बाय; ***कार्बो-व्हेजि;*** **ग्रफाय; नक्स-व्हा;** पल्स; लॅके; ***लायको;*** सॅन्वि.

तळघरात (भुयारात) **जा हो :**— अरानि; आर्से; आर्से-आयो; कॅल्क-का; डल्का; नेट्र-स; पल्स.

तंबाखु जा हो :— आर्से; **इग्ने;** कॅम्फ; गेल्से; नक्स-व्हा; **पल्स;** प्लॅन्ट; रेडि; सेले; स्टॅफि; स्पांजि; स्पायजे.
ओढण्याने सोडले तर जा हो :— कलाडि.
खाण्याने जा हो :— **आर्से;** प्लॅन्ट; व्हेरा-आ.
तपकीर जा हो :— सिलि.
ब वा :— अरानि; टरेन्टु; नाजा; प्लॅटि; सेपि; स्ट्रांशि; **हेपार.**

ताठल्याने :— अंग ताठ केल्याने पहा.

ताणल्याने, मुद्दाम ब वा :— सिकेल.

ताप येण्याचे अगोदर जा हो :— आर्नि; **आर्से;** इपि; कॅल्क-का; कार्बो-व्हेजि; पल्स; ऱ्हस-टा; सल्फ; **सिंको.**

तापात जा हो :— ॲन्टी-क्रू; **आर्से;** इपि; ओपि; कलि-का; कॅल्क-का; कामो; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ; फेरम; ब्रायो; **ऱ्हस-टा; लायको;** सल्फ; **सिंको; सेपि.**

तापानंतर जा हो :— **आर्से;** नक्स-व्हा; बेला; **सिंको;** हेपार.

तेल तूप वगैरे लावल्याने **ब वा :**— युफोर.

तोंड उघडताना जा हो :— आरम-ट्रा; कास्टि; कोक्यु; नक्स-व्हा; फास्फ; ब्रायो; **मर्क्यु;** मर्क्यु-को; **लॅके;** साबा; स्पायजे.
ब वा (मिटताना जा हो) :— **मेझे.**

थकवा आल्याने जा हो :— इपिके; नक्स-व्हा; फास्फ-ॲसि; बर्बे; हेलोनि.

अनुक्रमणिका

थंड, गार, कोरडी हवा जा हो :— हवा पहा.

जागी प्रवेश केल्याने जा हो :— आर्से; इपि; कलि-आर्से; नक्स-व्हा; बेला; रॅनन-ब; **सेपि.**

थंड, जागेवर बसल्याने, झोपल्याने जा हो :— ओल्या जागेत पहा.

दमट हवा जा हो :— हवा पहा.

रात्री व उष्ण दिवस जा हो :— अको; डल्का; मर्क्यु-को; रुमे.

थंडीमुळे (गारवा, गारठा सहन होत नाही) **जा हो :— अगारि;** ॲन्टी-टा; **अमो-का;** अरानि; **आरम-मे;** ***आर्से; कलि-का;*** **कलि-बाय; कॅप्सि; कॅम्फ; कॅल्का-का; कल्क-फा;** कल्क-फ्लु; काल्वि; ***कास्टि;*** कोक्यु; **ग्रफाय; डल्का; नक्स-मो;** ***नक्स-व्हा;*** **नाय-ॲसि;** पायरो; **फास्फ; फास्फ-ॲसि; फेरम;** बॅरि-का; मर्क्यु; **मॅग-का; मॅग-फा;** मेझे; ***मोस्क;*** **युपे-पर;** रॅनन-ब; रुमे; ***ऱ्हस-टा;*** **ऱ्होडो;** लॅक-डि; **लायको; व्हेरा-आ;** सल्फ; ***साबा;*** सिमि; ***सिलि;*** सिस्ट; **सिंको; सेपि; सोरि; स्टॅनम;** ***स्ट्रांशि;*** स्पायजे; **हेपार; हेलेबो;** हैपरि.

गारठल्याने जा हो :— ***अको;*** आर्से; इपि; काफि; कामो; **काल्वि;** क्लिमॅटि; **डल्का;** ***नक्स-व्हा;*** **पल्स;** पायरो; ***फास्फ;*** बॅरि-का; **बेला; ब्रायो;** ***मर्क्यु;*** रॅनन-ब; ***ऱ्हस-टा;*** व्हेरा-आ; **सल्फ;** सल्फु-ॲसि; **सिलि;** सेपि; स्पायजे; हायासा; हेपार.

एखादा भाग, डोके, हातपाय वगैरे जा हो :— घाम येताना थंड वारे लागले तर पहा.

ब वा (उघडे झाल्याने, गार पाण्याच्या आंघोळीने ब वा) :— अको; असार; ***आयो;*** **आरम-मे;** आर्जे-ना; **एपि; ओपि;** कलि-आयो; कलि-का; कलि-स; कॅल्क-का; कॅम्फ; **कामो;** ग्वाई; टॅबॅकं; ड्रोसे; ***पल्स;*** फेरम; **फ्लुओ-ॲसि;** मर्क्यु; म्युरि-ॲसि; ऱ्हस-रॅ; ***लायको;*** लिलि-टि; **लेडम;** ***सल्फ;*** सॅनिकु; साबि; **सिकेल;** सिफि; सोरि; स्पायजे.

थंडी व उष्णता जा हो :— उष्ण व थंडी पहा.

थुंकताना जा हो :— नक्स-व्हा, लेडम.

दमट उष्ण हवा जा हो :— हवा पहा.

जागेत जा हो :— भिजल्याने जा हो.

हवा जा हो :— भिजल्याने जा हो.

दररोज जा हो :— नियमित वेळी पहा.

दाढी केल्यानंतर जा हो :— आक्झॅ-ॲसि; कॅप्सि; **कार्बो-ॲनि;** ***पल्स;*** प्लंबं; फास्फ; फास्फ-ॲसि; रेडि; सिकु.

ब वा :— ब्रोमि.

दाबल्याने, दाबाने जा हो :— अको; **अगारि;** आर्जे-ना; आर्से; ***आयो;*** **एपि;** कलाडि; कलि-आयो; कलि-का; कॅल्क-का; **कार्बो-व्हेजि;** ग्रफाय; झिंक-क्रो; टरेन्टु; टेल्यु; ड्रोसे; थूजा; थेरि; नक्स-मो; **नक्स-व्हा;** नेट्र-स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; फेरम; **बॅरि-का;** बेला; ब्रायो; मर्क्यु-को; मॅग-का;

मॅग-मू; रुटा; **लॅके; लायको;** लारो; लिलि-टि; व्हिबु; साबा; **सिना; *सिलि;*** सिक्ला; सोरि; स्पांजि; **हेपार.**

एकसारखे स्थिर ब वा :– नाय-ॲसि; स्पायजे.

छाती जा हो :– सल्फ.

जोराने ब वा :– इग्ने; कोनि; ***कोलो;*** झिंक; नक्स-व्हा; प्लंबं; बेला; मॅग-मू; लॅके; सिंको; सॅन्वि; सॅम्बुक; स्टॅनम.

टोपीच्या जा हो :– कार्बो-व्हेजि; नाय-ॲसि; व्हॅले; सिलि.

पाठीचा कणा जा हो :– अगारि; आर्नि; कलि-का; थेरि; **फिजास;** बेला; ***सिलि;*** सिंको; सेपि.

ब वा :– अमो-का; आर्जे-ना; ***इग्ने;*** कॅप्सि; कॅल्क-का; कॅस्टो; कामो; कुप्रं-आर्से; केलि; **कोनि; *कोलो;*** डायास्को; ड्रोसे; **नेट्र-का; पल्स; प्लंबं; *ब्रायो;* मॅग-फा; मॅग-मू; मेनि; ऱ्हस-टा;** लिलि-टि; हिबु; सिलि; सिंको; ***स्टॅनम;*** सेपि.

मानेभोवती (वस्त्रांच्या) **जा हो :–** अगारि; एपि; कलि-का; कास्टि; केलि; कोनि; ग्लोनो; मर्क्यु; ***लॅके;*** सेपि.

कॉलरमुळे **जा हो :–** ॲन्टि-क्रू; मर्क्यु-को; लॅके.

वस्त्रांच्या जा हो :– आर्जे-ना; ओनास्मा; **कॅल्क-का;** कार्बो-व्हेजि; कास्टि; कोनि; ग्लोनो; ट्युब; ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; बोव्हि; ब्रायो; ***लॅके; लायको;*** लिलि-टि; **सल्फ;** सिकेल; सेपि; सोरि; स्पांजि; हेपार.

ब वा :– साबा; सोरि.

वेदना होत नसलेल्या बाजूस जा हो :– वेदना होत नसलेल्या बाजूस निजल्याने पहा.

दात, कोरताना जा हो :– कलि-का; **पल्स.**

घासताना जा हो :– कार्बो-व्हेजि; कोक-कॅ; स्टॅफि.

येताना जा हो :– *अको;* ॲन्टी-क्रू; इथू; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; काफि; ***कामो;* कास्टि;** क्रिआसो; नक्स-व्हा; ***पल्स;*** पोडो; बेला; बोरा; ब्रायो; ***मर्क्यु;*** मेझे; **ऱ्हस-टा; लॅके;** सल्फ; सिलि; सिंको; ***सेपि; स्टॅफि;*** स्पायजे.

दिवसा जा हो :– नियमित वेळी पहा.

दीर्घ श्वास घेतल्याने जा हो :– श्वास घेतल्याने पहा.

दुपारी जा हो :– नियमित वेळी पहा.

दुसऱ्याना, दुःखात पाहिल्याने जा हो :– टरेन्टु.

सुखात पाहिल्याने जा हो :– हेलोनि.

दुसऱ्यानी केलेल्या दुष्कृत्यामुळे जा हो :– काल्वि; स्टॅफि.

दुसऱ्याने धरल्याने ब वा :– धरून ठेवल्याने ब वा पहा.

धक्का (हिसका) **लागला तर जा हो** :– अनाका; ***आर्नि;*** एलो; काफि; कोक्यु; **कोनि;** ***ग्लोनो;*** **थेरि;** नक्स-व्हा; **नाय-ॲसि;** बर्बे; ***बेला;*** **ब्रायो;** ***ऱ्हस-टा;*** लॅक-कॅ; लॅके; लेडम; सॅन्वि; **सिकु;** ***सिलि;*** **सिंको;** ***सेपि;*** स्पायजे; हेपार.

ब वा :– आर्से; कॅप्सि; गेल्से; नाय-ॲसि.

धमकी देण्याने जा हो :– **इग्ने;** ओपि; कोलो; स्टॅफि.

धरताना जा हो :– लिहिताना पहा.

धरल्याने, धरून ठेवल्याने (दुसऱ्याने) **ब वा** :– आर्से; कार्बो-ॲनि; **गेल्से;** ग्लोनो; ड्रोसे; नक्स-मो; नक्स-व्हा; नेट्र-स; **ब्रायो;** म्युरे; युपे-पर; लॅके; लिलि-टि; सल्फ; सल्फ्यु-ॲसि; सॅन्वि; सिलि; **सेपि;** स्ट्रमो.

गार वस्तु जा हो :– **झिंक;** थूजा; **नेट्र-मू;** फास्फ; मर्क्यु; सिलि; हेपार.

गुळगुळीत वस्तु जा हो :– प्लंबं.

घट्ट जा हो :– ऱ्हस-टा.

हातात काहीतरी वस्तु ब वा :– अनाका; लिथि-का; सिमि; स्पायजे.

धावताना जा हो :– हालचाल पहा.

धास्तीमुळे जा हो :– भीती पहा.

धुके जा हो :– हवा पहा.

धुण्याने जा हो :– भिजल्याने पहा.

कपडे जा हो :– थेरि; फास्फ.

चेहरा ब वा :– असार; कॅल्क-स; फास्फ.

जमीन जा हो :– मर्क्यु–आ-रु.

धुपणी गेल्याने जा हो :– कामि; क्रिआसो; नेट्र-मू; मर्क्यु; सेपि.

ब वा :– कार्बो-व्हेजि; फायटो.

धुरामुळे जा हो :– आर्से; कलि-बाय; फास्फ; युफ्रे; लायको; सिंको; सेपि; स्पायजे.

धूळ (पिसे नाकात, घशात) **गेल्याने जा हो** :– अमो-का; आर्से; इग्ने; ***कॅल्क-का;*** केलि; ***ड्रोसे;*** पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; बेला; ब्रोमि; रुमे; **लायको;** सल्फ; सिलि; सिंको; हेपार.

नाक शिंकरताना जा हो :– आयो; **आरम-मे;** आर्नि; कलि-बाय; कॅल्क-का; ***केलि;*** ग्रफाय; झिंक; **पल्स;** फास्फ; फास्फ-ॲसि; **मर्क्यु;** लॅके; ***सल्फ;*** स्पायजे; **हेपार.**

ब वा :– मर्क्यु; **मॅन्गॅ; सिलि.**

अनुक्रमणिका

नाचताना जा हो :— बोरा; सिमि; स्पांजि.

ब वा :— इग्ने; सिलि; ***सेपि.***

निजल्याने जा हो :— अडोनि; ॲन्टी-टा; **ॲम्ब्रा; *आरम-मे;*** आर्नि; ***आर्से;*** एपि; कलि-का; **कॅप्सि; कामो; कोनि;** टॅरॅक्स; डल्का; ड्रोसे; नेट्र-स; पल्स; प्लॅटि; फास्फ; फेरम; बेला; मर्क्यु; मेनि; युफोर; रुटा; रुमे; ***ऱ्हस-टा;*** लायको; व्हर्ब; **सॅम्बुक;** सॅन्वि; सिलि; सेपि; स्ट्रांशि; **हायासा.**

अंग दुमडून ब वा :— अको; **कलि-का; कॅल्क-का;** कॅप्सि; कामो; कास्टि; कोलो; ग्रफाय; थूजा; परेरा; पल्स; प्लॅटि; मर्क्यु-को; ***मॅग-फा;* मॅग-मू; ऱ्हस-टा; ऱ्हिअम;** लायको; लिलि-टि; **सल्फ;** सिकेल; सिमि; सिंको; **सेपि.**

अंथरुणात जा हो :— अल्युमि; **ॲम्ब्रा; आयो;** कलि-का; कल्क-का; कार्बो-ॲनि; केलि; ड्रोसे; **नाय-ॲसि; पल्स; फास्फ; फेरम; मर्क्यु;** रुमे; **लॅके;** लायको; **सल्फ;** सॅन्वि; **सिलि;** सिंको; **सेपि;** हायासा; **हेपार;** हेलेबो.

ब वा :— अमो-मू; कलि-का; कास्टि; कोक्यु; ***नक्स-व्हा;*** पायरो; ***ब्रायो;*** मॅग-मू; सिकु; **सिल्ला;** स्टॅनम; हेपार.

उताणे जा हो :— **अको;** अमो-मू; **आयो;** आर्जे-मे; **आर्से; इग्ने; ओपि; कलि-ना; कामो;** काल्चि; **कास्टि; कुप्रम; कोलो; *नक्स-व्हा;*** नेट्र-स; पल्स; ***फास्फ;*** मर्क्यु-आ-फ्ले; **ऱ्हस-टा; सल्फ; सिलि; सेपि;** स्पायजे.

डोक्याखाली उंच उसे घेऊन **ब वा :**— गेल्से; सॅन्वि.

डोक्याच्या मागील भागावर **जा हो :**— कलि-फा; कॅक्ट; कार्बो-व्हेजि; ***कोक्यु;*** नक्स-व्हा; ***पेट्रो;*** फास्फ; **सेपि;** स्पायजे.

ब वा :— अमो-मू; ***कॅल्क-का;*** डिजि; **पल्स; *ब्रायो;* मर्क्यु-को;** रुटा; सॅन्वि; **ऱ्हस-टा.**

सपाट **ब वा :**— डिजि.

उशीवर जा हो :— ग्लोनो.

उंच उशीवर डोके ठेवून ब वा :— ॲन्टी-टा; **आर्जे-मे; *आर्से;*** एपि; कॅक्ट; कलि-का; ***कलि-ना;*** कॅप्सि; कोनि; गेल्से; ग्लोनो; **पल्स;** बेला; **लॅके;** सॅन्वि; सिंको; स्पांजि; स्पायजे; **हेपार.**

कुशीवर जा हो :— ***अको; अनाका;*** आर्जे-ना; इग्ने; इपि; कलाडि; ***कलि-का; कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि;*** कोनि; क्रिआसो; थूजा; नेट्र-स; ***पल्स;*** पॅरि; ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; फेरम; बॅरि-का; ***ब्रायो;*** मर्क्यु; मर्क्यु-को; **ऱ्हस-टा; लायको;** सल्फ; सिना; ***सिलि; स्टॅनम;*** सेनेगा.

ब वा :— अनाका; **कोक्यु; *नक्स-व्हा;*** लेप्टांड्रा; फास्फ; सेपि.

उजव्या जा हो :— अमो-का; अमो-मू; अल्युमि; आयरि; आर्जे-ना; कलि-का; कास्टि; **नक्स-व्हा; फास्फ;** बेन्झा-ॲसि; बोरा; ***मर्क्यु;* मॅग-मू;** रुमे; लायकोप; स्टॅनम; स्पांजि; हैड्रास्टि.

ब वा :— ॲन्टी-टा; टॅबॅकं; नेट्र-मू; **फास्फ;** सल्फ; सेपि.

डोके उंच करून **ब वा :**— आर्से; कॅक्ट; स्पांजि; **स्पायजे.**

डाव्या जा हो :— अक्रो; अमो-का; आर्जे-ना; इपि; एपि; कलि-का; कॅक्ट; **कार्बो-ॲनि;** काल्चि; झिंक-आयो; टेलि; ट्युब; **थूजा;** नाजा; नेट्र-का; नेट्र-मू; नेट्र-स; ***पल्स;* पॅरि;** पेट्रो; ***फास्फ;* बॅरि-का; ब्रायो;** लायको; लिलि-टि; **सल्फ;** सिलि; **सेपि.**

ब वा :— इग्ने; नेट्र-मू; म्युरि-ॲसि; स्टॅनम.

वेदना होत असलेल्या **जा हो :**— दाबल्याने जा हो पहा.

अनुक्रमणिका

वेदना होत नसलेल्या **जा हो :**— इग्ने; **कामो; कोलो;** नेट्र-स; **पल्स;** फ्लुओ-ॲसि; ***ब्रायो;*** ऱ्हस-टा; सिकेल; सिंको; **सेपि.**

गुडघ्यावर व हातावर (ओणवे) **ब वा :**— कोनि; टरेन्टु; **परेरा;** मेडो; युपे-पर; युफोर; **लॅके;** सेपि.

टणक जागेवर ब वा :— कलि-का; नेट्र-मू; ऱ्हस-टा; सॅनिकु; सेपि; स्टॅनम.

दमट ओल्या जागेवर जा हो :— आर्से; कॅल्क-का; कास्टि; डल्का; **नक्स-व्हा;** ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; सिलि.

परांच्या गादीवर जा हो :— कोक्यु; कोलो; मर्क्यु; मॅन्गॅ; सल्फ; सोरि.

पाठीवर :— उताणे पहा.

आरामखुर्चीवर ब वा :— कामि; गेल्से; थायरा; सॅन्वि.

पोटावर ब वा :— असेटि-ॲसि; इलाप्स; कॅल्क-फा; केलि; ***कोलो;*** चिओ; टॅबॅकं; थायरा; नाय-ॲसि; पॅरि; **पोडो;** फायटो; **फास्फ;** बेला; ***मेडो;* युपे-पर;** लॅके; लेप्टांड्रा; सिना; **सेपि;** सोरि; स्टॅनम.

ब वा :— अमो-मू; असार; इग्ने; **कॅल्क-का;** कामो; कोली; ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; **नेट्र-मू; पल्स;** पिक्रि-ॲसि; फार्मि; फेरम; बेला; ***ब्रायो;*** मॅन्गॅ; ऱ्हस-टा; सिलि; सिल्ला; सेपि; स्टॅनम.

विकार होत असलेल्या बाजूस जा हो :— दाबल्याने जा हो पहा.

सपाट ब वा :— **आर्नि;** एपि; टॅबॅकं; बेला; लारो; **व्हेरा-व्हि;** सोरि; स्पांजि.

नियमित वेळी जा हो :— अरानि; अल्युमि; आर्जे-मे; **आर्से; इपि;** कलि-का; कॅक्ट; किनि-आर्से; **किनि-स; गेल्से;** टरेन्ट; ट्युब; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; ***नेट्र-मू;*** पल्स; **युपे-पर;** ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; सल्फ; सिलि; ***सिंको;*** सेड्र; सेपि; स्पायजे; हेपार.

दररोज जा हो :— अरानि; आर्से; इप्सि; कॅप्सि; नक्स-व्हा; पल्स.

दिवसा फक्त जा हो :— अगारि; नेट्र-मू; पल्स; मेडो; **युफोर; ऱ्हस-टा; सल्फ; सेपि; स्टॅनम.**

ब वा :— कलि-का; सिफि.

दिवसातून दोनदा जा हो :— व्हर्ब.

ठराविक तासाला जा हो :— अरानि; आर्से; इग्ने; कलि-बाय; कॅक्ट; **किनि-स;** टरेन्टु; नेट्र-मू; बोव्हि; लायको; व्हर्ब; **साबा;** सिना; **सेड्र.**

वेदना दररोज :— कलि-बाय.

वेळी :— अरानि; आर्से; किनि-स; टरेन्टु; नेट्र-मू.

एक दिवसाआड जा हो :— आर्से; इपि; कॅन्था; क्लिमॅटि; नक्स-व्हा; **नेट्र-मू;** पल्स; ऱ्हस-टा; लायको; ***सिंको.***

ब वा :— अल्युमि.

चौथ्या दिवशी जा हो :— आर्से; पल्स; लायको; साबा.

आठवड्याने जा हो :— **आयरि;** आर्से; कॅन्था; गेल्से; ट्युब; फास्फ; लॅक-डि; लायको; सल्फ; सॅन्वि; सिलि; सिंको.

दहा दिवसानी जा हो :— फास्फ; लॅके.

चौदा दिवसानी जा हो :— आर्से; कॅल्क-का; कोनि; पल्स; **लॅके;** सल्फ; सॅन्वि; सिंको.

चौदा दिवस व बा, चौदा दिवस जा हो :— मॅग-मू.

एकवीस दिवसानी जा हो :— आरम-मे; किनि-स; टरेन्टु; ट्युब; मॅग-का.

अठ्ठावीस दिवसानी जा हो :— ट्युब; नक्स-मो; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; ***सेपि.***

अनुक्रमणिका

सहा आठवड्यानी जा हो :– मॅग-मू.

सहा महिन्यानी जा हो :– लॅके; **सेपि.**

वार्षिक जा हो :– अमो-का; **आर्से;** एकिने; इलाप्स; क्रोटे-हा; टरेन्टु; थूजा; नाजा; ऱ्हस-टा; लॅके; लायको; व्हायपे; सोरि.

सकाळी (४ ते ९) **जा हो :–** अगारि; ***अमो-मू; ॲन्टी-टा; आरम-मे;*** आर्जे-मे; आर्से-आयो; इलाप्स; एकिने; ओनास्मा; कलि-का; कलि-ना; **कलि-बाय;** ***कॅल्क-का;*** कॅल्क-फा; कॅस्टो; कामो; कार्बो-ॲनि; **कार्बो-व्हेजि;** ***केलि;*** कोनि; **क्रोक;** ***नक्स-व्हा;*** नाजा; **नाय-ॲसि; नेट्र-मू; नेट्र-स;** पल्स; पेट्रो; **पोडो;** ***फास्फ;*** फास्फ-ॲसि; बोरा; बोव्हि; **ब्रायो;** रूमे; ***ऱ्हस-टा;*** **ऱ्होडो; लॅके;** व्हर्ब; व्हॅले; ***सल्फ;*** साबा; सिना; ***सिल्ला;*** सेपि; स्पायजे; हेपार.

उजाडल्यावर **जा हो :– कामो; नक्स-व्हा.**

ब वा :– काल्वि; सिफि.

ब वा :– केलि; झिंक; मर्क्यु.

अंथरुणात जा हो :– अमो-मू; ॲम्ब्रा; एलो; **कलि-का;** कोनि; **नक्स-व्हा;** फास्फ; ब्रायो; **लायको; सल्फ;** सेपि.

एक दिवशी, दुसरे दिवशी संध्याकाळी जा हो :– लॅक-कॅ.

व संध्याकाळी **जा हो :–** अल्युमि; **कलि-का; कॅल्क-का; कास्टि;** कोक-कॅ; **ग्रफाय; थूजा;** ***फास्फ;*** बोव्हि; **ऱ्हस-टा;** लॅके; **लायको;** व्हेरा-आ; सॅन्वि; ***सेपि;*** सोरि; **स्ट्रमो; स्ट्रांशि.**

६ वाजता **जा हो :– अल्युमि;** आर्नि; एलो; **नक्स-व्हा;** फेरम; बोव्हि; लायको; ***व्हेरा-आ;*** सल्फ; सिलि; **हेपार.**

७ वा. **जा हो :– नक्स-व्हा;** नेट्र-का; ***पोडो;*** **युपे-पर;** सेपि; **हेपार.**

८ वा. **जा हो :–** नक्स-व्हा; **युपे-पर.**

८ ते १२ मध्यान्हीपर्यंत **जा हो :–** कॅक्ट; **किनि-स; गेल्से;** नक्स-व्हा; नेट्र-का; ***नेट्र-मू;*** फास्फ; **युपे-पर;** सल्फ; साबा; सेपि; स्टॅनम.

९ वा. **जा हो :–** कलि-का; कलि-बाय; कामो; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; नेट्र-स; ब्रायो; युपे-पर; लॅक-कॅ; व्हर्ब; सल्फु-ॲसि; सेपि.

ते दुपारी ४ वाजेपर्यंत :– व्हर्ब.

मध्यान्हापूर्वी (९ ते १२) **जा हो :–** आर्जे-मे; ***कॅनॅबि;*** कार्बो-व्हेजि; ग्वाई; नक्स-मो; ***नेट्र-का;*** **नेट्र-मू; पोडो;** रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; लारो; व्हॅले; व्हायो-ट्रा; ***सल्फ;*** सल्फु-ॲसि; सिलि; **सेपि; स्टॅनम;** हेपार.

९ ते १२ **ब वा :–** अल्युमि; **लायको;** लिलि-टि.

१० वा. **जा हो :– आयो;** आर्से; किनि-स; ***गेल्से;*** थूजा; ***नेट्र-मू;*** पेट्रो; फास्फ; बोरा; मेडो; युपे-पर; **ऱ्हस-टा; सल्फ;** सिलि; सिंको; सेपि; **स्टॅनम.**

१० ते ३ **जा हो :–** किनि-स; ट्युब; नेट्र-मू.

११ वा. **जा हो :–** असाफि; आर्से; इपि; **कॅक्ट; किनि-स;** कोक्यु; **गेल्से; झिंक; नक्स-व्हा;** नेट्र-का; नेट्र-फा; ***नेट्र-मू;*** पल्स; **फास्फ;** बॅप्टि; मॅग-फा; ऱ्हस-टा; लॅके; **सल्फ; सेपि; स्टॅनम;** हायासा; **हैड्रास्टि.**

मध्यान्ही १२ वा. जा हो :– ॲन्टी-क्रू; **आर्जे-मे;** इलाप्स; कलि-का; केलि; गेल्से; नक्स-मो; **नक्स-व्हा; नेट्र-मू;** फास्फ; **युपे-पर;** लॅके; व्हर्ब; व्हॅले; **सल्फ; सिलि;** सिंको; स्ट्रमो; स्पायजे.

जेवणानंतर **ब वा :— केलि.**

१२ ते ४ **जा हो :—** अल्युमि; आर्से; झिंक; थूजा; पल्स; बेला; लॅके; लायको; **सिलि.**

ते मध्यरात्र जा हो :— लॅके.

दुपारी, मध्यान्हा (१२ ते ६) **नंतर जा हो :—** अगारि; **अल्युमि;** असाफि; अॅम्ब्रा; इग्ने; **एपि;** एलो; कलि-ना; केलि; कोलो; **झिंक;** डिजि; थूजा; **पल्स;** बेला; ब्रायो; ऱ्हस-टा; **लायको;** सल्फ; सिमि; **सिलि;** सेपि; सिंको; हेलेबो.

ब वा :— नेट्र-स; फायटो; ऱ्हस-टा; सिनाबा; सेपि.

१ वा. जा हो :— **आर्से;** कलि-का; कॅक्ट; केलि; ग्रटि; **पल्स; फास्फ; लॅके;** सिना.

२ वा. **जा हो :—** आर्से; केलि; गेल्से; नाय-अॅसि; **पल्स;** फेरम; मॅग-फा; युपे-पर; लॅके.

३ वा. **जा हो :—** अॅन्टी-टा; असाफि; आर्से; **एपि; किनि-स;** केलि; कोनि; **थूजा;** ***बेला;*** सॅन्वि; सॅम्बुक; सेड्र; **स्टॅफि.**

३ ते ५ **जा हो :—** सेपि.

४ वा. जा हो :— अनाका; आर्से; इपि; इस्कू; एपि; कॅक्ट; कास्टि; किनि-स; **केलि; कोलो; गेल्से; नक्स-व्हा;** नाय-अॅसि; नेट्र-मू; नेट्र-स; **पल्स;** मॅन्गॅ; ऱ्हस-टा; ***लायको;*** व्हर्ब; सल्फ; **सेड्र;** हेलेबो.

४ ते ८ **जा हो :—** एपि; **कास्टि;** कोलो; झिंक; नक्स-मो; नाय-अॅसि; नेट्र-स; **पल्स;** प्लॅटि; फास्फ; **ऱ्हस-टा;** ***लायको;*** **सल्फ;** साबा; सेपि; हायासा; हेलेबो.

५ वा. **जा हो :—** अल्युमि; **कलि-का;** कास्टि; कोनि; कोलो; **गेल्से;** ट्युब; थूजा; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; पल्स; बोव्हि; **ऱ्हस-टा; लायको;** व्हॅले; सल्फ; **सिंको;** सेड्र; हेपार; हैपरि.

संध्याकाळी (६ ते ९) **जा हो :—** अको; **अॅन्टी-क्रू; अॅन्टी-टा; अमो-का; अॅम्ब्रा;** अल्युमि; आर्जे-ना; **आर्नि;** आर्से; ***कलि-ना;*** कलि-स; कॅप्सि; कॅल्क-का; कामो; कार्बो-अॅनि; कार्बो-व्हेजि; काल्चि; *कास्टि;* झिंक; ***नाय-अॅसि;*** नेट्र-फा; ***पल्स;*** प्लॅटि; प्लंबं; **फास्फ;** फास्फ-असि; फ्लुओ-अॅसि; ***बेला;*** **ब्रायो; मर्क्यु; मॅग-का; मेझे;** ***मेनि; युफ्रे;*** **रॅनन-स्क्लि;** रुटा; **रुमे;** लॅके; ***लायको;*** व्हॅले; ***सल्फ;*** **सल्फु-अॅसि;** ***सिल्का;*** सिफि; सिलि; सेपा; ***सेपि;*** **स्टॅनम;** ***स्ट्रांशि;*** **हायासा; हेलेबो.**

सूर्यास्तापासून सकाळपर्यंत **जा हो :—** आरम-मे; कलि-आयो; फायटो; मर्क्यु; सिफि.

ब वा :— अल्युमि; **आरम-मे;** मेडो; सेपि.

६ वा. **जा हो :—** अॅन्टी-टा; **कलि-का;** ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; **पल्स;** पेट्रो; **ऱ्हस-टा;** संबुल; **सिलि; सेड्र; सेपि; हेपार.**

ते पहाटे ४ पर्यंत **जा हो :—** ग्वाई.

६ जा हो :— क्रिआसो.

७ वा. **जा हो :—** अल्युमि; इपि; किनि-स; गॅम्बो; गेल्से; टरेन्टु; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; **नेट्र-स;** पल्स; पायरो; पेट्रो; फेरम; बोव्हि; ऱ्ह**स-टा; लायको;** सल्फ; **सेड्र;** सेपि; **हेपार.**

८ वा. **जा हो :—** अल्युमि; इलाप्स; काफि; कास्टि; फास्फ; बोव्हि; मर्क्यु; मॅग-का; **ऱ्हस-टा; सल्फ;** हेपार.

८ ते १२ मध्यरात्रीपर्यंत **जा हो :—** आर्जे-ना; कार्बो-व्हेजि; गेल्से; पल्स; फास्फ; **बोव्हि;** ***ब्रायो;*** म्युरि-अॅसि; रुमे; लायको; सल्फ; स्टॅनम.

रात्री (९ ते ४) **जा हो :— अको; आयो;** आर्जे-ना; **आर्नि;** ***आर्से;*** आर्से-आयो; इपि; ***कलि-आयो;*** कलि-का; कलि-बाय; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कॅल्क-स; **काफि; कामो;** कार्बो-अॅनि;

अनुक्रमणिका

काल्चि;* कोनि;** ***ग्रफाय; जालप; ***झिंक;*** टेल्यु; डल्का; ***नाय-ॲसि;* पल्स; *प्लंबं;* *फास्फ;***
फेरम; बेला; ***मर्क्यु;* *मॅग-का;* मॅग-मू;** मॅन्गॅ; रुमे; **ऱ्हस-टा;** लॅके; लिलि-टि; **सल्फ;** सिक्ला;
सिनाबा; ***सिफि;* *सिलि;* *सिंको;*** सिमि; सेपि; ***सोरि;* *स्ट्रांशि;* हायासा; *हेपार.***

९ वा. **जा हो :**— आर्से; **गेल्से; बोव्हि;** ***ब्रायो;*** मर्क्यु.

१० वा. **जा हो :**— आर्से; इग्ने; ***किनि-स;* ग्रफाय;** पेट्रो; **बोव्हि;** लॅके.

११ वा **जा हो :**— अरेलि; आर्से; ***कॅक्ट;*** कॅल्क-का; कार्बो-ॲनि; बेला; सल्फ.

ब वा :— बोरा.

मध्यरात्री १२ वा. **जा हो :**— **अको;** आर्जे-ना; **आर्से;** ओपि; कलाडि; कलि-का; कॅल्क-का; कॅन्था; **कास्टि;** डिजि; **ड्रोसे;** नक्स-मो; **नेट्र-मू; फास्फ; फेरम; मॅग-मू;** म्युरि-ॲसि; **ऱ्हस-टा;** लॅके; लायको; व्हेरा-आ; सल्फ; **सॅम्बुक; सिंको;** स्ट्रमो.

नंतर **ब वा :**— फार्मि; रॅनन-स्क्लि; **लायको.**

ते दुपारपर्यंत **जा हो :**— आर्से.

ते दुपारपर्यंत **ब वा :**— पल्स.

ते ४ वाजेतोपर्यंत **जा हो :**— अमो-का; **आर्से;** कलि-बाय; कास्टि; ड्रोसे; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; पल्स; पोडो; रुमे; ऱ्हस-टा; लॅके; व्हेरा-आ; **सल्फ;** सेड्र.

१ वा. **जा हो :**— ***आर्से;*** कार्बो-व्हेजि; **पल्स;** मॅग-मू.

२ वा **जा हो :**— आयरि; ***आर्से;*** कलि-आर्से; **कलि-का;** ***कलि-बाय;*** कलि-फा; कॅन्था; **कास्टि;** ग्रफाय; टेलि; ड्रोसे; **नाय-ॲसि;** नेट्र-मू; नेट्र-स; **पल्स;** फेरम; **बेन्झा-ॲसि;** मॅग-का; मेझे; रूमे; लॅके; लॅक्नॅ; लायको; सल्फ; सार्सा; **सिलि;** स्पायजे; **हेपार.**

३ वा. **जा हो :**— ॲन्टी-टा; अमो-का; **अमो-मू;** आयरि; **आर्से;** ***कलि-का;*** कलि-ना; कॅन्था; कॅल्क-का; थूजा; **नक्स-व्हा;** नेट्र-मू; पोडो; फेरम; **ब्रायो; मॅग-का; ऱ्हस-टा; सल्फ;** सिलि; सिंको; सेड्र; सेपि; **सेले; सोरि.**

४ वा. जा हो :— अनाका; अमो-मू; **अल्युमि;** आर्नि; **इग्ने; एपि;** कलि-का; **कास्टि;** केलि; **कोनि;** कोलो; ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; नेट्र-का; **पल्स; पोडो;** फेरम; **नेट्र-का; बोरा; म्युरि-ॲसि;** रेडि; **लायको;** व्हेरा-आ; **सल्फ;** सिलि; ***सेड्र;*** सेपि; स्टॅनम.

ते, दुपारनंतर ४ पर्यंत जा हो :— कलि-साया.

४ ते ८ सकाळपर्यंत **जा हो :**— अल्युमि; आरम-मे; आर्नि; कलि-बाय; केलि; नक्स-व्हा; नेट्र-मू; ***पोडो;*** ब्रायो; युपे-पर; रुमे; लॅके; व्हेरा-आ; **सल्फ;** हेपार.

५ वा. **जा हो :**— एपि; एलो; कलि-आयो; **कलि-का;** ड्रोसे; नेट्र-फा; **नेट्र-मू;** फास्फ-ॲसि; रुमे; **सल्फ;** सिलि; ***सिंको;*** सेपि.

परक्या लोकांचे देखत जा हो :— ॲम्ब्रा; कार्बो-व्हेजि; कास्टि; टरेन्टु; पेट्रो; फास्फ; बॅरि-का; लायको; ***सेपि;* स्ट्रमो.**

परांच्या गादीवर जा हो :— निजल्याने पहा.

पळताना जा हो :— हालचाल जोराची पहा.

अनुक्रमणिका

पंख्याच्या वाऱ्याने ब वा :— ॲन्टी-टा; आर्जे-ना; एपि; कलि-ना; ***कार्बो-व्हेजि;*** क्रोटे-हा; झॅन्थो; फेरम; बॅप्टि; मेडो; लॅके; सिकेल; **सिंको.**

पाऊले पाण्यात भिजल्याने जा हो :— कामो; कुप्रं; **डल्का;** नेट्र-का; नेट्र-मू; ***पल्स;*** **फास्फ;** मर्क्यु; ऱ्हस-टा; ***सिलि;*** सेपा; **सेपि.**

पाठीचा कणा दाबल्याने जा हो :— दाबल्याने पहा.

पाण्यात काम केल्याने जा हो :— भिजल्याने पहा.

पाण्यात पडल्याने किंवा पोहण्याने जा हो :— ॲन्टी-क्रू; बेलिस.

पाण्यात हातपाय घातल्याने जा हो :— एखादा अवयव उघडा राहिल्याने पहा.

पावसाळ्यात जा हो :— भिजल्याने पहा.
ब वा :— अको; अल्युमि; असार; आर्से-आयो; इपि; कलि-का; कामो; ***कास्टि; नक्स-व्हा;*** ब्रायो; म्युरि-ॲसि; मेडो; सॅम्बुक; सेपि; स्पांजि; हेपार.

पाय उंचावर ठेवल्याने ब वा :— कॅल्क-का; ***कार्बो-व्हेजि;*** पल्स; बॅरि-का; रॅनन-स्क्लि; व्हायपे; सेपि.
लोंबकळत ठेवल्याने जा हो :— हातपाय लोंबकळत ठेवल्याने पहा.

पाहण्याने, आरशात जा हो :— कलि-का.
उंच इमारत जा हो :— आर्जे-ना.
एकसारखे बराच वेळ जा हो :— आरम-मे; **नेट्र-मू; रुटा; सेपि; स्पायजे.**
ब वा :— डिजि; नेट्र-का; साबा.
खाली जा हो :— आर्जे-ना; ओलिअं; कलि-का; कॅल्क-का; कामि; **फास्फ;** बोरा; **सल्फ; स्पायजे.**
ब वा :— साबा.
खिडकीतून बाहेर जा हो :— ऑक्झॅ-ॲसि; कॅम्फ; **कार्बो-व्हेजि; नेट्र-मू.**
चकाकणाऱ्या वस्तू जा हो :— कॅन्था; **बेला;** म्युरि-ओसे; **लायसि; स्ट्रमो;** हायासा.
चाकू सुरी वगैरे जा हो :— अल्युमि; प्लॅटि.
दुसऱ्याना दुःखात जा हो :— टरेन्टु.
सुखात जा हो :— हेलेबो; हेलोनि.
दुसऱ्यानी स्वतःकडे जा हो :— स्वतःकडे पहा.
दूरच्या वस्तू जा हो :— डिजि; **युफ्रे; रूटा.**
ब वा :— बेला.
दोन्ही बाजूस, उजव्या, डाव्या जा हो :— कोनि; स्पायजे.
पाण्याकडे जा हो :— कॅन्था; बेला; ब्रोमि; लायसि; सल्फ; स्ट्रमो.
वाहत्या :— फिरत्या वस्तु पहा.
पांढऱ्या वस्तु जा हो :— आर्से; एपि; कामो; टॅबॅक; नेट्र-मू; लायको.

फार वेळ एखाद्या वस्तूकडे जा हो :– अको; आरम-मे; नेट्र-मू; रुटा; स्पायजे.

ब वा :– डिजि; नेट्र-का; साबा.

फिरत्या वस्तु (वाहते पाणी वगैरे) **जा हो :–** अगारि; कॅन्था; **कोनि; फेरम;** ***बेला;*** ब्रोमि; लायसि; सल्फ; स्ट्रमो; हायासा.

गरगर जा हो :– लायको.

बर्फाकडे :– एपि.

बाजूस-तिरकस जा हो :– ओलिअं; बेला; मर्क्यु-को.

ब वा :– ओलिअं; सल्फ; सिंको.

मैदानाकडे जा हो :– सेपि.

लक्षपूर्वक ब वा :– पेट्रो.

लाल वस्तूकडे जा हो :– लायको.

वर जा हो :– आर्से; **कॅल्क-का;** कुप्रं; केलि; थूजा; **पल्स; फास्फ;** सॅन्वि; साबाडि; सिलि; सेले.

मोकळ्या हवेत चालताना **जा हो :–** आर्जे-ना; सेपि.

सभोवती जा हो :– इपि; कॅल्क-का; ***कोनि;*** **सिकु.**

समोर सरळ जा हो :– ओलिअं.

ब वा :– ओलिअं; **बेला.**

स्वतःकडे दुसऱ्याने जा हो :– ***ॲन्टी-क्रू;*** ॲन्टी-टा; **आर्से;** कामो; नेट्र-मू; पल्स; सिना.

पांघरूण घेतल्याने जा हो :– अको; **आयो; एपि;** ओपि; कलि-आयो; कलि-स; कॅल्क-का; **पल्स;** लॅके; ***लायको;*** लिलि-टि; लेडम; **सल्फ;** साबि; सॅनिकु; **सिकेल;** स्पायजे.

ब वा :– इग्ने; ***नक्स-व्हा;*** पल्स; **मॅग-का;** ऱ्हस-टा; सॅम्बुक; **सिलि;** सिल्ला; **स्ट्रांशि.**

पिण्यामुळे (पेये) **जा हो :– आर्जे-ना; आर्से; कॅल्क-का; कॅन्था; कोक्यु; क्रोट-टि;** ***नक्स-व्हा;*** **पल्स; फायटो; फास्फ;** फेरम; बेला; मर्क्यु-को; ***ऱ्हस-टा;*** **लॅके;** ***व्हेरा-आ;*** सल्फु-ॲसि; **सिलि; सिको; स्ट्रमो.**

ब वा :– ***कास्टि;*** कुप्रम; कोक-कॅ; नक्स-व्हा; **फास्फ;** बिस्म; **ब्रायो;** लोबे; सिस्ट; सेपि; **स्पांजि.**

अगदी थोडे ब वा :– लोबे.

गरम जा हो :– ऱ्हस-रॅ.

घोट घोट ब वा :– कलि-ना; सिल्ला.

जलद, भरभर जा हो :– आर्से; **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; **सिलि.**

पाणी, जास्त जा हो :– ग्रॅटि.

वाईट :– अलि-सेटि; झिंजिबे.

पुढे काय होईल या धास्तीने जा हो :– आर्जे-ना; आर्से; कार्बो-व्हेजि; गेल्से; नेट्र-मू; प्लंबं; फास्फ-ॲसि; मेडो; लायको; **सिलि.**

पुसण्याने जा हो :– एलो; **ग्रफाय;** म्युरि-ॲसि; लॅके.

ब वा (डोळे वगैरे) :– अल्युमि; **कॅल्क-का; नेट्र-का;** युफ्रे; **सिक्ला;** सिना.

अनुक्रमणिका

पूल ओलांडताना जा हो :— बॅरि-का; ब्रोमि.

पेटी, पिआनो वाजविताना जा हो (लिहिताना जा हो पहा) :— नेट्र-का; सेपि.

पोट (उदर) **खपाटी नेल्याने जा हो :—** असार; ॲन्टी-टा; झिंक; नक्स-व्हा.
ब वा; फुगविल्याने **जा हो :— इग्ने.**

पौर्णिमा (अमावस्या चंद्रकलेचा चढ उतार) **जा हो :—** ***अल्युमि;*** आर्से; एपि; **कॅल्क-का;** कुप्रम; ग्रफाय; नक्स-व्हा; **फास्फ; ब्रायो; लायको;** सल्फ; साबा; **सिना;** ***सिलि;*** सेपि.
एक आड करून जा हो :— सिफि.
जा हो व ब वा :— क्लिमॅटि; टरेन्टु; फलांड्रि.

प्रकाशाने जा हो :— उजेड पहा.

प्रवासात जा हो :— कोका; **प्लॅटि.**

फिरणारी वस्तु पाहण्याने जा हो :— पाहण्याने पहा.

फिरवताना, हातापायानी चाक वगैरे ब वा :— सेपि.
हातपाय, डोके वगैरे जा हो :— कलि-का; कोक्यु; कोलो; ब्रायो.

बर्फ पडत असताना जा हो :— अगारि; अर्टि; **कॅल्क-का;** कास्टि; ***कोनि;*** नक्स-व्हा; **पल्स;** फास्फ; **फास्फ-ॲसि;** मॅग-मू; ऱ्हस-टा; लायको; व्हिबु; **सल्फ;** सिफि; **सिलि;** ***सेपि.***

बसल्या जागेवरून उठताना जा हो :— उठताना पहा.

बसताना जा हो :— अमो-मू; स्पायजे.
ब वा :— कॅप्सि; **कोनि.**

बसल्याने जा हो :— अगारि; अमो-मू; असाफि; आर्से; एपि; **कॅप्सि; कोनि;** कोबा; ***झिंक;*** टॅरॅक्स; **डल्का;** नक्स-व्हा; ***पल्स; प्लॅटि;*** फास्फ; फेरम; मॅग-मू; म्युरि-ॲसि; **युफोर; ऱ्हस-टा; लायको; व्हर्ब;** व्हॅले; व्हायो-ट्रा; **सल्फ; सिक्ला; सेपि.**
ब वा :— ***काल्चि;*** कुप्रम; **नक्स-व्हा;** ***ब्रायो;*** सेपि.
अंथरुणात उठून ब वा :— कलि-का; सॅम्बुक.
ताठ जा हो :— कलि-का; नेट्र-मू; सल्फ.
ब वा :— ॲन्टि-टा; आर्से; एपि; कलि-बाय; कोनि; गेल्से; **डिजि;** नेट्र-मू; नेट्र-स; पल्स; हायासा.

बांधल्याने पट्टा ब वा :— आर्जे-ना; **ट्रिलि; पिक्री-ॲसि;** प्लॅटि; ब्रायो; **मॅग्ने-मू;** लॅक-डि.

अनुक्रमणिका

बैठ्या कामाच्या सवयीमुळे जा हो :— एलो; **नक्स-व्हा;** सल्फ; सोरि.

बोटानी, काम करताना जा हो :— लिहिताना पहा.
रगडल्याने ब वा :— आरम-ट्रा; केलि; थूजा; **नेट्र-का; फास्फ;** स्पायजे.

बोलणे ऐकल्याने (दुसऱ्याचे) **जा हो :**— अमो-का; ***आर्से;*** कॅक्ट; **झिंक; नक्स-व्हा; नेट्र-का;** मॅग-मू; **मॅन्गॅ;** मेझे; ऱ्हस-टा; **व्हेरा-आ;** सिलि; सिंको; **सेपि;** स्ट्रमो; **हायासा.**

बोलण्याने जा हो :— अको; ॲम्ब्रा; **अनाका;** अल्युमि; आयो; आर्जे-मे; आर्नि; आर्से; आरम-ट्रा; इग्ने; कॅनॅबि; **कॅल्क-का;** ***कोक्यु;*** ड्रोसे; नक्स-व्हा; **नेट्र-का; नेट्र-मू;** ***फास्फ;*** **फास्फ-ॲसि; मॅन्गॅ; ऱ्हस-टा;** ***सल्फ;*** सिलि; सिंको; सेपि; सेले; **स्टॅनम;** स्पांजि.
अप्रिय गोष्टी जा हो :— कॅल्क-का; मेरम; सिकु.
उद्देशून जा हो :— कामो.

ब्रह्मचर्य पाळण्याने जा हो :— एपि; **कॅल्क-का; कोनि;** पिक्रि-ॲसि; प्लॅटि; लायको.

भडक रंगामुळे जा हो :— रंगामुळे पहा.

भार पडलेल्या जागी जा हो :— ग्रफाय; टेल्यु; नेट्र-मू; मोस्क; फिजास; सिमि.

भावनातिरेक, मनःक्षोभ जा हो :— ***अको;*** अमिल-ना; ॲम्ब्रा; आरम-मे; **आर्जे-ना;** ***इग्ने;*** ओपि; कलि-का; ***काफि;*** **कामो;** कास्टि; कोनि; ***कोलो;*** **गेल्से;** झिंक-व्हॅले; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-मू; **पल्स;** पायरो; प्लॅटि; **फास्फ;** ***फास्फ-ॲसि;*** फेरम; **बेला; ब्रायो;** मेरम; ***लॅके;*** व्हॅले; **व्हेरा-आ;** सिलि; सेपि; सोरि; ***स्टॅफि;*** **स्ट्रमो; हायासा.**
अनपेक्षित जा हो :— गेल्से.
आनंददायक ब वा :— कलि-फा; पलाडि.
दीर्घकाळ टिकल्याने जा हो :— पेट्रो.
मानभंग-संताप जा हो :— **अको;** अमो-मू; अल्युमि; इग्ने; ओपि; कामो; कास्टि; कोलो; गेल्से; झिंक; **नक्स-व्हा;** ***नेट्र-मू;*** पलाडि; प्लॅटि; **पेट्रो;** फास्फ-ॲसि; बेला; **ब्रायो;** लायको; स्टॅफि.
क्षुल्लक जा हो :— सोरि.

भावनांचा विचार केल्याने जा हो :— **ॲम्ब्रा;** आर्जे-ना; आरम-मे; ऑक्झॅ-ॲसि; कॅल्क-फा; काल्चि; कास्टि; गेल्से; ट्युब; थायरा; नक्स-मो; नाय-ॲर्सि; नेट्र-स; बॅरि-का; मेडो; लायकोप; संबुल; **साबा;** हेलोनि.
ब वा :— **कॅम्फ; सिकु;** हेलेबो.

भिजल्याने (पाण्यात काम केल्याने, दमट हवा, जागा, पावसाळा) जा हो :— ॲन्टी-क्रू; ॲन्टी-टा; **अमो-का;** अल्युमि; आर्से; ***कॅल्क-का;*** कॅल्क-फा; कामि; **कामो;** कार्डु-मे; काल्चि; कास्टि; **क्लिमॅटि;**

गेल्से; टॅरॅबिं; ट्युब; ***डल्का; नक्स-मो; नेट्र-स; पल्स;*** पायरो; फायटो; बडि; ब्रायो; मेडो; **ऱ्हस-टा; ऱ्होडो;** लायको; सल्फ; साबाल; साबि; सिमि; **सिलि;** सेनेसि; सेपि.

भिजून गारठल्याने जा हो :— ***कॅल्क-का;*** कार्बो-व्हेजि; झिंजि; ***डल्का;*** नक्स-मो; नेट्र-स; बॅरि-का; मर्क्यु; ***ऱ्हस-टा;* ऱ्होडो;** लॅके; व्हेरा-आ; सिमि.

भीती, धास्तीमुळे जा हो :— अको; इग्ने; ओपि; नेट्र-मू; पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; लायको; सिलि.
जनावरांच्या जा हो :— स्ट्रमो.

भुकेने जा हो :— आयो; कलि-का; ग्रफाय; **सल्फ;** सिलि; **स्पायजे.**

भुयारात, कोंदट जागेत जा हो :— तळघरांत पहा.

मन व्यग्र केल्याने, गुंतविल्याने ब वा :— आयो; इग्ने; कलि-ब्रो; कुप्रम; कोनि; गेल्से; नक्स-व्हा; नेट्र-का; फेरम; मर्क्यु-आ-रु; लिलि-टि; ***सेपि;* हेलेबो;** हेलोनि.

मध्यरात्री जा हो :— नियमित वेळी पहा.

मध्यान्ही जा हो :— नियमित वेळी पहा.

मलावरोधाने जा हो :— आर्जे-ना.
ब वा :— कॅल्क-का; मर्क्यु; **सोरि.**

मंडळीत बसल्याने जा हो (गर्दीत पहा) :— कोका; पलाडि.
ब वा :— बोव्हि.

मागे वाकल्याने जा हो ब वा :— अंग ताठ केल्याने पहा.

मान वळविल्याने जा हो :— बेला; ब्रायो.

मानसिक श्रमाने जा हो :— श्रमाने पहा.

मानेभोवती दाबाने जा हो :— दाबल्याने पहा.

रगडण्याने बोटानी ब वा :— बोटांनी पहा.

रडण्याने जा हो :— आर्नि; कुप्रम; क्रोक; **बेला;** मेरम; व्हेरा-आ; स्टॅनम; हेपार.
ब वा :— अनाका; **ग्रफाय;** टॅबॅकं; डिजि; नाय-ॲसि; ***पल्स;*** प्लॅटि; मेडो; **लॅके;** लायको; सिक्ला; सिमिसि.

रक्तस्त्रावाने जा हो :— नेट्र-मू; फास्फ-ॲसि; फेरम; सल्फु-ॲसि; **सिंको;** स्टिक्टा.

ब वा :— आर्से; कलाडि; कार्डु-मे; फेरम; फेरम-फा; बुफो; मेलि; लॅके; सार्सा; हॅमॅमे.

थांबविल्याने जा हो :— बर्सा.

नाकातून झाकल्याने जा हो :— फास्फ.

ब वा :— टरेन्टु; ब्रोमि; ऱ्हस-टा.

रंगा (भडक) **मुळे जा हो :—** सिलि.

ब वा :— टरेन्टु; स्ट्रमो.

रात्री जा हो :— नियमित वेळी पहा.

रेचक औषधाने जा हो :— ओपि; **नक्स-व्हा;** लायको; सल्फ; हैड्रास्टि.

लज्ञेने संकोचल्यामुळे जा हो :— ॲम्ब्रा; इग्ने; ओपि; कलि-ब्रो; गेल्से; **सल्फ.**

लघवी, होण्याच्या अगोदर जा हो :— अको; कॅन्था; **कोलो;** ***नक्स-व्हा; पल्स;*** **बोरा; लायको;** सॅनिकु; सार्सा.

सुटताना जा हो :— अको; कॅन्था; क्लिमॅटि; मर्क्यु.

होत असताना जा हो :— इस्कू; एलो; **कॅनॅबि; कॅन्था; थूजा;** नक्स-व्हा; ***पल्स;*** **फास्फ-ॲसि;** ***मर्क्यु;*** **लायको;** लिलि-टि; सल्फ; **सेपि; हेपार.**

संपता संपता जा हो :— इक्वि; **कॅन्था;** नेट्र-का; मर्क्यु-को; मेझे; सार्सा.

नंतर जा हो :— इक्वि; कॅनॅबि; **कॅन्था; कोलो;** ***थूजा;*** नेट्र-मू; पेट्रोसे; मर्क्यु; ***मर्क्यु-को;*** मेडो; **हेपार.**

झाल्याने ब वा :— **इग्ने;** किनि-स; **गेल्से;** फास्फ-ॲसि; ***लायको;*** व्हेरा-आ; सॅन्वि; सिलि.

कमी जा हो :— ॲसि.

भरपूर ब वा :— इग्ने; गेल्से: सॅन्वि.

लहानसहान कारणाने जा हो :— क्षुल्लक कारणाने पहा.

लक्षणे सांगताना स्वतःची जा हो :— इग्ने; ***कॅल्क-का;*** पल्स; मेरम; सिकु.

लक्ष वेधल्याने जा हो :— इग्ने.

न वेधल्याने जा हो :— गेल्से; **हेलेबो.**

लिहिताना (बोटानी धरताना, काम करताना, शिवताना, वाद्य वाजविताना) जा हो :— ***कलि-का;*** **कॅल्क-का; कामो;** ***कास्टि;*** गेल्से; कोक्यु; ***झिंक; नेट्र-मू;*** प्लॅटि; फास्फ; पिक्रि-ॲसि; बोव्हि; मॅग-फा; व्हॅले; सल्फु-ॲसि; सिक्ला; सिमि; **सिलि;** सेपि; **स्टॅनम.**

ब वा :— झिंक-आर्से; नेट्र-का; फेरम.

लोकरीचे कपडे घातल्याने जा हो :— पल्स; फास्फ; मर्क्यु; ऱ्हस-टा; सल्फ; सोरि.

वर करताना डोके, हात पाय वगैरे जा हो :– उभे करताना पहा.

वसंत ऋतूत जा हो :– ॲम्ब्रा; कलि-बाय; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कार्बो-व्हेजि; क्रोटे-हा; **गेल्से; बेला; ब्रायो; ऱ्हस-टा; लॅके;** व्हेरा-आ; सार्सा; सेपा.

वस्त्रांच्या दाबाने जा हो :– दाबल्याने पहा.

वळताना, अंथरुणात (कुशीवर) **जा हो :–** कॅक्ट; कलाडि; कार्बो-व्हेजि; **कोनि;** झिंक; ***नक्स-व्हा;*** **पल्स;** बेला; ***सल्फ;*** सॅन्वि; स्टॅफि.

आपल्याभोवती जा हो :– इपि; कलि-का; कॅल्क-का; पॅरि.

उजवीकडे, जा हो :– कार्बो; व्हेजि; स्पायजे.

उजवीकडून डावीकडे जा हो :– सल्फ; स्कोपे.

उठून बसावे लागते :– नक्स-व्हा; ब्रायो.

डावीकडून उजवीकडे ब वा :– फास्फ; लॅके.

वाकले राहिल्याने ब वा :– पल्स; ऱ्हस-टा; **सिल्ला.**

वाकल्याने (ओणवे झाल्याने) **जा हो :–** अगारि**; अमो-का;** इस्कू; कॅल्क-का; कास्टि; नक्स-व्हा; पल्स; बेला; ***ब्रायो;*** मर्क्यु; मॅन्गॅ; रॅनन-ब; लायको; **व्हॅले; सल्फ;** सिलि; सेपि; **स्पायजे.**

पुढे, मागे जा हो :– काफि; **केलि.**

ब वा :– आयरि; इग्ने; **काल्चि;** कोनि; पल्स; रॅनन-ब; सिना; **हायासा.**

बाजूस जा हो :– कलि-का; कॅल्क-का; नेट्र-मू; बेला.

फार वेळ जा हो :– असार; कास्टि; प्लॅटि; बोव्हि; हेपार.

मागे ब वा :– अंग ताठ केल्याने ब वा पहा.

वाकून चालण्याने ब वा :– अमो-मू; कोनि; फास्फ; सल्फ.

वाचताना (डोळ्याच्या श्रमाने) **जा हो :–** आर्जे-ना; ओनास्मा; **कलि-का; कॅल्क-का;** कोनि; **क्रोक;** डल्का; नाजा; ***नेट्र-मू;*** फास्फ; फास्फ-ॲसि; मॅग्नॅ; ***रुटा;*** रेडि; ऱ्हस-टा; ऱ्होडो; लायको; लिलि-टि; **सल्फ; सिना;** सिलि; ***सेनेगा;*** **सेपि.**

ब वा :– नेट्र-का.

मोठ्याने जा हो :– कार्बो-व्हेजि; फास्फ; व्हर्बु; सेले.

वादळ, आल्याने जा हो :– ऋतु बदलल्याने जा हो पहा.

नंतर जा हो :– कॅल्क-फा; ऱ्हस-रॅडि.

वाद्ये वाजविताना (बोटानी) **जा हो :–** लिहिताना पहा.

वाफ लागल्याने जा हो :– कलि-बाय.

अनुक्रमणिका

वारा सरल्याने जा हो :– कोक्यु; **फ्लुओ-ॲसि;** सिंको.

ब वा :– ***कार्बो-व्हेजि;*** **नक्स-व्हा;** नेट्र-स; पल्स; **लायको;** सॅन्वि; स्टॅफि.

वर, खाली ब वा :– **आर्जे-ना;** कलि-का; ग्रफाय; ***सॅन्वि;*** व्हेरा-आ.

वारे, लागल्याने जा हो :– **अको;** आर्से; कलि-का; कॅप्सि; कॅल्क-का; कॅल्क-फा; कामो; काल्चि; कोलो; नक्स-मो; **नक्स-व्हा;** पल्स; फास्फ; फास्फ-ॲसि; मॅग-का; मॅग-फा; मेडो; ***बेला; ऱ्हस-टा;*** ऱ्हिअम; **ऱ्होडो;** लॅके; लायको; व्हर्ब; ***सल्फ;*** सॅम्बुक; ***सिलि;*** सिल्ला; **सिंको;** सेले; स्ट्रांशि; **हेपार.**

ब वा :– आयो; ट्युब; फेरम; सिकेल.

कढत जा हो :– सेले.

वासामुळे जा हो :– आरम-मे; आर्से; इग्ने; काफि; ***काल्चि;*** **ग्रफाय;** थेरि; **नक्स-व्हा;** फास्फ; बेला; **मर्क्यु-आ-फ्ले;** युपे-पर; लायको; व्हेरिओ; सल्फ; सॅन्वि; ***सेपि;*** स्टॅनम.

आंबट जा हो :– अल्युमि; ड्रोसे.

उग्र (कस्तुरी वगैरे) **जा हो :–** सेले.

कापराच्या जा हो :– कलि-ना.

गोड सुगंधी जा हो :– आरम-मे; आर्जे-ना; नाय-ॲसि; सिलि.

दुर्गंधी जा हो :– अन्थ्रा; क्रिआसो; पायरो.

कपडे **जा हो :–** कार्बो-ॲनि.

फुलांच्या जा हो :– ग्रफाय; फास्फ; सॅन्वि.

मासाच्या जा हो :– काल्पि.

लाकडाच्या जा हो :– ग्रफाय.

शौचाच्या जा हो :– डायास्को.

सुगंधी :– गोड पहा.

विकार झालेला भाग लोंबकळत ठेवल्याने जा हो, ब वा :– हातपाय लोंबकळत पहा.

विचार केल्याने जा हो :– पारि.

विजेचा धक्का बसल्याने **जा हो :–** फास्फ.

विजेने ब वा :– सिलि.

विटाळ बंद झाल्यामुळे जा हो :– अको; पल्स; फास्फ; ब्रायो; लायको; सल्फ; सिलि; हेलेबो.

विटाळशी होण्याच्या अगोदर जा हो :– ***कलि-का;*** **कॅल्क-का;** कॅल्क-फा; कुप्रम; कोक्यु; झिंक; नेट्र-मू; ***पल्स;*** बोव्हि; **लॅके; लायको;** व्हिबु; व्हेरा-आ; ***सल्फ;*** सिमि; सेपि; स्टॅनम.

व नंतर जा हो :– कलि-मू; कॅल्क-का; **क्रिआसो; ग्रफाय;** थूजा; **नेट्र-मू;** पलाडि; फेरम; बोरा; मॅग-का; ***लॅक-कॅ; लॅके;*** लिलि-टि.

अनुक्रमणिका

विटाळ सुरू होताना जा हो :— ***अको;*** कलि-का; कॅल्क-फा; बोके; **लॅके;** ***हायासा.***

विटाळसेपणी जा हो :— ***अमो-का;*** आर्जे-ना; इग्ने; कलि-का; कॅस्टो; कामो; कास्टि; ***ग्रफाय;*** **झिंक;** नक्स-मो; नक्स-व्हा; ***पल्स;*** बोव्हि; **मॅग-का;** ***मॅग-मू;*** लॅक-कॅ; **सल्फ;** सिमि; **सेपि;** स्टॅफि; ***हायासा.***

नंतर जा हो :— क्रिआसो; ***ग्रफाय; नक्स-व्हा; बोरा;*** लॅके; लायको; सेपि.

जुने विकार जा हो :— नक्स-व्हा.

ब वा :— कलि-का; झिंक; मोस्क; म्युरेक्स; **लॅके;** सिक्ला.

विमानात बसल्याने जा हो :— आर्से; कोका; पेट्रो; बेला; बोरा.

विश्रांतिनंतर जा हो :— हालचालीने ब वा पहा.

विस्तवापाशी बसल्याने जा हो :— उन्हात जा हो पहा.

वीज वादळ जा हो :— नेट्र-का; नेट्र-फा; **फास्फ;** ऱ्होडो; सोरि.

वीर्यपात झाल्याने जा हो :— संभोगानंतर जा हो व मुष्टिमैथुनाचे दुष्परिणाम पहा.

ब वा :— कॅल्क-फा; लॅके.

वेदना होताना जा हो :— आर्से; इग्ने; ओनास्मा; कामो; कोलो; नेट्र-का; ऱ्हस-टा; लायको; व्हेरा-आ; सार्सा; सेपि.

शरद् ऋतूत जा हो :— काल्चि; **डल्का; मर्क्यु;** मर्क्यु-को; ***ऱ्हस-टा;*** व्हेरा-आ; सिंको.

शरीराची असलेली अवस्था; बदलल्याने जा हो :— **कॅप्सि;** काबो-व्हेजि; केलि; कोनि; **पल्स;** फास्फ; **फेरम; युफोर;** लॅके; लायको; सॅम्बुक.

कोणत्याही ब वा नाही :— झॅन्थो; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; **लायको;** सल्फ; सॅनिकु; सिफि.

ब वा :— अगारि; आर्से; ***इग्ने;*** एपि; कामो; झिंक; **नेट्र-स;** पल्स; फास्फ-असि; मेलि; ***ऱ्हस-टा;*** व्हॅले; **सेपि.**

वेड्यावाकड्या जा हो :— आर्से; टॅरॅक्स; ब्रायो; लायको.

शारीरिक श्रमाने जा हो :— श्रमाने पहा.

शिवताना जा हो (लिहिताना पहा) :— **नेट्र-म;** लॅके.

शिंकल्याने जा हो :— आर्से; कलि-का; फास्फ; बेला; ब्रायो; **ऱ्हस-टा; लायको;** व्हर्ब; **सल्फ.**

ब वा :— क्लोर-हैड्र; थूजा; नाजा; मॅग-मू; लॅके.

अनुक्रमणिका

शुक्ल पक्षात जा हो :— आर्से; नेट्र-मू; ब्रायो.

शेकल्याने ब वा (उष्णतेने ब वा पहा) :— अनाका; **आर्से;** कलि-का; कॅल्क-फ्लु; मॅग-फा; रेडि; **ऱ्हस-टा;** लॅके; सिफि; **सिलि; हेपार.**

लांबून (शेक दिल्याने) **ब वा :—** मेझे.

शौचास, न झाल्याने ब वा :— मलावरोधाने ब वा पहा.

फुंथताना जा हो :— अयारि; इग्ने; कार्बो-ॲनि; टेल्यु; नक्स-व्हा; पल्स; ऱ्हस-टा; सेपि.

होण्याच्या अगोदर जा हो :— एलो; **कॅल्क-का;** डल्का; **मर्क्यु;** ***नक्स-व्हा; व्हेरा-आ;*** सल्फ.

होत असताना जा हो :— आर्से; कामो; डायास्को; नाय-ॲसि; **पल्स;** ***मर्क्यु;*** **मर्क्यु-को; व्हेरा-आ;** ***सल्फ;*** सिलि; सेपि; स्पायजे.

झाल्यानंतर जा हो :— ***कास्टि;*** **नक्स-व्हा;** नाय-ॲसि; **पोडो;** ***फास्फ;*** मर्क्यु; ***मर्क्यु-को;*** सल्फ; सिलि; **सेले.**

झाल्यामुळे जा हो :— डायास्को; पिओनि; मर्क्यु; **मर्क्यु-को.**

ब वा :— ऑक्झॅ-ॲसि; **नक्स-व्हा;** कोलो; गॅम्बो; ***नेट्र-स;*** पलाडि; फास्फ-ॲसि; बोरा; ऱ्हस-टा.

पातळ झाल्याने ब वा :— अम्ब्रो; **झिंक;** नेट्र-स;

श्रमाने, मानसिक; जा हो :— अगारि; अनाका; आर्जे-मे; **आर्जे-ना; आरम-मे;** ***इग्ने;*** कलि-फा; ***कॅल्क-का;*** कल्क-फा; कोक्यु; गेल्से; ***नक्स-व्हा;*** नेट्र-का; नेट्र-मू; पल्स; **पिक्रि-ॲसि;** फास्फ; फास्फ-ॲसि; ऱ्हस-टा; **लॅके; लायको; सल्फ; सिलि; सेपि; सेले;** स्टॅफि.

ब वा :— नेट्र-का; फेरम; हेलोनि.

शारीरिक जा हो :— अल्युमि; आयो; ***आर्नि; आर्से;*** आर्से-आयो; ***कॅल्क-का;*** कॅल्क-स; कार्बो-ॲनि; ***कोक्यु;*** **कोनि;** गेल्से; **डिजि; नाय-ॲसि;** नेट्र-का; **नेट्र-मू; नेट्र-स;** पिक्रि-ॲसि; **फेरम; बर्बे;** ***ब्रायो; ऱ्हस-टा;*** लारो; **सल्फ;** सेपि; सेले; स्टॅनम **स्टॅफि;** स्ट्रोफॅन्थ; स्पायजे; स्पांजि.

ब वा :— अडोनि; आयो; इग्ने; इस्कू; कलि-ब्रो; फ्लुओ-ॲसि; बर्सा; ***ऱ्हस-टा;*** **लिलि-टि;** ***सेपि;*** हेपार.

मानसिक लक्षणाना **ब वा :— आयो;** कॅल्क-का.

श्वास, आत (दीर्घ) **घेतल्याने जा हो :— अको;** आर्नि; कलि-का; कलि-ना; कॅल्क-का; कास्टि; ग्रफाय; **फास्फ; बोरा;** ***ब्रायो;*** मर्क्यु; रॅनन-ब; रुमे; ऱ्हस-टा; लायको; सल्फ; सॅन्वि; साबि; सिल्ला; स्पायजे.

ब वा :— ऑक्झॅ-ॲसि; ऑस्मि; **इग्ने;** कॅनॅबि; **काल्वि;** कुप्रम; नेट्र-मू; लॅके; व्हर्ब; सेनेगा; स्टॅनम; **स्पायजे.**

कोंडून धरल्याने जा हो :— कलि-ना; कॅक्ट; मर्क्यु; लेडम; **स्पायजे.**

ब वा :— बेला.

बाहेर सोडताना जा हो :— ॲन्टी-टा; आर्जे-मे; आर्से; काल्वि; कास्टि; ***क्लोर;*** ड्रोसे; **पल्स;** मेडो; मेफि; व्हाओ-ओ; **सॅम्बुक.**

ब वा :— अको; अगारि; ब्रायो; **ऱ्हस-टा;** साबि.

सकाळची न्याहारी जा हो :— खाण्याने सकाळी पहा.

सकाळी जा हो :– नियमित वेळी पहा.

समजूत केल्याने (सहानुभूति दाखविल्याने) **जा हो :–** आर्से; इग्ने; कॅल्क-का; नेट्र-मू; प्लॅटि; **बेला; सिलि;** सेपि.
ब वा :– असाफि; **पल्स.**

समुद्रकाठी जा हो :– आर्से; नेट्र-मू; नेट्र-स; ब्रोमि; मॅग-मू; **ऱ्हस-टा;** सिफि; सेपि.
ब वा :– ब्रोमि; मेडो.
पासून दूर ब वा :– सिफि.
स्नानाने जा हो :– मॅग-मू.

सामाजिक समारंभात भाग घेतल्याने जा हो :– पलाडि.

संगीत (गाणे) **ऐकल्याने जा हो :–** ॲम्ब्रा; **कॅल्क-का;** क्रोक; ग्रफाय; ट्युब; डिजि; ***नक्स-व्हा;*** **नेट्र-का; फास्फ; फास्फ-ॲसि;** मेडो; लायको; व्हाओ-ओ; संबुल; साबि; ***सेपि.***
उदास ब वा :– मॅन्गॅनं.
ब वा :– आरम-मे; टरेन्टु.
विटाळशेपणी जा हो :– नेट्र-का.

संध्याकाळी जा हो :– नियमित वेळी पहा.

संध्याप्रकाशात जा हो :– आर्से; ***कॅल्क-का;*** कास्टि; नेट्र-स; ***पल्स;*** प्लॅटि; फास्फ; बर्बे; **ऱ्हस-टा.**
ब वा :– टॅबॅकं; **फास्फ;** ब्रायो; मेनि; सेनेगा.

संभाषणाने जा हो :– ॲम्ब्रा; इग्ने; नेट्र-मू; सिलि; स्टॅफि.
ब वा :– इथू; यूपे-पर.

संभोगाने जा हो :– ***अगारि;*** कलाडि; ***कलि-का;*** कलि-फा; **कॅल्क-का;** क्रिआसो; कॅन्था; **ग्रफाय;** नेट्र-का; **नेट्र-मू;** फास्फ-ॲसि; लायको; सल्फ; **सिलि; सिंको; सेपि;** सेले; स्टॅनम.
अडथळा आल्याने जा हो :– बेला.
ब वा :– ***कोनि;*** मर्क्यु; **स्टॅफि.**

संभोगेच्छा, उत्तेजित झाल्याने जा हो :– टरेन्टु; ***बुफो; लिलि-टि;*** सार्सा.
दाबल्याने ब वा :– कलाडि.

संभोगातिरेकाने जा हो :– ओनास्मा; कोनि; नक्स-व्हा; नेट्र-फा; फास्फ; फास्फ-ॲसि; सल्फ; स्टॅफि.

सावलीत जा हो ब वा :– संध्याप्रकाशात पहा.

अनुक्रमणिका

सूर्योदयानंतर जा हो :– कामो; नक्स-व्हा.

सूर्यास्तानंतर जा हो :– आरम-मे; क्रियासो; पल्स; फायटो; मर्क्यु; सिफि.

ब वा :– मेडो; लिलि-टि; सेले.

स्नान केल्याने :– आंघोळ केल्याने पहा.

स्पर्श केल्याने, एखाद्या वस्तूला **जा हो :–** कामो.

ब वा :– स्पायजे.

गरम वस्तूला जा हो – सल्फ.

गार वस्तूना जा हो :– नेट्र-मू; मर्क्यु; **ऱ्हस-टा; सिलि; हेपार.**

वैषयिक वासना जा हो :– कोनि; ग्रॅटि; नेट्र-का; प्लॅटि.

स्पर्शाने जा हो :– सहन न होणे पहा.

जा हो पण जोराने दाबल्याने ब वा :– इग्ने; **कॅस्टो; नक्स-व्हा;** प्लंबं; बेला; लॅके; **सिंको;** सोरि.

ब वा :– असाफि; कॅल्क-का; टॅरॅक्स; **थूजा; बिस्म; म्युरि-ॲसि;** सॅन्वि; **सिक्ला;** स्टॅफि; स्पायजे.

केसाच्या जा हो :– केस पहा.

वेदना बंद होतात पण दुसरीकडे उद्‌भवतात :– असाफि; सॅन्वि; स्टॅफि.

हलक्या जा हो :– अको; इग्ने; **एपि; नक्स-व्हा; नाय-ॲसि; बेला; मर्क्यु; लॅके; सिंको.**

हातापायाच्या, बोटाच्या, एकमेकास झालेल्या जा हो :– लॅक-कॅ; सॅनिकु; सोरि.

स्तुती केल्याने ब वा :– पलाडि.

स्मश्रू केल्याने जा हो :– दाढी केल्याने पहा.

स्राव गेल्याने जा हो :– शरीरातील स्राव गेल्याने झालेले विकार पहा.

थोडे पण फार ब वा :– आर्जे-मे; एपि; लॅके; सिल्ला.

ब वा :– आर्से; इपि; कॅम्फ; कॅल्क-का; कामो; काल्चि; कुप्रम; डल्का; **झिंक;** नक्स-व्हा; ***पल्स;*** फास्फ-ॲसि; **ब्रायो;** ऱ्हस-टा; **लॅके;** लायको; व्हेरा-आ; ***सल्फ;*** सिलि; सेपि; सोरि; स्टिक्टा; स्ट्रॅमो.

स्वतःकडे कोणी पाहिल्याने जा हो :– पाहण्याने पहा.

हवा, आभाळ आलेली जा हो :– अमो-का; आरम-मे; आर्नि; एलो; कामो; नक्स-मो; पल्स; बॅरि-का; मॅन्गॅ; **ऱ्हस-टा;** लॅके; व्हाओ-ओ; साबि; सिंको; सेपि; स्ट्रमो; हैपरि.

ब वा :– कामि; ब्रायो; लाप्पा.

मानसिक लक्षणे **जा हो :–** एलो; फास्फ.

कडक थंडी जा हो :– बर्फ पडत असताना पहा.

अनुक्रमणिका

थंडगार, कोरडी जा हो :— ***अको;*** असार; आर्से-आयो; इपि; **कलि-का;** कामो; ***कास्टि; नक्स-व्हा;*** ब्रायो; मेडो; सेपि; सॅम्बुक; स्पांजि; **हेपार.**

दमट जा हो :— भिजल्याने पहा.

उष्ण **जा हो :—** आयो; आर्से; इपि; एलो; कलि-बाय; **कार्बो-व्हेजि; गेल्से;** नेट्र-मू; नेट्र-स; पल्स; बॅप्टि; ब्रायो; **ब्रोमि;** ऱ्हस-टा; **लॅके;** लायसि; **व्हेरा-आ;** सिलि.

ब वा :— सिलि.

थंड जा हो :— आर्से; ***कॅल्क-का;*** कॅल्क-फा; कार्बो-व्हेजि; काल्चि; झिंजि; ***डल्का;*** ट्युब; **नक्स-मो; नेट्र-स;** बॅरि-का; **मर्क्यु; *ऱ्हस-टा;* ऱ्होडो;** लॅके; व्हेरा-आ; सिमि; सिलि.

ब वा :— थंडगार कोरड्या हवेने जा हो पहा.

धुके पडलेली जा हो :— अमो-का; बॅप्टि; बॅरि-का; ***ऱ्हस-टा;*** **ऱ्होडो; साबि;** ***हैपरि.***

मोकळी गार जा हो :— अको; अमो-का; इग्ने; कलि-बाय; कॅप्सि; कॅम्फ; कॅल्क-का; कॅल्फ-फा; **काफि;** कामो; काल्चि; कास्टि; **कोक्यु; डल्का; ग्वाई; नक्स-मो;** ***नक्स-व्हा;*** **नाय-ॲसि;** नेट्र-का; पेट्रो; फास्फ; बॅप्टि; मॅग-फा; **मर्क्यु; रुमे; सल्फ;** सिक्ला; ***सिलि;*** सिंको; सेनेगा; **हेपार.**

ब वा :— नाय-ॲसि; प्लॅटि; बप्टि; रेडि.

गाडीत बसून फिरल्याने **ब वा :—** आर्जे-ना; नाजा.

गार व घरात (दोन्ही ठिकाणी) जा हो :— आयो; आरम-मे; आर्से; मेझे.

ब वा :— अल्युमि; आयो; ***आरम-मे;*** **आर्जे-ना; आर्से;** ***एपि;*** ओपि; ***कलि-आयो;*** कॅनबि; कार्बो-व्हेजि; ***क्रोक;*** ग्रफाय; ग्लोनो; टॅबॅकं; टरेन्टु; ट्युब; डायास्को; नेट्र-स; ***पल्स;*** प्रून-स्पा; प्लॅटि; फेरम; बॅप्टि; **मॅक-का;** मॅग-मू; रेडि; ऱ्हस-टा; **लॅके; लायको;** लिलि-टि; **सल्फ; साबा; साबि;** सिकेल; सेनेगा.

रात्रीची किंवा संध्याकाळची जा हो :— अको; अमो-का; **कार्बो-व्हेजि;** नाय-ॲसि; नेट्र-स; ***मर्क्यु;*** सल्फ.

रात्री थंड, दिवसा उष्ण जा हो :— अको; डल्का; मर्क्यु-को; रुमे.

वाऱ्याची जा हो :— वारे लागल्याने जा हो पहा.

उत्तरेकडील **जा हो :—** कार्बो-व्हेजि; सेपि; स्पांजि.

हवेत फरक पडल्याने जा हो :— ऋतु बदलल्याने जा हो पहा.

अगदी थोडा जा हो :— फास्फ; मर्क्यु; **ऱ्होडो.**

हसण्याने जा हो :— अको; आरम-मे; **आर्जे-मे; आर्से;** कलि-का; कॅनॅबि; कार्बो-व्हेजि; ड्रोसे; प्लंबं; **फास्फ;** बेला; **बोरा;** मॅन्गॅ; सल्फ; **सिंको; स्टॅनम.**

हात, गरम पाण्यात घातल्याने जा हो :— फास्फ.

गार पाण्यात घातल्याने जा हो :— टरेन्टु; फास्फ; मॅग-फा.

ब वा :— गेल्से; जट्रो; फ्लुओ-ॲसि.

ठेवल्याने विकार झालेल्या जागी ब वा :— अंगावरून हात फिरविल्याने पहा.

पाठीमागे नेल्याने जा हो :— इग्ने; पल्स; फेरम; **सॅनिकु; सेपि.**

वर केल्याने (उचलल्याने) **जा हो** :— आर्जे-ना; एपि; कोक्यु; ***कोनि;*** ग्रफाय; टेल्यु; डिजि; नाय-ॲसि; फेरम; बर्बे; बॅरि-का; ब्रायो; मॅग-का; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; लेडम; **सल्फ;** सॅनिकु; **सॅन्वि; स्पायजे.**

हात पाय ताठ केल्याने जा हो :— अंग ताठ केल्याने पहा.

पाण्यात घातल्याने जा हो :— एखादा अवयव उघडा राहिल्याने पहा.

लोंबकळत ठेवल्याने जा हो :— अमो-का; अल्युमि; **कॅल्क-का;** ***कार्बो-व्हेजि;*** कोनि; पल्स; बॅरि-का; **बेला; व्हायपे;** साबि.

ब वा :— अको; असार; **आर्नि;** ***कोनि;*** फास्फ; बर्बे; मर्क्यु; मॅग-का; मॅग-मू; मॅन्गॅ; मेरम; रॅटॅनि; ऱ्हस-टा; **लायको.**

हातापायाची आढी घातल्याने जा हो :— अगारि; **असाफि;** आरम-मे; **डिजि;** फास्फ; बेला; **ऱ्हस-टा;** लायको; व्हॅले.

ब वा :— ॲन्टी-टा; थूजा; म्युरेक्स; ऱ्होडो; लिलि-टि; ***सेपि.***

हालचाल, चालणे जा हो :— **आर्नि;** इस्कू; **कलि-का; कॅल्क-का;** कॅल्क-स; ***काल्वि;*** कास्टि; केलि; **कोक्यु;** कोनि; कोलो; ग्वाई; झिंक-क्रो; झिंक-व्हॅले; टॅबॅकं; टरेन्टु; ट्युब; ***नक्स-व्हा;*** नाय-ॲसि; **नेट्र-मू;** पायरो; फास्फ; बिस्म; ***बेला; ब्रायो;*** मर्क्यु; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; **लेडम;** व्हिबु; **सल्फ;** साबि; ***सिलि;*** **सिंको;** सेपि; स्टॅनम; ***स्पायजे.***

अनवाणी पायाने ब वा :— सोरि.

आडवे, बाजूस जा हो :— कलि-का; **कास्टि.**

उंच सखल जमिनीवर जा हो :— क्लिमॅटि; लिलि-टि; हायासा.

केल्यानंतर जा हो :— **अगारि; आर्से; कॅनॅबि; पल्स;** ***ऱ्हस-टा;*** व्हॅले; **सल्फु-ॲसि;** ***सेपि;*** स्टॅनम; स्पांजि.

घसरत ब वा :— नाय-ॲसि.

जलद जोराची (नाचणे धावणे वगैरे) **जा हो** :— ***आर्से; ब्रायो;*** **सल्फ; सिलि.**

ब वा :— अमो-मू; आरम-मू; आर्जे-ना; **आर्से;** इग्ने; ग्रफाय; टरेन्टु; **ट्युब;** नाय-ॲसि; फ्लुओ-ॲसि; बर्सा; ब्रोमि; सल्फु-ॲसि; ***सेपि;*** स्टॅनम.

डोळे मिटून जा हो :— अल्युमि; आर्जे-ना; आयाडो; कलाडि.

ब वा :— कोनि.

दूरच्या भागाची (दुखणे असलेल्या जागेपासून) **जा हो** :— एपि; कोक्यु; **ब्रायो.**

पाउलांची ब वा :— आर्से; **झिंक;** ऱ्हस-टा.

पाण्यावरून अरुंद पुलावरून जा हो :— **फेरम;** ***बॅरि-का;*** **सल्फ.**

फरसबंदीवरून जा हो :— ॲन्टी-क्रू; ***कोनि;*** **हेपार.**

ब वा (विश्रांतीने जा हो) :— ॲन्टी-टा; **आर्जे-ना;** आयो; **आरम-मे; आर्से; कलि-आयो;** कलि-का; कलि-स; ***कॅप्सि;*** **कोनि;** क्रिआसो; गेल्से; झिंक; टॅरॅक्स; टरेन्टु; ***डल्का; पल्स;*** पायरो; ***फरेम;*** **फ्लुओ-ॲसि;** मर्क्यु-को; मॅग-का; मॅग-मू; ***युफोर; ऱ्हस-टा;*** **ऱ्होडो; लायको;** लिलि-टि; **व्हॅले; सल्फ; सॅम्बुक; साबा; सिक्ला; सेपि;** हेलोनि.

मोकळ्या हवेत जा हो :— आर्से; कास्टि; कोक्यु; नक्स-व्हा; मॅग-फा; सल्फ; सेले; स्पायजे.

ब वा :— **अल्युमि;** आयो; **आर्जे-ना; कलि-आयो;** कलि-स; डायास्को; **पल्स; फ्लुओ-ॲसि;** मॅग-का; मॅग-मू; **ऱ्हस-टा;** लायको; लिलि-टि.

वाकून ब वा :— अमो-मू; कोनि; फास्फ; सल्फ.

वेडिवाकडी जा हो :— ब्रायो; **लायको.**

ब वा :— अमो-मू.

सपाट जमिनीवर जा हो :— रॅनन-ब; व्हेरा-आ.

सुरवातीस जा हो चालू ठेवल्यावर ब वा :— अनाका; ॲम्ब्रा; कॅप्सि; **कल्क-फ्लु;** कोनि; कोबा; **पल्स;** फास्फ; **फेरम;** युफोर; ***ऱ्हस-टा;*** लायको; सिफि; सेपि.

हळुहळु (सावकाश) **ब वा :—** अगारि; ॲम्ब्रा; अल्युमि; **आरम-मे; कलि—फा;** कोलो; ग्लोनो; टरेन्टु; **पल्स; फेरम;** मॅग-मू; संबुल; **सिफि.**

हातांची जा हो :— अनाका; डिजि; नेट्र-मू; रॅनन-ब; ऱ्हस-टा; लेडम; **सल्फ;** सेपि; **स्पायजे.**

हिवाळ्यात जा हो :— **आरम-मे; आर्से;** कलि-का; कामि; डल्का; **नक्स-व्हा;** पेट्रो; फ्लुओ-ॲसि; ***ऱ्हस-टा;*** सेपि; सोरि; हेपार.

हिंडविण्याने ब वा :— घेऊन हिंडविण्याने पहा.

क्षुल्लक कारणाने जा हो :— अको; अमिल-ना; ॲम्ब्रा; कलि-फा; कार्बो-ॲनि; कोक्यु; नक्स-मो; नाय-ॲसि; फास्फ.

——————

अनुक्रमणिका

==

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई

==

अनुक्रमणिका